900.1020

Inc/142

Hain 1179

x completo

Sant Antonino

R. C.

BIBLIOTECA ORTS-BOSCH

BIBLIOTECA ORTS-BOSCH

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

fr. Michael ... ordinis predicatorum habet ad usum

Incipit ſummula ɔfeſſiõis vtiliſſima: in qua agit̄ quomõ ſe habere debeat confeſſoꝛ erga penitentem in cõfeſſionibus audiendis: quam edidit reuerendiſſim⁹ vir: ac in Chriſto pater domin⁹ frater Antoni⁹ archieps floreñ. oꝛdinis fratrũ pꝛedicatoꝝ.

Defecerũt ſcrutantes ſcrutinio ps. 63. Scrutinium qdem eſt ɔfeſſio: in quo ⁊ penitens ſcrutat̄ cõſcientiam ſuam: ⁊ cõfeſſoꝛ cum eo. Scrutans ergo eſt cõfeſſoꝛ: qui in hoc poteſt tripliciter deficere. Quia vel per malitiam abſoluendo quem ſcit non poſſe. vel per ignoꝛantiam neſciendo diſcernere inter lepꝛam ⁊ lepꝛam. ⁊ quem poſſit vel non poſſit abſoluere vel per infirmitatẽ ɔcupiſcẽtie inde ſumendo occaſiões maloꝝ ex auditu dum incaute ſe habet. vnde Aug. de peni. di. 6. c. i. Caueat ſpũalis iudex vt ſicut nõ cõmiſit crimẽ nequitie: ita nõ careat munere ſcientie. Ex quib⁹ verbis innuit: ꝙ ɔfeſſoꝛ ſiue ſacerdoſ debet habere illa tria ex auctẽ Aug. ꝑallegata. Pri⁹ poteſtatẽ in foꝛo cõſciẽtie vt. ſ. ſit iudex ſpũalis. Secũdo ɔſeruare puritatẽ vite ſue: ne cõmittat crimen nequicie. Tertio habere ſufficientẽ ſcientie claritatẽ: vt nõ careat munere ſciẽtie.

Capitulũ primũ ꝺ ptãte ſeu auctoꝛtate cõfeſſoꝛis: ⁊ quis poſſit vel non poſſit audire cõfeſſiones.

Notandum pꝛimo eſt. ꝙ non ſacerdos: ꝗſi poſſit audire cõfeſſiões in caſu moꝛtis nõ tamẽ abſoluere poteſt. al's ſi abſoluit vt ſacerdos indicatiue ſm quoſdaꝫ incurrit irregularitatẽ: ſicut ſi celebraret. Hoc tñ eſt dubium: quia non eſt in iure expꝛeſſum ſicut de celebrante: vnde non videtur irregularis. ex. de ſen. excõi. c. is qui. li⁰. vi. Ibi enim dicit̄. ꝙ non incurrit quis irregularitatem ꝓpter aliqd delictũ: qñ non eſt in iure expꝛeſſum. ⁊ cõfeſſus tali nõ ſacerdoti tenet̄ iterũ cõfiteri. ratio eſt quia ſolis ſacerdotibus dictum eſt. quoꝝ remiſeritis peccata ⁊c. Jo 20. Nec tñ a quolibet ſacerdote poteſt quis abſolui: ſed a ꝓpꝛio aut altero de licentia ei⁹. Unde dicit̄ de peni. ⁊ remi. in. c. omnis. ꝙ quilibet ſemel in anno confiteat̄ omnia peccata ſua ꝓpꝛio ſacerdoti. ⁊ de pe. di. vi. c. placuit. ratio eſt. ꝗ nõ poteſt quis ſoluere vel ligare eũ qui ſibi cõfitet̄ niſi habeat iuriſdictionẽ ſuper eum. Si autem ſit ꝓpꝛius pꝛelatus ⁊ nõ ſacerdos: ſicut curatus ⁊ eps nõ ſacerdoſ poteſt abſoluere per alium: cõmittendo hoc alteri.

Sed nota. ꝙ ꝓpꝛius ſacerdos aliter intelligit̄ cum dicit̄ ꝙ quilibet debet cõfiteri ꝓpꝛio ſacerdoti. ⁊ aliter cuꝫ dicit̄ ꝙ de licentia ꝓpꝛij ſacerdotis põt alteri ɔfiteri. Nã pmo caſu dicit̄ ꝓpꝛius ſacerdos quicũqꝫ habet poteſtatẽ abſoluẽdi oꝛdinariaꝫ: vel delegatã ſiue ſit cõmunis: ſiue ſit ſinglar'. ꝗ actoꝛ ſequit̄ foꝝ rei. ſed eſt in electiõe ei⁹ quẽ foꝝ de multis ſequatur: niſi ſit actio realis in q̃ ſequit̄ foꝝ rei

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

de qua agit᷑. Et q2 in foro penitentie idem eſt actor ⁊ reus: inde eſt q idē ſeipſū poteſt accuſare corā quocūq3 cōfeſſore de omnibus: qui illū poſſit abſoluere de crimine vbicūq3 cōmiſſo q2 huiuſmōi abſolutio non reſpicit territoriū: ſicut alia rōne rei vel delicti. Propt᷑ qđ dicit Hoſti. q qlibet h3 tres ſacerdotes ꝓprios ordinarie .ſ. curatū de cuius ꝓrochia eſt: epm ſuū ⁊ papā. Sed in ſecūdo caſu ꝓprius ſacerdos de cuiꝰ licētia pōt alteri cōfiteri: intelligit᷑ ſtrictius ille qui de iure ſuo ordinario hoc habet: non ex cōmiſſiōe. ⁊ ſic intelligit᷑. c. omīs equiuoce loqui de ꝓprio ſacerdote ſm omēs. Nam cōſtat q ad implendū illud preceptū de cōfitendo ſemel in anno omnia peccata ſua ꝓprio ſacerdoti: ita ſufficit cōfiteri vicario curati: ſicut ipſimet curato. ⁊ tñ ad cōfitendum alteri nō ſufficeret accipere licentiā ab eiꝰ vicario ſicut ſufficit ab ipſomet curato. Uñ reſpectu ꝑmi vicarius eſt ꝓprius ſacerdos: ſ3 nō reſpectu ſecūdi: vñ ⁊ſi poſſit quis cōfiteri vicario curati: tñ ipſe vicarius nō poteſt dare licentiā illi q alteri cōfiteatur. hec Pe. de pal. in. 4. di. 17.

Capitulū 2m de ordinario cōfeſſore quo ad eccleſiaſticas perſonas ⁊ clericos.

Sciendū eſt q papa q2 nō h3 ſuperiorē a Chriſto: nec a cōſilio quoq h3 ꝓpriū cōfeſſorem quē duxerit eligēdū q auctoritate Chriſti p̄t eū abſoluere: vel ligare in foro penitētiali: nō aūt in foro exteriori: q2 ipſe nō pōt ligari vinculo excōicatiōis a quo indigeat abſolui: ⁊ ꝓpter hꝰ nō oportet a Chriſto ſibi cōmitti. q2 tñ pōt ligari vinculo peccati ſicut ⁊ aliȷ̄: ꝓpterea indiget remedio ſicut ⁊ aliȷ̄: q2 nec Chriſtꝰ dimiſit eum ſine remedio: ideo hꝰ cōceſſit vt ſicut a ꝑncipio qlibet poterat quēlibꝫ volentē ſe ſibi ſbȷ̄cere abſoluere: ita ⁊ nūc quo ad illū qui nulli eſt ſbiectꝰ ſicut papa. Si vō excōicatus eligat᷑ in papam anteq cōſentiat ſuperiorē habet a quo abſolui pōt: ſed ſi prius aſſentiat abſolui poſtea nō poteſt: ſ3 nec indiget q2 nulli legi ſubeſt. Unde lex poſitiua q arcet excōicatū a cōmunione fideliū ⁊ pceptiōe ⁊ collatione ſacramētoꝝ ipſū non ligat ꝓpter qđ excōicatio nō impedit electū nec electionem ipſam.

Qui vero ſunt de familia pape hñt ſūmū penitētiariū ꝓpriū ſacerdotē cū papa: q2 nulli aliȷ̄ ſbſunt. Secus eſt aūt de capellanis eius q per mundū ſunt diſperſi: qui ꝓpter hoc non ſunt ab aliȷ̄s exempti.

De cardinalibus.

De cardinalibꝰ aūt qui ſunt epi ipſi nō minus habent q aliȷ̄ epi. q. ſ. libere poſſūt eligere. Idē ſi ſunt legati: quia ſūt prelati vel exempti. Si vō ſint ſimplices cardinales nec epi nec legati. dicit Hoſtieñ. eos nō habere: niſi papā ⁊ ſūmū penitentiariū: ⁊ quāuis imediate ſunt ſub papa: ⁊ p cōſequens exempti nō tñ poſſunt ſibi eligere cōfeſſorem ſine ipſiꝰ aut ſūmi penitētiariȷ̄ licētia q2 non ſunt prelati: ſed coadiutores prelati ⁊ paſtores: licet ſint preſbyteri cardinales: ⁊ ideo tutius eſt q habeant licentiam a papa.

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

familia vo cōmenſalis eoꝝ de licētia
eorundē cardinaliū poſſūt ſibi eligē
cōfeſſorem: quia de ɔſuetudine ſunt
ſbditi eis: ſiue ſacerdotes ſint: ſiue nō
Uel forte ſūmus penitētiarius qꝛ eſt
quaſi curatꝰ reſpectu omniū manſio
narioꝝ curie pape quoꝝ ipe papa eſt
quaſi eps ꝓprius. hec Pe. ď pal. in. 4

De patriarchis ꝛ aliꝭ.

Patriarche archiepi epi hn̄t
ꝓprios ſacerdotes ſuos ime
diate ſupiores: vt eps archi
epm ille primatē: ille patriarchā: ille
papā: ꝛ hoc niſi ſint exempti: nihilo/
minus omēs iſti poſſunt ſibi eligere
cōfeſſorem. ex de pe. ꝛ remiſ. c. fi. qui
poſſunt eos abſoluere non ſolum de
occultis: ſed etiā de manifeſtis: ꝛ no
toriis etiā archiepo inuito: ꝛ etiā a
vinculo excōicatiōis maioris ꝛ mino
ris: ꝛ mutare vota: ꝛ relaxare iura/
mēta: ꝛ omia alia ꝓpter que nō eſſet
cōſulenda ſedes aplica: licet Hoſti.
dicat ɔtrariū: ꝛ illud cōtrariū tenet
frater Bartho. in pyſanella. cōfeſſio.
ʒ. §. 16. Nec obſtat qꝛ in illo. c. fi. non
fit mentio niſi de abſolutiōe a pecca/
tis. qꝛ cū intentio pape ſit ipſis epis
quibꝰ eſt graue ſemꝑ ad archiepum
recurrē ꝛ grauius ad papā: ita ꝓui
dere eis per cōfeſſores ab eis electos
ſicut ꝓuiſum eſt inferioribꝰ epoꝝ per
ipos epos. Ideo de omni peccato ꝛ
vinculo de quo pt eps abſoluere in/
feriorē ꝛ electꝰ ab eo pōt ipm abſol/
uere ꝛ in omi caſu in quo pōt epus
diſpenſare cū inferiori: ꝛ ille cū epo
quia ibi eadem ratio ꝛ idem ius. Et
ſic bene dicit Hoſti. Iſtud ꝓuilegiū
nō perdit ꝑ h̄ qꝛ venit Romā: quia
ibi nō diſtinguit vbicūqꝫ ſit. Sed ſi
deſinit eſſe eps: puta quia cedit loco
ꝛ dignitati forte ꝑdit ꝓuilegiū datū
epis. qꝛ ipſe nō plus hꝫ epi dignitatē
ſi vo cedit loco ꝛ nō dignitati nō per
dit. Ratio quā aliq ꝓbant qꝛ ɔfeſſor
ab epo electꝰ nō pōt eū abſoluere a
vinculo excōicatiōis eſt: qꝛ nō habet
ptātem niſi ex electiōe epi. Sed ad h̄
Rndet qꝛ nō ab epo eligēte: ſed a iu
re cōmittente hꝫ poteſtatē ille ſic qui
eligunt ab illis qui per litteras peni/
tentiarioꝝ habēt qꝛ poſſint ſibi elige
re cōfeſſorem ab ipis pniarijs: nō ab
eligētibus habet auctoritatē. Sicut
cum eps cōmittit fratribꝰ quos poꝛ
eligit ipſi ſunt cōmiſſarij prelatoꝝ nō
eligentiū. Et qꝛ etiā dicunt qꝛ ſi ille
electus ab epo in cōfeſſorem eſſet ex/
cōicatus minori nunqꝫ cum eligeret
ad hoc poſſit abſoluere: quia ligatus
miori licet poſſit cōferre ſacramenta
non tn̄ eligi. Rndet qꝛ nō valet iſtud
qꝛ intelligit de electiōe ad dignitatē
imo ꝛ ſi qn̄ ab epo eligat cōfeſſor: eſ/
ſent tunc ambo ipſe ꝛ electus ligati
maiori adhuc non impediret factū
dūmodo electus ille qui abſoluit nō
ſit ligatꝰ maiori nec ſuſpēſus. h̄ Pe.
de pal. in. 4. di. 17. q. ʒ.

Prelati exēpti habēt ſimile ꝓuilegiū
cū epis in eligēdo libē cōfeſſorē: nam
ex quo ſūt exēpti ꝛ plati: ſicut multi
ſūt abbates: ex hoc ipſo habēt iſtud
ꝓuilegiū: quia graue eſſet eis ſemper
adire papam nouū ꝑ licētia cōfiten
di. Si aūt ſic ſūt exempti qꝛ nō plati
nō habent iſtud ꝓuilegium. vbi gra.
Omēs ſbditi collegij exēpti ſeclares
vl' regulares: qd eſt exēptū in capite

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

⁊ in mēbris:hi eniꝫ īmediate ſuis p̄-
latis cōfiteri pn̄t:nō alijs niſi de licen
tia ipoꝝ. Si aūt ſic ſūt exempti ꝙ ci
tra papaꝫ nec decanū nec ꝑpoſitū hn̄t
qui habeat curā ipoꝝ:⁊ ad hoc non
poſſunt ſibi eligere:ſed petunt hᵒ ipm
a papa:vel eius penitētiario cuꝫ alˢ
nullus poſſit eos abſoluere.

Abbatiſſa quid poſſit in ſpūalibus.

Similit̄ nulla abbatiſſa q̄uiſ
iura ep̄alia exerceat ponen-
do officiales:niſi in hᵒ habe-
at ſpēale ꝓuilegiū:quātūcunqꝫ exem-
pta nō pōt hᵒ habere:qꝛ nō eſt prela-
ta:cū nō habeat claues iuriſdictiōis:
⁊ ꝙ ei⁹ officialis excōicat qᵭ p ſeipa
non pōt:non eſt auctoritas ipius:ſed
pape. Similit̄ quicūqꝫ p̄eſt ꝗbuſcūqꝫ
ex cōmiſſiōe alteri⁹: ⁊ eſt delegatus:
nō pōt dici prelatus:vn̄ quātūcunqꝫ
exēptus:qꝛ tn̄ nō eſt p̄latus nō hēt hᵒ
ꝓuilegiū:puta ſbprior in religiōe:vel
prior nō cōuētualis:aut cōuentualis
ſb abbate:nō per electionē:ſ ab ipo
abbate ex cōſilio ſenioꝝ poſitus vel
inſtitut⁹:niſi forte qn̄ mōtuo abbate
vl̕ priore ipſi fuerint quaſi ordinarij:
qꝛ tūc actio ſbrogata hꝫ priuilegium
eius in loco cuius ſbrogat̄: ſ prior q
p electionē canonicā inſtituit̄ prelat⁹
eſt.⁊ ideo ſi eſt exēpt⁹ hꝫ idē priuile
giū ꝓpter qᵭ nō oportet ꝙ ꝯfirmās
det ſibi ptātem eligēdi ꝯfeſſorē:ſicut
nec cōfirmās vl̕ cōſecrās ep̄um. Nec
obſtat decretalis:ne ꝓ dilatiōe.ex̄ ᵭ
pe.⁊ re. Iſtud.n.ꝓuilegiū de eligēdo
cōfeſſorem equalit̄ ꝯcedit̄ ep̄is ⁊ mi
noribus prelatis exemptis.

Tn cum ep̄i licet īmediate ſbſint ar-
chiep̄is:nihilomin⁹ ſine eorū licentia
hoc pn̄t etiā qui ſunt non exēpti ergo
⁊ ꝓores hᵒ pn̄t:licet ſbſint abbatibus
vl̕ maiorib⁹ ſine licētia eoꝝ cum ſint
ordinarij. Si autē ſunt in dignitate
ꝯſtituti:nō tamē prelati:ſicut cantor
thezaurari⁹ ſacriſta ⁊ huiuſmōi per
ſone nō habent ꝓuilegiū q̄uis exēpti
Si v̄o eſſent p̄lati:ſ non eſſent p̄lati
in foro pn̄iali:ſicut ſunt archidiaconi
de pari ꝯcurrētes cū ep̄is in foro cā
rū adhuc nō puto eos habere hᵒ pri-
uilegiū:ſ ſolos p̄latos: hᵒ dico q ha-
bent curā aīaꝝ. Sicut autem dixi de
ep̄is ꝙ q̄diu ſunt ep̄i quo ad digni-
tatē retinēt hᵒ ꝓuilegiū:ita ⁊ de iſtl.
q̄diu ſunt in prelatiōe: ⁊ ſimilit̄ qui
electus ab eis pōt agere cū eis abſol
uendo ⁊ diſpēſando quicqd pōt ep̄s
ſi ei ſbeſſent. Sic elect⁹ ab ep̄o nō p̄t
tantū quantū archiep̄s excepto i ſen
tentia lata a ſuperiori cōtra eos:pu-
ta ab archiep̄ō cōtra ſuffraganeū ſu
um.ab abbate cōtra priorē ꝯuentua
lem ſibi ſbditum.ab hi⁹.n. nō poteſt
abſoluere electus talis cōfeſſor.

Quicūqꝫ eniꝫ pōt eligere vno electo
ſiue mortuo:ſiue nō mortuo pōt ali
um mutare ad placitū ⁊ eoipſo ꝙ ta
lis q pōt eligē confitet̄ alicui videt̄
ipm eligē: qꝛ plus eſt facti ⁊ mentis
intētiōe eligē q̄ v̄bis.iii.q.vi.c.i.⁊ ᵭ
ma.⁊ obe.c.legebat̄.hec Pe. de pal.
vbi.ſ. Inferiores p̄lati non exēpti:ſi
ſbſunt īmediate ep̄o ipm ſolū hn̄t cū
ſupiorib⁹ ꝓ ꝓprio ſacerdote:ſic ab-
bates decani ꝑpoſiti ⁊ archiep̄i ru-
rales: curati v̄o decanos rurales ⁊
ep̄m:qn̄ ille decanat⁹ eſt annex⁹ cu-
re. Similit̄ ꝓores qui ſunt ſb abba-
tibus illis:ſbſunt ⁊ ep̄is:non prelati

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

vo ſbſunt imediate ſuis curatis: ſiue abbatib⁹: ſiue priorib⁹: ſiue decanis: qñ ſunt de collegio vel ſimplicib⁹ curatis qñ in parochijs ſuis cõmorant. Clerici vo chorales ſbſũt ei q preest choro ſiue ſit cantor ſiue ſuccintor in exteriorib⁹. Sed quantũ ad forũ cõſcientie ſolus decan⁹ videt curat⁹ eorũ. hec Pe. de pal. vbi. ſ. di. 17.

Capitulum tertium cui debeant layci ordinarie cõfiteri.

Imperator ſm Hosti. de antiqſſima cõſuetudine cõfitet capellanis ſuis: ſʒ ſicut dicit ex de pe. et re. c. 2. li. 6. Nulla cõſuetudine introduci põt: vt pter proprij ſacerdotis licentiam aliquis poſſit ſibi eligẽ cõfeſſorem niſi de licẽtia pape. Rex hʒ epm ſiue archiepm: in cui⁹ ciuitate eſt ſedes regni. dicit autem ſedes vel metropolis regni nõ in qua plus morat: ſʒ in q̃ inungit et coronat. Principes minores ſi hñt ſb ſe ciuitates plures: ſimilit a ſede pncipali ducatus vel comitat⁹ domiciliũ ſortiũt. Sed ſi habẽt vnã ciuitatẽ alia pncipaliorẽ ab vtroq; epo vel metropolitano licẽtiam cõfitendi capiant ſm Hosti. Sed hoc nõ eſt verũ quãtum ad metropolitanũ: q2 nullus ſbditus ſuffraganeorũ eſt ei ſbditus imediate niſi qñ viſitat: ſʒ ſolũ ipſi ſuffraganei. Vñ cũ dñs illarũ ciuitatũ in tpalibus ita ſbſit epis in ſpũalib⁹: ac ſi eẽt ſeruus ſic dñs caſtri ſbeſt in ſpũalibus curato. Jdeo ſic metropolitan⁹ non poſſet dare licentiã cõfitendi homini hñti domos in dyoceſi ſuffraganeorũ ita nec pncipi.

De illo vo pncipe q hʒ dominiũ in diuerſis dyoceſibus: ſʒ non ſup ciuitates videt q ipe multo magis ab ipſis epis petere debeat hoc. ſ. in cuius dyoceſi hʒ pncipalit dominiũ. vel ab vtroq; ſi equalit in duabus. nam abſurdũ eſſet q a tot curatis hẽret petere quot in ſuo dñio includunt.

Dñi vero q in eadẽ dyoceſi in diuerſis villis hñt dominiũ: ſi in vna habẽt pncipale dñium in qua nõ ſit niſi vna prochia tñ: ſiue vnus curat⁹ tñ illi videt ſbeſſe. Sed qñ nullũ hʒ dñium in illa villa q̃ ſb ſe nõ cõtinet plures prochias: maxĩe ſi vna nõ eſt pncipalior altera: tũc nulli curato ſbeſt: ſed imediate epo. Si vo in vna villa ſit pncipale dominiũ: in qua non eſt niſi vna prochia tñ: vel ſũt multe et vna pncipalis. curatus illius eſt ſibi pprius ſacerdos citra epm.

Balliui ſi nullibi haberẽt manſionẽ niſi ſm q aſſiſtere requirũt mõ huc: mõ illuc diſcurrũt: vbiq; cõfiteri poſſunt: vel epis ciuitatũ: vel curatis: in quorũ prochijs hoſpitium eligũt. Si vo pncipalit alicubi degũt ibi curatũ habẽt illũ in cuius prochia hoſpitiũ ſuũ ſitum eſt. et ſic de ppoſitis. licʒ habeãt domos parentũ ex balliuaʒ et ſeneſchaldiam: vel ppoſiturã: quia p hoc officiũ quaſi cõtrahẽdo ſortiuntur forũ.

Ceteri vo burgenſes et alij layci nõ in ptãte cõſtituti illis curatis ſbſunt in quorũ prochijs degũt pncipalit. Uel ſi in duab⁹ equalit: in qua tũc manẽt qñ cõfiteri volunt illi⁹ prochie ſunt. Hec Pe. de pal. Regularit ergo cõfeſſio fienda eſt pprio ſacerdoti: vnñ dicit Innoc. in. c. omis. extra de pe. et

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

remiſ. Si qs alieno ſacerdoti iuſta de cã cõfiteri peccata ſua voluerit: lnĩam prius poſtulet ⁊ obtineat a ꝓprio ſacerdote: cũ aliꝛ ipe non poſſet ſoluere vel ligare. hec ibi.

Capitulũ quartũ in q̃ notanꝛ octo caſus in quibus quis poteſt alteri confiteri q̃ ꝓprio ſacerdoti ſine eius licentia.

Et nõ. ẜm Pe. de pal. caſus octo in qbus qs põt alteri ɔfiteri q̃ ꝓprio ſacerdoti ſine eius licẽtia quos ponit Hoſtieñ. in ſumma.

Prim⁹ ꝓpter indiſcretionẽ ſacerdotis ꝓprij. ⁊ ſub h̃ caſu cõprehẽdiꝛ qñ ipſe ſacerdos ꝓprius eſt ſollicitator ad malũ: vel reuelator cõfeſſiõis: vel eſt talis q̃ ex cõfeſſiõe iminet piculuꝫ cõfitenti vel cõfeſſori. In h̃ igiꝛ caſu dicit Hoſti. q̃ eoipo hꝫ licentiã a iure aliũ adeũdi. de pe. di. 6. c. placuit. Sed alij dicũt q̃ tũc dꝫ petere licentiã ab eo vel a ſupiori: q2 c. omis dicit q̃ q ex iuſta cã voluerit alteri cõfiteri petat licentiã a ꝓprio ſacerdote. Et quãuis qdam h̃ intelligãt niſi ex culpa ſua h̃ ꝓcedat. videꝛ tñ melius etiaꝫ ſi h̃ ſit ex culpa ſua: q2 culpa ſua nõ debꝫ alteri nocere puta ſuperiori. ſic ꝓprio ſacerdote mortuo: vel excõicato: nõ eoipo licet ire ad aliũ: ſ3 oportet recurrere ad epm: ſi ſuperior adiri nõ põt: vel etiã ſi eſt eque defectuoſus: tum q2 ad papam non eſt facilis recurſus: eoipſo ad alium ire poteſt.

Qñ ergo ꝓpri⁹ ſacerdos oĩno indiſcretus ⁊ ineptus eſt: ⁊ q tũc non põt adiri ſine licẽtia petita: vel ſaltẽ cuꝫ licentia petita ⁊ nõ obtenta põt ire ad aliũ. dico autẽ petita: q2 ⁊ ſi ſit indignus audire nõ eſt tñ impotẽs cõmittere: ⁊ in h̃. c. q̃ debet petere licẽtiam ab ipo: vel ire ad ſuperiorẽ. Cõcordat Tho. Pe. Alber. Innocen. ⁊ Gul. q̃ ſi negaꝛ ab eis licẽtia: tũc dicunt pdicti q̃ idẽ iudicium eſt de eo qd ⁊ de illo q nõ hꝫ copiã cõfeſſoris. Qñ magis debet eligere layco cõfiteri: nec in hoc trãſgrediꝛ precepta eccleſie: q2 precepta iuris nõ ſe extendũt vltra caritatẽ: nec etiã fit iniuria ſacerdoti. q2 ꝓuilegiũ mereꝛ amittere q cõceſſa ſibi abutiꝛ ptãte.

Sed Pe. de pal. dicit q̃ tũc põt libere ire ad aliũ vt p3. s. Et ſi non poſſet aliũ habere: ⁊ neceſſitas imineat dicũt pdicti doctores q̃ cõfiteaꝛ peccata ſua in genere ſine eo de quo poſſꝫ malũ ꝓuenire.

Secũdus caſus.

Secundus caſus eſt qñ prochianus trãſtulit domiciliũ ſuũ: q2 tunc deſinit eſſe prochian⁹ primi ſacerdotis: ⁊ fit prochian⁹ illi⁹ ad cuius prochiam ſe trãſtulit. Sed ſi in duab⁹ parrochijs haberet domũ: ⁊ i vna maneret tpe eſtiuali: in alia võ tpe hyemali. vtrobiq3 ſortiꝛ forũ nõ ſiſ ſucceſſiue ẜm q̃ habitat mõ hic modo illic. ⁊ hic tunc recipiat ſacramẽta vbi tunc habitat alias ibi.

Tertius caſus

Tertius caſus eſt cũ eſt vagabũdus nec habens nec petens domicilium: tũc iſte poteſt ɔfiteri cuilibet curato vel epo in cuius prochia eſt imo etiã nõ curato videꝛ q2 nulli ſbditus. ſed ſbdit ſe cui vult. Nã omis ſacerdos

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

ptātem hȝ ordinis ⁊ iuriſdictiōis ex
ſua ordinatiōe. Sed ſbditos hȝ ſolū
eos qui ſe ei ſbmittūt: niſi ꝙ ſm iura
qui ſe ſemel alicui ſbmiſit: factus eſt
eius prochian⁹: nec pōt ſe aliis ſbmit
tere quouſqȝ de pmo ſe ſbtrahat ſim
plicitˀ niſi de volūtate illi⁹. vñ dicitur
ex de pe. ⁊ re. c. fi. pmittim⁹ eligere.
q. d. iure diuino licebat eis eligē ſed
electiōe eis ſbtracta pmittimus rela
xantes retentiōem ꝙ poſſint eligere.
Vñ in dicto. c. placuit. de pe. di. 6. di
citˀ. Sine cōſenſu ei⁹: cui pmo ſe cōmi
ſit: ⁊ poſtea cui penitēs ꝯfeſſus eſt.

Quartus caſus

Quartus caſus eſt ſi querit domicili
ū q̄ ſe ꝯferat quomin⁹ ſe alibi hēat
Et de peregrinis qdem dictuȝ eſt ꝙ
ſi ſine licētia curatoꝝ ⁊ epoꝝ ꝓfecti
ſunt: nil puilegii habēt in hoc.

Si aūt de licētia epoꝝ ⁊ curatorum
ꝓfecti ſunt: eoipſo habēt licentiā in
terptatiuā cōfitendi cū ſine cōfeſſiōe
digne pegrinari nequeāt. Si ēt ſup
ueniat paſca cōicare pñt ꝑpᵗ eandeȝ
licentiā implicitā: ⁊ de caſu epali ab
ſolui: ꝙ eps nō retinēdo ſibi auctem
licentiando pegrinos ex hoc ipſo vi
detˀ eis dare licētiam cōfitendi de ca
ſibus epiſcopalibus: ſicut curatus de
prochialibus.

De mercatoribus aūt ſi nuſqȝ habe
rēt domiciliū: niſi ſemp ſequēdo nun
dinas. ideȝ iudiciū eſt qđ de vaga
būdis: ⁊ idē ſi in loco ſuo tenēt ho
ſpitium: ſed nō declināt illuc in paſca
cōiter. Nō eniȝ tūc videtˀ ibi habere
domiciliū q̄ ad ſacramēta. Et idem
de familia pncipis vel balliui q nūqȝ
i codē ſtatu pmanēt: exquo lȝ ipi te
neant hoſpitiū alibi: nec tñ illuc decli
nāt niſi ad horā: iſti vagabūdi cenſen
tur. Idē de familia epi layca: ꝙ ñ ſic
hȝ ius in ea ſicˀ cardinales. Sed ſi eſ
ſent de dyoceſi ipa de ei⁹ licētia cōfi
teantˀ. Si aūt de alia exquo eius ho
ſpitiū diuiſerūt: ꝙ per dyoceſim va
gantˀ reſpectu illi⁹ dyoceſis vagabū
di reputantˀ: vt de licētia epi illi⁹: vel
cuiuſlibȝ curati: ad cui⁹ prochiam ve
niūt cōfiteri poſſūt. Cōcordat in h⁰. ſ.
ꝙ peregrini negociatores: ⁊ alii via
tores: ſi nō hñt licentiā a ſuis curatis
vel epis: vel ſine licētia eoꝝ iter arri
piūt non pñt abſolui ab aliis Inno.
Hoſti. ⁊ Vul.

Quintus caſus

Quintus caſus eſt rōne delicti. 6. q.
ȝ. c. placuit. qđ qdam dicūt eſſe verū
tūc ſolū qñ ꝓpter hˀ eſt excōicatus: ꝙ
ſi eſſet excōicatus a plato loci illi⁹ ꝓ
pter illud peccatū ſicut cōſueuit fieri
in furtis: ⁊ hi⁹ quoꝝ ignorantˀ aucto
res: mittendus eſt talis ad excōicato
rem abſoluendus ab eo: ſꝫ ſi peccatuȝ
eſt occultū: ⁊ ꝓpter hoc nō ſit excōica
tus poteſt de hoc cōfiteri ꝓprio ſa
cerdoti: vt dr̄ in ſūma pyſana. Fran.
zaba. refert Ian. ō. tenere ꝙ curati: ⁊
etiam fratres admiſſi ad audienduȝ
cōfeſſiones ſm formā clem. dudum.
poſſunt audire ⁊ abſoluere peccata
cōmiſſa: nō ſolum in dyoceſi: ſed etiā
extra territoriū dyoceſis: dum tamē
ꝯfitētes ſe poſſunt illis confiteri. i. ꝙ
ſint illius dyoceſis: vel prochie quo
ad curatos.

Sextus caſus

Sext⁹ rōe ſtudii vt ſcholares etiaȝ
ſi non ſint moraturi niſi p annum in

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

ſtudio: vel ꝙ non habet plus de ſpatio: vel ab epo: vel capitulo: de cuius licētia ibi ſunt: vel ꝙ ſic diſponūt: vł de ꝓrochia in ꝓrochiā mutant. De illis vo ſecularibꝰ qui veniūt de omi pte regni ad plamentū pariſiꝰ: cū rex reputet ſe fiſcum nō recognoſcēs ſuperiorē in toto orbe videt ꝙ ibi poſſit cōfiteri epo ⁊ curato in quorū ꝓrochijs domos cōducūt: ſic olim in tpe Imperatorꝫ Rome erat ibi cōis patria: ⁊ quicūqꝫ illuc veniebat habebat iudicē ſuū. ſ. pretorē pegrinū. Sz ↄtrariū eſt verū. ſ. ꝙ nō pñt abſolui rōne plamēti ſi nō habēt licentiam a ſuis platis: ꝙ rex pariſiꝰ nō hꝫ poteſtatem in ſpūalibꝰ: nec in ceterl partibus regni.

Epus aūt poteſt in ſpūalibꝰ ſoli ſue dyoceſi: ſolū eni Rome vbi eſt ſedes pape in ſpūalibꝰ oibꝰ eſt patria cōis ſic eccleſia cathedralis omibꝰ ō dyoceſi: vñ in curia romana ſicut curato ſuo ſūmo pñiario de omi loco mūdi pt cōfiteri: ⁊ pñiarijs ſimplicibus ſic vicarijs ſui curati.

Septimus caſus

Septimꝰ caſus eſt rōne neceſſitatis: qñ eſſet i mortis articulo: tunc omis ſacerdos ab eccleſia nō pciſus aucte fit ꝓpriꝰ ſacerdos. ex de offi. or. c. paſtoralis. ex hoc qđ habet de cōſe. di. 4. c. ſanctū. videt ꝙ etiā laycus i huiuſmōi neceſſitate poſſit etiā excōicatum recōciliare eccleſie: ſi nō eſt ipe pciſus nō tñ pōt abſoluere a peccatis audiēdo cōfeſſiōes.

Octauus caſus quē ponit Hoſti. eſt ſi ſacerdos nō ꝓprius ponat ſpem in ratihabitiōe ꝓprij ſacerdotis: ſ vt dr in ſūma pyſana ⁊ bñ. iſte caſus cōmunit nō tenet: cuiꝰ rōnem aſſignat Pe. de pal. nulla eni ratihabitio cōfirmat ſacramētū qđ nullū fuit: ꝙ ⁊ ſi ñ i ſacramētis ratihabitio ſaltē pape valē pt: ꝙ illā ſolennitatē mutare pōt: ſic de eccleſia p nō epum dedicata ſola ratihabitione pape dedicata vel recōciliata reputat ex de ↄſe. ec. vel al. c. aqua. tñ in ſacramētis valere nō pōt: ꝙ illa papa mutare nō pōt ꝙ regula iuris eſt ꝙ ratihabitio retro trahit: ⁊ mādato cōparat: qñ ſolo mādato ⁊ a pncipio res agi pōt: in talibꝰ aūt locū nō hꝫ qñ. ſ. eſſentia ſacramenti deficit: quia tunc totum iterandum eſt.

De eſſentia aūt abſolutiōis eſt ptās iuriſdictiōis: qua ptātē erga talē nō habet ex hoc ponit ſpem in ratihabitione.

Quis poſſit cōmittere: ⁊ quis non: audientiam cōfeſſionū.

Capitulū quintū

Nota ſcḋm Pe. de pal. in. 4. di. 17. ꝙ omis ſacerdos ꝓprius qui iure ordiario pt audire ↄfeſſionē: pt hoc ipſū alteri cōmittere ꝙ hꝫ cām meri imperij: ⁊ ꝙ quicunqꝫ p electionē hꝫ curam aīarum eſt ordinarius: ideo omis talis pōt licentiare quēlibet ſbditū cure ſue alteri cōfiteri. Itē ordinariꝰ eſt quicūqꝫ ex officio ſibi annexo hoc habet: licꝫ nō ſit p electiōem.

Itē gerēs vicē curati p legē vel conſuetudinē: ſicut factus prior p abbatem: q viuēte abbate erat delegatus non potēs ſbdelegare eo mortuo vł āmoto eius vices in oibꝰ obtinēs eſt

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

quaſi ordinari⁹ delegat⁹ quantū ad
h': vnde licētiare poteſt ſibi ſubditos
de cōfeſſiōe.

De archipſbytero.

Archipſbyter ciuitatis de quo iura
loquūt: videt ꝙ ſit ordinari⁹ ſicut ſi
eſſet ꝑbenda ſacerdotalis cui ex offō
eſſet ānexū officiū audiēdi cōfeſſiōes
illoꝝ de dyoceſi ex̄ ciuitatē ⁊ multo
magis ſi de ciuitate. Sed ſi pn̄iarius
nō hꝫ hoc officiū ex ſua ꝑbenda: ſ ex
cōmiſſiōe viue vocis epi: qui reuocat
qn̄ vult: ꝙ iudiciū ſoluit vetāte eo q
iudicare iuſſit talis eſt delegat⁹ ⁊ nō
ordinarius.

De archidiacono

Archidiacon⁹ licet ſit iudex ordinari
us de cōſuetudine: nō tn̄ in foro ꝯſcie
niſi ſit ſacerdos: ⁊ tūc audit ex cōmiſ
ſione vn̄ nō pōt ſꝫdelegare.

De legato

Legat⁹ eſt ordinari⁹ in vtroqꝫ foro:
vn̄ ſic in exteriorib⁹ dat iudices de/
legatos: ⁊ hꝫ ſuos pn̄iarios.

Sūmus penitētiari⁹

Sūmus penitentiari⁹ eſt ordinari⁹ in
ſpūalib⁹ tm̄: vnde hꝫ pn̄iarios ſuos:
⁊ cōcedit etiā lniam eligēdi cōfeſſo
rem. Sed ſimplices pn̄iarij pape ꝙ/
uis ſint delegati pape qui ſolus eos
ponit nō ſūmus pn̄iari⁹: pn̄t qdē om
nes audire de toto mūdo: ſ non pn̄t
ſumere adiutores: nec etiā dare lniāꝫ
eligēdi cōfeſſorem.

Decanus

Decanus ruralis q etiaꝫ archipſbyt
vocat ſi iſte decanatus eſt ānex⁹ ali/
cui cure ſpāli reputat ordiari⁹ i ꝑro
chijs ſui decanat⁹ p⁹ epm. Sup cura/
tus videt etiā ordiari⁹ curatoꝝ: ⁊ ſic
curati de licētia eius: nō ſolū epi pn̄t
cōfiteri. Si aūt eps ſeu archidiacon⁹
cōfert illū decanatū mō huic: modo
illi curato videt delegatio ⁊ hoc re
ſpectu cōmuniū caſuū. Naꝫ reſpectu
caſuuꝫ epalium: tam de curato ꝙ de
decano qb⁹ de ſpeāli grā cōmittit ab
ſoluere: de illis videt diſtinguēdum
an ſint reteti de iure vel cōſuetudīe
⁊ tunc in illis nullū ius haberet ō ſe
inferior epo. Unde cuicunqꝫ illos cō/
mittit auctoritate delegata illos ab
ſoluit.

Itē nota ꝙ ptās iuriſdictiōis ē vna
apud plures: ⁊ nō apud quēlibet in
ſolidū: tūc nō pōt qlibet p ſe eam cō
mittere ſine cōſenſu alioꝝ. Sed qꝺ
oēs tangit ab omibus dꝫ approbari
Unde ſi capitulū ſede vacante gerat
vices epi in tēporalib⁹: null⁹ de capi
tulo etiā decanus pōt ponere officia
lem ſine cōſenſu alioꝝ: ſ capitulꝫ de
cōſenſu maioris partis.

Ptās aūt abſoluēdi a peccatis vna
⁊ eadē pot eſſe apud plures ⁊ nō pe
nes vnū: ſic penes capitulū ſede va/
cante qn̄ hꝫ ptātem eius in ſpūalibus
dico quātū ad cōmiſſionē nō quan/
tū ad executionē: ꝙ cōfeſſio ſoli eſt fi
enda. vn̄ totū capitulū: ſi un⁹ canonic⁹
ponet pn̄iariū. Sꝫ qn̄ iuriſdictio pfe
cte ⁊ inſolidū remanet apud quēlibꝫ
tūc qlibet eoꝝ cui vult pōt cōmitte/
re: ⁊ minor ſine maiore: multomagl.
ecōuerſo.

Et ꝙ ptās abſoluēdi q̄ eſt apud cu/
ratū papā ⁊ epm nō eſt vna ſ quili/
bet pōt per ſe audire ſine cōſenſu al/
terius: ita etiam quilibet eorū ſine cō
ſenſu alterius poteſt cōmittere alteri

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

Un̄ vicarius curati ſine licētia epi po
teſt audire cōfeſſionē illoꝝ .ſ. qui ſūt
ſbditi curatoꝝ ⁊ nō alioꝝ: ⁊ mltoma
gis ecōuerſo .ſ. de licentia epi audire
eoꝝ cōfeſſiones qui ſunt ſbditi cura/
toꝝ ſine licētia vel cōſenſu eoꝝ.

De h̄ extat bullata declaratio Cle/
mentis ⁊ Alexan. poſt cuius bullati/
onem nullus pariſi⁹ dixit cōtrium.

Qui aūt ex cōmiſſiōe ſolū audit cō/
feſſiōes nō pōt alteri cōmittere audi
entiam cōfeſſionum.

Quo ⁊ qn̄ curat⁹: vel pſbyter p̄ro/
chialis poſſit dare vel denegare li/
centiā alt̄i ɔfitēdi ſbdito ſi petat illā

Capitulū ſextū.

Nota ſm̄ Pe. de pal̄. in .4. di.
17. ꝙ ſi p̄rochianus petat li/
centiā alteri cōfitēdi indet̄/
minate nō det curat⁹: niſi ſit v̄iſimile
ꝙ penitēs nō eligeret niſi eque bonū
vel meliorē. Si v̄o nominat ſibi aliū
de quo v̄iſimile eſt ꝙ ſit eque bonus
vel melior ad cōfeſſionē audiendā n̄
neget: q̄ȝ forte habȝ peccatū q̄ꝺ erube
ſcit ɔfiteri ſibi: ⁊ p̄us moreret̄ ſine cō
feſſiōe ꝙ ſibi cōfiteret̄.

Si v̄o appet ꝙ non eſt eque bonus:
aut p famā: aut p viſū ſue pſone per
cōuerſationē pſonarū ſibi cōfitētiuȝ
q̄ min⁹ religioſe cōuerſant̄: ⁊ tūc ſim
plicit̄ dȝ negare inoteſcēdo ꝙ ille nō
pōt eū abſoluere: q̄ꝺ tn̄ intellige cum
ille ad quē vult accedē parrochian⁹
nō hȝ auctem niſi ex cōmiſſiōe ipſius
curati declarādo etiā ꝙ ip̄e paratus
eſt eū audire: ſi tn̄ eſt talis ꝙ ad hoc
ſit ſufficiēs: vel etiā ꝙ eſt paratus ſi
bi dare vnū aliū loco ſui in quo caſu
bene videat vt det ſibi ad h̄ ſufficiē/
tem. Nam ſi inſufficientem daret ſibi
imputaret̄ detrimentum q̄ꝺ inde ſe/
queret̄ oui ſue: q̄ȝ ſm̄ iura qui parūȝ
diligēti ſocio ſuā rē cuſtodiendā cō/
miſit facilitati ſue imputari dȝ ſi per/
ĳt. Si aūt ille petit⁹ a p̄rochiano: vl̄
diffamat⁹ hȝ ptātem ſuperioris: pu/
ta ꝙ eſt vicari⁹ epi: vel cōfeſſor de/
putatus in ordine minoꝝ vel p̄dica/
toꝝ ⁊ hi⁹: nō ꝓpter hoc ꝓhibendus
eſt ſimplicit̄: q̄ȝ iudex malus vel dele
gatus nō perdit iuriſdictiōem ſuam
ſ dȝ dicē petēti nō expedit tibi vt tu
vadas ad illū: vel ad aliū: nec ibideȝ
de volūtate mea: nec aſſenſu: nec lice
tia. ſ ip̄e habes ptātem ab alto ma/
iore: vnde nō poſſū tibi ꝓhibere: ſed
paratus ſum te audire: vel p vicari/
um: vel extraneū idoneū: ⁊ ſm̄ h̄ ſol
uit̄ inſtantia illius regule .ſ. ꝙ nō pt
eſſe paſtoris excuſatio ſi lupus oues
comedit: ⁊ paſtor neſcit: q̄ȝ hoc verū
eſt qn̄ paſtor ſcire debet: ⁊ poteſt. ⁊
licet aliq̄s ſemp debeat reputare ali/
um meliorē ſe ſimplicit̄: nō tn̄ quātuȝ
ad om̄ia: puta quantū ad officiū hoc
vel illud. Itē ſuſpitiōes habere poſ/
ſumus nō ad iudicandū ꝑmū ſ ad
cauendū nobis. Nam ſi video pau/
perē nō iudicabo furē: tam̄ ne forte
ſit fur cuſtodiaȝ rem meā ab eo ⁊ ſic
in ꝓpoſito: tn̄ ſi cōtriū non appareat
plus dȝ homo p̄ſumere de his quos
papa: vel ep̄s per totam dyoceſim p̄
fecit: q̄ de ſe qui deputat̄ ad vnam
paruā parrochiā.

De religioſis qui nō poſſunt audire
cōfeſſiones ſine licentia prelati ſui.

Capitulum ſeptimum

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

Nota ꝙ religioſus nõ debet audire cõfeſſiões etiã illoꝝ qui habẽt licẽtiã ſibi eligendi cõfeſſorẽ quẽcũqꝫ etiã ſi haberẽt a papa ſine licẽtia ⁊ aucte ſui ſuperioris: qꝛ ſine ſuo ſuperiori velle: ⁊ nolle nõ hꝫ: patet hꝫ p ſimile. ex̃ de elec. c. ſi religioſus li. 6 ad huiuſmõi officiũ. Ubi dicit̃ ꝙ electiõi de ſe facte nõ debet nec põt aſſentire ſine licen^a ſuperioris ſui. Sed vbi papa nomiatiꝫ eligit religioſũ ad aliqꝺ offm̃ pſumitur noſcẽ pſone induſtriã: vñ non requirit̃ alteri⁹ licẽtia: ſiue ꝓ inquiſitione: ſiue ꝓ pdicatiõe: ſiue ꝓ audiẽtia cõfeſſionũ: ſiue ꝓ platiõe: ſiue alio q̃cũqꝫ officio. Sed ex hꝫ ꝙ papa daret alicui licẽtiã ꝙ poſſet ſibi eligẽ quẽcunqꝫ etiã religioſũ ꝓ audiẽdo cõfeſſiones: vel ꝓ pdicatiõe ex iſta tali licentia nõ debet religioſus audire cõfeſſiões vel pdicare ſine licẽtia ſui ſuperioris: vel plati vel abbatis. ar. ad hꝫ ex̃ de iude. c. qꝛ ſit laudabile. ſi tñ in dicto caſu audiret religioſus ſine licẽtia ſui ſupioris vel plati teneret abſolutio ita ꝙ nõ eſſet reiterãda talis cõfeſſio: quãuis malefaceret tal' ſic audiẽdo. Pe. de pal. vbi. s. q. 4

De ptãte audiẽdi ꝯfeſſiões attributa frib⁹ pdicatoꝝ: ⁊ mĩorib⁹ a iure p textũ clem. dudũ. §. z. de ſepul. quõ fieri poſſit: ⁊ quõ exponit̃.

Capitulũ octauũ.

Nota textũ clem. dudũ. §. z. de ſepul. vbi dicit̃. Statuimus ⁊ ordinam⁹ vt in ſingulis ciuitatib⁹ ⁊ dyoceſib⁹ in quib⁹ loca fratꝝ ordinis pdicatoꝝ ⁊ minorũ cõſiſtere dignoſcunt̃: ⁊ ĩ ciuitatibus dyoceſib⁹ ⁊ locis ipſis vicinis: in qb⁹ loca hi⁹ nõ habent̃: magiſtri priores puinciales ordinis pdicatorũ aut eorũ vicarij ⁊ gñales ꝓuinciales: miniſtri ⁊ cuſtodes minoꝝ ad pñtiam platoꝝ eorũdẽ locoꝝ ſe cõferãt per ſe vel p fratres q̃s ad hꝫ idoneos fore putauerit humilit̃ petituri. Ut fratres q ad hꝫ electi fuerit in eorũ ciuitatib⁹ ⁊ dyoceſib⁹ cõfeſſiones ſuoꝝ ſbditorũ cõfiteri ſibi volentiũ audire libere valeãt: ⁊ hi⁹ cõfitẽtib⁹ ꝓut ſm deũ expedire ꝯgnouerit penitẽtias iponere ſalutares: atqꝫ eiſdem abſolutiõis bñficiũ impẽdere de licẽtia grã ⁊ bñplacito eorũ. Deinde pfati magiſtri ꝓuinciales ⁊ miniſtri ordinũ pdicatoꝝ eligẽ ſtudeãt pſonas idoneas ⁊ ſufficiẽtes vita ꝓbatas diſcretas honeſtas: atqꝫ peritas ad tã ſalubre miſteriũ exequendũ q̃s ſic ab ipis electas repſentent: vel faciant repſentari platis. vt de ipoꝝ licẽtia grã ⁊ bñplacito in eoꝝ ciuitatibus ⁊ dyoceſib⁹ hi⁹ pſone ſic electe cõfeſſiões audiãt ſibi cõfiteri volentium: ⁊ imponãt pnĩas ſalutares ⁊ beneficiũ abſolutiõis impẽdãt: ꝓut ſuperius eſt expſſũ ex̃ ciuitates ⁊ dyoceſes in qb⁹ fuerint deputate: p quas eas ⁊ nõ p ꝓuincias volum⁹ deputari cõfeſſiões nullaten⁹ audituře. Numer⁹ aũt pſonaꝝ aſſumẽdarũ ad hi⁹ officiũ exercendũ eſſe debet ꝓut vniuerſitas cleri ac populi multitudo vel paucitas exigit eorũdem. Et ſi idẽ prelati petitam licentiã cõfeſſionũ audiendarũ cõceſſerint illaꝫ pfati recipiant cũ gratiarũ actiõe. ꝙ ſi forte dicti prelati quecunqꝫ ex hi⁹

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

fratrib⁹ p̄ſentatis eiſdē ad hi⁹ offici
um nollēt habere: uel nō duceret ad
mittendū eſſe: q̄ amoto vel ſbtracto:
loco ipiuſ ſimilit̄ eiſdē p̄ſētādus poſ
ſit alius ſbrogari. Si v̄o idez prelati
p̄fatis fratrib⁹ ad cōfeſſiões vt pre
mittit̄ audiendas electis huiuſmodi
exhibere licentiā recuſauerit: Nos ex
tūc ipis vt cōfeſſiões ſibi cōfiteri libe
re uolentiū: liciteq̄ audire valeant: ⁊
beneficiū abſolutiōis impēdere gra
tioſe cōcedim⁹ de aplice plenitudine
ptātis. Per hi⁹ aūt cōceſſionez ne
quaq̄ intendim⁹ pſonis ſeu fratrib⁹
ipſis ad id talit̄ deputatꝭ ptātem in
hoc impendere ampliorē q̄ in eo cu
ratis ſeu prochialib⁹ ſacerdotib⁹ eſt
a iure cōceſſa: niſi forſan eis eccl'iaruz
p̄lati vberiorē in hac pte grām ſpeci
alem ducerēt faciendā.

Petituri Pau. pōt peti hec licētia a
p̄latis extra ſuū territoriū: q2 eſt vo
luntarie iuriſdictiōis. Cuſtodes gl'.
p̄ores ḡ cōuētuales q̄ ad p̄dicatores
⁊ guardiani quo ad miores hoc nō
pn̄t. Humilit̄ Pau. ſi petat̄ iſta licē
tia aſpere nō videt̄ ſatiſfactū ꝯſtitu
tioni: ⁊ ideo iterū eſſet repetēda p
pter omiſſionē forme. Miniſtri gl'.
Nō. q̄ de vicariis p̄orū p̄uincialiū ⁊
de cuſtodib⁹ nō repetit de qb⁹ p̄mi
ſit: licz ḡ illi petitionē poſſint face: de
qua p̄miſit: nō tn̄ electionē de qua h̄
loquit̄. Pn̄tari glo. ḡ pſonalis pn̄ta°
fieri dz: nam dicit̄ p̄ſes qui p̄bet̄ ſenſi
bus corporis. facit de pe. di. i. in p̄n°.
Idē dicit Pau. ſup v̄bo repreſentēt
Exigit glo. Si v̄o eps cōtendat cuz
fratrib⁹ dicens minorē numerū ſuffi
cere: recipiat eps numerū qui ſibi vi
detur: de reliquis recurrat̄ ad arbi
triū boni viri. i. iudicis. ff. de v̄bo. ob
l. cōtinuus. Cōceſſerūt glo. quam li
centiā ſine cā reuocare non pn̄t. c. de
cet. de reg. iur. li. 6. Subrogari gl'.
ſi nō recipit̄ iuſta de cauſa: q2. ſ. nō eſt
talis qualis. ſ. deſcribit̄ ſibi imputēt
q malū elegerūt: ⁊ ſic poſſet omēs re
cuſare: cū non ſūt apti. ſ ſi ſine cā hoc
ſuccedit ſine licētia pape. Recuſaue
rūt glo. ſi nō recuſat exp̄ſſe: ſ nō dat
nec negat videt̄ q̄ locū haberet hoc
p̄uilegiū poſt trinā monitionē vl' re
quiſitionē p. c. i. ex de ſup. ne. pla.

Volentiū glo. forte non intellexit de
religioſis q ſm ſtatuta ſuoꝝ ordinū
p̄latis ſuis cōfiteri debēt. Libē gl'.
denotat q̄ nō eſt neceſſe habē licenti
am ſacerdotis prochialis: cui⁹ ꝯtra
riū dicit Jo. mo. ſ ei nō ſtat. Impar
tiri glo. abſoluti ḡ nō hn̄t neceſſe vl
teri⁹ ꝯfiteri p̄prio ſacerdoti. Nec ob
ſtat. c. oīs in pn̄. de pe. ⁊ re. q2 illō in
telligit̄ de eo q alit̄ non eſt confeſſus
legitie. Jo. mo. dicebat cōtrariū: ſ ma
le dixit. Idē Pau. ſ. q̄ abſq3 licentia
prochialis ſacerdotis p̄t qs alit̄ cōfi
teri: nec tn̄ ex h̄ ſeqt̄ q̄ ſint curati iſti
rō eſt ſm glo. q2 nec ipſi fratres ſunt
aſtricti ad executionē: vel exercitiū
iſtoꝝ actuū: nec fideles ſunt aſtricti:
vt in his ad eos recurrāt.

Itē nota vt dicit̄ in ſūma pyſana ⁊
hn̄. q̄ p̄t eps acceptare fratres ad au
dientiā. cōfeſſionū: ⁊ hoc ſine ſolenni
tate p̄dicta p̄ſentatiōis ſi vult ꝯmit
tendo eis iuriſdictionē ſuā: q2 etiam
ſine iſto p̄uilegio poſſʒ eis dare lniaz
audiēdi. De effectib⁹ q ſequūt ex
ꝯmiſſiōe audiētie ꝯfeſſiōis alit̄ facte.

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

1a

Capitulū nonū.

Ex comiſſiōe aūt alteri facta de audiētia cōfeſſionū ſiue p̄dicto mō: ſiue p aliū modū ſequūt̄ iſti effectꝰ vt dicit Pe. de pal. in. 4. di. 17.

Primꝰ qdem: q̄ talis cōmiſſariꝰ pōt audire ⁊ abſoluere alteriꝰ licētia minime reqſita: nec ille q vult ꝯfiteri tenet̄ petere licentiā a ꝓprio ſacerdote ar. efficax ex̄ de ꝓcur. c. is qui. li°. vi°. Nec obſtat q̄ curatus dꝫ ꝯgnoſcere vultū pecoꝛis ſui. nā vultū exterioꝛē poterit ꝯgnoſcere ſicut ⁊ ꝓus: ⁊ etiā intueri ⁊ coꝛrigere fraťna correctiōe ⁊ paťna admonitiōe ſic̄ ꝓus: ⁊ quātū ad exterioꝛē vultū attinet nō minus honeſte viuunt q cōfitent̄ fratribꝰ q̄ q cōfitent̄ ſecularibꝰ curatis.

Quātū vo ad interioꝛē vultū melius poterūt reddere rōnem de ꝯfeſſis fratribꝰ ⁊ hiꝰ: q̄ de cōfeſſis ſibi vel ſuo vicario: q̄ de interioꝛi vultu parrochianoꝝ q ſe reſpuerūt: ⁊ ſine licētia ſui vicariū pape vel epi elegerūt non habēt reddere rōnem: q̄ p eum non ſtetit: quominꝰ eos audiret ⁊ inſtrueret: ſꝫ p ſuperioꝛē q eis coadiutores dedit: ⁊ per ꝓchialē q eum elegit. hec Pe. de pal. Dicit tñ Tho. q̄ ſi alicui ꝯcedat̄ ptās a ſuperioꝛi iudice cōfeſſiōes audiendi ꝓchianoꝝ alicuiꝰ curati: ex hꝰ nō fit illi p̄iudiciū: q̄ poteſtas iuriſdictiōis nō eſt cōmiſſa alicui in fauoꝛē ſui: ſꝫ ad vtilitatē ꝑximi ⁊ populoꝝ ⁊ dei honoꝛē. Idē etiaꝫ tenet Jo. an. in. c. ſi epus. de pe. ⁊ re. li°. vi°. in pᵃ glo. Idē etiaꝫ tenet Jo. an. in cle. dudū. de ſepul. vt. ſ. patuit .ſ. q̄ nō teneat̄ petere licentiaꝫ a ſuo curato q vult ip̄is fratribꝰ cōfiteri. Idē tenet expſſe Pau. vñ glo. Ber. q̄ hoc dicebat damnata fuit tamq̄ falſa p Clementē. 4. in q̄daꝫ ꝓuilegio qđ incipit Quidam temere.

Secūdus effectꝰ huiꝰ cōmiſſiōis ſm dictū Pe. eſt q̄ ꝯmiſſarius p̄t audire ꝯtra ꝓhibitiōes alteriꝰ p̄lati in quo eſt differētia inter ſupioꝛē ⁊ inferioꝛē: nā inferioꝛ ꝯtra inhibitiōeꝫ ſuperioꝛis nō pōt alicui cōmittere: ſic̄ nec p ſeipm audire cū ita q̄ poſſit eum ſuſpendere ab audiētia cōfeſſionū per aliū ſicut poteſt p ſemetipſū: ⁊ ecōuerſo aūt cōtra inhibitionē inferioris ſuperioꝛ pōt ita cōmittere ſicut pōt audire eo īuito. Similit̄ ſi eſſent duo curati de pari: ⁊ vterq̄ inſolidū vnꝰ ꝯt inhibitionē alteriꝰ p̄t audire ⁊ cōmittē: q̄ par ī parē nō hꝫ imperium.

Quādo ergo inferioꝛ ꝓhibet ne ſb̄ditus ꝯfiteat̄ cuicūq̄ ſine ſui licētia dꝫ excipē: niſi ſupioꝛi vel eiꝰ vicario: al's temere agit: niſi loqueret̄ talibus q bñ ſciūt q̄ nō intēdit: vel nō p̄t ꝓhibere qn ꝯfiteant̄ tales ſupioꝛi ſuo ſic̄ in religionibꝰ: cū prioꝛ ꝓhibet ne qs ꝯfiteat̄ de tali peccato ſine licētia ſui. Certū eſt omnibꝰ q̄ non intendit qn poſſit confiteri magiſtro oꝛdinis: vel ꝓuinciali: vel eoꝝ vicariis: quia ſi ꝓhiberet ſpuerẽmꝰ ei ī faciē: ⁊ multomagis ſb̄prioꝛ q nō pōt dare licentiā alteri cōfitēdi: cū ſit vicariꝰ hoīs: q̄diu ꝑoꝛ viuit: ſi inhibēt ne qs ſine ſui licētia cōfiteret̄. ⁊c. derideret̄. Sꝫ mortuo vel āmoto prioꝛe vices eius gerit p ꝯſtōes: vnde reputat̄ oꝛdinariꝰ. curatꝰ ḡ ꝓhibens ſb̄dito ſuo: ne aliȷ̄ ꝯfiteat̄: dꝫ excipē epiſcopū papaꝫ

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

legatū ſūmū penitētiariū ⁊ archiepm
dum viſitat: ⁊ habētes ab eis ptātē
¶ Epūs vº nō debet excipere omēs ꝓ-
dictos: niſi ſeipm: ⁊ ſic q̄libet excipiat
ſuos ſuperiores a tali ꝓhibitiōe.

¶ Tertius effectus hui⁹ cōmiſſiōis eſt
ꝙ tenet̄ curat⁹ ei eucharistiā miſtra-
re: ⁊ etiā alia ſacramēta: ex quo dic̄
ſe ꝯfeſſum illi qui potuit eū abſoluē:
nec eſt abſurdū ꝙ det eucharistiā il-
li cuius tñ cōſcientiā ignorat: ſed cū
eque bona ⁊ tuta ꝯſciētia: imo tuti-
ori pōt eū cōicare q̄ cōfeſſus eſt ſine
ſui licētia habēti ptātem: ſic̄ illū qui
cōfeſſus eſt de licentia ſua: vel ſibi: q̄
nec etiā vicari⁹ curati reuelat ſibi cō
feſſionē: cū idē curat⁹ dat illi cōionez
vnde equalit̄ ſcire dz cōſcientiā ꝯfeſ
ſi vicario ſuperioris: ſic̄ ſcit cōſciētiā
talis cōfeſſi vicario ſuo. ¶ Et debz cu-
ratus ꝓſumere ꝙ meli⁹ cōfeſſus eſt q̄
ꝯfeſſus eſt ei quē papa vl' eps elegit
in ꝯfeſſorē ꝑ totū mundū vel dyoce-
ſim ſuā q̄ꝙ q̄ cōfeſſus eſt illi quez ele-
git ipe ꝓuidēdo de ipo ſuis ſb̄ditis:
cū eps nō debeat hº ꝯmittere niſi viris
potētib⁹ opere ⁊ ſermone: vt de of.
ordi. c. inter cetera: vl' etiam q̄ꝙ ei qui
ꝯfeſſus eſt illi quē elegit ipe ꝓprio ar
bitrio de licētia curati gn̄alis: ⁊ hoc
niſi cū eſſet excōicat⁹ vel notori⁹ pec-
cator: naz tūc añq̄ꝙ det eucharistiā dz
ei clare cōſtare de abſolutiōe ab hi⁹.

¶ Quart⁹ effect⁹ eſt ꝙ peccata cōfeſſa
habēti talē cōmiſſionē nō tenet̄ itez
cōfiteri ꝓprio ſacerdoti: vt declarat
¶ Jo. xxii. in extrauagan. q̄ incipit Uas
electionis.

¶ Quint⁹ effect⁹ eſt ꝙ ꝑ hāc ꝯmiſſiōez
fit iudex qui prius nō erat. Cum eniz
ad abſoluēdū requirat̄ ptās ordinis
⁊ iuriſdictiōis: licet ab hñte ordinez
⁊ iuriſdictionē: vl' iuriſdictionez tm̄
poſſit hᶜ audiētia ꝯmitti habēti ordi
nē: licet nō hēat iuriſdictionez: puta
ſimplici ſacerdoti: ita nō curato ſicut
curato: nō tñ ecōuerſo. ¶ Sacerdos nō
curatus pōt hoc cōmittere: vel cura
to: vel ſacerdoti: ⁊ rō diuerſitatis ē:
q̄ nō equalit̄ he due ptātes trāſfun-
dunt̄. ¶ Habēs. n. ordinē ex ſola cōmiſ
ſiōe nō trāſfert ordinē: ſ; ſolū ordina
tio ſacramētalis transfert: ſiue ſit iu-
dex ſiue nō. ſ; iuriſdictio ab habente
eā ordinarie ſola cōmiſſiōe transfert̄
indifferent̄ ꝓuato q̄ nullā habebat: ⁊
ei qui hēbat aliquā: ſ; nō iſtā reſpe-
ctu ipſius.

¶ Sext⁹ effect⁹ eſt. ꝙ q̄ audit cōfeſſiōez
nō iure ſuo ꝑdit ptātē ſuā: delegante
mortuo vl' amoto: ⁊ idē forte eſt ipo
excōicato vl' ſuſpēſo: niſi in cōfeſſione
iam inchoata quā audiuit: ex tūc q̄ſi
ex iure ſuo: ſic̄ etiaz ꝑdit ptātem illo
reuocāte: q̄ ſoluit̄ iudiciū ꝓhibente
illo qui iudicare iuſſit. ¶ Unde ſic̄ epo
mortuo vl' tranſlato officialis ceſſat
in cauſis: ſic debet ceſſare pñiarius in
cōfeſſionib⁹ audiēdis: niſi ꝙ abſoluē
dz de peccatis iam auditis. glo. in. c.
gratū ⁊ relatum de of. ⁊ po. iudi. de
le. q̄ mandatum expirat per mortem
mandatoris. ¶ Similiter ſi dedit con-
feſſorem monialib⁹ expirat ptās: niſi
eēt rector earū cui ex officio q̄ſi ꝓora
tus vl' rectorie eēt audiētia ānexa: ⁊
tūc eſſet q̄ſi ordinari⁹. ¶ Uideret̄ tñ ꝙ
nō ſimiliter ita expiraret ptās dele-
gati delegāte excōicato: vel ſuſpēſo:
ſic̄ mortuo vel āmoto: quia in ꝑmo

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

caſu retinet delegans iuriſdictionem
licet nõ vſu: in ſecũdo aũt neutrũ reti
net. Ad hoc aũt ꝙ delegat⁹ vtat᷑ iu-
riſdictione reqrit᷑ ꝙ delegat⁹ in dele
gando quidẽ habeat iuriſdictionẽ ⁊
vſũ eius: qꝛ delegare eſt vſus iuriſdi-
ctiõis. ꝫ poſtꝙ delegauit nõ requirit᷑
ꝙ habeat vſuꝫ: qꝛ vſus ei⁹ nihil facit
ꝗ ꝛc. Poſſet tñ dici ꝓbabiliter ꝙ ſi
epũs non exiſtens excõicatus: vel ſu-
ſpenſus inſtituit officialem vel peni-
tentiariũ ⁊ poſtea excõicet᷑ nihilomi
nus vterqꝫ pt ꝓcedere in officio ſuo
qꝛ vtit᷑ vice eius qui iuriſdictionẽ ha
bet licꝫ non vſum per ſe. Si aũt iam
erat excõicatus officialis nil agit. qꝛ
inſtitutio vel cõmiſſio nõ tenuit.
De penitẽtiario võ videt᷑ ſecus. quia
etiã non ſacerdos vel non cõſecrat⁹
q minus habet ꝙ excõicatus ɔmittẽ
põt. qꝛ non minus eſt cõmiſſio ꝙ per
miſſio. quia iure ſuo ſacerdos audit
cõfeſſionem. ⁊ cõmittens tm̃ eſt cau-
ſa ſine qua non ꝓpter parrochiaruꝫ
diuiſionẽ ⁊ eccl'ie ꝓhibitionẽ. qñ aũt
cõmittens morit᷑ vel ãmouet᷑ nõ eſt
differentia inter cõmiſſarium in foro
penitentiali aut iudiciali. qꝛ vtriuſqꝫ
poteſtas expirat quãtũ ad negocia
non incepta.

Capitulũ decimũ de differẽtia inter
fratres pſentatos ſm formam clem̃.
dudum. ⁊ differentia inter ſacerdo-
tes curatos.

FRatres pdicatores habent
priuilegiuꝫ ꝙ epis mortuis
qui ipſis ſuaꝫ dederunt au-
ctoritatem vel cõmiſerũt poſſunt vti
ea auctoritate quouſqꝫ fuerit ꝓuiſũ
eccleſie de paſtore.

Item nõ ꝙ per iſtos effectus non hꝫ
cõmiſſio effectũ in pſonis ordinũ re-
probatoꝝ. de quib⁹ dicit᷑ in. c. i. de re
li. do. li°. vi°. hec Pe. de pal.
Nota vlterius differẽtiam inter pre
dictos fratres ſic pſentatos ⁊ cura-
tos. nam pdicti fratres ex tali pſen-
tatiõe ⁊ cõmiſſiõe poſſũt audire om-
nes parrochianos omniũ curatoruꝫ
illius dyoceſis vbi ſunt pſentati ſed
non aliarũ dyoceſũ. ⁊ non poſſunt hꝫ
cõmittere alicui. Sed curati nõ poſ-
ſunt audire inquãtũ curati niſi par-
rochianos ſuos tm̃. alios nõ niſi cuꝫ
licentia epi vel curatorũ eorũ ⁊ poſ-
ſunt hoc cõmittere alteri. ſ. audire
ſuos parrochianos. Nota etiam ali
am differẽtiaꝫ ſm Lan. ⁊ fran. zaba.
in cle. dudum. Nam curati poſſũt au
dire cõfeſſiones. ⁊ eorũ vicarij ſibi ſb
ditorũ in dyoceſi ſui epi ⁊ etiam ex
dyoceſim. ſed fratres electi ⁊ preſen-
tati ſm formaꝫ cle. dudum. de ſepul.
de qua. s. non poſſunt audire ſeu ab-
ſoluere extra dyoceſim. niſi ſũt pñta-
ti ⁊ ſi ſecus fieret quãuis confeſſi poſ
ſent ex ignorantia excuſari tam quo
ad eccleſiã nõ eſſent abſoluti licꝫ ſi cõ
ſtaret eis deberẽt iterũ cõfiteri eis ⁊
infra dyoceſim abſolui a predictis.
Sed ſi ſine pdicta ſolennitate cõmit-
teret᷑ fratrib⁹ ab epo vel a curatis
auctoritas audiendi cõfeſſiones ſim-
pliciter tunc poſſent etiã extra dyo-
ceſim audire ſic alij vicarij eorũdẽ.
De caſibus epis reſeruatis nec cura-
ti nec dicti fratres pſentati poſſunt
abſoluẽ niſi inquãtũ fuerit a dyoceſa
nis cõceſſum.
De caſib⁹ multiplicib⁹ epo reſeruatis.

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

de quibus agit in fi.clem̃.dudum.de
ſepul. Capitulũ .ii.
S Ciendũ:q̃ varie ſunt opini/
ones doctoꝝ in dictis caſi/
bus. Aliqui eniꝫ ponũt plures:aliqui
pauciories. Unde materia ipſoꝝ ca/
ſuum non eſt bene clara. Et in ſũma
pyſana dicit.q̃ Benedictus papa.ii.
in extrauagan. inter cunctas. decla/
rauit quatuor eſſe caſus epales de iu
re. Prim⁹.ſ.peccatũ clerici per qđ in/
curriſſet irregularitatẽ. Secũdus đ
incendiarijs. Terti⁹ de peccato ꝑ qđ
inducẽda eſt ſolennis penitentia.
Quartus de excõicatis maiore excõi
catione. Jtẽ declarauit quinqꝫ eſſe ca
ſus epis reſeruatos đ approbata cõ
ſuetudine. Prim⁹ eſt peccatũ homici
dij volũtarij. Secũdus eſt peccatum
falſarioꝝ. Terti⁹ eſt peccatũ violanti
um eccliaꝝ libertatẽ. Quart⁹ eſt
peccatũ violantiũ eccliaꝝ immuni
tatẽ. Quitus eſt peccatũ ſortilegoꝝ
diuinatoꝝ ⁊ incantatoꝝ. q̃uis auteꝫ
dicta extrauagans fuerit reuocata per
cle.dudũ.ex de ſepul.tñ quãtũ ad di
ctos caſus nil innouatũ fuit. ⁊ ſi alia
ibi cõtenta ſint. ⁊ ſic videt q̃ adhuc
illi remaneãt. ⁊ addit in pyſanella q̃
pñt nihilomin⁹ epi in ſuis epatibus
caſus eis reſeruare ꝑut videt eis ex
pedire.ſicut pñt cõſtitutiões facere.
⁊ multomagl cõſiliũ ſynodale vel ꝓ/
uinciale:a q̃ꝝ ſentẽtijs religioſi nõ va/
lent abſoluere. Jo.an.in.c.ſi epus. de
pe. ⁊ remi.i glo.ꝫ.li.vi. p̃dictl caſib⁹
addit poſt crimen enorme ⁊ publicũ
homicidiũ. ⁊ ſortilegiũ. oppreſſioneꝫ
pueroꝝ etiã ex caſu. inceſtũ. corruptio
nẽ monialiũ. coytũ cũ brutl. matrimo
niũ clãdeſtine ꝯtractũ vl' coñ interdi
ctũ eccl'ie. periuriũ. falſũ teſtimoniuꝫ.
blaſphemiã dei ⁊ ſanctoꝝ. Hoſtieñ.
vo in ſũma ponit omẽs p̃dictos caſ⁹
⁊ addit peccatũ coñ nãm. ⁊ etiã q̊dli
bet enorme qđ ꝑticularis vl' gñalis
ꝯſuetudo reſeruat ipis epis:in quib⁹
aliqñ epi remittũt peccatores ad ſe/
dem ap̃licam ꝓpt enormitatẽ crimi/
nũ: ⁊ ad terrorẽ alioꝝ. hec Hoſtieñ.
Ego tñ nõ legi adhuc eſſe aliq̊d pec
catũ preciſe ita enorme a q̊ nõ poſſit
abſoluere eps ſubditũ:dum tñ nõ ha
beat aliquã ſniam excõicatiõis anne
xam:quãuis aũt poſſint abſoluere:ſi
aliqñ ad curiã mittãt bene faciũt.
Guil. duran. ⁊ ſpeculator in reperto
rio ſuo vltra predictos caſus addit
alios.ſ. deflorantes virgines vi op/
preſſas:vel ſeductas. Cõtrahẽtes p⁹
votũ caſtitatl emiſſũ. Fornicatiõeꝫ cũ
iudea vel ſarracena. Cõcipientẽ pleꝫ
ꝑ adulteriũ:quã vir credit ſuã. Pro/
curantẽ aborſũ vl' ſterilitatẽ in ſe vel
alio. Cõtrahẽtes matrimoniũ p⁹ ſpõ
ſalia iuramẽto firmata. Cognoſcen/
tẽ carnalit baptizatã ab eo. vel cui⁹
ꝯfeſſionẽ audiuit. Tenẽtẽ ad baptiſ/
mũ vl' ꝯfirmationẽ filios vl' filias ex
neceſſitatẽ. Baptizantẽ ꝓprios filios
extra neceſſitatẽ. Uerberantẽ patrẽ
vel matrẽ: ⁊ vſurarios: ⁊ tandẽ ſic
ꝯcludit. Tot caſ⁹ ponere nihil aliud
eſt q̃ ſacerdotũ ꝑtãtem reſtringẽ q̃
eis plenarie data eſt a Chriſto. Uñ
breuiter dico ſacerdotes omĩa poſſe
quo ad forũ ſpũale q̃ nõ ſunt ſpealit
in iure epis reſeruata: ⁊ que non ſũt
ipſis ſacerdotib⁹ directe vl' ꝑ aliquã
ꝯſequẽtiã ĩ dicta arg⁹.c.at ſi clerici.

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

de iudi. ⁊ c. nuper. de ſen. excoi. Hoc tñ fateor ꝙ vbicūqꝫ fuerit aliqḋ graue delictū vel enorme ſuperioris eſt iudiciū requirēdū. ⁊ idē dico in omnib⁹ caſib⁹ in qbus eſt gñalis cōſuetudo eccl'ie ꝙ ſint ipſis epis reſeruati.

Cōcluſio Jo. de lignano.

Jo. de lignano in declaratiōe quam facit ſup. c. omis. de pe. ⁊ re. ꝓbat ⁊ cōcludit ex dictis imediate p Guil'. ⁊ Spe. ⁊ ex cle. dudū fratres ṗdicatores ⁊ minores pñtatos ꝓ audientia cōfeſſionū poſſe abſoluē ab oībus caſib⁹ peccatoꝝ: exceptis ṗciſe illis q in iure reſeruant̄ epis. Sed a caſib⁹ q̄s epi ſibi reſeruāt: vel de cōſuetudine ſue dyoceſis: vel ex ſuo bñplacito vl' p cōſtōnes ſuas ſynodales vel ꝓuinciales poſſe abſoluere: etiaꝫ ſi epi dictos caſus non cōcedant: ⁊ ꝓbat ſic cle. dudū ḋ ſepul. ſtatuit ꝙ dicti fr̄es non poſſint abſoluere: niſi a caſibus a qbus poſſunt curati abſoluere q eis ꝑmittunt̄ a iure niſi ipi epi vellēt aliqd plus cōferre eis. Sed ⁊ Guil'. dicit ꝙ non obſtat ꝙ doctores ponant mltos caſus epis reſeruatos: curati enī pñt abſoluē ab oīb⁹ occultis q̄ nō ſunt in iure epis reſeruata: ⁊ nō ſunt ipis ſacerdotib⁹ directe vel p aliquā cōſequētiā interdicta. lꝫ ergo epi poſſint reſeruare certos caſus qui de iure cōpetūt inferiorib⁹: nō tñ hoc poſſunt ſimpliciť: niſi in duob⁹ caſib⁹ fm Guil'. dupliciter. ſ. directe. ſ. cū aliqui fuerint legitīe in crimine dephenſi ꝙ merito fuerit tali ꝑtāte ꝓuandi. Secūdo indirecte. ſ. per aliquā ꝯñam vt cū aliqs caſus euenerit in q̄ ad vtilitatē cōem expediat ꝙ talem caſum retineat: ⁊ nō aliť. 25. q. 2. c. de eccl'iaſticis. Nō autē expedit vtilitati cōi reſeruare tot caſus: ſꝫ h̄ eſt ponē laqueos in via ſalutis. Sed ſi aliquis pur velit defēdere plures caſus poſſe epos rōnabiʳ reſeruare q̄ ad ſacerdotes ꝓchiales: cū ſint ḋ foro epoꝝ ⁊ eoꝝ cōſtōnib⁹ ſbiecti: tñ hoc nō poſſunt facere epi erga ṗdictos fratres qui exēpti ſunt: nec eoꝝ ordinatiōibus ſbiecti: vt ex̄ de exceſ. pla. c. nimis ꝑua. Cū ergo nō poſſint dicti fratres abſoluere a caſib⁹ reſeruatis in iure epis: vt dicit̄ in dicta cle. dudū. g̊ pñt ab omib⁹ alijs abſoluē: videlicꝫ de ꝯſuetudine reſeruatis ꝑticularis loci vl' ſynodali cōſtōne: vnū negādo: aliud tacēdo ꝯſentit. di. 25. c qlis nec pñt ꝑlati dictā cōceſſionē reuocare: vel defalcare: nec directe negando lnīam audiēdi: ꝙ nihilomin⁹ hñt eam p cle. dudū: nec indirecte ꝓhibēdo ꝓrochianos ne cōfiteant̄ eis ex̄ de ꝑuile. c. quanto. nec p retentionē multoꝝ caſuū: ꝙ fieret in fraudeꝫ legis qḋ fieri nō dꝫ. vt. c. cōſtitut⁹. de ꝯceſ. ꝑben. Sileat g̊ Jo. mo. h̄ q dicit ꝙ ſi eps ꝑt artare ꝑtātem ordinariā curatoꝝ: ꝑt mltomagis artare poteſtatē exordinariā ipſoꝝ fratrū: quia qḋ p ſupiorē ꝯcedit̄ p inferiorē artari vl' reuocari nō pōt: vt di. 21. c. inferior. Ad cōſtōnem aūt cle. de priuil'. religioſi. vbi dr̄ ꝙ a caſib⁹ ordinarijs reſeruatis quēqꝫ abſoluē nō ꝑſumāt Rndendū eſt ꝙ h̄ intelligēdū eſt de caſib⁹ in iure reſeruatis: ſicut intendit cle. dudū. nō aūt p ꝯſuetudinē vl' ſtatuta alioꝝ ꝑlatoꝝ ꝙ illa remouet papa in dicta clem. dudū. a quibus pñt

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

dicti fratres abſoluē: ꝛ ꝑ cōſequens videt ꝗcquid dicat ꝑ modernos vel antiquos de talib⁹ caſib⁹ ꝑ epos reſeruatis totū reuocat ꝑ cle. dudum. ſpealit quantū ad dictos fratres. ſi eni conſtō poſterior lꝫ nō faciat mentiōem de pori ipſā reuocare noſcat. c licet. de cōſti. li. 6. multomagis reuocari debēt dicta doctoꝝ: ſi in cōtrariū ꝓmulgent. hec Jo. de ligna. Sꝫ frā. zaba. poſt Lan. dicit. ꝙ de caſib⁹ epalibus nō poteſt dari doctrina: cū dependeat ex cōſtitutiōib⁹ ipoꝝ epoꝝ ꝛ doctrina. ꝛ quāuis Lan d. dicat. ꝙ habens irregularitatē quā ſolus papa tollere pōt: nō pōt abſolui a peccato ante diſpenſatiōem. fran. zaba. dicit cōtrariū. ſ. ꝙ pōt abſolui a peccato remanēte macula irregularitatis.

Quia ꝰ nō eſt clarū ꝗ ſunt caſ⁹ epis reſeruati in iure cōi: ideo tutior via eſt in hi⁹ ꝙ fratres ſi poſſūt ſciāt ab epo ꝗs caſus vult ſibi reſeruare: ꝛ d illis nō ſe impedire. omēs vero alios caſus ſibi faciāt cōcedere.

Certū eſt aūt ſꝫm omēs ꝙ abſolutio ab excōicatiōe maiori reſeruat epis. Itē diſpēſatio vel ꝯmutatio votoꝝ Itē relaxatio quoꝝūdā iuramētoꝝū. Diſpēſatio v̄o incertoꝝū: an ꝑtineat ad epm vel ad aliū: habet. ſ. in. z. parte ſumme ti. de reſti. c. 4. ꝛ ibi diffuſe fran. zaba. in cle. dudū. in glo. ſuper v̄bo cōceſſa. dicit glo. Jo. an. Lan d. Pau. Stepha. ꝛ Zenze. tenē ꝙ epus poſſit reſeruare caſus de quib⁹ curati poterāt añ hanc ꝯſtitutionē dudū abſoluē: ita ꝙ reſerua° ꝑiudicet fratrib⁹: ideſt ꝙ etiaꝫ non poterūt tunc ab ipis reſeruatis caſib⁹ abſoluere: qđ eſt cōtra hoc qđ hic dicit Jo. de ligna. Et intelligit iſta reſeruatio caſuū epaliū de actib⁹ exterioꝝib⁹ cum effectu: ꝛ nō de interioꝝib⁹. videlicet ſi ꝗs deſiderauit vel etiā queſiuit alium occidē: iſtud homicidiū coꝛdis ñ eſt de caſib⁹ reſeruatis epis.

Dicit etiā Pe. de pal. ꝙ inceſtus qui cōmittit a pueris ꝗ nō habēt vſum rōnis nō eſt de reſeruatis epis: quia nec per h̄ tollit virginitas: nec cauſatur affinitas.

Capitulū. 1z. d ſacerdote ꝗ abſoluit aliquē a caſu a ꝗ nō pōt abſoluere.

Et nota. ꝙ ſi cōfeſſoꝛ ꝗcunꝗ aliquē abſoluerit de aliquo peccato a ꝗ nō pōt: ſiue ꝙ ē reſeruatus epo: ſiue ꝙ nullā habꝫ auctoꝛitatē: quāuis grauiter peccet: ꝑcipue quādo abſoluit ſcienter vel ex ignoꝛātia iuris craſſa: tū ex h̄ nō incurrit aliquā cenſuram: vel excōicatiōnē: ſiue ſit clericus ſecularis: ſiue religioſus talis abſoluens ſꝫm fran. zaba. ꝛ Zenze. ſed tenet illū quē ſic abſoluit auiſare de erroꝛe ſuo: ſi ꝯgnoſcit: vel pōt inuenire: ille tam̄ quo ad deum excuſat: dum hoc ignorat. Et qđ dictum eſt ꝙ cōfeſſoꝛ dꝫ illū auiſare quem abſoluit: cū nō poſſet: intelligit qñ fieri nō pōt ſine ſcandalo notabili. vñ in cōſilio Baſileeñ. quidam multū periti habita ſup h̄ collatiōe dixerūt ꝙ talis cōfeſſoꝛ petat auctatem a ſuperioꝛi ſup h̄ caſu a quo non potuit abſoluere: ꝛ tamē abſoluit: ꝗ habita vocet illum queꝫ abſoluerat cū nō poſſet: ꝛ per aliquem modum coopertū interroget d aliquib⁹ que

ſibi eſt

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

ſibi eſt cõfeſſus quaſi volẽs ſe meli⁹ informare: ac ſi plene nõ intellexiſſet: ⁊ ſi q̄ alia crimialia poſtea cõmiſerit ⁊ ſic ab omib⁹ iterũ abſoluat: detũc alia s auditis ⁊ prius. Uel ſi magnũ ſcandalũ ex hoc timeret: ſic ꝙ pdict⁹ modus ſeruari nõ poſſꝫ abſoluat ab ſentem: ſi ab vltima confeſſiõe credit pſeueraſſe talẽ in gratia: aut vt aliꝭ placuit: cum ex hoc timeret notabile ſcãdalũ eueniri: ↄmittat Chriſto ſummo ſacerdoti: pſertim qñ multitudo eſt ſic neglecta: vl' multũ diſtat a loco vbi eſt cõfeſſoꝛ.

Sed ſi religioſus abſolueret aliquẽ ab aliq̄ ſnia excõicatiõis ſuſpenſionis vel interdicti in iure poſita incideret in excõicatiõem: a qua nõ poſſꝫ abſolui citra ſedem apl'icam cle. religioſi. de puil': ſecus ſi abſolueret a ſentẽtia hominis: quia tũc non incurreret ſm Pau. quãuis grauit peccarꝫ. ſ clerici ſeculares abſoluẽdo a ſententiꝭ iuris: quãuis ⁊ ipſi male faciãt nõ tam aliquã incurrũt cenſurã.

Capitulũ. 13. an in generali ↄceſſiõe ↄtineat ſpeãlis.

Nota etiã ꝙ vt dicit Jo. an. ſup. c. tua nobis. in glo. ex de of. vica. Si eps dedit vicariũ gñalem: ⁊ in mãdato aliqd expſſit de his q̄ requirũt ſpeãle mandatũ ſecuta generali clã: ⁊ omia alia q̄ per nos poſſum⁹: etiã ſi mandatũ exigant ſpeãle: ſm Hoſti. ſatis videt ꝙ talis etiã poſſit ſpeãlia adinſtar pcuratoꝛis: ſecus ſi aliqd de ſpeãlib⁹ nõ fuiſſet ibi expſſum. hec Jo. an.

Quod videt intelligẽdũ quantũ eſt de v̄tute verboꝝ: ⁊ in foro ↄtentioſo. nam ſi in foro ↄſcientie alit cõſtaret de intentiõe cõferentis auctem ꝙ ille intenderit h': etiã ſi non expſſiſſet aliqd in gñali cõceſſiõe intelligerent ſpeãlia. 22. q. 5. c. humane. ⁊ hoc idẽ dici põt de auctoꝛitate data ab epo cõfeſſoꝛib⁹. q. ſ. dicẽdo Do vobis auctoꝛitatẽ meã in cõfeſſione: nõ intelligit pter hoc conceſſiſſe caſus ſuos niſi alicui cõſtaret: ꝙ per hec v̄ba generalia intẽdit caſus ſuos cõcedere: ſ dicendo iſtũ ⁊ illum: ⁊ omẽs alios meos caſus: tunc intelligit totuꝫ dediſſe.

Capitulũ. 14. qd poſſint penitentiariꝭ curie Romane.

Et nota ꝙ penitẽtiariꝭ minores in curia pñt abſoluẽ vndecũꝗ veniẽtes ab omnib⁹ caſib⁹ peccatoꝝ: ⁊ ſentẽtiꝭs epis reſeruatis: habẽt. n. auctoꝛitatẽ q̄ſi epalẽꝫ in foro penitẽtie ⁊ maioꝛem quo ad quoſdã caſus excõicatiõis ⁊ diſpenſatiõis. Sũm⁹ v̄o penitẽtiari⁹ adhuc hꝫ maiorẽ in plurib⁹ aliꝭs caſibus excõicatiõis ⁊ diſpenſatiõis.

Capitulũ. 15. qd fiendũ qñ ↄfeſſoꝛ non intelligit penitentem.

Nota v̄o ꝙ cũ cõfeſſoꝛ nõ intelligit penitẽtẽ: aut experiẽtia linguͤ: aut ex doꝛmitiõe aut ex diſtractiõe mentis ad alia applicate vl' ex alia cã ſm Jo. de neapo. in q̄dlib. ꝙ cũ ſacramẽtal' ↄfeſſio pexigat ↄfeſſiõnẽ: ↄfeſſio v̄o iportat reuelatiõeꝫ q̄ nõ pt eẽ niſi relatiõe vnius. ſ. cõfitẽtis ⁊ pceptiõe alterius. ſ. cõfeſſoꝛis. quia ſi alterũ iſtoꝝ deficit in pſato caſu: credo de illo peccato nõ eſſe factam cõfeſſionem: ⁊ per ↄñs

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

nõ impendi abſolutionẽ. hec ille. Si
tñ nõ hoc facit: ⁊ cõfeſſus qdem de h'
nõ ppendit abſolutus eſt coraʒ deo:
nec teneť iterare quouſq₃ neſciat illũ
nõ pcepiſſe: ſeu ĩtellexiſſe peccata ſua
⁊ hec vera ſũt de peccatis grauibus
ideſt mortalib⁹: que ſũt de neceſſitate
cõfitenda. non aũt de venialib⁹: ad q̃
qs nõ teneť de neceſſitate: ⁊ vbi ta/
lia modica raro obaudiunť ab eo q
al's ꝯgnoſcit perſonã.

Explicit pma ps q̃ fuit de po/
teſtate ſeu auctoritate ꝯfeſſoris
Incipit ſecũda pars que erit de ſci/
entia ipius: que erit duplex. prim⁹. §.
ſcilicʒ ꝙ duplex eſt clauis ordinis. ſci
licet ſcientie ⁊ potentie.

Icto d ptãte cõ
feſſoꝝ: nũc vidẽ/
dũ eſt de ipoꝛuʒ
ſcia. Eſt enĩ du
plex clauis ordi
nis. ſ. clauis ſcie:
⁊ clauis potẽtie
Vñ Chriſtus Petro dixit: Tibi da/
bo claues regni celoꝝ. Math. 16. Nõ
tñ ꝙ iſta ſcia nõ diciť clauis: ꝫ ipa po
teſtas diſcernẽdi atq₃ examinãdi: ſiue
ꝯgnoſcẽdi in foro ꝯſciẽtie: ⁊ ptãs de
terminãdi: ſeu diffiniẽdi cãm. ideſt li/
gandi ⁊ ſoluẽdi diciť clauis potẽtie
Iſta vero duplex ptãs eſt vna in eſ/
ſentia: ſed duplex in effectu. Scientia
aũt acquiſita non eſt clauis ſed bene
iuuat vti claui. ⁊ de his claui b⁹ ha/
bes di. 20. per totũ.

Quata ſcientia requira/
tur in confeſſione. §. 2.

De quãtitate ſcie cõfeſſoris.
quatã. ſ. opoꝛteat eũ habere
peritiã. dicit Augu. de pe. di.
6. c. oportet vt ſpũalis iudex ſciat co
gnoſcere qcquid debʒ iudicare. Dic
Tho. in 4. di. 17. in expoſitiõe littere
Hec ſciẽtia ⁊ ſi non ſit maioꝛ: tñ dʒ
eſſe tãta vt ſciat diſcernere inter pec
catũ: ⁊ nõ peccatũ: ⁊ peccatũ morta/
le ⁊ veniale: ⁊ ſi in aliq̃ eſſet dubitã⁹
ſciat dubitare vt poſſit ad peritioꝛes
recurrere. Alb. aũt. 4. dicit ꝙ nõ te/
neť ſacerdos ſcire diſcernẽ: niſi in cõi
q̃ ſint capitalia: ⁊ q̃ moꝛtalia cõia: ⁊
q̃ venialia ex gñe. Sed hec neſciens
dicit idẽ: puto ꝙ peccat moꝛtaliť ta/
lis audiẽdo ⁊ eũ inſtituẽs plus pec/
cat q̃ ipe: ⁊ eũ pmittẽs inſtitutũ mi/
niſtrare ſi ſua intereſt talẽ ꝓhibere.
Dicit etiaʒ ꝙ in pplexis caſib⁹ ſacer/
dos eccleſie ꝓchialis debet eſſe ita
diſcretus: vt talia difficilia eſſe ſciat:
nec eſſe ꝓcedendũ in eis ſine ſuperio
ris cõſilio vel auctẽ. hec Alb. in. 4.
Guiľ. durañ. in ſũma ſua dicit ꝙ q̃ti
ens cõfeſſoꝛ ſe ingerit ad cõfeſſiones
audiẽdas: totiẽs ſe offert ad reſpõ/
dendũ de q̃libet: ⁊ interdũ de caſib⁹
inopinatis ⁊ al's inauditis: ⁊ q̃ſtioni
bus ſeu caſib⁹ valde pplexis. Debet
ḡ cõfeſſoꝛ ſcire diſcernere inter pecca
ta: ⁊ differẽtias peccatoꝝ. Vnõ ſcire
dʒ cõfeſſoꝛ ſi ea q̃ exꝑmit ſibi penitẽs
ſint peccata vľ nõ: puta an bella pnci/
pum ⁊ ipoꝝ exactiões ſint licita: vel
ne: ⁊ vtrũ cõtract⁹ qui fiũt ſint liciti:
vľ illiciti: ⁊ qñ ad reſtõnem teneať: ⁊
qñ nõ: ⁊ an ei debeat ꝓhibere cõmu
nionẽ: vel cõcedere: q: ſi cõfeſſoꝛ indi
cat licitũ qđ eſt illicitũ: taʒ confeſſoꝛ

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

ꝙ penitẽs in foueã cadunt: niſi forte ꝓbabilis ignorãtia eũ excuſet: puta ſi hꝫ aliquẽ doctorẽ auctenticũ ⁊ famoſũ: cuius opinioni innitit. Unde ſi cõfeſſor nõ eſt expertꝰ in caſibus: ita ꝙ nec nouit dubitare nec per ſe iudicare cũ periculo anime ſue audit cõfeſſiões. Hec guil.

Pe. de pal. in .4. di. 19. oſtẽdit maiorem ſciam requiri in eo q ſe ingerit: ꝙ in eo qui ponit ad hoc a ſuperioribus ſuis ex obediẽtie iniũctiõe: ⁊ de ꝓ pt itelligi dictũ rigoroſũ Guil. durañ. õ ſecũdo dcm Tho. ⁊ Alber. Dic eniꝫ ipſe Pe. Omis ſacerdos hꝫ clauem ſcientie ⁊ potẽtie: ideſt auctoritatẽ diſcernẽdi ⁊ potentiã ligandi ⁊ ſoluẽdi: lꝫ multi nõ habẽt ſcientiã debitã: ⁊ ecõuerſo. Multi non ſacerdotes habẽt ſciam qui nõ habẽt auctoritatem diſcernẽdi: ſecũdi qdem ſine peccato: ꝫ pmi cũ peccato ſuo ſi hoc ꝓcurarẽt: al's ſi inuiti ponerẽt excuſati ſunt: ſi ꝓpoſuerũt impedimẽtum nec ſũt auditi. Munꝰ eñi in iudiciũ iudicãdi neceſſariũ eſt: ⁊ põt ad hꝫ ꝯpelli. ſ. ad offm̃ iudicandi ⁊ ad p̃latiõem carens ſcia: ⁊ tũc nõ peccat: ſicut in religionibꝰ cõſuetũ eſt fieri. Et qð dicit Greg. ꝙ ſi indignꝰ eſt non debet obedire: ⁊ ſi dignus dꝫ obedire: intelligendũ eſt de illo qui habet defectꝰ qui ſunt iuris: videlicꝫ irregularitas ⁊ tũc nõ debꝫ obedire: niſi ab eo per diſpenſationẽ ꝓmoueat. al's tũc religioſus obedire: aliogn qlibet religioſus bonꝰ q reputaret ſe indignũ refugeret: ⁊ ſic ſoli indigni ꝓmouerẽt ⁊ ponerent. Qui võ nõ coactꝰ: ꝫ ſpõte accipit ptãtem ſiue p̃latiõis: ſiue audiendi ꝯfeſſiões nõ habẽs ſufficientem ſciam peccat. Sed q inuitus ⁊ coactus nõ accipit ꝫ ſuſcipit nõ peccat. Uñ ſine peccato ab inſcio haberi ⁊ ſuſcipi pt: ꝫ accipi nõ pt ptãs iudicãdi ſine peccato. hec Pe. Si tñ in eo eſſet tanta ignorãtia ꝙ omino impetꝰ eſſet: ꝙ nec etiã ſcit que Tho. ⁊ Alb. dicũt. ſ. credo ꝙ nõ excuſaret a peccato: etiã ſi ex obediẽtia iniũcta poneret ſe ad id ad qð omino ineptus eſt: cũ periculo aiaꝝ.

An cõfeſſor teneat ſcire an peccata in confeſſione audita ſint mortalia vel venialia. §. 3.

Utrũ autẽ cõfeſſor teneatur ſcire de omibꝰ que ſibi dicunt in cõfeſſiõe: an ſint mortalia vel venialia.

Henricꝰ in q̃dlibet. ſic ñndendo diſtinguit. Peccata ſũt in duplici genẽ. Quedã ſũt peccata ꝙ ꝓhibita. quia ſi nõ eſſent ꝓhibita nõ eſſent peccata vt ſũt omĩa q̃ ſunt de iure poſitiuo vt audire miſſã die dñico: ſemł in anno cõfiteri ⁊ cõicari: ⁊ hꝰ. Et talia tenet qlibet confeſſor ſcire: niſi habeat cãm rõnabilem q̃ eum excuſet: vt ſi forte tpe ꝓhibitionis erat in terra longinq vel in carcere. Alia ſũt peccata: nõ ꝙ ab homie ꝓhibita: ꝫ quia õ natura ſui mala ſunt: etiã ſi nõ ꝓhibeant: ⁊ horũ q̃dam ſunt capitalia: vt ſupbia luxuria ⁊c. Hec eñi ſũt q̃ſi elemẽta ⁊ ꝓncipia que de neceſſitate quẽlibet cõfeſſorẽ ſcire oportet.

Quedã võ ſũt peccata q̃ ſũt ſpecies peccatoꝝ capitaliũ: vt illa q̃ recipiũt hoꝝ p̃dicatiõeꝫ. vt fornicatio ⁊ ebrietas ⁊ hꝰ. Fornicatio vero luxuria

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

quedaʒ eſt: ⁊ ebꝛietas quedã gula. ⁊ hoꝝ peccatoꝝ ſpecies: qdam ſũt que impoꝛtãt malũ de ſubſtãtia ſui act⁹: eo ꝙ ſtatim nomiata habeãt ãnexuʒ malũ: vt foꝛnicatio. ⁊ de talib⁹ etiam ꝯfeſſoꝛ ſcire tenet vtrũ ſint moꝛtalia vel nõ: vt venialia. Quedã võ de ſbſtãtia ſui act⁹ nõ habẽt deformitatẽ ꝫ ex libidine faciẽte ſic ꝯgnoſcẽ vxorẽ ꝓpriã nõ eſt peccatũ de ſe: tñ poſſet qs vxorẽ cũ tanta libidine ꝯgnoſcere ꝙ eſſʒ peccatũ moꝛtale: vt ſi eaʒ ꝯgnoſceret: ſi etiã nõ eſſet vxoꝛ eius ⁊ de talib⁹ nõ opoꝛtet ꝙ ꝯfeſſoꝛ ſciat vtrũ ſint moꝛtalia vel venialia: qꝛ nec ꝯfitentẽ frequẽter ſcire opoꝛtet.

Alia ſunt peccata q̃ ſunt filie peccatoꝝ capitaliũ: vt illa peccata quoꝛũ fines ꝑminãt ⁊ oꝛdinãt ad fines capitaliũ ſic dolus: ⁊ acqſitio rei iniuſte. ⁊ de talib⁹ peccatꝭ frequẽter opiniones ſunt ꝯtrarie inter doctoꝛes: ⁊ de talib⁹ nõ tenet ſimplex curatuſ nõ oꝛdinari⁹ ſcire vtꝝ ſint moꝛtalia: vꝭ nõ. Curat⁹ aũt oꝛdinari⁹ vt epus ⁊ archieps: ⁊ ceteri alij ſupioꝛes plati tenẽt ſcire: qꝛ ipi ſũt purgatoꝛes ⁊ tenent alios purgari facẽ ⁊ illuiare: ⁊ iõ tenet ſcire nouũ ⁊ vet⁹ teſtm: ꝫ ille. Caueat aũt ꝯfeſſoꝛ ne ſit pceps ad dandã ſniam de moꝛtali: qñ nõ eſt certus ⁊ clar⁹: ⁊ vbi in aliq mã varie opiniões ſũt ꝙ pluriũ ⁊ ſolenniũ doctoꝝ: vtrũ ſit licitũ vꝭ illicitũ: ſicͭ ĩ nõ ſoluẽdo decimas vbi nõ eſt ꝯſuetudo: parati tñ ſũt ad dandũ ſi eccleſia peteret qꝺ qdam dicũt eos eſſe ĩ ſtatu damnatiõis: vt Inno. Alij võ dicũt ꝙ nõ: vt Tho. Jo. an. ⁊ Archid. ⁊ de emptiõe iuriũ mõtis floꝛẽtie: vꝭ impreſtitꝭ Venetoꝝ qꝺ qdam dicũt eſſe vſurã: alij licitũ dicunt ⁊ multis hi⁹. Conſulat tñ ſemp ꝙ tutius eſt a talib⁹ abſtinere. ex. de ſpon. c. iuuenis. nõ tñ ꝯdemnet conſrium faciẽtes: ſeu ꝯtrariã opinionẽ tenẽtes: nec ꝓpter hꝰ deneget abſolutionẽ. Sed vt dicit Guil. dicat ꝯfeſſoꝛ ꝙ illud faciendo nõ eſt tutũ: ſed dubium: ⁊ ideo bñ ſibi ꝓuideat. Si aũt oĩno cõſcia cõfeſſoꝛis dictaret illud eſſe moꝛtale ⁊ nõ poſſet cõſciam deponẽ qꝺ tam dʒ: ad cõſiliũ ſapientũ recurrat ⁊ nullo mõ dʒ facere cõtra cõſciam: qꝛ peccaret moꝛtalit. 28. q. i. c. deinceps. §. ex his. iũcta glo. Sed cũ illud tale eſſet cõtra cõem opinionẽ doctoꝛũ: ⁊ cõiter ſic ſeruat a ſapientioꝛib⁹ quãuis aliquẽ doctoꝛẽ audiret cõtrariũ tenere nõ dʒ illi ꝺ leui adherẽ. Quõ võ quis debeat deponere in hoc cõſciam erroneã vel ſcrupuloſam habes. s. in pma parte ti. 2. c. de conſcientia.

Qñ iteranda eſt cõfeſſio in ſex caſib⁹. §. 4.

Scire etiã tenet cõfeſſoꝛ qui ſũt illi caſus in qbus tenet qs iterare cõfeſſionẽ: ⁊ ſunt quatuoꝛ ſm Pe. de pal. duo võ ſũt ex parte cõfitentis.

Prim⁹ ſm Pe. Tho. Ray. Hoſti. ⁊ omẽs alios. ſ. qñ aduertent tacet aliqꝺ: qꝺ eſt moꝛtale: vel credit: vꝭ ꝓbabilit dubitat eſſe moꝛtale ex verecundia vꝭ alia cauſa iniuſta. tũc etiaʒ moꝛtalit peccat cõmittẽdo fictioneʒ in ſacramẽto ⁊ notabilẽ irreuerẽtiã ⁊ iterare tenet taleʒ ꝯfeſſionẽ. Si tñ talis cõfitet eidem cui ⁊ prius. ⁊ ille

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

habeʒ in memoria peccata eius ſuffi-
cit dicere illud occultatū ⁊ illā fictio
nē ſm Guil. durañ. imo etiā ſi nō ha
beret i memoria: vt pʒ in fi. 4. caſus.
Sed ſi dimitteret ex aliq̄ iuſta cauſa
puta qꝛ ꝓbabilr̄ dubitat euʒ ſolici-
tantem ad maluʒ de quo cōfiteẗ vel
reuelatorem confeſſiōis: vel dicendo
id cū ſit confeſſor manifeſtaret pecca
tū qđ audiuit: puta ſi iniuſte abſoluit
cū nō debeat: ⁊ in his caſibus nō ha-
bēdo copiā niſi talis cōfeſſoris cui cō
f tēdo aliqd p̄dictoꝝ ſequereẗ: tūc ſa
tis videẗ qꝛ ſit excuſat⁹. Dicit etiā p̄-
dict⁹ durañ. qꝛ ſi ex ignorātia craſſa:
⁊ ſupina aliqd retinuit mortale: quia
noluit cogitare de ſuis peccatis te-
neẗ totū iterare. ſec⁹ ſi ex ignorātia ꝓ
babili: qꝛ tūc ſolū illud qđ dimiſit.

Secūdus eſt ſm Tho. ⁊ Pe. qñ non
impleuit pniam ſeu ſatiſfactioneʒ in-
iunctā ꝓ mortalib⁹ ex cōtemptu vel
ex negligētia: ⁊ eſt oblitus ei⁹: ſi eniʒ
ei⁹ recordareẗ adhuc poſſet pficere:
⁊ tūc pficiendo iterare nō teneẗ: ⁊ p̄-
cipue qñ nō eſt ſibi p̄fixus terminus:
quē nō poſſit trāſgredi: quis ſibi ſit
declaratū in q̄ ipam debeat facē vel
in alio tpe ipam ſupplere eoipſo aūt
qꝛ facit ſibi ꝓpoſitum nō implendi pe
nitentiā ſibi iniunctā ꝓ mortalib⁹ ex
negligētia vel cōtemptu peccat mor
talr̄: quia teneẗ ad illam ſb̄ p̄cepto.
Secus vō ē de pnia iniūcta ꝓ venia
libus: ad quā nō teneẗ de neceſſitate
ſm Tho. Idem ſi pniam iniūctam ꝓ
mortalib⁹ dimittēt ex ipoſſibilitate
puta infirmitate: ⁊ hi⁹. Poſſet tñ pe
nitētia iniūcta ab vno ꝯfeſſore muta
ri ab alio cui cōfitereẗ: etiam ſine au-
dientia peccatoꝝ illoꝝ ꝓ qbus erat
impoſita ſm Pe. de palu. de hoc in-
fra vide.

Tertius caſus ſm Pe. Tho. Ray. ⁊
Hoſti. eſt ex pte cōfeſſoris: qñ videlʒ
notabilr̄ eſt ignorās ſacerdos: ita qꝛ
neſcit diſcernē inter mortale ⁊ venia
le de cōibus peccatis: ⁊ p̄cipue cū pe
nitēs hʒ caſus intricatos ⁊ difficiles
Scdʒ durañ. ⁊ addit: ⁊ h̄ niſi peni-
tens ſit peritus: ⁊ inſtruat cōfeſſorē.
Cū autē vadit ad eū quē ſcit idiotā
⁊ ignorātem teneẗ iterare. hᶜ durañ.
Qđ videẗ intelligēdū qñ pōt habē
aliū ſufficiētem. nā ſi aliū habere non
pōt ⁊ multomagis qñ eſt in periculo
mortis. pōt ⁊ debʒ cōfiteri ei quē ha
bet. Unde Augl. dicit đ pe. di. 6. Qui
vult cōfiteri vt inueniat gratiā ſacer
dotem querat ſcientem ſoluere ⁊ li-
gare.

Quartus caſus eſt ex pte cōfeſſoris.
eſt aūt i impotēᵃ abſoluēdi ſm Pe.
Tho. Ray. ⁊ Hoſti. qđ pōt eſſe du-
plicr̄ ſm Pe. de pal. ⁊ durañ. vel qꝛ
hʒ ptātem artatā abſoluēdi: qꝛ ſcilicʒ
ab aliqbus peccatis nō pōt abſolue-
re ſupiore reſeruante ſibi illos: ⁊ tñ
ab illis de facto abſoluit. Et cōfeſſ⁹
illi cum ei cōſtat teneẗ iterū confiteri
nō qdem omīa ſm Pe. de pal. ſed il-
la tñ de qbus nō potuit abſoluere:
aut hoc eſt qꝛ nullā habuit poteſtatē
⁊ hoc qꝛ nō erat ſacerdos: quāuis re
putareẗ: vel qꝛ nō ſb̄ditus: vel qꝛ in-
truſus: aut qꝛ excōicatus vel ſuſpen-
ſus ab officio huiuſmōi: ⁊ abſolutuſ
a tali cum illi hoc conſtat: teneẗ ite-
rum confiteri: quia realiter nō eſt ab
ſolut⁹: quāuis ignorātia facti excuſet

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

eum in cõſpectu dei ac ſi eſſet abſolu
tus: dũ neſcit ſm Tho. in q̃dlibet. Sꝫ
Pe. de pal'. in. 4. di. 17. q. 6. ſic diſtin-
guit ⁊ notabilit': q2 aut impedimẽtũ
q̃d hꝫ abſoluens eſt iuris diuini vel
humani. Si iuris diuini. videlicꝫ q2
nõ fuit baptizat⁹ talis: vl' nõ ordina-
tus. ⁊ in h' caſu abſolut⁹ a tali tenet'
iterũ ꝯfiteri h' ſcito: nec papa poſſet
de cõtrario diſpẽſare. Si vero impedi
mentũ eſt iuris humani: puta q2 ſuſ-
penſus ẽ vl' excõicat⁹ ⁊ hi⁹: tũc impe
dimẽtũ aut eſt notoriũ: aut occultũ.
Si notoriũ: puta q2 manifeſte vl' pu
blice verberauit clericũ: ꝓpt' q̃d eſt ex-
cõicat⁹ notorie: aut manifeſte intru-
ſus. ſ. ꝓpt' cõceſſionẽ ſeculariũ poſit⁹
in eccl'ia curata: ⁊ nõ ꝑ canonicã cõ-
ceſſionẽ ꝓpter q̃d titulũ nõ habꝫ: nec
ptãtem ſup ꝑrochianos illius eccl'ie
⁊ talis ꝯfeſſus iſti tenet' iterũ ꝯfiteri
h' ſcito. Si vero impedimẽtũ eſt occul
tũ: tũc aut cõfitens ſcit illud impedi-
mentũ: aut neſcit. Si ſcit cõfitẽdo il-
li tenet' iterũ cõfiteri: ⁊ peccat morta
lit' cõicãdo illi in diuinis. Sꝫ ſi neſcit
impedimẽtũ q̃d etiã aliis occultũ eſt
⁊ h' ignorantia facti: puta ꝑcuſſerat
clericũ nullo vidẽte: tũc nõ tenet' ite-
rare. Argumẽtũ ad h' de ſcia ſerui q
liber putabat' publice q̃ rata eſt. Sꝫ
ſi h' neſciret ignorãtia iuris. puta q2
ſcit illũ ꝑcuſſiſſe clericũ: ſed credit ni-
hilomin⁹ ipm poſſe audire ꝯfeſſiões
nõ excuſat' ꝓpt' hoc qn teneat' itera-
re ꝯfeſſionẽ ſm Pe. de pal.

Quintus caſus in q̃ q̃s tenet' iterare
cõfeſſionẽ ſm Pe. de pal'. vbi. ſ. eſt
impedimẽtũ ex ꝑte cõfitentis ſcitum:
vl' oblitũ vl' ignoratũ ꝓbabilit': puta
q2 erat excõicat⁹ maiori vl' mīori ex
cõicatiõe: lꝫ neſciret: ⁊ cũ poſtea ſci-
uit tenet' iterũ ꝯfiteri abſolut⁹: q2 li-
gat⁹ excõicatiõe abſolui nõ potuit a
peccatis. ⁊ ꝓbabil' ignorãtia pſeruat
a culpa ⁊ a pena irregularitatis: ſ ĩi
facit cũ nõ eſſe excõicatum: ꝓpt' q̃d ſi
tũc eligeret' vt ſibi beneficiũ confer-
ret': ignorãtia nõ faceret ꝙ ſibi aliq̃d
ius acq̃reret'. c. aplice. ex' de cle. exco.
mi. Eſt aũt min⁹ capax ſacramentoꝝ
a q̃ꝝ ꝑticipatione directe excludit' q̃
quorũcũq; aliorũ: ⁊ ideo abſolutio
nulla. Et dicit idẽ Pe. ꝙ in hoc caſu
etiã in aliis in q̃bus q̃s tenet' iterare
cõfeſſionẽ ſi cõfitet' eidẽ: nõ oportet
iterare peccata explicite: ſ ſolũ ĩplici
te: dicendo: peccaui in illis que alias
vobis dixi: ſicut ſi nulla fuiſſet abſo-
lutio de facto.

Dilata. n. abſolutio ꝑ multos dies fi
eri pt: etiam ſi ipſe oblit⁹ fuerit dum
tñ penitẽtia ei prius ĩnotuerit: q2 ſi ñ
taxaſſet pniam tũc oporteret ad me
moriã reducere: vt moderaret' iuſte:
ꝓpt' q̃d remittens ad epm ſi nõ abſol
uat debꝫ pniam ĩnoteſcere: quã poſt
reditũ abſoluẽs iniũgit dicẽs. faciat'
q̃d tibi dixi: q2 ligari nõ debuit anq̃
abſolueret: ita ⁊ in ꝓpoſito. hec Pe.
Guil'. etiã dicit ꝙ pnia nõ requirit
tantã cõtinuitatẽ agendoꝝ ⁊ dicẽdo
rũ ſic alia ſacramta. Sed in vna die
põt fieri pars cõfeſſiõis ⁊ in alia die
altera: vl' in vna die cõfeſſio audiri:
⁊ in alia impendi abſolutio ⁊ iniũ-
gi pnia peccatoꝝ.

Sextus caſus eſt qñ quis facit ꝯfeſ-
ſionem in mortali. ſeu ſine ꝓpoſito ab
ſtinẽdi: ſed quia iſte caſus hꝫ varias

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

opinioēs ⁊ ſatis difficiles. ſic declarabit in ſequēti. §.

An valeat cōfeſſio ab incōtrito facta: vt eā iterare nō oporteat. § .5.

Vna ex cōditiōib⁹ ↄfeſſionis eſt ꝙ ſit lachrymabilis .i. cū dolore ſeu diſplicētia ꝺ peccatis ſaltē ſm rōnem. Unde querūt doctores. Utrū cōfeſſio facta a non cōtrito: q .ſ. nō dolet ſufficient̄: vel ñ ꝑponit ſe abſtinere a peccatiſ valeat ita ꝙ nō teneat̄ eam iterare: ⁊ ſ̄ndꝫ Pe. de pal. in .4. di .17. q̄ ad arg. hoc eſt triplex modus dicēdi. Prim⁹ eſt ꝙ nō valet ad remiſſionem culpe nec pene: nec tūc nec recedēte fictiōe: vñ ꝺ ⁊ tūc tenet̄ iterare: ⁊ h᷑ opinio Hoſ. in q̄dlibet. Ray. ⁊ Hoſti. in ſūma. Bonauen. i .4. Durañ. Rob. Olchot Uinc. in ſpeculo hiſtori.

Secūdus modus dicēdi eſt ꝙ talis cōfeſſio valeat ad remiſſionēꝫ culpe qñ impenitens cōfitet̄ ⁊ abſoluit: licꝫ tunc nō recipiat fructū cōfeſſiōis: tñ recedēte fictiōe recipiet: ſicut dicit̄ ꝺ baptiſmo: ⁊ rō hui⁹ forte eſt: quia ſicͭ in baptiſmo impmit̄ caracter ad quē recedente fictiōe ſeqt̄ grā: ita in pnia impmit̄ q̄dam ornat⁹ ad quē recedēte fictiōe ſequit̄ grā. Et h᷑ eſt opinio Pe. Tho. Ricar. in .4. Jo. ⁊ Ber. in gl̄. videt̄ etiā eſſe de pe. di .i. c. menſuram. § ſequēti. Dicit .n. ꝙ non eſt neceſſe ꝙ peccata que ſemel ſacerdoti cōfeſſi ſum⁹ eadē denuo cōfiteamur.

Eſt ⁊ terti⁹ modus dicendi concordans ambas. Aut .n. talis non habet intentionē cōfitendi ſacramentalit̄ ⁊ abſoluēdi: ſed deridēdi: aut hꝫ intētionem cōfitendi. In primo caſu nō liberat̄ a ꝑcepto diuino de cōfeſſione: q2 ſine intentiōe nō pt̄ ſuſcipi eſſentia ſacramēti qꝺ cōſiſtit i viſu: vñ tenet̄ iterū cōfiteri. Si aūt intendit tūc diſtinguendū eſt: q2 intēdens implere ꝑceptū ⁊ ſuſcipere verū ſacramētū qꝺ eccl'ia cōfert: aut nullā hꝫ penitētiam de ſuo peccato: aut aliquam. Si nullā tūc pnie ſacramētū nō ſuſcipit: quia poteſtas hi⁹ ſacramenti eſſentialis q̄ cōſiſtit in actu ſuſcipiētis: eſt act⁹ interior: vnde ſine eo nō eſt: ſicut nō eſſet matrimoniū: ſi qs intenderet verꝫ ſacramentū ſuſcipere: nō tñ cōſentire: niſi in carnalem copulam ⁊ ad tp̄us.

Sed ſi aliquā hꝫ pniam de peccatis ſuis: tunc iterū diſtinguēdū eſt: quia aut talem hꝫ pniam: q2 ſufficit cuꝫ ſacramento: puta attrit⁹ accedit ad cōfeſſionē ex quo fit ibi cōtritus vi clauiū. vñ fugat̄ fictio: ⁊ ſic nō hꝫ dubiū q2 ⁊ ſacramentū ſuſcipit ⁊ effectū ei⁹ .ſ. remiſſionē peccatoꝝ: vnde nō tenetur iterare: ⁊ ſilit̄ imo fortius: ſi accedit cōtritus. Si vero hꝫ talem penitentiam ꝙ nō ſufficiat cū ſacramento ad grām: q2 nec etiam attritus accedit tūc eſt vera opinio Tho. ſ. ꝙ recedente fictiōe: tūc icipit valere ↄfeſſio ⁊ nō tenet̄ ↄfiteri niſi fictionē ſuā. puta ſi habuit quēdaꝫ dolorē impfectū ꝟ nō ſufficient̄ diſcuſſiſſet conſtiētiaꝫ ſuam. putabat aūt diſcuſſiſſe quātū ſufficiebat. vl' ſi dolebat de peccato ꝑterito nō ꝑponens cauere i futuro. aut ecōuerſo. vel dolor nō erat maximus ſicͭ debebat. ipe tñ ſm cōſcientiā ſuā nō erat fict⁹: licet ſm veritatē eēt ⁊ ſic nihil celauit qꝺ crederet mōtale ⁊ per ↄ̄ns ſm ſuū iudiciū ↄcurrebant

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

omia q̄ erāt neceſſaria: poſtea autem
certificat⁹ de errore ſue cōſcie peni-
tet d' illo defectu. Pōt igitur opinio
Tho. mltis modis ſaluari. Uno mō
loquēdo de eo qui fict⁹ eſt priuatiue
nō poſitiue: q2. ſ. h3 dolorem: ſ3 ita im
perfectū q; nec cum ſacramēto actu
ſuſcepto ſufficit ad cōtritiōem: nihilo
min⁹ tñ hanc impfectiōem que eſt fi-
ctio non cōfitet᷑: q2 credit eſſe ſuffici-
enter diſpoſitus: ⁊ ſic nō ſcient᷑ celat
peccatū qd fuit in hoc: q2. ſ. nō exami
nauit cōſciam ſuam ſic debuit: ⁊ ſic q;
erat error iuris diuini nō tollit fictio
nē reſpectu vltimi effect⁹ ſacramēti:
q2 improbabilis vñ non excuſat: ſ3 tñ
eoipo quo error tollit fictiōem q̄ ex-
cludit eſſentiā ſacramēti: vñ verū ſa
cramētum fuit: tali g̊ qui verū ſacra
mentū ſuſcipit ornat⁹ imp̄mit᷑: ſ3 gr̄a
non dat᷑: ſ3 poſtea qñ redit ad cor ⁊
recolit ſe nō bene feciſſe debitū ſuum
ex negligentia ſua oblitū: tunc incipit
valere cōfeſſio: ⁊ nō tenet᷑ cōfiteri il
la q̄ prius ɔfeſſus fuit ſic fictus: quia
nō fuit dimidiata ex intentiōe ſ3 ſolū
illā fictionē tenet᷑ iterū confiteri. Si
aūt fuiſſet fictio poſitiue: q2. ſ. non do
let: ⁊ ſcient᷑ celat fuiſſet cōfeſſio nulla
vel ſi cōfeſſus fuiſſet nō debuiſſet ſibi
dari abſolutio: ſ3 ſi data ei fuit: dubi
um eſt vtrū ornatus ſit impſſus: q̄ ca
ſu Tho. nō pōt intelligi.

Secūdo mō pōt intelligi opi. Tho.
qñ eſt poſitiua fictio quantū ad h' q;
nō dolet nec ꝓponit abſtinē: tūc iſta
fictio nō occurrit ſibi vt cōfitēda nec
actu cogitauit q; teneat᷑ eā cōfiteri:
tunc enim ſic de peccato q̄d occurrit
qdem: ſ3 nō credit q; ſit peccatu3: aut
q; ſit mortale: ⁊ de neceſſitate ɔfiten
dum: pinde eſt ac ſi fuiſſet oblitus ꝑ
negligētiā: nec feciſſet debitū ſuū de
ſcrutādo cōſciam ſuam: in quo caſu
ſolū illud cōfitendū eſt: ⁊ eſt verū ſa
cramentū: l3 ſit h' ignorātia iuris di-
uini: ⁊ h' mō pt ſuſtineri dictū Tho.
22. di. ar. i. i ſolone vltimi ar. vbi di
cit q; ignorātia iuris diuini nō excu-
ſat a fictiōe: ⁊ ſic talē vocat fictū.

Tertio mō pt ſuſtineri opinio Tho.
loquēdo de illo qui ɔfitet᷑ eidem cui
prius: ⁊ tūc nō oportet iterare ɔfeſ-
ſionē p̄mā factā ei: l3 fictā etiā ſi ipſe
ſacerdos nō recoleret peccata prius
ſibi dicta: q2 nec qñ cōfeſſio integra ē
oportet q; recolat actu a p̄nci° vſq3
ad finē: ⁊ maxime q2 hoc ſufficit. ſ. ab
ſoluere ab omibus ⁊ iniūgere pniā3
ꝑ fictiōe ⁊ ꝑ alijs q; tūc faciat peni-
tentiā ſibi iniunctā. Itē paulopoſt di
cit idem ipſe Pe. de pal. q; cum confi
tens exp̄mit fictiōem ſuā: puta dicit
ſe nō poſſe: vel nō velle ꝓponere ab-
ſtinere in futurū quē abſoluit ſacer-
dos: quāuis nullo mō debeat abſol
uere: al's peccaret abutens claui nec
valeret ſibi tūc illa abſolutio. tñ ex q̄
intendit abſoluere ⁊ ſacramētū veꝛ
ɔferre. videt᷑ q; ɔferat. ⁊ ſi tūc non h3
effectū ꝓpt᷑ illi⁹ indiſpoſitionē: habe-
bit tñ poſtea qñ cōteret᷑ vel ex expe-
ctatiōe vel diſpoſitiōe ornatu manē
te. Et ſi dicat᷑ q; q̄uis ſit ibi forma ñ
tñ materia: g̊ non eſt ſacramentū: mā
enim eſt peccator cōtritus. Dicendū
q; qñ ſibi ſua fictio nō occurrit vt cō
fitenda: tunc nō eſt cōfeſſio dimidia-
ta. ⁊ quādo ſuam dicit fictionē cum
alijs peccatis eſt cōfeſſio integra. Et

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

ſic mā perfecta:cui materie pōt impri
mi forma:qđ ſi fiat verū ſacramentū
erit:quāuis fieri nō debeat:ſic ſacer/
dos habēs hoſtiā ſuper altare pol/
lutū nō deberet qdem celebrare:ſi tñ
celebrando v̀ba ꝓferret euchariſtia
vera eſſet. Peccatoꝛ.n.eſt materia:ſ
īmunda:niſi ſit ſaltē attritus:vel cō/
feſſio ſine attritiōe eſt materia īmun/
da.hec Pe. de pal.

De attritiōe ⁊ cōtritiōe.

Et ꝙ dictū eſt de cōtritiōe ⁊
attritiōe quō penitēs ſuper
iꝑis debeat inſtrui a ꝯfeſſo/
re. Ideo de ea clariꝰ dicendū eſt.

Nō ergo ſm Tho.in.4.di.17.ꝙ dr̄a
eſt inter attritionē ⁊ ꝯtritiōem. Nā
attritio importat quādā diſplicētiā
de peccatis:ſ imperfectā. Vñ attritū
ideſt aliquo mō tritū.ſed ꝯtritio im
portat perfectā diſplicentiā de pecca
tis.vñ cōtritū ideſt ſimlr̄ totū tritum
⁊ in pulurē redactum.

Eſt aūt cotritio ſm Pe.in.4. di.17.
doloꝛ volūtarie aſſūptus ꝓ peccatꝭ
cū ꝓpoſito cōfitendi:⁊ ſatiſfaciendi
volūtarie:⁊ ſm eūdem ea.di. opoꝛꝫ
ꝙ cōtritio habeat de omni peccato
moꝛtali:⁊ rō eſt:ꝙ in omī pc̄co moꝛ/
tali eſt actualis auerſio volūtatis a
deo. Et ꝙ cōtr̄ria cōtrariīs curant.
ideo oportet ꝙ in omī remiſſiōe pec/
catoꝝ ſit actualis ꝯuerſio ad deuꝫ ⁊
auerſio a pc̄co:⁊ hoc dicit ꝯtritio.

De peccatis aūt oblitꝭ ſufficit ꝯtritio
gn̄alis cū conatu ad recoꝛdādū ⁊ do
lendū:dolere etiā debꝫ de obliuione
peccatoꝝ q̄ cōtingit ex negligētia. ſi
aūt querat ſi ſpeālis ꝯtritio de q̄libꝫ
peccato requirat:vl̄ ſufficiat vna ge
neralis ꝓ omibꝰ.ſic rn̄det Tho. in
4.di.17.ꝙ quantū ad ꝑncipiū ꝯtriti/
onis.ſ.cū qs de peccatis ſuis cogitās
dolet:⁊ ſi nō doloꝛe ꝯtritiōis ſaltem
doloꝛe attritiōis oꝫ ꝙ ſit ſpeālis do
loꝛ de peccatꝭ q̄ quis hꝫ in memoꝛia
ſ quantū ad terminū q eſt doloꝛ iaꝫ
gr̄a infoꝛmatꝰ:ſufficit ꝙ ſit vna cōis
cōtritio de omibus:tūc.n.motus ille
agit v̀tute omniū diſpoſitionū p̄ce/
dentiū:⁊ ꝙ nemo ſcit vtrū h̄eat gra/
tiā q̄ requirit ad cōtritionē:ideo ne
mo pōt eſſe certus de ſua cōtritione:
nec ꝑ ꝯſequēs de remiſſiōe. Et dicit
Ricar.in.4.di.17.ꝙ ſi ꝯfitens in pec/
cato moꝛtali ē attritꝰ de ſuo peccato
vt ꝓbabilit̄ poſſit p̄ſumere ſe eſſe diſ
poſitū nō peccat abſolutiōeꝫ recipi/
endo:imo frequēt̄ v̀tute clauiū ꝑ ſuſ
ceptionē abſolutiōis foꝛmat ſua at/
tritio ⁊ fit cōtritio.

Itēꝫ nō ꝙ duplex eſt ꝯtritiōis doloꝛ
ſm Tho. ⁊ Pe.in.4.di.17.ſ. itellectu
alis:q eſt q̄dam perfecta deteſtatio
peccati ſm rōnem:⁊ doloꝛ ſenſibilis:
q eſt doloꝛ excitatꝰ in ꝑte ſenſitiua cū
alteratiōe ⁊ afflictiōe coꝛpoꝛis.

Primꝰ doloꝛ requirit de neceſſitate
ad remiſſionē peccati:⁊ ille etiā ſolꝰ
eſt ſufficiēs:ꝙ ſic peccatū moꝛtale ſuf
ficiēter ꝯmittit ꝑ ſolū actū volūtatis
⁊ ꝑ cōplacentiā deliberatā rōnis:ita
ſufficient̄ deſtrui p̄t ꝑ deteſtationem
volūtatis ⁊ diſplicētiā rōnis: ⁊ hoc
eſt etiā in ptāte nr̄a p̄ſuppoſita gr̄a.

Secūdus doloꝛ ideſt ſenſibilis etiaꝫ
valet ad remiſſiōeꝫ peccati:ſ nō ē ne/
ceſſariꝰ:ſ de ꝑfectiōe cōtritiōis:nec ē
in ptāte noſtra etiam p̄ſuppoſita gr̄a
Itē doloꝛ intellectualis non pōt eſſe

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

nimius ſicut nec charitas a qua ꝓce
dit pōt eſſe nimia: ſed ſenſibilis pōt
eſſe nimius. ⁊ ideo opoꝛꝫ ꝙ ſumatur
ꝓ mēſura debita ad cōſeruatiōeꝫ ſb
iecti: ſic ex ieiunijs ⁊ alijs coꝛpis affli
ctiōibꝰ. Itē nota ſm Tho. in. 4. di. 17
ꝙ vā ꝯtritio ſemꝑ dꝫ remanere ī ha
bitu. i. ꝙ ſemꝑ dꝫ habere iſtā diſpo
ſitiōem ꝙ quādo recoꝛdaꝝ de pecca
tis cōmiſſis habeat diſplicentiā: ſal
tem ſm rōneꝫ. Itē ſm Pe. in. 4. di. 17
doloꝛ maioꝛ intellectualis dꝫ eſſe de
maioꝛi peccato habitualiꝝ nō actua
liter: ſi ꝯſidereꝝ peccata in cōi inꝙtū
ſūt offēſa dei: ſꝫ etiā in ſpeāli doloꝛ
dꝫ eſſe maioꝛ de maioꝛi peccato: ꝙ
maioꝛē rōnem doloꝛis hꝫ maius pec
catū. Doloꝛ vō ſenſibilꝭ cōueniēs etiā
ē vt ſit maioꝛ de maioꝛi q̄uis nō ſit
de neceſſitate. Itē ſm Tho. in q̄dlib.
⁊ Inno. Cōtritus debet magis dili
gere deū ꝙ ſeipm. culpa aūt eſt ꝯtra
deū. pena vero eſt cōtra ſeipm. Ideo
debet cōtritus eligere potius omneꝫ
penā ſuſtinere ꝙ deū offendere. De
ſcendere aūt ad hanc penā vꝉ ad ali
am nō teneꝝ: imo faceret fatue deſcē
dendo ad iſta ꝑticularia: vꝉ aliū ſup
hoc ſollicitando.

Sexdeci cōditiōes que requirūꝝ in
omni bona cōfeſſiōe.

Ponit aūt Tho. in. 4. di. 17.
ꝙ cōfeſſio bona dꝫ habere
ſexdeci cōditiōes que in his
ꝯtinenꝝ verſibus.

Sit ſimplex humilꝭ ꝯfeſſio pura fidelꝭ
Atꝗ frequens nuda diſcreta libens
verecunda.
Integ ſecreta lachꝛymabilꝭ accelēta.
Foꝛtis ⁊ accuſans: ⁊ ſit parere pata.

Sit ſimplex. i. nō recitet in cōfeſſiōe
niſi id qđ ꝑtinet ad declaratiōem ſui
peccati: ⁊ etiā quātitatē ⁊ nō alie hi
ſtoꝛie miſceanꝝ.
Sit humilis vt ſe miſerū ac peccato
rē ꝯgnoſcat ſine fictiōe.
Pura. i. recta intentiōe. i. vt nō repu
teꝝ bonus vꝉ laudeꝝ ab homibꝰ.
Fidelis. i. vā ⁊ ſine vlla falſitate: vt ñ
dicat q̄ nō fecit: vel etiā habeat fideꝫ
de remiſſiōe peccatoꝝ ſuoꝝ ſi vere ip
ſum penitet.
Atꝗ frequēs ideſt ſepe ꝯfiteaꝝ: iſtō
tñ eſt de bene eſſe cōfeſſiōis: ⁊ non de
neceſſitate.
Nuda vt. ſ. nō inuoluat obſcuritatē
vboꝝ: ſꝫ dicat vba vt intelligaꝝ pec
catū ſuū cum circūſtantijs ſaltem ne
ceſſarijs.
Diſcreta vt maiōa cū maioꝛi pondē
dicat: uel nō plura ſimlꝭ: ſꝫ diſtincte lo
quēdo ⁊ dicēdo numerū ſi fieri vꝉ ſci
re pōt. vel etiā vt diſcreto ⁊ ſuffici
enti ac perito cōfeſſoꝛi cōfiteaꝝ pecca
ta ſua.
Libens volūtaria nō coacta timoꝛe
vboꝝ: vt pueri: vel timoꝛe penaꝝ tē
poꝛaliū vꝉ infernaliū ꝑncipaliꝝ.
Uerecūda vt erubeſcat ⁊ nō ſe iactet
vꝉ mente gloꝛieꝝ ꝓpꝝ ſeculi vanitatē
aliquā: ⁊ ꝑcipue ibi cōfūdaꝝ rōne re
ſpectu diuine maieſtatis offenſe.
Integra vt nihil retineat ō his q̄ cō
miſit ꝑcipue de moꝛtalibꝰ.
Secreta vt nō publice ſꝫ occulte ſa
cerdoti dicat peccata ſua qui eū poſ
ſit abſoluere.
Lachꝛymabilis vt doleat de pecca
tis ꝯmiſſis: ⁊ deteſteꝝ ea ſaltē intelle
ctu rōnis.

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

Accelerata vt q̃citi⁹ pt ꝯmiſſo pecca
to ꝯfiteaꝝ. hoc tñ eſt de bñ eſſe.
Fortis vt nihil dimittat ꝑ verecũdia
⁊ accuſãs ſe ⁊ nõ alios: nec ĩ ꝯfeſſiõe
ſe excuſ3: ⁊ alios inculpet.
Et ſit parere parata. i. adimplẽ pñia3
ſibi iniũctã: ⁊ facẽ ea q̃ h3 neceſſario
facẽ: vt aliena reſtituẽ ſi h3: ⁊ hi⁹.
Explicit ſecũda ps q̃ eſt de ſcia: q̃
requiriꝝ in ꝯfeſſore.

Incipit ps 3ª de bonitate cõfeſſoris
Et ꝑ qualiꝝ cõfeſſor duo deb3 habẽ
.ſ. timorem dei. ⁊ zelũ aĩaꝝ. § i.

d

De bonitate ꝯfeſſo-
ris in ſe: ⁊ in exerci
tio talis officij. Di-
cit Augꝰ. de pe. di.
6. c. qui vult ꝯfite-
ri. Sacerdos ante
quẽ ſtatuiꝝ omis languor in nullo il
lorũ ſit iudicãdus q̃ in alio iudicare
eſt ꝓmptus. Judicãs enim aliu3 qui
eſt iudicãdus ꝯdemnat ſeipm̃: ꝯgno-
ſcat igitur ſe ⁊ purget in ſe qđ videt
alios ſibi offerre. Curet vt a ſe ꝓijci
at qcqd in alio damnoſũ repit: aĩad
uertat qdem qđ diciꝝ. Qui ſine pcc̃o
eſt veſtꝝ ⁊c. ideo .n. liberauit pecca-
tricẽ qꝛ ñ erat q ꝓijceret lapidẽ: quõ
lapidaret q ſe lapidandũ ꝯgnoſceret
Nullus enĩ erat ſine peccato in quo
intelligiꝝ omẽs fuiſſe reos: nam veni
alia peccata ſemp remittebanꝝ p ce-
rimonias. Si qđ ergo peccatũ in eis
erat crimĩale erat. Deteriores g̊ in h̊
ſunt ſacerdotes ſe prius ñ edificãtes
illis qui dñm obſeruabant inſidijs.
Augꝰ. ſm̃. n. Tho. ⁊ Alb. audiẽs cõ-
feſſionẽ cũ cõſcientia mortalis pecca
ti mortaliꝝ peccat: tñ effectũ ſacramẽ
ti cõfert cum ſacramẽto: ſi nõ eſt ꝑci-
ſus vel ſuſpenſus quãtũcũq3 alꝰs ma
lus. Unđ Augꝰ. i. q. i. c. dictum eſt a
dño. Numeri: ad Aaron. Uos poni
te nomẽ meũ ſup filijs. Jſrael: ⁊ ego
domin⁹ benedicam eos: vt gratiam
traditã per miniſteriũ ordinati tranſ
fũdãt homib⁹: nec volũtas ſacerdotꝭ
ꝓdeſſe vꝉ obeſſe põt: ſed meritũ be-
nedictiõem poſcẽtis. Q aũtẽ dicitur
ea. q. Remiſſiõem peccatoꝝ nõ dant
auari ⁊ ſilia: intelligiꝝ ſm glo. vꝉ ſim
pliciꝝ de ꝑciſis: vel ſi intelligaꝝ de to
leratis: tales nõ dant ex merito vite
.i. nõ ſunt digni dare.
Duo que debet habere cõfeſſor.

d

Debet aũt cõfeſſor ꝑcipue ha
bere duo. ſ. timorẽ: vnđ fiat
circũſpectus ⁊ zelũ animarũ
vñ ſit ſollicitus circa ea q̃ neceſſaria
ſunt. Quantũ ad ꝑmũ cõſiderare d3
q ipe eſt mare eneum in templo dñi.
ubi lauabant ſacerdotes ⁊ leuite aĩa
lia offerẽda in ſacrificiũ: vñ ex imun-
ditijs a qb⁹ illa abluebãꝝ efficiebanꝝ
ĩmundi. Uñ Gregꝰ. in paſtoralib⁹ di
cit q fit plerũq3 vt anim⁹ paſtoris au
dita tentatiõe ouis: ⁊ ipe tentetur: ⁊
ideo cũ timore ⁊ tremore d3 poni: ⁊
nõ ſe ingerere ⁊ cũ leuitate ⁊ cũ riſi-
bus inſtare. Unde in figurã Moyſes
vt diciꝝ Exo. 38. Fecit labiũ eneũ de
ſpeculis mulierũ ĩ quo lauarẽꝝ ſacer
dotes ſancta ſanctoꝝ ingreſſuri: ⁊ ſi-
gnificat ſcripturã: vbi ſunt exempla
ſanctaꝝ animaꝝ ad quam deb3 ſepe
inſpicere ad videndũ maculas ſuas
⁊ intelligẽdũ inſidias diaboli. Unde

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

ſbdit. Greg. vbi. ſ. hec nequaꝗ̄ ſunt timēda paſtori: qꝛ deo penſāte cūcta ſbtiliꝰ: tanto facilꝰ liberaꝰ qs a ſua quāto miſericordiꝰ tentatiōe fatigaꝰ. Quātū vo ad zelū dicit Greg. ꝙ nullū ſacrificiū ita deo acceptū eſt: vt zelus aīaꝝ ⁊ fructuū hiꝰ oſtēdit Jaco. c. 5. vbi poſt ꝓmulgatiōes cōfeſſiōis dicit. Qui cōuerti fecerit peccatorē ab errore vie ſue: ſaluabit aīam eius a morte: ⁊ charitas operit multitudinem peccatoꝝ.

Non aūt minꝰ trahūtꝰ ad deū p cōfeſſionē aīe: quādo diligentꝰ fitꝰ ꝙ p p̄dicatores moderno tpe: vt experientia docet: debet ergo nō tardare qui vocaꝰ ad hiꝰ.

Quo ſe habere debeat cōfeſſor erga penitētē: ⁊ de quibꝰ interrogandū eſt in cōfeſſiōe: ⁊ ibi verſus decē p̄ceptorū decalogi: ⁊ verſus ſeptē peccatorū mortaliū: ⁊ ꝙ in confeſſiōe tria dꝫ obſuare interrogādo ꝯfeſſor. § 2

Dicit Aug. de pe. di. 6. c. i. pꝰ mediū dicēs. Diligēs inquiſitor ſbtilis īueſtigator ſapienter ⁊ q̄ſi aſtute interroget a peccatore q forſitan ignorat vel p̄ verecūdia vellet occultare: cognito aūt crimine varietates eiꝰ nō īueſtigare dubitet ⁊ locū ⁊ tpus ⁊c. quibꝰ cognitis adſit beniuolus paratꝰ corrigē: ⁊ ſecū onus portare: dulcedinē in afflictiōe pietatē in alteriꝰ crimīe: diſcretionē in varietate adiuuet ꝯfitentē: orādo ⁊ alia p eo bona faciēdo: ſemp iuuet leniēdo cōſolādo: ſpem ꝓmittēdo: ⁊ cū opus fuerit etiam increpādo doleat loquēdo inſtruat opando: ſit p̄ticeps laborꝭ ſi vult eſſe p̄ticeps gaudiꝭ vocat pſeuerātiā. Hec Aug. Ex his vbis Aug. pꝫ ꝙ nō ſufficit audire cōfeſſiōem eorū q̄ ſibi dicunꝰ a peccatore ⁊ ipſū non interrogare: niſi eſſet pſona in his bñ perita ⁊ ſciēt' ata q̄ ſufficientꝰ ſcit dicere q̄ oportet. Sꝫ cum pſone cōiter ſint groſſe in iſtis etiā ille q̄ ſunt ī alijs negocijs mūdi vl' ſciētijs acuti. Ideo p̄mittendū eſt dicere vnicuiqꝫ id qđ vult: ⁊ eo ordine q̊ vult: ⁊ de peccatis q̄ p ſe ſufficienter dicit nō eſt iterū interrogādus ne moleſtes eum in q̊ nō oportet. Sꝫ ſi aliqđ nō bñ intellexiſſet p̄cipue de mortalibꝰ faciat ſibi iterū declarare vt melius intelligat. De his vo que nō plene dixit: puta qꝛ nō dixit circūſtātias neceſſarias vel numeꝝ iterroga eū de his vt plene dicat quantū eſt neceſſariū. De illis vo peccatis q̄ non dixit: nec ſcit per ſe dicere interroga eum.

Quo ordine fieri debeāt interrogatiōes: ⁊ de quibꝰ.

Sed Ray. ⁊ hoſti. in ſūma dicūt ꝙ interrogatiōes fieri debēt đ ſeptē vitijs capitalibꝰ: ⁊ eoꝝ ſpeciebꝰ filꝭ abꝰ: de qbuſ habes. ſ. diffuſe in 2ª pte p totū: non tñ eſt interrogādū de omibꝰ: ſed pluſ ⁊ minus ſm cōditionē pſonarū. Sic aūt qui ꝯfiteꝰ nō habet neceſſe tenere magis vnum ordinem ꝙ alium dicendo peccata ſua: ita nec confeſſor interrogando: tamen ad melius memorie cōmendandū: de quibus dꝫ interrogare: ⁊ de qbus iā īterrogauit ne ampliꝰ habeat triplicare cōgruū eſt tenere aliquē ordinem: ⁊ ſi placet īterrogare de decē peccatꝭ q̄ ꝯtinēꝰ

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

in iſtis verſibus.
Unū cole deū. nec iures vana ꝑ ipm.
Sabbata ſanctifices. habeas in ho/
noꝛe parētes. Non occiſoꝛ eris. fur.
mechus. teſtis iniqu⁹. Nō vlli nu/
ptā. nec rem cupies alienā. Declarati
onē hoꝛū verſuū habes infra. Poſt
vero interrogationē ſuper decē ꝓce/
ptis: cōueniens erit interrogare ſuꝑ
ſeptē vitijs capitalibus: q̄ in hoc ver
ſu cōtinentur.

Ut tibi ſit vita ſemper ſaligia vita.
In iſta dictiōe Saligia ſunt ſeptem
littere: a quib⁹ incipiūt nomia ſeptez
capitaliū vitioꝝ. Per. S. vͦ intelligi
tur Supbia: ſb q̄ ꝯphēdit vana glo
ria. Per. A. Auaritia. Per. L. fetida
luxuria. Per. I. Inuidia. Per. G. gu
la. Per. I. Ira. Per. A. accidia. Sed
anq̄ interroget de peccatis ꝓus q̄rat
de excōicatiōe maioꝛi: ⁊ ſi inuenit eū
aliqua ſnīa irretitū: ſi h₃ auctoꝛitatē
ſuꝑ hoc abſoluat ꝓus. Si vero nō
habet auctoꝛitatē remittat ad eum
qui pōt eum abſoluere.

In interrogationib⁹ fiendis tria de
bent obſeruari.

Tho. i. 4. dicit ꝙ ꝯfeſſoꝛ tria
d₃ obſeruare in interroga/
tionibus fiendis.

Primū eſt ꝙ nō interroget omēs de
omibus: ſ₃ interrogenť pſone de pec/
catis q̄ conſueuerūt reperiri in homi
nibus illius conditiōis ⁊ ſtatus. Ut
ſtipendiarij de rapinis ⁊ incendijs.
Clici de ſymonia: ⁊ hoꝛis omiſſis.
Adoleſcētes de luxurijs ⁊ hi⁹. Unđ
a ꝓncipio ꝯfeſſiōis decēs ē interroga
re cōfitētē đ ꝯditiōe ſua: đ exercitio
⁊ ſtatu: an clicus: an layc⁹: an ſolut⁹:
vel cōiugatus: ⁊ hi⁹ vt pꝛudētius in
de poſſit foꝛmare interrogatiōes. ⁊
quantū eſt tēpoꝛis ꝙ fecerit vltimā
cōfeſſiōem: ⁊ ſi fecit pn̄iam ſibi iniun/
ctam: ⁊ vtrū in ſtatu gratie vl' pecca
ti moꝛtalis. Secūdū qđ deb₃ obſer/
uare ꝯfeſſoꝛ eſt vt īterrogeť ipi a re
motis de peccatis ⁊ in gn̄e nō in vlti
ma ſpē ⁊ mō peccati ſbito. Ut ſi ne/
ſciebat tale peccatū ꝯmittē illđ addi
ſcat: ⁊ ſic inducať in tentatiōem. vͦbi
grā ſi fatetur ſe cōmiſiſſe vitiū luxu/
rie nō ſtatī interroget ꝯfeſſoꝛ ſi ſeip/
ſū ſuis manib⁹ polluit ⁊ hi⁹: ſ₃ ita pau
latim interroget de mō ⁊ circūſtan/
tijs talis peccati cōmiſſi ⁊ hi⁹.

Tertiū eſt ꝙ in peccatis carnalib⁹ nͦ
deſcēdať nimis ad ꝑticulares circū/
ſtātias nō neceſſarias: qꝛ hͦ eſt ſeipſuz
in tentationē inducē: ⁊ ad inuentiōez
peccatoꝛū docere eos q ignoꝛant. ⁊
aliqn̄ poſtea talia referunť in plateis
in deriſum ⁊ ſcandalū ſacerdotū: vͦ/
bigrā. ſi vir fateť polluiſſe mulierem
extra vas debitū: non vlteri⁹ querāt
cōfeſſoꝛes in qua ꝑte coꝛpoꝛi ⁊ quō
qꝛ iam h₃ vltimā ſpēm peccati: alias
vͦo turpitudines quas miſeri hoīes
inueniūt: ipi met ſi volūt exꝓmant.
De circūſtātijs peccatoꝝ: ⁊ ibi vͦſus
earū: ⁊ ꝙ circūſtantie ſunt in q̄ntu/
plici ſpecie. § . ꝫ .

Sed nota ꝙ cōfeſſoꝛ nō ſolū
d₃ interrogare đ moꝛtalib⁹
ſed etiam de circūſtantijs q̄
aggrauāt vel alleuiāt. Unde Inno.
in. c. omis. de pe. ⁊ re. dicit. Sit diſ/
cret⁹ ſacerdos: ⁊ caut⁹ vt moꝛe peri
ti medici ſupinfūdat vinū ⁊ oleū vul
nerib⁹ ſauciati diligenter inquirens

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

peccata ⁊ eoꝝ circūſtātias qbus dili
gent̄ ⁊ prudent̄ inqſitis intelligat q̄/
le ei debeat ꝑbere cōſiliū: ⁊ cuiuſmōi
remediū debeat adhibē diuerſ̄ vten
do experimētl ad ſanandū egrotū. h̄
ibi. Ad illud facit q̄ḋ dicit Augꝰ. de
circūſtātijs peccatoꝝ. de pe. di. 5. c. cō
ſideret q̄litatē criminis: in loco: in tpe:
in ꝑſeuerātia: in ꝑſone varietate: q̄li
h̄ fecerit intentiōe: ⁊ ipſiꝰ vitij multi/
plici executiōe. Oīs iſta varietas cō/
fitēda eſt ⁊ deflenda. Dolendum eſt
nō ſolū qꝛ peccauit: ſ; qꝛ ſe virtute ⁊
grā ꝓuauit: doleat alioꝝ vitam in ſu
am fuiſſe corruptaꝫ. ſ. ſuo exemplo ⁊
ꝯmodum q̄ḋ dediſſet ꝓximo ſuo ex
emplo bono: doleat de triſticia quā
intulit bonis peccnado: ⁊ de leticia
quā eis nō adhibuit. hꝰ Augꝰ. Que
oīa intellige ſm̄ ꝙ declarāt h̄. Jllas
aūt circūſtātias q̄ trahūt pcc̄m in al
terā ſpēm: oportet neceſſario ꝯfiteri
ſm̄ Tho. Alb. ⁊ alios doctores. Ali/
as. n. circūſtātias ꝯfiteri: cū ſint pecca
ta venialia ꝑfectiōis: eſt v̄tutis: nō tñ
eſt neceſſariū. Pe. de pal. in. 4. di. 16.
dic̄ ꝙ numerꝰ circūſtātiaꝝ ꝯprehēdi
tur h̄ verſu. Quis qd vbi p q̄s qbꝰ
. ſ. auxilijs cur quoties quō qñ. Ray.
v̄o addit octauū. ſ. q̄tiens: ⁊ vbi in v̄/
ſu dicit̄ qbus auxilijs ipe dicit p q̄s.
Dicit̄ ḡ qs p varietate perſonarū: ⁊
ſtatus etatis ſapiētie ⁊ ordinis. ⁊ ſic
fuit grauiſſimū peccatū Ade: qꝛ q̄to
ḡdus altior tanto caſus grauior: ⁊
ingratitudo maior. Quid. vtrū ma/
lū qꝛ ꝓhibitū: vl̄ ex gñe ſuo. vtꝝ mor
tale vl̄ veniale: an occultū vel mani
feſtū: ⁊ quantū ad hāc cōditionē ḡui
us fuit peccatū Chayn q̄ Ade. quāti

tas. n. grauis homicidij: grauior eſt
peccato gule: vl̄ ſupbie. Ubi. qꝛ in lo/
co ſacro grauiꝰ peccat̄. Per quos. qꝛ
traxit alios ad peccandū q̄ḋ eſt ꝓpri
um diaboli: vel q̄s poſuit mediatores
ad malū ꝑpetrandū qꝛ peccatoꝝ illo
rū eſt ꝑticeps: vl̄ cū qbus: ꝓ qbus ⁊
coñ q̄s. Quotiēs. non ſolū quātū ad
ꝯſuetudinē: ſ; etiā quātū ad numeruꝫ
q numerus refert̄ ad actionē: nō ad
obiectū actiōis. v̄bigrā. Si hō in in/
iuſta cōtrectatiōe accipiat ſaccū ple/
num mille florenis: eſt tm̄ vnū furtuꝫ.
Si aūt tres florenos accipiat diuer/
ſis actibus ſucceſſiue erūt tria furta:
qꝛ in ipo actu eſt peccatū ſemꝑ eſſen/
tialit̄: ⁊ ideo nō pōt vnū in pluribus
actibꝰ. Cur. an ex infirmitate vl̄ igno
rantia vel elatiōe: vel quali intentio
ne fecerit: qꝛ mōtalia peccata trahūt
ſpēm a fine. ideo hoc diligent̄ eſt ex
plicandū. Qui. n. furat̄ vt mechetur
magis dicendꝰ eſt mechꝰ q̄ fur: ⁊ tñ
vnū peccatū eſt in vno actu: ſ; habēs
plures deformitates. Quō: nāli vel
innāli. qꝛ ſemꝑ eſt grauius in eodem
gñe. ſ. agēdo q̄ patiēdo. Qñ. ſi in ſa/
cro tpe: puta diebꝰ feſtiuis: vel alio
tpe: ⁊ de ꝑſeuerātia in peccato.

Circūſtātie peccatoꝝ cōfitende ſunt
in multiplici genere.

AD declaratione̅ hiꝰ. ſ. qñ cir/
cūſtātie peccatoꝝ ſunt cōfi/
tende: ſic dicit Pe. de pal.

Circūſtātie ſūt in q̄ntuplici gñe. Pri
me ſunt q̄ nō alleuiāt nec aggrauant
ſicut ille q̄ nullā importāt cōuenienti
am vel diſcōuenientiam ad ratiōem
nec ex ſe: nec ex ſuſpitione: vt furari
cum manu dextera vel ſiniſtra: ⁊

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

iſtas confiteri eſt ſupfluū. Secūde ſūt q̄ alleuiant.ſ.q̄ important cōuenientiā vt facere malū ex bona intentiōe vel ignorātia: ꝛ iſtas cōfiteri eſt impfectū: niſi timeret ſcādalū ꝯfeſſoris.

Tertie ſunt q̄ importāt diſcōuenientiā ex ſuſpitiōe: vt furari multum ꝛ iſtas ꝯfiteri eſt pfectū: q2 aggrauāt peccatū: niſi imineret piculū ſui vl' cōfeſſoris: vl' alteri' tertij. Sꝫ q2 nō mutant ſpēm nec aggrauāt in infinitum nō eſt neceſſariū eas ꝯfiteri ſm Tho.

Sꝫ Pe. dicit ꝙ q̄uis iſta ſit cōis opinio tutior tñ eſt alia.ſ. vt ꝯfiteaṫ eaſ .ſ. cū notabiliter aggrauāt: vt furari centū m'lto graui' eſt q̄ furari vnuꝫ

Quarte ſūt que aggrauāt ꝛ mutāt ſpēm: nō tñ in infinitū grauant: vt qñ vtrūqꝫ eſt veniale: vel qñ pmū ē mortale ſecūdū veniale: vt in ſpecieb' gule: quarū vna aduenit alteri: ꝛ ſunt qñqꝫ veīales: ꝛ qñqꝫ mortales: ꝛ iſtaſ ꝯfiteri nō eſt neceſſariū: nec illud eſt coñ hoc q̄d dicit Tho. ꝛ cōiter alij .ſ. ꝙ q̄ mutāt ſpēm neceſſario ſūt cōfitende: q2 loquiṫ de illis q̄ ſūt mortalia. Rō aūt q̄re nō eſt neceſſariū eas cōfiteri eſt iſta quare circūſtantia eſt cōfitenda neceſſario: nō q2 mutat ſpeciem: vt pꝫ in veniali: ſꝫ q2 mutat in infinitū: vt pꝫ in mortali. Sed circūſtātia nō mutans in infinitū nunq̄ aggrauat in infinitū: q2 intēdit penas ꝛ nō extēdit. Extēſio.n. eſt īfinita: nec pōt creſcere: ſed intenſio eſt finita: ꝛ ſemp pōt creſcere. Nulla g̊ talis q̄ ñ mutat ſeu aggrauat in infinitū eſt neceſſario cōfitenda. Quinte mutant ꝛ qñqꝫ aggrauāt in infinitū: vt qñ veniali actui: puta ad gulam ſtudioſe pparatā addiṫ ebrietas: vel notabilis anticipatio hore in ieiunio ſine cauſa

Sed vtrū in religioſo ſit mortale: q̄d alteri eſt veniale: dicendū ꝙ nō: puta dicendo v̄bū ocioſū: ꝛ hi'. niſi ſpecieꝫ mutaret: q2 nubē vel velle nubere q̄d ſecularib' nō eſt peccatū ſi h' fiat cā plis generāde: vel veniale pp̄ter voluptatē eſt mortale religioſo pfeſſo clerico vel ordinato: q2 ſacrilegiū eſt nō aūt pmi mot' luxurie furti: vel inuidie: q2 nullus vouet ſe nō habituꝝ pmos motus q nō ſunt in nr̄a ptāte hec Pe. de pal.

Circūſtātie que trahūt peccatuꝫ ad aliud gen' ſunt cōfitende.

Et nota ſm Tho. in quadaꝫ ep̄la ꝙ ille circūſtātie dicuṫ trahē peccatū ad aliud gen' Et ideo de neceſſitate cōfitēde q̄ habent ſpeālem repugnantiā ad aliq̄d pceptoꝝ diuine legis. Sicut furtum ſimpliciṫ repugnat huic pcepto. non furtū facies. Si v̄o fiat furtū in loco ſacro circūſtātie loci illā repugnātiā hꝫ ad aliud pceptorū q̄d eſt de veneratiōe ſacramētoꝝ ꝛ addiṫ noua ſpecies peccati: ꝛ ſic de alijs.

Peccatū cōmiſſū die feſto trahiṫ ad circūſtantiā aliā.

Dicit Nico. de lyra ſup Exo. ꝙ peccatū mortale cōmiſſū die feſto habꝫ ſpeālem repugnantiā ad illud de ſanctificatiōe feſtorū ꝛ ſabbati: q2 magis eſt op' ſeruile opus peccati q̄ opus manuale. Op' aūt ſeruile ibi phibeṫ. ꝛ ſic eſt mortale vltra pp̄riā deformitatem ſine mā e: ex h' ꝙ cōmittiṫ in die feſto habꝫ aliam deformitatē quā oportꝫ

110

confiteri: ⁊ in fine dicit idem Tho. ꝙ illud qđ dicit circũstãtias nõ trahentes peccatũ ad aliud genꝰ: siue speciẽ nõ esse de necessitate cõfitẽdas: nõ esse referendũ ad numeꝝ peccatoꝝ ⁊ eiusdẽ spẽi: q2 numeꝝ tenet cõfiteri si põt. q2 nõ est vnũ sed multa: ⁊ hꝰ nota diligenter.

Nota tertio ꝙ cum cogitatio cũ deliberatiõe rõnis i actũ peccati mortalis. s. deliberãdo illũ actum agere: etiã absq3 opere sit peccatũ mortale: ideo ad singulas peccatoꝝ species post peccata operis interroga etiã de peccatis cogitationũ illiꝰ peccati tñ: ⁊ de peccatis oris: ⁊ cum opus aliciuꝰ peccati ⁊ deliberatio mẽtis ad illud agendum absq3 ope sit eiusdẽ spẽi specialissime: ſꝫ differt ſm maius ⁊ minꝰ: vel pfectuꝫ ⁊ impfectũ. q2. s. maiꝰ pccm est in ope ꝙ in sola cogitatiõe: ideo etiã de circũstãtijs hiꝰ cogitationũ interrogãdũ est: puta si dicit penitens se cõsensisse cogitatiõibꝰ luxuriosis: q2 hoc pt esse multiplicit: ⁊ in diuersis speciebus: ideo interroget de q̃litate ipaꝝ cogitationũ: vt si deliberauit tale peccatũ cõmittere cũ soluta: q2 tũc fornicatio est: si ipe solutꝰ est. aut cũ piugata q2 tũc adulteriũ est. aut cũ cõsanguinea: q2 tũc incestꝰ est: ⁊ sic de alijs luxurie spẽbus: ⁊ alioꝝ vitioꝝ.

Peccatũ diuidit in tria.

Pro aliq̃li declaratiõe pdictoꝝ. Nõ qđ dicit Tho. 1.2. q. 72. ꝙ peccatuꝫ diuidit p hec tria. s. peccatũ cordis. oris. ⁊ operis. nõ sic p diuersas spẽs cõpletas: sic differũt specie bos ⁊ leo ⁊ capra. sed sicut per diuersos gradus peccati sic domꝰ in fundamentũ diuidit in parietẽ ⁊ tectum sicut in species incõpletas. Cõsũmatio igit peccati est in opere: vnde peccatũ operis hꝫ spẽm copletam. Sed pma inchoatio eius ẽ quasi fundatio in corde. Secũdus gradus eius est in ore ſm ꝙ habeo: prũpit facile ad manifestandũ cõceptũ cordis. Tertiꝰ gradꝰ est in cõsũmatiõe operis. Patet ḡ ꝙ hec tria pertinẽt ad vnã pfectã speciẽ: cũ ab eodẽ motiuo pcedant. Iracũdus. n. ex eo ꝙ appetit vindictã prius turbatur in corde secũdo in vba ptumeliosa prũpit. tertio pcedit ad facta iniuriosa vt pcussionẽ ⁊ hiꝰ: ⁊ sic de alijs qbuslibet vt luxuria. Nec tñ sic itelligendũ est peccata cordis esse species incõpletas q̃si nõ sint mortalia: immo qñ in eis est consensus deliberatiuus ad actꝰ q de se sũt peccata mortalia tales cogitatiões sũt peccata mortalia: ⁊ si nõ ita grauia sic peccata operis: vt dictũ est. Et qñ sũt sil' cogitaᵒ cũ locutiõe ⁊ ope vnũ est peccatũ vt pꝫ de luxuria ⁊ alijs peccatis. qñ vero q̃dam tpe deliberat fornicari: ⁊ alio tpe diuerso ⁊ distãti fornicat sũt duo peccata mortalia.

De delectatiõe vero morosa aliquid dicetur suo loco.

Regule quinq3 pgnoscẽdi peccatum mortale a veniali.

Ad cognoscendũ vero qñ peccatũ est mortale vel veniale nota quinq3 regulas.

Prima est qñ amor vel affectio ad aliquam creaturã. s. se vel aliam tãtũ crescit: ꝗ est tã magnꝰ ꝙ i eo pstituit

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

vltimus finis .i. ꝙ nec actu nec habi/
tu oꝛdinat illā creaturā: aut eiꝰ dile/
ctionē: aut etiā ſeipſū ſm deū: ⁊ vel/
let cum tali creatura cōtentari: ⁊ non
curaret deū offendere: aut eius ꝑce/
pta trāſgredi ꝓpter illā creaturam:
ita ꝙ ibi eſt aliq̄lis cōtemptꝰ dei: ſi nō
eſt foꝛmalis tñ īterꝑtatiuꝰ: ⁊ eſt frui
tio creature: qꝛ ꝑponit̄ creatura deo
vñ cū aliq̄s vellet h̄ cū creatura ſem
per manere nō curādo de eterna bea
titudine lʒ nō ſint ſemꝑ rudes de h̄ in
terrogādi vł temptādi: tñ tał amoꝛ
creature ſemꝑ eſt peccatuʒ moꝛtale.
Qñ aūt aliq̄s diligit aliquā creatu/
ram pluſ q̄ꝫ deū: ſ ꝓpter hoc nollet
deū offēdere aut eo carere: nec eius
amicitiā ꝑdere: talis amoꝛ creature
eſt peccatū moꝛtale.

Secūda regula ſatis cōcoꝛdat cū ꝑ/
cedēti. ſ. cū notabilit̄ cōtͣ dilectioneʒ
ꝓximi aliq̄d cōmittit̄: tūc eſt moꝛta/
le peccatū: qñ v̊o non: tūc eſt veniale
qñ vero aliq̄d fit cōtͣ dilectiōem dei
poteſt attendi penes h̄ qđ repugnat
charitati vel amicitie quā debemus
ad deū habere ſuꝑ omīa. qñ aūt ali/
q̄d fit cōtra dilectionē ꝓximi pōt at
tendi penes iſta ꝑcepta legis nature.
. ſ. qđ tibi nō v̄is fieri: alteri ne faciaſ
⁊ qđ tibi rōnabilit̄: ⁊ ex debito vis
fieri alteri facias: ⁊ pōt etiā attendi
penes ſcandalū actiuū qđ ego infero
ꝓximo meo per mala exempla: ſ in/
quātū impoꝛtat aliq̄d cōtra dilectio
nem: vel quantū ſit illud ſcandalū: ad
hoc ꝙ ſit moꝛtale nō ꝑciſe determīa/
tū eſt: qꝛ in modico facere cōtra ꝓxi/
mū nō eſt moꝛtale: aut in paruo ſcan
dalizare: vñ q̄libet attendat ſeipſum
q̄d ſibi vellet fieri: ⁊ qđ ſibi nollet fie
ri: ⁊ ꝑ qđ factū ⁊ nō factū ſoluere in
ter ſe ⁊ ꝓximū ſuū amicitiā quā ſił
habent.

Tertia regła: qñ omittunt̄ cōtͣ p̄rece
ptū dei ⁊ eccłie: vel legis nature vł
ſuꝑioꝛis: q̄ ꝑcepta ſūt de neceſſitate
ſalutis: vel cōtͣ votū publicū vł ꝑua/
tū: vel cōtͣ iuramentū licitū: ⁊ tūc eſt
moꝛtale peccatū: qñ v̊o citra tūc nō ē̄
moꝛtale.

Quarta regula: cū aliq̄d fit vel com
mittit̄: vel omittit̄ cōtͣ cōſciam vere
vł falſe dictantē aliqđ peccatū moꝛ/
tale: vel cōtͣ cōſciam foꝛmidantē ꝓ/
babilit̄: vel dubitatiue an aliqđ pec
catū ſit moꝛtale: tunc ſemꝑ eſt moꝛta
le ſi cōſcientia non ſit ſufficienter in/
ſtructa.

Quita regula: de actibus intus ma/
nentibꝰ qñ q̄dem hʒ ſolā cogitationē
de aliq̊ quantūcūqꝫ turpē: vel malaʒ
abſqꝫ cōplacētia ſeu delectatiōe vel
cōſenſu: tūc nunq̄ꝫ eſt peccatū moꝛta
le: vel nullū: vel veniale. qñ v̊o eſt cō
ſenſus in actū qui eſſet peccatū moꝛ/
le tunc ſemꝑ eſt peccatū moꝛtale. qꝛ
deus voluntatem ꝓ facto acceptat.
qñ aūt cum cogitatiōe aut cōplacen/
tia eſt delectatio moroſa in aliq̊ tur/
pi ſpeāliter in libidinoſis. tūc eſt moꝛ
tale ſm dictū Augꝰ. eſto ꝙ nō ſit con
ſenſus in actuʒ ſm hoc dictū Augꝰ.
iudiciū eſt de peccatis interioꝛibꝰ ad
qđ etiam facit diſtīctio. s̄. poſita de
ſenſualitate ⁊ rōne. ⁊ de peccatis ꝑ/
ueniētibꝰ ⁊ ſequētibꝰ deliberationē

Applicādo igit̄ ſeptē vitia capitalia
q̄ non ſemꝑ ſunt moꝛtalia: ſed ſunt
male radices in homīe: ex q̄bꝰ oꝛiunt̄

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

ſeptem venialia.

Que debeat ſeruare ⁊ ſcire cō
feſſoꝛ vtilia ⁊ neceſſaria i ipſo
exercitio cōfeſſionis. §. 4.

Vltra excōicatiōez iuris cōis
ſciat cōfeſſoꝛ ſi penitēs inci-
diſſet in ſniam cōſtōnis ſy-
nodalis: ideo debꝫ inueſtigare ď cō-
ſtitutiōib' illi' dyoceſis ſi quas ha-
beret: vel etiā ꝓuincie vł legationis:
vt meli' poſſit penitētib' ꝓuidere.
Diligent̄ querat de numero peccati
q̄tiens incidit in id vł in illud: qꝛ ho-
mines ſepe trāſeūt illud leuit̄: ⁊ ď cir
cūſtantijs neceſſarijs: ⁊ ď peccato qď
alteri iam rite cōfeſſus eſt nō queraſ
cū nō teneat̄ niſi i caſu in q̄ tenet̄ con
feſſionē iterare. de quo plene. s̄. in ti.
ꝑce. ⁊ nō ſolum de peccatis opere ꝑ-
petratis: ſed etiā de peccatis cordis
⁊ de numero eoꝝ: q̄ perſone parui-
pendūt interrogandum eſt. Et qꝛ ſm
Tho. i. z. peccatū cogitatiōis ⁊ ope-
ris in eadē mā ſūt vni' ⁊ eiuſdē ſpēi
ꝫ drn̄t ſm magł ⁊ min': quia. ſ. pccm
operis eſt grauius peccato cordis.
Ideo etiā interrogādū eſt de ſpecie:
⁊ circūſtātijs neceſſarijs peccatoꝛuꝫ
cordis: v̓bigrā. Si dicit ſe in mēte ſo
lum deliberaſſe mulierez cognoſcere
interrogandū eſt vtrū ſolutā vł nu-
ptā v̓ginē vel aliā: ⁊ q̄ die: ⁊ hoc qꝛ
ipi faciūt illud peccatum eſſe diuerſe
ſpēi. Et ſi mulier facias eā ex tranſ-
uerſo ſtare: nec faciē eius aſpicias: qꝛ
facies eaꝝ vent' eſt vrens. ait ꝓpha
Sed nec virū decet frequēter aſpicē
in facie: ne euꝫ erubeſcē facias vltra
q̄ꝫ oportet: viroſqꝫ graues ⁊ ſapiētes
dulcius ⁊ vrbani' oportet reꝑhendē
ruſticoſ groſſoſ: ac ideotas duri': ne
peccata ſua paruipendāt ex leuitate
ſermonis. Stimulatos v̓o ex dolo-
re ⁊ deſperatiōe: quātūcūqꝫ pccā cō
miſſa ſint grauia ꝯfortare ⁊ animare
expedit iducēdo exēpla David Ma
gdalene Pauli Petri Latronis ⁊ hi'
induratos ⁊ ſe excuſātes aggraua-
re peccā eoꝝ oſtēdēdo eoꝝ pericula:
exēplo Ade Saulis Jude ⁊ hi': qui
ſeipos deſperauerūt.

Nota ſm. m. Uber. li. de of. oꝛdi. qꝫ il
loꝝ ꝯfeſſiōes ꝓus ſt̄ audiēde ⁊ liben
ti' q magis indigē putant̄: vł qꝛ ra-
ro venire ſolēt: vł qꝛ ſūt extranei: vł
qꝛ ſūt in maioꝛi ſtatu: vł de quoꝝ cō
feſſiōe ſperat̄ vtilitas futura.

Quomo ſe habere debeat cō-
feſſoꝛ audiendo mulieres.

Idem dicit de audiētib' mu
lieres caueāt ne niſi i publi-
co audiāt: ⁊ niſi ab aliq̄ vide
ant̄ nec multū imoꝛēt̄: niſi quantum
neceſſitas cōfeſſionis requirit: ⁊ eis q̄
nimis frequēt̄ cōfiteri volūt aſſignēt
certū tp̄s ex̄ qď ipas nō audiant nec
alijs colloquijs ſe eis exponāt: ⁊ ſēꝑ
duris v̓bis: ⁊ rigidis vtāt̄ circa illaſ
poti' q̄ꝫ mollib'. Hec ille. Et h̄ ꝯtra
illos q quotidie audiūt mulierculas
⁊ faciūt eis longas ꝑdicatiōes: vnde
amittūt multū tp̄is: ⁊ ſcādalū ſequi
tur cōiter in ipis ⁊ in populis.

Qualis ⁊ quāta debeat iniūgi ſatiſ
factio ſeu pnīa a cōfeſſoꝛe penitētib'
⁊ qualiter ſe habere debeat peniten
tias iniungendo.

Nota qꝫ ꝓ quolibet peccato
mōtali erat regłar septēnis
pnīa iniūgēda ſeu iponēda

vt habet .22.q.i.c.ꝑdicandū.in gl.⁊
23.q.2.c.hocipſū.⁊.§.ſequēti.quod
ſeruabat antiquit⁹: ⁊ iſta ſeptennis
pnīa magis vel min⁹ aſpera ſm vari
etatē criminū maioꝝ vł minoꝝ ⁊ cir
cūſtantiaꝝ ⁊ cōpunctiōis erat: qꝛ vt
dicit Hiero. Apud deū nō tm̄ valet
tpis mēſura q̄ doloris.nec tm̄ abſti-
nētia ciborū q̄ mortifica° criminū:
de pe.di.i.c.mēſura. Sed hodie pnīe
omēs ſūt arbitrio ꝯfeſſoris taxande
ꝯſideratis circūſtantijs criminū ⁊ ꝑ-
ſonaꝝ ⁊ hi⁹.ex̄ de pe.⁊ re.c. de⁹ qui.
Dicit etiam Leo papa.26.q.7.c. tpa
plenitudinis tue moderātis arbitrio
ſūt cōſtituenda: ꝓut cōuerſorū ani-
mos ꝑſpexeris eſſe deuotos. Ray.
Guił.⁊ Spe.in ſuo reportorio h° te
nent ⁊ gn̄alis ꝯſuetudo ſic ſe hꝫ:nec ē
coñ id qđ dicit Grego. de pe.di.5.c.
falſas pnīas.dicim⁹ q̄ nō ſm auctori
tatē ſanctoꝝ patrū ꝓ q̄litate crimi-
nū ponūt. Hoc enī iutellige ſm Ray.
cū ſine neceſſitate rōnabili dimitterē-
tur pnīe antiquit⁹ taxate. Nā vltra
illam cōem pnīam ſeptennē ꝓ q̄libet
mortali peccato in gn̄e ponunt alie
pnīe maiores vel miores ꝓ certiſ pec
catis: ꝓut habet in diuerſis capituliſ
decretaliū ⁊ decretoꝝ:q̄ qꝛ cōiter nō
dant hic nō pono que pleni⁹ habent
in ſūma cōfeſſoꝝ li.3. ti.34.q.125.ti.
de pe.⁊ re.vbi ponunt caſus.46.de
huiuſmōi. Eſt autē ſatis rōnabilis cā
nō dandi huiuſmōi pnīas indiſpoſi-
tio penitentiū: ⁊ etiā aliqñ nō ſuffice-
ret tp̄s vite. Nā vt Ray. ⁊ Hoſti.di
cunt: debet cōfeſſoꝛ talē dare pnīam
quā veriſiſiter credat illū implere ne
ipam violādo deterius ſibi cōtingat

qꝛ ſi magna peccata cōmiſit ⁊ dicit ſe
penitē: ſꝫ nō poſſe aliquā durā pnīam
facere: animet eum ad hoc cōfeſſoꝛ ei
oſtēdendo grauitatē peccatoꝝ: ⁊ ꝑ
ꝯñs pnīaꝫ penarū ſibi ꝓpť h° debitaꝫ
⁊ ſic tandē iniūgat ei pnīam quam li-
benter ſuſcipiat: ⁊ ſi ſacerdos non p̄t
gaudere de omimodā purgatiōe ei⁹
ſaltē gaudeat q̄ liberatū a gehenna
trāſmittit ad purgatorium. Itaqꝫ vt
dicit Hoſti. cōfeſſoꝛ nullo mō debet
ꝑmittere peccatoreꝫ deſperatū a ſe
recedē.ar.26.q.6.c.p̄ſbyť. ſꝫ poti⁹
imponat ei vnū pr̄ noſter. vel aliud
leue: ⁊ alia bona que fecerit: vł mala
q̄ tolerauerit ſint ei in pnīaꝫ. Cōcoꝛ.
Tho. in hoc: Hoc tñ ſane intellige:
videlicꝫ ſi ipm̄ alias penitet: ⁊ dicit ſe
paratuꝫ facere qđ dꝫ: ſꝫ h° onus pnīe
ſufficere nō poſſe tūc ꝓpť h° quantū-
cūqꝫ deliquerit: nō dꝫ dimitti ſine ab
ſolutiōe ne ſe deſperet. Sꝫ ſi dicit ſe
nō poſſe dimittē odiū vł caſte viuē:
vł alienū nō velle reſtituē: vł artē di
mittē quā ſine mortali pcc̄o exercere
nō pōt: vł aliud hi⁹: cū poſſit nullo°
dꝫ abſolui ſm Tho. Pe.đ pał. Alb.
qꝛ vt dicit Gregł.ii.q.3.c. Tūc vera
eſt abſolutio ſacerdotis: cū interim
ſequit arbitriū iudicis.2.q.i.c. deus
omnipotēs.qui nūq̄ abſoluit. de pe.
di.i.c.neminē. Sacerdos autē nullaꝫ
dꝫ cōmittere falſitatē in ſacramenť.
v̄itatis.vñ ⁊ de pe.di.5.c.fratres no
ſtros āmonem⁹: vt falſis penitentijs
aīas laycorū decipi nō patiant fal-
ſas pnīas dicit: cum ſic agit de vno
vt nō recedat ab altero. Uerū ſi tale
peccatū pur vult confiteri dꝫ audiri
eius confeſſio: vt dicit extra de pe.⁊

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

re.c.q̄ qdam.⁊ ſibi aliqd debꝫ iniūgi
nō tñ abſoluēdo cum:ſ3 ei declarādo
q̄ ꝓpter hoc nō eſt abſolutus ſed tñ
ſatiſfaciat pcepto eccleſie annualis cō
feſſionis fiēde ⁊ hortet eum q̄ faciat
omne bonū qđ pōt:vt deus cor eius
illuſtret ad pniam.vt dicit de pe.di.
5.c.falſas.⁊ ſic nō eſt dimittēd⁹ ſine
cōfeſſione ne deſperet: qđ ſi inſtet ꝓ
abſolutiōe oſtēdendo ſcandalū ⁊ de
ſperatiōem ſi nō abſoluat:nullo mō
dꝫ ei aſſentire:licet tñ ei declarare:q̄
fieri nō pōt:nec iuuaret eū.Et ſi per-
manet in ſcandalū nō eſt curandū: q̄r
ē ſcādalū phariſeoꝝ.z.q.ʒ.c.inf v̄ba

Qualiter ſe habē debeat cōfeſ-
ſor pnias iniūgēdo penitētib⁹.

IN imponēdo pnias:ne vile
ſcat auctoritas eccleſie: arbi
tret cōfeſſor:⁊ ne ptās claui
um cōtēnnat.de pe.di.i.c.Sūt q ar
bitrāt.50.di.c.abſit.7.c.ſi qs ꝑpoſte
ra:nimis malū eſt ſi pur cōtingat er-
rare q̄ erret dando nimis paruā q̄
nimis magnā.vt dicit Chryſo.26.q
8.c.alligāt.q̄r vt ibi dicit.Meli⁹ eſt
deo reddere rōnem de nimia miſeri
cordia q̄ de nimia ſeueritate.ſi enim
benignus eſt deus:vt quid ſacerdos
vult eſſe auſterus:exemplū habemus
a Chriſto:vt dicit Ray.q nulli nūq̄
graue impoſuit pniam: ſ3 dixit Ua-
de ⁊ amplius noli peccare.⁊ ad hoc
maxime debet attēdere cōfeſſor exci
dere ab eo cauſas ⁊ occaſiōes pecca-
torū puta ſi cōuerſatio eius cū aliq⁹
vel aliqua eſt occaſio ei alicui⁹ ruine
debꝫ imponere ſibi q̄ dimittat ſi pōt
⁊ h⁹.ḋ pe.di.ʒ.c.ſatiſfactio. aliqñ im
ponere pōt ei loci mutationē qui ei
eſt ad ſcandalū ſi fieri pōt.di.81.c.va
let. aliquādo tamē res ſic ſe habent
q̄ fieri nō poteſt.

Cōtraria penitentia de-
bet imponi delicto.

ITem imponēda eſt pnia cō
traria ad malū qđ cōmiſit
ſm Ray.videlicꝫ Superbo
opera humilia.guloſo ieiuniū.auaro
elimoſine.⁊ h⁹.q̄r cōtraria cōtrarijs
curant de pe.di.z.c.z. Quod intelli
ge ſi credit illum velle:⁊ poſſe perfi-
cere. Hoc enim eſt ad bene eſſe impo
nere magis iſtam q̄ illā.Itē ſi eſt ne
gligens ad audiēdū verbū dei:ſibi
poteſt iniūgere ſm Jo.q̄ audiat cer-
tum numeꝝ pdicationū.Debet tñ ca-
uere cōfeſſor ne det talem pniam per
quā fiat alteri preiudiciū:puta ſi ſer-
uo iniūgatur longa peregrinatio: vl'
ieiuniū ꝓlixum: ita q̄ eius dñs reci-
peret detrimentum de ſeruitio ſuo.ſi
etiā imponeret vxori vt daret mul-
tas elimoſinas:dabit de bonis viri:
ſi parafrenalia nō habet.

Pro peccato occulto nō
debꝫ dari manifeſta pnia.

ITem ꝓ peccato occulto nō
eſt maifeſta pnia iniūgēda
.ſ.talis vt poſſit inde oriri aliq̄ ſuſpi
tio peccati cōmiſſi.

ET nota ſm Jo.an.ſup clem.
dudū.de ſepul.ſup v̄bo au
dire. q̄ prius debet ſacerdos
imponere pniam q̄ facere abſolutio-
nē a peccatis.qđ ꝓbat ex ipſo textu
cle.q̄ prius loqt̄ ḋ pnia iniūgēda: po-
ſtea ḋ abſolutiōe:tū etiā ex rōne: q̄r
cū abſolutio ſit cōplemētū:⁊ for^a in
pnia:prius dꝫ eſſe ſatiſfactio q̄ eſt ps
malis

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

inālis pñie: ſaltem in ꝓpoſito actuali
ut expreſſa ſatiſfactiōe: que dꝫ īponi
per ſacerdotē acceptet eam penitens
ſicut ꝯfeſſus eſt: ⁊ voluit: ⁊ inde ſeqꝉ
abſolutio. Sed contrariū dicitur. eē
de cenſi. c. ſi. vbi dicitꝉ ꝙ archiepī pñt
in viſitatiōe abſoluē: ⁊ pñias īponē.
ḡ hoc de neceſſitate nō ꝓcedit. qa tñ
cōiter fit contrariū: ut ſcꝫ prius abſol
uatur ⁊ poſtea iniūgatꝉ pnia. quocūqꝫ
fiat: vel ante vl' poſt ſufficit. Preſup
ponit. n. cōfeſſor illū habere ꝓpoſituꝫ
eā faciendi qđ ſibi iniūget cū ipſum pe
niteat. Scđm Ioh. ſi penitentem ab
ſoluis cui⁹ gñalē cōfeſſionē audiuiſti
abſoluas eum: ⁊ a penitētijs oblitis
iniūctis ab alijs ſacerdotib⁹: ⁊ ſi aliq̄
rū pniaꝝ iniūctaꝝ memor ſit ꝙ nō iple
uerit eas: ſi iudicaueris expediēs cō
mittes eas niſi eſſet in caſu a quo nō
poſſes abſoluere.

De ꝯmutatiōe pnie hēs. s. ti. ꝓcedēti.
c. fi. vbi etiaꝫ multa de ſatiſfactione.

Memoriale dicēdū penitēti circa pe
nitētiam fiendam.

Cautū eſt etiā ſibi declarare
⁊ ꝓmittē: ꝙ ſi aliqua die ex
obliuiōe vel negligentia di
mitteret pniam impoſitam: puta ieiu
niū vel oratiōes: ⁊ hui⁹mōi. ꝙ poſſit
alia die cōmutare.

Et ſm Pe. de pal. ꝯſulēdū ē diuitib⁹
⁊ nobilib⁹ ꝙ querāt ꝑticipatione bo
norū que fiūt in religionib⁹: in qbus
ſunt ⁊ plures penalitates q̄ alibi: ⁊
magis deo accepte: ⁊ ꝙ in pniam im
ponatꝉ eis ꝙ non ſolū que facient per
ſeipſos: ſed etiam que ꝓcurabunt ab
alijs: ⁊ oia quoꝝ ſpēalitꝉ ſūt ꝑticipes
Dicit etiaꝫ Pe. de pal. in 4. ꝙ debet
confeſſor cum minorē pniam debito
imponit: innoteſcere ei ꝙ illa pnia ſibi
impoſita non eſt digna: ne decipiatur
putās ſufficē. ſed ꝙ deberet ꝓ quoli
bet mortali ſeptēnē agere pniaꝫ: quā
ſi hic nō pficiet i purgatorio luet. Si
tamē ꝑ illā declaratiōnē crederet eū
incidere in deſperationem: nō debet
ſibi hoc dicere.

Quid fiendum quando penitens nō
confitetur peccatum aliquod morta
le qđ confeſſor ſcit eē in eo.

De confitente autem qui non
confitetur aliqđ mortale qđ
nouit de eo cōfeſſor ex eo ꝙ
nō reputet illud peccatū. Dicit Hoſt.
in quolibꝫ. 9. q. ſi ē certū illud eē mor
tale: tūc quicūqꝫ cōfeſſor debꝫ ei facē
conſcientiam de eo: cū confeſſor ordi
netꝉ ad vtilitateꝫ eius. Sed vtilitas
eius eſt ꝙ ſciat ſtatum ſuū: nec debet
eū abſoluere: ſed reputare eū idignū
⁊ indiſpoſitū ad recipiēdū abſolutio
nē dū manet in tali ſtatu. Sed ſi du
biū ē vtꝝ ſit mortale: ⁊ opiniōes ſūt
doctoꝝ diuerſe: videlicet vtꝝ ſit lici
tū emere reddit⁹ ad vitā: tūc autem
confeſſor eſt ordinari⁹ ei⁹: ita ꝙ tenetꝉ
ꝯfeſſionē eius audire: ⁊ tunc ſi ſit opi
nionis illius ꝙ illud non ſit peccatum
debet eum abſoluere ſimpliciter. Si
autem credit ꝙ ſit peccatum debet ei
facere conſciētiam ꝙ confitens ſe di
ligenter informet de illo facto vtruꝫ
ſit peccatū: ſed dato ꝙ ille non vellet
recognoſcere illud eſſe peccatum: ni
hilomin⁹ ex quo eſt ordinari⁹ tenetur
eum abſoluere: nec debꝫ eū reputare
inhabilē ad abſolutionem: ꝙ hoc ex
errore ⁊ nō ꝓterua opinione ꝓcedit

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

Ordinarius autē abſoluendo debet ſequi cōmune iudiciū eccleſie nō ſuū. Si aūt ſit confeſſor delegatus qui in nullo tenet ꝯfitenti niſi velit: ſi credit illud eē mortale nō debet eū abſoluē q̄a ex mera volūtate dependet ut abſoluat: vel dimittat: dz. n. ſeq̄ ꝓpriū iudiciū in abſoluendo: ⁊ peccaret ſi abſolueret. Hec Hoſt.

Sacerdos dr̄ ſoluē vel ligare tripl'r ⁊ de modo ⁊ forma abſoluēdi. §. 6.

NOta tandem ſm̄ Ray. q̄ ſacerdos dicit ſoluē vl' ligare tripliciter. Uno° p oſ̄ſionem ideſt oſtēdēdo ſolutū vl' ligatū: dico cū abſoluit: lz. n. ſit peccator p contritionē a deo abſolut⁹: tñ in facie eccleſie adhuc manet ligat⁹. ⁊ ſic itelligit . c. quātūlibet. de pe. di. i. Alio° ligat ſacerdos dādo pniam ad quam obligat peccatorem: ⁊ ſoluit: cum penam ſibi debitā dimittit: vl' ad ſacramēta admittit. de pe. di. i. c. multiplex. Tertio modo p excōicationem ⁊ abſolutionem ab ea. ii. q. 3. c. nemo ſit. tñ ſit ſm̄ Pe. abſolutio a peccatis realiter p myſteriū ſacerdotis. nō qdē pncipalit' ⁊ auctoritatiue: q2 h̄ ē ꝓpriū dei. de pe. di. i. c. vbū. Nec ſolū oſtēſiue q̄a ⁊ h̄ faciebāt ſacramēta veteri legis: ſiue teſtamēti: nec ſolū depcatie q2 ſic magis abſolueret bonus layc⁹: q̄ malus clericus: nec ſolū p cōtritiōz ꝯfitētis: q2 tūc nūq̄ qs efficeretur ibi de attrito cōtrit⁹. Sed opat' inſtrumētal'r abſolutio ad remiſſiōz diſponēdo ad gratiā: ⁊ niſi opponat' obſtaculū ſit de attrito ꝯtritū ⁊ iā cōtritio adauget gratiam. Hec Pe. d̄ pal. cui concor. Tho. ⁊ ſit h̄ v̄tute clauium q̄ dicūt plures in effectu: q2 vna ē ptās diſcernēdi: alia diffiniēdi. Una tamē eſt eēntialiter. ſcz ptās iudicādi in foro aīe collata a deo ⁊ in aīa impreſſa delebilit' p ſuſceptōez ſacerdotij. hec Pe. Scdm̄ vo Ray. Nō q̄ triplex ē iudicium. ſcz dei. Petri. ⁊ celi. In primo abſoluit peccator p contritionem In ſecūdo. ſcz iudicio petri. i. ꝯfeſſiōis p abſolutionē: ſi tñ prius ſit abſolut⁹ a deo ſaltem ordine. alioquin nō. vnde dicitur. 24. q. i. c. manet petri puilegium: qñ ex equitate fertur iudiciū In t'tio. i. iudicio celi. i. curie celeſtis: abſoluit p approbationē. de pe. di. i. Alio modo ⁊ alijs v̄bis dicit triplex iudicium. Primū dei. Secūdū petri in eccleſia militanti. Tertiū ſurſum in eccleſia triumphāti. Primum eſt quo deus mundat animam in cōtritione. ⁊ hoc pcedit reliqua duo. ſ. tempore dignitate ⁊ effectu. eſt. n ille q claudit ⁊ nemo aperit. apit ⁊ nemo claudit. Secūdū qd ſeq̄t poſt illū eſt iudiciū ſacerdotiſ: q auctoritate clauiū ligat vel ſoluit eo mō q̄ paulo an̄ dictū eſt. Tertiū qd ſeq̄t ē iudiciū approbationis ſcz celeſtis curie ⁊ angelo⁊.

Forma v̄bo⁊ abſoluēdi penitentem.

DIcit Pe. de pal. q̄ homo: q2 ignorat vt⁊ vnq̄ feceit vnā pfectam confeſſionē expedit q̄ in omni cōfeſſione ſacramētali: p⁹ omnia ſua pctā ſpēaliter enumerata ſequat' gñalis clauſula. ſcz d̄ omnib⁹ alijs mortalib⁹ ⁊ venialib⁹ confeſſis ⁊ nō ꝯfeſſis ac oblitl. dico meā culpā ⁊ ſic ſeq̄t abſolutio: ⁊ ſic valebit ad remiſſionē culpe ⁊ pene etiā mortalis ⁊ ſcite ac etiā oblite: ad quā tamē nō

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

tenebatur alꝰs in ſpāli cōfiteri iterū: qꝛ.ſ.ſufficienter confeſſus eſt.

¶De forma ꝛ vi vboꝝ que requirūtur in abſolutione.

FOrma aūt abſolutionis ſm tho. in tractatu de forma abſolutōis ē hec qtū ad ſbam Abſoluo te. ꝛ cōſueuit addi ego: ꝛ a peccatis tuis: ꝛ ſi nō diceretur ſbīntelligeretur: qa enim in ſacramentis verba habēt efficaciā ꝛ inſtitutionez tenēda ſunt determinata vba conſonantia inſtitutioni diuine dicenti. Quecūqꝫ ſolueritꝭ. ꝛ iſta vba ꝯueniūt ego te abſoluo. ¶Idem Inno. ꝛ hoſt. ¶De iſta ꝛ alijs formis diuerſis abſolutōis ab excoicatōe. ꝛ peccatis dicetur īfra ī fine īnterrogatoꝝ. ¶Solꝫ aūt papa aliquādo tantam facere grām qbuſdā ut ab oībus cenſuris ꝛ penis ſimplicit iuris. ꝛ ab hoīe latis poſſit abſolui in foro ſaltem ꝯſciētie. ꝛ tūc confeſſoꝛ poteſt iſta forma vti quā a curia romana habui. ꝛ vſus ſum.

¶Forma abſolutōis ab oībꝰ cenſuris ꝛ penis: tam a iure qꝫ ab homine latis.

DE plenitudine ptātis aplīce cuius auctoꝛitatem pro pñti gero. ¶Abſoluo te ab omnibꝰ cēſuris eccleſiaſticis ſentētijs ꝛ vinculis excoicatōnū ſuſpēſionū ꝛ interdicti tam ab homine qꝫ a iure latis: necnō ab omnibꝰ negligētijs ꝛ defectibꝰ cōmiſſis in ſacramētoꝝ adminiſtratiōe officijs actibus tuis. vel nomine tuo factis ſupplēdo de ſolita apoſtolice ſedis clemētia omnes defectꝰ coꝛūdē ¶Aboleo ꝛ omnem maculam infamie ꝛ inhabilitatis vndecūqꝫ contractis: diſpenſoqꝫ tecum ſuper omni irregularitate: ſymonia in oꝛdine. ꝛ bñficio actiue vel paſſiue quacūqꝫ occaſiōe vl̄ cauſa: etiā circa te ī collatōe oꝛdinū ꝛ alioꝝ ſacramētoꝝ ꝯtractis ſeu cōmiſſis. Reſtituo ꝛ habilito te ad ſtatū famā honoꝛē ꝛ executiōꝫ officioꝝ eccleſiaſticoꝝ quoꝝcūqꝫ: ac ad omes gradus dignitatum ꝛ honoꝝ ad bñficia eccleſiaſtica habita ꝛ hñda ꝛ tibi ꝛ his q̄ habes de nouo ꝓuideo relaxando tibi fructus quos male pcepiſti ſeu leſa cōſciētia ex eiſdē: ac alia q̄ in ludo ex ſucceſſiōe ac alias ad te ꝑuenerūt que ſbiacent reſtōni vage in forma pleniſſima. ¶In nomine patris ꝛ filij ꝛ ſpūs ſancti amē. ¶Si aūt aliqs dubitat an pro iſtis ſpālis exigat forma abſoluendi neceſſaria qui a ſede apoſtolica hñt ꝓuilegiū qꝫ in articulo mortis dūtaxat ſemel poſſūt abſolui ꝛ habere plenam remiſſionem omniū ſuoꝝ peccaminū. i. e culpa ꝛ a pena: ut alij exp̄mūt regrit ſm qꝫ a magiſtris tam in concilio cōſtātieſi qꝫ baſilienſi dictum fuit qꝫ non. ¶Sed ſufficit qꝫ ea omnia ꝛ ſingula faciat ꝑ quibꝰ p̄fata indulgētia dat: ꝑut ī bullis vel ꝓuilegijs talium exp̄mit: nec putet aliqs qꝫ quādo ī articulo mortis fuit ſemel abſolutꝰ plenarie: ꝛ vſus ē ſemel illo ꝓuilegio qꝫ pꝰea ī alio articlo mortis vti illo iteꝝ valeat: niſi papa latioꝛez auctoꝛitatē daret: qꝫ dat qñ ponit qꝫ in articulo mortꝭ. dūtaxat ſemel: ꝛ ita ꝯſenſum eſt in cōcilio ꝯſtātieſi alio a clariſſimis viris pluribus de hoc reqſitis. ¶Nec mirū: quia ꝓuilegium de indulgētijs tātū valet: vl̄ dat quātū ſonat: nō aūt extēdi debet vltra.

¶Quid fiendum quando confeſſoꝛ

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

abſoluit penitētē de q̊ nō debuit.

SEd quid de ꝯfeſſore q abſol
uit cōfitētē: de q̊ non debuit
aut ex ignorātia vel verecū/
dia vl' feſtinatiōe vel hꝰmōi: ⁊ ꝯfeſſor
pꝰea expit ſe erraſſe: nūqd tenet ꝯfitē
ti hꝯ dicē. Rndetur ſm omnes ꝙ con
feſſus excuſatus ē: ⁊ corā deo abſolu
tus: interim ꝙ neſcit: lꝫ confeſſor non
dicat. qd ergo faciat. Collatio facta
fuit de hoc cuꝫ multis notabilibꝰ do
ctoribus theologie in ꝯcilio baſilieñ
Nam qdam dixerūt ꝙ ꝯfeſſor debet
auctoritatē a ſupiore ip̄etrare abſol
uendi eum: ⁊ ſi ſine magno ſcandalo
fieri poteſt: vocare nō abſolutū: ⁊ ſi/
bi dicere: ac eū abſoluere pꝰ auditam
cōfeſſionē: vel ſi magnū ſcādalū time
ret abſoluat eū abſentē: ſi ab vltima
cōfeſſiōe adhuc ſperat eſſe in gratia.
Aut ⁊ alijs placuit ſi notabile ſcādalū
timeret ſūmo ſacerdoti deo ꝯmittat
⁊ ſolam cōdignā pniam pro eiꝰ negli
gētia peragat cōfeſſor: preſertim qū
multitudo ſic eſt neglecta: vel multi
eoꝝ diſtant a loco vbi eſt cōfeſſor.

Quid de confeſſore q non intelligit
penitentem.

QUid etiā ſentiēduꝫ eſt de eo
qui cōfitet ⁊ cōfeſſor nō itel
ligit eum: aut ex dormitione
aut ex impitia vel diſtractiōe nimia
vel ſili cā. Rñdet Joh. de bar. thelo/
gus antiquus doctor in quolibet ſu/
is. Sacramētalis abſolutio iō exigit
cōfeſſionē. Omnis v̊o confeſſio ipor
tat reuelatiōem que nō poteſt eē ſine
relatiōe vnius ⁊ pceptione alteriꝰ: cū
ergo alteꝝ iſtoꝝ deficiat. ſ. pceptō ſa
cerdotis in p̄fato caſu de illo peccato
nō credo eē ꝯfeſſionē: ⁊ p ꝯſeqñs nec
impendi abſolutiōem. Hec ille. Sed
iſtud videt debē itelligi vbi obaudi
ta ſūt pctā grauia que ſūt de neceſſi/
tate ſalutis ꝯfitēda: non de alijs que
cadūt ſb ꝯcilio: ⁊ vbi tl'ia modica ob
audiūt raro ab eo q al's noſcit pſonā

An penitēs teneat iterare pniam
ei iunctam in peccato mortali factaꝫ
in toto vel in parte: ⁊ an dicta pnia
taliter facta ei valeat in foro militan
tis eccleſie. § .7.

VTrum v̊o pniam ſeu ſatiſfa
ctionem impoſitam p abſolu
tionē debitā i pctō mortali
factam: vel in toto vel in pte teneat
homo iterare. Super hoc ſunt varie
opiniones. In hoc tamē omnes con/
cordāt ꝙ ſatiſfactio facta in mortali
ita nō valet ſicut nec alia opa facta in
mortali valent in foro dei ad tollēdū
vel minuēdū debitū pene p peccatis
ad qd̊ ordinat oīs ſatiſfactio: qa cū
nō ſit in amicicia cum deo nō pōt eſſe
acceptū tale opus ipſi deo ſic factum
Sed vtrū valeat in i foro eccl'ie mi
litātis: ita ꝙ nō teneat eam iterare.
In hoc eſt varietas opinionū: ⁊ aliq
dicūt ꝙ tenetur iterare: qa cū nō po
tuerit ſatiſfacē deo: nec etiā potuit ſa
tiſfacere ſacerdoti: qui i perſona dei
illud ſibi iniūxit. Sed Pe. tarā. ⁊ Jo.
pi. videt ſimpliciter dicere ſine diſti
ctiōe ꝙ taliſ nō tenet iterare tales ſa
tiſfactōes: quia ſatiſfecit i foro eccl'ie
militātis in quo date ſunt: ⁊ vbi non
iudicat de diſpoſitiōe iteriori. Idem
vident ſentire Uincen. in ſpeculo hi/
ſtoriali. li. 9. ⁊. 8. Anibal. in. 4. Et pro
iſta opinione videt ſatiſfacē ipoſitio

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

ſeptēnis pnīe que regulari͛ fiebat ꝓ quolibet mortali antiq̄t⁹: ut. xx. q. i. .c. ꝑdicandum. Et veriſimile eſt ꝙ in tanto interuallo aliq̄d mortale ꝯmittebāt. vñ ſi oportuiſſet iterare fuiſſet laqueū īponē͛ animabus. Tho. vero cū alb. in. 4. diſtinguūt de ſatiſfactōe dicit. n. ꝙ quedam ſatiſfactiōes ī qb⁹ remanet aliq̄s effect⁹ in ſatiſfaciētib⁹ etiā poſtq̄ act⁹ ſatiſfactiōis trāſit: ut in ieiunio remanet corpis maceratio vl' deliberatio. ⁊ ex elemoſina ſbe diminutio. ⁊ tales ſatiſfactiōes in peccato non oportet iterare. q̄a q̄tum ad illud q̄d ex eis remanet per penitētiā ſequētē accepte ſūt. Alie vero ſatiſfactiones ſunt que nō relinquūt effectū in ſatiſfactiōe: poſtq̄ trāſit act⁹ ſicut in orōne ⁊ h⁹mōi. Act⁹. n. interior qui totaliter trāſit nullo mō viuificat͛. vñ oꝫ ꝙ tales ſatiſfactiōes itere͛t. Eādē opinionē tenet Pe. de pal. magis declarans. dicit enim ꝙ in ſatiſfactiōib⁹ habētib⁹ effectum derelictū p⁹ opus ut elemoſina ꝑuationē eris. Ieiuniuꝫ corpis debilitatiōꝫ ⁊ h⁹modi: ſi p⁹ea peniteat ⁊ ꝑſeueret. Sicut baptiſmal' caracter habꝫ effectū recedēte fictōe ſic ⁊ iſtud derelictū ex ſacramēto q̄d opat͛ ex ope opato incipit valere ex ſequēti eius approbatiōe ⁊ ſacerdotis ratihabitiōe: cū illum vere penitꝫ ⁊ nō ex ſimplici viuificatōe. q̄a opus opans mortuū nūq̄ viuificat͛: ⁊ ſic iſla pnīa ſatiſfacit. nō ſolū ī foro eccl'ie ſ etiā in foro dei q̄tū ad illud derelictū ut nō oporteat iterare ſic ieiuniū elemoſina ⁊ h⁹modi. Sed ſi non hñt effectū derelictū ut orō. talis pnīa facta ī mortali nullo mō ſatiſfacit: q̄n ħ

vel alibi oporteat ſatiſface͛: q̄d videt͛ intelligēdum in foro dei: q2 nec rōne ipſius opis cū facit: nec rōne derelicti cū poſtea penitet eum cū non habeat effectum derelictuꝫ: ſ in foro eccl'ie ſatiſfacit. q2 non eſt neceſſe eam iterare ſi vult eē in ſtatu ſalutis: poſtea penitēdo. ſicut neceſſe habebat ipſam iplē cum fuit ſibi impoſita. Vñ idem Pe. dicit paulo ſupius: ꝙ q̄ñ homo eſt de omnibus contrit⁹: ⁊ ꝯfeſſus ⁊ accipit pnīam cuꝫ abſolutione: ſi recidiuans pagat eam in mortali ipſe quidem ſe liberat ab iiunctione ſacerdotis: nec ī currit pctm̄ iobediētie q̄d incurrēt ſi ſi eam non pfeciſſet: q2 non eſt fortius vinculum cōfeſſiōis q̄ dei vel eccl'ie. Sꝫ in mortali exñs implendo p̄ceptū dei. ſ. de honore pentū: vel preceptuꝫ eccleſie: ut de ieiunia ⁊ de elemoſina ab illo abſolute ſe libe͛at. ǧ. xc. hec pe. Cū ǧ pnīa iiūcta ordine͛ ad tollēdū vel diminuēdū debitum pene tpalis: talis q pniam ſibi impoſitā nō hñtem effectū derelictum ut orōes: pfecit in mortali: ſi reuerti͛ ad pnīam. ⁊ tādē mori͛ ī ſtatu gr̄e: ex q̄ illā nō iterauit: cū p ipſaꝫ nil ſit ſolutū d debito pene temporalis: ſoluet eā in purgatorio: niſi p alia bona hic ſatiſfaciat. ꝙ ſi nō reuerta͛ ad pnīam: qui pnīam pfecit in mortali quacūq̄: ſiue hñteꝫ effectū ſiue non hñtem derelictū ſoluet illud debitum in inferno ſemper: ſicut ille qui mori͛ cum mortalib⁹ ⁊ venialib⁹ de vtriuſq̄ ſoluet penā et̄nā ī iferno. Quāuis. n. pro veniali debea͛ pena temporalis que finē hꝫ: tū p accidēs eſt ꝙ veniale punia͛ in inferno pena eterna. ſ. rōne ſtatus: quia in inferno

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

nulla eſt redēptio. Non enim eſt ille
ſtatus expiandi culpā ad quā ſequit̄
pena: ⁊ ideo ſemper remanēte culpa
veniali durat ⁊ pena. Ita tenʒ Tho.
in.4.di.22. Sed de pena temporali
debita ꝑ mortali poſt cōtritionē pe.
de pal. ſic declarat in 4°. Peccator
poſtq̄ eſt deo recōciliat⁹ eſt debitor
pene finite: nō qualitercūqȝ ſoluēde: ſ3
in ſtatu gratie in quo ſolū eſt deo ac
cepta. Alioqn eſt debitor pene tante:
quātā meret̄ culpa: ⁊ illa eſt īfinita.
Unde peccatori ꝑ ſe debebat̄ quideʒ
pena infinita ſi erat in mortali: ſ3 mu-
tata fuit ī tpalem ſuppoſito q̄ pſeue-
raret in amicicia. Acceptauit.n. deus
abſolutionē a pena eterna ⁊ īpoſitōeʒ
pene finite ſb cōditiōe ſi in grā fieret
Et ſi querat̄ quare deus magis acce
ptauit abſolutōʒ a culpa ſine ɔditōe
q̄ abſolutiōeʒ a pena. dicēdū ē q̄ cul
pa tranſit ⁊ macula trāſit: ⁊ gratia ī
momēto aduenit ſ3 ſatiſfactio futura
eſt. Futuris aūt ſolet cōditio apponi
nō autem pñtib⁹ nec preteritis: vel ſi
apponat̄: certa eſt: q̄ ſi eſt ī gratia ꝑ
tūc nō poteſt eſſe ſine gratia. Ideo re
miſſio culpe fit ſine cōtradictiōe: vel
fit ſimpliciter: quia conditio exiſtit.
Uñ ſicut ꝑ ſacramentū nō remitteret̄
culpa niſi adeſſet grā: ſic nec poſtea ꝑ
ſatiſfactionē remittit̄ pena niſi adſit
gratia. Talis ḡ dimiſſa culpa puniet̄
in inferno pena infinita: nō ꝓpter cō-
mutationē finite in infinitū: ſed quia
debitor ē pene infinite: ex quo nō ſol
uit penam finitam ſub cōditiōe qua
debuit: ſicut ꝑdēs ꝓuilegium cleri ici
dit de foro meriti ad forꝝ ſanguis: ſic
ḡ declinat forꝝ eccleſie incidēs ī mor-
tale ad forꝝ iuſticie exterminantis īue
nit penam eternam. Hoc quod dicit
Pe. videt̄ intelligēdū de eo q̄ pniam
iīūctam nō hñtē effectū derelictum fa
ctam in mortali: ſcito ab eo: vel de q̄
dubitabat cōtēnit iterare: vel etiam
credit vl' dubitat ſe debere iterar̄ ex
negligētia dimittit: ⁊ ex labore recu-
ſans hic ⁊ in purgatorio facē emēdā
deo. Sʒ ſi qs dimittit iterationē tal̄
pnie ex impoſſibilitate: qa ei deficit
tēpus: vel credit ſe eā feciſſe in ſtatu
gratie: vel ſi fuerit ī mortali cognito
ab eo: vel etiā ſi ſcit ſe eā feciſſe ī mor
tali iterare facit per alium quem cre
dit bonum: vel etiam ſi nec ꝑ ſe: nec ꝑ
aliū iterat credit ſibi ſufficē ad ſalu-
tē q̄ īpleuit ſibi iīūctā ītēdēs q̄ð hic
minus fecit ſatiſfacē ī purgatorio: ⁊
ſic deo facē emēdā ꝑ h⁹mōi omiſſiōʒ
talis nō dānat̄. Uñ̄ ipe Pe dicit di.
45.q.2.q̄ q facit pniam iīūctā ī mor-
tali ꝑ ſe ꝑ tanto non tenetur ītare:
q̄ pōt in purgatorio ſatiſfacē. ⁊ ſi di-
cat̄ q̄ videt̄ icōueniēs q̄ tātū qs pu
niat̄ ꝑ pctō dimiſſo: ſicut ꝑ nō dimiſ
ſo q̄ pena eťna: ⁊ ſic nō videt̄ ī aliq̄ ꝑ
fuiſſe cōtritio ⁊ ɔfeſſio. Rñdet Pe. q̄
lʒ tāte puniat̄ extēſiue nō tñ ītēſiue: ſi
cut ꝑ vno pctō ita diu q̄ ꝑ mille. ſ3 nō
tam acerbe. Si etiaʒ ꝑtē pnie fecit. ſ.
in ſtatu grē: ⁊ vnus dies remanſit ꝑ
illa die eťnam luet penam: ſi non peni
tet: tñ nō tā acerbe. ac ſi nūq̄ cōtrit⁹
nec ɔfeſſus eſſet. nec ī aliq̄ ſatiſfeciſſet
al's peccatum rediret. hec Pe.

Remediū tutius ſiue conſiliū dandū
peniteti qualiter pficē debeat pniaʒ
ſibi iīūctam. ⁊ que penitētia debeat
ſibi dari ſecurior.

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

Nota tamen q̄ dum qs facit pniam ſibi iniūctam: ſi labat̄ in moꝛtale: q̄uis bonum ſit q̄citius cōfiteri:tamē cū p ſolam.cōtritionē peccatū dimittat̄ ⁊ gratia reſtituat̄ q̄cito ipſe cōterit̄:etiā anteq̄ cōfiteat̄ ꝓſequēdo dictā pniam: etiā ſi ſit talis pnia que non relinquat effectū poſt ſe in foro dei realit̄ ſatiſfacit q̄ i ſtatu grē ē.vñ i nullo tenet̄ itare Ad tollendum aūt omne dubiū tuti⁹ videt̄ q̄ ꝯfeſſoꝛ: ⁊ſi dat pnias diutinas det pniaſ ut ieiunioꝝ elemoſinaꝝ pegrinationum ⁊ h⁹mōi:ꝑut regrūt pctā:non tñ iiūgat diuturnas pnias oꝛōnū:⁊ pcipue his de qb⁹ pōt dubitari de recidiuo.

De celatiōe cōfeſſionis: ⁊ de pnia ſacerdotis cōfeſſionē reuelātis. §.8.

Notat Tho.i.4.di.zi.q̄ audiēs ꝯfeſſiōꝫ tenet̄ celare audita in ipſa. q̄ꝛ in ſacramētis id qđ gerit exteri⁹ ē ſignū ei⁹ qđ gerit interius:vñ ſicut deus homini cōfitēti tegit peccatū interi⁹:ita ⁊ ſacerdos debet celare exteri⁹:vñ tanq̄ violatoꝛ eſt ſacramēti reuelatoꝛ ꝯfeſſionis. Eſt ⁊ alia rō q̄ꝛ.ſ.p h̄ hoīes magis trahūt̄ ad cōfeſſionē ⁊ ſimplicius ꝯfitēt̄.vñ ⁊ ſi ex h̄ aliqđ piculū futuꝝ imineret: ⁊ hoc ſolū ſciret p cōfeſſiōꝫ ut de heretico q coꝛrūpit fideles vel de matrimonio illicito: qđ aliq volūt ꝯtrahē:vel de ꝓhibitiōe ciuitatis fiēda nō ꝓpt̄ h̄ debꝫ reuelari ꝯfeſſio ad impediēdū malū:ut qdam dixerūt :ꝗ falſum eſt. Debet autē monē eos qui cōfitēt̄ ut obuiēt vel deſiſtāt: ⁊ ꝑlato dicē q̄ vigilet ſup gregem ſuū: ⁊ h⁹mōi ſine vlla reuelatiōe. Hec Tho.

Q̄ ſi iudex inquireret ab aliquo an ſciat aliqd de illa mā p cōfeſſiōꝫ:vel p aliū modū. Dicit Guil.q̄ ſi nō pōt alio modo declinare iniqnū iudicem pōt rñdere nihil inde ſcio:qđ ſbintelligit̄ ut homo:vel etiam nihil ſcio p cōfeſſionē: q̄ꝛ ſbintelligit̄ tibi reuelandū.ſic exponit̄ illud Math.24.c. de die illo ⁊ hoꝛa nemo ſcit:nec f li⁹ hominis: ⁊ ſbintelligit̄ reuelādū vobis Poteſt ⁊ hoc variare homo cū non adducit̄ in teſtimoniū niſi ut homo. Et ideo abſq̄ leſione cōſciētie pōt iurare ſe neſcire id qđ ſcit tātū ut deus Sed neq̄ etiam ꝑm Pe.de pal.in 4.di.zi.p licētiā vel pceptum cuiuſcūq̄ ſupioꝛis factū etiam pape ſb pena excōicatiōis nō licet reuelare ꝯfeſſiōeꝫ q̄ꝛ ſigillū cōfeſſiōis eſt de iure diuino ⁊ de neceſſitate ſacramēti. Papa aūt licet aliquādo diſpēſet in pceptis diuinis ut in votis:quoꝝ redditio ē de iure diuino.nō tñ pōt diſpēſare in ſacramētis.ſ.ut qs nō baptizet̄ vel ꝯfirmet̄ vel nō cōfiteat̄.⁊ q̄ dictū eſt celationē ꝯfeſſiōis eſſe de neceſſitate ſacramēti non ſic intelligit̄ q̄ ſit verum ſacramētū.etiam ſi ipſa cōfeſſio nō celaret̄ q̄ꝛ vtiq̄ eſſet ſacramētum etiā ſi ſacerdos reuelaret.q̄ꝛ nec ſic ē de neceſſitate q̄ deus tegat qđ ſi nō ſatiſfaciat de⁹ nō tegit ꝗ reuelat ad penā aut ſi accedat fict⁹ deus non tegit: ⁊ nihilomin⁹ ſacerdos tenet̄ celare.ſed dr̄ celatio ꝯfeſſiōis de necitate ſacramenti.q̄ꝛ natura ſacramēti neceſſitat eum ad celandū:natura dico ⁊ q̄tuꝫ ad id qđ ē ſacramētū.qđ fit i occl'to ſolus cum ſolo.⁊ quātū ad id qđ eſt ſacramētū ⁊ res.ſ pnia interioꝛ que

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

etiam eſt occulta: ꝛ q̄tū ad rē tantū
que ē remiſſio peccatoꝝ: p quā tecta
ſunt peccata. Nota ſm̄ Pe. de pal. q̄
quod dicit Tho. q̄ occultatio cōfeſſi
onis eſt de eſſentia ſacramenti: nō ſic
eſt intelligendum q̄ ſit eius materia
vel forma eius. ſed q̄ ē de natura ei⁹
obligatio ad occultationē: ſicut ſi di
cerem⁹ de eſſentia leuis ē ferri ſurſum
vel de eſſentia matrimonij eſt reddē
debitū ideſt obligatio ad ipſum. Eſt
autem peccatum mortale reuelare cō
feſſionem: quia eſt ꝯtra ius diuinum
ꝛ poſitiuū: vnde ꝛ grauiter punitur
ab eccleſia.

Pnia cōfeſſiōis cōfeſſionē reuelātis.

Sacerdos reuelās cōfeſſionē
de iure antiquo dꝫ deponi ꝛ
toto tempore vite ſue igno-
minioſus pegrinari. de pe. di. 6. c. ſa-
cerdos. Sed ſm̄ c. omnis. de pe. ꝛ re.
debet deponi: ꝛ ad agendam ppetuā
pniam in monaſterio arto intrudi. ſꝫ
ſm̄ Hoſti. faciet pniam certo tēpore
ꝛ exinde aliam. Sed hec pnia impo-
nēda ē qū quis in iudicio cōuincitur
de h̄ vel fatet de iure. nā al's in foro
pnie videt eē arbitraria ſicut p alijs
peccatis. Quāuis autē poſſit ꝯfeſſor
de licētia penitētis manifeſtare eius
peccatū alteri ſm̄ Tho. ꝛ Pe. non tñ
debet vti licētia tali: niſi ad euitādū
aliqđ malū: tenet tamen ille cui aliqd
reuelat đ licētia penitēti. illud celare
niſi forte peccator velit q̄ ille abſolu
te ꝛ libere ſciat. Licentia tamen quāꝫ
dat penitēs ꝯfeſſori de reuelatōe pec
cati q̄tūcūq̄ gñalis nō intelligit niſi
ad bonum cōfitētis ſm̄ Pe. de pal.
Sed nota ſm̄ eūdē q̄ ſi iudex diceret
alicui capto pro maleficio da licētiā
ꝯfeſſori q̄ dicat ſi tu es cōfeſſus de h̄
vel de illo nō tenet dare: nec ex h̄ ꝺt
eum debꝫ haberi ſuſpicio de delicto:
qa forte hoc facit ꝓpter vitādū ſcan
dalū: ſed ꝛ ſi daret licētiā: ſic licētia-
tus debet dicē pctm̄ illud ſi eſſet com
miſſū. Itē ſi pciperet platus alicui cō
feſſori q̄ diceret ſibi peccatū alicui⁹
qđ ē oio occultū: etiā ſi confeſſus de-
diſſet licentiā illi q̄ diceret nō tenet
dicere neq̄ obedire ut reuelet illđ: q̄
plat⁹ nō eſt iudex occultoꝝ: imo etiā
ſi cōfeſſus eſſet diffamat⁹ de illo pec-
cato: ꝛ p infamiam pueniret illud ad
cognitiōeꝫ iudicis q̄uis ipſe cōfeſſus
interrogatus a iudice: ſiue plato tene
ret ſe manifeſtare: tñ ꝯfeſſor ei⁹ etiāꝫ
habita licētia ab eo dicēdi: nō tenet
dicē iudici ſibi pcipiēti ut dicat etiāꝫ
ſi ſcit nec debꝫ: q̄ fori nō ſūt cōmiſcen
di. ſ. pnialis ꝛ cōtētioſus. Sꝫ ſi cōfeſ-
ſor ſcit peccatum alicui⁹ nō ſolum p
confeſſionē: ſed etiā per aliū modum
puta q̄ vidit vel audiuit p talē ꝛ ta
lē modū poteſt dicē q̄ illud vidit vl'
audiuit: dūmō nō dicat ſe ſcire illud
p confeſſionē: nec refert vtrum pus p
cōfeſſionē audiuerit: ꝛ poſtea p aliūꝫ
modum ſciuerit: ꝛ ecōuerſo. In quo
caſu ſcꝫ ſi pus ſciuit peccatū ante con
feſſionē nō oportet q̄ ꝓteſtet ſe non
recipe illud in cōfeſſione: qa ſine ꝓte-
ſtatiōe pōt dicē q̄tū ſcit ex cōfeſſiōꝫ
nec tñ dꝫ hoc dicē ſine magna cauſa ꝛ
rōnabili. Itē ſm̄ eūdem Pe. cum con
feſſio nō auferat cōfeſſori ius ſuū: nec
ꝯferat ei ius nouū i alio foro quicqd
videt cōfeſſori faciēdū vel omittēdū
ꝓ bono ipſius ꝯfitētis: vel pro bono

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

cōmuni poteſt facē vl' omittē: dūmō ꝓpter hoc nō reuelet᷑ cōfeſſio ad qd ſolum obligat᷑: lȝ al's illud nō eſſet facturus. Unde ſi p̄ confeſſionē prioris vel alterius ſcit abbas ꝙ nō expedit priori tenere monaſteriū ⁊ ſit talis q̄ al's ad libitū pōt āmoueri: expectet q̄uſq; ſine nota reuelatiōis poſſit euȝ amouere: ⁊ tunc ſtati āmoueat: cum enim ex audiētia cōfeſſionis non obliget᷑ ad aliquid niſi ad celandum: ⁊ ſi obligaret᷑ ad aliq̄d: h' eſſet ad medendum anime penitentis ſicut medicus abſq; tamē reuelatione confeſſionis: ex quo aliquem in cura ſuſcipit: tenet᷑ ſibi dare remediū ɔtra recidiuū: ⁊ ſic in ꝓpoſito q̄cito poteſt āmouē āmoueat quē etiam ſine hoc āmouē poterat. Si aūt talis erat q̄ non ſine iuſta cā āmoueri poterat cū audientia cōfeſſionis nullū ius ſibi prebeat in alio foro i q̄ nō cōſtet ſibi ut iudici āmoueri non poteſt. Idem Ho.

Item quia prelatus licentiā intrandi ciuitatē ſiue villā ſb̄dito dare poteſt ad libitū: vel negare: lȝ al's nō eēt negaturus ꝓpter piculum qd ex ſola cōfeſſiōe nouit negare poteſt: dū tamē ex hoc ſuſpicio nō oriatur. In occulto tamen ſemper monere pōt illuȝ q̄ confeſſuſ eſt: quia hoc nō eſt reuelare ɔfeſſionem. Similiter curatus ꝓpter confeſſionem poteſt negare coīonem qñ eaȝ dare al's tenetur ut in paſcate al's ſic dicens. Tibi non teneor nunc dare: nō obiiciēs ꝺ crimine confeſſo: nō ꝓpter hoc dicit᷑ reuelare ɔfeſſiōeȝ. Sed ſi alicui cōquereti ɔtra ſuū prochialem ſacerdoteȝ: quia nō vult ſibi dare eucariſtiā: ipſe ſacerdos corā aliis dicēt ꝙ h' facit: qꝛ hȝ peccatum a quo non pōt abſoluē: ⁊ ipe nō vult ire ad epm: hoc eēt reuelare ɔfeſſiōȝ q̄uis ipe nō itēderet hoc: quia grauitatē peccati expreſſit. Hec Pe.

Et idē ē cū dicit ſe audiuiſſe quendā nominādo eū: ⁊ non abſoluiſſe. Siliť de epiſcopo qui per cōfeſſionē nouit corruptionē monialis que petit bn̄dictionem: quia aut eſt caſus in q̄ tenet᷑. ⁊ tūc negare nō debet: qꝛ ſi p̄ ɔfeſſiōȝ eiuſdē ſibi conſtat: non tamē ſibi conſtat ut iudici in illo foro in quo ſicut ab ordinario mōaſterii petit monial' bn̄dictionem. ⁊ quelibet ꝓ ſeipſa. Si aūt hoc ſcit p̄ confeſſionem eius q̄ vidit: vel qui eam corrupit: nō ſufficiet᷑ cōſtat: etiam ſi extra cōfeſſiōeȝ dicat vnde negare non debȝ. Si autem aliter ſcit nō tenet᷑ bn̄dictionē ipartiri: ⁊ poteſt ſine reuelatōe cōfeſſionis negare: ita cōfitēti: ſicut nō confitenti: Et qd dictum eſt de bn̄dictione monialiū. ſ. virginum

Idem eſt de bn̄dictiōe abbatiſſarum vbi v̄gines coīter bn̄dicūt᷑ ꝺm q̄ſdaȝ qui dicūt ꝙ licȝ aliq̄ poſſit eſſe abbatiſſa vidua: ſicut Paula mater Euſtochii. tñ abſurdū eis videt᷑ ꝙ monialibus bn̄dictis poſſit abbatiſſa preeſſe carēs illa benedictiōe: ſicut etiam ꝺm iura ꝓfeſſis non debet nouitia p̄ferri in abbatiſſam. imo nec ꝓfeſſaȝ tacite nec expreſſe. ꝺ elec. c. indemnitatibus in ꝑncipio li. 6. quia tamē qd non eſt ꝓhibitum conceſſū eſt: ideo videtur ꝙ bn̄dictio abbatiſſaꝝ quarūcūq; nō requirat v̄ginitatē magis q̄ abbatū cum nō ſit iure cautū: ſicut de benedictione virginū. Pe. de pal. Similiter

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

quia homo habet liberam electionē per ſolā confeſſionē: lȝ p ſolā ꝯfeſſioȝ ſciat aliquē indignū ad ꝑlatioēm ad quā eligit̄ quē al's putabat dignū nō debȝ eligē ex cōſcia ſibi ſic dictāte: ꝙ eligendo ſcīēter dignū vel indignum negocium gerit inter ipſum ⁊ deum Unde poteſt etiam ex his que ſcit ut deus iudicare: ita ⁊ in ꝓpoſito: ſed bn̄ putarem ꝙ pateret penas iuris: puta ꝙ cēt ꝑuat⁹ iure eligēdi: ⁊ a fructib⁹ p trienniū ſuſpēſus: q eligeret illū queȝ ſcit ut deus indignū: ſed neſcit ut hō qa de his que ſcit homo ut de⁹: ſolū deum habet vltorē: non hominem: ⁊ huiuſmodi. Pe. Quāuis autē dimidiādo ꝯfeſſionē nō ſit ibi ſacramētū tenet̄ tn̄ ſacerdos celare: qa ps eſt ſacramenti. Pe.

Qui teneatur ad ſigillum cōfeſſiōis §.8.

DIcit Pe. de pal. vbi ſ. ꝙ ad celandū ꝯfeſſionē tenet̄ is q confitet̄ licite: vel illicite mediate vel īmediate. Unde ⁊ nō ſacerdos qui in caſu neceſſitatis audit de mortalibus ⁊ venialib⁹. Iteȝ inexpres quē pro ſe penitēs adhibȝ. Item qui caſu audit. Itē cui de licētia ꝯfitētis reuelat̄. Itē qui ſe cōfeſſorem fingit. Itē qui latēter abſcōdit⁹ confeſſiōes audit qḋ eſt ſacrilegiū: ⁊ iniuriā facit ſacramēto. Item cōfeſſor āteꝙ abſoluat: ⁊ etiaȝ quādo nō abſoluit tenet̄ celare. Item nota ꝙ cum quis recipit aliqd ſb ſigillo cōfeſſiōis: ꝙuis ei nō fuerit cōfeſſus dicēs illud: tn̄ debȝ ita ſecretū tenē: ac ſi hr̄et in cōfeſſiōe: nō qdem rōne ſacramēti qḋ ibi nō eſt: ſ; rōne ꝓmiſſi ſi ꝓmiſit illud ſic celare. Hec ħm Tho. ⁊ Pe. de pal. Dicunt tamē Tho. ⁊ Pe. ꝙ homo nō debet aliquid de facili recipe in confeſſiōe Addit quoqꝫ Pe. de pal. ꝙ q tradidit vel accepit in ꝯfeſſiōe aliqd ꝙ nō eſt cōfeſſio videt̄ facē irreuerētiaȝ ſacramēto: cum nil ſit eque celandū eo ꝙ ſcit̄ in confeſſione. Similiter cū qs accepit ab aliquo cōſiliū recōmēdās ut illud teneat ſecretū tenet̄ ad celandū: ⁊ frāgēs qꝺlibȝ iſtoꝝ ſigilloꝝ ſiue ſecreti ſiue ꝯfeſſiōis peccat mortalit̄. Et tamē q̄ quis recipit ſb ſigillo confeſſionis: ⁊ nō in confeſſiōe: non plus obligāt ꝙ ſi quis iurat tenere ſecretū aliqd. Unde cū aliquis quādo iurat celare aliqḋ malum qḋ manifeſtādo cū aliis poſſit impediri: illud malum aufert ut ꝑditio aliqua ⁊ huiuſmodi tenet̄ māifeſtare nō obſtāte iuramento. 22. q. 4. c. inter cetera. Ita ⁊ qḋ accepit ſb ſigillo cōfeſſiōis: ⁊ nō in confeſſione.

Ad que ſe extēdat ſigillū confeſſiōis §. ſi.

DIcit Tho. in. 4. ꝙ directe nō niſi ad illa que cadūt ſub ſacramētali cōfeſſione. Indirecte autē nō ſolū ſe extēdit ad ea que audiuit ſb cōfeſſiōe ut peccata: ſ; oīa alia p que poſſit peccator vl̄ peccatū dephēdi: ut ſi dicēt ꝙ nō abſoluit eū vel talē cuius impedimētū cognouit p cōfeſſionē ſolū: nō eſt talis vxor: nihilominus alia etiā que in confeſſiōe dicūt̄ nō ptinētia ad ꝯfeſſioȝ ſūmope ſunt celanda: tum ꝓpter ſcādalū: tum ꝓpt̄ ꝑnitatē que ex cōſuetudine ſeqt̄ ad dicēdū audita in cōfeſſione. Tho. Pe. de pal. melius ꝓſeqt̄ iſtam mām

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

dicens q directe z pncipalit peccata cōfessa z circūstātie:inq̄tum h⁹modi z psona tertia cum qua quis cōfitet se peccasse cadūt sub sigillo ꝯfessiōis lʒ quidā hoc negēt de psona cū qua qs confitet se peccasse:qđ tamen ipse reprobat:z quādo p locutionē đ pec catis cōfessis pōt deueniri per se vel p accidēs directe vel indirecte:vel p quecūqʒ alium modum in aliquā co/gnitionē vel dubitationē vel opina/tionē vel suspitionē de cōfessiōe:vł in q̄tū pōt ei eueniri detrimentū in aīa siue in corpe siue in fama possessiōib⁹ vel amicis:vel potest ppt h scādaluʒ in populo gñari:vel confessio magis odiosa vł nimis dilata:vł magl one rosa: vel minus preciosa reputari:dʒ cōfessor ab h⁹mōi locutiōib⁹ abstinē z q raro vel nūq̄ pōt contingē:quin ex reuelatiōe peccatoꝝ in confessione scitoꝝ: z nō p aliam viam possit seq aliqđ de pdictis icōueniētib⁹: q̄uis forte nullū cōtingat:dʒ multū cauere q nō dicat peccata audita i cōfessiōe q̄tumcūqʒ gñalit loquat:vł quomō dicat hec. Pe. Et magistr vmbert⁹ dicit q cauēduʒ est ne vnq̄ dicat qs in sermone vel alia locutioe. Ego au diui hūc casum in cōfessione:nec vnq̄ etiā debet dicere q in illa abbatia vł castro vel villa vel ciuitate in qbus audiui ꝯfessiones fiūt multa peccata z h⁹mōi:qꝛ ppt hoc credūt simplices q hoc sit reuelare ꝯfessionē:q̄uis nō reuelet p talia vba. Ne ex h⁹modi locutiōe posset pctm alicui⁹ dephēdi dicēdo autē. Iste ē mihi cōfessus sua peccata:nō est reuelare:q nil ponit in palam:qa si dixerimus.q peccatū nō habem⁹.ⁱc. Sed dicēdo sibi fuisse con fessum de magnis z multis peccatis hoc est reuelare confessionē fm Pe. Bona autem alicuius opa que quis scit ex confessione:puta q ē vgo: vel q nūq̄ peccauit mortaliter: z h⁹mōi lʒ dicē:nisi qa ex hoc q vnus laudat de h⁹mōi: q̄si alteri⁹ peccatū reuelet cū nō laudat de eodē:qa qđ de vno dicit de alio negat. di. 25.c.qualis. Unde si de duob⁹ cōfitētib⁹ dicit cō fessor q ē vgo eēt statim suspicio đ alium si idem non diceret. Unde Pe. đ pal.ista dicit. z magister Umbert⁹ dicit simpliciter abstinēdū ab h⁹mōi locutiōib⁹: addēs etiam q confessor dʒ cauere ne vnq̄ p aliquod gen⁹ pec cati ostēdat ꝯfitēti minorē familiari tatem vel signū minoris dilectionis. Alia que dicūt in confessiōe nec pec/cata:nec valētia ducē i manifestatio nē cōfitētis:puta q i tali t̄ra sūt bōa vina nō cadūt sb sigillo cōfessiōis.

Quid fiēdū qñ cōfessor indiget ꝯsilio sup vno casu.

Nota etiaʒ q quādo cōfessor indiget consilio alterius:nisi habeat licētiam a confitente de psona mauifestāda debʒ loqui ita obscure z caute z a remotis: ut nllo mō ꝯsulēs vnquā possit imaginari đ psona. Unde debʒ cōsiderare psonaʒ z tempus idoneum:nam qs audierit vnum clericum aduenietē : si cōfessor vadat subito ad interrogandū de aliq̄ symonia z h⁹mōi:nōne satis pbabilit z quasi violenter habebit ille suspica ri de illo clerico z ideo in huiusmodi magna cautela est adhibēda. q si cō fessor nesciret:vel non posset casum

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

exprimere ſuper quo indiget conſilio quin ille conſultor intelligeret pſonā 7 illa nō vult ſciri debz ire ad aliū p cōſilio q̄ ſi alium ſufficiētem habere nō poteſt nō ſe intromittat. Vñ Pe. de pal. dicit. Si nō poſſet cōfiteri peccatum ꝓpriū: niſi dicendo aliq̄d peccatū p q̄d manifeſtaſ cōfeſſio alteri⁹: nō dz illud cōfiteri: etiā ſi eēt mortale quia ſufficit tūc cōtritio cum ꝓpoſito ꝯfitēdi quādo ipſe habebit copiā talis ſacerdotis: cui illud peccatū ſuuz cōfitēdo non manifeſteſ alterius confeſſio. Ratio eſt quia fortior eſt obligatio ad celandum q̄ ad cōfitenduz. Si quis autem reuelat in cōfeſſione debita ſua: 7 credita ſua: 7 h⁹mōi. Et quando: 7 an ſacerdos poſſit al's reuelare vide de hac materia plene in tertia parte ſumme.

Explicit tractatus de confeſſore. Incipiūt vndeci excoīcatōes reſeruate ſedi apoſtolice tam a iure q̄ p ꝓceſſum: ſiue p extrauagantes: 7 breuiſ recollecte. Deīde ſequūſ excoīcationes reſeruate epiſcopis vniuſc⁹q̄ dioceſis.

De iniicietib⁹ man⁹ violētas vl' temerarias in clericū vel religioſum vel moniales: vel alteram religioſam pſonam: papalis eſt abſolutio: ſi iiuria eſt enormis h⁹ tamē declarationē vide i. 4. pte i ti. de excoicatiōibus. 7. 17. q. 4. c. Si qs ſuadēte diabolo in decretis.

De incēdiarijs eccleſiaꝝ vel aliorum locoꝝ ſacroꝝ vel religioſoꝝ: vel cimiterioꝝ eſt papalis excoicatio: poſtq̄ ſunt denunciati: ſed p epm poſſūt abſolui ante denūciationē: de hac vide in. c. cō queſti. 7 i. c. tua nos. extra. de ſen. exco.

De extractorib⁹ pdcoꝝ locoꝝ ſacroꝝ qui etiāz poſtq̄ fuerint denunciati: ē abſolutio papalis: ſ aū denūciatiōez eſt epalis abſolutio. extra de ſen. exco. c. conqueſti.

De icēdiarijs alioꝝ locoꝝ nō ſacroꝝ de conſulētib⁹ aut fautorib⁹ q tales nō ſūt excoicati a iure cōi: ſ ſūt excoicādi. Si tamē fuerint excoicati aliq̄ iure pticulari. puta excoicatiōe ſynodali vl' ab hoīe: 7 fuerint denūciati ē papalis abſolutio. Uide de hoc in. c. tua. de ſen. exco.

De falſantibus litteras papales vel falſis ſcienter vtentibus. extra de crimine falſi. c. dura.

De apponētib⁹ manū ad corrigēduz etiam minimā litteram: vel punctum minimū i his litteris. exceptl his qb⁹ eſt ꝯmiſſum: eſt papalis abſolutio ſ3 Hoſti. p ſniam curie latam.

De fingētib⁹ nouam hereſim vel iam dānatā ſequētib⁹. 4. q. i. c. i. 7. z. extra de here. c. ad abolēdā. 7 nūc ē caſus papalis p extrauagētē Martini qnti ut patet in ꝓceſſu ipſius ānuali.

De ſciſmaticis 7 pcipue q̄ ſequētib⁹ ſciſma Petri de luna: 7 ſucceſſoꝝ ei⁹ 7 fautorū ipſius ſciſmatis ē papalis abſolutio p ꝓceſſum curie.

De credētib⁹ receptatorib⁹ defenſorib⁹ 7 fautorib⁹ hereticoꝝ ē papalis abſolutio: 7 quō intelligāſ iſta noia vide in ſūma. ti. de excoicatiōib⁹. i. 4. pte ſumme.

De cōmittētibus ſymoniam ſiue pro

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

ordinibus ſiue ꝑ bñficijs vel officijs
vel ꝑlaturis eccłiaſticiſ. vel ꝑ igreſſu
in religionem: vel pro alijs ſpūalibus
eſt abſolutio papalis ꝑ extrauagātez
Martini qnti: vide de hac i.2.parte
ſūme.ti.de ſymonia.

De facientib⁹ pactū vel ꝓmiſſionem
vel recipiētib⁹ ex pacto vel ꝓmiſſiōe
occulta vel manifeſta aliqd etiā puū
pro aliqua iuſticia vel gratia ꝓ alio
vel ꝓ ſe in cauſis iudicialib⁹: ſeu pro
litteris obtinēdiſ ab apoſtolica ſede
eſt papalis abſolutio ꝑ extrauagātē
Bonifacij octaui.

De ſcienter vtentib⁹ talibus gratijs
vł litteris ſic obtētis ē abſolutio pa
palis ꝑ extrauagātē Bonifacij.

De piratis ⁊ qbuſcūqꝫ alios in mari
depdātibus eſt papalis abſolutio ꝑ
ꝓceſſum curie.

De impedientib⁹ depdantib⁹ vel inua
dentib⁹ adducētes victualia ſeu alia
ad vſum romane curie neceſſaria: vł
ne talia deferāt. aut adducāt ad cu
riā. ⁊ de defendētib⁹ talia faciētes ē
abſolutio papalis ꝑ ꝓceſſū curie.

De capiētib⁹ detinētib⁹ depdātibus
romipetas ⁊ pegrinoſ ad vrbē romā
accedētes: tā cā deuotiōis ꝙ̄ pegrina
tiōis: ⁊ ſimiliter in ea morantes ⁊ rece
dentes ab ipa ē abſolutio papalis ꝑ
ꝓceſſum ānualē qui fit in curia. Et ſi
militer de dātibus cōſiliū ⁊ fauorem
ad talia ſupradicta faciēdū ē papaliſ
abſolutio ꝑ ꝓceſſum.

De portantibus arma equos et alia
neceſſaria ad ipugnādū xpianos vel
trāſmittētib⁹ ſeu galeas ⁊ naues ven
dētibus: vel in piraticis ſaracenorum
gubernatiōem exercētib⁹ vł dātibus
auxiliū conſiliū ⁊ fauorē in diſpēdiū
terre ſancte: extra d iudeis.c. ad libe
rādā ⁊ ē caſus papalis ꝑ extrauagā
tē Clemētis ⁊ ꝑ ꝓceſſū curie.

De portātib⁹ etiam victualia ⁊ alia
quecūqꝫ mercimonia in Alexādriam
vł i alia loca ſaracenoꝝ: terre egypti
vel mittētib⁹ ipa vel de ſuis portub⁹
ut eis deferāt extrahētib⁹ vel extri
ꝑmittētib⁹: aut dātib⁹ auxiliū ⁊ fauo
rē ⁊ ē papalis ꝑ ꝓceſſū curie.

De portatibus pdicta vel aliquo mō
pdictoꝝ. ⁊ ad hoc opantibus ad oēs
terras ſoldano ſbiectas ē papalis ab
ſolutio ꝑ extuagātē Clemētiſ.

De eūtibus ad terrā ſanctā etiam cā
deuotiōis ſeu voti: ſine licentia ſedis
apoſtolice: ⁊ ē abſolutio papalis ꝓut
reperi in libro pniarie ſūmi pniarij: q
⁊ ipſe hoc poteſt.

De inſecutorib⁹ cardinaliū hoſtiliter
⁊ ē excoicatio papalis. ꝑ.c. felicis. de
penis.li.6.

De bānientib⁹ epos: vel capientib⁹ ⁊
inſecutorib⁹: vel hoc fieri mādātib⁹:
aut facta ab alijſ rata habētib⁹: vł in
his dātibus conſilium ⁊ fauorem: vel
ſciēter tales defendētib⁹ eſt papalis
abſolutio ꝑ.c. ſi qs de penis. in cle.

De exēterātib⁹ vł fruſtra cōcidētib⁹
ſeu decoquere vel icidere: aut oſſa d
carnib⁹ euellere ꝓſumētib⁹ cuiuſcūqꝫ
defūcti: ut eius oſſa ad ptes alias de
ferāt ē papalis abſolutio ꝑ extuagan
tē Bonifacij.

De occupātibus vel detinētibus vel
hoſtiliter diſcurrētibus per ſe: vel ꝑ
aliū directe vel indirecte ſb quocūqꝫ
ti⁹. vel colore ciuitates t̄ras loca vel
iura ad romanā eccleſiā ꝑtinentia: ⁊

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

adherentib⁹ fautorib⁹ ac defenſorib⁹
coꝝ eſt abſolutio papalis per ꝓceſſū
curie.

De his q occaſione ſnie excoicatiōis
ſuſpēſiōis vel interdicti late dāt licē
tiā eos grauādi q eā tulerūt: vł ſuos
in ꝑſonis reb⁹ vel bonis illoꝝ quoꝝ
occaſione late ſūt: vel q eas obſeruāt
vel qui taliter excoicatis coicare vo
lūt niſi licētiā ipſam integre reuocēt.

Similiter qui dicta licētia vſi fuerit
vel etiam ſine licētia hoc fecerint ſuo
motu excoicationē icurrūt: in qua ſi
ꝑmāſerint ꝑ duos menſes ē papalis
abſolutio. vide de hac in. c. de dñis. i
z. parte.

De his qui cogūt aliquem celebrare
in loco interdicto: vel ad audiēdum
cōuocant excoicatos vel interdictos
vel ꝓhibent interdictos: vel ꝓhibēt
eis ne moniti exeant: ⁊ de his q mo-
niti nō exeūt. cle. grauis. de ſententia
excoi.

De his qui imponunt in terris ſuis
noua pedagia. ⁊ eſt excoicatio papa
lis ꝑ ꝓceſſum curie.

De laycis recipientib⁹ in romana cu
ria litteras dñi pape de manu alicui⁹
niſi de manu dñi pape vel bullatoꝝ:
vel nūcij recipiētis de māu ꝑdcoꝝ.

Excoicatiōes papales cōcernētes re
ligioſos religioſaſqꝫ.

De clericis ⁊ religioſis indu-
cētibus ad vouēdū iurāduꝫ
vel ꝓmittendū de eligendo
apud eos ſepulturā vel ut eā vlteri⁹
nō mutēt iā electā excoicatio eſt pa-
palis: ꝑ cle. cupiētes. de pe.

De religioſis qui abſqꝫ ſpāli licentia
ꝓꝓrij ſacerdotꝭ ſollēnizarēt mrimōia
aut miniſtrarēt ſacmentū euchariſtie
vel extreme vnctionis. cle. i. de ꝑuile.
eſt excoicatio papalis.

De religioſis q excoicatos a canone
abſoluūt a caſib⁹ nō cōceſſis: aut qui
abſoluūt a ſentētijſ ꝑ ſtatuta ſynoda
lia: vel ꝓuintialia ꝓmulgata: aut ab-
ſoluūt a pena ⁊ a culpa eſt excoicatō
papalis. ꝑ cle. i. de ꝑui.

De inquiſitoribus hereticoꝝ q odio
gratia vel lucro ⁊ amore ꝯtra iuſtici
am ⁊ ꝯſciam omiſerint ꝯtra quēpiaꝫ
ꝓcedē: vel ipſam hereſim alienis ipo
nerēt: aut iponerēt q̄ ipedirēt officiū
ſuū eſt excoicatio papalis ꝑ cle. mul-
toꝝ. de here.

De medicatib⁹ ꝓfeſſis: qui tranſeunt
ad aliquam religionē monachalē ex-
cepto ordine cartuſiēſiū ⁊ recipiētib⁹
tales ſcienter ē excoicatio papalis ꝑ
cōſtōnē Martini factam ꝯſtātie.

De clericis ſcient ⁊ ſponte coicātib⁹
excoicatis a papa in diuinis ē excoi-
catio papalis ſm Hoſti. Iſta excoica
tio tamē habꝫ dubiū. extra de ſen. ex.
c. ſignificauit.

De ꝑticipātibus in crimine ꝓpter qḋ
aliqs ē excoicat⁹ aliqua ꝑdictaꝝ ex-
coicationū eſt excoicatio papaliſ ꝑ. c.
ſi cōcubine. ex̄ de ſen. exco.

De his q abſoluūt ab aliq̄ ꝑdictaruꝫ
excoicationū citra ſedē apłicā: ꝑter
q̄ in articulo mortis q talit abſoluti
ſi nō ſe repñtēt q̄citius pñt ei a q̄ pñt
abſolui: vel mittāt ꝓ abſolutiōe rein
cidūt in eādē. ſ. papalē excoicatiōem
ꝑ. c. eos. de ſen. ex. li. 6.

Excoicatiōes epiſ ex iure reſeruate.

De vberātib⁹ clericos religio
ſos vel moniales: ſeu talibus

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

manus violẽtas inijciẽtib⁹ ſeu teme
rarias ē epal' excoicatio ſi fiat leuis
iiuria talib⁹ per.c.peruenit.extra de
ſen.exco.

De his q̄ inituntur ordinatiõib⁹:ſeu
alienatiõib⁹a ſciſmaticis factis ē epa
lis.p.c.i.ex̄ de ſciſma.

De his q̄ vſurpãt de nouo vacãtiuʒ
eccl'iaꝝ monaſterioꝝ vel alioꝝ pioꝝ
locoꝝ cuſtodiã:ſeu guardiã titulum
aduocatiõis ſeu defenſiõis: que ꝓprie
ſunt nomina patronatus:vel ipſoruʒ
locoꝝ vacãtium bona occupãt:vel re
galia.i.collectã que fit rõne regis vł
impatoꝝ ſeu tributũ regi debituʒ: ut
.c.gñali.de elec.li.6.

De clericis vel monacis ipſoꝝ locoꝝ
vacãtiũ q̄ hoc fieri ꝓcurãt:ꝛ hec ex/
coicatio cũ pori hr̄:excoicatio ē epa/
lis p.c.gñali.de elec.in 6°.

De his q̄ ab eccleſijs vel ꝑſonis eccle
ſiaſticis p̄ ſe vel p̄ aliũ ſuo noĩe vł ali
eno ꝓ ꝑſonis vel rebus q̄s non cã ne
gociatiõis deferũt vel deferri faciũt
ſeu trãſmittũt exigũt aliq̄d pedagiũ
vel guidagiuʒ eſt excoicatio epalis.
p.c.quãq̄ de cẽſi.li.6.

De his q̄ fecerint ſtatuta cõtra liber
tateʒ eccleſie.ꝛ q̄ ſcripſerint ea: ꝛ qui
ſũt ptãtes cõſules rectores ꝛ cõſilia/
rij locoꝝ vbi dicta ſtatuta:ſeu etiam
cõſuetudines edite ſunt:vel ſeruate
ꝛ q̄ ſeruare ea fecerint: ꝛ ſm̄ ea iudi
cauerint:vel qui i publicam formam
redegerit iudicata ē excoicatio epa
lis.p.c.nouerit de ſen.exco.

De rectorib⁹ ciuitatũ faciẽtib⁹ exacti
ones indebitas clericis religioſis vel
eccleſijs eoꝝ:ſi poſtq̄ fuerit moniti:
nõ deſiſtãt eſt epalis excoicatio.p.c.
nõ minus:ex̄ de imu.eccle.ꝛ.c.aduer
ſus conſules.

De his qui abſolutionẽ ab aliqua ex
coicatiõe:vel reuocationẽ ei⁹ ſuſpẽſi
onis vel interdicti extorquent p̄ vim
vel per metum: neq̄ valet abſolutio:
ſ incurrũt nouã excoicationẽ eſt epa
lis excoicatio.p.c.i.de his que vi me
tus ve cã fiunt.libro 6°.

De his q̄ p aſſaſſinos.i. quoſdaʒ infi
deles qui ex falſis ſuis opinionibus
de facili mittebãt ad occidẽdũ xp̄ia/
nos:ꝛ qui interfici fecerint:vel mãda
uerint aliquẽ chriſtianũ:etiã ſi mors
nõ fuerit ſbſecuta.ꝛ de receptatorib⁹
ꝛ defenſorib⁹ ꝛ occultatorib⁹ eoꝝ eſt
excoicatio epalis. per.c. ꝓ humani.
de homici.li.6.

De ptãtib⁹ capitaneis rectorib⁹ con
ſulib⁹ iudicib⁹ cõſiliarijs: ꝛ alijs offi
cialib⁹ qui ſtatuta faciũt ſcribũt:vel
dictant:per que quis cõpellaꝉ ſoluẽ
vſuras vel ſolutas nõ repetẽ ē epał
excoicatio cle.ex graui.de vſuris.

De his qui occaſiõe ſnie excoicatõis
vł interdicti late dãt licẽtiã grauãdi
illos qui tulerũt eas vel ſuos in ꝑſo/
nis vł reb⁹:hic tamẽ caſus eſt epiſco
palis vſq̄ ad duos menſes ab incur/
ſiõe ſnie:abinde võ eſt papalis excoi/
catio.p.c.q̄cũq̄.de ſen.exco.li.6.

De his q̄ iudicãt ſtatuta edita in fa
uorem vſurarioꝝ:ꝛ qui habẽt ſuper
hoc ptãtẽ:niſi ſtatuta ipa deleuerint
aut ſi ea ꝑmiſerint obſeruari. Unde
illi qui faciunt capitula cũ iudeis: ut
dñi ꝛ coitates ꝛ ꝯtinẽtia q̄ poſſint fe
nerari:ꝛ q̄ nõ poſſint repeti i iudicio
vſure extorte ab eis:ꝛ h⁹mõi videnꝉ
incidere in hanc excoicatõeʒ: ꝛ dñi q̄

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

ea faciunt. ⁊ ciues qui cōſulūt. cle. ex
graui. de vſuri.

De his q̄ concedūt repreſalias cōtra
pſonas eccleſiaſticas ſpāliter aut ge
neraliter. ē epālis excōicatio p. c. ſi pi
gnoratiōes. de iiuri. ⁊ dam. da. li. 6.

De rectorib⁹ ſecularib⁹ vel q̄buſcūq;
officialibus eoꝝ qui cognoſcerent de
crimine hereſis aut captos liberarēt
vel dyoceſanoꝝ vel inq̄ſitoꝝ officiū
impedirēt eſt epālis p. c. ut inq̄ſitiōis
de here. li. 6.

De his qui ſcienter contrahūt matri
monia in caſibus non conceſſis ⁊ ꝓhi
bitis conſanguinitatis ⁊ affinitatis: ⁊
de ꝯtrahētib⁹ cū monialib⁹ ē epalis.
ut cle. eos. de cōſan. ⁊ affi.

De dn̄is tpalib⁹ q̄ ſbditis interdicūt:
ne p̄latis vl' pſonis eccleſiaſticis q̄cq̄
vēdant vel emāt ab eis bladum mo
lāt panem coquāt ⁊ h⁹mōi obſequia
exhibē p̄ſumāt ē epālis excōicatio. p
. c. eos. de imu. eccle. li. 6.

De his q̄ impediūt: q̄n corā iudicibus
eccleſiaſticis vl' legati. vel ordinariis
in caſibus qui ad eos pertinent illi q̄
cōquerūtur iuſticiā poſſint obtinere
excōicatio ē epālis. p. c. quoniam. de
imu. eccle. li. 6.

De his q̄ cōpellūt impatores lrarum
apoſtolicarū: vl' alios recurrētes ad
foꝝ eccleſiaſticum in cauſis que de iu
re vel antiqua conſuetudine ad ipſū
ptinēt: vel ad deſiſtēdū vel litigādū
de eis in foro ſuo ſeculari; grauando
iudices eccleſiaſticos: vel imperātes
ſeu litigātes: ſeu volētes coram eis li
tigare: vel q̄uādo ꝓpinquos eoꝝ: vel
capiētes res vel eccleſias talium: vel
quocūq; alio modo. dicto. c. quoniā

eſt epālis: ⁊ ſimiliter de dātib⁹ conſiliū
⁊ fauorē ⁊ auxiliū ad oīa p̄dicta in
duob⁹. §. p̄cedētibus.

De his q̄ p̄latos capitula ſeu alias p
ſonas eccleſiaſticas cōpellūt ad ſub
mittēdū laycis: vel ad alienādū bōa
imobilia ſeu iura eccleſiarū: ⁊ ſimilit̄
layci qui vſurpāt ſibi illicite h⁹mōi. ⁊
ſi nō deſtiterint poſtq̄ fuerint admo
niti eſt epālis excōicatio. p. c. hoc con
ſultiſſimo. de re. ec. nō alie. li. 6.

De his q̄ fingūt fraudulēter aliquem
caſum: p quē aliquis iudex mittat ad
aliquā mulierē ꝓ teſtimonio ē excōi
catio epālis. p. c. mulieres. de iu. li. 6.

De his q̄ vocāt ad dirigēdas moni
ales i electiōib⁹: niſi abſtineāt ab his
p q̄ poſſit diſcordia nutriri ē excoica
tio epiſcopalis. per. c. indēnitatib⁹ de
elec. li. 6.

De his q̄ grauāt clericos vel alias p
ſonas eccl'iaſticas ad q̄s ſpectat aliq̄
electio ꝓ eo q̄ rogati ſeu al's iducti:
eū pro quo rogabant ſeu inducebant
noluerūt eligē: vel ꝯſanguineos eorū
aut ip̄as eccleſias: ſeu loca bn̄ficiī: ſeu
aliis bonis ſpoliādo: ſeu alias iiuſte
pſequēdo. c. ſciāt cūcti. de elec. ⁊ ē epa
lis excōicatio.

De his q̄ loquūt ſecrete: vel mittunt
ſcripturas vel nūciū alicui cardinali:
q̄n ſūt recluſi occaſiōe electiōis pape
eſt epālis excōicatio. p. c. vbi piculū.
de elec. li. 6. ⁊ de dn̄is ⁊ rectoribus ⁊
officialib⁹ q̄ imīnēte dicta electiōe nō
ſeruant ipſam conſtitutionem. per. c.
vbi periculum.

De his q̄ p̄curāt q̄ ꝯſeruatores dati
ſe intromittant de his que non licent
ideſt de aliis q̄ de manifeſtis iiuriis

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

ꝛ violētijs eſt excoīcatio epiſcopalis p.c.ſtatuimus.de offi.dele.li.6.

De dnis rectoꝛibus ad regimen vrbis rome ꝛ electis:ꝛ fautoꝛibus qui fecerint contra conſtitutionem ſuper hoc factam eſt epiſcopaliſ excoicatio per.c.fūdamenta.de elec.

De electis magiſtris doctoꝛibus vel ſcholarib⁹ tractantib⁹ cū aliquo ciue Bononienſi de cōducēdo hoſpitiū ir reqſitis inglinis niſi tēpus cōductionis fuerit elapſū ē epāliſ excoicatio p.c.ex reſcripto.ex̄ de locato.

De doctoꝛib⁹ ſeu magiſtris q ſciēter illos religioſoſ qui dimiſerūt habitū docēt litteras:ſcꝫ legē vel phyſicam eſt excoīcatio epalis.p.c. ut periculo ſa.ne cle.vel mo.li.6.

De dnis vel rectoꝛib⁹ tēpoꝛalibus q nō fecerit obſeruari ea que ſtatuunt cōtra inſecutoꝛeſ cardinaliū:ſeu alic⁹ de familia eoꝝ vel pape ē excoīcatio epiſcopalis p.c.felicis.de pe.li.6.

De his q impediunt viſitatoꝛes monialium vel canonicarū:ſi moniti nō deſiſtāt ē epiſcopalis excōicatio per cle.attēdētes.de ſtatu mo.

De impugnantib⁹ litteras pape ante coꝛonatiōeꝫ ei⁹.ꝛ eſt bn̄dicti pape.ii.

De quibuſdā mulierib⁹ que beghine dicūt:ꝛ de religioſis fauētib⁹ eas in illo ſtatu:ꝛ erant iſte certum habituꝫ aſſumētes nulli obediētiam ꝓmittentes nec renūciantes ꝓprijs:nec regulā hn̄tes:licꝫ qbuſdā religioſis ſpāliter inhereāt.de here.c. ad noſtram. Nec intelligūt ſub noīe ille que etiam bighine vel veſtite dicūt de penitētia beati Dn̄ici.nr pꝫ in declaratiōe Johannis.22.ꝛ idē dr̄ de tertio oꝛdine beati Franciſci:imo ex illa cle. videt̄ dici beghine ille excoīcate que habēt illos erroꝛes ibi poſitoſ qui cū ſapiāt hereſim ē hodie foꝛte caſus papalis ꝛ eſt contra tales beghinas.

De his qui abſoluti ab excoitatiōe i articulo moꝛtis:vel ꝓpter aliud impedimentum non repreſentant ſe q̄ci tius cōmode poſſunt ei a quo debebant abſolui:qꝛ reincidunt in eandeꝫ de ſen.exco.c.eos.

De ꝑticipatib⁹cū excoīcato i crimie: ꝓpter qd ē excoīcat⁹ dādo ei cōſiliuꝫ ꝛ fauoꝛē.c.ſi ꝯcubine.de ſen.exco.

De his q abſoluūt a ſede apoſtolica vel legatis⁹ꝛ iiungit̄ eis q ſe repſentēt oꝛdinarijſ vl̄ al̄s ſuſcepturi pniaꝫ ꝛ paſſis iiuriā:ſeu al̄s obligati eis q bus ſciēter ſatiſſaciant ſi hoc nō faciunt cū ꝓmū cōmode poterūt: qꝛ reincidūt in eādem ſniam.d.c.eos.

De his q cōtumaciter aſſerūt romanā eccleſiā nō eſſe caput omniū eccleſiarum nec ei tanq̄ capiti eſſe obediēdum.di.19.c.nulli fas.

De his qui ſepeliūt coꝛpoꝛa i cimiterijs tempoꝛe interdicti in caſib⁹ non ꝯceſſis a iure cle.eos.de ſepul.

De his q excoicatos publice:aut nominatim int̄dictos vl̄ vſurarios manifeſtoſ ſcienter ſepeliūt in cimiterijs dicta cle.eos.

De clericis q manifeſtis vſurarijs ad exercendum fenus domos locāt:vel alio titulo cōcedūt ē excoīcatio epalis.p.c.vſuraꝝ.de vſur.

De eo q nō eſt electus a duabus partibus cardinaliū.ꝛ ſe gerit ꝓ papa.c.licet.de elect.

De monacis ꝛ canonicis regularib⁹

archidia ōis decanis ꝑpoſitis pleba
nis cātoꝛib⁹ ⁊ aliȷs clericis ꝑſonatuꝫ
hñtib⁹: aut etiā qbuſcūq; p̄ſb̄ris qui
audiunt leges vel phyſicā: eſt epiſco
palis excoīcatio per. c. non magno pe
ne cleri. vel mo.

De religioſis qui temerarie vbicūq;
habitum ſue religiōis dimittūt excoī
catio eſt epiſcopalis. per. c. ut pericu
loſa. ne cle. vel mo. li. 6.

De religioſis qui accedūt ad ſtudia:
niſi a ſuo prelato cum conſilio maio
ris partis cōuentus licentia ſibi ſit cō
ceſſa. d. c. ut ꝑiculoſa. li. 6.

De religioſis qui decimas debitas ec
cleſiȷs ſibi appropriāt vl' vſurpāt: ſiue
q non ꝑmittūt ſolui eccleſiȷs decimas
de animalibus familiarū ⁊ paſtoꝛum
ſuoꝝ vl' alioꝝ imiſcētiū ipa animalia
gregibus eoꝝ tales ſi nō hñt admini
ſtratiōes ⁊ bñficia ſūt excoīcati ſi hñt
ſūt ſuſpēſi: niſi regſiti deſtiterit infra
menſem. cle. religioſi. de deci. Et ē epi
ſcopalis excoīcatio.

De monachis ⁊ canonicis regularib⁹
nō habētib⁹ aliquā admiſtrationem
q ſe cōferunt ad curias ꝑncipum ſine
licentia ſuoꝝ p̄latoꝛū: ut dānū aliqd
inferāt ſuis p̄latis aut monaſteriȷs ⁊
qui ſine licētia arma tenēt īfra ſepta
monaſteriȷ ē ep̄alis excoīcatio. p cle.
ne in agro. de ſta. mo.

De religioſis vel monialib⁹ ꝓfeſſis ⁊
clericis in ſacris oꝛdinib⁹ ꝯſtitutis: q
ꝯtrahūt matrimoniū de facto eſt ex
coīcatio ep̄al'. cle. eos. de ꝯſan. ⁊ affi.

De inqſitoꝛib⁹ hereticoꝝ: q pretextu
officiȷ inqſitōis qbuſuis modis illici
te pecuniā extoꝛquēt vl' ſciēter bona
eccleſiarū ob delicta clericoꝛum fiſco
eccleſie applicāt nec poſſunt abſolui
niſi qbus extoꝛſerit plene ſatiſfecerit
de pecunia eſt ep̄alis extoīcatio. cle.
nolentes. de here.

De religioſis q nō ſeruāt interdictū
qd ꝑfuat ſancta mr̄ eccl'ia romana ut
cle. ex frequētib⁹. de ſen. exco.

De religioſis q cōfitētib⁹ ſibi non fa
ciūt cōſciētiā ſciēter de decimis ſol/
uēdis: tales ab officio ꝑdicatiōis ſūt
ſuſpenſi: donec cōmode poſſint faciāt
eis cōſcientiā: ⁊ ſi interim predicant:
ſūt excoīcati ep̄ali excoīcatiōe. ⁊ ſilr̄
de religioſis qui dicūt aliqua vbaꝫ ut
retrahāt audiētes a ſolutiōe deciaꝝ
ē ep̄al' excoīcatio p cle. cupiētes. d pe.

De religioſis mēdicātib⁹ qui domos
ad habitādū vel loca d nouo recipe
rent: aut de nouo recepta mutarent:
vel alienarent. c. i. de exceſſ. pla. i cle.

De fratrib⁹ minoꝛib⁹ q tpe interdicti
recipiūt ad diuina fratres vl' ſoꝛoꝛes
de tertio oꝛdine ſancti frācīſci ē epi/
ſcopalis excoīcatio. c. cū ex eo. de ſen
ten. exco. in clementinis.

Ingrediētes mōaſteria monialiū oꝛ/
dinis ꝑdicatoꝝ ex̄ caſus neceſſarios
qui declarāt in ꝯſtitutōib⁹ ſuis: puta
ad dandū ſacramēta infirmis ad me
dendū eis: ad reparandum edificia: ⁊
h⁹ mōi: nō habita licentia a papa vel
a magiſtro oꝛdinis ſūt excoīcati: nec
pn̄t abſolui: niſi a papa vl' a magiſtro
oꝛdinis: vel ab alio cui fuerit cōceſſa
talis abſolutio ut pꝫ in bulla ipſi⁹ oꝛ
dinis cui⁹ bulle trāſūptum vidi ego.

Ingrediētes monaſteria monialium
oꝛdinis minoꝝū ex̄ caſus neceſſarios
cōceſſos in cōſtōibus ſuis ſine licētia
pape vel miſtri oꝛdinis excoicatōem

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

dyoceſanis reſeruatam icurrũt: ꝓut
audiui a qbuſdam fide dignis.
Nota ꝙ ab excoicationib⁹ q̃ fiunt ab
homine ſiue a iudice regulariter non
põt quis abſolui niſi a ſuo excoicato
re vel ab hñte plenariam iuriſdictio
nẽ ſup eũ: vel a ſupiori ſuo: niſi in ar
ticulo mortis.
Itẽ nota ꝙ fratres pdicatores ꝛ vo
lentes ingredi eoꝝ religionẽ poſſunt
abſolui a prelatis ipſi⁹ ordinis a ſen
tẽtijs excoicatiõis ſuſpẽſiõis ꝛ interdi
cti: latis ab hoie vel a iure: ſaltem ab
illis quoꝝ abſolutio reſeruatur epo.
De materia omnium ſupradictarum
excoicationũ: tam pontifici ſũmo: ꝙ
epis vniuſcuiuſq; dioceſis: tã a iure:
ꝙ ꝑ extrauagantes ꝛ ꝓceſſus curie.
Uide pleni⁹ ꝛ clari⁹ ac diffuſi⁹ ſi vis
vidẽ i titulo de cẽſuris eccleſiaſticis.
in quarta pte mee ſũme: ſiue cõpilate
ꝑ me fratrem Antoninũ archiepũm
florentinum. Et ſic eſt finis omniũ ca
ſuum tam ſummo pontifici ꝙ epis re
ſeruatorum.

Primo notandum eſt ꝙ ſunt
due ſpẽs excoicatiõis. ſcilicꝫ
maioris ꝛ mioris. Excoica
tio maior ſemp ẽ peccatũ mortale: ꝛ
talis pmo eſt ſepat⁹ a deo: ꝛ nõ põt
coicare ꝓ aliqua vtilitate anime ſue:
Secundo eſt ſepat⁹ a ſancta eccl'ia. i.
a coione ꝛ pticipatõe fideliũ: exceptl
his caſib⁹ qui ſupra ſpecificati ſunt.
Et ſunt qnq; in qbus ipſe excoicatus
non poteſt pticipare: q continẽtur in
hoc verſu.
Si ꝑ delictis anathema qs efficiatur
Os orare vale cõmunio mẽſa negatur

Qui ſic intelliguntur. Os. i. locutio.
Orare. i. oratio cum alijs in eccliſia.
Coio. i. coicatio ſacramentorũ. Uale
. i. ſalutatio. Menſa. i. cibus ꝛ potus
Excoicatio vo minor aliqñ ẽ morta
le peccatũ: aliqñ veniale: ſed anteqꝫ
dicatur quãdo ſit mortale vel veniale
Noto ꝑus ꝙ nouẽ modis homo põt
incurrere excoicatiõem minorem.
Primo qñ qs pticipat cũ excoicato
excoicatiõe maiori aliq̃ illoꝝ modoꝝ
ſuperius dictoꝝ. Secundo qñ quis
cõmittit ſacrilegiũ: ſicut q furatur in
eccleſia: vel in ea illicitum quid facit.
Tertio qñ qs ẽ publicus cõcubina
rius vel fornicator. Quarto quãdo
quis acceptat aliquã eccleſiã a layco
ꝛ illam ſic tenet: ut. 26. q. 2. c. ſi quis.
Quinto quãdo quis ẽ ſymoniacus
qui eſt etiam excoicatus excoicatiõe
maiori. Sexto ſm quoſdã quando
in bello iiuſto ɔtra chriſtianos exer
cet quis artem baliſtaꝝ aut ſagittaꝝ
Septimo oppſſores iopũ ꝛ paupũ
publici predões: publici vſurarij: me
retrices q omnes largo mõ loquẽdo
poſſũt dici excoicati ꝓ ꝙto taliũ ob
latiões nõ debent admitti ad altare
ſanctũ dñi. Octauo illorũ qb⁹ dene
gatur eccl'iaſtica ſepultura: ſicut ſũt illi q
moriũtur i torneamẽtis. q dato ꝙ peni
tẽtes moriantur nõ ponũtur i cimiterio.
ſilr̃ etiã dr̃ de illis q nõ coicant ſemel
in anno ſine neceſſitate ꝛ cã: ut. c. oĩs
de pe. ꝛ re. Nono omnes publici pec
catores. Omnes autẽ caſus ſupradi
ctos ponit Inno. Ray. ꝛ Hoſtieñ. et
in qlibet pdictoꝝ caſuũ põt abſoluẽ
ſimplex ſacerdos ꝛ epus. pterꝙ forte
in ſymonia ꝛ excoicatione maiori.

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

Jn pmo ergo casu.sc3 in pticipatione cũ excoĩcatis maiori excoĩcatiõe põt homo peccare mortaliter ⁊ venialit Mortaliter triplicit. Primo quãdo pticipat in eodẽ crimie pter qð ipe est excoĩcatus dãdo cõsiliũ auxiliũ ⁊ fauorem:rõe cuius peccatũ cõmittit Secũdo quãdo pticipat cũ excoica-to in aliq̃ alio crimie mortali ab illo pter qð ipe est excoĩcatus Sz i primo casu nota ꝙ pticipãs cũ excoĩca-to i eodẽ crimie ut dictum ẽ icurrit excoĩcationẽ maiorem:sed in secũdo modo cadit tãtũ i minori excoĩcatõe etiã si mortaliter peccat Tertio qui coĩcaret cũ excoĩcato maiori excoĩcatione i sacramẽtis puta accipe corpꝰ christi cum eo: vel sacros ordines incurrit excoĩcationẽ miorẽ: peccat tñ mortaliter. Jn alijs aũt casibꝰ supra-dictis non peccat qs pticipãdo cum excoĩcatis:nisi p quãto aliqs in cõtẽptũ pcepti ⁊ phibitiõis facte audact cum excoĩcato:⁊ ad libitũ cõuersaretur:aut in salutãdo:aut i loquẽdo sine necitate:aut i morãdo vel coĩcando Sz nota ꝙ sacerdos recipiẽs aliquẽ excoĩcatũ maiori excoĩcatiõe ad officium ecclie:aut ad sacramẽta:aut ad eccliasticã sepulturã:nõ solũ mortalit peccat:ꝫ sbito ẽ suspẽsus ab ad-mistratiõe:⁊ sibi ẽ interdictꝰ introitꝰ ecclesie quousq; sit absolutꝰ: ⁊ efficit quasi irregularis.⁊ si talit interdictꝰ moriat nõ deb3 poni i cimiterio nec debet pter timorẽ sacerdos desistẽ qn talem excoĩcatũ expellat de ecclia quia nõ excusat rõne timoris:nisi talis eẽt timor q posset cadere i cõstãtẽ virum:tũc.n.ſm quosdam excusatur ab interdicto. Hostieñ.autem dicit ꝙ beatꝰ erit talis sacerdos si se pparet ad martyrium. Nota igit quomodo habuisti ꝙ i nouem casibus hõ cadit in excoĩcationem minorem: rõne cuiꝰ sepatus ẽ ab effectu sacramentorũ:⁊ q̃tum ad deum. Nã peccatũ mortale animã separat a deo:⁊ excoĩcatꝰ quõcũq; est in peccato mortali:pterq̃ pticipando cũ excoĩcato maiori excoĩcatiõe in loquendo salutãdo orãdo: coĩcãdo ⁊ comedẽdo in qbꝰ casibus ſm Tho.homo nõ peccat mortaliter nisi ppt cõtẽptũ dato ꝙ excoĩcatiõe3 icurrat:⁊ ideo qui ẽ in peccato mortali.quocũq; aliter est excoĩcatꝰ:etia3 q̃tum ad ecclesia3 ẽ sepatꝰ ab effectu idest a gratia ⁊ sacramẽtis: ꝙ nullꝰ q ẽ in pctõ mortali:cũ sit indispositus potest cõsequi gratiam spũs sancti: potest tamen intrare in ecclesiã: stare in officio diuino:⁊ etiam potest cum alijs i alijs pticipare:sed nõ põt pacẽ in ecclesia recipe:cum pax ipa sit loco cõmunionis Sed hec omnia plenius habent in decretis ⁊ decretalibꝰ: ⁊ i sũmis:ideo cum expedit videre quere diligentius in ipsis.

Postq̃ ille qui vult cõfiteri: dixit ex se ea que voluit de peccatis suis: si nõ dixit sufficienter:qð quasi semp accidit iterrogandus est plene d his que nõ dixit put videbit fore expediẽs Si vero modicum vel minus dixit potes interrogare ſm ordinem infra positum:v3 primo de decem preceptis:postea de vitijs capitalibus: nõ aũt omnes de omnibus:sed de illis q̃ solẽt in talibꝰ reperiri:⁊ nõ solum de istis peccatis

interrogãdi

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

ĩterrogandi ſunt: ſed de omnibus cir cũſtãtĳs peccatoꝝ: put. ſ. ſatis oñſuz eſt. Non tam eſt neceſſe de quolibet peccato mortali omnes circunſtãtias ꝑdictas cõfiteri: ſed ſolum illas que trahunt peccatum in aliam ſpẽz: que ſcꝫ hñt ſpãlem deformitatẽ oppoſitaz alicui ꝑceptoꝝ. Sꝫ ⁊ de numero pec catoꝝ mortaliuꝫ. ſ. quotiens mortale peccatũ ɔmiſſuꝫ eſt in qualibet pecca toꝝ ſpecie diligẽter interrogandũ ẽ.

Incipit ꝑma pars de mõ interro gãdi penitentes a ɔfeſſore ẜm decem precepta legis. Primum preceptũ cõ tinet tria capitula. Primum.

Unum cole deuꝫ. Circa hoc primum preceptuꝫ: ſic potes interrogare ⁊ ꝑmo de votiſ.

De votis.

Nota ẜm magiſtrum ſñiarum di. 38. ꝙ votũ eſt teſtificatio quedã ꝓmiſſiõis ſpontanee que fit deo: de his que dei ſũt: ⁊ fieri debet: vel breuius ẜm Tho. Uotum ẽ ꝓmiſſio deo facta de aliquo qđ ſit deo acceptum: ad qđ reqrunꝶ tria. ſ. deliberatio volũtatꝭ. ꝓpoſitũ ⁊ ꝓmiſ ſio. vltimũ oriꝶ ex ſcđo: ſcđꝫ ex ꝑmo. Si trãſgreſſus eſt ſeu omiſit implere aliqđ votũ licitũ: ⁊ ſi aduertenꝶ cum poſſit eſt ſemper mortale. Et totiens quotiẽs frãgit. Secꝰ ſi ex obliuiõe vꝉ quia nõ poterat vt infirmus ieiunare ⁊ huiuſmodi.

Si vouit ſe aliqđ mali facturꝫ: vt vin dictã: vel maioris boni impeditiuuꝫ: vt nõ ĩgredi religionẽ hoc ẽ mortale ⁊ ſine aliq̃ diſpẽſatõne dꝫ illđ ĩfrigẽ.

Si nimis tardauit implere: ꝓpter qđ a memoria excidit omnino: vel venit ad ſtatum nõ valendi implere: cũ ꝑus potuiſſet mortale videꝶ. Idẽ quãdo dimiſit ꝓpoſitũ implendi: cum tamen poſſet: alˀs mora implendi votum: qñ ſibi nõ prefuit tempus nõ videꝶ mor tale: niſi mora eẽt valde nimia: ⁊ niſi ex hoc ei ĩmineret piculum nõ valẽdi implẽ: vt de voto ingrediẽdi religio nẽ cuꝫ tñ nõ haberet cãm legitimam cogẽtẽ dilatõis: tunc etiã ẽ mortale.

Si fecit votum de re licita: vt de ele moſina ieiunio ⁊ huiuſmõi: ẜ ob malũ finẽ: puta vt poſſit facere vindictam adulterium ⁊ huiuſmõi mortale pec catũ eſt nec teneꝶ illud implere.

Si fecit votũ abſtinentie ⁊ huiuſmõi ⁊ dubitat vtrũ poſſint ĩplere vel nõ ⁊ ſine diſpenſatione vꝉ ɔmutatõe ſu perioris: cũ poſſit faciliter recurrẽ ad eum: vel ad ɔfeſſorem ſuũ ꝓ conſilio frangit mortale videꝶ.

Nota tamẽ ꝙ viri pñt irritare vota vxoꝝ. ſ. abſtinẽtie pegrinatõis elemo ſine: ⁊ acceſſus ad talẽ locũ: ⁊ marie votũ elemoſinaꝝ ſi nõ hñt niſi dotem abſq; alia ſupioꝝ diſpenſatõe: ⁊ ſi fi at talis irritatio etiã ſine cã rõnabili a viro ãmõ nõ teneꝶ vxor ĩplẽ talia vota. Dubiũ eſt de voto hyeroſolimi tano: qꝛ hoc in fauorẽ fidei emittiꝶ.

De irritatiõe votoꝝ impubeꝝ ⁊ filio rũfamilias ⁊ religioſoꝝ: vide in ſcđa pte ſũme. ti vltimo.

Si hñs votum caſtitatis: vel religio nẽ intrãdi ⁊ matrimoniũ ɔxit morta le ẽ: ⁊ nõ põt ɔſũmare illđ abſq; mor tali peccato: quia adhuc poteſt illud ĩplere: ⁊ debet ante conſũmationem

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

matrimonii poſt ↄſūmationem vero
reddere tenet debitum etiā interpre
tatiue petenti. Sed exigendo ſemper
peccat mortalit᷑: vnde ↄſulenduꝫ ē et
ei petere ſuper hoc diſpēſatōem a pa
pa ſꝫ Snil. poſſꝫ ēt eps diſpēſar̄ niſi
eſſet talis ↄtinens ⁊ obſeruans ipſuꝫ
Si fecit votū ſtultuꝫ ⁊ irrōabile: vt
ieiunare dñica die: vl' nō pectinare ca
put: vel lauare i ſabbato: ⁊ huiuſmōi
mortale nō eſt: ſed ꝓhibēdus eſt illō
implere.

De voti tranſgreſſione.

Et nota ꝙ a trāſgreſſiōe vo
toꝝ poteſt de iure cōi ⁊ con
ſuetudine ↄfeſſor abſoluere
quia nō eſt de cāibus reſeruatis. ſꝫ de
diſpenſatione ⁊ ↄmutatōe votoꝝ nō
poteſt ſe itromittere ſin̄ ſpāli ↄmiſſio
ne dioceſanoꝝ: vl' alki⁹ q poſſit illam
dare. Epi aūt in omnibus poſſunt cō
mutare vl' diſpenſare: niſi in voto ca
ſtitatis vel religionis ⁊ tribus votis
ꝑegrinatōis. ſ. hyeroſolimitāi ad ſan
ctum Jacobum: ⁊ ad limina aploꝝ
ideſt Romā: in quib⁹ votis papa vl'
ſūmus pñiarius ſoli diſpenſant: vl' cō
mutant.

De votis hēs in ſcda pte ſūme.

De ſupſtitionibus. c. 2m.

Si fecit ipe vl' fieri fecit aliqō
maleficium: ſeu iuxta vl'gare
malias in quibus ſemp fiunt
incantatōnes occulte vl' manifeſte: de
monū inuocationes: qō ſemp eſt mor
tale: ⁊ dignū morte corporali.

De incantatōibus.

Si fecit vel fieri fecit: vl' ꝓcu
rauit aliquā incantatiōeꝫ cū
ſacramētalib⁹ eccleſie: vt aq̄
baptiſmali vel oleo ſcō ⁊ huiuſmodi
ob ſanitatē vel aliā cām ē mortale ⁊
grauiſſimū.

De adoratione creaturaꝝ.

Si adorauit aliquā creaturā
faciēdo orationē ad eaꝫ: vt
ad lunam ſoleꝫ ⁊ ſtellas cum
ꝑ apparet: ⁊ huiuſmōi ē mortale pcꝫ.

De diuinationibus.

Si fecit vel fieri fecit aliquaꝫ
diuinationeꝫ ad inueniēdum
furta: vl' ad ſcienduꝫ occulta
vel futurū: qō ſibi ↄtingere poteſt eſt
mortale.

De arte notoria.

Si didicit artem notoriam: vl'
vſus eſt ea ad ſciēduꝫ aliqua
vel ſi vſus eſt arte nigroman
tica mortale ē: ⁊ ſi habet librū inducē
dus eſt vt eum comburat. al's non eſt
abſoluendus ſicut eſt liber Almadel
Sexiphoras ⁊ aliꝭ libri ↄburendi ſꝫ:
quia mortale eſt vti eis.

De ↄſtellatōibus.

Si ex ↄſtellationibus vel pla
netis ſb qbus nat⁹ eſt aliqd
iudicauit determinate de cō
uerſatione ei⁹. Idē ſi ex phiſonomia.
Credere. n. hominē ex fato vl' ↄſtella
tione vl' ↄplexione cogi ad bonuꝫ vel
ad malum eſt hereticum.

De ſortibus.

Si vſus eſt ſortib⁹ diuinato
riis quod ē mortale: ex leui
te autē veniale.

Si dedit aliqō turpe vxor viro ad
comedēdum. vel alteri vt amaret eā
vel fecit vel dixit aliqd turpe ad hu
iuſmodi eſt mortale. interrogandum
eſt quid fuit illud.

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

De incantationibus.

SI fecit vel fieri fecit aliquam incantatōem ob ſanitatē cō/ſequēdā: ⁊ qn̄ hoc fit ſciēdo eſſe ꝓhibitū ē mortale cōiter: quādo v̄o ex ſimplicitate fieret putando eſſe bonas orōnes videt̄ veniale. Sꝫ ſi nollet in futurū abſtinere negāda ē ei abſolutio: quia ex obſtinatōe ⁊ malitia videt̄ eē mortale: ⁊ interrogandꝰ eſt de v̄bis quibus vtunt̄: ⁊ de obſ/uantijs quas addūt.

De breuibus.

SI fecit vel fieri fecit: vl' vſus eſt breuibus: que cōiter ſunt ſupſtitioſa ex v̄bis vel carta in qua fiūt: vel modo imponendi vel portandi vel tp̄e ſcribendi: ⁊ inuenta ſupſtitione eaꝝ imponēdū ē q̄ cōbu/rant: ⁊ ſi nollent nō ſunt abſoluendi: quia tunc eſt mortale. Si vero putabant talia eſſe licita tanq̄ orationes: veniale videtur.

De obſeruationibus temporum.

SI obſeruauit vnā diem magꝭ q̄ aliā: in nō icipiendo aliqd tanq̄ malū: vt dies egyptiaticos: vel diē in quo occurrit decapitatio ſci Johannis baptiſte: vel dieꝫ aſcēſionis in colligendis herbis ⁊ huiuſmōi vēiale videt̄: quādo ex ſimplicitate hoc fit: ſiue ſcribēdo aliqua: vl' portādo ad ſuſpēdēduꝫ in aliquo loco ſi ſimplicit̄ credit vēiale eſt. Si v̄o hec crederet aīo obſtinato tunc mortale eſſet talia obſeruare.

De ſomnijs.

SI obſeruauit ſōnia faciēs aliquas orōnes ⁊ obſeruatōes ⁊ poſtea ex his que ſomniat volendo de futuris ⁊ occultis iudicare: ⁊ ꝓnuntiare mortale ē: al's autē ſine obſeruatōne adiuncta adhibē fide nimijs ſomnijs peccatuꝫ eſt: ⁊ ſi exſe nō ſit mortale tñ ꝑiculoſuꝫ ē: q2 ſi diabolus multos decipit.

Si ex effuſiōe olei de lucerna: vl' crocitatione aliquaꝝ auium. vel vlulatu canum. vl' magnitudine ⁊ ꝯtinuitate ventorū ⁊ huiuſmōi eſtimauit aliqd mali euentuꝝ qđ fatuū eſt.

Si exiſtimauit mulieres ꝯuerti i gattas vel alia animalia ⁊ ire de nocte ⁊ ſuggere ſanguinem puerorū ⁊ hꝰ qđ ē impoſſibile niſi deo: ⁊ iō fatuū eſt credere. De hac materia diuinationum incantationum ⁊ omnium ſuperſtitionum vide luce clarius in decre/tis. 26. cā. per totum.

De blaſphemia multiplici dei ⁊ ſanctorum. c. 3.

SI blaſphemauit deum: vicꝫ dicendo eum nō eē iuſtum ⁊ omnia iniuſte diſponere ⁊ eē acceptatorē pſonarum: vel nō videre que fiunt: vel nō curare de actibꝰ hominum vel ꝓditorem: vel ſine merito punire ⁊ flagellare eum: vel nō poſſe iſtud vl' illud facere ⁊ huiuſmōi qlꝫ horum eſt mortale: cum aduertit qđ dicit ⁊ intelligit.

Si blaſphemauit deum vel aliquem ſanctum que ꝓprie dicitur maledictō vt maledictus ſit ⁊c. vt fit ex ira ſemp eſt mortale: ſi aduertit ipſa verba.

Secundum preceptum de iuramētis ⁊ periurijs. et habet. c. duo.

Primum.

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

Nec iures vana ꝑ ipſum. Primo ꝺ ꝑiurio. Si iurauit in aliqua curia coram iudice mēdacioſe mortale ē: ꝗtūcūqꝫ al's hēret iuſtaꝫ cām: ⁊ qui inducit ad hoc aduertenter vt iudex aduocatus procurator: ⁊ huiuſmodi mortalr̄ peccat.

Si iurauit ēt extra iudiciū in cōi ſermone quacunqꝫ ex cā vl' leuitate vel vtilitate vel iocoſitate: vel qualicūqꝫ mō: non ſolū ad ſancta dei euangelia ⁊ ꝑ corpus chriſti: ⁊ ſanctoꝝ: ſed etiā ꝑ fidem: per deū: ſi deus me adiuuet: ꝑ v̄ginem mariam: per cruceꝫ: per animam ſuam: ⁊ huiuſmodi. hoc ſemper ē mortale quando aduertit ſe iurare: ⁊ falſum dicere: ⁊ totiens quotiēs ſic iurando aduertit.

Si iurauit aliqd ꝑ certo: de quo dubitat vtrum ſic ſit mortale eſt: ⁊ precipue iurando in iudicio.

Si iurauit perpetrare aliquid quod eſt mortale: vt facere vindictaꝫ: nō dimittere ꝯcubinam: ſeruare iniuſta ſtatuta: tenere ſecretam iniquam ꝯiurationem mortaliter peccauit: nec debꝫ illud ſeruare.

Si iurauit tenere ſecretū aliqꝺ qꝺ ē tractatū in ꝯſilio: vel aliud qꝺ nulli ē nociuū: ſi aduertēter manifeſtat peccat mortalr̄ ipſe ⁊ qui ſtimulat eum ad manifeſtādū ſciēs illud eē ſecretū

Si iurauit ſeruare ſtatuta alicui⁹ ciuitatis vel vniuerſitatis: aliqꝺ ſcienter ex illis tranſgrediendo ſtatutis peccat mortaliter.

Si tamen aliquod ſtatutuꝫ ē abrogatū ꝑ ꝯtrariā ꝯſuetudinē: ꝗ quotidie ꝑ omnes fit ꝯtrariū ⁊ diu. nō videtur ꝑiurus ſi non ſeruat illud eo ꝙ nō hꝫ vim ſtatuti. di. 4. § leges.

Si iurauit ꝑ aliquē modū ꝓbrioſum per dei mēbra vel ſanctorū: vt faciūt ribaldi mortalr̄ peccauit: ꝗ blaſphēia r̄putať. zz. q. i. c. ſi qs ꝑ capillū

Si ꝓmiſit ſe aliquid facturꝫ licituꝫ in honorem dei vel alioꝝ ſanctoꝝ: ſi non intēdebat obſeruare mortalr̄ peccauit. Si autem intendebat obſeruare ꝫ veniente termino quo debꝫ implere nō ſeruat ꝓmiſſum: cum tamē poſſet: licꝫ cū icōmoditate ſua peccauit mortalr̄ niſi ille cui ꝓmiſit ante terminū relaxꝫ iuramētū: qꝺ facere poteſt ſi ꝓmiſſuꝫ in illi⁹ vtilitatem tm̄ cedat: nam ſi in vtilitatē alioꝝ vel in honorē dei ⁊ ſāctoꝝ nō poteſt ille relaxare: ſꝫ ad epm vel papā ꝑtinet relaxatio vel ꝯmutatio: ſi aūt non poteſt implere excuſať a peccato ꝑ tunc cū non poteſt.

Si quis etiā ꝓmittat cuꝫ iuramento ſe aliquid facturꝫ qꝺ non eſt alic⁹ importatōis boni vel mali: vt mater de v̄berando filiuꝫ: vl' de bibēdo: vl' nō ⁊ huiuſmodi videť veniale iuratio ⁊ ꝑiuratio. Si iurauit ſine cā rōnabili ꝑ quibuſcūqꝫ minimis: dicendo ēt vitatem veniale ē: niſi facēt in ꝯtemptum ⁊ inducendus eſt: vt abſtineat ꝓpter ꝑiculum periurii.

Si induxit aliquē ad iurādum: queꝫ omnino credebat falſum iuraturum mortalr̄ peccauit: niſi eēt iudex hoc faciens ex officio ſuo ſꝫ iuris ordīnē.

De adiuratioue. c. z.

Hec adiuratiōe que eſt inducē aliquē ad aliquid faciēdum ob inuocationeꝫ alicuius rei ſacre. ⁊ ſi ē ꝑ modū coactiōis itēdēs

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

eum obligare p modũ iuramenti ad aliquid faciendum: vt ad ſupiores ⁊ alios in quib⁹ nõ hẽt ptãtẽ ẽ morta le ſicut adiuratio Cayphe cõñ dñm.
Ad ſibi ſbditos võ ẽ licita eo cãu q̃ li ceret eis pcipere alr̃ nõ: ⁊ tc̃ adiurat⁹ tenet illud facere vel dicere alias eẽt mortale ſicut trãſgreſſio precepti.
Si adiurauit plãtos vl̃ ſocios vl̃ in feriores p modũ depcatõnis intẽdẽs reducere adiuramẽtũ ad aliqd boni faciendum: nõ eſt malũ vel veniale.
Si leuiter ⁊ ſine cã ẽ adiuratus nõ fa ciẽs illud non peccat. Tho.
Si adiurauit demones p modũ pcis vel ad fiendũ aliqd ab eis: vel aliqd obtinendũ auxiliũ eſt mortale: niſi qs faceret ex familiari õſilio ſpũs ſancti vel niſi ex quadã ſimplicitate: querẽs ab obſeſſis a diabolo: ſ p modũ coa ctõnis licet eos adiurare ne nobis no ceant.
Si adiurauit creaturas irrõnabiles ne diabol⁹ eis vtat in nr̃m nocumen tũ licz. Si aũt vt demon opet in eis mortale eſt vt incãtatores ſerpẽtium.
Si in cãtilẽis ⁊ turpib⁹ fabul' miſcuit deum ⁊ ſanctos: ⁊ in narrationibus turpibus ⁊ amatorijs eſt mortale: al' veniale niſi faceret in õtẽptũ dei.
Tertium preceptũ de obſeruatõe fe ſtoꝝ õtinet duo. c. Primum.
Sabbata ſanctifices. Quia q̃tũ ad determinationem dieꝝ: iſtud pceptũ ẽ de iu re poſitiuo: ideo hic anne ctere potes de ieiunijs ecc'ie ⁊ de au ditione miſſe.
Primo g̃ ſi fecit aliq̃d manuale opus diebus dñicis ⁊ feſtiuis: vel al's pcep tis ab ecc'ia extra nccitatem: q: mor taliter peccauit ſi per notabile ſpaciũ: ſecus ſi fueret aliqua puncta. Si võ ex nccitate vz q: hoſtes expectant vl̃ veniunt inundatõnes aquaruz ⁊ hĩ tũc liceret remouere blada ⁊ ſuppelle ctilia ⁊ huiuſmõi: ⁊ debẽt obſeruari de veſpera in veſperã. i. de ſero ad ſe ro. de õſe. di. 3. c. pnuntiãduz. ⁊ hic re quirit magna prudẽtia in õſulẽdo.
Si vendidit vel emit dieb⁹ feſtiuis nõ comeſtibilia de die in diẽ: vt panẽ vinuz caſeũ carnes ⁊ huiuſmodi mor taliter peccauit.
Si p modũ negociatiõis non in caſu magne neceſſitatis. In nũdinis tamen ex quo plãti ecc'iarũ tollerãt: ſi nõ di mittũt audire miſſaz ſm Pe. de pal'. vident excuſari qui mercant in dieb⁹ feſtiuis. ſ. a peccato mortali.
Si fieri fecit aliq̃d pdictoꝝ a ſuis fi lijs diſcipulis ſeruis laboratorib⁹ ſiñ neceſſitate peccat mortalr̃ mandans ⁊ exequens. Si tñ mãdãs ſeu mgr̃ vl̃ patronus nõ hz nccitatẽ: ſ diſcipul⁹ eius vel ſeruus vel ruſticus habz ne ceſſitatẽ: ita q aliter nõ poſſet viuẽ: vel q: diſcipulus nõ obedit aliquãdo magiſtro in his dieb⁹ vẽdẽdo vel fa ciẽdo aliq̃d exercitiũ ei⁹ artis p aliq̃ tempore. Et nec iſte nec ali⁹ de illa ar te vult õducẽ eũ ſecũ ⁊ aliõ exercitiũ neſcit facere videt ipſe excuſari.
Nam ſi in obſequiũ ecc'iaꝝ paupcula rũ aliqñ licz aliquid laborare diebus feſtiuis ſm doctores: q̃to magl licet p ſuſtẽtatiõe vite ei⁹ i nccitate tuti⁹ tamẽ eẽt eligere aliquã artẽ ſi poſſet.
Similiter de ſcriptorib⁹ pro pretio ⁊ õficiẽtib⁹ inſtrumenta ⁊ iudicantib⁹

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

⁊ facientibus lōgas dietas nō cā cu-
piditatis ſed neceſſitatis. q̄ꝛ non bene
aliter poteſt fieri.

¶ De barbitōſorib⁹ ⁊ huiuſmodi. ¶ Me-
dicinalia autē ſemper licet facere ⁊
medicari ⁊ talia vendere.

¶ Si per totū diē feſtiuū vacauit lu-
dis venationib⁹ aucupijs choreis ⁊
alijs vanitatibus mundi. frequenter
n. in his occurrunt mortalia peccata:
ꝗſi de ſe iſta non ſint mortalia. ¶ Et
mortale peccatum dieb⁹ feſtiuis ꝯmiſ-
ſum ſit grauius pꝫ: ⁊ iō de huiuſmōi
ꝯfitendum eſt.

¶ De auditione miſſe diebus dn̄icis ⁊
feſtiuis.

Si nō audiuit totam miſſam
diebus illis: ſed omiſit: vl' ex
ꝯtēptu: vel ex cupiditate lu-
crandi vel cā eundi ad ſolatiū: vel ad
ꝯuiuia: ſeu ex negligentia vel ignoran-
tia craſſa mortalit' peccauit: ⁊ totiēs
quotiens dimiſit. Idē ſi audiuit ſꝫ nō
totam dimittēdo notabilē ꝑtem. de
ꝯſe. di. i. c. miſſas. Sec⁹ vō ē ſi modicā
ꝑtem miſſe dimiſit.

¶ Si autem quis audiat in parrochia
ſua vel alibi miſſam ꝓpriam de die: l'
aliam audiendo: vel nō intelligendo
v̄ba: vel nō audiēdo: q̄ꝛ ſꝫ miſſe dicit'
vel audiat alibi ſeu a ꝯcubinario: vl'
ſymoniaco ⁊ huiuſmōi: vel nō ſymo-
niaco ⁊ ꝯcubinario: ex quo p̄lati non
ꝓuident ſup hi⁹ non vident' ſimplices
ſollicitādi: ſꝫ dimittēdum ꝯſcientijs eo-
rum vbi talia abundāt ſꝫ Pe. de pal
⁊ Guil. durañ.

¶ Dimittens vō auditionē miſſe ex in-
firmitate vel ex tali occupatiōe quā
nō pōt dimittē: vt ſeruire infirmo: vl'
alia iuſta cauſa: puta q̄ꝛ manet in ca-
ſtris excuſat'.

¶ Excuſant' etiā puelle que dimittunt'
a parētib⁹ domi: nō tamē euntes ad
choreas: vidue etiā que manēt ī do-
mo clauſe ꝑ menſes: nō excuſant'. ſec⁹
ſi ꝑ dies. xv. vel ꝑ menſem.

¶ De obſeruatione ieiunoꝝ. c. z.

Si quis dimittit ieiunia eccl'ie
vel quadrageſime: quatuor
tempoꝝ: ⁊ vigilias feſtorum
chriſti: ac ap̄loꝝ ⁊ ſcōꝝ ꝑ⁹. xxi. an-
num peccat mortalit': niſi hēat cām le-
gittime eū excuſantem: vel ſaltem exi-
ſtimet ſe habere: puta cū eſt ſatis de-
bilis vl' videt' ſibi eē ꝓpter q̄ credit
nō poſſe ieiunare ſine notabili corpis
detrimento: lꝫ ſꝫm varietatē poſſit: tal'
nō videt' de facili ꝯdēnādus de mor-
tali ex quo parat⁹ erat obedire p̄cep-
to ſi credidiſſꝫ ſe poſſe: aliter eſt mor-
tale: ⁊ totiēs quotiēs dimiſit aliquē
diē ieiunij: quilibet. n. dies eſt ſb̄ vno
peccato: ⁊ inde p⁹ xxi. annū īducēdi ſē
iuuenes ad ieiunādū: ſed etiā interro-
gandū eſt de numero dieꝝ quos dimi-
ſit: ⁊ qua de cauſa.

¶ Si vō notabilr' āticipauit horā co-
medēdi: puta circa horam tertiā ſine
cā legitima nō ē ieiuniū: vn̄ ⁊ mortl'e
hora aūt ꝯgrua ē eſſe nonā. tardare
autē poſt nonā nō eſt vitium: niſi fiat
ex ſupſtitiōne.

¶ Si cū ieiunauit ex ſtatuto eccleſie: vl'
ex voto: vel ex iniunctione ꝯfeſſoris
comedit de ſero fruſtrū panis: vl' de
pluribus fructibus: aut ꝯfectionibus:
vel de vno genere tm̄: ſꝫ in magna q̄n-
titate ieiunium fregit.

¶ Si vō aliquid ꝯfectionū ſumit ī ꝑua

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

q̃titate non ſoluit ieiunium: niſi fierꝫ in fraudem ad nutriēdum: ſ; ſumēdo aliquid fructuūꝫ: ꝑ modum medicine ne. ſ. vinum lauet ſtomachum non videt eſſe malum.

Poteſt autē quis in die pluries bibere ſumpto prandio: ⁊ non frangit ieiunium niſi fiat in fraudē vt dictū ē.

Debiles ⁊ multū laborātes itinerantes pegrināntes pregnātes: ac nutrientes paupes ⁊ hiꝰ: q̄uo ⁊ q̄n a ieiunio excuſent: vide plenius in ſūma.

Quartum preceptum de honore parentum ⁊ habet duo. c. Primum.

Habeas in honore parētes querere pmo. Si dixit v̄ba ↄtumelioſa vł opprobrioſa parentibus: mortaliter peccauit: ⁊ multo magis ſi v̄berauit etiā leuiter.

Idem ſi parentes irriſit.

Si blaſphemauit uel maledixit: ipſis defunctis ⁊ viuis.

Si nō obediuit eis ī licitis ex ↄtēptu peccauit mortalr̄: etiam in paruis rebus: ſecus ſi ex negligentia in rebus n̄ multum ponderis.

Si nō ꝓuidit neceſſitatibus eoꝝ: cuꝫ poſſet mortale eſt.

Si non impleuit legata facta ab eis ad pias cās: ſ; multum diſtulit ꝓpter incōmoditatem cuꝫ tn̄ poſſet peccauit mortaliter.

Si non reuerent̄ ſe habuit: ſ; ↄtēpſit vel dure locutus eſt: vł ꝓuocauit ad iram vel nō ſupportauit eos: vel diligenter non ꝓuidit. veniale ē.

De gubernatione familie. c. 2.

Si non ꝓuidit magnis neceſſitatibus victꝰ ⁊ veſtitꝰ filioꝝ vxoris ſeruoꝝ: cū poſſet ex auaritia: vł crudelitate mortale ē.

Itē ſi ꝓpter hoc illegitimos filios miſit ad hoſpitale: vel ſeruos qui ſibi bn̄ ſeruierunt.

Si nō adhibuit diligētiaꝫ ad hoc vt boni eēnt: ⁊ mādata dei ⁊ eccl'ie obſuarent; vt de cōfeſſione cōione auditione miſſe de honeſtate ⁊ huiuſmōi: ⁊ ſi notabilem in hoc ↄmiſit negligentiā. nō curādo vł nō corrigendo mortale ē: vel veniale graue.

Si dixit vxori v̄ba ↄtumelioſa vocādo ſcortuꝫ ⁊ hiꝰ: vel verberauit aſpere ſine cā rōnabili: ſ; ex iniuria mortale eſt. ſecꝰ ſi alias ei dura ⁊ aſpera v̄ba loquitur.

Si vxor ↄtendit cū viro in licitis rebus nolēs obedire ex hoc ꝓuocās eū ad blaſphemandū deū vł ſanctos vł ad aliud grāde incōueniēs mortale ē ſi eſt occaſio data ad hoc.

Si vir ꝑmittit vxorē facere vanitates aut ornatus: vł tripudiatꝰ ⁊ hiꝰ: ⁊ alia multū ꝓuocantia ad laſciuiam mortale videt̄: ſi v̄o nō videt̄ multuꝫ exceſſus veniale.

Mater que mittit filias ad choreas ⁊ alias mundi vanitates: ⁊ nō ducit ad miſſam ↄfeſſionē cōionem peccat mortaliter: ⁊ non videt̄ poſſe excuſari a mortali.

Si dn̄s vel dn̄a non ꝓuidit neceſſitatibus corporalibus ſeruoꝝ ⁊ ancillarū ⁊ infirmos mittit ad hoſpitale ⁊ nō curat de neceſſitate eoꝝ: vel n̄ dat eis habilitatē ad ↄfitendum cōicādū audiendū miſſamcum poſſit: vel facit in feſtis laborare: mortale eſt in quolꝫ horum:

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

Si nimis dure vel nimis remiſſe al's ſe habuit in gubernatiõe familie in q̃ omnes delinquũt etiã pfecti cõiter veniale eſt. di.25.c.qualis.

Quintũ pceptũ de homicidio.c.vnũ.

Non occiſor eris. 7 primo quere. Si occidit extra ordinem iuris aliquẽ volũtarie: vel preter intẽtionẽ a caſu: dando operam rei illicite: vt i ludo noxio: vt ad ſaxa vl' etiam rei licite: ſ; nõ adhibẽdo debitã diligẽtiã vt piiciẽdo tegulas de tecto mortl'e eſt 7 caſus epis reſeruat⁹.

Item ſi ex neceſſitate euitabili 7 etiã inevitabili: ad quam puenit ex culpa: puta qa adulter eſt invẽt⁹ a viro mulieri adultere qui vt mortẽ euaderet eum occidit. interogãdũ eſt de cauſa homicidii.

Si iudex occidit aliquẽ innocẽtẽ; ẜ; iura vl' aliquẽ nocẽtẽ: ẜ preter ordinẽ iuris: vl' ẜm pceſſum ordinariũ: ſ; nõ habẽs legitimũ dominiũ: vel habens ptãtẽ: ſed nõ ex iuſticia: ſed ex vindicta: vel auaricia: vl' crudelitate: et eſt caſus epalis: niſi in vltimo pũcto.

Si mulier grauida queſiuit aborſum p medicinas vel labores: vel p alium modum: etiã ſi nõ ſequat effect⁹ eſt mortale in ea: 7 in quocũq; cõſulente 7 opãte ad hoc: nõ tamẽ eſt caſus epiſcopalis.

Si võ ſeqr effectus 7 puerpium erat formatũ in vtero: homicidiũ eſt in ea 7 in coopãte 7 cõſulẽte: vñ caſus epiſcopalis eſt. In aliquib⁹ etiam locis ſi nõ ſeqr effect⁹ p ſynodales cõſtões eſt epalis 7 alicubi eſt excõicatio.

Si occidit mater filiũ: vel filiã ſpõte ad occultãdũ crimẽ ſuũ grauiſſimũ ẽ: 7 multo plus ſi nõ baptizatũ.

Si pater filiã vel frater ſororem fornicãtẽ; ſi vir vxorẽ. ſi vxor virũ pter odiũ vel amorẽ ad aliquẽ aliũ. ſi fili⁹ patrẽ vel matrẽ ex ira vel auaritia: vl' fratrẽ frater g̃uiſſima ſũt 7 digna magna penitẽtia 7 epo reſeruata.

Et nota q̃ epiſcopi ſolent cõiter eos mittere qui ire poſſunt p caſu homicidii ad pñiarios curie ad terrorẽ icutiendũ. Si tamẽ nolũt poſſũt abſoluẽ tales per ſe: vl' p alios: ideo pape nõ reſeruatus.

Si mater vl' nutrix ſuffocat filiũ: vel filiam quẽ tenet iuxta ſe inaduertẽt' opprimẽs eũ mortale ẽ ppt' negligẽtiã 7 eſt epalis.

Si mulier grauida pter intentionem abortit: ſi õmiſiſſet ibi notabilẽ negligẽtiam: puta quia nimis ſaltauit: vl' quia nimis inordinate laborauit: vel pter inordinatas laſciuias nõ eſſet abſq; mortali peccato.

Idem in viro vel alio pcutiente eã vñ hoc ſeqt'. Secus võ ſi nõ eſſ; in cã.

Si qs etiã nõ occidit tñ mutilat aliq̃õ mẽbrũ: vl' reddit iutile: alit' extra ordinẽ iuris vl' vulnerat vel al's pcutit aliquẽ ex iniuria peccat mortalit'.

Itẽ ſi iniuſte icarcerat: vel tenet per violẽtiam ne liber poſſit abire: niſi faceret p pũctũ tẽporis ad ipediẽdum malũ eius.

Si clericũ hñtem tãtũ pmã tonſurã eſt excõicatus.

Si qs vbo vl' mãdato. ſc; mãdãdo pſuadẽdo cõſulẽdo ratificãdo vl' icitãdo coopat' aliqõ pdictoꝝ vl' mortẽ vl' corporalẽ leſionẽ peccat mortalit'

© Biblioteca Valenciana (Generalitat·Valenciana)

ēt ſi non ſequať effectus. ¶ Sȝ ſi ſequiť
effect⁹ grauius ē: ⁊ ſi pcuſſit: vel hi⁹:
incarceratus eēt clericus vel religio-
ſus in quolȝ pdictoꝝ caſuū pcutiens:
vel includēs ē excōicatus: niſi eēt pla
tus ei⁹ qui hec faceret cā correctōis
¶ Et vbi in pdictl. ſ. mādato ꝯſilio coo
patione vel facto ſi eēt enormis iniu-
ria facta clerico vel religioſo nō pōt
abſolui citra ſedem aplicam vel le ga
tū vl' ſummū pñitiariū.
¶ Secus vō ſi non eēt enormis iniuria
¶ De huiuſmodi mā hēs diffuſe in. 4ª
pte ſumme.
¶ Enormis iniuria diciť qñ ad mulatio
nē membri ſeu effuſionē ſanguinis ma
gnam. ſ. p vulnus illatum pceſſuȝ fue
rit ¶ Aut ſi in epm: vel in abbatem pro
priuȝ manus violenta iniecta ſit. vt. c.
cum illoꝝ. de ſen. excō ¶ Aut. n dicitur
enormis arbitrio boni viri ex circun-
ſtātijs locoꝝ tēpoꝝ pſonaꝝ. vt inſti.
de iure nāli. §. atrox ¶ Uel ſi eſt facta
religioſo: q2 non abſoluiť talis citra
ſedem aplicaȝ vel legatū ei⁹: vel eius
ſūmū pñitiariū. ſecus vēo eſt ſi nō eēt
enormis.
Si qs interfecerit vel mādauerit: vl'
fecerit interfici aliquē chriſtianuȝ per
aſſaſſinos: etiaȝ ſi non ſequať effectus
eſt excōicatus ⁊ depoſitus oī gradu
ordine ⁊ dignitate ſeculari: vl' ecclia-
ſtica ⁊ ſilr receptor ⁊ defenſor hi⁹ aſ
ſaſſinoruȝ. c. p humani. de homi. li. 6.
¶ Dicunť aſſaſſini quidā heretici. vide
de hoc in 4. pte ſūme. ti. i.
¶ Si quis deſiderat mortē alterius de
liberata rōe in malū alterius: ſiue ex
odio ſiue iuidia: ſiū ex auaritia vt ha
beat eius bona: vl' ex luxuria: vt aliā
accipiat: vl' ex ſupbia vt in platione
ſuccedat: vl' ex accidia ne hēat cāȝ gu
bernādi eū: vl' vt ſit magis liber: ⁊ nō
hēat corripiētē in quolibȝ hoꝝ ē mor-
tale. ſecus autē ſi hoc deſiderat: ne ip
ſemet vel ille deū: ampli⁹ offenderet:
vl' ne peior efficereť: aut ne bonis pſo
nis vel eccleſie dei noceat ſicut tyrāni
¶ Si vō qs ex impatiētia ⁊ ira percu-
tit ſeipm iniurioſe peccat mortaliť: ⁊
ſi clericus ſit eſt excōicatus: ſecus ſi ex
zelo deuotionis ad repmendaȝ carnē
vel temptatiōes: nō tñ licȝ abſcidē ali
quod mēbrū: al's peccaret mortaliter
⁊ efficereť irregularis: ⁊ ſi eſt clericus
eſſet excōicatus.
¶ Si occidiſſet vel vulneraſſet aliqueȝ
in loco ſacro eēt ſacrilegiuȝ ⁊ eccleſia
violata.
¶ Si p violentiam etiam ſi ſit officialis
eduxerit malefactorem vel debitoreȝ
de loco ſacro: vel fecerit capi eū pecca
uit mortaliter.
¶ Si fecit vl' fieri fecit torneamētuȝ: vl'
aliud ſpectaculum vbi ſit piculū vite
mortale peccatū eſt.
¶ Sextum pceptuȝ de luxuria actua
li ⁊ ſpēbus ei⁹. c. vnum.

NOn mechaberis. Luxuria
actualis que cōmittiť ext
matrimonium: ſemper eſt
mortale peccatū in oibus
ſpeciebus ſuis que omnes hic ponunť
q2 diſtincte oporȝ eas ꝯfiteri vel inť
rogare cōfitentes ſi a ſeipſ non dicunt
nullo modo tamen neceſſe eſt interro
gare de his oibus niſi neceſſitas co-
gat ne qs addiſcat quod neſcit ꝫ pro
ut ꝯuenit pſonis q̄ ꝯfitenť. ⁊ cū hētur
vltia ſpēs non ē vltra deſcendendum

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

ad alias ꝑticulares circunſtātias non
neceſſarias ⁊ cauto ac hōeſto modo
interrogandum eſt.

Si cognouit ſolutus ſolutam que dr̄
fornicatio ⁊ ſi eſt meretrix vel ſerua
ſua vel alterius vel vidua: ⁊ etiā ſi ta
les induxit ad peccatū.

Si tenuit ꝯcubinam ⁊ q̄to tp̄e: qꝛ vl
tra fornicationē eſt ibi ſcandalum ꝓ
ximoꝝ: qꝛ publicum: lꝫ ſit fornicatio.

Si v̄ginem deflorauit ext̄ matrimo-
nium qđ dr̄ ſtuprū ⁊ ſi ſeduxit eam ꝓ
mittendo ducē in vxorem cogendus
eſt in foro ꝯſcie: vel ducere eam ī vxo
rē ſibi: vl̄ eā dotare ſi poteſt: ⁊ iniuria
tus eſt parentibus eiuſdem: ſi hoc ne-
ſcierunt.

Si ipe ſolutus cognouit vxorē alte
rius vel ipe vxorat⁹ cognouit ſolutā
qđ dr̄ adulteriū: ⁊ ē duplex quando
vterqꝫ eſt ꝯiugatus.

Si intulit violentiā alicui qđ dicit̄
raptus: ⁊ ſi contra voluntatē parētū
grauius eſt.

Si nupte vel v̄gini vel moniali gra-
uiſſimū eſt.

Si cognouit ꝯſanguineā ſuā: vel ꝯſā-
guineam vxoris ſue vſqꝫ ad quartum
gradū ꝯſanguinitatis vel affinitatis:
⁊ dicit̄ inceſtus.

Idē de muliere que permittit ſe cog-
ſci a ꝯſanguineo viri ſui.

Si cum moniali ſcelus eſt ꝑatus: vl̄
cū hn̄te ꝓfeſſionē caſtitatis: ⁊ dicitur
ſacrilegium. Idē ſi mulier cū clerico
religioſo p̄lato ordinario: ⁊ hi⁹.

Si cognouit ꝯmatrē vel quā tenuit
ad baptiſmum filiam ſpūalē vl̄ chriſ
ma: vl̄ quā audiuit in ꝯfeſſione: ⁊ dr̄
inceſtus vel ſacrilegium.

Idē de muliere: que cum compatre ſe
miſcuit voluntarie.

Si p ſemetipm vigilans ⁊ volunta-
rius ſe polluit ⁊ dicit̄ mollicies ſiue
māib⁹ ꝓpriis vel aliis modis de mō
nō eſt interrogandum.

Si cum maſculis ꝑatus ē turpitudi
nē: vl̄ femina cū femiā: vel vir cū mu-
liere extra vas debitum: ⁊ dicit̄ uitiū
ſodomiticum.

Si cum brutis operatus ē nephas: ⁊
cū quibus ⁊ dicit̄ vitiū beſtialitatis.

Si dieb⁹ feſtiuis aliqđ horum opera
tus eſt: qꝛ grauius eſt: ſ͛m aliquos v̄o
neceſſe eſt ꝯfiteri huiuſmodi circūſtā-
tiā: qꝛ mutat ſpēm peccati.

Si in eccleſia vel in loco ſacro aliqđ
p̄dictoꝝ ꝯmiſit: qꝛ dicit̄ ſacrilegium ⁊
p hoc violat̄ eccleſia: ⁊ ſi iſtđ eēt ma
nifeſtum eēt recōciliāda eccleſia.

De peccatis x̄o que ꝯmittunt̄ in cō-
iugio. ſ. tactibus ⁊ actibus inhoneſtis
⁊ oſculis ac v̄bis ⁊ huiuſmodi: dicet̄ ī
.c. de luxuria.

Nota tū q̄ de iure cōi peccata luxu-
rie non ſunt reſeruata epis: nec ꝑ aliq̄
illoꝝ eſt lata ſnīa excōicatōnis a iure

Sed cōiter p ſynodales ꝯſtōnes epo
rū aliquos ex dictis cāibus ſibi ma-
gis reſeruant: vt inceſtū ſacrilegiū. ſ.
cū monialibus. aliq v̄o epi vitiū be-
ſtialitatis. alii etiam uitiū ſodomiti-
cum ⁊ quedā alia in quibus ē lata ſē-
ten͡a excōicatōis p ſynodales ꝯſtōes

Et ideo quere in dyoceſibus ī quib⁹
audis ꝯfeſſiones.

Nonū p̄ceptum de luxuria mētali
⁊ ei⁹ ſpēbus. c. i.

Et nota q̄ cogitatiōes ꝯmit-
tēdi aliqđ peccatū luxurie:

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

que ſunt cum ↄſenſu ratōnis ſemper
ſunt peccata mortalia ⁊ contra hoc p̄
ceptum. Nō deſiderabis vxorē ꝓxi
mi tui: ⁊ ſunt diuerſaꝝ ſpēꝝ ſicut ſūt
opera carnalia: ꝫ nō ita grauia mor
talia ſicut opus exteriꝰ ↄmiſſuꝫ: ⁊ cum
dic penitens ſe habuiſſe cogitatōnes
quibꝰ ex rōne ↄſenſit: interroget ↄfeſ
ſor erga quas pſonas: ⁊ cum quibus
habuerit: qꝛ ſi erga ↄiugatā eſt adul
teriū. Si ad ſolutā ⁊ ipe ſit ſolutꝰ eſt
fornicatio. Si cū ↄſanguinea ē inceſtꝰ
Si cuꝫ maſculo ē ſodomiticū. Si cū
v̄gine extra matrimoniū eſt ſtuprum
Si cum religioſa eſt ſacrilegiuꝫ. Si p
violētiā eſt raptꝰ. interrogandū etiā
ē quotiēs habuit huiuſmodi cogita
tōes ad aliq̄: qꝛ totiēs peccauit mor
talit̄. Si p interualla tēpoꝝ hoc fecit
vꝫ ex rōne deſiderat fornicari cū aliq̄:
poſtea vō ſe occupat in aliq̄ negocio
vl̄ cogitat de gubernatōe domꝰ: ⁊ hꝰ
modi: ⁊ exinde iteꝝ deliberat fornica
ri peccat denuo mortaliter. ⁊ ſic de
inceps.

Sed ſi ↄtinue. v̄ſat in tali cogitatiōe
p horas: vnum tm̄ peccatū ē: ꝫ tanto
grauius quāto diutiꝰ perſeuerat co
gitando.

Itē ſi mutat cogitatōnes de vna per
ſona ad aliā: vl̄ ad diuerſam ſpēꝫ cuꝫ
eadē pſona deliberās p ſe de qualibꝫ
ſemper de nouo peccat mortaliter.

Unde ſi centuꝫ mulieres videret vnā
poſt aliam: ⁊ ad quālibet ſpāliter ani
mum determinat: centuꝫ mortalia cō
mittit. ſecꝰ ſi vna cogitatōe hoc appe
tit: qꝛ vnū eſt habēs deformitatē tot
peccatoꝝ. Interrogandū eſt ſi diebꝰ
feſtiuis diſcurrit p eccleſias ꝑcando
mulieres: ⁊ ſi phylocaptꝰ ex aliq̄ ſecu
tus eſt eā: ⁊ q̄to tpe qō dicitur ō vi
ro. Idem dicendum eſt de muliere er
ga virum.

De delectatione moroſa in cogitatōe
ſup̄ dictum eſt. in. c. de luxuria.

Si mulier ↄtētat habere amatores:
⁊ cū ppēdit aliquē: vel aliquos ꝑca
ri vel eam amare carnalit̄: ponit ſe ad
feneſtraꝫ: vel vadit p aliquē locuꝫ vt
videat ab eo: vel ponit ſe in eccl'ia: vl̄
alio loco publico: vbi diſcurrūt iuue
nes ad ꝑcañ. mortale ē: etiaꝫ ſi nō ap
petat peccare cū talibus qꝛ occaſionē
ruine preſtat. extra de iniuri. ⁊ dam.
da. c. ſi.

Septimum preceptum de furto ñ
faciendo: ⁊ de vſura que diuerſ mo
dis fit: ⁊ hēt. 8. capitula.

Furtum non facies. De vſur
patiōe rei aliene que i hoc p̄
cepto ꝓhibet. Nota q i oī
bus infraſcriptis ſpēbus eſt mortale
peccatū: ⁊ tēt ad reſtōeꝫ ei a q̄ res ca
pta eſt. Et ſi ille ignoratur vel non
inuenitur pauperibus eroganda ē ⁊
non ſolum qui accipit: ꝫ ēt heres eiꝰ ſi
tñ de bonis eiꝰ ad eū ꝑuēit. c. michael
extra de uſuris.

Circa vſurā quere p.

Si mutuauit pecuniā numera
tā: vel aliquid eoꝝ: que vſu
ↄſumuntur: vt frumētum vi
num oleuꝫ ⁊ huiuſmōi intentōe aliqd
recipiēdi vltra ſuū capitale: ⁊ illō plꝰ
qō accepit tenet reſtituere.

Si mutuauit ſup pignus rei mobilis:
puta veſtis equi ⁊ hꝰ: uel imobilis:
vt domꝰ agri ⁊ huiuſmōi: ⁊ interim
accipit uſufructū pignis: dū aliꝰ tenuit

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

pecuniā ſuam vſura eſt. Excipit tamē caſus quando gener accipit poſſeſſionem in pignus a ſocero ſuo: quouſqʒ dat ſibi dotez: ⁊ ſuſtinet onera matrimonij nutriendo vxorem ſuaʒ extra de vſuris. c. ſalubriter. Si poſuit pecuniam penes mercatorē vel artificē cū intentiōe aliqd pcipiēdi vtilitatis lʒ nō fiat pactū de hoc: ſʒ ponit in diſcretōe eius volens in omni cāu capitale ſuum ſaluū vſura eſt. ſʒ ſi vult ita pticipare de dāno ſicut de lucro: tunc lʒ etiā cū pacto: ⁊ in hoc ſolēt etiā offendere mulieres de dotib⁹ ſuis: ⁊ dicunt vl'garit depoita ſʒ ē vſura. c. plerique. 14. q. 3. in tex. ⁊ glo.

De ſoccedis animalium.

Si ſoccedis animaliuʒ pecoꝝ bouū ⁊ huiuſmōi: ita paciſcitur vt capitl'e ſit saluū ē vſura: ſʒ ſi nō ē ſaluū ſʒ nimis grauat vnā ps nō ē vſura: ſʒ iniuſticia.

Si in emptōe fructuū terre vel aliaꝝ rerū ex eo ꝙ ante ꝑ aliquos mēſes ꝙ̄ reciperet fructus: vel alias res ſoluit ꝑcium: ⁊ ꝓpt hoc emit min⁹ iuſto precio: vel ſi valebat decē emit ꝓ noueʒ vſura eſt. Secus ſi faceret hoc ꝙ viſi milit pōt ēt min⁹ valē: ꝙ̄ illud quod ſoluit vʒ octo.

De venditione ad terminum.

Si vendidit ad credentiā: ſeu ꝑminū pānos lāeos lieos de ſerico: vl' alia quecūqʒ maiori ꝑcio ꝙ̄ ad ꝯtātos: ꝙ ſi vendidit ſic plus iuſto ꝑcio rōne dilatōis vſura ē. Si vō nō vendidit plus iuſto ꝑcio ſʒ nō vult facere ita bonum foꝝ ei ſicut illi q dat pecuniā numeratā ſibi nō ē vſura. Tho. ⁊ extra de vſuri. c. naviganti ⁊ c. in ciuitate tua.

De cambijs.

Si fecit cambia minuta: puta de vno floreo aureo ad monetam: vel econuerſo accipiē do aliqd ſm cōem curſum non eſt illicitum.

Si fecit cambia realia ꝑ litteras de loco ad locū: ⁊ nō ficta eſt licitū moderatum lucrum.

Si fecit cambia que vl'gariter dicūt ſicca: vt per venetos a libre de groſſi vſura eſt: ꝙ realit eſt ſibi mutuū: ſʒ ſb ſpe lucri. hec frequentātur florentie.

Si tutor vl' curator pupilloꝝ: vel ꝓcurator ⁊ factor cuiuſcunqʒ pecuniaʒ pupilloꝝ vl' patronoꝝ dedit ad vſurā in vtilitatē illoꝝ vltra peccatū mortale ꝯmiſſuʒ in cāu quo illi nolint vel nequeāt reſtituē: ꝙ illi q habuerunt vtilitatē ꝑncipalr tenent: ſʒ nō reſtituentib⁹ illis tenet ꝓcurator tutor ⁊ curator ⁊ huiuſmōi.

Si quis emit agrū vel domū multo maiori ꝑcio ꝙ̄ valeat: intendēs ꝙ vēditor reemat ab eo deducēs hʒ in pactū: ⁊ ipe interiʒ fructus recipiat vſura paliata eſt.

De mutuantibus ſb ſpe.

Si quis ꝓpt pecuniaʒ mutuatā aliqñ petit: uel ſperat ꝑncipalr habere ab eo aliqd ob ſequiuʒ l' utilitatē que ꝑcio poſſit eſtimari: ut opera laboratoꝝ uel bouum ad coleñ. terras: uel mutuatōeʒ iumētoꝝ: uel aliqd donū: uel ut ꝓcuret ei officium uel bñficium eccleſiaſticū uel ſeculare. Uel ꝙ det ſibi ꝓpter hʒ plus de fructibus terre eius quā colit uſa eſt. Et quādo ꝓpter hoc nō ab eo cui

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

mutuauit:ſ3 ab alio vt a domino vl'
a cõitate recipit vtilitatẽ:ex inde deb3
illud paupibus erogare.

De accipiẽtibus ad vſuraȝ.

Si qs accepit mutuo ad vſurã
ñ ad puidẽdũ ſue neceſſita-
ti ſed vt det ipẽ ad vſurã:vl'
ludat:vl' al's male vtat peccat morta
lit. Idẽ ſi euȝ iducit qui al's non erat
feneraturus. Pe. de pal.

De facietibus ſtatuta in fauorem
vſurariorum.

Si fieret ſtatutum i aliq ciui
tate l' caſtro l' loco q vſure
ſoluãtur: vl' q ſolute nõ poſ
ſint repeti:aut repetite ñ debeãt reſti
tui:excõicati ſũt q faciunt h'modi ſta
tuta:7 qui iudicant ſm ipa. Unde illi
qui faciunt capitula cũ iudeis:vt dñi
7 cõitates ↄtinentia q poſſint fenera
ri. vel q non poſſint repeti in iudicio
vſe extorte ab eis 7 huiuſmõi viden
tur incidere iu hanc excõicacõeȝ. Dñi
vo qni hoc faciunt 7 ciues q h' ↄſulũt
extra de vſuris clementina.ex graui.

Capitulum.2.

De emptione vo denariorum
montis vt florentie: vel imp
ſtitorȝ vt venetiis:vel locorũ
vt Ianue: q aliqui ponũt ↄtractum
eẽ vſurarium.alij vo non.ſ.ↄtrarium
tenentes. Ideo nemini ↄſulas vt faci
at ↄtractũ:factũ vo ſi potes inducere
vt poſt mortẽ ipſius vl' vnius alteri'
finiat vl' ſatiſfaciat cõitati:l' det pau
peribus.bonũ'erit. Si vo non vult
adherẽs opinioni ↄtrarie: non facile
ↄdẽnes:q in huiuſmodi ſm doctores
nõ ẽ pcipitãda ſnia: de his 7 aliis ſu
pradictis habes in ſecunda parte ſũ-
me.ti.2.de vſuris.

De fraudulentia que multis mõis
cõmittitur.c.3.

De fraudulentia que fit: vel i
rei ſba: vendendo vnam reȝ
p alia:vt vinuȝ limphatũ p
puro:carnes pecudias p caſtratl ce
ra 7 aromata cũ aliis mixturis: vel i
qtitate dãdo mẽſuras 7 pondera di
minuta:puta vncias nouem p libra vl'
in qualitate vt rem prauã p bona:vt
pãnũ ferrũ corium aromata animalia
defectuoſa fruct' 7 hi': 7 in his ſi no
tabilit dãnificauit pximum peccauit
mortaliter 7 tenetur ad reſtõem. Si
paꝝ nec plus itẽdẽs venialiter 7 pau
perib' erogetur.
Si vendidit rẽ aliquã multo maiori
pcio q valebat ſm cõem eſtimatõnẽ
illi' tpis aduertenter peccauit morta
liter :7 tenet ad reſtõnem ſi pximus
notabiliter ledit.ſecus ſi paꝝ. Ideȝ ſi
emit minori pcio q valeat ex ignorã-
tia venditoris. Si fraudauit iuſtas
gabellas 7 pedagia tenet cõitati rſti
tuere:ſi multũ vl' ẽt paꝝ:ſ tamen intẽ
dens multum mortale eſt.

De falſificatione.c.4.

Si quis falſificauit aliqd iſtru
mẽtũ vel falſo ſcient vtitur
vltra mortale tenetur ad oẽ
damnum quod inde ſequitur.
Si quis falſificauit litteras papales
vel falſificatis ſcienter vtitur eſt excõ
municat' cui' abſolutio pape reſuat.
Si qs ex falſa cã ſuggeſta qua expſ-
ſa nõ obtinuiſſet bñficium qd recepit
l3 nõ ſit excõicat':tñ tenet ad reſtõeȝ
ei' qd ſic recipit ſeu ad renuntiatõem
bñficij vel reaſſignatõem 7 huiuſmõi

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

Si quis falſificauit monetas vlr̃ pec
catũ tenet̃ ad reſtõez. Idẽ ſi falſis ſci
enter vtit̃ ⁊ etiã ipe qui in huiuſmodi
fuit deceptus.

Si quis falſat mẽſuras l' põdera ci
uitatis vl' cõitatis: vl' falſis ſciẽt̃ vti
tur vltra mortale tenet̃ ad reſtõez ⁊
omniũ dãnoꝝ inde ſequẽtiuz. Si quis
falſat lr̃as p̃latoꝝ vel ſigilla: vl' alioꝝ
vltra mortale tenet̃ ad ſatiſfactiõem
oium dãnoꝝ inde ſequentiuz. Idẽ de
falſificante libros vl' al's ſcripturas i
dãnũ alioꝝ. Et nota ꝙ ↄt̃ falſificãtes
inſtrumẽta vl' ↄſtões ꝑ ſynodales lit
teras vel alia in aliqb' locis lata eſt
ſnia excõicationis.

Excõicatio papalis.

Si quis in bullis papalib' ap
ponit: vel remouet vnã lr̃az
vl' pũctũ ẽm Hoſti. ẽ excõica
tus excõicatiõe papli que fit in curia
nã in iure cõi nõ hẽtur: ⁊ hoc ſi bulle
habẽt vigorẽ: nam ſi expiraſſet earuz
valor: pnta ꝗꝛ erat gr̃a ad tempus ⁊
expiraſſet ſi totũ raderet̃: nõ incurre
ret qs excõicatiõem: nec in aliquaz pe
nam: Ricardus.

Capitulum quintum de iniuſticia que fit in iudicio.

De iniuſticia v̓o que fit a iudi
cibus aſſeſſorib' aduocatis
ꝓcuratorib' ⁊ notarijs: ⁊ de
quib' debẽt interrogari dicet̃ infra.

Si officialis qcũqꝫ dat iniuſtã ſniam:
ſciẽter vel ex ignorãtia craſſa ⁊ ſupi-
na tenet̃ pti leſe ad ſatiſfactionez oĩs
dãni: niſi ſatiſfaciat ille ꝑ quo eſt lata
ſnia: ⁊ ſimil'r aſſeſſor vl' alius qui ad
hoc coopatur: ⁊ peccãt oẽs mortalr̃.

Aduocat' ⁊ ꝓcurator qui ſciẽter de
fendit iniuſtã cãm. Si obtineãt ſil'r
tenẽt pti leſe ad ſatiſfactõem inſolidũ
Si nõ ſatiſfaciat clientul'. Idẽ ſi per
didit iuſtaz cãm ex ignorantia craſſa
vl' negligentia.

Accuſator ⁊ teſtis ſcient̃ ꝓcedentes
cont̃ aliquẽ falſo: tenẽt de oi damno
ipi accuſato: ⁊ peccant mortalr̃. Dñi
qui grauant ſbditos in collectis iniu
ſtis tenent̃ ad reſtcẽm: ⁊ de vitijs eo
rum de quib' ſunt interrogãdi hẽs i
3. pte. c. 2.

De furto capitulũ ſextum.

Si qs rẽ aliquaz occulte inui-
to dño: nõ ſolum abſtulit ab
extraneo: ſed etiam filius pa
rentibus: vxor viro: ſeruus dño: diſci
pulus magiſtro: ſocius ſocio: ↄſangui
neus ↄſanguineo: : furtum eſt. Si eſt
quid notabile dãnum: vnde ⁊ morta
le ⁊ tenetur ad reſtitutionẽ. Secus
ſi quid minimũ: vt aliquos fructus: ⁊
q̃trinuz ⁊ hi'. Si rem ſibi mutuatam
retinuit: vel aliã rem alterius venien
tẽ ad manus ei' nõ reſtituit furtũ fec̃
niſi ille tãtũdem hẽret de ſuo certitu
dinaliter qd̃ non vult reſtituere.

Si inuenta q̃ nõ habent̃ ꝑ derelicto
nõ reſtituit ſ; ſibi retinuit. Et ſi poſt i
quiſitõem nõ repit̃ cuius ſunt inuẽta
debet paupibus erogare: al's eẽt mor
tale: niſi ipſi vt indigenti darent̃.

De theſauris inuentis multum ſtatur
ↄſuetudini. Si vſus ẽ pignore ad ſui
vtilitatem cont̃ dñi rei voluntatem.

Si vſus eſt re ↄmodata ad aliũ vſuz
q̃ fuerat ↄmodata: vel re depoſita ſi
ne licentia deponẽtis niſi p̃ſumat dñz
rei eſſe ↄtentum tenet̃ huiuſmodi de
illa vtilitate.

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

Si religioſus dedit de bonis mōaſterij ſine licentia ſupiorū habita vel ꝑſumpta. Idē ſi aliquid occulte recipit vel retinet quod eſt mortale ⁊ ꝓprietarius.

Si platus expendit bona eccl'ie i turpes vſus deputata reparationi eccleſie vel pauperibus vel bona monaſteriorꝫ peccat mortaliter.

Si aliquis recipit religioſis aliqd ſiñ cā rōabili: vl' ꝓ turpitudine: vel lucri acqſitione: vl' cā amicitie ⁊ parentele ſine aliqua indigentia.

De ſacrilegio quod cōmittit circa res ſacras. c. 7.

De ſacrilegio qđ ē circa res ſacras Si ipoſuit vel dedit ſup hoc ꝯſiliū vt imponerēt collecte clericis ſiue eccleſiaſticis pſonis nō habita licentia a Romano pōtifice: ⁊ ſi ſecut⁹ eſt effect⁹ vltra mortale tenet ad reſtōem: ⁊ niſi poſt admonitionē deſiſtat eſt excōicatus.

Si fecit vel fieri fecit ſtatuta contra libertatē eccleſiaſticā: vel ꝯſuluit fieri vltra mortale tenet de dānis factis: eſtqꝫ excōicatus ipe: necnō ſcriptores ⁊ iudicantes ſm ea.

Si vſurpauit patronatum de nouo alic⁹ eccleſie vacantis vel monaſterij: vel locorꝫ piorꝫ: vel bona ipſorꝫ locorū vacantium eſt excōicatus.

Si abſtulit res ſacras vt calices ⁊ paramēta de loco ſacro. aut rem ſacrā de loco nō ſacro: ⁊ furans in eccleſia res non ſacras.

Si effregit locum ſacrū vt portas eccleſie vl' locū religioſū: vl' portas cōuentus vltra peccatū ⁊ obligationē ad reſtōem tēt de iniuria ⁊ de dāno: ⁊ eſt excōmunicat⁹: ⁊ ante denuntiatōnem pōt abſolui a dyoceſano. Poſt denūtiatōem vō ſolū a papa vl' penitētiario c. ꝯqueſti. extra de ſen. excō.

Si fecit incēdium ſtudioſe in loco ſacro vl' religioſo: idē iudiciū ē: ſicut de effractore: vt d. c. ꝯuenit. Incendiarij autē aliorꝫ locorꝫ de iure cōi nō ſunt excōicati. In aliquibus aūt locis ſic ꝑ ſynodales ꝯſtōes.

Si legata facta eccleſiis: vel aliis pijs locis aut paupibus nō ſoluit integre ⁊ ſi nimis differt peccat mortalit: niſi impoſſibilitas eū excuſet: ⁊ alicubi eſt excōicatio ſynodalis.

Si clericus recipit bñficiū ſymoniace vltra vitium ſymonie oēs fruct⁹ ill⁹ bñficij furtiue accipit ⁊ tēt ad reſtōeꝫ.

Si plat⁹ eccleſie ex dolo vl' lata culpa amittit bona eccl'ie tēt ad reſtōeꝫ.

Si nō dedit laycus decimas vbi cōſuetū eſt dare tēt ad reſtōem.

De rapina violenta. c. 8.

Rapina eſt qñ res iniuſte aufert per violentiam. Si rem alterius rapuit vltra mortale ⁊ reſtōeꝫ ad quā tēt: dꝫ ēt petē veniam ſi ꝯmode pōt de iniuria violēter illata.

Si qs eſt pirrata pdās in mari quoſcunqꝫ indifferent vlt' mortale ⁊ reſtitutōem ad quā tenet eſt excōicatus papali excōicatione: vt pꝫ ꝑ pceſſum qui fit ānuatim in curia contra hi⁹. ſecus vō eſt de illis qui faciunt h' pciſe cont' illos cū quibus hñt bellum.

Si quis eſt depdatus romipetas: vel euntes vel redeuntes ab vrbe rome: vel depredatus eſt portantes neceſſaria ad vſū curie ē excōicat⁹ a papa.

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

Si in bello iniuſto depdatus eſt etiã inimicos vltra mortale ꝛ reſtõem nõ debet abſolui:niſi diſponat in illo ꝛ ĩ omni alio iniuſto nunꝙ ſe reperire .

Si in bello iuſto abſtulit ab amicis. ſicut faciunt ſtipendiarij:vel ab eccl'ijs inimicorum teneť reſtituẽ.

Si inuaſit hoſtiliter : vel diſcurrit p terras eccleſie vltra peccatũ: ꝛ reſtõꝫ eſt excõicat⁹ excõicatione papali p pceſſum curie ãnualẽ. Nota ꝙ omnes dantes ꝯſilium ad aggrediendũ : ſiũ ſumẽdũ aliq̃d bellũ iniuſtũ ſine quoꝝ ꝯſilio nõ fuiſſet factũ:vel fieri nõ poterat teneť inſolidũ de omnibus damnis inde ſecutis.hec Ray. ꝛ alij .

Si participauit in crimine rapine: vł furti: vel alteri⁹ iniuſte dãnificatiõis ĩ aliquo infraſcriptoꝝ modoꝝ:q cõtinent in his vſibus .

Iuſſio ꝯſiliũ ꝯſenſus palpo recurſus
Participans mutus non obſtans nõ manifeſtans.teneť inſolidum.ideſt in totum de oĩ dãno ſecuto quouſq; iſti qui paſſus eſt ſatiſfactum ſit.

Intellige tñ hoc cum diſtinctione:vꝫ. ad pͥmum vſum de tali iuſſione:vł cõſilio vł ꝯſenſu coopatõis:vł palpo.i. adulatõe vł recurſu.i.receptõe latronum vel reꝝ ablataꝝ tali dico adulatõe ꝛ recurſu ꝙ ſine hi⁹ nõ fuiſſet fcã rapina vel dãnum.al's nõ teneret niſi in q̃tum peruenisset ad euꝫ de re rapta vł de q̃to dãno feciſſet cũ ſuis:vel q̃tum plus fuiſſet factum ꝓpť aliquod pdictorum ab eo factoꝝ.

Quantũ ad ſecũdũ verſuꝫ nota ꝙ nõ obſtans:nõ manifeſtãs:ꝛ ẽt mutus teneť qñ ſunt officiales:ꝛ poſſunt impedire dãnuꝫ ꝛ nõ faciũt. al's non teneť ad reſtõem lꝫ peccẽt ſi poſſunt impedire damnũ ꝛ nõ faciũt. Tho.i.4.di. 22. Pe. ꝛ Alber .

Item etiam plura dicit:vel plura de his referũť ſup.c.ſicut dignũ de homicidio . Quãtum ad pticipatõem iſtud fieri põt mł'tiplicit. Uno modo coopando cum alijs ad rapieñ. ꝛ tunc ad illud teneť qđ recepit:vel dãnificat ſi nõ fuit in cã pncipali vł quaſi. Scđo mõ recipiẽdo p viam doni de rapia ꝛ ad illđ teneť qđ recepit. Tertio mõ p ꝯſumationẽ rapine: vt vict⁹ veſtit⁹ ꝛ huiuſmõi ſic famuli raptoꝝ ꝛ famli vſurarioꝝ:vł ipoꝝum vſurarioꝝ: qui hñt omnia de rapina vel vſura:ꝛ tñť ad illud qđ ꝯſumũt. Quarto modo p dotatõem vt marit⁹ qui ſciebat ſoceꝝ nõ hẽre niſi bona rapta ꝛ vſuraria nõ põt recipere dotẽ: ꝛ ſi recipit teneť reſtituere. Si aũt filia remanet vidua teneť reſtituẽ dotẽ: q2 de alieno eſt:ſꝫ ſi neſciebat eſſe: tunc diuerſa eſt opinio inť doctores. Utrũ teneať maritus eius vel filia : ſed filia videť teneri . Quinto p emptõꝫ rei rapte ł furtiue: ꝛ ſi ſcienť fecit ob ſui vtilitateꝫ:vltra mortale teneť ad reſtitutionẽ ſi inuenit dñꝫ rei.ſi võ nõ repit paupibus erogare teneť: vł pcium ei⁹:ẽt ſi iã ꝯſũpſiſſet.ſi võ ignorant ſiue ignorãtia iuris ſiũ fci a peccato poteſt excuſari.ſꝫ qñ ſcit teneť ad reſtitutionem ſi nondũ diſtraxit: etiã ſine pcio petito a dño rei:ſꝫ repetat a venditore ſi poteſt. Idẽ de oĩbus qui ſucceſſiue emerẽt rẽ hãc niſi pus diſtraxerint illam rẽ:q2 bona fide diſtraxerũt vendẽdo nõ teneť.ipi:ſꝫ emẽs eam. De hac mã vide in 2ª pte ſũme .

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

Qui impedit aliũ iniuſte a ꝯſecutiõe alicuius officij vel beneficij: vel officij eccleſiaſtici vł ſecularis: vbi ſibi erat iã ius acquiſitũ: tenet ad ſatiſfactõ nẽ tał dãni. Si ãt nõdũ erat ſibi ius acqſitũ: ſ3 erat in via acqrendi tẽt ad arbitriũ boni viri q̃tum poteſt illud dãnũ in ipo dubio eſtimari. Similit̃ ⁊ q deijcit iniuſte aliquẽ ab obtento iuſte: vel aliter ꝓcurat eijci: ſicut cum iuſte ꝓcedit. Tho. in. 4.

Qui infert dãnũ qḋ in ſpẽ reſtitui nõ põt: vt mutilatio mẽbri: cum quo ille lucrabat̃. vel manũ in ſcribendo: v̄gini tatẽ alteri auferendo p̄cipue ꝑ violẽ tiam ⁊ ſeductiõnẽ: mortem inferendo alicui qui ſolo labore nutriebat fami liã ſcienter dãdo ad vecturam: vł vẽ dẽdo equũ claudicãtẽ: vł alit̃ nociuũ ⁊ nõ illi indicãdo: vnde emptori ſeq tur nocumẽtũ tenet̃ ſatiſfacere de hu iuſmodi ad arbitrium boni viri.

Si mulier ſupponit ſibi alienum ꝑtũ vel ꝯcepit de adulterio neſciẽte viro tenet̃ viro de omnibus expenſis factꝭ. filio putatiuo ⁊ ꝯſanguineis ⁊ filijs ł alijs heredibus de his que ꝑuenerũt ad eã bonis. Non tamẽ tenet̃ mulier illa manifeſtare factum cũ pericło vi te ſue. Ray. ſ3 quõ ageñ. ſit: vide in 2ª pte ſũme. ti. de reſtõnibus.

Si exñs camerari⁹ ſiue theſaurarius cõitatus: qui vulgarit̃ dicit̃ camerlin gus ſeu notari⁹: ſeu aliquod hñs offi ciũ ꝓ quo ẽ ſufficient̃ ſalariatus: ⁊ ni hilomin⁹ ab his pſonis cũ quib⁹ exeq tur officiũ ſuũ puta faciẽdo cedulas ⁊ hi⁹: aliqd exigit vſurpatõ ẽ: nec puto ꝙ excuſet eũ ꝯſuetudo ſic nec a rapia ꝓpter hoc. n. ſtatuunt̃ ſalaria: ne pe tat ab illis: vnde ⁊ peccat ⁊ dz paupi bus erogari: hoc dico qꝛ difficile eẽt dare tale quid ꝓprijs pſonis cũ quid modicum ſit. ar. 14. q. 5. c. nõ ſane.

Si cũ pecunijs cõitatis quas hz in de poſito negociat̃: ⁊ ſi quid cũ eis lucra tur per contractus vſurarios tenet̃ re ſtituere vſuras ei a quo accepit. Si võ ꝑ ꝯtractu3 licitũ videt̃ teneri cõi tati ſalte3 ꝑ pte: vel ptem paupibus erogare tenet̃.

Si quis ingreſſu3 in religionẽ educit vel ꝑ violẽtiam: vel ꝑ pſuaſiões: vł̃ peccatũ mortale ꝯmiſſu3 eſt excõica tus cũ violẽtiam infert pſone: ⁊ tenet̃ illũ vel aliũ inducẽ ad religionẽ in ſa tiſfactione3. Vel tenet̃ ipe ingredi ſi nõ habet impedimẽtũ ſ3 m Pe. ⁊ Jo. De eo võ q oĩno intendit ingredi re ligionẽ: ſ3 nondũ ingreſſus reuocat̃ ꝑ aliquẽ ab illo ꝓpoſito: idẽ dicũt qdã qñ. ſ. nõ ex cauſa iuſta: puta quia i il la religiõe male viuit̃: ſ3 ex cã rõabili

Decimum preceptum de deſiderio habẽdi res alienas. c. vnum.

Vltra peccatu3 opis iiuſte vſurpationis diuerſarum ſpẽꝝ de qb⁹ dictũ ẽ: etia3 interrogãdũ eſt de deſide rio habito circa res aliẽas habẽdas ſeu acquirendas iiuſto mõ: qḋ deſide riũ ſiue cogitatio ſi ẽ cũ ꝯſenſu rõnis ⁊ alicuius rei notabilis ſemꝑ ẽ pecca tũ mortale eiuſde3 ſpẽi cuius eſt op⁹ illi⁹ iniuſte acquiſitõis. Sicut v̄bigra deſiderans hẽre ꝑ vſuras eſt ſpecies vſure. Si per rapinas eſt rapina. Si per viã occulta3 eſt furtu3. Si re3 ſa cram eſt ſacrilegium: ⁊ ſic de alus. iõ interrogaudũ eſt qũo deſiderauit rẽ

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

alienam vt habeat ſpēs peccati que
neceſſaria eſt ꝯfiteri. In his tñ pecca-
tis cordis nō tenet ad reſtitutōem.

Nota ēt cū quis aliquē dānificat ꝓ
ximum ī minio ſi hēt ꝓpoſituꝫ dānifi
cādi in multo ſi poſſꝫ peccat mortalr̄.

Unde emētes ⁊ vendētes quādocūꝫ
parati ſunt decipere ꝓximuꝫ in mlto
ſi poſſunt ꝯmode mortalr̄ peccāt: licꝫ
actu in modico decipiāt.

Octauum preceptuꝫ. Non eris te
ſtis iniquus. De mendacio. c. i.

De mendacio. Si dixit mēda
ciū ꝑniciosuꝫ. i. ꝙ ſit coñ ho-
norē dei: vt in his que ſunt
fidei vel dānū notabile ꝓximi ſpūale
vel tpale mortale eſt ſm Tho. 2ª 2ᵉ.
verbigratia. Si dixit fornicationē vł
vſurā nō eſſe peccatū mortale.

Si negat ꝙ ipē vel alius debet dare
ꝓximo ſuo qđ ipē nouit: ⁊ huiuſmōi
ſi dixit mēdaciū in iudicio interroga
tus a iudice ꝑiur⁹ eſt ⁊ mortalr̄ pec-
cauit ſm beatum Tho.

Si dixit mendaciū in ꝯfeſſione de ne
ceſſario ꝯfitēdis mortale eſt. Idem ſi
ī predicatione ſtudioſe mortale ē: niſi
ex ſbreptōe vel ſbita locutōe ipreme
ditate. Si ꝑſona que dicit mēdaci
uꝫ etiā officioſuꝫ eſt ꝑª auctoritatł ⁊
magne reputationis ſeu ꝑfectōis: poſ
ſet per accidēs tale mēdaciuꝫ eē mor
tale ſi inde ſequeret graue ſcādalum
in mentibus hominum.

Si dixit mendaciū iocoſum. i. cā ſola
cij vel officioſuꝫ. i. ad vtilitatē aliquā
conſequendam ſpūalem vel tempora
lem ſine nocumento alteri⁹ ſemper ē
veniale peccatū. Tho. 2. 2. q. 3.

Si dixit falſuꝫ teſtimoniū coñ aliquē
in iudicio: vel accuſauit iniuſte: vltra
mortale peccatū tenet de omni dāno
leſo ⁊ ēt ad reſtōem fame: vt. ſ. dicat
ſe falſum dixiſſe: ſ; poſtq̄ ille eſt puni
tus non tenet ꝓpter periculum quod
ei immineret.

De detractione. c. 2.

Detractio ē per quam aufert
fama alterius ⁊ multiplicit.
Si quis imponit altēi aliqd
falſum qđ ſit notabile: mortale eſt: ⁊
tenet ad reſtōeꝫ fame: niſi ex hoc imi
neret ei magnū periculum. Tho. 2. 2.

Si ad peccatuꝫ alteri⁹ qđ narrat ad
didit aliquid notabile vltra peccatū
tenet ad reſtōem fame: niſi ex hᵒ imine
ret ei magnū ꝑiculū. Tho. 2. 2.

Si ad peccatū alteri⁹ qđ narrat ad-
didit aliqd notabile vlt̄ peccatū tēt
ad reſtitutiōem fame: ſi illud dictum
importat infamiā.

Si peccatū alterius mortale cum eēt
occultuꝫ ad diffamandum manifeſta-
uit alijs peccauit mortalr̄: ⁊ tenet ad
reſtōem fame inq̄tum poteſt: niſi illđ
crimē poſtea ꝑ aliam viā eēt publica
tū. Si peccatū alteri⁹ occultū manife
ſtauit non intēdēs diffamare: uel alr̄s
nocē: ſ; ex quadā loquacitate non vi
det mortale: niſi ꝑ accidēs: vꝫ ſi ex hᵒ
ſequeret diffamatio illius: puta quia
audientes publicant.

Si accuſauit in iudicio vel denuntia
uit p̄lato crimen alterius nō zelo iuſti
tie: ſed ex maliuolentia peccauit mor
talit: ſ; ad reſtitutionem fame non te-
netur ſeruato ordine iuris.

Si fecit libellos famoſos. i. cedulas ſi
ue ſcriptas in detractionē alteri⁹ ponēs
in loco publico vt legant: aut catōes

⁊ huiuſmodi mortaliť peccauit ⁊ teň
ad reſtitutõem fame.

Si peccatũ alterius etiã manifeſtum
narrat ex odio ⁊ intentione nocendi
peccant mortaliter: ƺ ad reſtitutionez
fame nõ teneť. Si aũt ex loquacitate
narrat peccat venialiter.

Sed defectus alioꝝ qui ſunt peccata
veialia cõiter recitauit ex loquacita
te: vel aliqua indignatõne: nõ eſt mor
tale peccatũ niſi ex hoc intenderet ẽe
diffamare. Si ſignificauit peccatũ al
teri⁹ mortale ⁊ occultũ plato vľ pen-
tib⁹ ꝯfeſſori: vel alijs qui ſunt pſone
maťe vt poſſit meli⁹ puideri: qđ pci-
pue hꝫ locuz cũ timeť de recidiuo: nõ
eſt peccatũ ƺ caritas. Nota tamẽ cũ
qs teneť ad reſtõem fame ſi falſuz di
xit: debet dicere his quibus dixit ſe
falſum dixiſſe: nec excuſať: ꝗ ſit ei ve
recũdia magna. Si aũt dixit vꝫ nõ
debet dicẽ illis ſe falſum dixiſſe: quia
eſſet mẽdaciuz ſed iiuſte ⁊ male dixiſ
ſe. Si qs narrat crimen alterius put
audiuit dicens ſe audiuiſſe ſic ab eo
dici: lꝫ occultuz ex loquacitate vel le
uitate nõ videť mortale nec teneť ad
reſtitutõem fame: vel ſi ẽ dubiũ.

Si qs bona facta ab alio dixit mala
intẽtõe eſſe facta: vꝫ ꝓpter hypocriſiz
⁊ ſupbiã ⁊ huiuſmõi intendẽs eũ iſa
mare peccat mortaliter. Idẽ ſi negat
bona facta ab aliquo. Si etiam tacet
bona que ſcit cum eſt nccium ad libe
rãdum ꝓximum

Si audiuit infamationes ⁊ diffama-
tiões alioꝝ. Naz ſi h̃ facit ꝗ delectať
de infamia eoꝝ peccat mortalr. Si
autez hoc facit ꝗ delectať de loqua
citate: ſed diſplicet ei infamatõ alioꝝ
nõ videť mortale. In platis autem ꝗ
poſſunt huiuſmodi phibere ⁊ nõ fa-
ciunt mortale videť. di. 25. §. alias ãc
ea demum in gloſa:

De auaritia que eſt pmum vitium
capitale.

Incipit ſecũda pars in qua tracta
tur de modo interrogandi penitẽtes
a ꝯfeſſore de ſeptem vitijs capitalib⁹
⁊ eoꝝ ſpẽbus. ⁊ p de auaritia: ⁊ hẽt
capitula. 9.

Titulus pmus.

a Auaritia triplr ppetrať. ſ.
iiuſte acquirẽdo: tenaciť
retinendo: ⁊ inordinate
amando: habetqꝫ multas
ſpecies. Primus modus. ſ. iniuſte ac
quirendi de quo ſup dictum eſt in. c.
Non furtum facies. reſtant tñ aliqne
de quibus diceť. Secundus modus
retinẽdi tenaciť. ⁊ terti⁹. ſ. amandi ior
dinate poſtea inferius poneť.

De ſymonia. c. i.

s Symõia que eſt circa ſpũalia
⁊ ẽ ſemp peccatũ mortale in
omni caſu. Nota ꝙ pecunia
que recipiť ſymoniace: nõ dẽt reſtitui
ei qui dedit: ſed õ neceſſitate dꝫ pau
peribus erogari: vel illi eccľie in cui⁹
iniuria data eſt. Si dedit pecuniã vľ
aliqd aliud qđ pcio poſſit eſtimari:
pro bñdo aliquo ſacro vel baptiſmo
euchariſtia bñdictione nuptiarũ pñia
ordinatiõe chriſmate: ⁊ extrema vn
ctione quaſi pciuz hui⁹ ſacri: cuius ſi
gnũ quãdo dať vt pcium ⁊ fit pactõ
cũ date. Idẽ pſumiť quãdo negať ſa
cramẽtuz ſi nõ dať pecunia ſymonia
ẽ nec excuſat ꝯſuetudo. ſecus võ eſt ſi
dat vt elemoſinaz ⁊ gratis nõ coact⁹

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

ſed ſponte: ⁊ ad ſeruañ. ꝯſuetudinem
nõ exactus.

¶ Si clericus exiſtẽs accepit aliqd tꝑa
le ꝓ aliquo ſacramẽto dato vel dã
do vt preciũ eius: vel q̃ꝛ aliter nõ de
diſſet ſymonia eſt.

¶ Si vedit aliqd qđ ꝑcio poſſit exiſti
mari ꝓ aliquo beneficio eccleſiaſtico
ſimplici: vł curato obtinẽdo ſymoniã
ꝯmiſit: ſed ſoluẽdo taxaꝫ curie: ⁊ bul
las nõ reputať ſymonia.

¶ Si ꝓ aliquo bñficio eccleſiaſtico vel
dignitate hñda aliquod tꝑale vedit
ſymoniaꝫ ꝯmiſit: ⁊ ideꝫ de ꝯferentibꝰ
bñficia ⁊ officia huiuſmõi ꝓ tꝑalibꝰ

¶ Si emit vel vendidit aliquã capellaꝫ
eccleſie ſymonia eſt.

¶ Si emit vel vendidit ſepulturã eccle
ſiaſticã: ſiue ſepulchruꝫ vbi poniť ca
dauer ſiue officiũ eccleſiaſticũ ſymoni
aꝫ ꝯmiſit. ¶ Si patronꝰ exiſtẽs ꝓ pe
cunia elegit vel pñtauit inſtituẽdũ ſy
moniã ꝯmiſit.

¶ Si emit vel vendidit aliqđ iuſpatro
natus alicuius capelle: vel eccleſie ſy
monia eſt.

¶ Si porrexit ꝑces carnales ꝓ aliquo
ĩdigno ordinando vł bñficiãdo ſymo
nia eſt. ſi intẽdit vt prelatꝰ rõne ꝑcuꝫ
ꝑncipalř aſſentire.

¶ Si fuit mediator ad ꝓcurañ. alťi ali
qđ ſpũale vt bñficiũ ordinẽ ⁊ huiuſ
modi ꝓ aliquo tꝑali.

¶ Si ꝯduxit aliquẽ ad ꝑdicañ. pactiõe
pecunie ⁊ huiuſmõi ſymoniã ꝯmiſit:
⁊ ſimilř predicator qui hoc mõ acce
ptauit ſymoniã ꝯmiſit.

¶ Si filia vel ꝯſanguineã vel ſeruaꝫ mi
ſit ad mõaſteriũ pactiõe fcã de certa
q̃titate ꝓ ingreſſu monaſterij ſymo
niã ꝯmiſit necnõ moniales: niſi forte
mõaſteriũ eſſet adeo tenue q̃ nõ ſuffi
ceret illi ꝓuidere. ¶ De ſymonijs clico
rũ vide ĩ tertia pte. c. de clicis. ¶ De hac
v̉o materia ſymõie habes pleniꝰ ĩ 2ª
pte. ti. i. de ſymonia ꝑ totũ.

¶ De ꝓditione. c. 2º.

Proditõ frequenter ex auari
tia fit. ¶ Si prodidit ciuitateꝫ
vel caſtrũ vel ꝑſonã inimicis
vltra mortale teneť de omni damno
inde ſecuto. ¶ Si ꝓdidit res alterꝰ
ĩiuſte auferẽtibus idẽ. ¶ Si ꝓdidit
ſecreta alterꝰ iniuſte: vltra mortale
teneť de dãnis inde ſecutis. ¶ Secus ſi
ſecreta inique vt ꝯiuratões ⁊ tracta
tus ꝯtra ciuitatẽ vel nocumẽta ꝑſo
naꝝ manifeſtat: quia tunc bñ fac ⁊ fa
cere teneť. ¶ Si recepit aliqd ſƀ ſigil
lo ꝯfeſſiõis: ꝫ nõ in ꝯfeſſiõe: ſi reuelat
peccat mortaliť: niſi illud eẽt qd ini
quũ: cui poſſit obuiare manifeſtãdo:
⁊ ſi de hoc ꝑpẽdit: quãdo ꝓmiſit pec
cauit mortaliter: ſed nec dꝫ tenẽ ſecre
tũ: q̃ꝛ ẽt tunc peccaret. ¶ Si legit lr̃as
alterꝰ clauſas videť mortale: niſi po
neret ſpem in ratihabitione mittẽtis
vel eius cui mittiť.

¶ De acceptõe ꝑſonaꝝ. c. 3º.

Si accipit ꝑſonam in iudicio
vꝫ: q̃ꝛ magis audit vnã ꝑſo
nam q̃ꝫ aliam: vel credit vni
magis q̃ alteri nõ ſuato ordine iuris
vel magis declinat ad vnã ptẽ q̃ꝫ ad
alteraꝫ rõne amicitie ⁊ huiuſmõi poſ
ſet eſſe mortale.

¶ Si ĩ diſtribuẽdis bñficijs vł officijs
eccleſiaſticis: vel ſecularibꝰ admittit
indignos peccat mortaliť ⁊ tẽtur de
dãnis inde ſecutis ꝑſonis.

¶ Si in

Si in faciendis cedulis que vulgarit̄ dicunt̄ ſcrutinia ſciēter admittit indignū: vel q ꝓhiberet admitti vl' excludi dignum peccat mortaliter.

Si in diſtribuēdis oneribꝰ: vl' imponēdis collectis ciuitatis ſcient̄ grauat aliquē ꝯtra vel vltra debitū: vl' alleuiat peccat mortalit̄ ⁊ ſi ſoluꝫ ex eius determinatōe fieret talis diſtributō: tenet̄ dānificatis de dāno. ſecus vēo eſt ſi ponunt̄ in eo plures alij.

Et ſi cū hēret diſtribuere elemoſinas alicꝰ ſocietatis vl' teſtamēti: ⁊ huiuſ mōi nō fidelit̄ diſtribuit: ⁊ ſi dediſſet nō indigētibꝰ vltra mortale tenet̄ ad reſtitutionem.

De turpi lucro. c. 4.

SI iudex accepit pecuniam vt iudicaret: aut bene iudicaret aut nō iudicaret: aut iniuſte iudicaret peccat mortalit̄: ⁊ tenet̄ illā reſtituere danti niſi dediſſet vt male iudicaret: qꝛ tūc tenet̄ dare paupibus Idē de teſte ꝑ teſtimonio falſo ferendo: qꝛ peccat mortalr̄ ⁊ tenet̄ reſtituere. Si fecit inſtrumētū in fraudē vſurarū vt notariꝰ peccauit mortalit̄: et mercedē quā accepit dꝫ paupibꝰ erogare. Si ſeruiuit vſurario i arte vſuraria peccauit mortalr̄: ⁊ ſi bona vſurarij eēnt obligata reſtōi nō poſſꝫ retinere ſalariū: ſ; dꝫ reſtituere creditoribus vſurarij: al's autē poſſet: ſ; illud dare dꝫ paupibꝰ de honeſtate tamen nō de nccitate niſi ipe eēt pauper.

Si recepit pecuniā ꝑ turpitudine: vt meretrix vel mala mulier dꝫ illā pauperibꝰ erogare: nō tū de nccitate: ſ; de ꝯſilio honeſto.

Si qs facit aliquā artē vel artificiū cuius vſus vt plurimū ē ad mortale vt facere taxillos: vel cartas ⁊ hꝰ: peccat mortalit̄: nec debꝫ abſolui niſi diſponat illud dimittē. Lucrum vero ex hoc factum debꝫ paupibꝰ dare: ex ꝯſilio nō ꝑcepto. Si diebus feſtiuis emit vel vendidit negociādo: niſi forte in nūdinis: vel fecit ꝯtractꝰ al's nō neceſſarios tunc: vel ſcripſit: vel fecit aliqd manuale ꝑ lucro vltra peccatū ſ̄m aliquos dꝫ illud lucrꝫ paupibus dare: ⁊ hoc potiꝰ videt̄ de honeſtate q̄ꝫ de neceſſitate.

Si tpe meſſium vel vindemiarū emit bladū: vel vinuꝫ vl' fructꝰ: vt alio tpe vendat carius nō ex ꝯſ̄ns talis rei negociator: neqꝫ ꝓpt̄ aliquē honeſtū finem ſ; ꝓpter cupiditatē turpe lucrū ē: non tamē tenet̄ in aliquo.

Si accepit aliqd vt aliquem eligeret ad dignitatē aliquā tpalē: vl' officiuꝫ ſeculare: vl' vēdidit hꝰ officia ſecularia turpe lucruꝫ eſt: nō tū tenet̄ ad reſtitutōem aliquā.

Si mercator vel aliꝰ portauit vl' portari fecit ferrū ligna ⁊ quecūqꝫ mercimonia ad terras infidelium nō hn̄s licentiā aplicā eſt excōicatꝰ excōicatōe papali: incurritqꝫ alias penas: vt habes in quarta pte. ti. ꝑ totū Idem de dantibus in hoc auxiliū ⁊ ꝯſilium.

Si negociator exercet negociatōnes nō ad aliquē finē hōeſtū: vꝫ gubernare familiā vtilitatē patrie ⁊ hꝰ: ſ; pncipaliter ob imēſam cupiditatem cōmittit turpe lucrū. Nō tū tenet̄ de neceſſitate dare lucrum pauperibꝰ: ſed vnā ptem de ꝯſilio ⁊ honeſtate.

De ludo multiplici. Rica. c. 5.

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

Ludus ſi luſit ad taxillos vł cartas: vł ad aliū ludū fortūe. Si vicit ꝑ fraudē: vł per falſos taxillos: vł mēdacioſe tenet illō qđ ſic vicit reſtituere amittenti: vltra mortale: cōmiſſū: niſi ſit quid paꝝ.

Si vicit ab eo q alienare nō potuit vt ſuo religioſo vxore filiofamił. et hᵒ mōi: tenet reſtituere his q habent curam illoꝝ: et eſt mortale: ſi eſt quid notabile: ⁊ ſi ex cupiditate acquirēdi ludit.

Si ꝑ mltā importunitatē traxit aliū qui nō intēdebat ludere: vel retinuit volentē recedere vltra mortale tenet illi ſi eſt qmid notabile.

Si acqſiuit ſeu vicit per ludū hᵒmōi in locis vbi ꝓhibet ludus ⁊ mandat fieri reſtitutio ſiue legibᵒ impialibus: ſiue municipalibus: ⁊ ſeruat quantū ad vtrū: debet tūc fieri reſtitutio illi q amiſit: ſecᵒ ſi leges ille ſꝛ abrogate ꝑ cōtrariā cōſuetudinē.

Si vicit ꝑ ludū i aliis caſibᵒ. exceptis ꝑdictis nō tenet illi reſtitue q amiſit: ꝗuis poſſit elemoſinalit: ſi ſit pauper elargiri: ſed debꝫ paupibᵒ erogāe de honeſtate ⁊ cōſilio ſm aliquos tenet de neceſſitate qđ tutiᵒ eſt: nō oportꝫ tamē tales ſtrigere ita ad certā reſtitutōeꝫ ſicut in furtis vſura ⁊ hᵒ mōi ſm vō Ray. ſunt quedā pſone qbus indiſtincte tenet quis reſtituere qcqđ ab eis lucratᵒ fuerit in alee ⁊ taxilloꝝ ludo videlicet furioſi ꝓdigi minores 25. annoꝝ: et maxime pupilli. Item mētecapti ſurdi muti ceci: ⁊ q perpeᵒ morbo laborant: qꝛ tales rebus ſuis ſupeſſe. i. ꝓuidere non poſſūt ꝓpť qđ dandi ſunt eis tutores ⁊ curatores.

Idem videt diceñ. de ſeruis monacł. ⁊ ceteris clauſtralibᵒ ⁊ filiiſfamilias qui nō habēt peculiū caſtrenſe: vł qſi ⁊ de vxore que nō hēt bona parafrenalia: ⁊ ēt de adminiſtratoribᵒ reruꝫ eccleſiaſticaꝝ que ſunt paupeꝝ: ⁊ de ſimilibᵒ pſonis: tñ tales pecunie nō ſūt reſtituende eas perdētibᵒ: ſ; tutori curatori patri monaſterio dño marito eccleſie ⁊ huiuſmōi. De reſtitutōne talium vide plenius in ſūma. i. 2. pte de reſtōe ludi. De aliis vō que otiugunt in ludis: vt fraudes blaſphemie amiſſio tpis ⁊ hiᵒ hēs in capłis aliis.

De inquietudine. c. 6.

Inquietudo circa tpalia acquirenda ⁊ ɔſeruanda. Si habuit imēſam ſollicitudinē circa huiuſmōi: ⁊ ꝑter hoc dimiſit aliqd neceſſariū ad ſalutē: vt miſſaꝫ ⁊ hiᵒ eſt mortale.

Si vō ñ dimiſit neceſſaria ſ; ꝯmiſſioꝛ fuit quo ad ſpūalia veniale eſt.

Si habuit nimiā ſollicitudinem circa hiᵒ ex pua cōfidentia auxilii dei in ſe nō eſt mortale: ſ; videt veniale: eſt tñ multū impeditm̄ deuotionis ⁊ alioꝝ bonoꝝ ſpūaliū.

De inhumanitate retinendi tenaciter. c. 7.

Auaritia in retinendo tenaciter: ſeu inhumanitas nō faciē di elemoſinas corpales indigentibus qñ pōt hoc vſu ɔtinet ſ.

Viſito poto cibo rdimo tego colligo condo.

Si habēs ſupflua quo ad nāꝫ: ⁊ quo ad decentiā ſtatus ſui pro ſe ⁊ familia ſua nō ſbuenit neceſſitatibᵒ alioꝝ etiam non extremis; ſ; magnis quas

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

nouit mortale eſt.
Si bñs de ſupfluo quo ad naturam
⁊ ſi non quo ad decentiã ſtatus ꝓ ſe
⁊ familia ſua non ſbuenit pauperib⁹ i
extrema neceſſitate quos nouit mor/
tale cõiter iudicat: ꝫ hic opoꝛ3 mlta
conſiderare ad bñ intelligẽdum: vide
de hoc in ſcða pte ti.i.
Si nõ ſbuẽit indigẽtib⁹ de induſtria
⁊ arte ſua cũ potuit: vt medic⁹ medẽ
do ⁊ viſitando infirmos paupes ſine
ſalario. Aduocatus in aduocando: p
curatoꝛ pcurãdo ⁊ hi⁹ videt morta
le. Si quis nõ ſbuenit paupib⁹ neceſ/
ſitates extremas patientib⁹ cum poſſ3
vel tardauit dare: ⁊ exaſperauit pau
peres veniale eſt.
Si parauit paupibus nimis ſũptuo/
ſa vel nimia queſtuãtibus ſine cã indi
gẽtibus vl' vtẽtibus male elemoſinis
peccatum ẽ potius q̃ meritũ.
Si laborantibus ꝓ eo in quocũq3 mi
niſterio nimis diſtulit dare eis merce
dẽ vltra ꝯuentões factas: cu3 tamen
poſſit ſoluere: poſſet eẽ mortale ſi ĩcur
reret graue dãnũ vl' ſcandalũ. idem ſi
aliquid defraudauit.
De auaritia amandi res inordina/
te. c.8.
Nota q ſi quis res etia3 iuſte
acqſitas ita inordinate amat
vt inhereat ei vt fini: cuius
ſignũ eſt quãdo ꝓpter eas nõ amittẽ
das eſſet parat⁹ facere cont̃ aliqđ pre
ceptoꝝ dei peccat mortalit: q2 pl⁹ di/
ligit creaturã q̃ deum. Si autẽ nul
lo modo vellet facere contra ſalute3
ſuã ꝓpter huiuſmõi tpalia: q̃uis inoꝛ
dinate afficiat ſeu amet ea veniale ẽ.
De ꝓdigalitate ꝯtria auaritie. c.9

Si ſupflue expendit ſua3 ſba3:
vel in edificijs ſumptuoſis:
vel in equis: vel in conuiuijs
delitioſis vel frequẽtib⁹: vl' paleſtri.
vel ludis vel oꝛnamenti: uel turpitu/
dinib⁹ ⁊ ꝑcipue mulieꝝ: vel in enſenijs
vl' hiſtrionibus ⁊ huiuſmõi peccatu3
ẽ: ⁊ qñ eſt notabilis exceſſus: ꝫ eſt ſiñ
ꝯſenſu eſt veniale: vel nullum etiã de
re notabili ꝫm ꝓportionem ſui ſtatus:
eſt mortale: vel in modico eſt veniale
Deſcendere aute3 ad pticularia: puta
determinare quando eſt mortale: vl'
veniale nõ de facili põt dari iudiciu3
certum a quo cognoſcat.
De inuidia que eſt ſcðm vitiũ capi
tale. Titulus.2. de inuidia ⁊ eius
ſpẽbus.4.⁊ h3 capl'a.4.c.i.
Inuidia eſt triſtitia de alie/
no bono inq̃tũ deſiderat: vt
diminutiuũ ꝓprie excellentie
⁊ ſi ſit ex ꝯſenſu rõnis mortale eſt: niſi
eſſet de aliqua re pua: ſicut puer qui
ĩuidet altẽi puero q hẽat plures fru
ctus ⁊ hi⁹: ꝫ ſi ſit ſcðm motum ſenſua
litatis: ⁊ cum diſplicẽtia ratõis ẽ ve
niale: vl' nullu3 etiã de re notabili. In
terrogañ. eſt ꝫm ſtatũ de hi⁹ inuidia.
ſc3 ſi prelatus alteri prelato inuid3 đ
maiori prelatione vel dignitate. Si ẽ
officialis de maiori ⁊ digniori officio
Si doctoꝛ de maiori ſcientia ⁊ ꝯcur
ſu. Si ſcholares de acutiori igenio al
terius ſcholaris. Si ciuis de maiori
honore ⁊ reputatione alterius. Si
ſpũalis de maiori fama alterius. Si
mulier de alterius marito filijs oꝛna
mentis pulchritudine ⁊ huiuſmodi.
Si artifex de artificijs artis ſue ⁊ lu
cro ⁊ ſic de alijs. Si quis cũ dolet de

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

bono ꝓximi ſui:nõ ex eo ꝙ ille hẽat: ſed de defectu ſuo:qa ipſe illo caret contẽtus tamen ꝙ ꝓxim⁹ habeat nõ ꝑtinet ad inuidiã:⁊ ſimiliter ſi doleat de bono inimici:ex hoc ſolũ:qa timet inde ſibi nocumẽtũ nõ ꝓprie pertinꝫ ad inuidiam.

¶ De odio ⁊ aliis filiabus inuidie.⁊ primo de odio.c.2.

s Si habuit odiuꝫ ad deũ:qa flagellauit euꝫ: vel impleuit mala deſideria eius:vel alia de cã mortale ẽ. Si habuit odiũ ad ꝓximũ deſiderãs malũ eius vt maluꝫ ⁊ ſi eſt malũ notabile:qd illi appetit rõne deliberata mortale eſt ſiue malũ ſit in ꝑſona:vel fama vel ſbſtãtia:vel alio modo:ſecus aũt ſi nõ cõſenſit rõe vel ſit qd nõ multum dãnoſum.

Si vo deſiderauit maluꝫ alterius:vꝫ infirmitatẽ in bonũ eius:vt ſcꝫ.bon⁹ efficiat:vl ne peior.vl ne aliis noceat nõ ẽ odiũ. Interogãdũ ⁊ inueſtigañ eſt hoc caute:nam layci omnẽ diſplicentiã ſolẽt appellare odiũ; que tñ nõ eſt niſi modo dicto. Item odiũ cõtra vnũ reputãt tãtũ vnũ pecatũ. Sed nõ ꝙ ſicut in aliis ſic in iſto. Quotiẽs reuocãdo iniuriã mẽti de nouo hñit odiũ ad illũ cũ ꝯſẽſu rõnis totiẽs peccauit mortaliter. Interrogãdũ ẽ etiã de tempore.ſ.qñtũ ꝑſeuerauit ⁊ quõ frequẽt odiuit. Itẽ ꝙ dimittat omne odiũ:ſed oportet imo ñ debet illi petẽ veniã quẽ odiuit:ſi pecatũ eſt ocultuꝫ niſi publice cũ vbis vel aliis modis offendiſſet.

¶ De ſuſurratione que eſt ponere diſſenſiões inter amicos ꝓpter malam intentionem.c.3.

s Si queſiuit ponere diſcordiãꝫ int amicos vel ꝯſanguineos dicens malũ vni de altero:vl econtͣ:vel referens ſtudioſe que poſſunt cauſare hi⁹: qꝛ mortale ẽ ⁊ nurus erga ſocrũ:⁊ ſocrus erga nurũ ſolent his vacare. Si dixit aliqua vba vnõ orta eſt diſcordia int amicos vl ꝯſanguineos:ſ nec hoc intẽdẽs:ſ incaute de ſe non eſt mortale:ſ poſſet eſſe rõe ſcãdali.

Si qs intẽdit diſſoluere malas amicitias:vel ꝯuerſatõem alic⁹ cum aliis ne decipiat ꝯgruis remediis non eſt malum.

¶ De exultatione in aduerſis.c.4.

s Si vidẽs dãna euenire:⁊ mala his quib⁹ inuidit:vl odiũ habet:letat deliberato aĩo de malo illi⁹ mortale ẽ. Sec⁹ aũt ſi nõ deliberato aĩo. Letari autem de malo inimici:nõ inqñtũ malum eius:ſ inqñtum nõ poterit nocẽ:vel als iniuſte eũ opprimere poteſt eſſe ſine peccato.

¶ De triſticia in ꝓſperis.

d De triſtitia in ꝓſperis que hr differt ab inuidia: qꝛ triſtat de bono ꝓximi:⁊ ꝓpter hoc cogitat quõ male hẽat ⁊ deſiderat ſ ꝯtingit ſepe ꝙ nõ patit ille damna q̃ ei appetit:ſ magis ꝓſperat: ⁊ de hoc triſtat: ⁊ eſt mortale vbi eſt conſenſus rõnis.

¶ De ira que eſt tertiũ viciũ capitale titulus tertius.⁊ habet.c.2.

i Ira eſt appetitus vindicte ⁊ vitiũ capitale: ⁊ frequenter miſcet cũ odio. Si ꝓpter aliquẽ defectũ i ſe:vl in altero ꝯmiſſũ deſiderauit vidictã ſeu punitõꝫ quõcũꝫ

vt per ſe vel a deo: vel ab alio inten
dens ſolū ſatiſfacere animo ſuo irato
ꝛ ē mortale. qñ. ſ. ſolum intendit puni
tionē ꝑter ordinē rōis: ſi notabile ma
lū ē: ꝛ cū ꝯſenſu rōis: alʼ veniale: vt ira
quotidiana in gubernatōe familie.
Si iratꝰ in ſeipſuʒ ꝓpter aliquē deſe
ctū turbaṫ coñ ſe veniale ē cōiter. Si
iratus conṫ deū ꝓpter aliqđ flagellū
murmurat in corde vlʼ ore: impatienṫ
ferens ꝛ poteſt eē mortale ꝛ veniale:
ſm modū impatiētie.

De indignatione ꝛ alijs filiabus
ire. c. z.

Si indignatꝰ conṫ aliquem nō
valens audire eū: vel videre
reputans euʒ indignuʒ eo ꝙ
ſibi diſplicuerit: cū debuit ſeruire po
tius eſt veniale cōiter: ꝛ ſi ꝓpter hꝰ re
tinet ſibi loquelaʒ: vlʼ aliud ſignū oſtē
dit diſplicētie: qꝛ auferenda ſunt ꝓpṫ
ſcādalū primoꝝ ꝛ opinionē odij.

De tumore mentis.

Si excogitauit diuerſas vias
ꝛ modos ad vindicanduʒ ſe
de iniuria ꝛ his implicauit
mentem cogitatōibus altercatiuis ſʒ
ꝓceſſum pōt eē mortale ꝛ veniale.

De clamore.

Si ex ira clamauit ꝯṫ aliqueʒ
inordinate ꝛ ꝯfuſe ꝛ furioſe
loquēdo eſt veniale cōiter.

De ꝯtumelia.

Si dixit alteri vba ꝯtumelio
ſa lʼ iniurioſa importantia vi
tia vlʼ opprobria aīo iniuriā
di notabilitʼ: vt vocādo eū ꝓditorem
vel inhoneſtā pſonā: ꝛ dicendo mala
de pentibus ꝛ hiꝰ mortale eſt.
Si dixit vba opprobrioſa familie ſue
vel diſcipulis vlʼ ſibi ſbditis cā corre
ctionis: ſi ſit mō debito ꝛ honeſto eſt
ſine peccato: vel cōiter eſt veniale: ni
ſi infamatoria diceret ꝛ ſequereṫ ſcā
dalum magnum.

De blaſphemia ꝛ maledictōe crea
turaꝝ.

Si blaſphemauit aīo delibe
rato aliquē: vt pcutereṫ tali
maledictione in malum eſſet
mortale: niſi hoc affectaret in emēda
tioneʒ eiꝰ. Si vō hoc nō deſiderauit
ſm rōnem: ſʒ ſm ſbitum motū ire eius
cuius ſignuʒ ē: qꝛ ſi hoc ꝯtingeret val
de doleret: ſicut fit a pentibus cōiter
veniale eſt.
Si maledixit creaturas irrōnabiles:
qꝛ ſi fecit in deteſtatōem creatoris: vlʼ
in dānū dñi eiꝰ eſt mortale. alʼs venia
le ꝛ ocioſum. Si blaſphemauit aīas
defunctoꝝ ſuoꝝ parētuʒ: vlʼ alioꝝ ho
minū videṫ mortale qꝛ videṫ intendē
notabile malū. Idē cuʒ ſeipm maledi
xerit ex impatientia. Si blaſphema
uit diabolū malū ē: qꝛ ocioſuʒ ſaltem.
De maledictione dei ꝛ ſcōꝝ dictū eſt
ſ. ꝑ precepto.

De rixa.

De rixa p quā ex ira ſe inuicē
homines pcutiūt. i. cū fit aīo
nocēdi vlʼ iniuriādi: vt i adul
tis eſt mortale in incipiēte. Idem i ꝑ
ſequente aīo vindicatiuo: ſecus ſi aīo
defendendi ſe tātuʒ: vel etiam ad ex
ercitium vt pueri.

De ſeditione.

De ſeditōe que ē qñ vna ps ci
uitatis inſurgit contra aliaʒ
ex pte eiꝰ que iniuſte mouet ē
mortale cū omnibus ſequacibus eius

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

ꝛ teneť de omnibꝰ dānis inde ſecutꝭ. alteri pti. Ex pte aūt eiꝰ qui reſiſtit ſe ditōi iniuſte mote conť ſe: vel bonū ciuitatis nō ē ſm ſe peccatū: niſi miſceať odia ꝛ vindicationes: ꝑut cōiter accidit. Quādo ex reſiſtentia alteri pti ſequereť mlta picula ꝛ mala cedēdū eēt. alʼs nō euaderet multa peccata: q in ꝯflictu ptium ſequerenť.

Si qs ēt ita ptialis eſt vt Guelphus ꝛ Gibelinus: ſeu alr̄ ptialis: ita obſtinato animo ꝙ appetit exterminū alterius ptis ſeu exilium ꝑ fas ꝛ nephas: paratus ēt in malis ſequi ptē ſuā nō eſt ſine mortali: ꝛ in malo ſtatu perditionis.

De bello.

Si quis mouet bellū iniuſtuꝫ mortaliter peccat: ꝛ omnis q dat auxiliū ꝯſiliū ꝛ fauoreꝫ: ſimiliter peccat mortaliť. De dānis āt que ibi fiunt: ꝛ de reſtōnibus ꝛ qd ſit iuſtum vel iniuſtum bellum. Uide in tertia parte. De homicidio dictum eſt. ſ. c. 5.

De accidia que eſt quartuꝫ capitale vitiū. ti. 4. ꝛ hꝫ. c. quinqꝫ.

Primum. c. de eadē.

Accidia iportat tediū bn̄ opādi. Si ita ꝯtriſtatꝰ ꝛ tediatꝰ ē ꝙ habuit i horrorē bōa diuina: ꝛ in abhōminatōeꝫ ſpūalia: ꝛ opa bona ad que teneť vt precepta dei ꝛ eccleſie: ꝛ huiuſmodi: quādo adeſt cōſenſus rōnis eſt mortale ſꝫ ſi habet talem motū tātum ſm̄ ſenſualitatem cuꝫ diſplicētia rōnis ē veniale.

Si aūt ꝯtriſtatꝰ eſt ő morte ꝯſanguinei: vel alio caſu ꝙ penitet eū bn̄ feciſſe: vl̄ ꝓponit amplíꝰ nō bn̄facere mortale eſt.

Si ita ꝯtriſtať ꝙ vellet nunqꝫ fuiſſe creatꝰ a deo: ſeu nō eſſe natꝰ i mūdo ł eſſe ſicut brutū animal: vl̄ mori qūocunqꝫ: ſiue bene: ſiue male diſpoſitꝰ dū mō hinc exiret talis triſtitia cum conſenſu rōnis eſt mortale.

Si ēt ita ꝯtriſtať de aliquo caſu aduerſo ꝙ incurrit grādeꝫ infirmitatem ꝓpť nimiā triſtitiā ꝑdens ſōnū dimittens cibū ꝛ biꝰ: videť mortale qū poteſt ſe iuuare ꝯtra huiuſmōi.

Si ꝯtriſtať ex ꝯſideratōe bonoꝝ que hn̄t alij: quibus ipſe ē ꝓuatus vilipendēs omnia ſibi data a deo: ꝛ inde ſumēs tediū bn̄ opandi: ſꝫ ꝯſenſuꝫ rōis illa accidia ē cōiť veiale: ꝛ i ꝑſōis ſpiritualibꝰ reperiť. Si cōtriſtatur ex hoc ꝙ bona ꝓpoſita que fecit ſepe frāgit ex hoc incurrit tedium bn̄ operandi qſi ſibi videať non poſſe pficē: accidia ē in ſpūalibꝰ incipiētibus deo ſeruire. Si ex frequētia tētationū atte diať in laborādo ꝛ reſiſtēdo vēiale ē ſi tū reſiſtat in incipiētibꝰ ꝯtingit ſepe.

Si attediať in bonis opibus vel bn̄ opādo orādo audiēdo legēdo lectiones vl̄ ꝑdicatiōes: aut dicēdo officiū: ꝛ huiuſmodi: nō tamē dimittit de neceſſitate fiēda cōiter eſt veniale: ꝛ ſatis ēt in ſpūalibꝰ repiť. Si triſtať de aliq̄ defectu magis ex eo ꝙ appareꝫ defectuoſus corā hōibus qꝫ corā deo accidia eſt: ꝛ frequenter veniale procedens ex ſuperbia.

De filiabus accidie. c. 2.

De filiabus accidie in quibꝰ difficile eſt cognoſcere qū ibi ſit peccatū mortale: niſi cum miſcetur cum aliquo peccato: vt cuꝫ

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

omittiť aliqꝺ̄ preceptū: niſi deprimat ita mētē ꝙ tollat caritatē dei ⁊ proximi.

¶ De deſpatōe

Si deſpauit de miſericordia dei exiſtimans nō poſſe: vľ n̄ velle ei parcē etiaꝫ reuertēti ad pn̄iam: vľ non poſſe abſtinē a peccatis cū adiutorio dei eſt mortale ꝑꝫ deliberatōnem ⁊ ꝯſenſuꝫ: ſecus ſi ꝑm aliquē impulſum tētatiōis.

¶ Si deſpauit ſe nō poſſe euadē aliqͣs miſerias mundi: vel pͥcula ꝓpter que decreuit ſe occidē eſt mortľe. ¶ Et ſi aliquid ad hoc fecit multo magis.

¶ De malitia.

Si contēpſit diuina ⁊ ſpūalia bona ex triſticia aggrauāte mētē mixta cuꝫ accidia mortale eſt. ¶ Si aūt ꝯtēneret ⁊ refugeret ea p que poſſet vitare peccatū: qꝛ tūc ꝑtinet ad blaſphemiā in ſpiritū ſcm̄ vt infra diceť.

¶ De puſilanimitate.

Si ſb̄traxit ſe ab illis bōis ad q̄ erat aptꝰ timore deficiēdi vt a ieiunijs ab ingreſſu religiōis a p̄latiōe iniūcta ab officio p̄dicatōis ⁊ audientia ꝯfeſſionis iniuncte ⁊ hiꝰ eſt cōiter ueniale: niſi eſſet preceptum in eo qꝺ̄ dimittiť.

¶ De rancore.

Si habuit in diſplicētiā ⁊ tediū corrigētes eū ꝓpter correctionē ē vēiale: niſi illos odiret: ⁊ tūc odium eſt mixtū.

¶ De ocioſitate q̄ ꝓcedit ex tedio.

Si ſtetit ocioſus nihľ bōi operans corpale vľ ſpūale: vnde amittit tp̄s irrecupabile vľ vēiale: niſi ex ocio addať aliqꝺ̄ vitiū qꝺ̄ frequenť accidit: ⁊ q̄to tempore ſtetit ocioſus.

¶ De torpore ſeu pigritia bn̄ opādi.

Si fuit tardus ad bn̄ opandū lꝫ illꝺ̄ fecerit. tardꝰ ad ecclesiā ad orādum: ad elemoſinas dādū ⁊ hiꝰ cōiť eſt veniale niſi ex tarditate omittereť ꝑceptuꝫ: vt qꝛ cito nō ſb̄uenit patiēti extremā nc̄citatē cū teneť vt infirmo: vnde ſequitur mors ⁊ hiꝰ. tūc eſt mortale.

¶ De euagatione mentis.

Si habuit diſtractionē mētis in orōne: ⁊ fuit in ea: uel cum volūtate euagať: vľ audiendo p̄dicationeꝫ ⁊ diuina mēte cogitauit vana ⁊ inutilia eſt cōiter vēiale: niſi addať aliqꝺ̄ ſpāle peccatū vľ per totū officiū ad qꝺ̄ obligať ex ꝑcepto vel audit noua: vľ ſi loquiť inutilia: vľ ex tedio mutat loca hinc inde: vel diſtrahit ſenſus ⁊ mēbra diuerſimode ē veniale cōiter.

¶ De negligentia ſeu tepiditate. c. 3.

Que eſt remiſſio volūtatꝭ circa ea que dꝫ facere. ¶ In hac quotidie oēs offendūt: ꝫ venialiter niſi omittať aliquod nc̄cium.

¶ Si fuit negligēs circa opa miſericordie ſpūalia q̄ hoc vꝰſu ꝯtinenť.

¶ Cōſule caſtiga dimitte ſolare fer ora.

¶ Nota ꝙ ſb̄ ꝯſulo ꝯphendiť doctrina ⁊ docē igrāteꝫ ꝑcipue ad salutē vtilia. ¶ Si fuit negligēs ad addiſcēdū neceſſaria ad ſalutē: vt ꝑcepta dei ⁊ eccleſie gn̄alia qꝛ hiꝰ ignorātia nō excuſat: vel ad eunduꝫ ad p̄dicationem: ⁊ vtile ē iniungē idiotis ut p̄dicatiōes aliquas audiāt. ¶ Si fuit negligens ad ꝓcurādū ſibi ſacramēta ⁊ ſue familie

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

⁊ ſi ex negligētia ⁊ dilatiōe mortua ē
ples ſine baptiſmo ē mortale.
Si infirmus mortuus ē ſine ↄfeſſione
⁊ cōione vl' extrema vnctiōe: cū ex ne
gligētia craſſa ꝓcedit videt mortale
vl' gue veīale ſm ꝙ pl' ille indigebat
Si fuit negligēs ad ꝓcurañ. ſacrꝫ cō/
firmatōis. Si iterꝫ feciſſet dare ſa
craméta baptiſmi ↄfirmatōis: vel or
dinē ſcient ſacrū eſt mortle ⁊ ↄtrahi
tur irregularitas in ſuſcipiēte.
Si fuit negligēs ad fratnā correctōeꝫ
cū tenet. vꝫ de peccato occlto ⁊ mor
tali: ⁊ inde ſperabat emēdatiōeꝫ illi':
tūc eēt mortale dimittēdo oīo illam
veniale xo retardādo: vl' de his q̄ ñ
ſunt mortalia.
Si nō ſeruauit ordinē debituꝫ in fra
terna correctiōe: vl' nimis aſpe vl' tpe
vl' loco indebito peccatū ē.

De negligētia ↄfeſſionis. c. 4.

Si omiſit ad min' ſemel in an
no ↄfiteri vel ex negligentia
vel ignoranͣ mortalr pecca/
uit. Sec' ſi ex impotētia: vꝫ qꝛ ñ habꝫ
copiā ↄfeſſoris: ſꝫ ſi poſtea cū hꝫ copiā
ↄfeſſori nō ſuppleuit defectū mortale
ē. Si fecit ↄfeſſionē fictā ſcient dimit
tens aliqđ mortale: vl' qđ dubitabat
l' credebat eē mortle: ēt ſi ñ eſſet mor
tale mortaliter peccat: ⁊ tenet itera/
re ↄfeſſionē. Si dicit ſe eē ↄtritum
de omnibus peccatis ⁊ diſpoſituꝫ ad
abſtinenñ. ⁊ ſatiſfacieñ cū hoc nō inten
deret mortalit peccauit ⁊ tenet itera
re ↄfeſſionē. Si pñiaꝫ ſibi iniunctā
ꝓ mortalib' ex negligētia omiſit facē
peccauit mortalit: ⁊ tenet iterare cō/
feſſionē: ſi ē illi' oblit' penitentie.
Si ſcient ↄfeſſus ē ei quē ſciuit excōi
catū vl' ſuſpēſuꝫ: vl' nō habētē auctē
puta quia ſymoniace accepit benefiͨͥ
vel quia intruſus eſt per laycam ptā
tem peccauit mortalit: ⁊ tenetur ite/
rare cōfeſſionem. Si ↄfeſſus ē i ex
cōicatōe maiori exñs quā neſciuit ipe
nec confeſſor eius: abſolutus tamen
fuit a peccatis oportet iterꝫ ↄfiteri: qꝛ
nō fuit capax abſolutiōis: tunc ꝓpter
excōicatōem. Si confeſſus eſt ei q
nō hꝫ ſufficiētēꝫ ſcientiā peccat: ⁊ ſi fu
it adeo ignorans ꝙ neſciuit diſcerne/
re peccata eius ꝑcipue cōia tenet ite/
rare ↄfeſſionē.

De negligentia circa cōionē. c. 5.

Si omiſit cōicare ſemel i anno
ſ. in paſca reſurrectionis p'
annos diſcretionis peccauit
mortaliter: niſi fuiſſet legitime impedi
tus: vt qꝛ alterat' ſtomaco vel excōi
cat' querēs tñ abſolutōem: vel de li
centia ꝓpꝛñ ↄfeſſoris p aliquot dies
differret: ⁊ i hi' cāibus dꝫ ſupplere de
fectū. quando poteſt.
Si nō cōicauit ieiunus: ita. ſ. ꝙ p' me
diā noctē aliqđ ſūpſit p modū cibi: vl'
potus peccauit mortalit: niſi eēt gra
uiter infirmus: quia tunc licet.
Si cōionē ſūpſit cū ſtaret cū ꝓpoſito
alicui' peccati mortalis: vl' cum eſſet
excōicat' hoc ſciens vl' ignorās igno
rātia craſſa peccauit mortalit.
Si nō ↄfeſſus de aliquo mortali pec
cato omiſſo: vl' aduertēt ex vecūdia
vel inaduertēter ꝓpter indiſcuſſionē
ↄſcie: vel ex ignorātia craſſa ⁊ ſupia
ſumpſit cōionē peccauit mortaliter.
Et nota ꝙ ſi qs omittit ↄfeſſionē vel
cōionē in tpe ſtatuto conari debꝫ cō
feſſor vt inducat eum ad ſupplenduꝫ

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

defectū niſi ſit oīo nō bn̄ diſpoſitus.
Item cū reperit aliquem deditū vitijs turpib⁹ ⁊ alijs vſq ad finē q̄dragesime cautū videt ne ſbito admittat eū ad cōionē: ſ; ꝓlonget ſibi tps per aliquas ebdomadas. De alijs vēo defectib⁹ qui ꝯmittūt circa cōionem ⁊ miſſam: vide in tertia pte de cleric.

Si exn̄s excōicat⁹ maiori ſcient pticipauit: audiendo diuina i eccleſiis: aut ſacra percipiendo peccauit mortalit.

Si pticipauit in crimine cū aliq̄ ꝓpt q̄d ille cū q̄ pticipauit erat excōicat⁹. vȝ qꝛ v̄berauit clicum: vt. c. ſi ꝯcubine de ſen. excōicatōnis. Vel ſi aliquis clericus ſbijcit ſe alicui layco v̄berādū ad placādū eū de iiuria ſibi illata clicus ille efficit excōicat⁹: qꝛ pticipat in crimine cū v̄berāte: ꝓpt q̄d ē excōicatus ⁊ mortle ē. vt. c. ꝯtigit de ſen. ex.

Si exn̄s excōicat⁹ maiori ſciēter pticipauit cū alijs fidelib⁹ ēt extra diuina p̄cipue in his que ꝯtinent hoc v̄ſu.
Os orare uale cōio menſa negatur.
Et ſi fecit ex ꝯtēptu cont ꝓhibitiōeȝ ſupioꝝ peccauit mortalit: alʼs venialr: ⁊ efficit excōicatus minori a qua pōt abſoluere omnis qui hȝ eum audire i confeſſione. Excipiunt tamē quinq; caſus in quibus lȝ pticipare cū excōicatis qui ꝯtinēt in hoc v̄ſu.
Utile lex humile res ignorata neceſſe
hec anathema quid faciūt ne poſſit obeſſe. Quos vide in. 4. pte ſūme.

Quint⁹ titulus de inani gloria hȝ 3. c. Primum. c. de inani glia.

De inani gloria que ē quintū capitale vitiū importās inordinatū appetitū laudis hūane ſeu iordinataȝ ꝯplacētiam eius cui offert: ⁊ cui fit aliq̄d op⁹ p̄ncipaliter ꝓpter laudē ꝓpriā amittit ei⁹ merces ⁊ peccatū incurrit: ⁊ interrogandū ē ſ; ſtatū hominū de diuerſis materijs in quib⁹ homines querūt ſibi laudeȝ vȝ a doctore de ſciētia ⁊ doctrina: a ſcholari de ingenio ⁊ diſputatione: a rectore de regimine. a mulieribus de ornatu ⁊ hi⁹.

Si queſiuit laudē ⁊ gloriā de opere peccati mortalis mortaliter peccauit ſi ſm rōnem deliberatā hoc egit. ſec⁹ ſi ſm modū ſenſualitatis: vel ēt ſi de aliquo veniali gloriat.

Si opa ſua de gn̄e bonoꝝ: vt ieiunia elemoſine ⁊ hi⁹: quaſi omnia ad laudem humanaȝ fecit mortale videtur: cū ibi ꝯſtituit finem: ſecus ſi aliqd borū aliquādo. Si ita ordinate accepit laudē de aliquo ope: qꝛ ꝓpter eā ꝯſequēdā parat⁹ erat facere ꝯtra aliq̄d p̄ceptoꝝ peccauit mortalit. In alijs autē caſibus videt veniale.

De imodeſtia ornatus. c. 2.

De imodeſtia ornat⁹ que procedit frequēt ex inani gloria lȝ etiā ex alijs cauſis poſſit pcedere: ⁊ p̄cipue mulieres iuuenes de hoc interrogāde ſunt. ſ. de ornatu capilloꝝ fucoꝝ gēmaꝝ veſtiū ptioſaruȝ ⁊ foderaturis ⁊ caudis caruȝ ⁊ planellis nimis altl. ⁊ coronis capitis ⁊ huiuſmodi: in qb⁹ aliquādo eſt mortale: aliqn̄ veniale. Si vſus vl vſa ē fucis: vel alijs ornamētis ad oſtētationē ⁊ inanē gloriaȝ. ſi de huiuſmodi ſupbiuit: vel gloriata eſt. mortale ē. ſi tantā delectationē habuit ad laudeȝ ⁊ gloriā illā qꝛ nō curauit tranſgredi mādata dei ⁊ eccleſie.

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

Si vſus vel uſa eſt fucis ⁊ alijs oꝛnamētis ad inducen̄. homines ad ſui cō cupiſcētiā extra matrimōiū moꝛtale eſt indubitatum.

Si ita ioꝛdinate delectaẜ i huiuſmōi ita ꝙ etiā ſi ſciret hōies ex ſui oꝛnatu ſcandalizari: ideſt trahi ad ſui concupiſcētiā nō curās d̄ ruina ꝓximi moꝛtale eſt. Si ad ꝯplaceudū viro ſuo vel ad inuenien̄ viruȝ ſi eſt inupta: vl̄ ne deſpiciaẜ ab alijs: vl̄ ex aliqua leuitate vſa eſt fucis: vl̄ alijs oꝛnamentis ſupfluis de ſe nō eſt moꝛtale ſed poti⁹ vēiale: niſi hic ſit notabilis exceſſus i hi⁹: vt poſſit iudicari de occaſiōe data alioꝝ ruine: ⁊ ñ tātū accepta qđ ē difficile iudicare.

Si habuit nimiā diligētiā ⁊ ſtudium ⁊ tēpus ad oꝛnādū ſe: vel fecit exceſſū i poꝛtatura veſtiū vltra ſuū ſtatū l̄ ꝯditionē: vl̄ nō ꝑm moꝛē patrie: vel veſtib⁹ nimis delicatis peccatū eſt.

Capitulū. 3. de filiabus inanis gl̄e
Et primo de hypocriſi

Si ſimulauit ſanctitatē habē p ieiuniū oꝛōneȝ: ⁊ hi⁹ cū malus eſſet: ſi hoc egit ad cōſequēdaȝ laudē humanā cōſtituens ibi finē moꝛtale eſt: al̄s veniale: niſi aliud vitium adiūgaẜ.

Si ſimulauit ſanctitatē p hypocriſiȝ intēdēs aliqd: qđ ſit contra honoreȝ dei: vl̄ vtilitatē pꝛoximi: vt ſeminare erroꝛes: adipiſci idign⁹ eccleſiaſticam dignitatē: decipe enim ꝓximū tpalit̄ vel ſpūaliter moꝛtale eſt.

Si ſimulauit ſāctitatē exiſtēs malus vt deẜ ei elemoſine ſicut ſancto viro: vel ꝓcuratōes eccleſiarū vt cerretāt: ⁊ ſimilia moꝛtaliter peccauit.

Si ſimulauit maioꝛē ſanctitatem ꝗ̄ habuit: vl̄ occultauit ſuū defectū ad edificationē ꝓximoꝝ nō eſt peccatuȝ ul̄ leue veniale eſt: aut ſi hoc facit ob aliquā vanitatē: vel inanem gloꝛiam eſt veniale.

De iactantia.

Si laudauit ſeipȝ d̄ aliq⁹ ope peccati moꝛtalis moꝛtaliter peccauit. Si autē de opere veniali venialiter peccauit ꝗ̄tū ē de ſe. Si laudauit ſe de aliq̄ opere bono vȝ de v̄tute: de ſciētia: de induſtria: vel diuitijs: vl̄ potētijs ⁊ hi⁹ ex ſupbia ⁊ inani gloꝛia moꝛtale eſt: uel veniale ꝑm radicem ipſius ſupbie: vel inanis gloꝛie vn̄ ꝓcedit. Si laudauit ſe ꝯtēnēdo alios vt phariſeus publicanū moꝛtale eſt. Si auteȝ ex aliq̄ leuitate: vl̄ vtilitate ꝯſequenda veniale vel nullum eſt.

De Ironia.

Si vilificauit ſe verbis vel̄ factis plus ꝗ̄ ſentiat in ſeipſo: in mente: dicēs aliqua mala de ſe que in ſe nō cognoſcit veniale ē: ⁊ dicitur ironia.

De contentōe.

Si qs cōtēdit aduerſus aliuȝ cōtra v̄itatē ſciēter in reb⁹ alicui⁹ impoꝛtātie moꝛtale eſt ſecus in rebus pūis ⁊ inaduertenter.

Si ꝯtendit ꝓ v̄itate ſed nimis inoꝛdinate cōiẗ ē veniale: ſed poſſet ibi eē tāta inoꝛdinatio ꝙ rōne ſcādali ſequētis eſſet ibi moꝛtale.

De diſcoꝛdia.

Si habēs tractare aliqua cuȝ alijs i cōi nolit ꝯcoꝛdāi cū alijs d̄ his q̄ oꝛdināẜ ad bōrē

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

dei vel ꝓximorũ vtilitatem ex eo ꝙ male afficitur ad eos vel vt oñdat ſe plus ſcire ꝙ alij mortale eſt: ſecꝰ aũt ſi nõ cõcordat. videlʒ qa ſibi videt eẽ magis ſm deũ ⁊ rõnẽ: qđ ipſe intẽdit: qa tũc vel nõ eſt peccatũ vl' leue niſi ſit nimis ꝑtinax.

De pertinacia.

Si fuit ꝑtinax in ſẽtẽtijs ſuis diſcrepãs a cõi ceterorũ ↄſilio vel iudicio cõiter eſt veniale ꝑiculoſũ ⁊ inductiuũ erroris.

De ſingularitate nouitatũ.

Si fecit ſingularitates vl' nouitates in conuerſatõne vite vel ueſtibꝰ: vel cerimonijs: vl' alijs adiuentionibꝰ peccatũ eſt: et ſi adinuenit aliquã malã cõſuetudinẽ omnia ei imputatur.

De inobedientia.

Si nõ obediuit ſuꝑioribꝰ ſuis ſpũalibꝰ vl' tẽporalibꝰ legibꝰ canonicis: vl' ciuilibꝰ rõabilibꝰ: ⁊ ſi qdẽ trãſgredit ſuꝑiorũ ordinatões hñtes viʒ precepti: vt quãdo mãdat ſuari v̓bo vl' ſcripto i v̓tute ſãcte obediẽtie vl' ſb pena excõicatõis vl' carceris: l' alijs peńis grauibꝰ: ⁊ hiꝰ eqpolẽtijs peccauit mortalit'.

In alijs v̓o ordinatõibꝰ ſimpliciter factis trãſgrediẽdo ẽ ueniale: niſi fiat ex cõtẽptu: qa tunc mortale q̃tũcũqʒ leuibus.

De gula. 6. ti. ⁊ hʒ. c. 3. Primũ. c.

Gula ẽ ſextũ capitale vitium ⁊ importat inordinatũ appetituʒ ſeu delectationẽ circa cibum ⁊ potum.

Nota qnque ſpẽs ſeu modos q ↄtinẽtur in hoc v̓ſu.

Pre ꝓpere laute nimis ardẽt ſtudioſe. Si comedit vl' bibit ext' horã debitã ſine rõabili cã ⁊ vrgẽte.

Si ẽ vſus cibis l' potibꝰ laut' nimis ⁊ delicatis vltra ↄditiõnẽ ſui status. aliť enim decet comedere infirmuʒ ꝙ ſanum ciuem ꝙ ruſticum.

Si comedit vl' bibit i nimia q̃titate ſʒ exigẽtiã ſue ↄplexiõis qđ. n. vni parum eſt: nimium eſt alteri.

Et plus comedẽ in die ieiunij ꝙ alťa die nõ eſt ꝺ ſe malũ ꝑ vna comeſtõe.

Si comedit vl' bibit cũ nimio ardore gule: ſeu cũ nimia ↄplacẽtia cõtẽtus magis ſatiſfacere delectatiõi gule ꝙ neceſſitati ꝓuidẽ. Si adhibuit vel adhibẽi fecit nimiũ ſtudiũ ⁊ diligẽtiam circa cibaria delicata ꝑparãda vt cũ varijs ſaporibꝰ ⁊ diuerſ modis: ⁊ hiꝰ. In his omnibus ſpeciebus vel modis gule: tũc eſt mortale: quando delectatio gule querit vt finis ꝑatus facẽ ↄt̃ ꝑcepta vt ſatiſfaciat delectatõi gule. Uel cũ comedit vſqꝫ ad crapulã vl' vomitũ aduertẽt': ſic fit a pleriſqꝫ in carniſpriuio: vl' vtit aliquo cibo: ex quo v̓iſimiliter credit incurrere magnã leſionẽ ꝑſone. In alijs vero caſibus cõiter eſt veniale.

Si comedit carnes in quadrageſima vl' in alijs ieiunijs eccleſie: vl' in. 6. feria: aut in ſabbato ꝑ totũ ãnũ: niſi vrgente cã neceſſitatis vl' infirmitatis peccauit mortalit' ſi ſine ↄſilio medici. Si vſus eſt lacticinijs tpe q̃drageſiẽ ſine cã infirmitatis: ⁊ de cõſilio medici peccauit mortaliter. In alijs vero ieiunijs eccleſie ſeruari poteſt mos patrie q̃tũ ad vſũ lacticiniorũ q mos ſi nõ appareat tutius eſt abſtinere.

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

De ebrietate.

Si bibit vſq3 ad ebrietatē aduertēs ſe nimis bibere: vl' potentiam vini ſufficiētē ad inebriandū: vl' de hoc dubitās ꝓbabilr̄ peccauit mortaliter. ſecꝰ ſi igrauit potētia3 vini vt Noe. Si fuit cā iebriatōnis alteriꝰ aduertenter inducēdo ad nimiū potū: vel ponēdo ſal in vino: ⁊ hiꝰ mortalr̄ peccauit: ſecꝰ ſi fecit cauſa medicine. Si induxit aliquē ad frāgēdū ieiuniu3 eccleſie: ſine cā legitima ſuis ꝑſuaſiōibꝰ peccauit mortalr̄ Si iduxit pueros ⁊ iuuenes ad lambacitates ⁊ tabernas ⁊ hiꝰ vt ꝑuertat ad turpia. Si frequētauit taberna3 ſiñ cā rōabili: vl' duiuia diſſoluta peccatū ē.

De inſenſibilitate.

Si abſtinuit ſe nimis a cibo ⁊ potu: ⁊ alijs neceſſarijs vite ꝓpter qđ incurrit infirmitate3 cōiter ē vēiale: niſi fiat notabilis exceſſus: ⁊ addatr̄ obſtinatio cōtra admonitiōes ex hiꝰ defectu: q3 tunc videtr̄ mortale rōe ꝑiculi inde ſequentis.

De filiabꝰ gule. ⁊ ꝑ̄ de ebitudīe. c. 3.

Si ex fumoſitatibꝰ inordinate comeſtionis ⁊ potꝰ incurrit ſcurrilitatē ſeu groſſitiē itellectus: ⁊ ex hoc ieptitudinē intellectꝰ vl' ieptitudinē legēdi orādiq3 ē veniale cōiter.

De loquacitate.

Si nimis locutꝰ eſt: ſeu dixit vba ocioſa ⁊ ſine neceſſitate: ⁊ rōabilitate cōiter eſt vēiale

De ſcurrilitate.

Si fecit actꝰ ſeu geſtꝰ inordinatos: ⁊ ſi ſint ꝓuocantes ad libidinē extra matrimonium eſt mortale. Si vō ad diſſolutionē vl' leuitatē: vt vētoſitatē ⁊ hiꝰ veniale ē

De inepta leticia.

Si hūit ineptā leticiā ⁊ vanā in ludis ⁊ iocis: cōir veniale ē: niſi addatr̄ aliquod vitiū.

De choreis.

Choree que fiūt cū iordiata leticia ſr̄ mortalia qn̄q3 mōis Primo cū fiūt ex libidine. 2° cū fiunt i eccl'ijs: q3 ſacrilegium eſt. 3° cū fiūt a cl'icis ⁊ religioſis cū mulieribꝰ rōe ſcādali. 4° cū fiūt ex inani gloria: vel vana leticia: ta3 inordinata q3 ibi ꝯſtituatr̄ finis. 5° cum tales chorizātes nō curāt de ſcādalo ꝓximi eſt mortale. In alijs aūt caſibꝰ cōiter eſt veniale. Poſſ3 tñ qn̄q3 eſſe mortale: nec de facili de hiꝰ poteſt dari iudicium.

De immundicia.

De imūditia q̄ pōt itelligi cū qs imūde comedit: ⁊ eſſ3 veniale: ꝑcipue ſi ex hꝰ ꝯturbat alios: vel q3 vomitū facit: ⁊ ſi hoc facit q3 nimium comedit: vel q3 auidius comedat peccatū ē. ſecꝰ ſi cā medicine: vl' pōt intelligi de imūdicia pollutiōis q̄ cu3 accidit i ſōnijs ñ iputatr̄ ad pccm̄ ſ3 pccm̄ pōt eē in cā eius. ſ. ſi ꝓceſſit ex crapula vel turpi cogitatiōe ꝓcedēti vel ex negligētia: vel ēt poſt vigilia3 recolēs de ipa imūditia hita i ſōnijs turpibꝰ delectatr̄: ⁊ ſi ē ꝯſenſus rōnis de hiꝰ turpi delectatiōe ē mortale vl' vēiale: vl' nullū ſi ex alleuiatōe nāe.

De imūditia ſeu pollutōe ꝓcurata

Nota q3 ſi qs qđ agit hac itētōe ꝓncipalr̄ vt pollutōem hēat: ſiue vigilando ſiue dormiēdo mortalr̄ pccat: ēt ſi fac cā ſanitatis. Si aūt ipa pollutio ēt ꝯtingat in vigilia pter voluntatē

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

⁊ ſine ꝓcuratiõe nõ ē mortale.

De luxuria titulus .7. ⁊ hȝ .c.2.

Primum.

Luxuria ē ſeptimum capitale vitiũ: ſ; q2.ſ.i ꝑceptꝫ dcȝ ē ſatꝫ de ſpēb⁹ ei⁹ i ope: ac ēt i cogitatione omni: illis omiſſis vidēdũ ē de quibuſdã alijs ꝑtinētib⁹ ad ipam luxuriã ⁊ delectatõem moroſã: ⁊ ꝑ.

Si tetigit aliquē vel aliquã. vl' oſculatus ē libidinoſe ex ꝯiugiũ mortalit' peccauit: ēt ſi nõ ſequit' turpis act⁹. nã talia exercitia in ope ipo ꝓ vno peccato hñtur cũ opere ipo: ſ; tãto grauius qͣto in hi⁹ ꝯcurrũt plura ſi aũt fiant diuerſis tꝑib⁹ diuerſa ſunt peccata.

Si ſcripſit lr̃as: vl' portauit: vl' miſit vel recepit ꝯtinētes amatoria ⁊ ꝓuocãtia ad laſciuiã aduertent' mortalr̃ peccauit. Si fecit cantões: vl' cãtauit vel legit vel audiuit v̊ba laſciuie: vel turpia delectabilr̃ ad ꝓuocañ ſe vl' alios ad laſciuiam mortale eſt.

Si aſſociauit aliquē quem ſciuit ire ad ꝑcañ. vl' turpit' ageñ. vl' ad facieñ. ſerenatas vel matutinatas peccauit mortalr̃. Si fuit mediator int' aliqs ad hi⁹ turpia: vl' poſuit aliquos mediatores int' ſe ⁊ int' alios ⁊ hi⁹ peccauit mortalr̃. Itē ſi recepit enſeniũ: vl' donũ qd̃cũq;: vl' miſit ex amore libidis

De delectatione moroſa.

De delectatõe moroſa qd̃ vitiũ repit' in tepidis ⁊ multũ negligētib⁹. nã feruidi ſbito cogitatões expellũt noxias et frigidi deſiderijs opis acqeſcunt. Si hũit cogitatões imũdas ⁊ carnales i qb⁹ trahit morã poſtq̃ rõe ꝑpēdit ꝓpter delectatiõem ipaȝ cogitãdi huiuſmõi peccauit mortalit'. Nõ ſolũ qñ qs cogitatõib⁹ luxurie rõne ꝯſenſit deliberans facē malũ ſi adeſſet ꝯmoditas: ſ; ēt nolēdo op⁹ ꝑpetrare: ſ; nõ curando ipas cogitatões libidinoſas expellere poſtq̃ ꝑpēdit: ſ; in eis volũtarie imorãdo peccauit mortalit'.

De filiab⁹ luxurie .c.2.

De filiab⁹ luxurie de quib⁹ ñ oportet multũ interrogare: q2 difficile eſt intelligere niſi cũ mixtura alioꝝ vitioꝝ: ⁊ prima eſt cecitas mentis.

De cecitate mentis: ſi fuit ita mēte occupatus circa mũdana ⁊ carnalia: q2 neſciuit de deo cogitare: vl' de reb⁹ ſpũalib⁹

De precipitatione.

De precipitatõe ſi fuit ꝑceps: ⁊ ſbit⁹ i opib⁹ ſuis ſine ꝯſilio ⁊ examiatõe mētꝫ debita agēs

De incõſideratione.

De icõſideratõe ſi fuit icaut⁹ i factꝫ ſuis ñ bñ iudicãs circa occurrētia.

De incõſtãtia

De icõſtãtia: ſi i eo qd̃ deliberauit boni agē fuit incõſtãs ⁊ mutabil' ex paſſione.

De amore ſui.

De amore ſui: ſi nimis ſeipſuȝ dilexit q̄rēdo corpis delctões ⁊ ꝯmoditatē ⁊ hi⁹.

De odio dei.

De odio dei: ſi hũit deũ vl' legē ei⁹ i diſplicētia: q2 ꝓhibȝ ꝯcupiſcētiã ⁊ hi⁹.

De amore vite pñtis.

De amore vite pñtis: ſi nimis amauit vitã iſtã pñtē ꝓpt' voluptates carnis qb⁹ ē dedit⁹

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

ita amare vitā pītem q aliqs vellz h ppetuari ſm ·pe. eſt mortale.

De honore futuri ſeculi.

De honore futuri ſecl'i ſi honorē habuit ad vitā futuraz de aliis vo q ptinēt ad viti uz luxurie circa ɔiugiū: vide infra de ɔiugatis.

De ſupbia titul⁹. 8. ⁊ hꝫ. c. duo.

Primum.

Supbia ſm Gregoriuz eſt regina omnium capitaliū vitioꝝ: ⁊ eſt vitiū multuz ſbtile ⁊ difficile ad cognoſcēdū: ⁊ ɔſiſtit in appetitu inordinato ꝓprie excellētie: ⁊ hꝫ quatuor ſpēs ſiue mōs de quib⁹ potes interrogare: ꝑut videbit expedire ſi tū penitēs itelligat. Si bōa nālia ſpūalia vl' tpalia q̄ hūit ſibi attribuit: ⁊ a deo non recogn uit. Si bōa ipa a deo recogſcēs meritis ſuis pncipalr ſe accepiſſe exiſtimauit. vꝫ ꝑpt ſua ieiunia oroes ⁊ hi⁹. Si ea bōa q̄ n̄ hūit ſibi attribuit: vl' plus q̄ hūit cū exiſtimat ſe hr̄e ml'tuz hūilitatis caritatl patiētie: ⁊ hi⁹ cū nō hꝫ. Si reputauit ſe meliorē eē ceteris alios ɔtēnēs: i q̄lꝫ hoꝝ mōꝝ pōt eē mortale: vl' vēiale ſm q rōe ɔſentit: vl' n̄.

De filiab⁹ ſupbie. c. 3. ⁊ primo de deriſione.

De deriſiōe q̄ aliū ꝓcedit ex ſupbia. Si irriſit ſacramenta ⁊ alia diuina vilipēdēs ea: aut ſcōs viros: aut plātos: aut deo ſuire uolētes: vt ſic retrahat eos peccauit mortalit. Si irriſit itēdēs ex h iuriā ⁊ vilificatōez: vl' nōbilē pturbatōez ei⁹ mortalr̄ peccauit: ſꝫ ſi ex leuitate: vl' cā ioci ſec⁹. De abitōe.

De abitōe q̄ ꝓcedit ex ſupbia ⁊ iportat inordinatū appetitū honoris: ⁊ ml'tū repit in plati ⁊ dn̄is. Si deſiderauit aliq̄s dignitatē: vl' bn̄ficiuꝫ curatū rōe deliberata pncipalr ꝑpt honorē ul' dignitatē vl' vtilitatē tpalē peccauit mortalit. Si deſiderauit dignitatē vl' bn̄ficiū eccleſiaſticū: vl' ſeculare ad q̄ ē indign⁹ vl' inept⁹: vꝫ q criminoſus: ⁊ hi⁹ peccauit mortalr̄. Si deſiderauit vl' q̄ſiuit ad hi⁹ ꝑuenire etiam faciendo cont̄ ꝑcepta mortale eſt. Si q̄ſiuit honorē de quacūq̄ re ita iordinate q ibi ɔſtituat finē mortale ē. In aliis vo cāibus videt veniale.

De preſumptione.

Preſūptio q̄ ꝓcedit ex ſupbia ɔſiſtit in h q hō ponit ſe ad ea q̄ ſt̄. ſ. vires ſuas: vl' n̄ ptinēt ad ɔditōem ſuā: vt ſecularl ad iudicādū cl'icos: vel eos q nō ſt̄ ſibi ſbiecti vl' de his de quib⁹ n̄ hēt ptātē peccauit mortalit. Si poſuit ſe ad faciendū ea exercitia ad q̄ n̄ erat apt⁹: vn̄ pōt ſeq ſpūale vl' tpale dānū alti: vt medic⁹ ignar⁹ medicie: vl' aduocatus ignar⁹ ad aduocan̄ iudex ad iudican̄. ɔfeſſor ad audien̄ ɔfeſſiōes ⁊ hi⁹: peccauit mortalit: ſec⁹ aūt ſi ɔpetent i arte illa peritus erat.

Si pſumēs de ꝟtute ſua expoſuit ſe picul' peccatoꝝ vt vadēs ad loca inhoneſta: vl' frequētās ɔuerſatōez mulieꝝ leuiū ⁊ hi⁹: vbi de facili pōt labi i mortali peccato: mortale videt. Si nimis de ſe pſumens nō ꝓuidet neceſſitatib⁹ vel piculis occurrentib⁹ ſpūalib⁹ vl' tpalib⁹ expectans effectū miraculoſuz a deo. ſ. vt eum ſanet ifirmuꝫ

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

ſine medico ⁊ medicinis: vel miniſtrꝫ
ei cibū ſine labore eſt mortale: ⁊ dicit
temptare deum.

De temeraria iudicatōe.

SI facta alteriꝰ que dubia ſūt
quo aīo fiant ī malā ꝑtē int
ꝑtatꝰ ē: ſeu iudicauit: ⁊ ſine
ſignis ſufficiētibus indicātibꝰ malitiā
alterius deliberate iudicauit aliquē
de peccato mortali mortalit peccauit
Si vero iudicauit de vēiali vēialit pec
cauit. Idē ſi iudicauit de mortali: ſ nō
deliberato aīo.

De curioſitate.

SI fuit curioſus circa cogni-
tionē intellectiuā: vt q̄rēdo
ſcire q̄ ſūt. ſ. capacitatē ſuā
vz de trinitate: de ꝑdeſtinatiōe: vl q̄
rēdo ſcire a qbꝰ nō dꝫ vt a demonijs
vl ꝑ ſortes vl q̄rēdo ſcire parū vtilia
⁊ dimittēdo magl ncc̄ia: vl q̄rendo
ſcire ſolū ad ſcien̄. ⁊ nō ad deū cogno
ſcen̄. vl ad aliq̄ꝫ vtilitatē peccatuꝫ eſt
qn̄q̄ꝫ mortale: qn̄q̄ꝫ veniale. Si fuit
curioſus circa vſus ſenſuum. ſ. oculis
aſpiciēdo: auribꝰ audiēdo: naribꝰ ad
odorādū: guſtu ad guſtan̄: tactu ad tā
gēdū ſine neceſſitate vl vtilitate: ſ ſo
luꝫ delectatōe ſenſuali: peccatū ē cōit
vēiale: ⁊ qn̄q̄ꝫ pōt eē mortale. Si re
perit ſe ī ſpectacul ad vidēdū: vt tor-
neamēta paleſtra: currē ad brauiuꝫ ⁊
hiꝰ: nā ſi ī hoc ſit piculū mortis ſpūal:
vl tpalis vt qn̄ ſūt ſpectacula repn̄ta
tiua turpitudinū: vl cū recipet nōbilē
leſionē corpis ē mortale: ⁊ multo ma
gis ī exercēte ⁊ ꝑbēte occaſionē ī hiꝰ
ſpectacul. al's ē vēiale: niſi ꝓpt h̄ aliq̄s
ita delectat q̄ mēs eiꝰ auertēt a deo
ita vz q̄ patus eēt trāſgredi mādata
dei: ⁊ eccleſie vt illa aſpiceret l facerꝫ

Et h̄ idē intelligo de quocūq̄ꝫ pcc̄o.
qd̄ de ſe ē veniale: q2 ꝑ hunc modum
poteſt effici mortale.

De ingratitudine.

INgratitudo repit in omni
peccato mortali. ſ vt circun-
ſtātia aggrauās ipm: q2 vbi
hō dꝫ ſp ſuire deo: euꝫ offendit. Eſt
ēt vnū ſpāle peccatum ingrtū. ſ. recipi
ens bn̄ficia a deo: vl ab hōie ea nō re
cognoſcit recogitat ⁊ regratiat ⁊ recō-
pēſat: l qd̄ peiꝰ ē vilipēdit bn̄ficia re
cepta: vl murmurat de eis: vl iniuria
tur bn̄factioni. cōiter aūt repit mixtū
cū aliq̄ gn̄e peccati: qn̄ mortale qn̄ ve
niale ē.

De ſcādalo.

DE ſcādalo qd̄ qn̄ꝫ n̄ ē pecca-
tū ſpāle: ſ circūſtantia aggra
uās peccatū ingrtū: vz ex dc̄o
ul fcō alteriꝰ nō recto dat alteri occa
ſio ruine ſpūalis. ⁊ h̄ ē ſcādaluꝫ: ⁊ ſi h̄
intēdat ē circūſtātia aggrauās pecca
tū: ⁊ mutans ſpēm. vn̄ ē ncc̄ia ꝯfiteri
qn̄ ē tale qd viſilr trahēs ad ruinam
peccati mortal: ⁊ ꝑcipue cū h̄ ſequit.
Si aūt h̄ intēdat. ſ. ducē aliquē ex di
cto vl fcō ſuo ad aliquā ruinā ē mor
tale ⁊ ſpāle peccatū ſi intēdat inducē
ad mortale. al's veniale.

De adulatione.

ADulatio que cōit ē ſcādaliza
tiua. ⁊ ꝯſiſtit ī h̄ q̄ q̄s vbis l
factl ſuis inordinate querit
placē alijs ad bn̄iuolētiā captādā. ⁊ ſi
ī malo adulatꝰ ē crīalit: puta laudās
aliquē de vindicta facta vl turpitu-
dine ⁊ huiuſmōi ē mortale. Si adu
lat vl laudat aliquē intēdēs eū deci-
pere notabilit in tpalibꝰ vl ſpūalibꝰ
ē mortle. ſecꝰ ſi aliqd iuſtū intēdit ab

eo hñre vl' qd puũ recipe ꝑ modũ doni
vt hiſtriões. Si nimis laudauit ali-
quẽ ex q̊ ille ſũpſit occaſiõem ſupbie: l'
inanis glie cõiter eſt veniale: ⁊ põt ẽt
alñ eẽ mortale. Si xᷓo laudauit ali-
quẽ ad eũ excitañ. magis ad ṽtutem
vel ad ꝯfortañ. eũ in tribulatiõib⁹: ẽt
tẽptatõib⁹ ⁊ obſuatl debitl circun-
ſtãtijs ẽ ṽtuoſũ ⁊ mẽitoriũ. al' vẽiale

De blaſphemia in ſpm̃ ſcm̃.

De blaſphemia in ſpũm ſcũm
q̃ ꝓcedit ex malitia. vz in q̃b⁹
qs ñ ꝯtẽnit vel refugit ea co-
gitare mẽti occurrẽtia ꝑ q̃ poſſet re-
trahi a peccato. ⁊ hz ſex ſpẽs. ſ. Pre-
ſũptõ Deſpatio Inuidẽtia fratne grẽ
Impugnatio ṽitatl agnite Obſtina-
tio Impenitẽtia. De his ṽo interro-
gandũ ẽ: ꝓut vr̃: ⁊ cõit ñ repit niſi in
mltũ ſceleratl. Preſũptio aũt dr̃ hic
cũ qs p̃ſumit de dei miſicordia exiſti
mãs ꝙ pcat ſibi ad bñplacitũ ſuũ: l' ꝙ
ſaluz eũ pſeuerãtẽ in peccato. Deſpaᵒ
aũt cũ credit deũ nõ poſſe: nec velle ſi
bi pcẽ ẽt pẽitẽti l' volẽti ſaluari. Im
pugtõ ṽitatl agnite dr̃ cũ qs ꝯt̃ dicit
ṽitati fidei quã nouit. Inuidẽᵃ frater
ne grẽ ẽ cũ dolz qs de grã dei ⁊ glia
creſcẽte i hõib⁹. Obſtinaᵒ ꝯfirt volũ
tatẽ ſuã i peccatl ꝯmiſſis. Impẽitẽᵃ
aũt dr̃ cũ qs ꝓpõit firmit' ẽt in futuꝝ
nõ penitẽ.

De ſciſmate.

De ſciſmate h̊ peccatũ ꝯmitti-
tur cũ qs recedit ab obedie-
tia romane ecclie ſumẽs ſibi
aliõ caput: vl' ſequẽs aliquẽ canonice
nõ electũ: ⁊ ſp ẽ mortale: ⁊ excõicatõ
ꝯt̃ tales: niſi forte cũ eẽnt duo q̃ꝝ qlz
hñrent ꝓ ſũmo põtifice a ſuis ſeq̃cib⁹ ⁊
neſcit clare. qs ſit canonice electus. In
h. n. videntꝛ popli excuſari ſi nõ ſit ptī
naces. ꝫ pati illi adherẽ quẽ ſciũt ṽe
eẽ electũ canõice. Si initit ordinatio
nib⁹ vel alienatõib⁹ factl. a ſciſmaticl.
excõicat⁹ ẽ ex̃ de ſciſma. c. i.

De infidelitate paganoꝝ hẽticoꝝ.

De infidelitate paganoꝝ here
ticoꝝ vl' iudeoꝝ quorũ qdlz
ẽ gᷓuiſſimũ peccatũ ducẽs ad
dãnatõez: nõ oz h̊ dicẽ int' hos. Soli
n. hẽtici ſũt excõicati. ꝫ ⁊ cuz alijs pci
pue iudeis ñ dz hñri domeſtica ꝯuerſa
tio: ⁊ p̃cipue idiote. Potes circa hi⁹ i
terrogare ꝓut tibi videtꝛ. ſ. Si hñit
aliqd dubiuz in his q̃ ſũt fidei. vz de
ſacro altarl. ⁊ hi⁹. ⁊ ſi de h̊ hz diſplicẽ
tiã nõ ẽ curandũ. Si aũt volũtarie ⁊
ſpõte dubitat eẽt mortale. Heretic⁹
qdẽ ẽ excõicat⁹: ⁊ nõ põt abſolui cit
ſedẽ aplicã: vt pz in ꝓceſſu curie. Itẽ
receptor credẽs vl' fautor hereticoꝝ
ẽ excõicatus. extra de here. c. quicũz
li. 6.

Incipit. 3ᵃ. ⁊ vlti. ps i q̃ tctatꝛ õ mõ
interrogãdi ſtat⁹ diuerſos pſonaꝝ. ⁊
p̃ ad ꝯiugatos. c. i. ⁊ hz. §. 23.

Nunc ṽo formãde ſit intro
gatões ptinẽtes ñ ad oẽs
ꝫ ſolũ ad quoſdã ſtat⁹ ho
minũ. ⁊ p̃ ad ꝯiugatos in
terrogãdũ ſit nõ oẽs: ꝫ ꝓut videtꝛ. Si
de fcõ ꝯtxerunt in aliq̊ caſu ꝓhibito
mortale ẽ: qꝛ ꝯt̃ ꝓhibitiõem: niſi igno
rãtia fci ꝓbabilis eos excuſaret. Sz
ſcieñ. ẽ ꝙ ſit quedã ipedimẽta q̃ ipedi
unt mrimoniũ ꝯthẽñ: ⁊ dirimũt iã cõ
tractũ: qꝛ nullũ ẽ. qd intelligeñ. eſt qñ
dicta ipedimñta p̊⁹ int' eos iueiũtꝛ q̃z ſit
ꝯtctũ mrioᵐ: ⁊ ea ꝯtinẽt i iſtis ṽſib⁹
Error ꝯditio votũ cognatio crimen

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

1 Si Parrochi, et duplicis desit presentia testi.

Cultus diſpitas vis oꝛdo ligamē ho
neſtas. Si ſis affinis ſi forte cohire
nequibis. Hec aſſocianda vetāt ↄnu
bia facta retractāt. Pro hoꝝ aliq̄
li breuiſſima declaratōne. Nota q̄ er
roꝛ intelligit̄ de pſona nō de fortūa
vl' bonitate. cū.ſ.quis contrahit cū ber
ta credēs eē caterinā.cū qua.ſ.inten
debat ↄtrahere. Cōditio intelligitur
de ↄditione ſeruili.ſ.cuꝫ quis ↄtrahit
cū ſua credēs eā eſſe liberam. Nā ſi li
ber ↄtrahit ſcient̄ cū ſua tenꝫ matrimo
niuꝫ ⁊ ſil'r ſi ↄtrahit ſuus cum libera
credēs eſſe ſeruā. Idem videtur ſi ſer
uus cum ſerua: lꝫ crederet eē libera
Uotū.ſ.ſolēne p pfeſſionē tacitā vel
expreſſam alicui religioni approbate:
talis ēt eēt excōicatus. Cognatio que
ē triplex.ſ.nālis.ſpūalis ⁊ legalis.nāl'
dicit̄ ↄſanguinitas: ⁊ h̄ habet tres li
neas.ſ.aſcendētium vt pater ⁊ auus
⁊ hi⁹ deſcendentium: vt filius nepos
⁊ hi⁹ collat̄aliū: vt fratres ſoroꝛes ⁊
hi⁹ ⁊ hꝫ quelibet linea quatuoꝛ grad⁹
excluſiue: pcipue collaterales.nam int̄
aſcendētes ⁊ deſcendētes videt̄ eē p
petua ꝓhibitio hic ē etiā excōicatio.
Cognatio ſpūalis hꝫ etiā tres grad⁹
⁊ ↄtrahit̄ in baptiſmo ⁊ ↄfirmatōne
Prim⁹ eſt inter tenētē ad baptiſmuꝫ
vel ↄfirmatōem: ⁊ eaꝫ que tenet̄ que
dicit̄ paternitas vel filiatio. Secun
dus eſt int̄ patreꝫ ⁊ matrē carnalē ei⁹
qui tenet̄: ⁊ eum qui tenet cum vxoꝛe
ei⁹ ⁊ dr̄ ↄpat̄nitas. Terti⁹ eſt inter fi
lios nāles eius q̄ tenet: ⁊ illā que tene
tur ⁊ dr̄ fraternitas. Cognatio ter
tia.ſ.legalis que fit per adoptōeꝫ hꝫ
tres lineas vel gradus. Primus ē int̄
ipm adoptāteꝫ ⁊ filiā quā adoptauit
ac ēt filiā ipſi⁹ adoptati. Secundus ē
int̄ vxoꝛem adoptantis: ⁊ ipm adop
tatū: ac ēt vxoꝛē adoptati: ⁊ ipm ad
optātē. Tertius eſt inter filios nāles
⁊ legitimos adoptātl ⁊ ipm adopta
tū ⁊ h̄ tm̄ cū ipi filij ſūt in ptāte pr̄is.
Crimē iſtud qd̄ hꝫ dirimere ↄtractū
⁊ impedire ↄtrahēdū intelligit̄ tm̄ ī
duob⁹ criminib⁹ in duob⁹ caſib⁹.
Prim⁹ eſt cum mulier machinat̄ cuꝫ
effectu in mortē vxoris alteri⁹ vt ha
beat illū ī viꝝ: vel ecōt̄ vir in mortē
alteri⁹ viri vt hēat illam in vxorē ⁊c̄.
Secūdus cū quis dat fidē alicui ↄiu
gate ducere eā in vxorē poſt viri ſui
mortē ⁊ cum iſta ꝓmiſſione ſequitur
adulteriū. Cultus diſpitas: vt ſi fidel'
ↄtrahat cū iudea vel pagana pmanē
te in infidelitate. ſecus ſi ↄtraheret cū
heretica: nam tunc tenet: ꝫ cohabitāe
nō debent ſi eēt ei piculū incurrēdi in
hereſim: ⁊ peccauit mortalit̄ ↄtrahēs
cū tali. Uis violentia.ſ.abſoluta īpe
dit ⁊ dirimit. ⁊ ſil'r violentia per me
tū q̄ poteſt cadere in ↄſtantem viruꝫ
⁊ ↄtinet̄ in hoc vſu.

Stupꝛi atq̄ ſtatus v̄berl. atq̄ nec.
niſi poſtea de inuito efficiat̄ volunta
rius. Ordo intelligit̄ de oꝛdine ſacro
i.ſbdyaconatu.⁊ ſupra. ⁊ talis cōtra
hēs eēt excōicat⁹. Greci in ſacris vti
pñt ↄtracto ꝫ nō pñt ↄtrahere.
Ligamē.i.ſi ſit alteri ligatus p ↄiugi
uꝫ: ēt per v̄ba de pñti nōdum ↄſūma
tū: nā talis nullo modo pōt alteri ma
trimonialiter copulari: niſi ille cum q̄
contraxerat pfiteat̄ in aliquam reli
gionem. Et ſi recederet vnus ↄiuguꝫ
ita q̄ per mlt̄os annos alter nihil au
diret de eo non liceret alteri cōtrahē

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

nisi sciret de morte ei⁹.

¶ Honestas .i. publice honestatis iusticia que oritur ex sponsalibus cõtractis cum aliqua. cũ q̃ postea non sequitur matrimonium ꝓpter mortẽ vel aliam cãm: nam cum nulla ↄsanguinea illius vsq₃ ad quartum gradum contrahẽ potest.

¶ Affinitas est ꝓximitas que ↄtrahit ꝑ eum qui duxit uxorem: ⁊ omnes ↄsanguineos vxoris vsq₃ ad quartum gradũ ⁊ vxorem ipam ⁊ oẽs consanguineos viri eius vsq₃ ad quartum gradum: nec illa mulier potest contrahẽ cum aliquo.

¶ Et nota ꝙ affinitas contrahit etiam per fornicariuꝫ coitum: ita ꝙ ille qui fornicat cum aliqua non potest ↄtrahere matrimonium cũ ↄsanguinea aliqua eius vsq₃ ad quartum gradum: neq₃ illa mulier potest contrahere cũ aliquo consanguineo fornicantis cuꝫ ipa vsq₃ ad quartũ gradũ: ⁊ scienter contrahens in huiusmodi gradibus affinitatis est excõicat⁹. ¶ Sic forte cohire nequibus.

¶ Impotentia exercendi actũ ↄiugaleꝫ q̃ põt ꝓuenire: uel ex frigiditate nãli vel ex maleficio vel indispõe membri genitalis viri vl' mulieris. De his oibus impedimẽtis habes plene i quarta parte summe ti. ¶ Sed nota ꝙ nõ oportet nec expedit interrogare oẽs ↄiugatos sigillatim de his impedimẽtis: sed de illis tantuꝫ de quibus possit presumi haberi: ⁊ p̃cipue de ipedimẽto criminis vel cognationis vl' publice honestatis: ꝫ multo magis de affinitate. ¶ Si tñ quis cognosceret consanguineam eius cum qua iaꝫ ↄtraxit ꝑ verba de p̃nti: ⁊ multo magis si iaꝫ consũmauit matrimonium: matrimonium quidem tale non diuiditur: sed amittit ius petendi debituꝫ: ita ꝙ petere nõ potest absq₃ mortali peccato tenet tamen reddere exactus. ¶ Idem de muliere que ꝑmittit se cognosci a ↄsanguineo viri sui. ¶ Si võ anteq₃ cõtraxit per v̾ba de p̃nti cum aliqua cognouit ↄsanguineam eius: ita ꝙ semẽ admisit intra claustra pudoris nõ potest iam habere illã: ⁊ si iam cõsũmasset cũ illa nõ tenet matrimonium nec in hoc potest dispensari cuꝫ illa nisi ꝑ papam. ¶ Unde ante dispensatiõeꝫ semper peccat mortaliter exigens ⁊ reddens debitum sciens dictum impedimentum. ¶ Alter vero ↄiugum nesciẽs excusat de peccato ex ignorantia sci ꝓbabilis: de his ⁊ oibus aliis q̃do casus occurrit: vide pleni⁹ in summis.

¶ Si ↄtraxit matrimonium clandestine q₃ mortale est ꝓpter ꝓhibitionem ecclesie. ¶ Si habens votum simplex continentie contraxitq₃ matrimoniuꝫ peccauit mortaliter: nisi sit dispẽsatus a papa prius: ⁊ tenet adimplere votuꝫ vsq₃ ad ↄsummationẽ matrimonii: nã ipo ↄsũmato ipotens fit ad implendũ ⁊ exactus oino tenet reddere exp̃sse vl' interp̃tatiue petenti ꝫ exigere non potest sine dispẽsatiõe. al's peccat mortaliter. ¶ Si ↄtraxit cum aliqua: vel mulier cum aliquo ꝑ v̾ba de futuro: ⁊ post matrimoniũ cum aliqua ↄtrxit vl' de futuro vel de p̃nti mortalr̃ peccauit ꝓpt fractã fidẽ: nisi de cõi ↄsensu mutuo se absoluerint: q̃d fieri dꝫt ꝑ iudiciũ ecclesie. ¶ Ut nisi aliquis septẽ casuũ superuenerit: quib⁹ solui possũt

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

ſponſalia quos habes in ſūmis.
Si poſt matrimonium ɔtractum per verba de pn̄ti contraxit cum aliqua mortaliter peccauit: nec tenet matrimonium: etiam ſi eſſet conſūmatum: ⁊ filios genuiſſet: ſ; oportꝫ redire ad primum: niſi ille cum quo ꝑus ɔtractum eſt: ingreſſus eſſet religionem ibidem ꝓfeſſus: uel niſi cum eo papa diſpenſaſſet in ſecundo: in q̄ tamen ſm̄ theologos diſpenſare non pōt: ſed qꝛ difficile eſt diſputare de ptāte pape ſi ſiñ ſbreptione obtenta eſt forſitan tranſire poteſt.
Si contraxit matrimonium: vl̄ filios vl̄ filias iunxit matrimonio añ etatēꝫ legitimam: qꝛ ꝓhibitum eſt. Etas aūt legitima ſ; iura eſt in duodecimo anno: ſi eſt femina: in quartodecimo ſi ē maſculus. ſ. ad ɔtraheñ. p verba de p̄ſenti: ⁊ ad conſūmanduꝫ matrimoniū
Si ɔſūmauit matrimonium ante bn̄dictionem nuptiaruꝫ eſt mortale vbi ſcꝫ ɔſuetuꝫ eſt bn̄dici nuptias: qꝛ cont̄ ꝓhibitionē eccleſie ⁊ hic aduertendū eſt: q̄uis ſponſi non ɔſūmēt matrimonium cum ſponſis ante benedictionem in multis tñ locis multas turpitudines ⁊ corruptelas faciunt cū eis: illas viſitādo. vnde interrogādū ē de his vbi iſta reperiunt̄.
Si celebrauit nuptias tp̄e prohibito ab eccleſia: qꝛ mortale eſt. Tempora aūt ꝓhibita ſl̄ iſta. ſ. ab aduentu vſq; ad epiphaniā: ⁊ a ſeptuageſima vſq; ad octauam paſce: ⁊ a tribus diebus ante aſcenſionem vſq; ad octauā pentecoſtes excluſiue.
¶ De actu ⁊ peccatis cōmiſſis in eodem.

SCciēduꝫ eſt ꝙ in actu hoc ɔiugali aliqua fiunt: vbi eſt dubiū vtrū ſint mortalia an veīalia. Aliqua vo ſunt que ſunt manifeſte mortalia. Aliqua in quibus eſt veniale. Aliqua i q̄bus nullum peccatum
Primo quideꝫ mortl̄e eſt ſi exerceat̄ talis actus extra vas debitum: vl̄ ēt ſi intra vas debitū: tamen nō ſuſcipit ſemen ad euitandū generatōem.
Si ex tactibus impudicis extra actū matrimonij ſequitur pollutio in altero ipoꝝ. Si exercens actū ɔiugaleꝫ h; a ꝓpetitū deliberatū ad aliam.
Si ſe habet ad eā ita inordinato affectu i actu ɔiugali: ac ſi nō eēt vxor ei⁹ ꝙ etiam opus carnale ageret cum illa vel alia difficile tamē eſt hoc diſcernē ⁊ cognoſcere.
Si alter alteri oīo exigenti denegat debituꝫ ſine cauſa legitima: ꝓpter qd̄ exigens incurrit incontinētiaꝫ vl̄ ḡue ſcandalū. Eſſet aūt cā legitima ſi notabiliter timeret notabile nocumentū perſone: vel coniugis: vel prolis in vtero: vel quia ex adulterio cōmiſſo ꝑdidit ius petendi debitum: vl̄ etiam ſi in loco ſacro peteret: qꝛ ſic loc⁹ violaret̄: vl̄ ēt in publico: qꝛ contra debitā honeſtatē. Non ē aūt legitima cā oīo denegādi debitū petenti in die ieiunioꝝ vl̄ feſtoꝝ ſolenniū: vl̄ ira quaꝫ hn̄t ad inuicē p paꝝ tp̄s. Dubiuꝫ de mortali qñ quidē ſeruat vas debituꝫ ſ; modus indebitus: puta ſi lateralit̄: vl̄ a pte poſtēiori accedat ad vas debitū vl̄ mulier ſupgrediat̄ viꝝ i q̄bus mōis: ⁊ pcipue in vltimo aliq dicunt eſſe mortale. Alij vo vt Tho. ⁊ Alb.

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

dicūt q̄ nō eſt mortale de ſe: ſ; poteſt
eſſe ſignū mortalis ꝯcupiſcentie: nec ꝑ
hoc impedit generatio: ꝛ ſi nō ita ap
te ꝑcreant. vnde in hiꝰ noli ꝓcipitare
ſniam: nec denegare abſolutionē ꝑ
ſeuerāti in hiꝰ. Sed deteſteris ꝛ ꝓhi
beas q̄tum potes: quando vero hoc
etiā fieret ꝑmo ꝛ ſecundo mō ꝓpter
periculum aborſus forte tunc eſſet ſine
peccato.

Dubium ē etiā de mortali ē tpe mēſtruo
rū: ꝛ precipue in exigente ſciente talē
defectū: quem quidā ponunt eē mor
tale: precipue quādo non ē quaſi con
tinuus ſ; conſuetus vt menſatiꝫ. Alij
dicunt contrarium vt Pe. de pal. ꝛ
hec opinio eſt cōior. Unde nec ꝓpter
hoc deneges abſolutionem: ſed prohi
beas q̄tum potes de exactionē exigē
ti ꝛ exactum admoneas vt non aſſen
tiat exigenti: niſi ex hoc timeat de eiꝰ
incōtinentia.

Dubium eſt etiā de exigente debitum
a ꝯiuge permanente in adulterio. ſiue
occulto: ſiue manifeſto qđ ipſe nouit.
Hoc quidā dicunt eſſe mortale in exi
gente: q2 facit ꝯtra ꝯſtitutōem eccleſie
vt notat. 32. q. i. c. ſi quis vxorē: ꝛ h'
firmat in ſūma piſana. Sed in ſumma
ꝯfeſſoꝝ ꝛ archydiaconꝰ in 2°. ſo. miti
gant hūc rigorē excipientes caſū: vt
hoc cū faceret exigēs ad ꝓuidēn. icō
tinentie ſue. Sed Pe. de pal. mlto ma
gis mitigat hūc rigorē: vt cū nō ſpat
emēdatio ex hoc ꝑmanēte in adulte
rio: ſ; potiꝰ deterioratio non peccat
exigens ſaltē mortalit. Ueniale autē
ē cū exigit actus ꝯiugalis: ꝛ ſi debito
ſeruato vaſe ꝛ mō: tamen ꝓncipaliter
intētōe delectatōis ꝯſequēde: ita tn̄
q̄ ſtet intētio infra limites matrimo
nij. Si exerceat actus ꝯiugal' ꝓpt' ſa
nitatē corpalē peccatum eſt: q2 nō ad
hūc finem ordinatum eſt veniale tam̄
puto eſſe peccatum. In ſolennitatibꝰ
ꝛ ieiunijs exigere debitum aliqua in
firmitate. ſ. ꝯcupiſcentie ductꝰ ſine cō
tēptu tn̄ ſacri tēporis vel eccleſiaſtice
exhortationis veniale eſt ſm Tho. ꝛ
Ray. ſ; reddens nō peccat: cū timet ꝺ
incōtinentia vl' ſcādalo ꝯiugis: pecca
ret aūt ſi negaret oīo. In tpe vō pre
gnatōis exigere veniale eſt. ſi tamen
non eſt periculum aborſus. reddē vō
nullum peccatum eſt.

Ante purificatiōem poſt partū exigē
ſeruatꝭ alijs circunſtātijs nō videtur
mortale ſm Guil. Reddere vō nō vo
lūtarie nullū. Exigere ēt vel reddere
debitū ante ingreſſū eccleſie poſt ptū
de ſe nō videt peccatū: ꝛ pn̄t mulieres
intrare eccleſiā ante quadrageſimū
diē abſq3 peccato: in quo tamen ē ſer
uanda ꝯſuetudo patrie. Actus ipu
dici qui ibi exercent nō ꝑtinentes ad
opꝰ: ſ; ad exercitiū delectatōnis: vt ta
ctus ꝛ oſcula ꝛ hiꝰ inordinate cōiter
ſunt venialia: q2uis ibi poſſet eē tanta
actuū iordinatio q̄ poſſet eē peccatū
mortale. ſine peccato aūt exercet actꝰ
ꝯiugal' cū fit cā ꝓlis ſuſcipiēde: vl' ēt
cū fit cā reddendi debitum ſeruatꝭ tn̄
alijs debitis circunſtātijs. Debet tam̄
exactus omnino reddere: ꝛ precipue
vir vxori: nō ſolum expſſe: ſ; etiā per
ſigna petenti: nec vir debet vxorem
auertere ne petat propter periculum.
Fit in tertio mō ſm aliquos ſine pec
cato. ſ. cum fit cā vitande fornicatōis
in ſe: vel in ꝯiuge ſua.

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

Interrogationes fiende circa ſtatum motrimonij.

Circa predicta ſic pn̄t fieri iterrogationes. ⁊ pmo ſi vſus ē mr̄imonio ex vas debitū. Si aliqd fecit ad euitādū plē mō idebito lȝ i vaſe debito ⁊ quo. Si vtēdo mr̄imōio habuit itētionē ad aliā. Si tpe mēſtruoꝝ exegit vl' reddidit. Si i dieb⁹ feſtoꝝ vel ieiunioꝝ. Si tpe pregnatiōis: pcipue ppe partū: vel an̄ purificatioȝ p⁹ partū. Si exegit vl' reddidit a pmanente in adulterio. Si pncipalit cauſa delectatōis: aut alia ⁊ q̄ cā: ⁊ circa h⁹modi iudicādū eſt de peccato mortali vel veniali iuxta pdicta. ut ptȝ in ſūmis. Si oīo negauit debitū petēti. Si ex act⁹ ꝯiugā p tact⁹ ſecuta ē pollutio in altero ipoꝝ. Si excoicatus aliq̄ vīculo ꝯtraxit mr̄imoniū. ſ. excoicatōe maiori peccauit mortalit. ⁊ pcipue qn̄ ſciuit: ⁊ h' q: pticipauit i diuinis. ſ. ſacramēto mr̄imonij. Idē videt de miori excoicatiōe: ſi eam nouit q: ſepat a ſuſceptione ſacroꝝ. ⁊ mr̄imoniū eſt vnuȝ ex ſacramentis eccleſie. Si exñs in pctō mortali ꝯtraxit mr̄imoniū videt mortale: q: ſacramentū ſuſcipit i mortali ſcienter: pcipue vō videt mortale ꝯtrahēdo p verba de pn̄ti: q: ibi eſt eſſentia ſacramēti. Si ꝯtraxit cū aliq̄ pſona p vba ō pn̄ti vl' de futuro nō intēdēs hr̄e illū: vl' illā i ꝯiugē: ſ; tm̄ copulā carnalē extorq̄re mortalit peccauit. ⁊ q̄uis nō ſit ibi realit mr̄imoniū: cogēdus tn̄ eſt i foro ꝯſcie illā ducē: vel alit illi ſatiſſacere maxime ſi ē ſecuta copula: in quo tn̄ caſu eccl'ia iudicaret mr̄imoniū: ⁊ cogeret illū: cui obedire tenet. Si vir ñ puidit vxori ⁊ familie de neceſſarijs nō tn̄ ſupfluis. Si nimis eā exaſpauit minis vbis vel factis. Si zelotyp⁹: ⁊ ex h' nimis ſuſpectoſus coīi eam fuit: vel nimis remiſſus in cura eius.

Si vxor inobediēs: ⁊ ꝯtētioſa ⁊ ſui ſenſus fuit erga viꝝ. Si nimis iculta ⁊ negligēs circa gubernationē dom⁹. Si irreuerēs ⁊ diſcola ad ſoceros ⁊ cognatos. Si nimis dedit de reb⁹ viri pentib⁹ ſuis: vel paupib⁹ plusq̄ debuit. Si dedit licētiā viro coeūdi cū alijs mulierib⁹ cū pegrinaret ē mortale. Si mulier nō vult ſeqviꝝ trāſferētē domiciliū ad qd̄ tenet: niſi eam traheret ad pctm̄: aut dubitaret de mōte ſua aut eēt vagabūd⁹. Si vlq filios educauit i timore dei: ⁊ i obediētia mādatoꝝ eius.

De pncipib⁹ rectorib⁹ ⁊ barōib⁹. c. z.

Circa pncipes rectores ⁊ barones ſeculares ſic pn̄t fieri iīrogatiōes: ⁊ put fuerit expediēs ſm cōditionē pſonaꝝ. ⁊ pmo.

Si p vſurpatiōeȝ ⁊ iiuſto titulo obtinuit dignitatē regimē vl' dn̄iū ciuitatis: vl' caſtri: q: mōtalit peccauit. ⁊ ſp in ipo manet. dū tenȝ hi⁹ vſurpatioȝ: niſi p⁹modū titulū ſibi iuſtificaſſȝ: nec ibi an̄ iuſtū titulū pōt exercē iudicia ſine mortali. Si ābitioſus fuit ad dignitates ⁊ regimē nimis aſpirās: ⁊ ſi itēdit negligere iuſticiā ad regrēdū amicos: ut ſic i dn̄io pmaneat mortaliter peccat.

Si platis eccleſiaſticis: vel alijs ſupioribus ſuis nō fuit obediēs: ⁊ admonitiōes ⁊ correctiōes ab eis factas non

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

ſuſtinuit patiẽter. ⁊ ſi ɔtẽpſit mortali
ter peccauit.
Si ſnias excoĩcatiõis vl' īterdicti nõ
curauit aut ſic ligatus diuinis ſe igeſ
ſit qḋ ẽ mortale.
Si ꝓpter crimẽ eius ciuitas ẽ īterdi
cta qḋ ẽ ſibi ad maius iudicium.
Si ꝓpt' excoĩcationẽ latã i ſe iudices
vel actores vel miſtros grauauit. q꞉
vltra mortale ẽ excoĩcat⁹.
Si de factis aut defectib⁹ eccl'iaſtica
rũ pſonaꝝ ad eũ nõ ptinẽtib⁹ ſe itro
miſit: vl' trahẽdo ad ſuũ iudiciũ ⁊ h⁹
modi: peccauit mortaliter. Et ſi cepit
vel capere fecit: vl' pcutẽ vl' incarcera
re clericos: vl' r'ligioſos etiã delinquẽ
tes ẽ excoĩcat⁹ ſi nõ habuit ꝑus licen
tiã a plato ſuo.
Si electionẽ alicui⁹ malitioſe ipedi
uit vl' p violẽtiã aliquẽ itromiſit. vl'
ſi ḡuauit aliqḋ mõaſteriũ vel colle
gium eo ꝙ nolebat eũ eligẽ p q̃ roga
bat ẽ excoĩcat⁹ vltra mortale.
Si phibuit ſbditis ne vẽderẽt cleri
cis neceſſaria. vel eis panez coq̃rent:
ex q̃ nõ habuit ab eis qḋ voluit.
Si patronat⁹ eccleſiarũ de nouo ſibi
vſurpauit: vl' bõa vacãtiũ eccl'iaꝝ aut
monaſterioꝝ vlt' mortale ẽ excoĩcat⁹
Si poſuit talias vl' collectas: vl' alia
grauamina clericis vl' alijs pſonis ec
cleſiaſticis ſine lnia pape: ſi nõ deſiſtat
poſt ãmonitionẽ ẽ excoĩcat⁹.
Si fecit ſtatuta vl' leges cõt' liberta
tẽ eccl'iaſticã: vl' iudicauit ſm ea: vel
dedit ɔſiliũ ad h⁹: vel non remouit ſi
potuit: vlt' mortale pctm̃ ẽ excoĩcat⁹
Si noua pedagia iſtituit nõ hñs au
ctoritatẽ a pncipe ſup h'. vl' ãtiq̃ ſeu
noua pedagia augm̃tauit excoĩcat⁹ ẽ
ſec⁹ ſi fecit hoc cũ licẽtia pncipis ⁊ cã
rõabili ⁊ nõ tenuit ſtratã publicã ſe
curã ut debuit peccauit mõtalit': ⁊ te
net' ad reſtitutionem
Si a clericis ⁊ religioſ' theloniũ pe
dagiũ ſeu gabellã accepit p his q̃ de
ferũt: vel deferri faciũt nõ cã negoci
atiõis ḡuit' peccat ⁊ ẽ excoĩcat⁹.
Quãuis aliq ut Jo. cal. hãc non ad
mittãt: q꞉ nõ ẽ recepta: ⁊ papa ſcit. ⁊
tolerat: imo ipſe facit i t'ris ſuis. ſ; tu
tius ẽ ut obſeruet'.
Si publicos vſurarios alienigenas ⁊
nõ inde oriũdos ad fen⁹ exercẽdũ i ci
uitatib⁹ ſuis admittit: vl' admiſſos iñ
ifra certũ tẽp' ñ expellit ẽ excoĩcat⁹.
Et idẽ. ſi ciuis exñs dedit ad h' ɔſiliũ
vel fauorẽ: hoc veꝝ ẽ ſi talis ẽ pſona
eccl'iaſtica hñs. ſ. dñiuz tpale. nã dñs
ſecularis nõ ẽ excoĩcat⁹: ſ; ẽ excoĩcãd⁹
.c. vſuraꝝ. de vſur. li. 6. nõ tñ epi. ⁊. ſ. in
currũt. ſ; alij. Item ſi ciuis exñs dedit
ad h' cõſiliũ vel fauorẽ.
Si nauigãtes indiſtincte depdat⁹ ẽ
vel depdari fecit: vel hoc factũ noĩe
ſuo ratũ habuit ut pirata excoĩcat⁹ ẽ
excoĩcatiõe papali.
Si nauigãtes expoliauit: vl' res eoꝝ
ad port⁹ terraꝝ ſuaꝝ a mari delatas
ſibi appropriauit: qḋ ẽ rapina: ⁊ excoi
catus ẽ ſm aliquos.
Si incẽdia fecit vel fieri fecit: diruit
vel fregit eccl'ias vel loca religioſa ẽ
excoĩcatus ⁊ ſi eſſet denunciatus eſſet
caſus papalis.
Si emunitatẽ eccl'iaꝝ violauit. vz. fa
ciẽdo cape hoĩes in eis ꝓpter debita
aut maleficia i eccleſia vel locis ꝑuile
giatis ſacrilegiũ ɔmittit: ⁊ põt excoi
cari: ⁊ ẽ mortale. ſec⁹ eẽt ſi ɔbuſtores

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

4

eccliaꝝ illuc fugiẽtes: uel violatores ecclesiaꝝ. qꝛ tūc ꝓpter hoc nō gaudet imunitate ecclesiaꝝ.

Si ecclesias uel pſonas eccliaſticas ſiue puilegia eaꝝ violauit: ut multi tirāni faciunt.

Si fecit repſalias uel pmiſit fieri aut ab antiq̄ ↄſuetas fieri fec̄ ↄͣ pſonas eccliaſticas ē excoicatꝰ: niſi illas reuocauerit īfra meſez. c. ⁊ ſi pigratiōes ↄ̄ iiurl. ⁊ dā. dā. Utꝝ aūt liceat facē repſalias ↄͣ laycoſ. vide i. ʒ. pte ſū. ti. z

Si ad ecclesias i qbꝰ patronꝰ fuit nō poſuit idoneos: uel nō repn̄tauit. ſ ineptos ⁊ idiotas: uel cōcubinarios: ⁊ alios malos pn̄tauit: vl' ſbditos ſuos eccliaꝝ pſonos tales eligē aut ſuos pn̄tare pſuaſit ſic moꝛtalit̄ peccauit.

Si recepit pecuniā ut aliquē pn̄tarz: cū eēt pronꝰ: vl' ſupplicaret̄ pape: vel epo p bn̄ficio alicui ↄferēdo ſymoniā ↄmiſit: ul' etiā abſq̄ pecūia ſi pōrexit pces p idigno ē moꝛtale. ⁊ ſymōiacꝰ.

Si fuit fautoꝛ: vl' defenſoꝛ hēticoꝛuz: aut etiā ſciſmaticoꝝ peccauit moꝛtalit̄. ⁊ ē excoicatus.

Si ipediuit volētes recurrē ad foꝝ eccliaſticū ſup cās que ad ipſū foꝝ ptinēt. ne. ſ. coꝛā eccliaſtico iudice hꝰ cāe agitēt̄. ul' ad h' dās ↄſiliū auxiliū uel fauoꝛē ē excoicatus.

Si bellū aſſūpſit iiuſte: vel fuit adiutoꝛ iiuſte bellantis: qꝛ oia mala que i de ſequūt̄ ei reputāt̄ ad culpā. ⁊ tenetur ad reſtōnē oiuz dānoꝝ ide ſequētiū: ⁊ h' niſi ad adiuuādū eū tenēt̄: ⁊ ſuiēdū. vz qꝛ miles aut eiꝰ vaſallꝰ. tal' eni adiuuās cū ē dubiū an bellū ſit iuſtū excuſat̄. zz. q. i. c. qd culpat̄. nō āt excuſaret̄ ſi ſciret bellū eē iiuſtū.

Si ↄſuluit exn̄s i officio coitatl q. ſ. aſſumat̄ iiuſtū bellū tenet̄ ad oia mala ⁊ dāna niſi ꝓponēt̄ i ↄſilio mā mō falſo tāq̄ eēt iuſtuz. tūc. n. ignoꝛantes uidēt̄ excuſari. De mā belli: ⁊ qn̄ iuſtū dicat̄. vide i ſum. in. ʒ. pte: ti. z.

Si idiſcretos ⁊ tyrānos officiales fecit ſeu ꝑpoſuit terris ſuis: tenet̄ ↄ̄ dānis ⁊ malis eoꝝ. ſi ſciebat eos eē tales ſecꝰ ſi igrabat: niſi cū audiſſz: nō remouerit eos ſi potuit.

Si iiuſtas exactiōes ſeu collectas impoſuit rapinā ↄmiſit: ⁊ q̄ dicāt̄ iiuſta talia ſeu collecta. ⁊ quō ſatiſfacē debeat. vide i. ʒ. pte. ti. z.

Si poſuit iudeos i officijs publicis: qd ꝓhibet̄. i7. q. 4. c. ↄſtituit.

Si ea q̄ ſūt coitatis appꝛopꝛiauit ſibi vz ſiluas. ſ. ⁊ cāpoſ. ⁊ hꝰ moꝛtalit̄ peccauit. ⁊ tenet̄ ad reſtōnē.

Si liberos hoies i ſeruos ſibi ſbiecit xpiani. n. nō pn̄t redigi in ſeruitutem rōne belli: vel etiā capti nō pn̄t licite emi i ſeruos: vl' empti vēdi: ⁊ emi ab alijs nō pn̄t. ſ iſideles bn̄ redigūt̄ in ſuitutē: ⁊ emi ⁊ vēdi pn̄t. capti in iuſto bello: q ſi poſtea efficiāt̄ xpiani: n̄ tn̄ ex h' liberāt̄ a ſuitute: q̄uis ſit piū hoc facere.

Si a decedētibꝰ ſine filijs accepit bona ipoꝝ n̄ pmittēs eos teſtari ⁊ legart ad placitū niſi talis patria hr̄et talez ſbiectōz a tpe cuiꝰ n̄ ē mēoꝛia i ↄtriū.

Si nimis vīdicatiuꝰ fuit. Si hoicida mutilatiōes: incarceratiōes: vulnera ⁊ hꝰ mōi ſeua ſine iuſticia: vl' cū iuſticia: ſ ex odio ⁊ vīdicta fecit pcurauit uel pmiſit. ⁊ hꝰ q̄uia ſūt moꝛtalia.

Si toꝛneamēta ul' duella fieri fec̄: ul' pmiſit ul' ludos uel ſpectacula piculoſa aīe uel coꝛpi. ut pꝛ̄icē lapides ad iuicē: ul' r̄pn̄tationes turpitudinū fiei

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

fecit vel pmiſit: ⁊ non p̄hibuit. ſi ſine grͥui ſcādalo potuit remoue̅ mortalit̄ peccauit. di. 83. c. error.

Si leges ſtatuit q̄s nō debuit: vl̄ potuit. q̄. ſ. iniq̄s. mortalit̄ peccauit.

Si nimis durus fuit ad diſpēſandū ul̄ p̄cēdū i qb⁹ potuit. vl̄ ecōu nimis facil̄ ad p̄cēdū delinquētib⁹ i p̄iudiciū iuſticie ⁊ vtilitatis cōis.

Si feuda vaſallis ſuis abſq̧ iuſticia denegauit: vl̄ ſeruitiū idebitū ab eis exegit aut fidē nō ſeruauit.

Si ip̄e ex̄ns vaſall⁹ alt̄i⁹ nō fuit fidel̄ dn̄o ſuo ut debuit: ſm q̄ i iuramēto fidelitatis exp̄mit̄: ul̄ obſequꝫ debitū nō p̄ſtitit: vel aliq̄ iiuriā fecit dn̄o. ſ. alienādo feudum aut diminuēdo: vl̄ aliq̄d hi⁹ mōtale ē ⁊ tenet̄ d dānis.

Si tutelā alic⁹ ſibi ɔmiſſā nō fidelit̄ egit ſ; bona illi⁹ cōſūpſit ⁊ diſſipauit mortale ē: ⁊ tenet̄ de damnis.

Si i terra ſue iuriſdictōis ſuſtinuit iiuſtas mēſuras: aut iiuſta pondera: aut iiuſta p̄cia rex venaliū ſcient̄ mortl̄e ē. ⁊ tenet̄ vr̄ ſi ɔmode pōt obuiar̄

Sil̄r̄ peccat ſi iducit: ul̄ ſuſtinet malas cōſuetudines aut corruptelas.

Si tolerauit aut ſuſtinuit publicos vſurarios inde p̄p̄t h̄ recipiēs certā q̄tā uel ſūmā ānuatī: mortale ē: ⁊ tenet̄ illud ſic acceptū reſtitue̅ nō vſurario: ſ; creditorib⁹ ei⁹ a quib⁹ vſure ſūt extorte ſm Tho.

Si pign⁹ aliq̄d habuit cui⁹ fructus nō cōputauit i ſorte vſura ē:

Et de aliis ſpēb⁹ vſe ſi i aliq̄ offēdit ul̄ fuit p̄ticeps d qb⁹ i 2. p̄te ti. d vſ.

Si penas uel emēdas in pecuniā p̄p̄t cupiditatē uel odiū: nō p̄p̄t correctōē delinquētiū accepit uel vl̄ debitū extorſit: ul̄ penas corporales: aut mortl̄. in pecuniariā p̄pter auaritiam cōtra iuſtitiā ɔmutauit mortale eſt.

Si pmiſit in terris ſuis latrones iualeſcere: vel malitioſe eis fauēs: vel ex auaritia nolēs expedē: ad ſecurādā p̄riā mortale ē. ⁊ tn̄r d dānis ⁊ rapinis fc̄is ſi ɔmode poterat obuiare.

Si iuſticiā vēdidit vel munera iniq̄ accepit. ſ. p administratiōe iuſticie: uel al̄s iiuſticiā fecit i iudicādo: vl̄ fieri fecit. mortale eſt.

Si fidē p̄miſſā violauit etiā iimico niſi p̄us ille violaſſꝫ mortale ē. Si obſides ſuos nō liberauit: mortale ē. Si viduas ⁊ pupillos ɔ̄t opp̄ſſores non defēdit cū potuit. Si treugas nō ſeruauit. Si nimis ſūptuoſ⁹ fuit ⁊ curioſus i veſtitu ⁊ apparatu equoꝝ ⁊ familie cū canib⁹ ⁊ auib⁹: edificiis ɔuiuiis nā ut poſſint facē hi⁹ pōpas emūgūt populos vſq̧ ad ſanguinē facientes multa iiuſta.

Si fecit edificari domos ſuas: vl̄ laborare i agris ſuis vl̄ vineis ul̄ ligna portari p ruſticos ul̄ colonos ⁊ n̄ ſoluit eis plene de labore ſuo: niſi ad h̄ ex debito tenerēt̄. vl̄ ſi dieb⁹ feſtiuis fecit p ſe laborare mortale ē: ſicut in p̄mo caſu q̄d tamē m̄lti faciūt ⁊ male nec ſb̄diti debēt obedire.

Si nimis ſe occupauit in venatiōib⁹ ⁊ aucupiis: ul̄ q̄d pei⁹ ē ſb̄ditos i his grͥuādo iducēs ad hi⁹: ⁊ q̄d peſſimū in dieb⁹ feſtiuis: ⁊ non auditis diuis ut miſſa p̄p̄t q̄d dn̄s peccat mortalit̄ ⁊ oēs: ⁊ ip̄e reus eſt omniū.

Si p̄p̄t diſcurſus i hi⁹ deſtruxit ſegetes alioꝝ tenet̄ eis de dāno: vl̄ pmiſit accipe. vel fecit de blado ⁊ feno alioꝝ a ſuis p̄p̄t equos ſuos tenet̄ d dāno Idem et de aliis fructib⁹.

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

Si hyſtrioib⁹ ſupflue dedit ul' nimis turpia repñtātes i curia nutriuit: ul' ɔcubinā: vel ludētes ad aleas ⁊ hi⁹: que oīa ſūt dānabilia.

Si ǒ caſtitate familie ſue nō curauit ꝫ inhoneſte ſe hñtes cū femis ⁊ maſculis retinuit: nec correxit eos cū poſſet mortalit' peccauit. Si ǒ o ſit coiugat⁹ īteroga de his q̄ hñt' i. c. p̄cedēti put videbit' fore expediēs.

De iudicib⁹. c. ʒ.

Circa iudices ſeu quecūqȝ hñtē ptātē ordiariā ul' delegatā. īgredū ē p̄. Si iuriſdictionē aut ptātē recepit ſymoniace: ut ſi iudex eccl'iaſtic⁹: aut vſurpatiue: qꝛ vſurpata ptās ñ dat auctoritatē. vñ iudicādo peccaret mortal'r. Si exceſſit fines mādati ſiue ptātis ſue peccat mortal'r: ſi ſciēt': ul' ex īgrātia craſſa.

Si officialis ul' iudex ali⁹ tiore: odio cupiditate: uel amore: ul' aliq̄ cā iniq̄ tulit ſnīaȝ aduertēt' mortale ē: ⁊ tñt' ad oē īntēe pti leſe. ⁊ ſi ille p q̄ dedit ſniam nō vult ſatiſfacē: vl' ñ pōt qm̄ p̄ncipalit' ipe tenet'. dȝ Ray.

Si p īgrātiā craſſam ipe tulit iīquā ſnīaȝ i iudicio aīe tenet'. ⁊ peccat ut p̄us Ray. qꝛ debuit ſcire ſe iſufficiētez ⁊ nō iudicare.

Si p negligētiā: qꝛ ſufficiēs erat: ⁊ ſi laboraſſet ad ingrēdū ⁊ legēdū vitatē īueniſſet: ꝫ neglexit hᷓ agē tenet' ut p̄us. Miti⁹ tñ agit' cū eo q ex īgrātia craſſa: q̄ cū eo q ex malitia. ⁊ hᷓ habȝ locū i iudice ordinario nō delegato.

Si delegat⁹ iudex iudicauit bona fide: ⁊ de ɔſilio peritoꝝ tulit iiq̄ ſniaȝ nō videt' peccare aut teneri ad reſtitutionē leſo: tū qꝛ neceſſitate obediētie iudicauit: tū qa ſepe ex certa ſcia delegātis aſſūit'. qꝛ ē ignar⁹ iuris: qa bon⁹ vir: qd̄ ē veꝝ niſi i q̄rēdo ɔſiliū fuiſſet negligēs aut culpabilis. tūc. n. peccat ⁊ tenet' ad reſtōnem. Aul. Si aſſeſſor induc' iudicē ad ferēdā iniq̄ ſniam excuſat' qdē iudex ſi ſimplex ē: ⁊ hȝ bonā ɔſciam. ſ. credēs ſniam eē iuſtā. ⁊ ſi nō fuit in culpa eligēdo aſſeſſorē: qꝛ bon⁹ ⁊ ſufficiēs coit' credebat': ꝫ aſſeſſor peccat mortal'r. ⁊ tenet' ad ſatiſfactiōem leſo: ſiue doloſe: ſiue īgrāt' iducat iudicē ad iudicādū iiuſte. Ray. Si iudex ignar⁹ iur'. ſecū ducit aſſeſſorē: q coit' ñ rputat' ſufficiēs: ul' iiqu⁹: ſi ǒ ɔſilio ei⁹ fert iiquā ſnīaȝ lȝ credat iuſtā: vtqȝ mortal'r peccat: ⁊ tenet' ad reſtōnē in ſolidū.

Si accepit pecuniā i iudicio: qd̄ pōt eē qnqȝ modis: ⁊ ſp videt' mortale. p̄ ſi accepit ut male iudicaret ɔt' iuſticiā ⁊ ɔt' ɔſciaȝ: ⁊ tūc illa pecūia dȝ dari ei in cui⁹ iīuriā data ē. i. q. i. c. iubem⁹. 2° ſi accepit ut bñ iudicaret. vl' ut iudicaret. ⁊ daret ſnīaȝ. vel ſi accepit ut ñ iudicaret cū debēt iudicare. vl' ut ñ male iudicāet. In his qnqȝ caſib⁹ dȝ reſtitui ei q dedit. ii. q. ʒ. c. non lȝ. Ray. ⁊ ſm Aul. i foro pnīe poteſt paupib⁹ erogari. ſic ⁊ alia turpia lucra. de conſilio tamen.

Si iudex nllo mō voluit ferre ſnīam cū deberet. ⁊ ꝑpt' hᷓ aliqs amittit ius ſuuȝ mortale ē. ⁊ tñt' illi reſtituē litis eſtiatōȝ. Ray. ʒʒ. q. 5. c. admiſtratōeſ

Si iudex accepit aliqd a ptib⁹ vñ nō qꝛ ordairi⁹ nihil pōt accipe etiā expēſaſ niſi modeāta ēſenia ſpōte oblata ut eſculētū ⁊ potulētū. di. 18. c. ǒ eulogijs. Delegat⁹ pōt rcipe moderatas expēſas. qñ. ſ. ē paup: vl' qñ oȝ cū extr' ⁊ egtare p examinatiōe cauſe: vel p

aſſeſſore ſm gl. Si āt papa alicui cāꝫ delegauit: nō vr̄ ꝙ aliqd poſſit petē nec ēt expēſas: ſi ſua ſibi ſufficiūt: niſi oporteat eū exire: ul' plus ꝙ̄ domi expendere Ray. ⁊ Uul.

Si iudex eccleſiaſticus ordinari⁹ vl' delegat⁹ ꝯ̄ ꝯſciaꝫ ⁊ ꝯ̄ iuſticiā: ⁊ ingrauamē alteri⁹ partis ī iudicio qcꝙ̄ facit ꝑ grāꝫ ul' ꝑ pecuniā īcurrit ſuſpēſiōꝫ ab executiōe officij ꝑ ānū cōdē nādus ad eſtimatiōeꝫ litis: de ꝙ̄ vide in quarta parte. ti.

Si iudex eccl'iaſtic⁹ excoīcatiōis ſententiā ſuſpēſiōis: ul' int'dicti nimis defacili fulminat: aut ſine ꝑmiſſa admonitiōe vel ſine ſcriptꝫ vel al's ꝯ̄ ordinē iuris ḡuit' peccauit. ꝺ his i. 4. ꝑte

Si iudex qcūqꝫ dilatiōes aliqs ꝯtraius fecit. ⁊ ſi ordinē iudiciariū n̄ ſuauit. Si ꝑtē alt'aꝫ ꝯ̄ iuſticiā ḡuauit.

Si reo fecit qōnes uel poſitiōes ſeu iqſitiones ad qs rn̄dē nō tenebat'.

Si appellatōes legitimas n̄ admiſit.

Si doloſe locū appellādi dedit.

Si poſt appellatiōeꝫ legitimā nihilominus i cā ꝓceſſit. Si ī dubijs magnis peritos nō ꝯſuluit. Si allegationes friuolas admiſit. Si paupib⁹ viduis: orphanis nō ſbuenit. ⁊ ī aduocatiōe nō ꝓuidit: ī quolꝫ iſtoꝝ vr̄ eſſe mortale cū ſciēt' delinqt. Si iudex illicite rlaxauit penā debitā reo. qꝺ fit tripl'r. Uno⁰ qꝛ non erat ſupm⁹ iudex ſ. ꝓnceps: nec ei publica ptās ē plenarie cōmiſſa: ſꝫ ut iudicet ſꝫ leges: ⁊ ſtatuta ciuitatis. 2⁰ mō qꝛ ⁊ ſi hꝫ plenariā ptātē: is tn̄ q paſſus ē īiuriā nō aſſentit ſibi remitti ſꝫ vult reū puniri. 3⁰ mō qn̄ ⁊ ſi iudex hꝫ plenariā ptātē. ⁊ leſus vult remittē: tn̄ n̄ ē cā iuſta reip. vtilis ſꝫ nociua. ſ. ꝑbēs icētiuū delinquēdi. Tho. i qōlꝫ. ⁊ peccat mortl'r. Nō ꝙ q fingit fraudulēt' cām aliquā ꝑ quā iudex aliqs vadat ul' mittat ad aliquā mulierē ꝓ teſtimonio ferēdo ē excoīcat⁹. c. mlires. de iudi. li. 6.

Si debitā penā auxit vel minuit cū n̄ poſſit ul' debēt: qn̄ poſſit uel nō: vide in. 3. ꝑte ſū. ti. 3. Si etiā muta poſſet vide ibi.

Si iudicauit ſm allegata ⁊ ꝓbata cōdēnās quē nouit īnocētē: q tn̄ vtrum peccꝫ ul' n̄. ul' excuſet'. vide ī. 3. ꝑte ſū. ti. 3. Si miſter iudicꝫ. ex n̄s execut⁹ ē īiquā ſniaꝫ ⁊ īiuſtā. ſi ꝓcerto ſcit īnocētē nō excuſat' a pctō. Ray. ſec⁹ ſi dubitat: qꝛ tūc excuſat' ꝓpt' obediētiā.

De ptinētib⁹ vō ad iudiciū hēs in. 3. ꝑte. titulo. 3.. c.

De aduocatꝫ ꝓcuratōib⁹ ⁊ nōrijſ. c. 4

Circa aduocatos ꝓcuratores ⁊ nōrios introgādū ē ꝑ. Si poſuit ſe ad aduocādū cū ꝓhibēt' ī iure ſciēt' h' faciēs vr̄ peccare. Prohibet' aūt īfidelis ⁊ excoīcat⁹ excoīcatōe maiori: necnō religioſus niſi ꝓ mōſterio: ⁊ de mādato ſui ꝑlati. ſꝫ ⁊ clerici in ſacris: uel etiā ī miōrib⁹ ſꝫ ⁊ bn̄ficiati ꝓhibēt' aduocar' ī iudicio ſeculari niſi in cā ꝓpria: ⁊ ꝓ eccl'ia ſua vel ꝓ ꝯiūctis uel miſabilib⁹ ꝑſonis.

Sūt ⁊ alie ꝑſone ꝓhibite. ꝺ qb⁹ hr̄. 3. q. 7. § tria. Et īt' alios ꝓhibet' ſodomita ꝓcipue notori⁹ ꝺ iur' ul' ꝺ facto.

Iudex vel aſſeſſor etiā nō pōt eē aduocat⁹ i cā i ꝙ̄ eſt iudex: nec clericus ꝓ ext'neis cōn̄ eccl'iam ſuā. Ray.

Si aduocat⁹ ul' ꝓcurator ſciēt' defendit cāꝫ īiuſtā peccat mortal'r ⁊ tenet' alteri ꝑte de oī dāno inde hito. Tho. niſi ſatiſfaciat cliētul⁹ q ꝓncipal'r tenet' ſi ſcit īiuſticiam qn̄. ſ. obtinet omnem

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

victoꝛiā cāe. Si vo ignoꝛāter iiuſtā
cāʒ defendit. ſ. putās iuſtā excuſat ſʒ
modū ⁊ ꝯſuetudinē regiōis: q̄ ignoꝛ-
rātia excuſari pōt. Tho. Et ſi ex igrā
tia craſſa peccat moꝛtalit. Si in pn°
credebat iuſtā: ſʒ i pceſſu cāe videt i
iuſtā dʒ deſſe uł deſerē eā: ⁊ n̄ vlte
ri⁹ pſeq. alr peccaret. ⁊ ſi obtinet vi
ctoꝛiā cauſe tenet leſo ad ſatiſfactiōʒ
no tn̄ dʒ eā pdē aduerſario: uł ſecre
ta ſue cāe reuelare: ſʒ iducē cliētulum
ſuū ad cedēdū uł ꝯponēdū cū aduer
ſario ſuo ſine dāno aduerſarij. Tho.
dū āt ē ei dubia vſq; ad finē lʒ pſeq
ſemp illā ſine pctō Uul.

Si aduocādo vſus ē idebito mō ſm
Ray. Si pduxit falſos teſtes uł pdu
ci fecit uł coꝛruptos. Si iduxit falſas
leges ſeu alias pbatiōes falſas iuris
vel facti. Si mētit uł mētiri fecerit:
vel docet cliētulū ſuū i iudicio.

Si dilationes nō neceſſarias querat
i grauamē ptiū. Si appellat ſciēt ꝯt
iuſtā ſniaʒ i qlibʒ hoꝝ videt moꝛtale

Si nō fidelr cāʒ foueat q̄tū iuſticia
ſuadet omittēdo de ꝯtingētib⁹ ex ne
gligētia vel nōbili ignoꝛātia: in quo
poſſet eē moꝛtale. Si pcacit aut di
cēdo ꝯuitia: vel vociferādo. Si pdi
dit ſecreta aduerſario ſuo. ⁊ ſi p pdi
ctū modū vicit iiuſtā cāʒ tn̄t leſo de
oi dāno ide ſecuto. Si amittit iuſtā
cāʒ ꝑꝑ ſuā iſidelitatē uel negligētiā
uel ignoꝛātiā tn̄t clientulo ſuo de oi
dāno. Si aduocatus nō pſtauit pro
ciniū i iuſta cā paupuʒ ⁊ miſerabiliuʒ
pſonaꝝ. nā ſi nouit talē cāʒ. ⁊ ſcit illū
p ſe nō poſſe iuuari: q nō hʒ ad ſoluē
dū: nec aliū videt q velit eū iuuare:
ꝑꝑ qđ amittit cāʒ tn̄t gratis iuuare
ſi pōt. alr vr̄ moꝛtale. Tho. ⁊ Ray.

Si imoderatū ſalariū accipit de ſua
aduocatiōe. nā moderatū pete pōt: ⁊
aduocat⁹ ⁊ iuriſcōſult⁹. ut dič Aug⁹
14.q.5.c.nō ſane. ꝙ moderatū ſumit
ex 4^{or}. ſ. ex q̄titate cāe. ex labore ad
uocādi. ex ſcia. ⁊ facūdia aduocādi.
ex ꝯſuetudine regiōis. ⁊ ſʒ h' magl. ⁊
min⁹ pōt accipe ſm Ray. vel ab iitio
cū facit pactū vł ex poſt facto ꝯpleto

Sed ex quo cā ē icepta necdū finita:
nullū dʒ facē pactū cū litigatoꝛe quē
accepit i ꝓpriā fidem: ꝙ poſſʒ eē occa
ſio magni piculi. 3.q.7.§.pterea. Itē
n̄ lʒ paciſci de q̄ta cū aduocato: vʒ de
cima uel cēteſima: ſʒ de quanta lʒ mo
derate tn̄ ſm iura. de hac materia vi
de plene i tertia parte. ſūme. ti.

Si iuriſpit⁹ exn̄s i cā quā nouit in iu
ſtā ꝯſuluit quō obtineret moꝛtale ē
⁊ ſi vicit ex ꝯſilio ei⁹ tn̄t leſo đ dāno

Si ex ignoꝛātia. craſſa male ꝯſuluit:

Si nō cōſuluit paupib⁹ nō hn̄tib⁹ ad
ſoluē dū. Si nimis petijt. idē dicēduʒ
eſt ſicut de aduocato

Si pcuratoꝛ exn̄s defēdit ſciēt iiuſtā
cāʒ. Si nō fidelit ⁊ ſollicite fouet iu
ſtā. Si paupib⁹ n̄ pſtauit patrociniū

Si nimiū petijt ſalariū idē dicēdum
qđ de aduocato.

Si notari⁹ exn̄s aduertēt falſauit in
ſtrumenta. peccauit moꝛtalit ⁊ tenet
de omni dāno ſecuto.

Si malitioſe occultauit iura alioꝛuʒ
ſeu iſtr̄a. ⁊ n̄ aſſignauit: aut deſtruxit
uł alijs dedit vlr̄ mōtale tn̄t đ oi dā
no. Si ex igrātia nōbili uł negligētia
male dictauit iſtr̄a uel teſtamēta cuʒ
defectib⁹ vn̄ oꝛiūt litigia: vel pdūtur
bōa alioꝝ peccat moꝛtalit. ⁊ tenetur
de omni dāno leſo exinde.

Si fuit rogat⁹ i teſtamētis eoꝝ q nō

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

erant ſui ſenſus ſciēter tanꝙ vſū rōis
libeꝝ habētiū: mortale ē. ⁊ tenet d oi
dāno leſis.

Si i inſtrīs ſuis nō ē vſus ſolēnitati
bus legalibꝰ vn̄ validāt cōtractꝰ: qa
mortale ē. ⁊ tn̄r de oi dāno. Si fecit
inſtra i fraudē vꝛaꝝ ſciēt: mortale ē:
⁊ eſt periurꝰ. Si notariꝰ i officio eſt
ſalariatꝰ ſufficiēt a coītate: ⁊ accipit
etiā ab his ꝑ qbꝰ ſcribit litteraſ: gr̄as
⁊ hiꝰ. vl' n̄ ſalariatꝰ a coītate accipit
de cōſuetudine ꝑ labore ſuo vlt de/
bitū ⁊ eqtatē peccauit ⁊ tn̄r ad reſtōꝫ

Si diebꝰ feſtiuis ſine neceſſitate: ſꝫ ex
cupiditate fecit inſtra: vl' copiauit uel
extēdit ſcripturas cū poſſet differre:
mortale videt. Si fuit rogatꝰ: vl' di
ctauit: vel redegit i ſcriptꝰ ſtatuta ꝯ
libertatē eccleſiaſticā mortalit pecca
uit eſtqꝫ excoīcatꝰ.

Si notariꝰ exn̄s epi ꝑ ſcribēdis noi/
bus ordinādoꝝ: ul' l'ris ordiationū ac
cepit pecuniā ſi ſalariatꝰ ē ab epo: ſy
moniā ꝯmiſit. Si vō n̄ ſalariatꝰ ſatꝭ
accepit: ut d lucro accipet ordinator
ſymōia ē. d q̄vid pleniꝰ i. z. pte. ti. i. c. i

De doctoribꝰ ⁊ ſcholaribꝰ. c. 5.

Circa doctores ⁊ ſcholares i
gredū ē ⁊ pͦ. Si docēs publi
ce leges vel phyſicaꝫ admiſit
ad lectionē ſuā ſciēt religioſos: ul' ſa
cerdotes ſeculares: ul' alios clericos
nō ſacerdotes ſꝫ i dignitate ꝯſtitutos
qꝛ excoīcatꝰ ē: qn̄ aliquē p̄dictoꝝ ad
uertēt admittit ſil' cū illiſ. c. ſup. Spe.
ex ne cle. vel mo.

Si docēs aut legēs i qcūqꝫ facl'tate
etiā in ſacra theologia admittat reli
gioſū exeūtē de mōaſterio cū habitu
ad audiēdū ſine lnia p̄lati ſui ſciēt eſt
excoīcatꝰ cū eo: qꝛ ꝑticipat in crimine

Itē ſi cū licētia p̄lati ſui: ſꝫ ſine habitu
ad lectionē recipit ſm Lapū.

Si magiſter ul' ſcholaris exn̄s bono
nie tractat cū aliq̄ ciue bononiēſe de
ꝯditione hoſpicij irreq̄ſitis inq̄linis
niſi tps cōductiōis fuerit elapſum ex
coīcatꝰ ē. ex d loca. c. ex reſcripto. Et
hec excoīcatio n̄ hꝫ locū niſi bononie.

Si qs ex eo pacto receptꝰ ē i canoni/
cū ut ſcholas teneat ſymoniacꝰ ē: vn̄
⁊ mortale: ſꝫ vacāte p̄bēda pōt ei āne
cti h' onꝰ docēdi licite. Hoſti. ⁊ Ber.

Si aliqd exigat ul' ꝑmittat ꝑ licētia
docēdi q̄uis ſm Hoſti. n̄ ſit ſymōia.
eſt tn̄ ꝯ iura vn̄ ⁊ mortale. qd ptꝫ ex
pena ꝓpt' h' ipoſita. qꝛ exactū reſtituit
⁊ debent exactores officijs ⁊ bn̄ficijs
expoliari. ex eo. c. i. Ray.

Si magiſter hꝫ bn̄ficiū uel ſalariū ſuf
ficiēs ꝑ docēdo: ſi exigit a ſcholari/
bus ſymoniā cōmittit p̄cipue a cleri/
cis ⁊ paupibꝰ exigēdo: qꝛ vēdit do/
ctrinā. ⁊ tn̄r ad reſtōem. Hoſti. Ray.

Si aūt n̄ ſufficit ſalariū ei: pōt exigē:
ſi tn̄ ſit idoneꝰ i docendo. al's non A.
pauperibꝰ aūt nō dꝫ exigere. oblata
vō gratis ſemper pōt accipe. ⁊ multo
magis ſi nullū hꝫ ſalariūꝫ pōt recipe
collectam ꝑ labore.

Si magiſter feſtū colēdū de iure vl'
d ꝯſuetudine nō vult ꝯcedē niſi ꝑ pe
cunia. ul' ecōt' nō colēdū ꝯcedit colen
dū ꝑ pecūia: ſymoniā ꝯmittit. Ray.

Si magiſteriū inde querit ineptus ⁊
valde ignorās vel recipit: videt eſſe
mortale ꝓpter piculum quod ſeqtur
quia rōne magiſterij datur fides in
quibꝰ requirit vn̄ nocumētū ꝓ primo
ſeqtur ex conſilio malo. ⁊ hoc p̄cipue
in theoiogica facultate: ⁊ admittens
tales ſciēter ad magiſteriū etiam vr̄

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

mortaliter peccare.

Si querit gradus: uel magiſteriũ nõ ad vtilitatẽ animarũ ⁊ dei honorẽ: ſed ad ſui ſuſtẽtatõẽ ⁊ honorẽ: ptinet ad ambitionem: ideo vide de ambitione quãdo mortale eſt uel veniale. Si inde querit exemptionem uel diuitias: vel libertatem totũ eſt dãnabile pſertim in religioſis.

Si docuit publice in theologia exñs in mortali notorio peccauit mortalr̃ Petrus. Si ſciẽtias prohibitas legit vel didicit: ut nigromãtiã ul' artẽ notoriã ⁊ hmodi mortale eſt. uel ſi notabilr̃ ignorãs ſe ad docẽdũ poſuit ⁊ errores nõbiles docuit ẽ mortale.

Si nõ adhibuit diligẽtiã ad pfectũ ſcholariũ in ſciẽtia ⁊ moribus quam debuit faciens nimias vacatões: vel nõ vtilia ſed curioſa docẽs: vl' d moribus eorũ nõ curãs. nec ꝯpeſcẽs i q potuit in hmodi negligentiã notabilr̃ cõmittẽs mortale eſt.

Si vniuerſitatis iuramẽta nõ ipleuit mortale eſt peccatum.

Si ſe iactauit de doctrina: ul' aliis d traxit ſe preferẽdo: vel eis inuidit: ul' ſectas nutriuit int' ſcholares: ul' ſcholares alteri doctoris ad ſe traxit iiuſte: uel pompoſe indut ẽ. de quibus vide ſ. de huiuſmodi grauitate.

Si ſcholares ñ fuerũt obediẽtes doctori in his in quibus tenentur.

Si rixas inter ſe fecerunt.

Si minus aptũ elegerũt ad legendũ ex cã iiuſta. Si dimiſerũt ieiunia eccleſiaſtica cum ieiunare poſſent: vel miſſe auditionẽ i feſtis: vl' alia ſacra. Si ꝯtẽdũt in diſputatiõe contra veritatẽ ne videaꝛ ſuccũbere. Si ſuperbiuit ex ſciẽtia. Si aliquẽ malũ finem intẽdũt ex ſcientia ſua: ul' lucra iiuſta curioſitates ambitiões ⁊ huiuſmodi. Si ſunt negligẽtes in ſtudio. Si prodigi i expẽdendo. ⁊ de aliis ingrendi ſũt put videbiꝛ expedire de dictis ſ in .i. pte. ⁊ i.z.

Si nimis ardent' ſtuduit in libris gẽtiliũ pter ornatũ min vacãs ſtudio vtiliori: vel neceſſario: uel ſacre ſcripture pcipue q ad religioſos: ul' i poeticis pt' materiã turpẽ. qa iſtud eſt mortale. 37. di. c. ideo phibetur.

De medicis ⁊ aromatariis. c. 6.

Si poſuit ſe ad practicã i medicina ſine ſufficiẽti peritia. qꝛ ſi paꝝ vel nihil ſtuduit vr̃ mortale: qꝛ expoſuit ſe piculo occidẽdi homines.

Si pit ⁊ ſufficiẽs exñs omiſit aliqd de cõtinẽtib circa infirmos quos hz in cura ex negligẽtia. qꝛ ex negligẽtia nõbili vñ ſecutũ ẽ magnũ nocumẽtũ in infirmũ. vel ſeq põt: male potuit excuſari a mortali. Si vo parua negligentia: eſt veniale ut ſi nõ viſitat ifirmos ſollicite. ⁊ hi. vbi tñ ñ ẽ piculũ.

Si dedit medicinã vl' cõſiliũ p ſalute corporis in periculũ tñ aĩe pter que veniat qs ad peccatũ. i. ꝯt' pcepta: puta ut fornicet qs ut euitet certas ifirmitates: ul' medicinã dat pgnanti ad occidẽdũ pueꝝ p cõſeruatione mr̃is: vel potũ inebriantẽ ⁊ hi mortaliter peccat. ⁊ hoc phibetur. in. c. cũ infirmitas. ex de pe. ⁊ re.

Si ſeruauit pceptũ factũ medicis. ſ. q iducãt infirmos qñ pmovocantur ad viſitãdũ eos ad ꝯfeſſiõẽ faciẽdam qꝛ omittẽdo h' ſz doctores peccat mõtalr̃. ut. d. c. cũ ifirmitas. de pe. ⁊ re.

Si paupes ifirmos quos nouit non

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

valētes ſoluē non viſitauit gratis.qa
ad h̄ tenet̄ ⁊ etiā ſoluere ꝑ eis medi
cinas ſi pōt:alʼs mortale ē.vi.8ʒ.c.i.⁊
in glo.ſuper v̄bo inferas.
Si nimis larg⁹ fuit ad iducēdū debi
les.ad frāgēdū ieiunia eccl'ie ſine rōa
bili cā.qđ frequēt̄ faciūt: n̄ ē ſine pec
cato. Si v̄o etiā ſanis diſſuadet ieiu
nia eccl'ie dicēs nociua eē.⁊ ſic iducūt
ad frangendū ieiuniū ſine cauſa mor
tale eſt.de.pe.di.i.c.noli.
Si dedit medicinā dubiā ſanatiōis
uel mortificatōis vr̄ mortale:⁊ ut di
cit.c.cū infirmitas.ex̄ de pe.⁊ re.poti
us.dʒ dimitti i manib⁹ dei ꝙ exponi
periculo medicine.
De emulatōe v̄o ⁊ detractiōe quam
faciūt medici infrogādū ē ꝑut hēs.ſ.
De aromatarijs.
Si i ɔponēdis medicinis non
ponūt q̄ ordinat medic⁹ cuʒ
nō h̄nt:vl' ita bona ut ē necē
in q̄ offendūt medici non faciētes aū
ſe ɔponi.nā ſi ex h̄ ſeq̄t graue p̄iculū
infirmo.vel nō opat̄ ſanitatē quā fe
ciſſet ſi bn̄ feciſſet illam mortale eſt:⁊
etiā i medico ſi h̄ diſſimulauit.
Si docēt uel vēdūt ea q̄ ꝓcurāt ab
orſū ad illud faciēdū:uel vēdūt vene
na his quos credūt abuſuras morta
le peccatum eſt.
Si ſophiſticāt aromata:qđ frequēt̄
faciūt ponētes i eis vnū ꝓ alio:vl' in
electuarijs ſirupis ſpēb⁹ ⁊ ɔfectiōib⁹
i cereiſ faciētes malas mixturas ⁊ vē
dētes ꝓ puris: ꝙ vl' peccatū tn̄t ad
reſtitutiōʒ illis ad quos tales res vē
dit:ſeu erogare paupib⁹ cū icerti ſūt
De nimijs ptijs piurijs: ⁊ mēdacijs:
⁊ diminutis pōderib⁹ que faciūt int̄
rogādū ē ꝑut.ſ.i.c.de fraudulentia.
⁊ alijs vitijs in prima parte.c.i.
De mercatoribus campſoribus
⁊ proſonetis.c.7.
A Mercatorib⁹ cāpſorib⁹ ⁊ ꝓ
ſonetis q̄rēdū ē. Si miſit nō
ſolū arma ⁊ lignamia ſ; etiā
quecūq; mercimonia ad Alexādriā:
vel partes egypti:ul' terras ſaraceno
rū ſoldano ſbiectas excoīcat⁹ ē excoī
catōe papali:ſi nō habuit licētiā a pa
pa dicitur ꝙ Ueneti habent.
Si negociāt nō ꝓpt̄ aliquem finē ho
neſtū puta ſuſtētatiōeʒ familie ſue ex
lucro moderato:vl' ꝓpter ſuſtētatōʒ
paupeꝝ vel ꝓuiſionē eoꝝ ꝓ ciuitate
neceſſariorū ⁊ hi⁹:negociāt ꝓpt̄ aua
ritiā. ⁊ ad theſaurizandū ē mortale
peccatū ſi in lucro ɔſtituūt finē:vel ſi
intēdūt lucꝝ ꝑ fas ⁊ nefas ſi poſſunt.
Si cōpoſuit ſe cū alijs mercatoribus
ꝙ non vendāt de aliquo minori pre
tio ꝙ conuētum fuit inter eos:quod
eſt exceſſiuum.ut ſic cogātur perſone
emere caro pretio:peccatum eſt. ⁊ le
gibus prohibitū. hoſti.
Si vendūt merces ꝓ maiori precio
ꝙ valeant:⁊ ex eo ꝙ nō ſoluit fecit ei
terminū:ſed etiam mutuat ei pecuniā
aliquam:vſuram committit.
Si vendendo mercantias ſuas puta
lanam uel pannos recipiēdo pro pre
tio alia mercimonia puta ſericum ꝓ
aromatibus vel alia:quod vulgarit̄
dicitur barato multo maiori pretio
vēdit ſic ꝙ ſi recipet pecuniam pecca
tū ē iiuſticie ⁊ mortale.niſi ille cui vē
dit etiam lōge maiori pretio tradat
res ſuas:tūc poteſt vnus exceſſus cō
penſari cū alio.ſi ſunt quaſi equales.

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

Si vẽdendo ad ťminũ plꝰ iuſto ꝑtio
vẽdit rõe dilatõis tm̃ ⁊ diuerſis ſpẽ
bꝰ cãbioꝝ ⁊ varijs mõis cãbioꝝ vſa
rũ ⁊ fraudulẽtiꝰ i q̃titate ⁊ q̃litate.
ṽſba reꝝ. Intrrogãdũ ẽ ꝑut hẽſ.s.i.c.
de vſurpatiõe rei aliene.

Si fraudauit uľ frandari fecˀ:uel aliꝰ
ꝓ eo iuſta pedagia ſeu gabellaſ mor
tale ẽ ⁊ tñť ad reſtõꝫ:ſecꝰ ſi de iiuſtl.
uľ cũ ñ teneť loca illa tuta a latrõibꝰ
ꝑpť q̃ȝ hec ſoluũť ꝑpť defectũ dñoꝝ

Si vedit falſas monetas uľ diminu
tas ſciẽť ꝓ bonis:uľ eas diminuit eſt
pctm̃ ⁊ teneť.ſecꝰ ſi accepit monetas
valentes i loco ꝓ eo q̃ȝ valẽt ibi:⁊
mittẽs ad aliũ locũ vbi plꝰ valẽt plꝰ
petit. Si faciẽs ſocietatẽ cũ alijs ñ fi
delr ſe hũit aliq̃ occľta luč ſibi ſoli re
tinẽs.tũc ad ſatiſfactiõꝫ tñť:niſi certꝰ
eẽt q̄ ſocij tãtũdẽ occulte ſbtraxiſſet

Si fecˀ ꝓ alijs ſecuritatẽ cũ fraudibꝰ
nã ſine fraude aſſecurare merces per
mare uel ꝑ terrã. ⁊ ide querẽ emolu
mẽtũ plꝰ nel minꝰ ſm̃ q̃titatẽ picli nõ
videť illicitũ cũ ſbſtet piculo magno

Aſſecuratio vȯ pecũie ꝑ modũ ſatiſ
factõis q̃ vulgariť dř ſcpta:vbi nul
lũ ẽ piculũ:⁊ dãnũ nõ ẽ tutũ: q̃tũ ad
cõſciẽtiã:ſecꝰ ſi ſibi ẽ piculũ ibi.

Si accepit pecuniã aliq̃ ſb noie dpo
ſiti rñdẽs ſex:uel octo ꝓ cẽtenario:⁊
cũ illis pecunijs lucrať ipe mutuãdo
vel alijs illicitl.ↄtractibꝰ ad rõem.io.
ꝓ cẽtenario ⁊ hiꝰ ↄmiſit duo morta
lia.vnũ ẽ accipiẽdo.aliud mutuando
⁊ teneť de vſura.

Si ſe itromiſit i barochoľ ritrãcolis
achaſinis:q̃ vocabula nõ declaro ob
breuitatẽ:ſ; ȯ hisvide i ſũma.li.z.ti.
quid malitie ſit i eis. achaſinũ dř qñ
q̃s gerit negocia ſtipẽdarioꝝ. Jdẽ ſi
dñoꝝ laborãs ꝓ eis.⁊ cũ mutuat eis
pecunias cũ expẽdit:recipiẽs iñ certũ
lucꝝ uľ ſalariũ.⁊ q̃tũ mereť labor ꝓ
iuſtis cauſ pȯt accipe.vñ ꝓ bellãtibꝰ
iiuſte nõ pȯt accipe rõne mutui nihil
plus.alˀs vſura eſt.

Si vſus eſt piurijs ⁊ mẽdacijs emẽ
do ⁊ vẽdẽdo q̃ ſolẽt eẽ hiſ cibis ⁊ po
tus. Et ȯ his dic ut.s.i pᵃ pte i locis
ſuis.⁊ cũ ſtat i tali ꝓpoſito vtẽdo mẽ
dacijs ⁊ piurijs ⁊ dolis qñ occurrẽt
ſemp ẽ in mortali. Vñ nõ eſt abſoluẽ
dus niſi diſponat abſtinẽ ab illis vbi
eſt mortale. Itẽ ſi emit res raptas:uľ
furatas per mare uľ ꝑ terrã. dic ut.s.
in ꝓma pte.c.z.

Si emit uľ vẽdidit diebꝰ feſtiuis abſ
neccitate ſ; ꝓ cupiditate:uel fecit rõci
nia libroꝝ uel fieri fecit ſuis diſcipulꝭ
dic ut hr̃.s. de obſuatõe feſtoꝝ.

Si fuit ꝓſoneta ſeu mediator qui dř
ſenſale cõtractuũ fraudulẽtoꝝ ſcienť
mortale ẽ.⁊ teneť leſo ſatiſfacẽ.

Si fuit mediator ↄtractꝰ vſurarij in
tẽdẽs vtilitatẽ vſurarij ⁊ ſuã magl.q̃
accipiẽtl.ſb vſa mortale ẽ ⁊ ſi ipe idu
ceret ad mutuãdũ alios ad vſas q̃ ſ;
nõ cogitabãt vř tenere ad reſtõnẽ.

Si mediator extat i alijs ↄtractibꝰ ut
vendẽdo domos eq̃s ⁊ alia aĩalia:⁊
male ↄſuluit emptori i eiꝰ dãnũ uľ ſui
vtilitatẽ ⁊ vẽditoris peccat mortalˀr
⁊ tñť leſo ad oẽꝫ ſatiſfactõꝫ.⁊ ecõuer
ſo teneť ſi i dãnũ vẽditoris ↄſuluit.

Si i ſiẽdis mrĩmonijs vtiť mẽdacijs
⁊ huiuſmodi i notabile dãnum cõtra
hentiũ peccat mortaliter.

De artificibꝰ ⁊ mechanicis.c.8.

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

SI fecit artē cui⁹ op⁹ ē cū pec
cato: vel ad pctm̄ mortale.
ut plurimū ſic facē taxillos:
ſuire v farijs i illa arte. Militi i bel/
lo iiuſto. nauigio piratoꝝ. lenocinio i
tenēdo baratariā ⁊ hi⁹ opꝫ ꝙ dimit
tat ex toto artē. al's ñ ē abſoluēdus.
¶ Si artē fecit cui⁹ artificiū pōt eē ad
bonū ⁊ malū finem ⁊ vſū: ut gladios
baliſtas lāceas venena ⁊ hi⁹. ſi viſilit
pōt eſtimari ꝙ emptor velit ad ma
lū vſū: nō pōt facē vel vēdē facta: ut
puta in iiuſto bello ſecus ſi dubitat.
¶ Si qua etiā facit que ſūt ad malum
vſum quaſi ſemper ut facere fucos. ⁊
ſerta ⁊ h⁹modi debet dimittere.
¶ Si mēdacijs vtit piurijs dolis ma/
lis mēſuris vel pōderibus.
¶ Si feſtiuis dieb⁹ laborauit. ¶ Si nō ie
iunauit cū poſſet moderādo laborem
ꝺ qb⁹ dic. ut. ſ. i pᵃ pte. c. zz. ⁊. 9.

¶ De lanificibus.

SI vēdidit pānū lane lanifex
min⁹ ptioſe ꝑ pāno lane ma
gis ptioſe. ⁊ ſb iſto pcio vel
vni⁹ tincture ꝑ alia vel cū aliquē ꝺfe
ctū hñte ac ſi nō hr̄et nil minuēs de p
tio: vel ſi in feſtis fecit lanā tēdē ſine
neceſſitate. Uel cū nō plene ſoluit la/
borātib⁹ ⁊ hi⁹. i his. n. mai⁹ ⁊ minus
peccatū ſm materiā.

¶ De ſetariolo.

SI textorib⁹ ſerici ptiū ſui la
boris dat ñ i pecūia ſ i reb⁹
diuerſis: puta pāno ſerico tri
tico ⁊ hi⁹: ⁊ cū ille nō idigeat illis: oꝫ
eū vēdē miori ptio ꝙ̄ ille recepit: pec
cat mortalit: ⁊ tenet ad reſtonē de
dāno niſi a pncipio cū eo ſic ꝯuenerit
ꝙ daret de hi⁹ tali precio: tūc autem
non videtur deceptio.

¶ De tabernario ⁊ hoſpite.

SI vēdit vnā ſpēz vini ꝑ alia
vel liphatū vinū ꝑ puro: vel
ad clarificādū vinū fecit aut
miſit aliq nociua corpib⁹ vl' nō dedit
plenas mēſuras vl' in taberna tenuit
meretrices ⁊ ribaldos: vl' luſores ad
taxillos: vel aduertent dedit his qs
vidit iebriari peccauit i qbuſdā mor
talit. In alijs vō venialit ⁊ tenet de
dānis.

¶ De marcellario.

SI vēdidit carnes corruptas
ꝑ ſanis qd ē mortale: ſi vnā
ſpēz ꝑ alia ut caprā ꝑ caſtra
to. ⁊ h⁹modi: vel diminutū pond⁹. ut
ii. vncias ꝑ libra peccauit mortalit:
⁊ tenet de dānis.

¶ De piſtore.

SI fecit panē nimis pōderoſū
ita ꝙ emētes ſint decepti vl'
mioris pōderis ꝙ̄ dꝫ: vel fa
rinā bonā alti⁹ accepit cū fecit panē
⁊ poſuit min⁹ bonā: vl' cū nimio fur/
fure peccauit ⁊ tenet ſatiſfacere.

¶ De ſutore pānoꝝ.

SI qd reſtat ſibi de ſerico vl'
pāno uel tela: vel alijs ſibi
datis ꝑ fiēdis veſtib⁹ ſibi fu
rat illud ſi ſit qd notabile: niſi ille di/
minute dediſſet ſibi mercedē laboris
⁊ illud capit ſibi ad ſupplendū tantū
vel vbi eſſet in pacto.
¶ Si noctibus vel diebus ſolennibus
abſq magna neceſſitate laborat: vel
ſi faciat nouas inuētiones vanitatū.

¶ De aurificibus.

SI vtit vel ſi vēdit auꝝ vl' ar
gētū archimiatū ꝑ vero: vl'
auꝝ min⁹ puꝝ ꝑ magis pu/
ro peccat ⁊ tenet de damno. ¶ Si emit

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

calices ſacros nõ cõflatos p ſe qđ ꝑ
hibetur. De cerdonib⁹.
Si vẽdidit vnã ſpẽm corij p
alia min⁹ bona i ſutularib⁹
De fabris.
Si ferꝝ p calibe vl' malũ ferꝝ
De locatorib⁹ equoꝝ.
Si ſcieñ locauit equũ defectu
oſũ vel piculoſũ ⁊ hi⁹ qlibet
tenet vl' pctm̃ de dãnis: et
ſic diſcurrẽdũ ẽ p alias artes.
De hyſtrionib⁹.
Si hyſtrio fecit repñtatões ⁊
iocos ĩvbis ul' factis turpia
ɔtinẽtes ul' i eccl'ijs: vel i di
uinis officijs vel tẽporib⁹ indebit' ẽ
pctm̃ pl⁹ vel min⁹ grãue ſm q̃titatẽ.
De cytharizãtibus.
Si muſic⁹ cytharizauit ad cõ
gregatiões illicitas: vel i ec
cleſia i orgãis pulſauit balla
tas puto mõtale. i pulſãte ⁊ pcurãte.
De ſeruitorib⁹ ⁊ laboratoribus.
Si ifidel'r opati ſũt. i. ñ bono
mõ ex icuria ⁊ negligẽtia vl'
nõ tãtũ q̃tũ ɔmode potuert
pctm̃ ẽ. De agricolis ⁊ ruſticis.
Si credit explicite myſteria q̃
coit' ſolẽnizat eccl'ia: ut icar
natõez paſſiõz ⁊ reſurrectiõz
Si ſcit dñicã orõnẽ. De obſuatiõe fe
ſtoꝝ ⁊ ieiunioꝝ ſi tñ pot. De auditõe
miſſe i feſt'. De ɔfeſſiõe ⁊ coione ſel'
i ãno ſiẽda. Si recepit ſacrm̃ ɔfirma
tionis. vel non qꝛ tenet ſi poteſt.
Si tenuit ꝓprios filios ad baptiſmuꝫ
vel ɔfirmatõez qđ ẽ ꝓhibitũ. De mẽ
dacijs vo ⁊ piurijs ⁊ blaſphemijs ⁊
ebrietatib⁹ infroga. Si ad mẽtrices
acceſſit: qđ aliq nõ credũt eẽ mõtale.

nec tñ talis igrãtia excuſat eum.
Si decias ñ ſoluit ſaltẽ ſm ɔſuetudi
nẽ loci illi⁹. qꝛ peccauit ⁊ tenet ſatiſfa
cẽ đ pñito ſi ſacerdos ñ remittit vl' ẽt
oblatiões ſꝫ ɔſuetudinẽ loci ñ dedit
Si đ excoicatõe ñ curauit: ſ igeſſit ſe
diuis: ul' ɔtẽpſit vitar' excoicatos qđ
eſt mortale pctm̃. Si nocuit p ſe vel
p familiã ſuã ul' aialia: puta diſcurrẽ
do p ſata alioꝝ ul' mittẽdo ul' pmit
tẽdo aialia itrar' ad paſcẽđ: ul' ſi mu
tuauit t'mios poſſeſſionũ. Ul' arãdo
adunat đ t'ra ꝓximi vicini agro ſuo i
his peccauit ſꝫ q̃titatẽ dãni qđ iten
dit facẽ. ⁊ tenet ſatiſfacẽ. Si dolum
ɔmiſit i agricult'a vl' nõbilẽ negligen
tiã i dãnũ ꝓxi ut ñ ſimãdo t'ras ul'
cultiuãdo ul' ſeminãdo vel recolligẽ
do fruct⁹ debito tpe ꝓꝑ qđ ꝑierũt
vel boues nimis fatigãdo: vñ deſtru
ũt. ⁊ pcipue ad lucꝝ hñdũ ſuũ peccat
⁊ tñt de dãno. Si tenẽs poſſeſſiõez
ad affictũ male t'ctauit. Ul' ſi ptiari⁹
nõ rñdet dñis de q̃titate tota đbita
fingẽs ſe min⁹ recollegiſſe tñt dñis đ
dãnis. Si aialia tenẽs ad ſoccidã nõ
rñdꝫ ex integro dãti đ lana caſeo ⁊ fe
tib⁹ ⁊ hi⁹. In his ẽ peccatũ mortale
vl' veniale ſm q̃titatem dãni ⁊ tenet
ſatiſfacẽ. Si dieb⁹ feſtiuis laborauit
⁊ pcipue tpe meſſiũ ⁊ vindemiaꝝ abſ
magna nccitate: uel detulit ligna: vel
victualia dñis ſuis mortale eſt. Si
vacauit ludis choreis ⁊ alijs vanita
tib⁹. Si gubernauit failiã ſm pcepta
dei ⁊ eccl'ie. De ſupſtitionib⁹ ⁊ falſis
opinionib⁹ q̃ ſolẽt abũdare i eis. Si
hꝫ vota q̃ ipleuit vel non.

De pueris ⁊ puellis. c. i.

Ingredũ eſt de mẽdacijs ⁊

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

pıurijs. De votis nō ipletis q̄ tñ ñ obli
gāt ſi irritāt a pētib⁹ añ ānos puber
tatis. De miſſa nō audita i feſtis. De
cōfeſſiōe ⁊ cōione fiēda ſemel in āno
De irreuerentia ad pentes uel maio/
res. De rixis. Si vberauit clericū. q̄ꝛ
eſt doli capax excōicat⁹ ē. De furtis.
factis. ō reb⁹ pentū vel mgroꝝ ſuoꝝ
De detractiōib⁹ ⁊ turpib⁹ v̄bis audi
tis uel dictis libēter. De contumelijs
adiuicē. De iuidia ⁊ alijs ꝑut videt̄
pl⁹ ⁊ min⁹ ƀ etatē ⁊ ſenſū: ꝑcipue de
vitijs carnalib⁹ cū maſculis ⁊ femis
uel p ſeipſos cōmiſſis. uel adinuicē q̄
hodie abūdāt in ipſis ꝓp̄ malas ſo/
cietates ⁊ occultāt. Jnterrogādi ſūt cū
magna cautela ⁊ a lōge ut ñ addiſcāt
q̄ igrāt. Multo magis hoc ſuādū ē
erga puellas de oīb⁹ p̄dc̄is ſi credūt
tūc habuiſſe vſū rōnis iudicādū ē de
mortali aut veniali ƀ regulas i p̄ma
⁊ 2ª pte. de illis.

De clericis i cōmuni. c. ii.

Circa clericos in cōi. a quolꝫ
clerico pōt interrogari cuꝫ vı̄
expedire ut qñ talis clericus
ē ignot⁹. Si accepit aliquē ordinē p
ſymoniā. q̄ꝛ p h̄ peccauit mortalit̄: ⁊
eſt ſuſpēſus ƀ iura ātiq̄. nec pōt exeq̄
ſuſceptū ul' pmoueri vlteri⁹: niſi p⁹ p
papā diſpēſet̄ q̄ð v̄m ē ſi ip̄e fuit cō
ſci⁹ ſymōie: q̄ꝛ ſi igrāte eo pōt p aliū
etiā diſpēſari. al'r. n. ſp peccaret mor
talit̄ exequēdo: nec excuſat eū iuris ig
rātia. Hec Raymūdus. Si accepit
aliquē ordinē: lꝫ nō p ſymoniā: tñ a ſy
moniacō in ordine uel dignitate: ſiue
occulto ſiue manifeſto eſt ſuſpēſus: ⁊
indiget diſpenſatiōe pape: ƀ dū igrat
factū. ſ. eū eſſe ſymoniacū excuſatur a
pctō exequēdo officia ſua: ƀ cū certi
ficat̄ nō pōt exeq̄ ſine diſpēſatiōe. Si
ſuſcepit ordinē a ſymoniaco i ordie
ꝯferēdo: uel bñficio notorio ſimiliter
ē ſuſpēſus: ſec⁹ ſi ſymōia ñ ē notoria
dū vō neſcit excuſat̄ mō p̄dicto: ƀ nō
poſtea qñ certificat̄: ƀ idiget diſpēſa
tiōe pape. al's nō pōt exequi. Ray.
Si recepit ordinē hñs aliquā irregu
laritatē ut hōicidij mutilatōis illegi
timatōis. ⁊ hi⁹: ſi abſq̄ diſpēſatione
peccauit mortalit̄: nec pōt exeq̄ abſq̄
diſpēſatiōe: al's peccauit mortalit̄.
Si recepit ordinē excōicat⁹ ul' ſuſpē
ſus ul' interdict⁹ peccauit mortal'r ⁊ nō
hꝫ executiōem. Si exeq̄t officiū alic⁹
ordis ut cātādo ep̄laꝫ ul' legēdo euā
geliū ut dyacon⁹ i aliq̄ p̄dcoꝝ irreti
tus ſnīa peccauit mortal'r niſi igratia
facti eū excuſet. ⁊ ē irregularis. Ray
Si accepit ordinē i aliq̄ peccato mor
tali: ſciēter peccauit mortalit̄. ⁊ q̄tieſ
cūq̄ exeq̄t officiū alic⁹ ordinis i mor
tali ut accolitatū ſbdiacōatū diacōa
tū miſtrando aliq̄ð ſacr̄m ſolēnit̄: ut
baptizādo coicādo ꝯfeſſiōes audien
do ⁊ hi⁹. tho. mortale ē. Si extitit pu
blic⁹ ꝯcubinari⁹ uel al's notori⁹ for
nicator ē ſuſpēſ⁹ ab executiōe officio
rū ſuoꝝ: ꝑcipue a celebratōe miſſe. ⁊ ſi
exeq̄t ſic ſuſpēſ⁹ efficit̄ irreg'aris. idi
gēs diſpēſatōe ꝑp̄e al's ñ pōt exequi.
hoſt. Si ñ portauit tōſurā ex leuita/
te ⁊ laſciuia mortale vr̄. Si ſe exercu
it i negocijs ſeclarib⁹ negociādo ⁊ hi⁹
vel ſi tenuit tabernas ibi miniſtrans
Uel ſi luſit ad aleas ⁊ taxillos: vel ſe
imiſcuit enormitatib⁹: vl' turpib⁹: vel
tripudijs cū femis. Si vſ⁹ ē offi⁹ or
dinū ſiñ debitis ornamētis ut faciēdo

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

ſbdiaconatū ſine manipulo diacōatū
ſine ſtola celebrādo miſſaȝ cū defectu
alicui⁹ ſacre veſtis ordinate.ſ.caſula
amictu alba: ⁊ hi⁹: vł nō etiā i lapide
ſacrato: aut etiā ſine lumie vł ſine ad
iutorio: ⁊ ſine miſſali: ⁊ hi⁹. qꝛ in quo
libet hoꝝ ē mortale peccatū ſi ſciēter
dimittit: nec excuſat iuris ignorātia.
Si exñs in ſacris i ſbdiaconatu: ⁊.ſ.
omiſit horas canonicas: qꝛ in quolibꝫ
die q̊ omiſit aliquā horā etiā btē vgi
nis cū poſſet peccauit mortalit. Si
ex negligētia omiſit: ſec⁹ ſi ex obliuio
ne ⁊ tūc tenet dicē qñ recordat: aut ſi
omiſit ex ipote^a ifirmitatl. ⁊ hi⁹ ō cā.
Si dicendo horas aliȷ̃s exercitiȷ̃s ſe
occupauit manualib⁹: ut faciēdo coq
nā ⁊ hi⁹ videt mortale: qꝛ nō ſatiſfac
pcepto eccłie. Si mētē circa alia va
gat volūtarie ñ curās: ⁊ ſic q̈i p totū
officiū vr mortale: ſec⁹ ſi ꝓponit velle
attēdē. ⁊ diſtrahit: ꝫ cū auertit diſ
plicꝫ ei Petr⁹. Si rcepit ordinē ſacꝝ
añ etatē legitimā.ſ.ſbdiacōatū añ.18
ānos. Diacōatū añ.20. ⁊ ſacerdotiū
añ.25. ⁊ ſufficit ān⁹ ichoat⁹ peccauit
mortalr: nec dꝫ exeq āte etatē legiti
mā: ſi tñ faciat nō efficit irregularl. ꝫꝫ
cōeȝ opinionē: ꝫ peccat. Si ſacerdos
exñs omiſit aliq̃ ſymoniā puta audi
endo confeſſiōes p hñdo pecuniā: alś
nō auditur⁹: baptizādo coicādo iun
gēdo vēdēdo ſeplťas ⁊ hi⁹ mōtale ē
Si i ꝯfeſſiōe coione vł i collatiōe ſa
cramētoꝝ omiſit debitā māȝ: vel for
mā vel ritū in q̊libet hoꝝ eſt mortale
ſiue ex certa ſcia facit: ſiue ex igrātia
craſſa vel notabili negligētia: nā ide
ſeqt magnū piculū ⁊ irreuerētia dei.
Interrogādū eſt.n. de formis.ſcꝫ ba
ptiſmi eucharíſtie ⁊ aliorū ſacroꝝ q̃
ſūt maioris pōderis: ſi ſciūt eas quas
hēs ifra.c.vltio. Si notoriȷ̃ſ peccato
rib⁹ dedit euchariſtiā: vel alia ſacra
mēta nō penitētib⁹.
Si occultis peccatorib⁹ q̊s ipſe ſciuit
denegauit publice euchariſtiam: vel
alia ſacra: qꝛ i vtroqꝫ videt mortale.
lꝫ etiā ipſi peccēt petēdo ⁊ ſumēdo.
Si celebrauit cū mortali nō cōfeſſo:
lꝫ ꝯtrit⁹ mortalit peccauit: niſi aliq ne
ceſſitate iſtāte. ⁊ ſacerdotiſ copiā nō
hñte tūc ſufficit ꝯtritio: ꝫ ſi ſiñ hac ce
lebrauit mortalit peccauit Tho. Si
celebrauit nō dcis matutinis mōtale
ē. Si dicēdo miſſaȝ nō ꝯſecrauit: pu
tās ex hoc euadē peccatū mortale eſt
⁊ gͧuiſſimū. Si celebrauit ad faciēdū
veneficia ſeu maleficia. Si ñ dixit ex
integro ꝫ dimiſit nōbiles ptes miſſe:
ex igrātia ſeu feſtinatōe pcipue cano
nis. Si dicēs vba nō itēdit ꝯſecrare
Si nō ſūpſit ſacrm. Si nō ieiun⁹. Si
plures miſſas i vna die dixit in caſu
non cōceſſo. Si nō i azimo ꝫ fermēta
to accipit. Si cū hoſtia quaſi corru
pta: vel vino acetoſo: vł q̃ſi putrido
Si ſp in miſſa occupatus i variȷ̃s co
gitatiōib⁹ volūtarie: vł nō curās fuit
de attētiōe. Si nō poſuit aquā cū vi
no i calice ex ignorātia vel certa ſcia
iu q̊libꝫ hoꝝ pdictoꝝ eſt mortale. Si
nō diligēter ſeruauit euchariſtiaȝ ſb
ſera. ꝓpt qd aliqd pdit: vel a murib⁹
deuorat. Si nō defert infirmis apte
⁊ cum lumie mō debito. Si euomuit
ſacramētū ꝓpt ebrietatē: vel ex vora
citate. Si nō renouauit ut dꝫ ꝓpt qd
efficit putrida vł marcida: uł vmes
generant. Si dedit infirmo patienti

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

vomitũ ſciẽter. Si ſtilla ſanguinis ca
dit in terram: ⁊ in his frequenter eſt
mortale: lȝ nõ ſemp. Si nimiſ raro ce
lebrauit. pcipue ſi nõ celebrauit ĩ ma-
gnis ſolẽnitatib⁹ videt̃ mortale ſm
Tho. Si pmiſit alicui dicẽ miſſas re
cipiẽs elemoſinas: ⁊ nihil intẽdit facẽ
videt̃ mortale. Si hñſ pollutionẽ no
cturnã die pcedẽti imediate ex cã vbi
fuit mortale: vel dubitat fuiſſe morta
le celebrauit etiã ꝯfeſſus videt̃ mõta
le ſm Tho. vel ſm Pe. de pal. qñ ſic
ĩcõtrit⁹ accedit ad celebrãdũ: veniale
autẽ ſi ex cã vbi fuit veniale: niſi ſbſit
neceſſitas. Si audiuit cõfeſſionẽ ali-
cui⁹ nõ hñs auctem ab aliq: ſi abſol
uit a caſib⁹ a qb⁹ nõ potuit: ut a reſer
uatis ſiue ex certa ſciẽtia: ſiue ex igno
rãtia craſſa. Si intromiſit ſe de diſpẽ
ſatiõe votoꝝ: vel abſoluit ab excoĩ-
catiõe maiori abſqꝫ ſpãli cõmiſſione.
Si poſuit ſe ad audiẽdũ confeſſiões
oĩo igñrans ⁊ neſciẽs diſcernere inter
mortale ⁊ veniale ⁊ cõia mortalia: ẽ
mortale. Si abſoluit quem ĩuenit ex
coĩcatũ maiori: ⁊ a peccatis. qꝛ nõ po
teſt. Si abſoluit eũ q nõ vult a pecca
tis diſcedere vel ſatiſfacere qbus dȝ.
Si reuelauit peccatũ auditũ in con-
feſſione cognoſcẽti confeſſũ illũ ſine li
centia illius: in quolibȝ pdictoꝝ vide
tur mortale: nec excuſat ignorantia.
Si nimis feſtinauit in audiendo nõ
ſufficiẽter interrogãdo.
Si ĩ pplexis caſib⁹ pitiores nõ cõſu
luit. Si ĩcaut⁹ ĩ iniũgẽdis penitẽtijs: qꝛ
vel nimis graues. vel nimis paruas
dedit. Si interrogauit de his de qb⁹
non debuit. vȝ nomẽ pſone cum qua
peccauit: vel ĩncaute in turpibus.

Si pdicauit in peccato mortali exñs
peccauit mortaliter: ⁊ totiẽs qtiẽs ſic
pdicat. Tho. Si pdicat aduertenter
mẽdacia mortale ẽ. Tho. Idẽ videt̃
ſi ſcãdaloſa: vñ cõcitat ſeditiões ĩ po
pulo. Si pdicauit indulgẽtias indi-
ſcretas. Si pdicauit ꝓpter pecuniam
ſibi pmiſſaȝ vł dãdã ſymonia ẽ. vñ ⁊
mortale. Si pdicat ꝓpt̃ inanẽ gł̃iam
ibi ꝯſtituẽdo finẽ mortale ẽ. Si pdi
cauit ſine licẽtia. Si dixit nimis curi
oſa allegãdo poetas ⁊ phõs freqũet̃.
Si fabuloſa ⁊ puocãtia ad riſũ: ſi ab
h⁹mõi ſe nõ ſbtraxit cũ poſſet: ⁊ iiun
geret̃ ei peccauit. Si nimis familiari.
eſt cũ mulierib⁹ ꝯuerſando viſitãdo
eas ex̃ nccitatẽ ꝓpt̃ qꝺ mł̃ti ſcãdalizã
tur. ⁊ ipe nouit h⁹ poſſet eſſe mortale.
Si viſitauit mõaſteria ⁊ q̃ de cã. Si
coguit carnalit̃ illã quã audiuit in cõ
feſſiõe: vel quã ſuſcepit ad baptiſmũ
vel cõfirmatõȝ cõmatrẽ qꝺ maximũ
⁊ grauiſſimũ ẽ ſcelus coĩt̃ reſeruatũ
epis. De alijs vͦ ĩhõeſtatib⁹ interroga
put videbit̃ expedire. Si veſtes ſa-
cras calices ext̃ſoria ⁊ alia ptinentia
ad cł̃tũ diuinũ nõ tenuuit mũda ⁊ de
cẽter aptata ꝓpt̃ magnã irreuerentiã
poſſȝ eẽ mortale. Si bñdictiõeȝ mẽſe
⁊ graꝝ actiões nõ dixit q̄ dicẽ debȝ
44. di. c. nõ licet. Si nõ fuit bñ mode
ſtuſ aſpectu aſpiciẽdo hicide mł̃ieres
⁊ vana qꝺ mł̃tũ ſcãdalizat pſonas ſi
militer in inceſſu ſtatu hı̃tu auditu. ⁊
h⁹mõi actib⁹. Si non obediuit man
datis iuſtĩ. ſuoꝝ ſupioꝝ ⁊ ſentẽtijs: ⁊
ſi ꝯtẽpſiſſet mortale ẽ. De alijs vero
peccatis mortalib⁹ de qb⁹ hẽs in pri
ma ⁊ ſecũda pte. ſ. Interrogandum eſt
put expedit ſm qualitatẽ pſonarũ.
De

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

48.

¶ De bñficiatis canonicis. c. 12.

A Beneficiatis canonicis. De omnib⁹ iã dictis i. c. pcedēti. poſſunt interrogari put credi poteſt ipſos in illis eſſe inuolutos: ꝛ etiã de notatis in hoc. c.

Si bñficiū ſimplex ſiue curatum obtinuit p ſymoniã cui⁹ ipe fuit ↄſci⁹: nõ põt niſi p papã diſpēſari q retineat

Si võ ignorāte eo ſiue ſciēte: ſymoniam ↄmiſit talē oȝ renūciare tali beneficio: ſi nõ diſpēſat. alr̃ furtiue tenȝ. vñ cõtinue ſtat talis in peccato mortali poſtq̄ hoc ſciuit: quſq renūciet: nec facit fruct⁹ ſuos. ꝫ tenet reſtituere d ductis expēſis factis ĩvtilitatē bñficij ꝛ hoc maxime de ſymonia p munus a manu. Si autēȝ ignorāte eo poſſet etiã p aliū diſpēſari ñ tñ p eū cū quo cõmiſſa ē. Sed ſi ſymonia ē notoria eſt etiã ſuſpēſus quo ad executioneȝ ordinū: ꝫ diſpēſari põt p epm ſi cū eo nõ ē cõmiſſa ſymonia. nõ ãt ſi ē occulta ē ſuſpēſus q̃ ad ordines: ꝫ dū tenȝ tale bñficiū ē ſuſpēſus q̃ ad ſe: q̄ ſine mortali pctõ non exequi poteſt.

Si recipit bñficiū ſimplex vel curatū p pces carnales. i. pro indigno porrectas cū eēt male vite ꝛ hui⁹modi: uel per obſequȝ tpale factuȝ epo: uel alij ↄferēti peccauit mortaliter.

Si bñficiū curatū p pces ſuas recepit etiã ſi alr̃ dign⁹ ſit: q̄ tales pces eſtimāt p indigno: tanq̄ ãbitioſo: ꝛ pſūptuoſo cõmiſit ſymoniã: vñ mortale eſt ſm Tho. forte tñ tenet renūciare.

Pro bñficio aūt ſimplici licet porrigē preces pro ſe ſi alr̃ ē dign⁹: vel etiam pro bñficio in generali: ꝛ h̃ intēdens ad ſui ſuſtētationē: nõ ad curam nec magis curatū petēs q̄ aliud.

Si querit uel hȝ bñficiū non intēdēs clericari ꝫ vxorari. ꝛ intēdēs gaudē de fructibus bñficij videt vſurpatio rex eccl'iaꝝ: ꝛ cõn intētionē dotātiū eccleſias. Et ideo graue peccatū eſt.

Si non fuit electus a patronis: uel a collegio. ꝛ ↄfirmat⁹ p ſupiorē ad quē ſpectat ſiue p epm inſtitut⁹: ꝫ d mandato: vel manu dñi tpalis: ul p potētiã accepit: ꝛ dr̃ intruſus. q̄ fur eſt: ꝛ latro: nec põt aliqd diſponē in tpalibus vel ſpũalib⁹. vnde nec abſoluere nec ſacramēta põt dare parrochianis illi⁹ eccl'ie: ꝫ in quolibet huiuſmõi actu peccat mortaliter.

Si renūciauit alicui bñficio quod hȝ eo pacto q̄ det cõſanguineo: vel ppt pecuniã ſibi ppt h̃ datã ſymonia ē: ꝛ mortale in vtroq̄ȝ. nec põt iſte ſibi retinere tale beneficiū ſic ſibi collatū.

Si pmutationē ſui bñficij: vel eccl'ie fecit cū beneficio alteri⁹ ↄueniēdo int̃ ſe abſq iudicio ſupiorȝ ad quos ſpectat collatio beneficioꝝ ſymõia reputatur. de his vide pleni⁹ in ſūma.

Si recepit beneficiū exñs illegitimus abſq diſpēſatiõe q̄ contra iura: ideo tenere non põt. Põt aūt cū eo diſpenſare de ſimplici bñficio eps. De curato võ vel dignitate ſolus papa.

Si fuit elect⁹ p ſymoniã nõ vȝ electõ vel ſi ipſe aliquē elegit p ſymoniã: vl ad epatū uel canonicatū uel ad aliam eccleſiã: ut clerici collegiataꝝ eccl'iaꝝ: uel ſi alr̃ indignū ignorãtem ꝛ publice malū elegit ad platurã ex amicitia ꝛ huiuſmodi. mortale ꝛ grauiſſimū eſt ꝛ oĩa mala q̃ ſequūt ei imputāt.

Si male tractauit bñficiū ſeu eccleſiã

110

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

pmittēs ecclesiā vel edificia ruere:ul' poſſeſſiōes incultiuari: ⁊ alias res ꝺ perire mortalit' peccauit ⁊ tenet' ad restōnē ſeu ſatiſfactiōꝫ.ſi ꝯmittit nō bilē negligētiā:⁊ ꝺānū ſit nōbile.

Si fruct⁹ beneficij nō bñ expēdit:vꝫ vltra ſbuētionē ſuā ſubueniēdo pauperib⁹:ſed ꝺilapidauit ī conuiuijs. ⁊ turpib⁹:vel etiā ꝺedit cōſanguineis nō indigētib⁹ mortale ē:ſec⁹ ſi cōſanguinei indigēt:qꝛ tunc pōt ꝺari eis.

Si plā bñficia hñtia curā tenet abſqꝫ ꝺiſpēſatiōe fur ē ⁊ latro.nam habēs bñficiū cū cura ſi recipit.ſecundū cum cura ipſo iure vacat pmū.c.ꝺe multa ꝺe preben.ex͞.⁊ hoc poſtqꝫ habuit pacificā poſſeſſionē ſecundi:vel hr̄e potuit:⁊ fruct⁹ ei⁹ pcepit.al' non vacat pmū.vꝫ ſi fruct⁹ ſecūdi bñficij ꝯcedūt' alteri p papā ꝓ illo tempore non vacat pmū.ex͞ ꝺe pbē.li.6.c.ſi tibi ꝯceſſo. Si hñs pbēdā hñtē ꝺignitatē⁊ ſi nō curā aīaꝝ:ſi recipit ſecundā ſil'iter vacat pma.ex͞ ꝺe pben.c.ꝺe multa. ⁊ in iſto caſu ⁊ in pori teneṫ ad reſtōnē fructuū ſi recepit.

Si hñs bñficiū vnū violēter occupat ſecundū:vel ſi ſcient' ſe intrudit ſil'iter perdit pmū.⁊ ſi qꝺ hēbat ius ī ſecundo etiā pdit.⁊ vacat illud ſecūdū.ꝺe pbē.c.eū q.li.6. Itē nō pōt qs habere ꝺignitatē cū pbēda abſqꝫ ꝺiſpenſatione pape

Quicūqꝫ recipit pſonatū:vl' ꝺignitatē vel officiū:ul' bñficiū:cui cura aīaꝝ ſit ānexa ſi ante obtinebat ſil'e.cum ſit puat⁹ pmo ut ꝺictū eſt:ſi nō ꝺimittit pmū abſqꝫ mora in man⁹ ordinarij in cui⁹ epatu eſt ipſo iure eſt etiā puat⁹ ſecūdo:⁊ ē inhabilis ad ſacros ordines:⁊ ad quodcūqꝫ aliud bñficiū p ex͞ uagātē Iohis.22. Itē abſqꝫ ꝺiſpenſatione nō pōt qs tenere plures eccleſias ul' pbēdas que tñ nō hēant curā animaꝝ niſi in qnqꝫ caſib⁹. Primus qñ ſunt ita tenues qꝫ neutra illaꝝ ſufficiunt ad ſuſtētationē. Secūdus ſi vna ꝺependet ab altera. Terti⁹ ꝓpt' raritatē clericoꝝ. Quart⁹ ſi eccleſia ē ānexa pbēde uel ꝺignitati. Quītus ſi hꝫ vnā intitulatā ⁊ aliā cōmēdatā:ſ; tal' cōmēda ꝺe ꝓchiali ecc'lia fieri non pōt niſi ei q attigerit vigeſimū qntuꝫ ānū:⁊ ſit ſacerdos.⁊ tali nō pōt ꝯmitti niſi vna ex euidēti nccitate uel vtilitate.⁊ ꝺurat niſi p ſex menſes.ex͞ ꝺe elec.c.nemo.in.6. Si hꝫ plures eccleſias uel pbēdas hñtes curā aīaꝝ abſ ꝺiſpenſatione pape fur eſt ⁊ latro:⁊ continue in mortali: nec epus poteſt ꝺiſpenſare in hoc.

Si etiā habet p ꝺiſpēſationē pape: ſ; ſbrepticie:puta qꝫ petēdo vnū tacuit ꝺe alio qꝺ habebat:vel ꝺixit ſe habere legitimā etatē cū nō hr̄et: ⁊ huiuſmodi idē iudiciū ē. Si p ꝺiſpenſatione epi hꝫ plura bñficia ſ; ſimplicia: ſ; ad ſupfluitatē vel etiā p ꝺiſpēſatione pape ſimplicia vl' curata cū vnū ſibi ſufficeret ſm ſtatū ſuū nō videt' tutus in cōſcia ſua.qꝛ ꝺiſſipatio eſt.⁊ ñ ꝺiſpenſatio.

Si accepit eccleſiā ꝓchialē a quocūqꝫ cū nō attigiſſꝫ.25.ānū abſ ꝺiſpēſatōe pape circa etatē nulla ē ꝺiſpenſatio:⁊ nullū ibi ius habꝫ.c.lꝫ canon. ꝺe ele.i.6. Si īfra ānū ꝯputādū a ꝺie aſſigtiōis ſibi regimis ecc'lie non fecit ſe ad ſacerdotiū pmoueri:ē ipſo iure puat⁹.eo.c.lꝫ canon. Itē tnt' pſonalit'

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

reſidere in reſidētia. Pōt tñ epus cā
rōnabili diſpēſare ad tpus tm̄. Sed
de ꝓmotiōe ad ſacerdotiū infra ānū
nō extendit ad eccleſias collegiatas
hñtes curā: nec ad aſſūptos ad earū
dem regimē. de elec. c. ſtatutum. li. 6.

Poſſunt etiā epi diſpēſare cū ipſis q
hñt: uel habebūt eccleſias ꝓchiales
ut vſqꝫ ad ſeptēniū litteraꝝ ſtudio inſi
ſtentes ꝓmoueri nō teneāt niſi ad or
dinē ſbdiaconatꝰ: quē niſi īfra ānū ſu
ſcipiāt ſunt ipo fco ꝓuati tali bñficio
ꝛ medio tpe per vicarios illis eccl'ijs
ꝓuideat de elec. li. 6. c. cum ex eo.

Si hñs quodcunqꝫ bñficiū ſimplex: ꝛ
qtūcunqꝫ puū niſi dicit horas oī die
peccat mortalit omittēdo ex neglige
tia etiā ſi nō ſit in ſacris ꝯſtitutꝰ.

Si canonicꝰ vel aliꝰ clericus recipit
quotidianas diſtributiones q dant
in eſſentibꝰ horis cū non interfuerit
furtū cōmittit ꝛ tenet ad reſtōnem.

Si cū nō poſſit p ſe curā exercere ec
cleſie non poſuit ibi loco ſui idoneū q
bñ officiaret ſꝫ malū ꝛ igrantē qui ex
ſuo malo ſcandalizat. ut notorius for
nicator ꝛ luſor ꝛ huiuſmodi: uel q ne
ſcit miniſtrare debite ſacramēta ꝛ cō
feſſiones audire peccat mortalit. qm̄
omnia mala que ſequūt ei imputat.

Si vere nō pōt inuenire idoneū p ſe
exerceat: uel ſi nō pōt aliter ꝓuidere
renūciet.

Item nō licet prelato ſb pretio ul' an
nuo cenſu ꝯcedē vices ſuas ſeu iuriſ
dictionē quia ſpūale eſt. ex ne prelati
vices ſuas. c. i. z. ꝛ. ʒ. vꝫ ſi dicēt. cōce
do q exerceas vices meas: ul' talē iu
riſdictōꝫ. ꝛ totū lucꝝ ſit tuū. ꝛ dabis
inde mihi tātū: illicitū ē. ſꝫ ꝯmittēdo
pure vices ſuas licꝫ ꝯſtituere ei ſala
riū. iz. q. z. c. caritatē tuā. vꝫ dicēdo
dabo tibi tātū ꝓ ſalario tuo. ꝛ totū
lucrū erit meuꝫ. Inno. hec. Si aliena
uit res eccleſiaſticas. vꝫ mobilia bōa
ut res ſacras uel imobilia. ut poſſeſſi
ones ſine neceſſitate: uel maiori vtili
tate: uel nō ſeruata forma iuris ꝛ hꝰ
modi grauiter peccauit.

Item de exercitio cure animaꝝ quō
ſe habuit in audiētia ꝯfeſſionū: i col
latiōe alioꝝ ſacramētoꝝ: i viſitatiōe
infirmoꝝ. precipue ne deficiant eis ſa
cramenta cum expedit. In admoniti
one ſubditoꝝ. in correctione vitiorꝫ
ꝓcipue quo ad notorios peccatores:
ꝯcubinarios: tenētes inimicitias: ꝛ hu
iuſmodi.

Si nō āmouit nō cōfitētes: ꝛ nō con
municātes ānuatim quātū potuit ſi
gnificando epo cū non potuit. ꝛ huiꝰ
modi. nā oues ex negligentia perdite
ab eo regrēt. de quibꝰ ꝛ alijs ſupra
dictis ꝛ huiuſmodi habes ſatis i ter
tia pte ſūme.

Si alienos ꝓchianos audiuit non
hñs auctoritatē ſpālē: ipſe uel ipſi. qꝛ
non pōt eos abſoluere.

Si emit aliquas res imortales ď fru
ctibꝰ eccleſie: qꝛ tales debēt remanere
eccleſie. vnde ſi emit nomine alterius
ut ſic poſſet dare. ꝛ legare cui vellet
fraus ē ꝛ furtū: ꝛ ad reſtōꝫ tenet.

Si indulgētias per ſe dedit cum nō
poſſet. vel plures dixit hr̄e eccleſiam
ſuā quā hēat ob queſtū ē mortale.

Si rliquias nouas exhibuit populo
honoradas nō approbatas ab eccl'ia

Si nimis facilis fuit ad diſpēſanduꝫ
in ieiunijs eccleſie. Si elemoſynas

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

extorſit a populo ⁊ a ſbditꝭ ad quas
nō tenebāt. Si queſtores dicere mē/
dacia i eccleſia ſua pmiſit. ⁊ qđ peius
eſt ſi fecit pactū cū eis de quota.
Si ſecūdas nuptias bñdixit. Si pmi
ſit xpianas nutrices ſeruire in domo
iudeorum. Si ſuſtinuit ſortilegas: ⁊
diuinatrices in ſua prochia. Si pmi/
ſit ludos vel malas ɔſuetudines non
obuiādo quātū potuit. Clerici vo q
manifeſtis vſurarijs alienigenis aut
alʼoriundis de terris ipſoꝝ ad fenus
exercēdū domos locāt: vlʼ alio titulo
concedūt ipſo facto ſūt excoīcati niſi
ſint epi. de vſurꝭ. c. vſuraꝝ. li. 6.
Clerici archidiaconi. plebani. decani
ppoſiti. cātores. ⁊ alij clerici pſonatū
hñtes: ac etiā ſacerdotes qui audiūt
in ſcholis leges uel phyſicā: pᵒ duos
mēſes ſi nō dimittūt huiuſmodi lecti
ones ſunt excoīcati. c. ſup ſpecula. ex
ne cle. uel mo.
Clerici ⁊ religioſi q inducūt aliquem
ad vouēdū vel iurādū: vel fide inter
poſita ſeu alias pmittēdū ut ſepultu
ras apud eos eligāt: vel iā electā non
mutēt ſūt excoīcati: nec poſſūt abſol/
ui niſi p papam: niſi in mortis articu/
lo. cle. cupiētes. de penis. idē de reli.
Clerici q ſcienť ⁊ ſpōte pticipauerūt
cū excoicatis a papa. ⁊ ipos i officijs
receperūt ſunt excoīcati: ⁊ abſolutio
pape reſeruatur. c. ſignificauit. ex de
ſen. exco.
Falſantes litteras pape: ulʼ falſis ſcieť
vtentes: vel remouētes etiā vnā litte
rā de bullis pape ſūt excoīcati: ⁊ ab
ſolutio pape reſuať. Clerici ſepelien
tes i eccleſijs: vlʼ cimiterijs eoꝝ excoi
catos a iure: vlʼ vſurarios māifeſtos
vel nominatim interdictos tpe inter
dicti in caſibᵒ nō ɔceſſis ſūt excoicati
cle. eos. de ſepultu. Sepeliētes vo ſe
occidētes: vel in torneamētis morie
tes ⁊ huiuſmodi peccāt mortaliť: nec
ſunt excoicati.

De religioſis. c. iz.

Circa religioſos: ⁊ rligioſas
Si ſunt clerici vel ordinati:
interrogari poſſunt de his
de qbus ſupradictū eſt in. c. de clericꝭ.
in cōmuni put erit expediens. Si vo
ſunt bñficiati in eccľijs curatꝭ. de his
habes in. c. pcedēti. ⁊ etiā vltra pdca
etiā de ifra ſcriptis que ſūt ppria eoꝝ
dicendū eſt. ⁊ primo.
Si fuit receptᵒ ad monaſteriū per ſy
moniā mortale eſt: ſi vo fuit ſymonia
mētalis tm̄ penitētia abolet: ſi vo pa
ctionalis: qa. ſ. monaſteriū exegit tm̄
alʼ nolebat eū recipe. ⁊ ingrediēs vel
ppinqui eiᵒ tm̄ dederūt: vel minus p
ipo igreſſu: niſi forte cū monaſteriū ē
ita tenue ꝙ nō ſufficit illi puidere. nā
tunc oblatꝭ ſpūalibᵒ gratis. i. igreſſu
licet petere. ⁊ paciſci ō tpalibᵒ ō qbᵒ
debeat viuē: vel dicē illi porta tecū
ſi vis comedere mecum: ſcd̄m Hoſti.
⁊ aliquos alios. ſecus ſi monaſteriū
eſt pingue: ⁊ poteſt illi prouidere: nō
pōt fieri aliq̄ pactio ul exactio abſq
vitio ſymōie: tūc vltra petm̄ recipiēs
vel receptᵒ vel recepta debēt expelli
de illo monaſterio. ex de ſymonia. c.
qm̄. Pōt tñ eps in huiᵒmōi diſpenſa
re. ſ. ut nō expellātur de monaſterio
Ray. ⁊ Uul. pcipue repiť talis ſymo
nia in monialibus vbiqꝫ terrarū. non
ſic vo ē de viris religioſis. Si ingreſ
ſus ē religionē non pura intētione. ſ.

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

ſeruiēdi deo:ſ; alia de cauſa:vʒ nō laborandi:vel ſi eſt monialis quia non potuit nubē:ꝛ qa poſuerūt parentes ipſam inuitā licʒ maleſecerint.tñ pōt ꝛ dʒ mutare intētionē.ſ.ut ibi manē velit ad ſuiēdū deo:ꝛ ſic erit i bono ſtatu:al'erit in mortali. Sed ſi regit ſe in monaſterio diſſoluto nō viuēte regularit̄ querat ſi poteſt mutare locum cū diſpēſatione ſi indiget qđ tñ in moniali erit difficile.qđ ſi non pōt nō ſeq̄t turbā.i.alios ul' alias i malū:ſ; ſuet ipa ordinē ſuū ſi ad bonum nō pōt reducere alios vel alias.

Si ingrediēs monaſterium reticuit impedimēta que habuit ad illud ſciēter vʒ ꝙ erat ſuꝰ:uel habebat occultā infirmitatē:uel alteriꝰ religiōis ꝓfeſſus:oiugatꝰ:debitor i multis.ꝛ huiuſmōi peccauit mortaliter. p̄cipue ſi ſciebat tale impedimētū.ꝛ ꝑ illō nō poſſe recipi ad religionē. Uel de his interrogatꝰ mēdaciū dixit:ꝛ poteſt ꝛ debet de monaſterio expelli ſi aliter ꝓuidere nō poteſt.

Si habet votū religiōis artioris añ ꝙ intrat laxiorē ꝑus dʒ q̄rere diſpenſationem ſi etiam eſſet bona:ꝛ multo fortiꝰ poſt ꝓfeſſionē in vna religione nō pōt ad aliā trāſire eq̄lem:vl' laxiorem:ꝛ de mendicāte ordine ad mēdicantē:vel de mēdicantibus ad monachalē trāſire nō pōt ſine diſpēſatiōe pape niſi ad cartuſienſes. Si induxit aliquē ad religionē per ſymoniā uel per fraudes.puta aſſerēdo ibi obſeruari regulā:quod nō fit:vel dicēdo ſe ad nihil obligari.ꝛ reticēdo ſeueritates religiōis q̄s ille nō intēdit ſeruare ꝛ huiuſmodi peccauit mortalit̄

De illis qui etiam volentes ingredi religionē aliquā i qua bñ viuit:auertūt ut trahāt aquā ad ſuū molēdinū infamantes illos ꝛ crimina imponentes:ſuas aūt vſq; ad tertiū celū extollētes nō euadere dānationē certū ē ꝙ otra caritatē agunt cōtra iuſticiā ꝛ cōtra ſacrā ſcripturā agūt.

De voto paupertatis.

SI in religione exñs obſeruauit pauptati votū nihil retinens vel retinere deliberans eſt mortale enim ꝓpriū habere:ꝛ totiens quotiēs illud ꝓponit.

Dicit̄ aūt ꝓpriū qđ celat̄ priori ſuo: ut ſi habeat:ꝛ teneat pecuniā vel veſtē neſciēte prelato:vel ſi ſciat tñ coñ volūtatem eius ꝛ abſq; licētia:vel ſi de licentia eius ꝛ volūtate:tñ nō paratꝰ ſibi r̄dere ad petitionē eius.ſed recuſare ſi poſſet ō facto:ꝛ multo peius ſi nō ſolū mobilia:ſ; etiā imobilia ut redditus ꝛ poſſeſſiones retinet ut ꝓpria dans vendens ꝛ diſſipans:ut placet.nec p̄latus pōt dare licentiā ſic retinēdi:nec papa pōt in ꝓprio diſpēſare.ex̄ de ſtatu monachoꝝ.c.cum ad monaſteriū.

Si dedit bona monaſterij ſine ōuētꝰ aut ſuperioꝝ licētia habita:vl' pſumpta. Si aliquid occulte recipit uel tenet mortale ē ꝛ ꝓprietas. Si repiens ſe i loco vbi nō viuit in ōmuni ꝓpter qđ oʒ euʒ ſibi ꝓuideri de neceſſarijs hʒ aliqua veſtimēta:vel pecuniam.ꝛ aliquod huiuſmodi cū bona licentia: bñ placito p̄lati aduertat diligēter

Primo quidē ut per euʒ non ſtet qn omnia velit ponere in cōmuni:ſi alij vellent:ꝛ ad hoc opatur quātū pōt

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

Secūdo ſi hec nō pōt ſemper ſit pa/
rat⁹ ſimplr̄ ponere omnia. ⁊ dimitte
re in manib⁹ p̄lati. Tertio ut de hui⁹
modi ɔceſſis nihil det ſine licētia ſu/
pioris ſui generali: vel ſpeciali etiam
in elemoſynis niſi in extrema neceſſi/
tate. Quarto ut nō theſaurizet nec
ſupflua teneat: nec delitioſa q̄rat: nec
multū inquirēdo ſollicitet: nec hēat
inordinatū affectū in hui⁹modi: ⁊ ſic
poterit trāſir̄ ſi i alijs bn̄ ſe hēat: ſec⁹
ſi agēdo nō religioſe: ſ; laycalit̄ viuit
Sed ⁊ cū predictis ſi poſſet locū iue
nire vbi i cōmuni viuit̄ meli⁹ ei eſſet.

De voto caſtitatis.

Si ſeruauit votū caſtitatis ñ
ſolū ab omni carnali ope: ⁊
ɔtactu venereo ſe abſtinēdo
ſ; etiā ab omni locutione turpi ⁊ ama
toria. ⁊ ab omni cogitatione imūda
deliberata. ⁊ delectatione moroſa: q̄ꝛ
in quolibet hoꝝ eſt mortale: ut dictū
eſt ſ circa ſecūdū ⁊ nonū p̄ceptū. Eſt
etiā ſacrilegiū qd̄ graui⁹ eſt. ⁊ q̄a ad
iſta deuenit̄ p ɔuerſationē ⁊ familia
ritatē: ideo inquirēdū eſt ſi hab; do
meſticitatē cū aliquo ſi monialis: uel
cū aliqua: ſi religioſus. ⁊ ſi hoc repit̄
eſſe ex caſū neceſſitatis ꝓhibēdus ē
alr̄ nō abſoluēdus: q̄ꝛ quaſi impoſſibi
le eſt q̄ talis non incidat in ruinā di.
xx. c. hoſpitiolū ⁊ di. 8i. p totum.
Scandala etiā multa ⁊ oblocutiones
ſequūt̄ i populis ⁊ hui⁹modi: ⁊ ideo
ꝓhibendus eſt ⁊ cōſanguineoꝝ etiam
rarus ſit acceſſus.

De voto obedientie.

Si fecit ɔt votū obediētie qd̄
eſt ſemp mortale. ⁊ nō q̄ non
ſemper q̄n quis agit aliquid
cōtͣ regulā ſuā: ul̄ trāſgredit̄ regulā:
vel ɔſtitutiones facit cōtͣ obediētiā
ſ; q̄n facit ɔtra p̄cepta ɔtēta in regl̄a
⁊ conſtitutioīb⁹ ſuoꝝ ſupioꝝ: vel q̄n
aliq̄d tranſgredit̄ ex ɔtēptu q̄tūcūq;
illud ſit minimū. Q̄n v̄o p̄latus: vel
prelata iniūgit aliquid fieri p̄cipiendo
vel mādādo in v̄tute ſancte obedien
tie: uel ſpūs ſancti ut facias hoc. ul̄ ſb
pena excoīcatiōis ⁊ hui⁹modi: illud
dicit̄ p̄ceptū cui⁹ trāſgreſſio ē morta
lis. Idē eēt q̄n p̄latus aliq̄d manda/
ret ſbdito quocūq; loqueret̄ decla/
rās ſibi q̄ itēdit obligare illū ſb pctō
mortali ad faciendū illud. ⁊ intellige
ſi mandat quod non ſit illicitū. ⁊ tale
q̄d q̄ teneat̄ ſbdit⁹ ei obedire. Simi
liter q̄n in regula: vel cōſtitutionib⁹ ē
aliquid preceptorie mādatū: vel ſub
pena excoīcatiōis: vel ſb pena carce/
ris vel ſb pena grauioris culpe: vel p ſi
milē locutiōez coīt̄ cēſet̄ obligare ad
mortale. alſ aūt faciēdo ɔtra cerimo
nialia: ut frangere ſiletium: tarde ve/
nire ad choꝝ. ⁊ hui⁹modi eſt veniale
niſi quis faceret ex cōtemptu: q̄a tunc
mortale. Conſuetudo autē q̄uis nō
ſit ipe cōtempt⁹: tn̄ eſt inductiua cōtē
ptus. ⁊ ideo caue ne aſſueſcas alicui
trāſgreſſioni

De officio diuino.

Si dixit horas canonicas: ⁊
officiū defunctoꝝ q̄n d; dici
Nam religioſus etiā ſi nō h;
ordinē ſacrū tenet̄ ex p̄cepto ad offi/
ciū: p̄cipue ſi eſt ꝓfeſſus: vn̄ omittēdo
aliquā horā peccat mortalit̄. ⁊ omni
die qua omittit ex negligētia: nō aūt
ex p̄cepto tenet̄ dicere iſtud: vl̄ illud
q̄uis nec d̄beat ad placitū ſuū mutar̄

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

6

officiū: ſ; dʒ dicē ſm ordinem ſuū. Si
nō fuit cū alijs i ecclīa. ⁊ nimis tarda
uit ad dicēdū officiū. Si ſōnolēt vel
dormiuit: redicat vel aliqd loco eius
dicat. ſ; ſi p maiori p̄te dormiuit: to/
tū reiteret. Si ibi incompoſit⁹ fuit: ⁊
oculis vagꝰ. Si riſit vel ridē facit: uel
aliquā leuitatē vel locutionē fecit ñ
neceſſariā. Si mēte diſtract⁹ p̄cipue
qñ ñ aduertit. Si male legit uel cāta
uit vel inclinauit ex negligētia i quo
libet hoꝝ eſt peccatū veniale coit. Si
elegit p̄latum p ſymoniā: vel etiā ⁊ ſi
nō ſymoniace tñ indignū ſcient. Si nō
illū quē iudicauit meliorē ad officiuʒ
illud. ſ; aliū rōne amicitie: vel alia itē
tione mūdana mortale eſt. Si accu/
ſauit calumnioſe p̄latū vel ſociū d̄ ali
quo criminali: vel teſtificat⁹ ē: vl' deſi
ſtit ab accuſatione iuſte: vel al' infa/
mauit p̄latū vl' ſbditū dicēdo crimia
lia de eis etiā ſi eſſent v̾a intētione in
famandi mortale eſt. Idem ſi ſecreta
ſui ordinis reuelauit ſine cā iuſta ⁊ ra
tionali. ⁊ quō qs teneat ad reſtituti
oneʒ fame i ſūma in ſ̾a parte diffuſe
Itē ſi in viſitatione p̄latoꝝ nō reuela
uit dicēda que ſūt cōtª honeſtatē re/
ligionis d̄ p̄latis ⁊ ſocijs ⁊ p̄cipue qñ
coit' ſic ſ̾uat. ⁊ fit p̄ceptū a viſitatio/
ne. ut dicant que indigēt correctiōe
tunc. n. omittē aduertenter que dicen
da ſunt eſt mortale peccatū. debeʒ tñ
intelligi p̄ceptū ſ̾uato ordine fraťne
correctionis. vñ oīo oculta de qbus
pōt p̄ſumi emēdatio dici non debēt:
vbi aūt nō ſperat emēdatio. ⁊ p̄ſumi
mit recidiuatio. vl' aliqđ magnū ſcā
dalū dici dʒ: nō tñ accuſando ſi ſuffici
ent ꝓbari nō pōt. qꝛ tunc grauit pec

caret. ſ; ſimpl'r denūciando p̄lato. ut
p̄ri ſi ſperat ꝙ inde ꝓuidebit. Si fecē
vel coop̄at⁹ ē ad aliquā ꝯſpiratiōeʒ
ꝯtra p̄latos ul' inuenit: aut ſectat⁹ eſt
partialitates ⁊ ſectas i monaſterio:
aut cōuētu: aut diuiſiones: quia mor
tale ē ⁊ crimia mundanoꝝ vel demo
niorum potiuſꝙ̄ religioſoꝝ. Interro
gādi etiā ſūt de. iz. abuſiōibus clau/
ſtri ſm Ray. que ſm Ugonē ſūt iſte
Prelat⁹ negligēs. diſcipul⁹ iobediēs
Juuenis ocioſus. ſenex obſtinat⁹. mo
nach⁹ curialis vel cauſidic⁹. hitus p̄ci
oſus. cibus exqſit⁹. rumor in clauſtro
Lis in choro. Diſſolutio in dormito
rio. irreuerētia circa altar'. In his qñ
ꝙ eſt mortale qñʒ veniale ſm q̄litatē
facti ⁊ intētionē. Magna etiā eſt abu
ſio religioſū iurare in coi locutione:
etiā ſi dicat v̾itatē: ⁊ etiaʒ maledicē:
⁊ blaſphemare: etiā ſi ex leuitate.
Interrogādū etiā eſt p̄cipue de ceri
monijs p̄ncipalib⁹ ⁊ de eſu carniū ex̄
infirmitatem. De lineis nō vtēdis ad
carnē. de lectis ñ plumeis. de ieiunijs
regule vel ꝯſtitutionū. de obſ̾uantia
ſilentij in certis horis ⁊ locis. Ad q̄
omnia obligātur omnes monachi: ⁊
etiā plures religioſi. ⁊ mōachi ſancti
bñdicti. ex̄ de ſtatu mo. c. cū ad mona
ſteriū. ⁊ plures religioſi alioꝝ ordinū
ex cōſtitutiōib⁹ ſuis. Et lʒ i his p̄lat⁹
poſſit diſpēſare: non tñ pōt diſſipare
qđ ē ſʒ Ber. qñ fit abſqʒ cā rōnabili
⁊ vrgēte. al' peccatum eſt diſpēſanti
⁊ diſpēſato plus ⁊ min⁹ ſm trāſgreſ
ſionem
Si in obediēdo male ſe habuit vʒ qꝛ
obediuit in malo. puta dicēdo mēda
cium: vel ex negligentia dimiſit cōe

nō

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

mādatū:vel tardꝰ fuit ad obediēdū:
vel nō affectuoſe ſ; queruloſe:vel diſ-
ſolute ⁊ nō cū maturitate. Si irreue
rēs circa maiores egre ſuſtinēdo reꝑ
henſores:⁊ cum indignatione coiter
veniale.

De exercitio.

Si vacauit otio qđ ē ſentina
omniū maloꝝ.⁊ quātum. Si
inutiliter expēdit tps facien
do ea q̄ ſūt nullius valoris. Si fecit
exercitia mūdanoꝝ.ut faciēdo bur-
ſas:veſtes ope polimito recamatio-
nes vel linea reticulata ⁊ hiꝰ:ul' ꝯfe-
ctōes nimis ꝑcioſas:ul' alia guloſa.qꝛ
magnū peccatū:⁊ abuſio ē ac occaſio
multoꝝ maloꝝ.⁊ ideo ꝓhibēdū eſt.
hoc malum etiam reperitur in monia
libus modernis.

Si ꝯuerſando fuit nimis leuis:vl' ali
os inducēs ad leuitatē:vel riſū v̇bis
geſtibꝰ vel ſolaciꝭ q̄ aliq̄n ſine pecca
to fieri poſſunt ad recreationem:vel
ſ̄bleuādū ſe ul' alios ab accidia:raro
tñ decet huiꝰmodi religioſos.

Si aliq̄n irriſit:ul' geſtiuit qđ ſimiꝭ
ꝯgruit ⁊ hiſtrionibꝰ nō religioſis. Si
murmurauit circa victū ⁊ veſtitū. Si
impatiēter tulit graues mores alioꝝ.

Si ſe grauē aliꝭ reddidit.

Si ſingularitatē queſiuit in cibo:ve-
ſtitu:dormitu:⁊ aliꝭ vñ frequēt ori
tur in ipis ſupbia:⁊ i aliꝭ murmura
tio ⁊ indignatio. Si frēm delinquē
tē non fratne admonuit:vel defectus
alioꝝ ꝑlato nō ſignificauit ut adhibe
ret remediū:ſuato tñ ordine fraterne
correctionis.in his coiter ē veniale.

Si murmurauit ꝯt' ſibi ꝯmittētē tan
q̄ idiſcretū. Si ipatiēt ſe habuit du
re loquēdo cū qbꝰ ſe nō h; itromittē.

Si ñ diligēt tractauit res mōaſteriꝭ.

Si nimis tenax fuit in dādo vel ſi ni
mis ꝓdigꝰ:uel acceptor ꝑſonarū ſine
cā rōnabili dās magi vni q̄ꝫ alteri d̄
rebꝰ ꝯmunibꝰ. Si dedit qbꝰ nō potu
it:v; qꝛ nō hēbat licētiā. Si ꝑmiſit
res perire ex negligētia:vl' nimis ſol
licitꝰ fuit ꝓpter hoc paꝝ vacādo ſibi
ꝓpt' multiplicationē tpaliū qđ vitiū
hodie multū regnat. Si nō fuit ſolli
citꝰ ad adiſcēdū ea ad que tenet ſ̄m
regulā ⁊ cōſtitutiōes peccat.ex igno-
rātia v̇o etiā trāſgrediēs nō excuſat
a peccato.

Si eſt ſacerdos debet q̄rere ſcire q̄
ꝑtinent ad debite celebrādū. Si ꝯfeſ
ſor q̄ ꝑtinēt ad illud officiū.

Si in his eſt negligēs ꝑcipue cū pōt
grauit' peccat.ſ; d; etiā frequētare le
gere ſcripturā:vel doctores exponen
tes vel alios libros deuotos ⁊ vtiles:
vñ inſtruat ⁊ cōfortet ad bonū.

Si legit curioſa ⁊ inutilia ꝓpt' quod
retrahit a magis neceſſariꝭ vel do-
ctores gētiliū:ul' fictiōes poeticas:⁊
huiꝰmodi qꝛ peccatū ē curioſitatis.

De ꝑtinētibꝰ v̇o ad religionē habes
diffuſe in.z.parte ſūme ti.

De oratione ⁊ confeſſione

Si nō orauit vl' officiū diui
nū ꝓuati ꝓ ſe ⁊ ꝓ aliꝭ ꝯſan
guineis bñfactoribꝰ viuis ⁊
defūctis:ꝑcipue recōmēdatis ut d;
ſollicite. Si frequētauit cōfeſſionē ⁊
coiōnē ſ̄m regulā ſuam ⁊ morē. Mo
nachis v̇o nigris ꝑceptū ē qꝛ coicent
ſemel in menſe.cle.ne i agro.de ſtatu
mona. Si nō vacauit meditationi:q̄
ꝑmaxime inducit deuotionē. Si fuit

tepid⁹ in dilectione dei: ꝛ ꝓximi non ardent affectās honorē dei: ꝛ salutē animaꝝ ut decet. Si ingrat⁹ ad recogitandū ꝛ cognoſcēdū ſua bñficia: ꝛ recōpēſandū deuote ipi deo ſuiēdo. Si nō ꝑparauit ſe ad diuia ut debuit: hec ſūt peccata i qb⁹ quotidie offendit de⁹: ꝛ ipedit ꝓfect⁹ religioſis.

¶ De amore parentum.

Si nimis carnalr dilexit conſanguineos nimis affectans eoꝝ ꝓſpitatē: vel gaudēs de ea: aut ↄtriſtat nimis ð aduerſitate. Si nimis eos viſitat vł qrit uel gaudet viſitari.

Si cū eis loquit de ſecularib⁹ que ñ expediūt: vel etiā cū aliis de guerris ꝛ hui⁹mōi frequēt interrogat ꝛ audit Si p eis ꝓcurat bñficia eccleſiaſtica: vel tpalia nō apt⁹ bñficiis i qb⁹ poſſꝫ eſſe mortale. De aliis vō vitiis coib⁹ ſ. ira ſupbia. inuidia: ꝛ huiuſmodi vide. s. in ꝑma pte. De his vō que pertinēt ad regulā ſuā ipſemet videat p ſe: ꝛ dicat.

Si penas aut pnias taxatas: vel iiūctas a regula vel conſtitutionibus: vel a plato nō fecit: peccauit: ſi ex negligētia. Si nullo mō eēt paratus facere etiā plato ꝑcipiente. eſt mortale Si nō itēdit pficē ivita: ſꝫ que ſeruat iuit⁹ facit: ꝛ male cōtēt⁹ ē eſſe in religione hypocrita eſt: ꝛ i ſtatu dānationis. Tho. Qui vocāt ad dirigēdas moniales in electiōib⁹: niſi abſtineant ab his per que poſſet oriri diſcordia inter eas ſunt excoicati.

Religioſi ꝛ clerici inducētes ad vouēdum. iurandū. vel ꝓmittēdum de eligēdo apud eos ſepulturā: vel ut eam vlteri⁹ nō mutēt iā electā ſunt excoicati excoicatiōe papali. cle. cupiētes. de penis.

Religioſi q abſqꝫ ſpēali licentia ꝓꝛij ſacerdotis ſolēnizarēt mrimōia: aut miſtrarēt ſacramentū eucharistie: uł extreme vnctionis excoicati ſūt excōmunicatione papali. cle. ꝑma. de ꝑui. religioſi.

Religioſi qui excoicatos a canōe abſoluūt in caſib⁹ nō ↄceſſis: aut qui abſoluūt a ſentētiis per ſtatuta ſynodalia: vel ꝓuincialia ꝓmulgatis aut abſoluūt a pena ꝛ a culpa ſūt excoicati excoicatiōe papali per. d. cle. primam de ꝑui. religioſi.

Inqſitores hereticoꝝ q odio gratia vel lucro coñ iuſticiā ꝛ ↄſcientiā omiſerint coñ quēpiam ꝓcedē: vel ipſam hereſim aliis imponē: aut imponerēt ꝙ officiū eoꝝ ipedirēt ſunt excoicati excoicatione papali. cle. multoꝝ. de hereticis. Religioſi mendicātes ꝓfeſſi trāſeuntes ad aliquā religionē monachalē excepto ordine cartuſieñ. ꝛ ſimilit recipiētes ſūt excoicati excoicatione papali p ↄſtōnem Martini qnti factam Cōſtātie.

Clerici ſciēter ꝛ ſponte excoicātes excoicatione a papa in diuinis ſūt excōmunicati excoicatiōe papali ſm hoſti. iſta excoicatio hꝫ dubium.

Participātes in crimine ꝓpter quod aliqs ē excoicatus aliq̄ ꝑdictaꝝ ꝛ aliaꝝ excoicationū ſūt excoicati p papā. c. ſi cōcubine. de ſen. ex.

Abſoluentes aliquē ab aliq̄ ꝑdictaꝝ excoicationū citra ſedē apoſtolicā ꝑterq̄ i mortiſ articło q talit abſoluti ſi nō ſe repñtāt ei a q̄ poſſunt abſolui

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

q̄citius poſſūt:vel mittant ꝓ abſolu
tione reincidūt in eādē.ſ. excoicatio
nē papalē.c.eos.de ſen.exco.in.6.

Sepeliētes corpora in cimiteriȷ̃s tp̄e
intdicti in caſib⁹ nō ↄceſſis a iure ſūt
excoicati ꝑ excoicatiōꝫ ep̄alē.cle.eos.
de ſepul. Sepelientes excoicatos pu
blice aut nominatim interdictos: vel
vſurarios manifeſtos ſcienter i cimi
teriȷ̃s ſūt excoicati dicta cle.eos.

Clerici locantes domos manifeſtis
vſurariȷ̃s ad fenus exercēdū ſeu alio
ti.cōcedētes ſūt excoicati.c.vſurarū.
de vſur.li 6.

Nō elect⁹ a duab⁹ partib⁹ cardina-
liū.⁊ ſe gerēs ꝓ papa eſt excoicat⁹.c.
licet.de elec.

Monachi ⁊ canōici regulares:archi
diacōi.decani.p̄poſiti.plebani.canto
res:⁊ aliȷ̃ clerici ꝑſonatum habētes:
aut quiuis p̄ſb̄ri qui audiūt leges: vl̄
phyſicā ſunt excoicati.c.nō magnope
ne cle.uel monachi ſe rebus ſecu.imi.

Religioſi dimittētes vbicūq̄ habitū
ſue religionis ⁊ accedētes ad queuis
ſtudia litteraꝝ ſine licētia prelati:aut
cōuētus ſui ſūt excoicati.c. ut pericu
loſa.ne cle.uel mo.li.6.

Religioſi q̄ decimas debitas eccl'iȷ̃s
ſibi appropant uel vſurpāt:ſiue q̄ nō
ꝑmittūt ſolui eccleſiȷ̃s decimas d̄ ani
mabus familiaꝝ ⁊ paſtoꝝ ſuoꝝ ſi non
hn̄t adminiſtrationē ⁊ bn̄ficia ſūt ex-
coicati:ſi hn̄t ſunt ſuſpēſi:niſi requiſiti
deſtiternit infra mēſeꝫ.cle.religioſi.d̄
deci.

Monachi ⁊ canonici regulares non
habētes adminiſtrationē ⁊ ſe ↄferen
tes ad curias p̄ncipū ut danū mona-
ſteriȷ̃s inferāt aut p̄latis ſine lnīa ſuo
rū p̄latoꝝ ſiue qui tenent infra ſepta
mōaſteriȷ̃ ſūt excoicati.cle.ne i agro.
de ſtatu monachoꝝ.

Religioſi necnō moniales ꝓfeſſi coñ-
hentes mr̄imoniū.⁊ aliȷ̃ clerici ↄſtitu
ti i ſacris de facto.ſ.ſūt excoicati. cle.
eos.de cōſan.⁊ affi.

Inquiſitores hereticoꝝ qui pretextu
officiȷ̃ inquiſitionis q̄buſuis modis il
licite pecuniā extorquēt:vel ſciēt bo
na eccl'iaruꝫ ob delicta clericoꝝ fiſco
eccl'ie applicāt ſunt excoicati:nec ab-
ſolui pn̄t niſi plene ſatiſfecerint illis a
q̄b⁹ extorſerūt.cle.nolētes.ex̄ d̄ hr̄ti.

Religioſi nō ſeruātes interdictū qd̄
ſeruat ſc̄a romana eccl'ia. cle. ex fre.
quētibus de ſen exco.

Religioſi q̄ cōfitētib⁹ ſibi nō faciūt cō
ſciētiā ſciēt d̄ decimis ſoluēdis tales
ab officio p̄dicationis ſūt ſuſpenſi do
nec ↄmode poſſūt faciāt eis cōſcien-
tiā.⁊ ſi interim p̄dicāt ſūt excoicati.

Similiter ⁊ religioſi q̄ dicūt aliqua
v̄ba ut retrahāt audiētes a ſolutiōe
decimaꝝ ſunt excoicati.cle.cupientes
de penis.

Religioſi mēdicātes qui domos ad
habitādū vel loca de nouo recipent
aut mutarēt vel alienarēt d̄ nouo re
cepta.cle.cupiētes.de pe.fratres mi-
nores qui tp̄e iterdicti recipiūt ad di
uina fratres uel ſorores de tertio or
dine ſancti frāciſci ſūt excoicati.c.cū
ex eo.de ſen.exco.in clemētinis.

A p̄latꝭ i cōi ingrēdū ē p̄.c.14.

Si legitime aſſecut⁹ eſt digni
tatē ſeu p̄lationē.an vꝫ aliq̄
irregularitate ul' ſn̄ia fuit ir
retit⁹ cū fuit aſſūptus ad p̄laturam i
qua nō fuit diſpenſatus vel abſolut⁹

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

vꝫ ſi fuit bigam⁹. Si operat⁹ eſt in cā ſanguinis. Si illegitim⁹. Si excoicatus uł ſuſpēſus vel notori⁹ cōcubinari⁹ q̄libet hoꝝ h̄ ſciēs tenet p̄laturaꝫ furtiue. vñ eſt cōtinue i mortali. Nō ꝙ illegitimus ad dignitatē vel bñficium curatū vel ꝑoratū i religione q creaẗ p electionem ſine diſpenſatione pape ꝓmoueri nō pōt. Ex priuilegio tamen magiſtri ordinis cum his pōt diſpēſari ad p̄laturas in ordine p̄dicatoꝝ. de hoc habes in. 4. parte ſūme ti. de cenſuris eccleſiaſticis.

Si rite ⁊ abſq̧ vitio ſymonie fuit electus: ꝯfirmat⁹ ⁊ ordinat⁹. Si infꝑoſuit preces ꝓ ſe: vel ꝓcurauit ꝙ alius porrigēt p̄ces ſymōia ē: ⁊ ſi fuit ſymonia pactionis indiget diſpenſatione pape: ⁊ anteꝗ̄ ſit diſpenſat⁹ tenet furtiue dignitatē. de h̄ in. 2. parte ſūme. ti. de ſymonia. ⁊ in oib⁹ que habes ꝯ in. c. de bñficiatis. ⁊ in. c. de clericis. in coi poteſ interrogare ꝓut erit expediēs. Et ſi eſt p̄latus religioſus interrogandū ē de his que ſūt i. c. p̄cedēti ⁊ ꝯ alijs que ſequūẗ. Si aliquod manifeſtū peccatū in ſubditis diſſimulauit ⁊ nō correxit: aut ſi non manifeſta que tamen ad eius noticiā aliqualiẗ peruenerūt vlterius nō queſiuit: ſi vō ex negligētia dimitteret puto mortale q̄ ad criminalia: ſi aūt ex aliqua ratione ut ad maius ſcādalū vitādum ſec⁹. Si i capitulo equ⁹ iudex nō fuit. Si ꝯ reb⁹ mōaſterij dilapidator fuit. Si ſuperiorib⁹ ſuis nō obediuit. Si cauſas ſibi a ſuꝑiorib⁹ ꝯmiſſas nō ꝺm ꝯſiliū peritoꝝ: ſ ꝺm acceptionē perſonaꝝ determinauit. In oibus his eſt peccatū mortale: vel veniale ꝺꝫ q̄ntitatē exceſſus ⁊ malitiā ⁊ negligētiam.

Si indignos ⁊ nō idoneos i officijs poſuit: ⁊ maxime ad curā animaꝝ: ⁊ male videẗ taliſ poſſe excuſari a mortali: ſi eos quos ſcit malos: ⁊ i mortali pſeuerare ponit ad curā animaꝝ cū pōt r̄pellere. nec credo ꝙ excuſet paucitas. ſ. ꝙꝛ non inueniūẗ alij: ⁊ etiam ſi iſte alꝰ ſit induſtrioſus multū ⁊ bene officiet eccłiam in exteriorib⁹. Idem cū ſuſtinet tales ſi illoſ pōt iuridice remouere.

Si poſuit ad audiētiā cōfeſſionū nōbiliẗ ignorātes ⁊ ieptos: uł criminoſos mortaliter peccauit per regulam Qui cām damni dat. Idem ſi talis tolerat cū poſſit r̄mouere niſi forte a ſuꝑiori ſint ad hoc poſiti. Sed quaꝫ curā ꝯ ipis habebit cū ad ſui damnationē exerceāt tales officiū audiendi ꝯfeſſiones: quō autē dicaẗ inept⁹: vel notabiliter ignorās: habes in ſum.

Si fuit nimis pompoſus ⁊ curioſus i edificijs eccleſie. vł mōaſterij: i ornamentis. ⁊ hui⁹modi: qꝺ eſt coñ ſniam hieronymi ⁊ Ambroſij. 12. q. 2. c. aurū. ⁊. c. glīa epi. ⁊ etiā Bernar. Et tñ a modernis fiunt hodie multe ſuꝑflui tates. ⁊ curioſitates: ⁊ palatia cōtra exempla omniuꝫ ſanctorum: ⁊ in his amittiẗ multū tpus: ⁊ deuotio ita ut ꝯpletis edificijs exhauſt⁹ videaẗ ois ſpūs: ⁊ paupes interea moriūẗ fame. quos ꝯ ſuꝑfluis eoꝝ tenent ſuſtentare. 12. q. 1. c. epus eccleſiaſticaꝝ.

Si nimis fuit ſollicit⁹ circa tp̄alia ex h̄ min⁹ debito vacās ſpūalib⁹ in ſe: ⁊ in ſubditis: ut lectiōi: oratiōi: admonitioni: vtiq̧ peccatū eſt plus ⁊ min⁹ ꝺm quātitatem exceſſus. Principalis

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

enim eius cura debet eſſe de ſpūalib⁹
Si ꝑ curias nimis diſcurrit litigādo
cum ſcādalo hominū cū poſſet ꝑ aliū
modū magis pacificū ſua repetē: ⁊ ſi
nō tantū. Si iura ⁊ ꝓuilegia ſue eccle
ſie nō ſeruauit ⁊ defendit: ut debuit. ſi i
diſpenſando indiſcrete ſe habuit: vel
ꝙ nimis de facili: ⁊ ſine cā rationabi
li i ieiunijs diſpēſauit. In eſu carniū
in retinēdis rebus ad vſum. In peni
tētijs taxatis ſm regulā: vel ꝯſtituti
ones ⁊ hi⁹: quia peccauit inducendo
relaxationē: ⁊ rigorē religionis ener
uando. Vn̄ beat⁹ Bn̄dict⁹ in regula
dicit ꝙ de omni diſpenſatione habet
reddē rationē. Si fuit nimis dur⁹ in
diſpenſando cū debuit ꝑcipue cū de
bilib⁹ ⁊ infirmis ⁊ h⁹moi nō ꝓuidēs
eis. Si fuit exēplaris in inceſſu mode
rato: habitu nō ꝑcioſo i modeſtia ge
ſtus. In locutione rara ꝗui ⁊ fructuo
ſa cauēſ diſcordias. pacē nutriēs. oēs
patiēt vidēs ⁊ tolerās. ſingularitates
vitās. cōmunia ſequēs cū pōt. nemini
blād⁹. affabilis cūctis. Suſurrationes
detractiones. irriſiōes. ꝯfabulatiōes.
maledictiones. cōtentiones in ſe ⁊ in
ſuis eliminās. circūſpect⁹ in omnibus
nō delectat⁹ ꝯ ꝓſidētia: ſꝫ timens de
negligētia cū de ſingulis habeat red
dere ratiōꝫ ſibi cōmiſſis. Ita curā ali
oꝝ habeāt ꝙ ſui ñ obliuiſcāt: ut do
cet Grego. in paſtorali. Si i corrigen
do fuit nimis remiſſus vel nimis rigi
dus: vtrūqꝫ cauēdū ē ut docet Greg.
in moralib⁹. ⁊ hr̄. 45. di. c. diſciplina.
nam facilitas venie incētiuū ꝓbet de
linquēdi. Ambro. 23. q. 4. c. ē iiuſta.
⁊ aſꝑitas nimie increpatiōis: nec cor
rectōeꝫ recipit nec ſalutē. Leo. di. 45

.c. cū beat⁹. ⁊. c. lꝫ plerūqꝫ. ea. di. Pre
cipue vō circa ſeniores dꝫ ꝑlat⁹ i cor
rigēdo ſe hr̄e humanū. ut dicit in il
lo. c. niſi eſſent habituati in malo: qa
tunc durius ſm Gregoriū. ut. d. c. di
ſciplina. ⁊. c. licet plerūqꝫ. ⁊. c. cū beat⁹
⁊. c. penitudinis tꝑa. 26. q. 7. ⁊. c. tāta
86. di.
Si nō induxit quātū potuit verbo ⁊
exēplo ad obſeruādū omnia cerimo
nialia ordinis ſui. Si malas ꝯſuetu
dines ſeu corruptelas regnare ꝑmiſit
Si cōtra regulā ⁊ decētiam religionis
etiaꝫ quas inuenit iam inductas non
abſtulit quātū potuit. ut vitiū ꝓprie
tatis: diſcurſū fratꝝ ad placitū: fami
liaritatē cū mulierib⁹ vel viris. ſi eſt
mōacha collationē reꝝ amicꝭ. ⁊ ꝯſan
guineis ſine lnia: ⁊ rationabili cauſa:
eſum carnium vbi nō debēt comedi.
qꝺ eſt vniuerſali omni monacho. de
ꝯſecra. di. 5. c. monacho. ⁊ ꝑcipue que
ſūt contra eſſentialia vota religionis
nullo modo debꝫ ꝑmittē: nec etiā ad
receptionē ſymoniacā monialiū ſicut
hodie fit quaſi vbiqꝫ. Qꝺ ſi non pōt
talia remouere: nec eſt ſpes in futurū
dimittat curam exēplo ſci Benedicti
7. q. i. c. aduerſitas. circa. fi. in. c. fi. ea.
q. alꝛ nec quietē ſuā amittat. ⁊ tandeꝫ
cū eis dānationē incurrat quicūqꝫ ſit
ille abbas vꝉ abbatiſſa: pꝛioꝛ vꝉ pꝛioꝛiſſa
vꝉ alꝛ quocūqꝫ noīe cēſeat. nec ſufficit
ꝙ ꝑlat⁹ corrigat vitia que ipm̄ noſſe
ꝯtigerit. ſꝫ debet diligēter agnoſcere
vultū pecoris ſui ꝯſiderādo vias ei⁹
Caueat aūt ne crimina ſibi delata in
foro ꝯſciētie vel in ſecreto iudicet ꝺ
illis in foro ꝯtētioſo: ſeu in capitulo:
vbi. n. tātum manifeſta ſūt punienda

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

nec foro miſcenda ſūt iudiciali. Si hꝫ ſꝫ cura monaſteriū monialiū de qua materia dicet in.c.ſe. Si īdiſcrete fecit ꝓcepta in qb⁹ multū dꝫ cauere niſi ſit res ardua: ⁊ ſi cogeret ꝑ ꝓceptum vel ſententiā ad aliqͩ faciēdū: vel dicendū in quo nō eſſet ei ſꝫdit⁹: vel nō deberet ei obedire: ut reuelādo peccatum occultum oio eſſet ei mortale. In inquiſitione vͦ criminū receptione accuſationis vel denūciatiōis: vel prolatione ſententie excoicationis. ⁊ huiuſmodi nō ſit ꝓceps. nō ꝓcedat ꝑ ſuſpitionē: ſed ꝑ ꝓbatiōes: ⁊ modos veridicos: alr̓ incurreret graue pctm̄: ⁊ aliqñ ſentētiā excoicatiōis. de his in.4. parte ſūme.

Si prelat⁹ recipit aliquē ad ordinē medicātiū ad ꝓfeſſionē añ ānū ꝯpletū probatiōis ſeu nouiciat⁹: eſt ſuſpēſus a receptione alioꝝ ad ꝓfeſſionē: ⁊ debitor pene grauioris culpe: vñ mortaliter peccat. ex̄ de regularibus.c.non ſolum.li.6.

De epis prelatis ſupiorib⁹.c.16.

Circa epos ⁊ alios ſupiores ꝓlatos ſic pñt formari interrogationes. Si non ſit talis litterature ⁊ ſciētie ꝙ ꝑ ſe ſciat explicare q̄ dꝫ: ad quod tñ tenet cū habeat alios ſup his īformare ⁊ dirigere. Nā ſi bon⁹ coit̄ ab hoib⁹ reputat ⁊ ſufficiēs nō eēt neceſſariū niſi eū audire. ⁊ ſi de aliq̄ negocio nō ītelligit eū ꝯfeſſor vel dubitat: pōt de illo loqui ꝓ ſua ſerenitate. ⁊ ſi tale qͩ eēt in q̄ variāt opiniones: vel nō poteſt dari certa ſentētia relinquēdū ē ſue cōſciētie. Idem dicendū coñ alios clericos religioſos ꝓlatos ⁊ laycos peritos: ⁊ timoratos q ſciūt dicē ſufficiēt̄ facta ſua. Si vͦ nō ē talis: ꝫ īdiget adiutorio īterrogātis inqtū cleric⁹ eſt inquiri ab eo pōt ꝓut expedire videt de his que hēs ſ̄.circa clericos ī coi ut de officio diuino: de celebratione: ⁊ adminiſtratione ſacramentorum: ⁊ modo. ⁊ huiuſmodi

Si aſſumpt⁹ ad epatū ex religione īterrogādū eſt de his que habes ī.c. circa religioſos quo ad multa. nā adhuc tenet ſuare ordinē ſuū: niſi ī his que nō patiūt officiū paſtorale. ut ſilētiū ſolitudo ⁊ vigilie ⁊ hui⁹modi. In quātū vͦ bñficiat⁹ ſeu curat⁹ eſt. ⁊ ꝑlat⁹ īterrogādū eſt de his que habes ſ̄.in.c.circa bñficiatos. ⁊ ſi recepit dignitatē ſeu epatū hñs aliquā irregularitatē: ul̓ ꝑ ſymoniā ul̓ ꝑ ītruſionē dic ut in.c.ꝓcedēti.in pn. deinde interroga de his que ſequūt: que ſūt ſpūalia cure ⁊ officij paſtoralis.

Si ꝯtulit ordines ſacros īdebite qͦ eſt vnū in quo multum offendunt.

Si ꝯtulit ꝑ ſymoniā ꝫ occl̄te mortaliter peccauit: non tñ ē ſuſpēſus ex hoc q̊ ad alios: ꝫ ꝑ ſymoniā notoriā ē ſuſpēſus etiam q̊ ad alios. Sed ī vtroqꝫ caſu ordinat⁹ ab eo eſt ſuſpēſus: ⁊ īdiget diſpēſatione. Si ꝯtulit ſciēter non hñtib⁹ legitimā etatē mortale ē nec pōt ipſe diſpēſare de etate.

Si ꝯtulit ordines ꝑ ſaltū ſciēter: vel duos ſacros ſimul: vel quatuor minores cum ſꝫdiaconatu peccat mortalr̄

Si ꝯtulit ordines ſacros. ex̄ tēpora ordinationū mortale ē. niſi ex diſpenſatione pape ⁊ ordinat⁹ eſt ſuſpenſus

Minores tñ ordines ꝯferre pōt diebus feſtiuis.

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

Si in ordinatione omiſit aliquid faci
endũ: ⁊ ſi omiſit aliquid de ſbalib⁹ in
quib⁹ imp̄mit caracter: oꝫ totũ ĩtare
in alia ordinatione quatuor tẽpoꝝ. ſi
v̄o ẽ q̄d nõ ſbale. Sed de ſimplici ſo
lẽuitate nõ oꝫ iterari: ſꝫ ſuppleri tãtũ
omiſſum in ordinatione alia. nec p̄us
añ ſuppletionẽ iſte ordinat⁹ debꝫ exer
cere officiũ. Peccat ep̄s in hui⁹modi
ſi ex certa ſciẽtia: vel craſſa ignorãtia
hoc facit. Jdẽ videt̄ ſi ex nõbili negli
gẽtia. Si ordiauit aliquẽ ſine licẽtia
ſui ſuperioris ſciẽter mortale eſt: ⁊ ẽ
ſuſpenſus p̄ ãnũ ab ordinũ collatione
Si nõ fecit fieri examinationẽ de or-
dinandis: de ſcia: etate: ⁊ moribus: ⁊
hui⁹modi ſm iura peccat mortaliter
Jdẽ ſi fieri fecit examinationẽ per in
eptos ad hui⁹modi ordinãdos. Si fi
eri fecit per tales quoſ eſtimabat p̄p̄t
malã eoꝝ ↄſciam admittẽ indignos:
ſi ad eũ ſpectat p̄uidẽ de talib⁹: vel re
mediare. Si ſciẽt̄ admittit ĩdignum
quẽ iuſte r̄pellere põt. ut ↄcubinariũ:
illitteratũ ⁊ hui⁹modi.

Si nõ ↄtulit ſacramẽtũ cõfirmatõis
q̄ñ debuit. Soli enim ep̄i p̄ñt illud cõ
ferre. ⁊ ex̄ illud tp̄us ſolitũ omni tp̄e
ãni ⁊ hora morituriſ. p̄ñt ↄcedere: ne
ſine hoc moriãt̄: q̄uis ſine hoc ſaluẽt̄
Cõmittẽdo ḡ magnam negligentiam
ut p̄ multos ãnos credo eſſe mortale
Si nõ dedit ſacramentũ ſm debitaꝫ
formã materiam ⁊ locũ mortale eſſet
Q aũt ſit ieiun⁹ nõ eſt nccẽ ⁊ ſi decens
⁊ de iure. Si bis alicui dedit ſcienter
peccauit mortalit̄. vñ i hoc oꝫ eẽ cau
tus ne iteret. ⁊ etiã debꝫ aduertere ꝙ
aliquis chriſmat⁹ teneat chriſmãdũ ñ
conſanguineus ſꝫ alius.

Si in cena dñi nõ ↄſecrauit chriſma
⁊ oleũ ſanctũ: ut debuit: q̄ꝛ ĩnouanda
ſunt talia: ⁊ ſi nõ ſeruauit debitã ma
teriã ⁊ formã ⁊ ritũ eccleſie mortale
eſt ⁊ huiuſmodi.

Si ↄſecrationes eccleſiaꝝ vel altariũ
⁊ calicũ ⁊ patenaꝝ ⁊ bñdictiones ve
ſtiũ ſacraꝝ nõ fecit ut debuit ſm for
mã ⁊ ritũ eccl̄ie. vel ſi q̄d hoꝝ fecit p̄
ſymoniã mortale ẽ. Jdẽ de bñdictio
nib⁹ abbatũ: ⁊ abbatiſſaꝝ. Jdẽ de re
cõciliatione eccl̄ie violate. Monialẽ
quã nouit eſſe corruptam nõ d̄ facili
oꝫ cõſecrare in v̄ginẽ. nec tm̄ manife-
ſtare crimen ſi eſt occultũ: ſed mutare
nomẽ v̄ginis i caſtã ut nõ p̄p̄edat̄.

Si ↄtulit bñficia p̄ ſymoniã mortale
eſt. ⁊ ſi p̄ notoriã eſt ſuſpẽſus: etiam
quo ad alios: ſecus ſi p̄ occultã q̄ꝛ nõ
ẽ ſuſpẽſus. Si ↄtulit ſciẽt̄ ĩdignis bñ
ficia ſiue ſimplicia: ſiue curata morta
le ẽ. Jdẽ ſi acceptauit a patronis p̄ñ
tatũ ĩeptũ: idẽ ſi ↄfirmauit indignũ.

Si ↄtulit plura bñficia in caſu nõ cõ
ceſſo vni: vel pl̄a officia aut p̄bẽdas
aut dignitates. vel ſi cõſanguineis mi
nus aptis cõtulit rõe ↄſanguinitatis
poſtponẽdo aptiores mortale eſt

Si admiſit ad bñficia h̄ñtia curã ani
maꝝ ſeu ip̄a cõtulit non h̄ñtibus ãnũ
24. mortale eſt.

Si eccl̄ijs de iure vacãtib⁹ nõ p̄uidit
de rectore ſicut vacãt curata bñficia
data abſq3 diſpẽſatione pape his q̄ ñ
attingunt annũ. 25. vel ſi ĩfra ãnũ non
faciũt ſe ad ſacerdotiũ p̄mouerí: niſi
cã ſtudij ſit omiſſũ. de quo in. c. circa
bñficiatos. ſupra.

Si enim infra ſex menſes p̄mo poſt
hoc non p̄uidit non poteſt poſtea ſe

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

intromittẽ. aľ vſurparet q̃ð non põt. quia mortale eſt. ⁊ nõ tenet talis col latio: ⁊ ſic teneret errorẽ ſuũ manife ſtare. Idẽ qñ recepto ſecũdo bñficio vacauit pmũ vel ſecũda pbẽda vaca uit pma de quo habes s. ꝭ plene i. 4. parte ſumme.

Si ordinauit aliquẽ clericũ ad ordi nẽ ſacrũ ſine titulo vel bñficio: uel ſal tẽ primõio ſufficiẽti q̈ vltra peccatũ teneť ei expẽſas facere quuſq̈ de bñfi cio ſit ei puiſũ: niſi aliqs eps h̄ ei cõ miſiſſet deťminãdo pſonã: q̈ tũc ille cõmittẽs teneť ad id de hui⁹modi õ quib⁹ vide in. 4. parte ſum. ti.

Si in viſitatiõe nõ diligẽter queſiuit de quib⁹ debuit ⁊ maxime de vita: ⁊ honeſtate ſacerdotũ officiãtiũ. ⁊ quõ ſe habeat in adminiſtratiõe ſacramẽ toꝝ ⁊ de forma eoꝝ. Si bñ pnũciãt. pcipue baptiſma: q̃ð ẽ magis neceſſa riũ. De audiẽtia cõfeſſionũ quõ ſe ha beãt: quomõ populũ admoneãt. ⁊ in rebus eccľie pcipue altaris q̈ teneant mũdas. Si aũt inuenit in hui⁹modi nõbiliť excedẽ: ⁊ piculoſe ſi nõ punit ⁊ puidet q̈ illi ſe emẽdẽt: uľ de alio ſi iſte ẽ incorrigibilis. ⁊ omnino iept⁹ grauiť peccat. ⁊ omnia mala ⁊ dãna animaꝝ que inde ſequũť ei iputãtur ſi põt obuiare. ⁊ nõ facit. 83. di. p to tũ. Si nõ viſitauit epatũ ſuũ ut debu it. Si i viſitatõe nimis ſũptuoſus fu it: ⁊ cũ nimia familia ⁊ egtaturꝭ nimi is vlť pſcriptũ nũeꝝ: vel ſi ipe vel fa milia ei⁹ munera accepit: ſup quo eſt ſpãlis pena. de qb⁹ plene in. 3. pte ſũ. Si ſuſtinet in officiꝭ ⁊ bñficiꝭ noto rios cõcubinarios: quos dꝫ p⁹ admo nitionẽ: ſi nõ dimittãt: etiã bñficio pri uare grauiť peccat. Si p aliꝭ malis ⁊ ſcelerib⁹ manifeſtis non punit ut in vſuris ludis tabernis aleis negociꝭ ſecularib⁹ venatiõib⁹. pditiõib⁹. ⁊ h⁹ modi. In his eni nõ puniendo videť male poſſe excuſari a mortali: niſi ex h⁹mõi punitõib⁹ ſeqreť ſciſma: uľ ma gnũ ſcãdalũ. di. i. c. ut ꝯſtituereť. Si laycos ſibi ſbditos notorios pctõres quos p ſe nouit: vľ ſibi p parochianos eoꝝ denũciatos ut adulteros vſari os inimicitias manifeſtas exercentes nõ corrigit p cẽſuras ⁊ alios modos grauiť peccat niſi omittat. qa nõ ſpe rať emẽdatio: ꝭ deterioratio ei⁹. Si tñ h̄ nõ videť ſufficiẽť excuſare: ꝭ hoc aliud: ſi timereť g̃ue ſcãdalũ in aliꝭ. di. 44. c. comeſſatiões. Si malas cõ ſuetudines quas repit in ſua dyoceſi nõ nitiť auferre quãtũ põt ut vendẽ laborare ⁊ h⁹mõi i dieb⁹ feſtiuis. nõ coicari ſemel i ãno. ⁊ ꝯfiteri ⁊ hi⁹. tri tripudiare i ecclꝭ: pmittẽ violari ec cleſiaſticã libertatẽ: aut q̈ clerici ꝯue niãť p delictis uel p debitis i iudicio ſeculari: vľ eccleſiaſticã imunitatẽ: ut q̈ extrahãť debitores vel malefacto res p violẽtiã de locis ſacris. ⁊ hi⁹ in caſibus nõ cõceſſis. dꝫ eni phibẽ. ⁊ ſi poſt admonitionẽ nolũt deſiſtere ex coicare. ⁊ p cõmiſſis iam punire. aľs peccat grauiter omittẽdo ex timore: vel negligentia. di. 43. ſit rector. vel doctor.

Si fruct⁹ vel reddit⁹ epat⁹ ſui male expẽdit dando ꝯſanguineis ſuis: vel aliꝭ nõ idigẽtib⁹ peccat grauiter. ⁊ ſi diſtincta ſunt ea que deputantur ad menſam eius ab aliꝭ. ⁊ ſi ea que ero gare dꝫ clericis: vel ad reparationem

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

ecclie: vel paupib⁹ dat cōsanguineis vel aliis amicis sine ꝓbabili idigētia tenet restituere illa qa rapinā fecit. Et similiter recipiētes ab eo. Si vo non sunt distincta hec bona cū intelligātur oia cōmitti fidei sue. ea que supfluūt ad vsū sui: ꝛ familie sue ꝯuenient debet paupib⁹ erogare. al' nō dādo: paupib⁹ sbtrahit. iz. q. z. c. aurum ꝛ. c. gloria epi. Tho. Si grauauit suos sbditos i indebitis collectis. Si fec clericos suos soluere collectas talias positas a dn̄o tpali: vel gabellas ad eius instantiam.

Si spōte ipē dedit abs licētia romani pōtificis qꝫ ꝓhibet. Si delicta clericoꝝ vel laycoꝝ. ut blasphemātium deū vel sanctos: suffocātiū paruulos ex inaduertētia: ꝛ hui⁹modi puniuit magis pena pecuniaria ex auaritia: ꝛ magis ꝓpter lucrū q̄ ꝓ salute eoꝝ ad refrenādū. Si visitauit dyocesim vl' visitari fecit magis ꝓpt lucꝝ q̄ ꝓpter animarū salutem.

Si alienauit bōa epatus sui sine lr̄ia pape in casu indebito in q̄libet hoꝝ est mortale.

Si iura aliaꝝ ecclesiarum nō grauauit

Si bona vacantiū ecclesiaꝝ sibi vsurpauit cū debeant successori reseruari.

Si iusta debita a pdecessorib⁹ ꝯtracta rōne ecclie nō soluit.

Si fruct⁹ alic⁹ bn̄ficij ad tps accipit vel ptē ab eo cui dedit vult habere: in quolibz hoꝝ ē rapina. Si nō seruauit formā iuris circa manifestos vsurarios: s de certa q̄titate ꝯtēt⁹ nō facta debita restōne remittit sibi: ꝛ ad sacra ꝛ ad sepulturā admittit. Si incerta paupib⁹ dispensanda i vsū suū ꝯuertit sine necessitate. Si sententias excōicationis defacili ꝓpter lucꝝ profert vel absolutiones.

Si pmisit questuarios vel alios pnūciare idiscretas indulgētias ꝛ falsas: quodlibz est mortale ꝛ graue. Si exēptos. ut pdicatores frēs ꝛ minores: heremitas sancti Augu. carmelitas seruitas cisterciēses. ꝛ alios hn̄tes ꝓuilegia exēptionis iiuste molestat nō seruando eoꝝ ꝓuilegia: vel ꝓ audientia ꝯfessionū nō admittēdo sibi pn̄tatos idoneos sꝫ cle. dudū. d sepul. vel sibi retinēdo nimios casus: ul' icōsuetos: ut q̄tidie hēant ire ad ipm ul' ad alium cogēdo: quātū ad id i q̄ sunt ꝓuilegiati: uel eos ad iudiciū trahendo cū in nullo possit eos ꝯuenire nisi pro heresi peccat grauit. Si monasteria monachoꝝ vel monachaꝝ nō exēpta nō diligēter ꝛ honeste visitauit: ꝛ eos vel eas ad seruandū regulā iduxit deponēdo abbates vel abbatissas: ꝓ relaxatione cū expedit hn̄do curā d honestate eaꝝ. ꝛ q nō hēant familiaritatē cū clericis religiosis uel laycis ꝓuidēdo d diligēti clausura: ꝛ de ꝯfessore securo docto: ꝛ bone ꝯsciētie ꝓhibēdo ingressū symoniacū: ꝛ conuiuia feminaꝝ que ibi fiunt: ꝛ festa vana in cōsecratione earum. nō

In iudicādo in foro cōtentioso.

Si nō tenuit vicariū peritū ꝛ bonū: pcipue qū ex se non habuit debitā sufficiētiā iuris

Si n̄ seruauit debitū ordinē iudiciariū

Si fuit acceptor psonarū. Si dedit iniq̄s sentētias dic ut s. in. c. circa iudices. Si n̄ seruauit debitā formā iuris in feredo sentētias excōmunicatiōis

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

ſuſpēſiōis ⁊ interdicti. qꝛ vltra pecca tū moꝛtale incurrit certā penā3 de q̄ in.4. parte ſum. p̄cipue in cauſis mri monialib⁹ opoꝛt3 eē cautiſſimū. ⁊ pō deroſū circa diuoꝛtia. Si dedit licen tiam dn̄o tpali vel iudici verberādi: vel ponēdi in patibulo: ul' icarcerādi vel al's puniendi clericos ſuos niſi in caſu in quo eſſent incoꝛrigibiles p eū: qꝛ efficit cū p̄dictis excōicat⁹. c. ut fa me. de ſen. exco. Nemīnē tn̄ d3 verbe rare manib⁹ ſuis: nec tn̄ cū expedit p laycū. ſ3 p clericū d3 facē v̄berare cle ricū ſm iura: ⁊ a cauſis ſanguinu3 d3 abſtinere ope conſilio ⁊ mandato.

Si hereticos diligēt nō inquiſiuit in dyoceſi ſua. ⁊ puniuit ſm iura. Si te ſtamēta ⁊ vltimas volūtates nō fec implē: p̄cipue legata fca ad pias cās.

Si diſpēſauit in votis ⁊ iuramētis in qb⁹ nō potuit: uel ſi potuit tn̄ idiſ crete: ⁊ ſine cā rōnabili pctm̄ eſt gue:

Si abſoluit a ſentētijs a qb⁹ non po tuit: ut pape reſeruatl. uel diſpēſauit i irregularitate ō qua nō potuit. Si exēplaris fuit i habitu nō p̄cioſo: vel pompoſo ſupellectilibus nō argēteis ⁊ curioſus in apparatu domus. ⁊ oꝛ natu non ſeculari: in victu ſobꝛio nō cōuiuali niſi p paupib⁹. In viſitādo eccleſiam. Intereſſendo diuinis. ⁊ p̄ci pue in dieb⁹ feſtiuis. hec d3 facere ſm iura i ſolēnitatibus p̄cipuis cātando miſſam: dicēdo officium deuote non curſim: oꝛdināndo q̄ dicat in eccleſia ſua debite: frequētādo orōnes p̄ua tas vacādo lectiōi. di. 36. p totū. p̄di cādo ſi ſcit: ſi neſcit p̄uidendo gregi ſuo ō p̄dicatoꝛib⁹ vtilioꝛib⁹ nō curi oſis ⁊ de oſeſſoꝛib⁹. tenēdo honeſtā deuotā familiā: ſollicit⁹ de ei⁹ ſalute vitādo mulieꝝ cōuerſatiō3 ſicut pōt. In exitu ō domo raro niſi ad eccl'ia3 ſepe cōferēdo. ⁊ q̄rēdo oſilia a ſuis dei quō poſſit ſuo gregi p̄uidē. adu lationes ut venenū abhoꝛreat. pater viduaꝝ paupeꝝ oꝛphanoꝝ ⁊ oppſſo rū exiſtat. ⁊ cauſas eoꝝ ſine expenſis expediri faciat. In iiurijs ꝓp̄ijs non ſit vindicatiuus: ſ3 patiētiſſim⁹: i v̄bo ⁊ geſtu non ſbit⁹ ⁊ iracūdus: nemini multū familiaris niſi ſuis dei: ſupioꝛi bus obediens: eq̄lib⁹ non iuidēs: non gaudens de dignitate ⁊ honoꝛe: ſ3 lu gēs p exterioꝛi occupatione ⁊ plebis offenſione: ⁊ ſi i omnibus diligēter ſe habuerit: nil deo acceptabili. Si vo pſūctoꝛie ⁊ male: nil miſius. ⁊ dāna bili⁹ epi dignitate ut dicit Aug⁹. di. 40. c. ante omnia.

De p̄latis habes multa in. 3. parte ſūme ti. ſi. per totum.

Epi ⁊ ſupra ocedētes vnā domū vſa rijs manifeſtis alienigenis ad fen⁹ ex ercendum ſūt ipo facto ſuſpenſi. ex̄ ō vſu. c. quāq̄. li. 6. Similiter ſi permit tit q̄ h⁹mōi vſarij alienigene exerce ant fen⁹ in terris eoꝝ ſbiectis iuriſdi ctioni niſi infra tres mēſes expulerit eos ſuſpēſi ſunt. ut in dicto. c. quāq̄. de vſurl. li. 6.

Qui ſe gerit p papa electus a mino ri pte q̄ a duab⁹ partib⁹ cardinaliū eſt ipo facto excōicatus.

Et ſimilit' cardinalis q pſūpſerit no minare talē papā. ⁊ ſimiliter omnes alij qui talē reciperēt pꝛo papa. ex̄ ō elec. c. licet. li. 6.

Omnes clerici ⁊ religioſi ac layci ſiue failiares curie: ſiue alij q aliq̄ō pactū

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

ſecerint:vel aliquid magnū uel ꝑuū:
ꝓmiſerint:vel ꝓmiſſionē recepint ex
pacto uel ꝓmiſſione occulta vel ma-
nifeſta dederit:ul' recepit q̄d magnū
vel paruū ꝓ aliqua iuſticia vel gra
tia pro ſe uel alio ī cauſis iudiciarijs
vel litteris apoſtolicis.⁊ quibuſcūq;
modis ab apoſtolica ſede obtinēdū
ipo facto ſunt excoīcati. In extrauagan
ti Bonifacij octaui:cuiꝰ abſolutio pa
pe reſuat.hec habent locū i curia ro
mana. Jo.an.⁊ Anto. de butrio eam
allegat.

De abſolutiōe ⁊ pnie iniūctiōe.c.16

POſtq̄ vō penitēs dixit ex ſe
peccata ſua ſiue ex interrogati
one ↄfeſſoris interrogātis pec
cata ſua ut debuit tādē cōcludat. In
iſtis peccaui:⁊ in multis cogitatione
delectatione.locutiōe.ope. ⁊ omiſſio
ne.uel aliquo de huiꝰmōi:de quibus
dico meā culpā. Cōfeſſor vō interro
get eū:ſi ſit talis de quo nō dubitetur
quia tūc ſupfluū ⁊ irriſibile. Si ipe
dolet de omnibꝰ peccatis venialibꝰ⁊
mortalibꝰ confeſſis:⁊ ſi ꝓponit firmit'
ab illis abſtinere.ſeu ab omnibꝰ mor
talibꝰ. Si vō talis habꝫ aliqua reſti
tuere:ul' famā uel res uel pro iniuria
ſatiſfacere: ⁊ hꝰmodi:ſi eſt paratus
facere q̄citiꝰ pōt abſq; dilatiōe aliq̄
que reſtitutio quō faciēda ſit:⁊ quo
ordine q̄ ad certa ⁊ incerta.vide in.2
parte ſumme.ti.de reſtitutꝉ.ꝑ totum.
q̄ ſi dicat ſe nolle iſtud facere:uel nō
poſſe:cū tn̄ poſſit nō eſt abſoluendus
Tho.ut dicit.ii.q.3.c.tunc vā poteſt
tn̄ ſibi dici. Miſereat' tui.⁊ ce.ſ; nullo
modo Ego abſoluo te. Pōt etiaꝫ ei
iniūgi aliq̄d bonū faciendū non tamen

in penitētiā: declarādo ſibi hoc q̄ in
fructuoſa ſit talis cōfeſſio ei ⁊ ſine re
miſſione peccatoꝝ.de peni.di.5 .c.fal
ſas. Sed ſi paratꝰ ē facere omnia ad
que tenet'.tūc ſi eēt aliqua excoicatio
nis ſnia ligatꝰ.ſi nō potes eū abſoluē
ab illo remitte euꝫ ad epm̄:ſeu ad ali
um qui poſſit abſoluere:vl' tu vadas
ad ꝓcurādū abſolutionem pro eo ⁊
cū eſt abſolutꝰ ab excoicatiōe poſtea
tu eū abſolue a peccatꝉ ⁊ ñ ꝑus. Tho.
Si autē potes euꝫ abſoluē hn̄do i h'
ſpālē auctoritatē:ſi nō abſoluiſti eū i
ꝑncipio q̄d decētius fuit:nec tamē ē
multa vis ſi fiat in fine cōfeſſiōis dū-
modo fiat an̄ abſolutionē a peccatis
abſolue eū per hūc modū ut infra .
Primo exigēdū eſt ab eo iuramentū
ut ſit paratus ſtare mādatis eccleſie
que illi fiēt ꝓ illa cā. quo iuramento
ꝑſtito iniungat' ei hoc.ſ.ſi icidit faciē-
do ↄtra aliquē canonē ꝓpōat nō am
plius facē con̄ illū. Si vō ꝓ offenſa:
vel damno facto in aliū ꝓmittat ſa-
tiſfacē q̄tū pōt. ⁊ h' facto denudatis
humeris:cōfeſſor ſeu abſoluēs cuꝫ di
ſciplina uel vga percutiat eū dicēdo
pſal. Miſerere mei deꝰ.vel aliū pſal-
mū pnialem dādo ictum ꝓ quolibet
vſu.poſtea vō gl'ia patri.⁊ ſicut erat
finitis ſbiūgit.kyriel' xpel'.kyriel'. Pr
noſter.⁊ ne nos.v. Saluuꝫ fac ſuum
tuum. ℟.deus meus ſperantem in te
v. Eſto ei dn̄e turris fortitudinis. ℟.
a facie inimici.v. Nihil ꝓficiat inimi
cus in eo. ℟.⁊ filiꝰ iniquitatꝉ.nō appo
nat nocere ei.v. Dn̄e exaudi orōnem
meā. ℟.⁊ clamor meus ad te veniat.
v. Dn̄s vobiſcū. ℟.⁊ cum ſpiritu tuo
Oremus.

nō bene de mō abſoluendi

Deus cui ꝓprium eſt miſereri ſemꝑ ⁊ parcere ſuſcipe deꝑcationē noſtram ⁊ hūc famulū tuū quē ſnīa excoicationis ligatū tenet miſeratio tue pietatis abſoluat per xp̄um. d. n. auctoritate omnipotētis dei. ⁊ beatoꝝ apoſtoloꝝ Petri ⁊ Pauli. ⁊ dn̄i pape: uł archiepi uel epi mihi cōceſſa ego abſoluo te ab hoc vīculo excoicatōis quā incurriſti ꝓꝑ iniectionē manꝰ violēte i clericū vel religioſū vel ꝓpter ingreſſū in monaſteriū monialiū i caſu non cōceſſo. ⁊ hꝰmodi. Et ſi pluribus ſentētijs eſt ligatꝰ: eſt dicendū totiēs ego abſoluo te ab excoicatione quaꝫ incurriſti ꝓpter talem ⁊ talem cām: ⁊ ſi pluries ꝓpter eandē cām dicendū ē totiens quotiēs incurriſti: totiēs ego abſoluo te. ⁊ reſtituo te ſanctis ſacramētis ecclie ⁊ coioni ⁊ vnitati fidelium. In nomine patris ⁊ filij ⁊ ſpiritꝰ ſancti amē. vberādo eum vſqꝫ amen.

Nō tn̄ ꝙ iſta forma ꝗuis debeat obſeruari ut ex̄ de ſen. ex. c. nup. nō tn̄ ē ita neceſſaria quin ſimplici verbo fieri poſſet ꝭm Pe. de pal. ⁊ Jo. de lig.

Sicut ġ excoicatio ferri pōt ſimplici verbo ꝗuis non debeat fieri: ſic ⁊ abſolutio. ex̄ de regl. iurl. c. omnis res ⁊ qn̄ fieret huiuſmodi abſolutio i publico ut erga mulieres: forte tūc eſſet omittēda huiuſmodi verberatio: ne denudetur peccatū.

Si vō qs ꝓpter rē ablatā alteri eſſet excoicatꝰ ꝗuis reſtituerit: nō tamē ē abſolutꝰ: niſi iudex q cōtulit ſentētiā eū abſoluerit: ⁊ hoc declarādū ē perſonis poſt abſolutionē ab huiꝰmodi uł ſi nō ē aliqua ſententia ligatꝰ ſi hꝫ aliqs caſus peccatoꝝ epo reſuatoꝝ de quibus nō potes abſoluere: nihilominꝰ abſolue eū ab illis a qbꝰ potes ſb̄ hac forma. Si teneris aliquo vinculo excoicatiōis mioris ego abſoluo te ⁊ reſtituo ſanctis ſacramētis eccleſie. In noie p̄ris ⁊ cetera. Miſereat tui. ⁊ ceťa. Filiꝰ dei ꝑ ſuā miſericordiam te abſoluat. ⁊ ego auctoritate q̄ fungor abſoluo te ab oibus peccatis tuis a qbꝰ poſſū te abſoluē. In noie patris. ⁊ ceťa. Peccata vō a qbꝰ non pōt eū abſoluere exꝑmat ei imponēs ut habeat recurſū ad epm uł eiꝰ vicariū ꝓpter huiꝰmodi abſolutionem ⁊ dicat ea ſibi in cōfeſſiōe vel ſi eēt ſimplex ⁊ neſciret ita bn̄ exꝑmere factum ſuū ſcribat cōfeſſor in cedula illud: uł illa ſi ſūt plura ut illā portet penitēs epo vel eius vicario ſb̄ hac forma: uł ſimili.

Latorē uł latricē p̄ntiū ꝓ homicidio uel inceſtu tali gradu ⁊ huiuſmōi cōmiſſo: abſoluendū veſtre paternitati trāſmitto ut abſolutionis bn̄ficiū impēdēdo ⁊ ei ſalutarē pniam iiūgēdo ipſam ſancte eccleſie recōcilietis. ꝙ ſi eps uel vicariꝰ remittat eū ad cōfeſſorē ipm auctoritate illius iterꝫ abſoluat ab oibꝰ: ⁊ iponat pniam ꝓ illo ꝓ quo nōdū impoſuerat: ⁊ cautum reddat illū ne illā cedulā alteri legēdam tradat. vel etiā ipe cōfeſſor ſi pōt vadat ꝓ eo ad epm ꝓ auctoritate: ſi ſibi velit dare.

Si vō ille nō habet caſū ō reſuatis vel ſi habet: ⁊ cōfeſſor pōt de oibus abſoluere p̄miſſa abſolutione ab excoicatione minori. ⁊ alijs ut ſup. Miſereat. ⁊ ceťa. Filius dei. ⁊ ceťa. Ego auctoritate qua fūgor abſoluo te ab

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

omnibus peccatis tuis. In nomine pa
tris ꝛc. ⁊ faciat tūc ſignū crucis cum
dicit. ī nomīe. ſuper illū: nec eſt neceſ-
ſaria manus impoſitio ſuper peniten
tem: imo nec decens ſm Tho. p̃cipue
ſup mulieres. magis enim decet ſigna
tio crucꝫ. ⁊ poſtea addat. Paſſio dn̄i
noſtri ih̄u xp̄i: ⁊ merita beate Ma-
rie v̾ginis ⁊ oīuꝫ ſanctoꝝ ⁊ ſanctarum
dei merita: ⁊ quicq̃d boni feceris: uel
ꝓponis facere: ⁊ mala que ſuſtinebis
ſint tibi ī remiſſionē omniū pctōꝝ tu-
oꝝ: que verba nō ſūt omittēda q꞉ ſūt
magne vtilitatis. ſ. omnia huiuſmodi
cum habeāt vim ſatiſfactiōis ex v̾tu-
te clauiū. ⁊ ſic magis valēt. Tho.

De pnīa iiūgēda penitēti.

In iniūgēdo v̾o pnīam peni
tenti hoc maxime attēdēdū
eſt ſm omnes ut. ſ. talem des
ꝙ credas eum oīo ꝑficere quātūcūq꞉
ſit magn⁹ peccatoꝛ: ⁊ ſm Chriſo. me-
lius eſt in hui⁹mōi reddē rationē de
nimia miſīcoꝛdia q̃ d̾ nimia iuſticia
26. q. 8. c. alligant. Dādo etiā liberta
tem ꝙ cum vna die omittit. ſ. oꝛōnē
iiūctā: vel ieiunium poſſit in alia die
ſupplere. Si v̾o dubitaꝛ de aliq̄: ne
faciat pnīam. puta ieiunium: dicas ꝙ
faciat loco ieiunij elemoſynā uꝉ aliud
Orationes v̾o perſonis que de facili
ſolēt recidiuare in moꝛtali: raro dan
de ſūt: vel per paucos dies dāde ſūt
Ieiunia v̾o elemoſyne ⁊ ꝑegrinatio
nes ⁊ hui⁹modi poſſunt dari per plu
res dies: q̃a hui⁹modi etiā ſi fiant in
moꝛtali nō ſunt reiteranda. q꞉ valent
q̃tū ad effectū quē poſt ſe relinquūt
poſt expletionē in ſatiſfaciente cū q̃s
reuertiꝛ ad grām. Tho. Querenduꝫ

eſt etiā a penitēte ſi poteſt vel dubi-
tat facere pēitētiā ſibi datā. quia tūc
non eſſet dāda: uel cōmutanda uꝉ re
mittenda eſſet.

Declarādū eſt etiā peccatoꝛib⁹ ma-
gnis ſm Hoſti. ꝙ ſm regulas eccleſie
taxataſ. 22. q. i. c. p̃dicādū. p quolibꝫ
moꝛtali eſſet ſeptēnis pnīa iiungēda
⁊ ideo nō credat peccata ſua leuia: q꞉
parua daꝛ ei pnīa: q̃a hoc fit ne eam
dimittat: q̄d eēt ei moꝛtale. ⁊ opoꝛte
ret ei cōfeſſiōeꝫ iterare ſi eēt oblitus
eius. Poteſt etiā admoneri ꝙ faciat
aliquod memoꝛiale de penitētia ſibi
iiuncta ut melius illius recoꝛdeꝛ. ⁊ ſi
obliuiſcereꝛ ꝙ ad te reuertaꝛ: uꝉ ſi nō
poſſꝫ bn̄ facē illā tu ꝯmutabis eā ſibi
Si v̾o. poſtea recoꝛdaꝛ de aliq̊ pec-
cato criminali. quo tūc fuit oblitus ſi
pōt tui hr̄e copiā reuertaꝛ ad te q̄-
uis nō ſit ei neceſſariū: vel vadat ad
aliū: nec teneꝛ niſi tm̄ illud dicere.

Si hꝫ vota q̄ nō pōt iplere uꝉ dubi-
tat ſi tu hēs ī h̊ ſpēalē auctoꝛitatem
diſpēſa: vel poti⁹ ī aliud piū cōmuta
ſi v̾o nō hēs auctoꝛitatē remitte eum
ad ep̄m vel eius vicarium.

Caue etiā ne iiūgas pnīam per quaꝫ
fiat ꝑiudiciū alieno iuri: aut per quā
deꝛ occaſio ruine ſpūaꝉ alicui: aut ꝑ
quā poſſit manifeſtari alteriuſ pecca
tum occultū. Cōfeſſū aūt q̃tū potes
ſtudeas ad cōtritionē inducere v̾bis
ſiue añ ſiue in ꝓceſſu: ſiue poſt ꝯfeſſiōꝫ
ut nō dicat peccata ſua q̃ſi fabulas ſꝫ
cū deteſtatiōe: ⁊ ut ait Aug⁹. Caute
⁊ aſtute aliq̄ñ iterrogādo que credit
illū ex v̾ecūdia occultaꝛ. Circa v̾o
turpia ⁊ carnalia pctā nō deſcendas
nimis ad particulares circunſtantias

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

poſtq̄ʒ habet ſpes ſufficiẽs peccati: ⁊
huiuſmõi a remotis interrogãdo ne
addiſcant homĩes malitias ⁊ pecca-
ta que neſciũt. Tho. Admonendũ eũ
ſuper omĩa: vt vitet malas ſocieta-
tes. frequẽtet cõfeſſionẽʒ. audiat ſepe
verbũ dei. querat orõnes ⁊ pticipa-
tiões bonoꝝ q̃ fiũt in religiõibus: ⁊
indulgentias.

De infirmis. c. 17.

Circa infirmos ſic agendũ eſt
Aut enim talis eſt ĩ piculo
mortis: aut nõ. dico aũt peri
culũ mortis nõ ſolũ qꝛ in extremis cõ
ſtitutus: ſ; qꝛ frequẽter ↄtingit homi-
nes mori ex illa infirmitate: ⁊ medici
dubitãt. In tali caſu põt qlibʒ abſol-
ui a quolibʒ ſacerdote de quolbʒ pec
cato: ⁊ a q̃libet ſnĩa abſq; alia licẽtia
cũ periculũ eſt in mora. Talis enĩʒ in-
firmꝰ aut iam amiſit loquelã vl' vſuʒ
rõnis: puta qꝛ iam freneticꝰ: aut non:
⁊ in pmo caſu ſi bñ viuebat: vt bonuſ
fidelis: ⁊ frequẽtabat cõfeſſionem cõ
munionẽ ⁊ hĩꝰ: ſi petierit ſacramenta
q̃uis ex inſperato ei talia acciderint.
Uel ẽtiam ſi malus et obſtinatus diu
perſeuerans in peccatis: ⁊ diu nõ cõ-
feſſus: ſi petiit ſacerdotẽ vt cõfiteret
⁊ oſtẽdit ſe velle facere omĩa que dʒ
⁊ interea factꝰ eſt mutus vl' freneticꝰ
⁊ periculũ eſt in mora debʒ pſupponi
cõtritꝰ: ⁊ faciẽte aliq̃ cõfeſſiõem gene
ralẽ ꝓ eo ſicut fit in populo ſacerdoſ
faciat abſolutionẽ ab omĩ ſnĩa ⁊ pec
cato: ⁊ põt iniũgere circũſtantibꝰ ali-
qð ꝓ eo faciẽdũ vl' heredibꝰ aut ↄſan
guineis ꝓ eius aĩa ſi volũt acceptare
Deinde dʒ dari euchariſtia a ꝓprio
ſacerdote ſeculari: quãuis nõ ſit cõfeſ
ſus: qꝛ non potuit: vel ab alio ſacer-
dote ſeculari: nõ aũt religioſo: ſi non
habuit licentiã a ꝓprio ſacerdote vl'
epõ: al's ipẽ rligioſus incidẽt in excõi
cationẽ papalẽ in hᵒ caſu: ⁊ hᵒ verũ eſt
niſi timeret de expuitiõe vel vomitu
eiꝰ: qꝛ tũc nõ deberet ſibi dari eucha-
riſtia: ſ; extrema vnctio tñ: imo etiaʒ
ſi nõ potuit cõicare: qꝛ ſi ꝓpt freneſim
nõ pmitteret ſe vngi: põt ligari: ⁊ ſi-
bi violent dari. Aſtantibꝰ autẽ infir-
mo dʒ credi ſi perhibent teſtimoniuʒ
q petierit cõfeſſionẽʒ: ⁊ oſtenderit ſi-
gna cõtritiõis. Si aũt nõ eſt diu cõ-
feſſus: vel qꝛ notoriuſ peccator incur-
rit ſbito amentiã ⁊ mutitatẽ: vl' infir-
mitatẽ nec ꝑus nec pꝰoñdit ſigna ↄtri
tiõis nil ei dari dʒ nec ſacramẽta: nec
eccl'iaſtica ſepultura. Si vero nec lo
quelã amiſit nec amentiã incurrit: dʒ
ab eo exigi pura cõfeſſio peccatoruʒ
plus ⁊ minus ſm q patit tp̃s. Naʒ ſi
eſt in extremiſ: de pncipalibꝰ eſt inter
rogandũ pmaxiᵉ inducẽdo eũ ad cõ-
tritionẽ cũ ſpe venie: ſ; ſi nõ eſt ita in
extremis: ⁊ vellet facẽ gñalem cõfeſ-
ſionẽ de tota uita ſua ſicut multi infir
mi fecerũt: quãuis nõ ſit neceſſariũ de
his q̃ rite al's ↄfeſſus eſt iterare ↄfeſ-
ſionẽ: admittẽda eſt. ⁊ tandẽ abſolu
tio impẽdẽda ab omĩ ſnĩa excõicati-
onis ⁊ ab oĩ pc̃o mõ ſupdicto in .c.
precedẽti: ita tñ q ſi legatus eſſʒ aliq̃
excõicatiõe a q̃ cõfeſſor ex̃ illud peri-
culũ nõ potuiſſet abſoluere: dʒ ei in-
iungi q ſi euadat infirmitatẽ: q̃citiꝰ
ↄmode põt pñtet ſe ei ad quẽ ordina
rie ſpectabat abſolutio illius excõica
tiõis. al' ſi nõ faceret reincidẽt ĩ eãdẽ
excõicatiõem. ex̃ de ſen. ex. c. eos. li. 6.

Sed ſi erat detentus aliquo peccato de caſib⁹ epo reſeruatis: non oportet q̄ iniūgat ei q̄ poſt ſanitatē ad epm vadat ꝑ abſolutiōe: q̄ ad illud non tenet: ſ; ſufficit ſibi illa abſolutio.

Nota tñ q̄ ſi talis eſſet vſurari⁹ publico nō pt talis admitti ad cōfeſſiōez ꝯmunionē: ⁊ ad alia ſacramēta: niſi facta ꝑus cautiōe de reſtōne vſurarū: vel ꝑmiſſiōe ab heredib⁹ de hi⁹: ⁊ ſi i cāu q̄ amiſiſſ; ipe loquelā: vl' ulū rōnis oſtēdat p⁹ ſigna ꝯtritiōis ſm formā iuri. q̄ habet i.c. quāq̄ de vſur. li. 6. His pactis non eſt pnia infirmo iniungēda: q̄ eam facere nō poſſet: ſ; innoteſcēda. vt dicit. 26.q.7.c. ab infirmis. declarādo ſibi: talem tibi darem pniam ſi eſſes ſanus: quāuis deberes facere multo maiorē ſm regulas eccleſie: ſ; q̄ nō potes mō: cū eris ſanus facies hoc vel illud vel venies ad me ⁊ tibi dabo. Iſtud tñ vltimū nō videtur ſecurū: q̄ raro reuertunt ꝑ pnia

Si vō deus aliter de te diſponeret: dimittas ꝑ aīa tua tm̄ ꝑ pnia.

Pōt etiā iniūgi amicis vel ꝯſanguineis aliqd ꝑ pnia: ſi vterq; acceptat ⁊ ſi credatur q̄ ſatiſfaciēs ſit in ſtatu grē. ſup omia enim auiſandus eſt: vt ſi dz aliquid alicui: vel rōne maleficij vel contract⁹: vel depoſiti: vel aliter: declaret bñ vt nō diſcedat cū alieno ab hoc ſeculo: ne in eternū damnet.

Et de reſtōne ⁊ legati ad pias cauſas ꝑ aīa ſua ita diſponat q̄ cito cogant executores expedire ⁊ nō ꝓlongare: ſicut ſepe ⁊ quotidie faciūt. q̄ ſi nolet ſufficient diſponere de reſtitutiōe fienda nō eſt abſoluendus.

Exhortandus eſt aūt ad ꝯtritionem ſimul ⁊ cōfidentiā diuine miſericordie exemplo latronis ⁊ meritis paſſiōis Chriſti. Si aūt haberi nō poſſit copia ſacerdotis quāuis bonū ſit haberi in hi⁹ periculis: in mari vz. bello: vl' infirmitate: vel morte violenta laico cōfiteri. tñ nō eſt neceſſariū: qđ ſi fiat: ⁊ quis euadat. tenet talis iterū de illis omib⁹ peccatis cōfiteri. q̄ nō habebat ille claues eccl'ie. Si vō infirmus nō eſt in ꝑiculo mortis ſi hz caſum excōicatiōis: vel pcca reſeruata epo dz ꝯfeſſor ire vel mittere ad epm ſi pt ꝑ auctate hi⁹: tñ mō tali q̄ non ꝑdat peccatorē: niſi ꝑus ille ſibi dederit lniam nominādi eū. Si vō infirmus habet indulgentiam in articulo mortis a papa appropinquāte mōte ſic pt fieri abſolutio poſt omia ſupdicta ꝑ dicta indulgētia.

Forma abſolōnis in articulo mortis.

Miſereat tui ⁊c. Auctē dñi noſtri Ieſu Chriſti: ⁊ beatorū aploꝝ Petri ⁊ Pauli ⁊ dñi noſtri pape. N. ⁊ ſancte romane eccleſie: in hac pte tibi cōceſſa ſpeālit ⁊ mihi cōmiſſa: cōcedo ⁊ do tibi plenaria indulgentiā ⁊ remiſſionē omnium peccatoꝝ tuoꝝ: de quib⁹ ore cōfeſſus es. Nota hic an melius ſit dicere de qbus mō cōfeſſus es: an de qbus ore cōfeſſus es ⁊ corde cōtritus: q̄ nō cōmiſiſti ſb ptextu iſtius indulgētie inquantū claues eccl'ie ſe extendūt. que qdem plenaria indulgētia ſit tibi i augmentū virtutis ⁊ grē: ⁊ acquiſitiōis vite eterne. In nomie patris: ⁊ filij: ⁊ ſpiritus ſancti. Amen.

Forma abſolutiōis ab excōicatione minori.

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

EGo te abſoluo a vinculo ex/
cõicatiõis: quã incurriſti p̃/
ticipãdo cũ excõicatis in cãu
nõ ↄceſſo in loquela: in cibo: vł potu
ꝛ hiꝰ: ꝛ reſtituo te ſanctis ſacramen/
tis eccleſie. In nomie patris: ꝛ filij: ꝛ
ſpũs ſancti. Amen. Nota võ ꝙ in ab
ſolutiõe ab excõicatiõe maiori dꝫ pꝰ
exigi iuramentũ. vt. ſ. iuret ſtare man
datis eccłie: q̃. ſ. fient ei ab abſoluẽte
ꝑ tali materia: q̃ facto imponi ei de/
bent mãdata rõnabilia. vt ſatiſfaciat
ei quẽ leſit: vł dãnificauit ſi pt: ſi tam̃
ꝑ hiꝰ eſt excõicatus: ꝑcipue ei iniun/
gendũ eſt: ne ampliꝰ veniat cõn̄. illuꝫ
canonẽ vł ſi fuit excõicatus ꝓpt̃ verbe
rationẽ clerici: nõ amplius verberet.
Secũdo exutis humeris abſoluẽdus
dꝫ võberari cũ virga dicẽdo pſalmũ.
Miſerẽ mei deus: vł aliũ pſalmũ pe/
nitentialẽ ad quẽlibꝫ vſũ dãdo vnuꝫ
ictũ. Pꝰea ſbiũgat Pr̃ nr̃. Et ne nos.
Saluũ fac ſuũ ꝛc. ꝑut paulo añ. ſ. nõ/
tũ ẽ. Deꝰ cui ꝓꝑriũ ẽ miſeri ꝛc. tandeꝫ
hñs auctem abſoluat ſic dicẽdo. Au/
ctoritate oĩpotẽtl dei ꝛc. ꝑut. ſ. plene
dictum eſt.

Forma abſolutiõis a peccatis ex/
cõicationis minoris.

SI teneris aliq̃ vinculo excõi
catiõis: vel ꝑticipatiõis a q̃
poſſũ te abſoluẽ: ego abſol/
uo te: ꝛ reſtituo te ſanctl ſacramẽtis
eccłie. In noie prĩs ꝛc. Dñs nr̃ Jeſus
Chriſtꝰ te abſoluat. ꝛ ego auc̃te qua
fungor abſoluo te a peccatl tuis. In
nomie prĩs. Omia bona q̃ feceris vel
facies: ꝛ qcq̃d pateris vł patieris: ſit
tibi i remiſſionẽ pccoꝝ tuoꝝ oĩuꝫ: ꝛ i
augmẽtũ grẽ ꝛ pmiũ vite et̃ne. Amẽ

Forma ſacramẽti baptiſmatis.

EGo te baptizo In no. pa. ꝛ
fi. ꝛ ſpi. ſan. amẽ. Tho. in. 4
ego ꝛ amen. nõ ſunt de ſba
ſacramẽti: tñ dici debẽt ex ſtatuto ꝛ
ↄſuetudine eccłie. Sꝫ ſi dubitat̃ ſi es
baptizatꝰ nõ te rebaptizo. Si non es
baptizatꝰ ego te baptizo In noie pa/
tris ꝛ filij ꝛ ſpũs ſancti. amen.

Forma ↄſecratiõis ſeu chriſmatis
dande per epm.

COnſigno te ſigno crucis: ꝛ
chriſmo chriſmate ſalutl. In
no. pa. ꝛ fi. ꝛ ſpi. ſan. amẽ. In
fronte def: ꝛ cũ chriſmate cõſecrato
ab epo. Tho. in. 4.

Abſolutio a peccatis.

EGo abſoluo te a peccatl tu/
is In nomie patris ꝛ filij ꝛ
ſpi. ſan. amẽ. omia võ alia ſt̃
ad bene eſſe. Tho.

Forma extreme vnctiõis. ꝛ primo
ad oculos.

PEr iſtã ſanctã vnctiõeꝫ ꝛ ſu
am p̃iſſimã miam pcat tibi
dñs qcq̃d p viſũ deliqſti: ſm
ordinẽ fratꝝ pdicatoꝝ: vł ſic ſm cleri
cos ſeculares qcq̃d vitioꝝ oculo deli
quiſti. Inũgo oculos tuos iſto oleo
ſanctificato In no. pa. ꝛc. Tho. in. 4.
ſ fuanda eſt por. ſ. Gregoriana ꝛ fi/
enda eſt vnctio in ſex locis corporis
ad minꝰ. Primo in vtriſqꝫ oculis di/
cendo vt. ſ. Secũdo i vtriſqꝫ auribꝰ
dicẽdo p iſtaꝫ ꝛc. vt. ſ. ad illud. qcq̃d
ꝛ exinde ſic deliquiſti per auditũ vel
auriũ vitio deliquiſti. Tertio in nari
bus dicẽdo per iſtaꝫ ꝛc. qcquid deli/
quiſti per odoratum: vel nariũ vitio
deligſti. Quarto i ore clauſo dicẽdo

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

per iſtam ꝛc. qcquid per guſtu₃ deli/quiſti: vel qcquid oris vitio deliqſti. Quito in vtriſq₃ manib⁹ ab intro i palmis dicēdo p iſtā ꝛc. qcquid deliquiſti p tactū: vel tactus vitio. Sexto in pedib⁹ ambob⁹ in pte ſuperiori dicēdo p iſtā ꝛc. qcquid deliquiſti p greſſū: vel inceſſū: vel receſſū: vl' talīū vitio deliquiſti. Clerici ſeculares addūt ſeptimū ad lūbos: q̄ fieri deb₃ vbi eſt ꝯſuetudo: lic₃ non vtaꝛ ordo p̄dicatoꝝ erga fratres: ⁊ fit in renib⁹ dicēdo p iſtā ꝛc. qcquid lūboꝝ vel p carnis vitiū deliquiſti: ⁊ dū fiūt vnctiōes dicanꝛ hec v̄ba ſemel tm̄.

Forma ꝯſecratiōis corpis Chriſti

Hoc eſt ſm Tho. in. 4. Hoc eſt eni corp⁹ meū. eni tū non eſt de ſb̄a ꝯſecratiōiſ: nihilominus tū non debet omitti al's peccaret mortaliter.

Forma ꝯſecrationis ſanguinis.

Hic eſt eni calix ſanguis mei noui ⁊ eterni teſtamēti myſteriū fidei q p vobis ⁊ pro multis effundeꝛ in remiſſionē pcc̄oꝝ. Omia eni v̄ba hec ſunt de ſb̄a cōſecratiōis p̄ter eni. ſm Tho.

Forma ordinū in p̄mo.

Qui cū ſint. 7. ſm Tho. glibet hȝ formā ſuā. Sciendū ē ſm Tho. in. 4. q̄ tūc imp̄miꝛ caracter ſeu recipiꝛ ordo cū porrectum inſtr̄m illi⁹ ordinis tanq̄ mā₃ ab ep̄o dicēte formā illi⁹ ordinis tangit manū ordinātis ad illū ordinē.

Forma hoſtiariȷ̄.

Talis q ordinanꝛ ad hūc ordinē tradit ep̄s claues eccleſie dicens. Sic agite q̄ſi reddituri deo rōnē p his reb⁹ q̄ his clauibus recludūꝛ. Archidiacon⁹ v̄o hoſtiū eccl'ie facit illos tangē.

Forma lectoratus.

Hic tradit ep̄us codicē de q̄ lectur⁹ v̄ba. ſic ꝓphe vt miſſale: vel ep̄lariū librū dicens Accipite ⁊ eſtote v̄bum dei lectores habituri: ſi fidelir̄ ⁊ deuote impleueritis offm̄ veſtꝝ partē cū his q v̄bu₃ dei ab inicio miniſtrauerūt.

Forma exorciſtat⁹.

Hic tradit ep̄s libellum in q̄ ſcripti ſūt exorciſmi: vel illū vbi exorci₃aꝛ aqua b̄ndicta: vl' aliū dicēs. Accipite: ⁊ ꝯmendate memorie: ⁊ habetote p̄tāte₃ imponēdi manū ſup enurgiūnos: ſiue baptizatos: ſiue cathecuminos.

Forma accolitatus.

Hic tradit ep̄us ceroferariū .i. candelabꝝ dicēs. Accipite ceroferariū cū cereo: ⁊ ſciatꝭ vos ad accēdēda luminaria eccleſie mācipati. Accipiat etiā vrceolū vacuum ab archidiacono dicēte ep̄o. Accipite vrceolū ad effundendū vinū ⁊ aquā in eucharíſtiā ſanguis Chriſti.

Forma ſb̄diaconatus.

Hic daꝛ calix vacuus cū patena ab ep̄o: ⁊ vrceol⁹ cum aqua ⁊ manili .i. bacili ⁊ manutergio ab archidiacono dicēte. Uidete cui⁹ miniſteriū vobis tradiꝛ: ⁊ iō ſi vſq₃ nūc fuiſtis tardi ad eccl'ia₃ āmodo debetꝭ eē aſſidui. Si vſq₃ nūc fuiſtis ſomnolēti: āmodo vigiles. Si vſq₃ nūc ebrioſi: āmō ſobrȷ̄. Si vſq₃ nūc ihoneſti: āmodo caſti. Oblatiōeſ q̄ veniūt in altari panes ꝓpoſitionis

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

appellant: de ipis oblatiōib⁹ tn̄ de-
bent poni in altari quātū poſſit pplo
ſufficē ne aliqd putridū i ſacrario re-
maneat. Palle vō q̄ ſunt in ſbſtrato
ria altaris in alio vaſe debēt lauari.
In alio corporales ⁊ palle. Ubi autē
corporales lote fuerit: nullū aliud lin
teamē ibidē dꝫ lauari. Ipa aūt aqua
dꝫ in baptiſterio mergi. Ideo admo-
neo vt vos exhibeatꝭ ita: vt deo pla-
cere poſſitis.

Forma diaconatus.

Huic tradit eps libꝝ euāgeli-
orū dicēs. Accipite ptātem
legendi euangelium in eccl'ia
dei tā p viuis q̄ p defūctis. In noīe
dn̄i amen. Itē eps ponit manū ſuper
caput ei⁹ dicēs. Emitte i eū queſum⁹
ſpūm ſanctū ⁊c. Itē dat ei ſtolā dicēſ
Accipite ſtolā. vt pꝫ in pōtificali. In
datiōe tn̄ euangelioꝝ libri ſm Tho.
caracter inprimit.

Forma preſbyterat⁹.

Huic epſ tradit calicē cū pate
na pparata. i. cū vino in cali
ce ⁊ hoſtia i patena: al's non
recipēt caracterē ſm Tho. Si nō eēt
pparata dicens. Accipite ptātem of-
ferre ſacrificiuꝫ deo miſſaqꝫ celebrare
tam p viuis q̄ p defūctiſ. In nomine
dn̄i amē. Itē ab epo imponit manus
ſup ordinandū: ⁊ omēs ſacerdotes cū
eo ibi pn̄tes dicēte ipo epo. Oremus
dilectiſſimi dn̄i ⁊c. vt in pontificali.
Pe. de tarātaſio dixit q̄ in impoſitio
ne manuū imprimat caracter. Primū
tn̄ veri⁹ eſt: ⁊ cōmuni⁹ ſm Tho. ſ. i por
rectiōe calicis pparati. itē inūguntur
man⁹ ſacerdotis: cū ordinat ab epo:
dicēte Cōſecrare ⁊ ſanctificare. ⁊c.

Itē aptat ſibi ſtolā ſup humeros di-
cenſ. Accipite iugū dn̄i ⁊c. itē veſtit eū
cū caſula. i. planeta dicēs. Stola ino-
centie ⁊c. Nota ḡ q̄ ſi p^m fuerit omiſ-
ſū. i. porrectio calicis pparati totū dꝫ
iterari q̄ſi nihil ſit factū. Si vō iſtud
fuerit obſeruatū: ⁊ aliqd de pdictis
alijs fuerit omiſſū: nullo mō dꝫ itera
ri ordinatio: ſꝫ qḋ omiſſū eſt dꝫ ſup-
pleri ab epo in alia ordinatiōe: ⁊ inte
rim non celebret.

Forma ſacramēti matrimonij.

Non eſt determiata. Eſt aūt
forma illa expſſio cōſenſus p
vba vni⁹ in alteꝝ cōiugū: vt
accipio te in vxorē: vel accipio te i vi
rū vl' cū interrogat: ſi vult talē i vxo
rē vel virū: ⁊ rn̄det q̄ ſic: vl' ſi loq nō
pōt: per ſcripturā: vel alia ſigna expi
mentia cōſenſum.

Explicit tertia pars: ⁊ per cōns totus
tractat⁹ ſiue ſūmula de cōfeſſore: cū in
terrogatiōib⁹ fiendis Reuerēdiſſimi
fr̄is Antonini florētie archiepi. Eiuſ-
dem incipit. c. i. de reſtitutiōib⁹ in ge-
nere in quo ponunt. xo. man⁹ rapien
tiū: quarū quelibꝫ hꝫ quinqꝫ digitos
ſeu modos: ⁊ ſic ſunt centuꝫ modi in
qbus fit reſtitutio: vl' erogatio. vt pꝫ
in 2^a pte ſūme. ti. 2.

Ex pma manu fene-
ratoria pt intelligi
illud qḋ habetur
Apo. 17. Uidi mu-
lierē ſedenteꝫ ſuper
beſtiā coccineam. i.
diabolū habētē in manu eius poculū
aureū. Hec mulier eſt cupiditas que

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

A

in manu.i.in opere vſure hꝫ diuitias quas ſitit:ꝫ nõ extinguit eiꝰ ſitis:ꝫ ſolũ delectat in vidẽdo. hec aũt quinqꝫ modos ſic manꝰ hꝫ quinqꝫ digitos.

Et pmꝰ eſt in pignoribꝰ:qñ.ſ. quis ꝑ mutuo alteri facto recipit pignus ab eo rei mobilis:vt veſtimẽtũ:ſeu lucꝝ equi:ſeu hꝫ.aut imobilis: vt poſſeſſionẽ:ex qua capit fructũ ſeu lucꝝ non ꝯputans in ſortem: qꝺ vſura eſt: niſi in caſu cũ gener a ſocero:quouſqꝫ habeat ab eo dotes ſuſtinẽs onera matrimonij accipit poſſeſſionẽ ab eo in pignꝰ.ex̄ de vſurꝭ.c. ſalubrit. Et de hꝫ diffuſe in zᵃ pte ſũme ti.i.c.

Secũdꝰ digitꝰ ſeu modꝰ eſt in depoſitiõibꝰ:cũ.ſ.qs deponit pecuniã apꝺ mercatorẽ:vl' cãpſorẽ vt vtat ea:ſaluo tñ capitali ſuo: ⁊ cũ intentiõe pncipalit aliqd pcipiẽdi vltra ſortẽ:nulla tñ fcã pactiõe ſup hꝫ etiã vſura eſt 14.q.ꝫ.ſi feneraueris.⁊ de hꝫ in zᵃ pte ſũ.ti.i.c. Tertiꝰ modꝰ in emptionibꝰ ⁊ venditꝭ.cũ.ſ.vendit merces vl' ĩuſtũ pciũ:rõne dilatiõis tpis in ſoluẽdo pciũ:⁊ hꝫ in ſe rẽ illã intẽdebat ſuare in futuꝝ qñ tm̃ quãtũ vẽdit vl' plus ſperabat valiturã. Silr qñ reꝫ emit minꝰ iuſto:eo qꝫ anticipat tpꝯ ſolutiõis pciꝫ anqꝫ recipiat mercẽ:vt puta tpe verꝭ triticũ recolligẽdũ. Et hꝫ niſi dubiũ eſſet vtrũ plus minuſue ſit res illa valitura.de hoc ex̄ de vſurꝭ.c.in ciuitate.⁊.c nauigãti. Et de hoc diffuſe in zᵃ pte ſũ.ti.i.c.

Quartꝰ in campſiõibꝰ:⁊ fictis aſſecuratiõibꝰ.vt in cambijs q̄ dicũt p venetias:⁊ cambijs q̄ fiũt in romana curia ꝑ bullis:q̄ ſunt vere mutua cum vſura:⁊ cuꝫ ipemet ſibi ſatiſdatoꝛ ſimulatꝰ ⁊ verus mutuatoꝛ eſt.ar.14.q.ꝫ.c.plerīqꝫ.Et de hꝫ in zᵃ pte ſum.ti.i.c. Quitus i mutuis cũ expſſis lucri pactiõibus ſiue in pecuñia ſiue in operibꝰ ſiue in alijs q̄ pcio pñt eſtimari.ar.14.q.ꝫ.c.putãt.⁊ de hꝫ in zᵃ pte ſum.ti.i.c.

Manꝰ raptoꝛia eſt q̄ manifeſte rapit aliena manu violenta.i.raptoꝛia eripit pauperẽ.ſ.deus Thobi.15.⁊ hꝫ.5.digitos ſeu modos.

Primꝰ ꝯſiſtit in vſurpatis dñijs ciuitatũ:caſtroꝝ:⁊ villaꝝ:ex qbus omne emolumẽtũ qꝺ inde pcipit rapina ē.

Secũdꝰ eſt in talijs iniuſtis:qñ.ſ.dñs ciuitatis imponit collectas vltra debitũ ꝯſuetudinis vl' ſtatuti:ꝫ vitia indebita opaꝝ exigit:⁊ nõ ſoluit eis de laboꝛe:vl' ſi ciuitas eſt libera qñ nõ ꝑ rata imponũt ciuibꝰ:ꝫ nimis aliquos grauant.

Tertiꝰ eſt in pedagijs ⁊ gabellis illicitis:qñ.ſ.imponũt dñi terraꝝ vl' ciues noua pedagia ſine lnĩa pncipis.vl' etiã ſi antiquata:vl' noua cũ lnĩa non ſeruant vias ſuas cũ tñ poſſent.

Quartꝰ in latrocinijs terreſtribꝰ vl' maritimis:vl' pirratis:q diſcurrũt ꝑ mare pdando ex naufragio etiã i mare ꝓiecta ſibi accipe ad rapinã pertinet.vel etiã de repſalijs illicitis de qbus in zᵃ pte ti.z.c.

Quintꝰ in pſonis capiẽdis ⁊ vendẽdis q̄ libere ſũt ſeu xpiane.nã ⁊ ſi pagani vl' ſarraceni capti in bello iuſto efficiant ſui capientiũ.vñ ⁊ vendi pñt vt ſui:⁊ emi:nõ tam̃ xpiani. debet g̃ iſta reſtitui ſi pñt.vt dicit Aug.14.q.6.c.ſi res.de his habes in zᵃ parte ſum.ti.i.c.

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

Man⁹ furatoria eſt cū qs accipit oc culte aliena neſciēte dño. Apo. Qui furabaſ iā nō furet: ſʒ magꝭ opet manib⁹ ſuis. Fur videt opari manib⁹ alienis inquātū accipit lucꝝ de manibus alienis. ⁊ hec man⁹ hʒ. 5. digitos.

Prim⁹ eſt inuentoꝝ detentiōe: qñ. ſ. qs res alteri⁹ inuentas q̄ nō habent pro derelicto ſibi retinet. 14. q. 4. c. ſi qd. ⁊ de h̄ habes in 2ª pte ti. i. c.

Secūd⁹ eſt in illicita pſcriptiōe: qñ. ſ. qs pſcribit aliena mala fide. ſciēs. ſ. illa eſſe aliena: nec aliq̄ iuſto ti. habuiſſet. c. poſſeſſor. de re. iurꝭ. in. 6. de h̄ habes in 2ª pte ſum. ti. i.

Terti⁹ eſt in rei pignorate ꝯmodate vꝉ depoſite vſu. ſ. qñ dñs rei non cōſentit. ⁊ tenet de vtilitate inde habita ⁊ ſi amitteret ex culpa ſua tenetur reddē Ray. de h̄ in 2ª pte ſū. ti. i.

Quart⁹ in occulta reꝝ vſurpatiōe: ſiue h̄ fiat a filijs de reb⁹ parentū: ſiue ab vxore ō reb⁹ viri ipo neſciēte: ſiue a ſuis de reb⁹ dñoꝝ ſuoꝝ: a diſpēſatorib⁹ ō reb⁹ pionoꝝ ſuoꝝ: ſiue a diſcipul ō reb⁹ magroꝝ ſuoꝝ: ſiue ab extneis de reb⁹ alioꝝ: etiaʒ ſi h̄ facerent dando inde elemoſynas paupib⁹: niſi in extrema neceſſitate ꝯſtitutꝭ. 14. q. 4. c. forte. de h̄ in 2ª pte ti. i. p totū.

Quint⁹ in religioſa approꝑatiōe: qñ. ſ. religioſus aliqd recipit: vꝉ neſciēte plato ſuo: vꝉ alteri dat ꝓpinquo: vel extneo: vꝉ cū occultat: ⁊ vt ꝓpria retinet acqſita p eū: vꝉ data nō parat⁹ ſuperiori libē aſſignare. 12. q. i. c. nō dicatis: ⁊ de h̄ habes in. 2. pte ti. c.

Man⁹ bellatoria eſt vbi. ſ. rapiunt ⁊ furta ⁊ rapine: ⁊ ſacrilegia Manū ſuā miſit hoſtꝭ. ſ. bellādo ad omnia deſiderabilia. Deſiderabilia aūt ſunt blada pecuie edificia vaſa aurea tēpli: ⁊ alia ornamēta: ipm tēplū: ad qḋ miſit manū exercit⁹ Nabugodonoſor bellans coñ hieroſolimā rapiēdo: incēdendo ⁊ deſtruendo: ⁊ hec man⁹ hʒ quinqꝫ digitos ſeu modos vʒ.

Prim⁹ eſt cū dñs vꝉ cōitas aliqua aſſumit iniuſtū bellū. nā q ad h̄ ꝯcurrūt adiuuādo ꝯſulēdo coopando ō oib⁹ dānis illatis aduerſarijs etiā ſi nihil pueniret ad eos tenet ſatiſfacē. 14. q 5. c. nō ſane. in fine.

Secūd⁹ eſt q̄ tenet ō omib⁹ damnis ⁊ expeñ. q̄s patiūt ſb̄diti ſui q inuolūtarij ſūt: ⁊ coacti. nā vlt expeñ. q̄s faciūt aliqñ ab aduerſarijs debellant: ⁊ capiūt ipi ⁊ bona eoꝝ. Uarius eſt eni belli euent⁹. vt. c. ſi culpa. ex. de inlur. ⁊ dam. da.

Terti⁹ eſt ꝙ q hʒ iuſtū bellū ea q̄ capit ⁊ deſtruit: vꝉ hoc facere pmittit ſuis: ſic cōiter faciūt: ſatiſfacere tenet 23. q. i. c. militare bona aūt capta iuſte ab inimicis q̄ debent cōdiuidi occultādo: ⁊ retinēdo ſibi furat. 23. q. 5. c. dicat.

Quart⁹ ē cū iuſte bellās rapit bona eccl̄iaꝝ nō icaſtellataꝝ: aut bona clericoꝝ ꝯtrarie ptis: vꝉ etiaʒ viatores peregrinoſ: ⁊ alios innocētes. di. 86. c ſingulis.

Quint⁹ eſt qñ hñs iuſtū bellū ex ſua inertia: ⁊ craſſa negligētia ñ defēdit ſuos cū poſſʒ: ⁊ pcipue cū ē ꝯductus mercede ad bellādū: ⁊ ſilr cū poſſʒ debellare inimicos: ⁊ ſic finem facere guerre vt plus lucret ex duratiōe ꝓlij vꝉ ꝙ corrupt⁹ ab aduerſarijs ñ fidelit gerit nego⁰ tenet. ex ō iniur. ⁊

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

dam. da.c.ſi culpa. ⁊ de his oib⁹ ha
bes in 3ª pte ti.z.c.de bello.

Man⁹ dãnifica vſuratoria. dicit̃ ꝓuer.
16. Si man⁹ ad manũ fuerit nõ erit in
nocens man⁹: ⁊ qñ vna man⁹ nõ ſuffi
cit ad vnũ opus alia iuuat: ſic aliqñ ſi
vn⁹ nõ ſufficeret ad rapiẽdũ vl' furãdũ
vl' dãnificãdũ aliũ: ⁊ tũc adhibet ad
iutoriũ alter: ⁊ hec ẽ man⁹ ad manũ
adiũcta: ⁊ talis ꝗuis nõ ſit ꝑncipalis:
vl' nil ꝑueniat de rapina vel damno:
ad eũ tñ tenet̃. Et ꝗ nõ eſt innocens:
ſ; in cauſa: ⁊ hec h3.5.digitos: q ↄtinẽ
tur in hoc verſu

Juſſio.ↄſiliũ.ↄſenſus.palpo.recurſus

Prim⁹ eſt cũ qs mãdat fieri rapinã:
furtũ: vſurã: vl' aliud damnũ: ⁊ ex h'
ſequit̃ effect⁹ dãni: qđ al's non fuiſſet
factũ: talis tenet̃ inſolidũ etiã ſi nil ꝑ
uenit ad eum. Sic ⁊ tutor curator ⁊
ꝓcurator: ⁊ factor q ꝓ pullis: vl' pro
aliis faciũt ↄtract⁹ vſurarios tenent̃
ſi illi ꝓ qbus fecerũt nõ ſatiſfaciãt cũ
ſint ꝑncipaliores.

Secũd⁹ qñ ↄſulit: ita ꝙ ex illo ſequit̃
dãnũ qđ al's nõ fuiſſet factũ: talis etiã
tenet̃ inſolidũ etiã ſi nil ꝑuenit ad eũ.

Si aũt fuiſſ; factũ etiã ſine illo ↄſilio
⁊ aliqd plus factũ ẽ: ad illud plus te
net̃. Inno. ⁊ Hoſti.

Terti⁹ ẽ ↄſenſus.ſ.cooperatiõis: non
mẽtis tm̃: puta qñ vn⁹: vl' plures faci
unt aliqđ furtũ: vl' damnũ ſimil': ita ꝙ
vn⁹ nõ faceret ſine altero. tenet̃ glib3
inſolidũ. ſec⁹ cũ etiã ſine illo factũ fu
iſſet: tñ eũ al's ſe reperit ad damnifi
candũ: tũc enĩ tenet̃ ſolũ de damno il
lato ꝑ eũ q etiã eſt mediator ſcienter
alicui⁹ ↄtract⁹ fraudulẽti: vt ſenſales
tenet̃ tales de damnis.

Quart⁹ eſt palpo.ſ.cũ qs adulando
ſeu laudãdo aliquẽ đ furto: vl' đ dã
no.ſ.ꝙ ſit ſtrenu⁹ ex h' inducit eũ ad
faciẽdũ malũ q al's nõ feciſſet ⁊ idẽ ſi
detrahẽdo eũ ad h' inducit.

Quint⁹ eſt recurſus.i.cũ qs receptat
fures: ⁊ dãnificãtes: ⁊ ex h' ſequũt̃ dã
na. vl' etiã raptã rẽ cũ querit̃: ⁊ ipe oc
cultat ꝓpt̃ qđ nõ pt recuperare. Offici
alis etiã q pt ſine ſue ꝑſone ꝑiculo ob
ſtare: ne fiat dãnũ vl' rapina: vel ma
nifeſtare fures: ⁊ ablata: ⁊ nõ fac. te
net̃. h' Tho. Alb. Pe. Ric. in .4. di.15.
Inno. Ray. ⁊ Uul. đ his i 3ª pte ſũ.

Man⁹ ꝑticipatoria.ſ.de re furata vl'
vſuraria: ⁊ de h' pt itelligi illđ Jone
3⁰. Recedat vnuſqſq; ab iniqtate q̃ i
manu ſua eſt. ⁊ hec h3.5.digitos.

Prim⁹ eſt ꝑticipãdo de hi⁹ ꝑ dona
tionẽ. talis enĩ cui donat̃: cũ h' ſcit d3
reddere dño ei⁹ rẽ ablatã: donũ aũt
datũ ab vſurario cũ omĩa bona ſua
ſint obnoxia reſtõni tenet̃ etiã reddẽ
vl' ſibi: vel his poti⁹ qb⁹ vſurari⁹ ha
bet reſtituere.

Secũd⁹ eſt ꝑ victiationẽ. familia enĩ
raptoris vl' vſurarii: vel vxor: vl' filii
q nõ hñt niſi de rapinis: vl' vſuris te
nent̃ ſatiſfacẽ de ↄſũptis: ſ; hñdo etiã
alia bona ↄmedẽdo: vl' vtendo reb⁹
male ablatis in ꝑma ſpẽ tenet̃ de eo
qđ ↄſumit. Ray.

Terti⁹ eſt ꝑ dotationẽ: filia enĩ q̃ do
tat̃ ꝑ eũ q nõ h3 niſi de vſuris: vl' al's
male ablatis: marit⁹ q h' nouit nõ pt
recipe dotẽ: ⁊ recepta tenet̃ reſtituẽ
creditorib⁹ ſoceri: ⁊ ipa etiã filia mor
tuo marito tenet̃ reſtituẽ dotes. Ray
de h' in 3ª pte ſũ.ti.i.c.

Quart⁹ eſt participãdo de re rapta

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

vel furata p̄ emptionē. q̄ enī emit talia ſcienſ: vł ignorātia facti craſſa tenet reſtituē cū īuenit dn̄m rei: vł pauperib⁹ erogare: ſi illū ignorat. Si etiā talia emit ꝓbabiliſ eſtimās eſſe vēditoris poſtea ſciēs fuiſſe ablata tenet nihilominꝰ dn̄o reddere ſi ↄgnoſcit: vł pauperib⁹ rē vł pciū erogare ſi nō īuenit. Ray. ⁊ ō h̄ in. z. pte ſū. ti. i. c.

Quint⁹ p̄ legatū: vł hereditationē. Intelligit enī hereditas deducto ere alieno. Heres ḡ vł legatari⁹ ei⁹ cuiuſ bona ſūt obnoxia reſtōni: vł ex ↄtractu vł ex q̄ſi maleficio furti: fraudis: ⁊ vſure: ⁊ hi⁹. vł q̄ſi omia tenent reſtituere de tali hereditate: vł legato ex̄ de vſurl. c. michael.

Man⁹ ſacrilega. vꝫ vſurpatio circa ſacra ⁊ eccl'iaſtica. Job. 15. Tendit aduerſus deū man⁹. i. ſacrilega. Hec eſt man⁹ ſacrilegi Nichanoris: quaꝫ extendit coñ tēplū dei ↄminat⁹ ipm̄ fundit⁹ deſtruē: ſꝫ ipō occiſo ſuſpenſa eſt ⁊ lingua auida Machabeo coñ templū z⁰ Machab. 15. ⁊ h̄ hꝫ. 5. digitos.

Prim⁹ eſt cū auferūt ſacra vt caliceſ ⁊ paramēta. cruces. reliq̄e ⁊ alia hi⁹.

Secūd⁹ eſt q̄n auferūt aliq̄: ⁊ ſi nō ſacra: tñ de loco ſacro: vt in eccl'ia: ⁊ de vtroq̄. 17. q. 4. c. q̄ſquis.

Terti⁹ eſt q̄n fit incendiū: vł effractio in loco ſacro. i. iniurioſe. tenet etiā ſatiſfacere: vel etiā inferūt alia damna eccl'ijs: vł pſonis eccliaſticl. vt exigendo gabellas ⁊ pedagia. ex̄ de cenſi. c. quāq̄. in. 6. aut imponēdo collectas. ex̄ de iiur. ⁊ dā. da. c. aduerſ⁹. aut faciēdo repſalias coñ pſonas eccliaſticas. c. ⁊ ſi pignoratiōes. ex̄ de iniur.

Quart⁹ eſt cū clerici male tractāt bona eccl'iaꝝ dilapidādo indebite: alienādo: in pōpas ⁊ laſciuias expēdēdo ↄſanguineos ditādo. iz. q. z. c. nullus ⁊ bona debita paupib⁹: vł clericl. vel reparatiōi eccl'ie ſbtrahēdo dꝫ reſtituere.

Quint⁹ cū ſbtrahūt legata fc̄a eccl'ijs. iz. q. z. c. q̄ oblatiōes. vł nō ſoluūt decie vbi ↄſueuerūt ſolui: vel cū non eſt legitie in bn̄ficio ↄſtitut⁹: ſꝫ p̄ intruſiōē vł p̄ ſymoniā: vel hꝫ aliq̄ꝺ impedimentū irregularitatl tenet enī fruct⁹ pceptos reſtituere. de reg. iur. li. 6. de his in. z. pte ſū. ti. i. c.

Man⁹ iniuſte iudicatoria. Beatus q̄ excutit manus ſuas ab omī munere. Iſa. zz. I. obſequij pecuie ⁊ laudis. p̄ munera enī frequent puertiſ iudiciuꝫ ⁊ hec man⁹ hꝫ. 5. digitos.

Prim⁹ eſt q̄n iudex ſeu quicūq̄ officialis dat iniuſtam ſniam ex certa ſciā q̄cunq̄ ō cā: ſiue odio: ſiue amore: ſiue corruptiōe pecuie: ⁊ talis tenet de omni damno ⁊ intereſſe pti leſe. Ray. ii. q. z. c. quatuor.

Secūd⁹ ē q̄n ex ignorāᵃ craſſa pfert iniuſtā ſniam. nō enī debebat ſe ponē ad id ad q̄ꝺ nō erat idone⁹ cū piculo alteri⁹: ſec⁹ ſi decept⁹ cōſilio aſſeſſoris q̄ putabaſ idoneus ex malitia: vel ex ignorātia craſſa male cōſulētis tūc tenebitur aſſeſſor parti de expenſis ſm̄ Ray.

Terti⁹ ē q̄n ex nōbili neᵃgligē ptulit iniuſtā ſniam. puta q̄ noluit laborare ad legendū in libris q̄ꝺ potuiſſꝫ inuenire: ⁊ videt etiā teneri: vt. c. ſi culpa. ex̄ de iniur.

Quāt⁹ q̄n accipit pecuniā p̄ iudicādo vł ñ iudicādo aut bñ aut male. Ray. etiā talē pecuniā ſibi retinere nō pot

ꝑ paupibus dare:vel reddere danti.
Quint⁹ cũ nõ vult iudicare: ⁊ dare ſniam ꝓut ꝑt ⁊ ꝯ:ne diſpliceat hñti iiuſticia:aut vt dãnificet ius habenté ⁊ talis tenet ſi ps poſtea amittat iu‑ ſtã cãm:vel ſi remittat penas:vel di‑ minuat iniuſte cũ nõ poſſit tenet cõi‑ tati ſi auxerit penaꝫ iniuſte tenet ei q ſoluit. Tho. ⁊ Ray. de his in 2ª pte ſũ.ti.i.c.

Man⁹ in iudicio iiuſte aſ‑ ſiſtoria. De h° ne iũges manũ tuaꝫ:vt ꝓ impio dicas falſũ teſtimoniũ. Exo. 23. ⁊ Iſa. 21. Eruite oppreſſũ de ma‑ nu calũniãtis. ⁊ hͨ hꝫ. 5. digitos ẜm ꝙ qnqꝫ gñ̃a hoiuꝫ ibi ꝯcurrũt. ſ. aduoca tus:iuriſcõſultus:actor: ⁊ ꝓcurator: teſtis ⁊ reus.

Prim⁹ g̊ ẽ aduocat⁹ q ſi ſciẽt aſſumit ad defenſañ. iiuſtam cãm obtinẽs victoriã cauſe de oĩ dã‑ no tenet aduerſario ſi cliẽtul⁹ nõ ſatiſ fecit. Tho. 2ª 2ᵉ. q.

Si v̊o nõ obti net tenet cliẽtulo de expeñ. qñ vꝫ di‑ xit ſibi cãm eẽ iuſtã cũ alˢ ille nõ liti‑ gaſſet. ꝑ ſi aſſumit cãm iuſtã: ⁊ ex craſ ſa ignorãtia:vl̕ nõbili negligẽtia per dit videt teneri cliẽtulo de dãno ſuo c. ſi culpa. ex̃. de iniur. ⁊ dam.

Secũd⁹ iuriſcõſult⁹ ſi ſciẽt ꝑ̃ſtat ma lũ ꝯſiliũ:vl̕ fraudulẽtũ:vñ ius hñs ꝑ‑ dit cãm ſiue ſit ille cui ꝯſulit: ſiue alt tñt de dãnis inde ſecutis. ſi v̊o fidelit ꝯſulit vt ſcit nõ tñt. vt. c. nemo ex ꝯſi lio. de regl. iurl. li. 6.

Terti⁹ ẽ actor ⁊ ꝓcurator q accuſat aliquẽ ſalſo crimĩe:vel petit indebitũ ſcient tenet de oĩ damno qᵭ inde re cipit etiã aduerſari⁹ de expeñ. Tho. 2ª 2ᵉ. q.

Quart⁹ eſt re⁹ ſi negat v̊itatẽ ð qua iuridice interrogat negãdo indebitũ pecuĩe tenet actori:negãdo aũt crimẽ vñ ſequit accuſatori mors:vl̕ mutila tio:vl̕ alia pena:vl̕ fatigãdo ſcienter appellatiõib⁹ vel dilatiõib⁹ tenet ad arbitriũ boni viri.

Quint⁹ teſtl ſi ex falſo teſtimoĩo ei⁹ ſcient facto actor vl̕ re⁹ incurrũt ali‑ qᵭ dãnũ iiuſte tñt talis inſolidũ. ex̃ ð iniur. c. ſi culpa. ⁊ ſi accipit pecuniã ꝓ teſtimonio ferẽdo etiã vere tñt il‑ lã pauperib⁹ erogare. 14. q. 5. c. nõ ſa ne. ⁊ de his oib⁹ in 2ª pte ſũ.ti.i.c.

Man⁹ fraudatoria. Iob. 31. in mani‑ bus meis nõ adheſit macl̕a. ſ. fraudis ⁊ hec hꝫ. 5. digitos ſeu modos.

Prim⁹ eſt in reꝫ qdditate. dũ. ſ. vna ſb̃a vendit ꝓ alia:vt vinũ liphatũ ꝓ puro. aurũ vel argẽtũ archimiatũ ꝓ puro: ⁊ hi⁹.

Secũd⁹ eſt in quãtitate. vt cũ dant diminute mẽſure vl̕ põdera. puta vn cie. ii. ꝓ libra. vl̕ in vaſis ð vino: oleo tritico: ⁊ hi⁹: vl̕ in cãnis de panno la neo lineo ⁊ hi⁹.

Terti⁹ eſt in q̈litate:vt cũ venditur res defectuoſa. vt vinũ:vel caro cor rupta ꝓ bona. aĩal vitioſũ ⁊ claudi‑ cans ꝓ ſano:nõ diminuẽdo de ꝑ̃cio: ⁊ multo graui⁹ eſſet vẽdendo rẽ no ciuã ⁊ ꝑiculoſam homini.

Quart⁹ eſt in ꝑ̃cij inequalitate. vt cũ vendit res plus iuſto ꝑ̃cio ꝙ valeat ſcient: vl̕ cũ multo min⁹ ꝑ̃cio emit qꝛ venditor nõ ꝯgnoſcit rẽ. vel qꝛ ducit maxima neceſſitate.

Quĩt⁹ ẽ in gabelle debite: ul̕ pedagĩj ſb̃tractiõe: vꝫ qꝛ occulte ĩtroducit reꝫ ad ciuitatẽ vl̕ aſſerit eẽ ꝓ alio: vl̕ mi norl quãtitatl. vt min⁹ ſoluat. hi oẽs tenẽt ſatiſfacere ẜm Tho. 2ª 2ᵉ. q.

⁊ Ray. de his omib⁹ habes in 2ª ꝑ-
te ſum. ti. i. c.

Man⁹ falſificatoria. Job. 5. Qui diſ-
ſipat cogitatiões malignoꝝ ne poſſit
man⁹ eoꝝ iplere qđ ceperunt manife-
ſtādo. ſ. falſitates eoꝝ. ⁊ hec hꝫ. 5. di-
gitos vel modos.

Prim⁹ eſt in ponderib⁹ ⁊ mēſurꝭ. fa-
ciendo falſas monetas: vel eis vtēdo
falſiſ: ⁊ diminutꝭ ĩ vēdendo ⁊ emēdo
mēſuris exceſſiuis tenet etiā talis de
damnis inde ſecutis illis talibus.

Secūd⁹ ē in falſis monetꝭ fabricādo
eas falſas: vľ incidēdo: aut falſatis ⁊
diminutis ꝓ legitimis ſciēter vtēdo
vltra peccatū tenet de dānis leſis.

Tertius eſt in bullis apľicis falſatis
vľ ꝑ ſbreptionē obtētis: cū. ſ. exꝑſſum
ē falſū ĩ ſupplicatiõe omiſſū illđ exꝑ-
mēdo: q̇ enarrato nō obtinuiſſet. Be-
neficiū. n. vľ gr̃a ſic obtēta nō valꝫ. vñ
tenet ſatiſfacere de emolumēto ꝑ ip-
ſas obtento.

Quart⁹ ē in inſtr̃is ⁊ ſcripturis falſi
ficatis vt teſtamētis in qb⁹ ſcribunt
legata aliť q̃ diſponat a teſtatore uľ
ſcripture ubi apparēt debita ⁊ caſ-
ſantur: ⁊ hi⁹.

Quint⁹ ē in falſis ꝑtubus: ut cū muli
er ꝯcipit ꝑ adulteriū uľ ſupponit ſibi
alienū partū q̇ tenet de oib⁹ q̃ cōſu-
mit fili⁹ putatiu⁹ de bonis mariti: ⁊
de his q̃ ut filio legitĩo ſibi de heredi
tate relinquerēt. c. ſi culpa ex̃ đ iniur. ⁊
de his in 2ª ꝑte ſum. ti. i. c.

Man⁹ ꝓditoria. de q̃ Chriſt⁹ Luce
22. Ecce man⁹ tradentis mecū eſt in
mēſa. Nō enī fit ꝓditio niſi ꝑ familia
res. ⁊ hec hꝫ. 5. digitos.

Prim⁹ eſt in caſtrꝭ: populis ⁊ terris
qñ. ſ. qs aufert a legitimo dño: ⁊ dat
ꝓditorie alteri q ibi ius non hꝫ. talis
tenet de omib⁹ dānis inde ſecutis.

Secūd⁹ eſt in ꝑſonis qñ quis tradit
dñm ſuū: uľ amicū in man⁹ inimici oc-
cidēdū: uel redimēdū: uel impediēdū
a negocĳs ſuis tñt illis ad oē intẽſſe

Terti⁹ in reb⁹: qñ pecuias: uel alia
bona ſui dñi: uel amici ꝓcurat deue-
nire ad man⁹ inimicoꝝ: aut cū aſſoci-
at ſe cū aliquo. ut ducat ad locuꝫ ubi
ſpolietur.

Quart⁹ eſt qñ ſecreta reuelat ſui dñi
uľ dānificat: uľ aduocat⁹ ſecreta cāe
quā defendit: aduerſario pādit: ut ſe
poſſit defendere tenet de dānis. ext̃
de iniur. c. ſi culpa. ⁊ đ his i. 2. ꝑte ſū.
ti. i. c. Quint⁹. ſ. cū qs utit inſidĳs
nō ſuando pacta ꝓmiſſa: etꝭ ſi eēt ho
ſtis: dūmō ⁊ ip̃e ei ſuat fidē ⁊ nō al̃s
ut. 22. q. i. c. noli.

Man⁹ ſymoniaca. Et de hac. 3. re. 12
Quicūqꝫ uolebat iplebat manū ſuaꝫ
. ſ. pecunia quā dabat: ⁊ fiebat ſacer-
dos. ⁊ hec hꝫ. 5. digitos.

Prim⁹ eſt accipē pecuniā: uel alia tē-
poralia pro ſacramentis aut benefi-
cĳs ꝯferēdis: uel collatis ꝑ moduꝫ p̃-
cĳ nō ꝑ modū elemoſyne: ⁊ talē pecu
niā retinē nō p̃t: ꝫ paupib⁹ dꝫ eroga-
re: uel eccľie: in cuius iniuriā data eſt.
Tho. 2ª 2ᵉ. q. 100.

Secūd⁹ accipē pecuniā apꝑciatiue ꝓ
alĳs reb⁹ ſacris. ut eccľĳs: altaribus
ꝯſecratis: aqua baptiſmali ꝯſecrata:
oleo ſācto: ⁊ reliquĳs ſanctoꝝ: ſepul-
turis loci ſacri iure ꝑ̃onat⁹: ingreſſu
religiõis ⁊ hi⁹. talis pecunia nō pōt
retineri: ꝫ opꝫ paupibus eā erogare:
uel eccľie ꝓ q̃ eſt ꝯmiſſa ſymonia.

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

Tertiꝰ eſt ꝓ ſpiritualibꝰ exercitijs: ⁊ ꝓ p̄dicando: orando: viſitando: eligē do: ↄfirmādo: a correptiōe deſiſtēdo curā aīaꝝ exercēdo: ↄſecrādo: ⁊ hiꝰ alia recipiēdo pecuniā exactiue: vł ꝑ tionalit̄: vł appciatiue: tenet̄ pauperi bus erogare: vł ecclie in cuiꝰ iniuriaꝫ data eſt: ſ ꝑ modū elemoſyne ſibi reti nere pōt ſic data.

Quartꝰ eſt qn̄ accipit bn̄ficiū ſimplex vł curatū: aut dignitatē ſymoniace: q2 tenet̄ reſignare: ⁊ fructus inde perce ptos reſtituē: etiā ↄſūptos deductis expen̄. factis in vtilitatē bn̄ficij illius etiā ꝓ fructibꝰ colligēdis.

Quintꝰ eſt de mediatoribꝰ ad ꝓcu randū offm̄: vł bn̄ficiū eccłiaſticū: vel aliqđ ſpūale. hi tenēt pecuniā ꝓpter hoc receptā pauperibꝰ erogare. Hᵉ oīa Tho. 2ª 2ᵉ. q. 100. Ray. ⁊ Inno. de his in 2ª pte ſum. ti. i. ꝑ totū.

Manus impeditoria. Eccłiaſtici. i2. Ue duplici corde ⁊ manibꝰ malefaci entibꝰ. i. impediētibꝰ bona alioꝝ: ⁊ hᵉ habet. 5. digitos.

Primꝰ eſt qn̄ qs impedit aliquē a cō ſecutiōe alicuius officij vł bn̄ficij: ⁊ ſi iā illđ erat ↄſecutꝰ: ⁊ poſſidebat: ⁊ in iuſte ꝓcurauit auferri ſibi tenet̄ ſatiſ facere in totū. Si vͦo nōdū erat cōſe cutꝰ ſ in via hn̄di tenet̄ ad arbitrium boni viri. Tho. ⁊ Ric. in. 4. di.

Secūdꝰ eſt qn̄ impedit fructꝰ ꝓuen turos alicuiꝰ agri vł vinee: videlicet effodiendo ſemina: deſtruēdo vineaſ arbores: ⁊ hiꝰ: q tenebit̄ ad quātum eſtimant̄ fructus in illo dubio ualitu ri. Tho. in. 4. Tenēdo etiā colūbari as: ⁊ nō ſufficiēt paſcēdo colūbos: vn̄ dannū inferūt ſemibus vł fructibus tenēt de dānis. Pe. de pal. in. 4.

Tertiꝰ eſt de his q faciūt ſtatuta vel capitłā: ne vſure ſolute poſſint repeti uel ꝙ poſſint hoīes cogi ad ſoluendū ⁊ q iudicāt ſm ea: uł etiā ſine ſtatutꝭ dāt ſniam ꝙ ſoluāt̄ uſure: uel ſolute nō repetāt̄. hi tenēt ad reſtituēdū eaſ ſi uſurarij nō reſtituāt. Impediūt eniꝫ reſtōnem. ii. q. 3. c. q cōſentit.

Quartꝰ eſt de his q dāt lr̄as emuni torias debitoribꝰ iiuſte ne poſſint co gi a creditoribꝰ ad ſoluendū eis cum poſſint. hi tenēt illis de illis damnis.

Quintꝰ eſt de iniuſte impediētibꝰ ne qs poſſit exequi negocia ſua honeſta occultādo inſtr̄a uel ſcripturas ꝑ q̄ manifeſtat̄ ius ſuū: uel impediētes ne qs accedat ad iudicē eccłiaſticū in cā q̄ p̄t ubi ſibi faciet iuſticiā: uł alr̄ iniu ſte ⁊ malicioſe ſe impediēs iter ſuam ad iudiciū uł ad negocia ſua: unde re cipit damnū. ⁊ de his tenet̄.

Manꝰ luſoria. de qua pōt intelligi il lud Iob. 3i. Si. i. nō oſculatꝰ ſū manū meā in abſcondito. Luſor eni cū vincē attribuit manꝰ induſtrie. unde aliqn̄ oſculat̄ eā. ut cām lucri: ⁊ hec habꝫ. 5 digitos.

Primꝰ cū decipit̄ in ludo: vꝫ ꝑ falſos taxillos: aut cartas dicēdo mēdaciū ⁊ ſic vincit: tn̄t eni reſtituē đ p̄cepto.

Secūdꝰ eſt qn̄ uincit alijs q alienare nō pn̄t. ut ſūt ſui: filijfamilias. p̄cipue pupilli: uxores: religioſi: ⁊ hiꝰ. hͦ opꝫ reſtituē illis q hn̄t curā illoꝝ.

Tertius qn̄ uincit ei queꝫ induxit ad ludēdū mł'ta īportunitate: cū nō uellꝫ ludē: vł uolentē a ludo recedē inuitū detinet: tenet̄ reſtituere.

Quartus qn̄ uincit ī loco ubi ꝓhibet̄

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

ludus: ⁊ p leges mandat fieri reſtō: q̄ nec p diſſuetudinē ſunt abrogate: ⁊ tūc etiā tenet reſtituē pdenti ſm Tho 2ª 2e. q. Ric. in. 4. Ray. Innocen. ⁊ alios.

Quintꝰ eſt qn̄ vincit in locis vbi nō ꝓhibet ludꝰ: vl ſi ꝓhibet: leges ſunt abrogate p ꝯtrariā ꝯſuetudinē: ⁊ tūc dꝫ paupetibꝰ erogare. Utrū vō nō de neceſſitate vl de honeſtate: vide i 2ª pte ſum. ti. i. c. de ludo. vbi plene.

Manus locatiōis ⁊ ꝯductiōis vitiatoria. de hac deutro. 22. Uidebit q̄ i firmata ſit manꝰ. i. deficiēs opꝰ in locando ⁊ ꝯducēdo: ⁊ h̄ hꝫ. 5. digitos.

Primꝰ qn̄ qs locat alteri rē vitioſam ſciēs: vt equū claudicātē: vl domum ruiturā: q tenet d̄ damno inde ſecuto illi tali.

Secūdus eſt qn̄ nimis nōbilit exigit pciū de re locata: domo: agro: veſte: ⁊ hiꝰ: ul qn̄ aufert ab eo rē locatā ſine cā rōnabili añ tps ꝯuentū. tenet. n. ei de damno. Ray.

Tertiꝰ qn̄ ꝯducit qs aliū ad opandū nimis paruo pcio nōbilit: vl debitam mercedē nimis tardat dare cū pt. vn̄ ille recipit damnū: vl loco pecuīe debite dat ſibi res q̄s oportet eū vendē minori pcio q̄ dꝫ habere.

Quartꝰ ſi ꝯductꝰ ad operā ex feſtinātia vl negligētia nō fidelit ē operatꝰ ⁊ bn̄. vn̄ ſeqt damnū ſue rei.

Quintꝰ qn̄ male tractauit rē ſibi locatā vt domū vl agꝝ pmittēdo deſtruere vt equos boues: ⁊ hiꝰ nimis fatigādo ⁊ hiꝰ. tenet talis de hiꝰ damnis ad arbitriū boni viri. Ray. in ſū.

Uaſallus aūt q bona q̄ hꝫ in feudum a dn̄o male tractat ex malitia vel negligētia tenet de dānis: ⁊ de his in 2ª pte ſum. ti. i. c.

Manꝰ turpit lucratoria: de q̄ Iſa. i. dn̄s ait Manꝰ veſtre plene ſūt ſāguine. i. turpibus lucris. ⁊ hec habet. 5. digitos.

Primꝰ eſt lucꝝ ex opere carnali. vt meretricio: lenocinio: ꝯcubinatu: adulterio ⁊ hiꝰ.

Secūdus eſt ex arte vel actu ꝓhibito lucrari: vt ex arte mutuādi: vl faciendi taxillos: cartas: fucos: torneamēta: hiſtrionatu turpi ſuiēdo vario i numerādo pecuniā ad vſurā: ⁊ ſcribēdo: ⁊ hiꝰ. in faciēdo indiuinatiōes incantatiōes: ⁊ hiꝰ: in ſcribēdo inſtrā in fraudē vſuraꝝ.

Tertiꝰ eſt lucrādo tpe ꝓhibito vt diebꝰ feſtiuis vēdēdo ⁊ emēdo ſine neceſſitate: ſcribēdo: vl alia opa ob lucrū faciēdo.

Quartꝰ ē negociari i locis ꝓhibitis. vt in eccl̄ijs vēdēdo: ul emēdo: ul etiā mittēdo ad terras ſarracenoꝝ ul portādo arma: ul lignamia: ul uictualia: ⁊ quecūq̄ mercimonia ſine lnīa pape tenet illud qd̄ lucratꝰ eſt ⁊ tantūdē de ſuo mittē in ſbſidiū terre ſancte.

Quintꝰ eſt ex intentiōe mere cupiditatis uacare negociatiōi: uel intentiōe introducēdi cariſtiā. hi oēs debēt acqſita pauperibꝰ erogare: magl. tn̄ ex honeſtate ⁊ ꝯſilio q̄ ex nccītate. 14. q i. c. q hētis. ⁊ d̄ his i. 2. pte ſū. ti. i. c.

Manꝰ detractoria pſ. Erue. ſ. deꝰ d̄ manu canis. i. detractoris aīam meā ꝫ. i. uitā. puer. 8. Mors ⁊ uita in manibus detractorie lingue. ⁊ hec habꝫ. 5 digitos.

Primꝰ ē cū qſ accuſat aliquē d̄ falſo

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

⁊ cõuict⁹ de crimie ɔdemnat̄. talis ei tenet̄ ſatiſfacẽ. nõ qdem detegẽdo falſitatẽ: poſtq̄ eſt punit⁹ reus qꝛ ſibi imminet periculũ pſone ⁊ illi iam puito nõ ſatiſfaceret: ſ alit̄ ad arbitriũ boni viri añ ſatiſfacẽ dʒ q̄ puniat̄: debʒqꝫ detegere falſitatẽ: vł deſiſtere ab accuſatione.

Secũd⁹ ẽ qñ ex iudiciũ ifamat aliquẽ de crimie ſciens nõ eſſe veꝛ: vel neſciens ſi eſt veꝛ: ⁊ tenet̄ illis qbus dixit declarare ſe falſũ dixiſſe: niſi ſibi ex h̄ immineret magnũ periculũ vite: ⁊ hu⁹nam tũc aliter put põt dʒ ſatiſfacere vel cũ libellos famoſos ſuper crimie de eo cõponit: vel cantilenas: quod peius eſt.

Terti⁹ qñ aliqð crimen cõmiſſũ vere ab alio auget aliqd aliud notabile: qð eſt falſũ. vt cũ dicit ſe: vel aliũ turpia colloqa: vel geſtus habuiſſe cum aliq̄: ſ etiã carnalẽ copulã: vel etiam cũ alij dicũt de eo turpitudinẽ cũ aliqua agere tacet ſtudioſe: vel aliq̄ ſigna facit vt credãt veꝛ eſſe qð nõ eſt ⁊ talis tenet̄ ad declarãdũ falſũ eſſe.

Quart⁹ eſt cũ dicit aliqð crimen alteri⁹ referẽs ſe audiſſe qð occultũ eſt ⁊ ignorat̄ ſi eſt veꝛ: ⁊ talis quõ ſatiſfacere debeat: hẽs in. c. ſe. §. 3.

Quint⁹ eſt cũ dicit crimẽ alteri⁹ vere ppetratũ: ſ occultũ: ſ talis dʒ etiã famã reſtituere put põt: vł etiã cũ dicẽ ɔtumeliã in penitentia alioꝛ: ⁊ talis dʒ petere veniã: vł aliter ſe cum eis recõciliare.

Manus pſone leſoria. Mich. 7. Vir frẽm ſuũ venenatũ ad mortẽ maluʒ manuũ ſuaꝛ dicũt bonũ. ⁊ hec habet quinqꝫ digitos.

Prim⁹ eſt auferẽdo vitam occidẽdo aliũ iniuſte. i. ex iudiciũ ordinarium: ⁊ talis tenet̄ put dicet̄ in. c. ſe. §. i. de damno inde ſecuto.

Secũd⁹ ẽ mutilãdo mẽbꝛ iniurioſe: ⁊ tũc de expẽſa in medicis: ⁊ ð lucro pdito: ſi ex mutilatiõe nõ põt laborare

Terti⁹ eſt vulnerãdo: vł pcutiẽdo cũ ſcit tollẽdo ſoſpitatẽ: ⁊ tũc ad damna inde ſecuta ei.

Quart⁹ incarcerãdo: ⁊ ſic tollẽdo ei libertatẽ: qð faciẽdo abſqꝫ rõnabili cã tenet̄ de damno qð inde ſequit̄. ſecus ſi facit qꝛ ei eſt debitoꝛ. vt ſibi citius ſoluat.

Quint⁹ cũ mittit in exiliũ: vel cõfinia iniuſte: ⁊ p hoc aufert ei patriã: ⁊ oẽ damnũ qð inde recipit qð cõit̄ ẽ multũ: ⁊ tenet̄ ei ſatiſfacere.

Man⁹ aiaꝛ pdatoria: ⁊ ð hac ſap. i. Impij manib⁹ ⁊ vbis mortẽ accerſiunt: ⁊ hʒ. 5. digitos ſeu modos.

Prim⁹ eſt qñ volẽtes ingredi religionẽ ad ſuiendũ deo aliqs reuocat: vel iã ingreſſũ pſuadẽdo educit: tenet̄ h̄ illũ reducere quãtũ in eo eſt: vł ſe: vł aliũ ponẽ in religiõe ſm Pe. de pal.

Secũd⁹ qñ qs pſuadet alicui aliqð crimiale blandiendo: vt decipiat: ⁊ multomagl qñ qs aufert alicui vginitatẽ ex mrimoniũ: ⁊ dʒ eã ducẽ i vxorẽ: uel eam dotare ſi põt. ð hoc infra.

Terti⁹ eſt qñ qſ ſuo ſmone trahit ad erroꝛẽ fidei: vt faciũt heretici diſſeminantes falſã doctrinã: ⁊ hi tenentur reuocare.

Quart⁹ ẽ cũ plati vł pꝛeſſamilias ex ſua negligẽtia pmittunt ſuũ gregem pire nõ corrigentes: ⁊ admonẽtes: ⁊ multo plus cũ ſuis mal' exẽplis eos

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

ad mala ꝓuocāt. tenet enim eos cor
rigere. z. q. i. c. ſcelus.

Quint⁹ cū hoīes ſuis prauis actib⁹ alios ſcādalizāt: vt mulieres ſuis or/natib⁹: ⁊ aliȷ̄ tripudiȷ̄s ac ludis rixis ac blaſphemiȷ̄s: ⁊ hi debēt ſatiſfacē pnīa ⁊ bonis actib⁹ edificādo q̄s ꝓrius ſcandalizauerāt.

Capitulū zᵐ de reſtōnibus: in quo oſtendit quid quātū: ⁊ qbus ſit reſtituendum: ⁊ quo ordine.

Circa aūt ipam reſtōnem ſunt octo videnda: q̄ in h̄ verſu cōtinentur.

Quis: qd: vbi: per q̄s: cui cur: quō: qn̄. Et q de pmo dictū eſt ſ c. i. §. z. ⁊ ſe. ideo pmo omiſſo vidē/dū eſt de aliȷ̄s. Quantū igit ad zᵐ. ſ. qd ſit reſtituēdū ⁊ quātū. Sciēdū q ablatū ſi pt. i4. q. 6. c. ſi res. ⁊ ſi eſt aliqd fructificās etiā fruct⁹ eius: vl' alit ſatiſfaciendū: qn̄ id reſtitui nō pōt. ꝯ ꝓ hi⁹ declaratiōe ſciendū q damnū pōt quadruplicit inferri.

Primo quo ad aīam auferēdo ei virtutes infuſas ⁊ morales.

Secūdo quo ad corp⁹ inferēdo ei leſiōes corporales.

Tertio q̄ ad honorē ⁊ famā p vitu/peratiōes verbales.

Quarto q̄ ad ſbam per actiōes criminales.

Quātū ad pmū nōndū eſt q q̄uis nemo poſſit eſſe cā ſufficiēs peccati alterius: nec p ꝯns ei auferre v̄tutes directe: ⁊ efficacit: q volūtas cogi nō pt vbi ꝯſiſtit peccatū: ꝓpt qd dic Amb. Nō eſt q cuiq̄ noſtram aſcribamus erumnā. nemo enī tenet ad culpā: niſi ꝓpria volūtate deflexerit. i5. q. i. c. nō eſt. Pōt tamē aliqs eſſe alteri occaſio magna peccati. ⁊ decretalis dic Qui occaſionē damni dat damnū q̄z dediſſe videt. c. ſi culpa. ex de iniur. ⁊ dā. da. Pōt aūt aliqs eſſe occaſio damni alteri⁹ q̄druplicit. Primo v̄bo ſuo inducēdo aliū ad peccatū: ⁊ ſic q inducit aliū ad malū ſuadēdo ꝯſulēdo: pcipiēdo: id qd eſt mortale: eſt occaſio pditiōis illius. q p hoc auferunt illi grā ⁊ v̄tutes ab aīa. Vn̄ Aug. ſi fra/tri tuo male pſuades: occidis. ſ. illū q̄ ad aīam. de pe. di. i. c. noli. Et tal' dā/nificās ſm Sco. in 4. tenet reſtituē/re damnū mō ſibi poſſibili. ſ. inducendo eū efficacit ad pniam: ⁊ ad v̄tutes ſiue act⁹ v̄tuoſos: ⁊ ſi ſola inductio p v̄ba nō ſufficit: q facili⁹ eſt puertere q̄ ꝯuertere tenet quātū pōt p orōnes ſuas ⁊ ab aliȷ̄s ꝓcuratas: ⁊ p alioꝝ ſuaſiōes efficaces. dū tn̄ illis nō ꝓdat pccm occultū pdicti.

Quātū ad zᵐ. ſ. reuocādo aliquē a meliori ꝓpoſito fit h̄ damnū alteri cū reuocat eū a religiōe in q̄ pfecti⁹ viuitur q̄ in ſeclo: ⁊ talis dānificās tn̄ ipſū reuocatū ab eo reducē ad ingreſſū vl' reuerſiōē ad religiōē. Nā ſm Pe. de pal. in. 4. nō ſolū ille q iducit ꝓfeſſū ad egreſſū religiōis tenet ad inducēdū ipſū ad ingreſſum religiōis vl' ad reuertēdū: ſ etiā q retrahit illū q volebat ingredi: nec tn̄ intrauerat tenet inducē ad ingrediēdū: q ſi ille nollet intrare: tenet aliū eque idoneū ꝓcurare. qd ſi nō poſſit: tenet ipſe intrare. quod intelligens Ray. ordinis pdi. qui auerterat quēdā ab ingreſſu

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

religiōis:poſtea ꝑ eo intrauit:nō eſt
ꝙ abſtulit dño ſeruū ſuū nouitiū:vel
intraturū. Hec Pe. Sed Sco. dicit
hoc eſſe verū de obligato ad religio
nem obligatiōe ꝓfeſſiōis:nō autē de
eo qui erat diſpoſit⁹ ad intrandum:
nec dum intrauerat. Nō diuerſitatis
eſt ꝙ intereſt inter habere ⁊ ꝓpe eſſe
habere. vnde nō tenet ad tantā reſti
tutionē religiōi:ad quātā teneret ſi
fuiſſet in religiōe:ſ; tenet ad aliqualē
reſtōnem. ſ. aliqualē inductiōem illi⁹
vel alteri⁹ equiualētis ad ingreſſū re
ligiōis. hec Sco. Idē videt dicendū
de eo q auertit nouitiū religionē iā
ingreſſum aīo pmanēdi ſic de ꝓfeſſo:
nā talis obligat religiōi ſaltē in gñe.
⁊ h intelligendū ē ſi retraxerit illū in
tentiōe damnificādi religiōē. tūc eni
tenet religiōi. Si aūt h fecit intentio
ne ꝯſulendi ꝓprie vtilitati ſine fraude
nō tenet religiōi:q̄ ad eū qui nōdum
intrauit:ſ; ipi pſone quā retraxit per
ſuaſiōib⁹:⁊ aliis bonis ſpiritualibus
ad equiualētiā eoꝝ in quib⁹ damnifi
cauit. Si aūt qs auertēt aliquē a reli
giōis ingreſſu non ſimplr̄ ſ; ab ea vbi
diſſolute viuit intendēs ꝓuidere ſalu
ti illi⁹ in nullo tenet. ar. xx. q. v. de oc
cidēdis. Et ex his pꝫ ſm Jo. de rip. i
q̄dā tractatu de ꝯtractib⁹ qd dicēdū
ſit de his q ſcholares retrahūt ⁊ ſb
trahūt doctorib⁹ cū qbus audiūt. ꝙ
aut h faciūt in odiū doctoꝝ:vl volen
tes ſibi ꝓuidere:vl aliis ꝓuidere vel
volētes ſcholarib⁹ ꝓuidē. Si p̄ mō
aut ſbtrahit ſcholarē q iā intrabat
ſcholas:⁊ tūc tenet doctori ad reſtō
nē ſalarii ⁊ honoris ſibi ſbtracti. Si
etiā doctoꝛ cui tal' ſbtrahit ſit melioꝛ
q̄ ille cui eum ꝓcurat tūc tali p q̄to
vtilitatē ſcīe ſibi ſbtraxit. Si autem
nōdū ſcholas intrauit:ſ; intrare diſ
ponebat:nō tū tenet:lꝫ obliget ſcho
larē inducē vt redeat ad p̄ᵈᵐ. Si aūt
h facit volēdo ſibi ꝓuidere:puta eſt
doctoꝛ:⁊ vult ſibi de ſcholis ꝓuidē
ſi hoc ſine fraude fecit:⁊ ſcholaris nō
dū ſe dedēit alicui doctori nō credo
eū in aliquo obligari cū cuilibꝫ ſit lici
tū mō licito ⁊ debito ꝓcurare vtili
tatē ſuā:aliꝰ non credo ſibi licere. Si
aūt hoc facit volēs aliis ꝓuidere ſicut
qñ ſcholaris alicui⁹ doctoris ſbtrahe
re conaret ſcholares aliis doctorib⁹
vt intrēt cū doctore ſuo:in hoc ſoluꝫ
honorē ⁊ vtilitatē ſui doctoris in
tēdēs ſi ſbtrahat intrantē cū alio do
ctore credo ipm obligari:niſi forte il
li⁹ doctoris cui ſbtrahit eū inſufficiēs
⁊ ſcholaris aliq̄ua ſpeālis cura q̄ ſibi
tenet excuſet. Si aūt retrahat intra
re volentē cū ex h nullū ius doctoris
ſit acquiſitū:⁊ h facit ſine fraude nō
credo eū doctori in aliquo obligari.
Obligat aūt ſcholari:ſi eū retrahat
ne audiat meliorē. Si aūt hoc facit
vtilitati ſcholaris volēs ꝯſulere:⁊
ſup h a ſcholare reqſit⁹ ꝯſulit ꝙ audi
at aliū doctorē meliorē bñ facit. Et
dicta i his caſib⁹ ſūt ceteris parib⁹ in
telligēda. iſte enī caſus eſt ita variis
mōis circūferētialis ꝙ vix pōt dari
certa regula. hec ille.

Quātū ad ꝫᵐ. ſ. damnificādo alios
ſuo malo exēplo:ſic ſcādalizāt plati
ſbditos ſuos pōpis ⁊ laſciuiis:⁊ aliis
mal' morib⁹ ſuis. Mlieres ſuis ſupflu
is ornatib⁹:⁊ fucis:⁊ tripudiis ⁊ aliis
maifeſte peccātes ⁊ pcipue qñ h ītēdūt

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

vel ꝯtemnūt ſeu paruipēdūt ſcādalū alioꝝ: ꝓpt qꝺ alij ruūt in diuerſa vitia. de qbus in euāgelio. Ue mūdo a ſcādalis ꝛc. tales tenent ad ſatiſfaciendū bonis exēplis manifeſtis: nō autē tenēt ob hꝯ ad aliquā publicā penitentiā vt dicit Alb. ſꝫ ad edificandū alios bonis exēplis maīfeſtis: ſicꝫ ſcandalizauerūt p mala manifeſta.

Quātū ad 4m. ſ. de ſeducēte v̄ginē: ꝛ corrūpente ext matrimoniū. dicit Exo. zz. Qui ſeducit virginē: ꝛ dormit cū ea: dotabit eā: ꝛ habebit eam vxorē aut reddet ei iuxta modū dotis quā v̄gines ſolēt accipē. Dānificauit enī talis illā in caſtitate v̄ginali auferēdo ei theſaurū irrecuperabilē vn̄ tenet ei ſaltē ad reſti. caſtitatꝭ ꝯiugalis accipiēdo eā i vxorē: vl' dotādo Et ſi qdem ꝓmiſiſſꝫ eā ducere i vxorē tenet ad hꝯ: etiā rōne ꝓmiſſionis. niſi eſſet nimis diſparis cōditiōis. Unde fraus potuit dephēdi: ꝛ tūc ſatiſfaciat ad arbitriū boni viri: ꝛ idē fortiꝰ qn̄ violentauit eam. Quāuis aūt pceptū legꝭ moſayce allegatū ſit iudiciale ꝛ inquātū hꝯ nō obliget: tn̄ inquātū ſūptum eſt p ſtatuto ab eccl'ia: vel aliqua ciuitate obligat: ſicꝫ patꝫ ex de iniur. ꝛ dam. da. c. i. ꝛ. c. ſe.

De ſecūda damnificatiōe: q. ſ. fit corpori p leſionē aduertendū eſt ꝙ quatuor modis ꝯtingit. ſ. p occiſionē. per mutilationē. p pcuſſionē. per incarcerationē. Si g̊ fiat damnū pmo modo ſm Sco. pt ſatiſfacē ſuſtinēdo penaꝫ talionis a iudice. nō aūt a ſe. nec etiaꝫ tenet iudici ſe offerre: ſꝫ captū nō licꝫ ſe defendē: aut carcerē infringē: ſꝫ inuenta oportunitate licet fugere ſm Tho. ꝛ Hen. ꝛ ꝯdemnatꝰ dꝫ patient mortem ferre. Eſt ꝛ aliꝰ modus ſm Sco. ſibi vtilis ad ſatiſfaciēdū q̄uis ad hꝯ nō teneat neceſſario. vt. ſ. exponat uitā ſuāin cā iuſti belli: vt cōtra inimicos fidei ꝛ eccl'ie p reſtōne ſeu ſatiſfactiōe fiēda illi cuiꝰ vitaꝫ abſtulit Sꝫ ſi nec hꝯ vult facē tenet ad ſatiſfactionē ſpūalē p aīa occiſi. vt ad faciendas elemoſynas p eo: vl' ad ſumendū aliquā pegrinatiōeꝫ ad limīa aplorū vl' ſancti Jacobi ꝛ hiꝰ p aīa eius: ꝛ pcurādo alioꝝ orōnes inquātū pt nec hꝯ ſufficit. Sꝫ ſi interfectꝰ habuiſſꝫ aliqs: vt patrē ꝛ matrem filios: ꝛ hiꝰ operibꝰ manuū ſuarū tenet interfector omibꝰ illis ad tm̄ quātuꝫ illis abſtulit ſbdn̄ p occiſionē eiꝰ. Inſup occiſor tenet placare leſos quantū pōt. Hec Sco. Quātū ad 2m. ſ. de mutilatiōe dicit idē Sco. ꝙ p hiꝰ nō eſt ſtatuta aliqua pena in eccl'ia: niſi pecuniaria: ꝛ iſta dꝫ reſpōdere nō ſolū damno qꝺ quis intulit p mutilationē p toto tpe quo vſurꝰ eſſet qs membro abſciſſo: ſꝫ etiā expēſis appoſitis in curatiōe. vt hꝛ ex de iniur. ꝛ dam. da. Et vltra hꝯ tenet ad placationeꝫ leſi quātū in ipo eſt ꝛ ꝯſolatiōeꝫ ipiꝰ afflicti q afflictio ppetua ē. Plus etiā ponderāda eſt mutilatio pauperis: ꝙ diuitis: ſi magꝭ egebat pte abſciſſa ad uictū neceſſariū. puta ſi abſciſſa eſſet manꝰ dextra ſcriptori: q ꝺ illa arte viuebat: tūc enī magꝭ tenet. Quātū ad 3m videt deū optie impoſuiſſe ſatiſfactiōeꝫ. ſ. in leſiōe: vel pcuſſione: vel vulneratione corporali. Exo. zi. vbi dr̄. Si rixati fuerit viri: ꝛ pcuſſerit alter ꝓximū ſuū lapide: vl' pugno

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

⁊ ille mortuꝰ nõ fuerit. ſ; iacuerit ĩ le-
cto: ſi ſurrexerit ⁊ ambulauerit ſup
baculũ ſuũ: inocens erit q pcuſſerit. ſ.
a mortis pena ſuſtinẽda. ita tñ ꝙ ope
ras quas interim. ſ. neglexerit impe-
ditus pcuſſura: ⁊ impenſas in medi-
cos reſtituat: cui pene addẽda eſt re-
cõciliatio quãtũ in eo eſt. Quãtũ ad
ſatiſfactionẽ de. 4. leſiõe. ſ. incarcera-
tiõe: vl' detẽtiõe: ſciẽdũ ꝙ vltra recõ
ciliationẽ ⁊ veniã petitã leſo fiet ſa
tiſfactio iiurie. put ſapiẽs determia
bit ⁊ ſi leſus plus vellet exigere ꝙ̃ de
beret: ad illud plus ñ tenet ledẽs. vt
illũ recõciliet hec Sco. ſ; beatꝰ Tho.
in ſum. ⁊ in. 4. dicit ꝙ in omibꝰ dam
nis vbi nec in ſe nec in equalenti pt fi
eri reſtõ. vt ĩ mutilatiõe mẽbri ⁊ hꝰ
ſatiſfactio fiet p recõpenſationem ad
arbitriũ boni viri. Idẽ Aul. ⁊ ꝙ tale
exiliũ reputat vt qdã carcer in iure:
iõ q mittit aliquẽ in exiliũ: vl' ad cõfi
niũ qd eſt exiliũ ad tps iiuſte. tã ipe
ꝙ omẽs hꝰ cã dantes auxilium aut
cõſiliũ efficax ad hoc tenet exulãti de
omni damno inde ſecuto ex hoc ad
ſatiſfactionẽ. ar. ex de homici. c. ſicut
dignũ. ⁊ ii. q. 3. c. q cõſentit.

no De tertia damnificatiõe. ſ. in fama: ⁊
honore. ſciẽdũ ꝙ. 4. modis pt ↄtingẽ
. ſ. p ↄtumelie illationẽ. p detractionẽ
p detractiõis ab aliis facte recitatio
nẽ. p veritatis negationẽ cũ quis ac-
cuſat iuſte. Quãtũ ad pmũ dicit qs
ↄtumeliari alteri: ſeu ↄtumeliã ĩferre
cũ puatim ei vl' corã aliis in faciẽ dic
ↄtumeliã importantẽ nõbilẽ defectũ
culpe. vocãdo eũ latronẽ: lenonẽ: p-
ditorẽ: adulterũ: ⁊ hꝰ. vl' cũ dicit vba
exprimentia defectũ nature. vt cũ dicit
intẽdẽs inde iniuriari. vt vocãdo eũ
ſtrabonẽ: vel illegitimũ: ⁊ hꝰ. qd p
prie dicit ↄuitiũ. Qñ igit qs hoc fa
cit aio iniuriãdi vltra offenſam mor
talem tenet ſatiſfacere pmo leſo: ⁊
ipm placare quãtũ pt petẽdo veniã
vel alio mõ. ⁊ hoc in puato: vel publi
co ſm ꝙ ipſe puatim vel publice iniu
riam intulit ſeu ↄtumeliã. nã ſi in pu-
blico ↄtumeliã intulit: ⁊ hoc ↄtumeli
atus requirit vt in publico veniã pe
tat tenet ad hꝰ. Et ſi in ipa ↄtumelia
aliqd crimiale falſo expſſit tenet co-
rã illis q hoc audierũt exprimere ſe fal
ſum dixiſſe. Aug. vbi peccatũ inortuũ
fuerit ibi moriat. z. q. i. c. ſi peccauerit
verũ ſi platus ſbito pr filio: vir vxori:
magr diſciplo: dñs ſuo dicit vba cõ
tumelioſa faciẽs hꝰ ex correctiõe nõ
tenet petere veniã a tali ſm Augl. in
regula dicẽte d platis. Si ipi moduz
vos exceſſiſſe ſentitis: nõ a vobis exi
git vt a nobis ſbditis veniã poſtule
tis. &c. Sz ſi hꝰ facet multũ iniurioſe ⁊
liuore vindicte. tũc teneret platꝰ ſb-
dito petẽ veniã: ⁊ recõciliare leſum
ſm Rap. verũ ſi ↄtumeliã recipiẽs in
vbis pꝰ ↄtumeliã ſi domeſtice ↄuerſa
tur cũ ↄtumeliãte ⁊ familiarit vr oñ-
dere ſibi remiſſã iiuriã: ⁊ recõciliatũ
fore: ⁊ ↄñt nõ teneri al' ad peteñ. veni
am ſm Durañ. in ſũ. Quãtũ ad 2ᵐ
damnũ. ſ. p detractiõez: hꝰ ↄtigit fie
ri pncipalit duobꝰ modis. Primoᵒ
imponẽdo alicui falſũ crimen verbo
cantilena: vl' famoſo libello: ⁊ tal' te-
net illis corã qbꝰ detraxit declarare
ſe falſũ dixiſſe. ꝙ tũcũꝙ ei exide exur
gat erubeſcẽtia ⁊ ↄfuſio: niſi ex hꝰ imi
neret ei magnum periculum vite: vel

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

aliqđ magnū incōueniēs ſequeret: ⁊ ſi nouerit ꝙ is cui⁹ famā abſtulit ſciuerit detractorē ipm: tenet̄ ꝯtrahēs cōponere cū infamato ꝑ eū de iniuria ſibi facta: ⁊ veniā poſtulare in ꝓpria ꝑſona ſi audet: vl' ꝑ aliū ſi ꝑ ſe apte nō pōt. Sed ſi ignorat diffamat⁹ detrahentē recōciliet̄ ei tacito nomie ſuo. Secūdo mō ꝯtigit fieri detractio dicendo aliqđ crimiale de alio: ſ; vere ꝑpetratū occultū tñ: ſ; cōtra debitū ordinē infamie dictū. talis tenet̄ famaʒ reſtituē infamato quātū pt: ſine mendacio tñ. vt. ſ. nō dicat mēdacioſe ſe illū infamaſſe: ſ; dicat ſe male dixiſſe ⁊ iniuſte diffamaſſe: vl' alio ꝯgruo mō vt nō credat̄ ipm eſſe talē: male dixi ⁊ ſtulte locutus ſū: ⁊ hi⁹. Addit Hoſti. ⁊ dicit h̄ ſeruandū: niſi ex tali publica recognitiōe ille infamat⁹ amplius infamaret̄. Et Uul. h̄ etiā addit nō tenet̄: qñ ꝑiculū ſibi iminet ex potentia aduerſarij. Uidet̄ inſuꝑ ⁊ h̄ ſuandum: qñ crimē qđ ꝑus erat occultuʒ: p⁹ denūciatiōem factū eſt manifeſtuʒ ꝑ aliū modū ꝙ̄ ꝑ verba illi⁹ nō tenet̄ ad hi⁹ reſtōnem: qñ etiā nō pōt quis famā reſtituere ſm Tho. in ſum. oʒ ꝑ aliū modū recōpenſare damnū illud. Uerū ſi qs crimen alicui occultū reuelat nō ex odio: vel ex loquacitate: ſed ex charitate vel iuſticia: vel ex neceſſitate. puta dicit eccl'ie ſm ordinē fraterne correctiōis: vel accuſat eū coraʒ iudice: vel ꝯfeſſore cū nō poſſit aliter pccm ſuū ſufficient̄ declarare. vel etiā vt ꝯfeſſor ore admoneat illū: vl' plato vt mel⁹ ſibi ꝓuideat: ⁊ gregi ſuo talis nō tenet̄ ad fame reſtōnem ſm Pe. Ray. ⁊ alb. Quantū ad ȝ^m damnum. ſ. recitādo detractiōes auditas corā alijs nō ex ſe aſſerēdo: nec tanꝙ̄ certū dicēdo: ſ; ꝙ audiuit tale vl' tale crimē de aliq: qđ neſcit ab auditoribus. Dicit Sco. in. 4. ꝙ talis incaute ſic loquēs de alio falſū crimē dicēdo forte ille fecit h̄. certe pt eſſe ꝙ fecerit aut dicēdo ego audiui ꝙ ille h̄ fecit: niſi oſtēderet aliquā certitudinē maiorē ꝙ̄ ex relatiōe cōi nō aufert ex nā act⁹ illi famā in opiniōe audientiū: ꝗ ſi illi firmit̄ ꝯcipiūt: ⁊ credūt illuʒ de ꝗ eſt ſmo crimino ſū: leues ſūt. ꝗ qui cito credit leuis eſt corde. ꝓuer. verū ꝗ a ſcādalo puſillorꝫ cauere oportet iuxta illō Math. 18. Qui ſcādalizauerit vnū ꝺ puſillis iſti ꝗ i me credūt expedit ei vt ſuſpēdat̄ mola aſinaria in collo ei⁹ ⁊ demergat̄ i ꝓfundū. Et ꝗ m'ti ſūt tales puſilli ⁊ leues: iō periculoſū ē corā eis talia audita referre. ⁊ ſi h̄ fiat intētiōe mala. ſ. ledēdi famā ei⁹: nō facile pt excuſari a mortali Si aūt fiat corā puſillis ⁊ leuib⁹ ex iꝯſideratiōe: durū eſt dicē ꝙ ſit mortale. ⁊ dicūt aliq ꝙ ſi qs ex tali relatione alicui⁹ notā incurriſſet infamie tenet̄ famā reſtituē corā illis ꝗbus locutus eſt de illo. Sed ſi nō eſt ſecuta infamia nō tenet̄. Quātū ad quartū damnū ꝯtigit h̄ qñ qs accuſat̄ i iudicio de crimie qđ ꝯmiſit: ſ; occulto: ⁊ nō ſufficiēter ꝓbabili negat ſe ꝯmiſiſſe ⁊ ſic indirecte crimē iponit accuſatori oñdens eū in h̄ mēdacē ⁊ nōt eū ꝺ calūnia. vbi dic̄ Sco. i 4. ꝙ neganſ ſic nō tenet̄ retractare negatiōeʒ ſuaʒ qñ negauit in publico verū crimen: tenet̄ tñ per quedā v̄ba ſobria reſtituē famā illi accuſanti: que īdirecte nōuit

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

de calūnia dicendo: nō habeatis eum ꝓ calūniatore credo ꝙ habuit bonā intentiōem in accuſando: ⁊ hic. Ecōtra cum quis accuſatur ab aliis falſo vel aliquo crimine ex dolore torture ꝯfeſſus eſt crimen: quod nō ꝯmiſit: cū ſe infamauerit: tenetur inquātū pōt declarare ſe falſum dixiſſe. magis enim tenetur quis diligere ſe. ⁊ ꝯſequenter cōſeruatiōem vite ſue: ⁊ fame ꝙ alios. Et ſi ex hoc ſequeretur infamia: imo etiā mors accuſationis nō ei imputatur: ſed malitie ipſius accuſatoris ſi aduertenter hoc fecit: vel inſipienter. Si ex errore hoc fecit: ſibi ergo imputet ꝙ ad hoc indebite ſe poſuit cū periculo alterius. Itē nō ſecundum Pe. ꝙ ex iniuriis illatis quibuſcūꝙ modis ſolēt tria oriri ꝑ ordinē in leſo. Primū eſt rancor in effectū. ſecūdū eſt ſignū rancoris in effectu. tertiū eſt actio cōtra iniuriantē. Primū. ſ. rancorē ſtatim debet dimittere iniurianti. i. nunꝙ habere. Secūdū debet dimittere cū iniurians petit veniā ⁊ iſta dimiſſio exterior nō eſt aliud ꝙ acceptatio quedā ſatiſfactiōis: vel indicatio recōciliationis verbo vel facto expreſſa. vt cū offenſus offendentē eleuat genuflexū an̄ eum: vel cū dicit: dñs ꝑcat vobis. ⁊ hic. Tertiū aūt. ſ. actionem de iniuria nō tenetur dimittere niſi facta ſatiſfactiōe. Sed aduertendū eſt circa ſigna rancoris ꝙ quedā ſūt remota quedam ꝓpinqua q̄ ingerūt ꝓbabilē ſuſpitionē de rancore: vt cum aliquis nunꝙ vult iniurianti loqui: vel obuians ei diuertit ab eo: aut toruo vultu ſemꝑ aſpicit eū: ⁊ hic. Et iſta ſigna nulli licet retinere nec an̄ nec poſt ſatiſfactiōem ſibi factā: quia ab omni ſpecie mali abſtinēdū eſt ſecundum apl'm. Unde talis nō debet talia ſigna facere ꝑ que credatur ꝓbabiliter eſſe in odio. Signa vero remota ſūt q̄ nō ingerūt de odio argumentū licet odiū ſequeretur. vt ſunt ſubtractio familiaritatis: ⁊ ſeruitiorū aliquorum ⁊ ſimilia: ⁊ illa licet retinē oībus ſiue poſt ſatiſfactionē ſiue an̄: dūmō nō fiat malo aīo: ſed ꝓ maiori ſui ⁊ alterius pace. nō aūt tenetur iniuriatus: querere pacē: vel recōciliatiōem iniuriātis ipſo nō penitēte: niſi in caſu. ſ. cū crederet ꝓbabiliter ꝙ ꝑ hoc liberaret aīam eius a mortali odio: ⁊ nō eſſet occaſio mali. puta quia ex hoc iniuriās ſupbiret vel audaciā ſumeret ſimilia faciendi: vel ōnderet ex hoc iniuriatū offendiſſe ⁊ huiuſmōi. Hec omnia Umbertus in expoſitiōe regule. debet aūt fieri ſatiſfactio vel reſtitutio fame quāciti9 pōt: ⁊ adeſt opportunitas ſine aliis periculis. De quarta damnificatiōe. ſ. rerū exteriorum. Notādū ꝑ ꝙ reſtituēda ē res rapta vel furata: vel alio mō vſurpatiue habita in ꝓpria ſpecie imo in indiuiduo ſi ipſa habetur: nec pōt dari alia ꝓ ea eiuſdē bonitatis: niſi forte pecunia cōtra volūtatē dñi ipſius rei. Z. q. i. c. reintegrāda ſūt omia ſpoliatis. ⁊ hoc verū niſi in caſu cū vſurpatio rei aliene eēt occulta. ⁊ ex reſtōne eius in ſua ſpecie detegeretur raptor: vel aliud incōueniēs ſequeretur: tūc eni ſufficeret dare ꝑcium eius. Secūdo notandū ꝙ ſi ipſa res male ablata periit morte. vt aīal: vel ſibi aufertur. nihilominus reſtituere tenetur ſecundum Ray. ⁊ alios. Si autem deteriorata eſt i bonitate vel diminuta in ꝑcio ſupplēdū eſt ꝑciū. quia debet reſtitui eiuſdē bonitatis ſecundum Ray. nam ſi equus vel bos ablatus ē penes raptorē

debilitatus

debilitatus ita vt eſtimet̃.ſ.falſoꝝ q
pri⁹ valebat.10.reſtituet.10.nõ.5.Si
milit̃ ſi furat⁹ ẽ ſextariũ frumẽti valẽ
tẽ tũc ſol.d.40.cuȝ vo reſtituit̃ valet
20.duo ſextaria tenet̃ reddẽ:vl'.40.
ſolidos.nec ſufficeret reddere ſextari
uȝ ẽm Ray.⁊ alios.imo ſi illo int̃me
dio.ſ.int̃ vſurpatõem ⁊ reſtitutõem
pl⁹ valuit ꝙ̃ tpe vſurpatõis illo plu
ri precio reſtituet̃ ẽm aliquos.Tenet̃
ẽt raptor poſt reſtitutõem dãni petẽ
remiſſionẽ de iniuria ſaltẽ p interpo
ſitaȝ pſonã:vl'p ſe expſſo noĩe furis:l'
tacito ẽm ꝙ qualitas negocij reqrit.
ſ.ſi ẽ manifeſtuȝ vel occultuȝ.Tertio
vo ſi ẽ res fructificans tenet̃ reſtituẽ
rẽ cũ oĩbus fructib⁹ inde pceptis ⁊ q
pcipi potuiſſent a diligenti poſſeſſore
puta vſpauit agrum alterius: ex quo
nõ pcipit de fructib⁹ niſi.20.ſextaria
frumti:qꝛ male fecit cultiuare vbi.30
percepiſſet diligens cultiuator annua
tiȝ tal' reſtituere tenebit̃ non ſolũ.20.
pcepta ſ.30.Similit̃ ſi equũ furatus
eſt cũ quo lucratus eſt menſuatiȝ flor̃
vnũ vbi dñs lucrat⁹ fuiſſet vnum cuȝ
dimidio tẽbit̃ rſtituẽ ad rõȝ vni⁹ flo
rẽi cũ dimidio p mẽſeȝ:⁊ itell'r hoc de
ductis expenſis factis in vtilitatem ⁊
conſeruationem ipſius rei neceſſarijs
non tñ ſuperfluis ⁊ expenſis fact' gra
colligendorum fructuum huiuſmodi
enim deducunt̃ tam a male fidei ꝙ̃ a
bone fidei poſſeſſore. Ray.⁊ Tho.
Dãna ẽt que paſſus eſt dñs ex carenᵃ
rei ſue tenet̃ ſatiſfacere.ext de iniu.⁊
dã.da.c.ſi culpa. Tho.⁊ Ray. Item
nõ ꝙ ſi plures ꝯcurrerẽt ad furtuȝ.vl'
ad dãnũ aliqd facieñ ita ꝙ vn⁹ nõ fa
cereȝ ſine altero:glȝ tenet̃ in ſolidum.i.
ad totũ dãnũ reſtituendũ quouſq; ſit
illi ſatiſfactũ integre. Illo aũt reſtau
rato p vnũ illoꝝ tẽt̃ poſtea qlibȝ eoꝝ
p pte ſua ſatiſfacẽ ei qui totũ reſtitu
it:ẽm Tho. Ray. Inno. Hoſti.⁊ Alb
ex de homi.c.ſic dignũ: puta cuȝ duo
vel plures vadũt ad furãdũ aliquid
ita ꝙ vn⁹ ñ iret vl' facereȝ ſine altero.
ſeu cũ multi ſtipendiarij bellant iniu
ſte.ita ꝙ vn⁹ nõ faceret ſine altero p̃
cipue i pncipalib⁹. Multi ꝯſiliũ pſtãt
ad facieñ extorſiones:vel expoliañ iiu
ſte aliquẽ ciuẽ ita ꝙ ſicut aſſenſu eoꝝ
nõ potuiſſet fieri:vl' poſſet oẽs tenet̃
i ſoliduȝ.de hoc tñ plene hẽs in.2.pte
ſum.ti.i.c.3. Quinto nota ꝙ cuȝ duo
b⁹ vel plurib⁹ exiſtẽtibus heredibus
vſarij vl' raptori:ſi alter fact⁹ eſt nõ
ſoluendo ſi vn⁹ ẽ tenet̃ in ſolidũ:ſi plu
res ſunt quilibȝ tenet̃ p pte ſua ad re
ſtitueñ que vſarie ⁊ vſurpatiẽ ſũt ac
cepta ab illo.ſ.vſq; ad ꝙ̃titatẽ q̃ ꝑue
nit ad illos de hereditate:nã oẽs res
hereditarie obligate ſunt ex ꝺ vris
Concor. Hoſt. Ber.⁊ Hoff.⁊ Jo.an
Ad vltra atq; pcepit ꝺ hereditate p̃
dicti vſarij vel raptoris ñ tenet̃:ꝗ̃uis
nõ eſſet p illa ſatiſfactum i totum cre
ditorib⁹ vſar'. vel rapine. Sexto nõ
ꝙ recipiens a religioſo coñ volũtatẽ
ſupioris ſui tenet̃ illud reſtituere niſi
i extrema neceſſitate illud accepit.ar.
12.q.i.c.nõ dicatis.⁊ recipiẽs ab ipo
plato religioſo ſine cã rõabili. ẽ ex pa
rẽtela vel turpitudine tenet̃ ad reſti
tutõem monaſterio. Filia religioſi ẽt
abbatis dotata notabiliter de bonis
monaſterij tenet̃ reſtituere dotes: ⁊
vir ei⁹ ẽt ſi ſcit h':niſi p moduȝ elemoſi
ne moderate dotaſſ. Sȝ qritur vtrũ

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

omne lucrū qđ qs fecit ex re rapta ſu
rata: vl' per ſen⁹ acqſita teneat reſtitu
ere: vl' pauperib⁹ erogare. ad h' rñdet
p diſtinctiōez. aut eniʒ talis res ē ex ſe
fructificās q̄ etiaʒ ſui vſu nō ɔſūit nec
diſtrahit. vt ager vinea plātata pratū
dom⁹ iumētū: ⁊ hi⁹ ⁊ de hi⁹ re debet
reſtitui oē lucrū inde pceptū ſʒ Tho
⁊ omēs alios. Aut talis res nō eſt ex
ſe fructificans: ⁊ ei⁹ vſus eſt ɔſūptio.
vt granū vinuʒ: oleum ⁊ huiuſmodi:
aut diſtractio. vt pecunia metalla. ⁊
circa huiuſmodi res eſt triplex mod⁹
dicēdi nā qdam dicūt q̄ oē lucrū ide
pceptū dʒ reſtitui: vl' paupib⁹ eroga
ri: qa radice īfecta null⁹ bon⁹ fruct⁹
ſeq pōt vt dicit. i. q. i. c. fert. Cū ḡ ra
dix illi⁹ lucri ſit vſura vl' rapina: videt
q̄ fruct⁹ vl' lucrū exīde ſit īfectū ⁊ ob
noxiū reſtitutiōi: l' erogatiōi. Alij di
cūt q̄ pecuniā raptā vl' fenebrē teneat
indubie reſtituere ac etiam damna q̄
paſſus eſt is q ſoluit vſuraʒ ex carentia
ipſius pecunie ſolute. puta quia opor
tuit eū accipere ad vſuram p ſuis neceſ
ſitab⁹: l' vendere res ſuas multo mio
ri ptio q̄ʒ valeret. Lucrū tñ pceptū ex
pecunia fenebri per licita negotia nō
tenet rſtituere vl' erogare pauperib⁹
⁊ hoc tenent Tho. ſa ſe. q. 78. ⁊ Ric
⁊ Petr. de pal. in. 4.

Item querit vtrū manifeſto vſurario p̄
ſtāte cautionē de vſuris reſtituenđ. ſi ad
pces eius aliqs fideiubeat p eo teat
ipſe fideiuſſor creditorib⁹ vſuraruʒ: vl'
epō vl' pauperib⁹ ad reſtitutionē oīuʒ
vſuraꝝ extortaꝝ certaꝝ ⁊ incertaꝝ. Ad
qđ rñdet Laur. vbi ſ. dicēs q̄ Lap⁹
cū plurib⁹ alijs doctorib⁹ determina
uit talē fideiuſſorē non teri vlt vires
hereditatis pncipalis etiaʒ ſi ſe pncipa
lē ɔſtituiſſet. Et addit. hāc etiā qōnē
diſputauit. Pau. de leaza. ⁊ determia
uit q̄ nō obligat fideiuſſor vltra fa
cultates vſurarij hito reſpectu ad tem
p⁹ cautiōis. qa ſi tpe cautōis pncipal'
erat ſoluēdo: dato etiā q̄ facultates
ſint poſtea exhauſte nō rſtitutōe vſu
raꝝ nec eris alieni: ſʒ p alios modos fi
deiuſſor remanebit ad omnia obliga
tus. lʒ enim exceptio inopie pſit pn
pali: nō tū fideiuſſori: ſʒ ſi tpe pncipa
lis cautōnis nō erat ſoluēdo nō tenet
vltra vires pncipales. Idē tñ Pau
lus diſtignit īt fideiubētē p cautōe
⁊ ſe obligātē ad reſtitutōeʒ vſurarū
ex alia cauſa. In pmo eniʒ caſu nō tēt
fideiuſſor vltra vires qa nec vltra vi
res reſtituere ul' cauē tēbat pncipalis
In. 2. caſu ſec⁹: quia pncipalis eſt obli
gatus ī ſolidū lʒ habeat exceptiones
inopie vl' ſimile: q̄ exceptio vtpote p
ſonalis nō dirigit ad fideiuſſorē. Itē
nō ſm Ric. in. 4. di. 15. q̄ qui dānifi
cat aliquē iniuſte in ſua libertate. ſ. in
iuſte pcurando eū redigi ī ſuitutē:
tenet ſe facere ſeruū p eo: ſi non pōt
eū aliter reſtituere libertati: niſi forte
talis eſſet ɔditio pſone que hoc dānū
intulit: q̄ nōbiliter redundaret in piu
diciū boni ɔmunis: in quo caſu nō tēt
ſe facere ſuuʒ: ſʒ tenet ad oē aliud in
tereē ad arbitriū bōi viri. Quātūcūʒ
qs damnificaret aliquē in alijs poſſeſſi
onib⁹ nūq̄ʒ tenet p rſtitutōe ſe facere
ſuū eius vl' alterius: qa vt dr. ff. đ re
gl. iur. libertas ineſtimabilis res eſt
Quod aūt dr exo. 22. Si aūt nō ha
buerit vn̄ reddat venūdet. Iudiciale
pceptum fuit vnde mō ñ obligat: hec

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

15 19

ille. Itē ſi quis impedit aliquē iniuſte ab officio vł bñficio iã obtēto puta ꝓcurãs ſibi auferri ex aliqua ſiniſtra cã: vł falſa teneť ad ſatiſfactõnem de toto ſm Tho. ⁊ Ric. in .4. di. 15. ſec⁹ ſi iuſte hoc ꝓcurat: qꝛ meretur ꝑuari ex defectu ſuo. Sꝫ ſi impedit a bñficio ꝯſequẽdo nõ tñ ad tm̃ ꝙtum eſt bñfi ciũ: ſꝫ ad arbitriũ boni viri ſm Tho. ⁊ Ric. qd̃ intelligeñ. videť: qñ hoc facit ex odio vł malicia: nã ſi fac̃ vt ſibi vł amico ſuo magis ꝓuidereť ꝙ̃ illi. puta teſtatoꝛ aliquis vlt legare ti. c. ⁊ ego rogo qꝫ magł leget mihi: vł cui dã pſone mihi magis dilecte: ⁊ ille ſic fac̃. tał ſm. Pe. de pal. in. 4. nulli tenetur: qꝛ nłli aufert ius ſuũ. nã illi nullũ ius erat acqſitũ: ⁊ nemini fac̃ iniuriã q vtiť iure ſuo. cuilꝫ. n. licet ſe alteri ꝯmẽdare: vt donet ſibi vł leget: precipue cum indiget.

no Itẽ queriť vtrũ clerici teneanť reſtituere illos fruct⁹ q̃s voluptuoſe ꝯſumũt nõ facietes ſuitiũ ĩ ecclia. ſ. ñ officiãtes vł officiãdo. Rñ⁹ ſm archi. di. 44. vtiq̃ teneť: ⁊ h̓ triplr̃. Pmo rõe dati. Scđo rõe ſacrilegij. Tertio rõe odij. Primo rõne dati: nam illa bona tali eccleſie ideo data ſunt vt offerãt preces: ⁊ ſacrificia ꝓ ipſis qui dederṫ ⁊ ex reſiduo aleñ pauperes: ad qd̃ facit v̓bũ hieronymi dicentis. Tibi o ſacerdos de altario viuere nõ luxuriari permittiť. di. 44. § i. ⁊ qui hoc nõ fac̃ infidelr̃ agit. Secundo rõe ſacrilegij: qꝛ defraudãt totam eccleſiam quã ſuis pcibus ⁊ officijs iuuare deberẽt ⁊ ei ꝓdeſſe. Vñ Alex. papa. Ipi ſacerdotes ꝓ poplo interpellant: ⁊ peccata populi comedũt: qꝛ pcib⁹ ſuis ea delent. i. q. i. c. ipi. Tertio rõne odij: qꝛ ꝓuocãt irã dei cõtͣ poplm. Greg. Cũ is q diſplicet ad intercedeñ mittitur: irati anim⁹ ꝓculdubio ad deterioꝛa ꝓuocať. di. 49. § i. qd̃ verũ eſt qñ populus eſt in cã malicie ſacerdotis. Sꝫ qd ſi fac̃ ſuitiũ eccleſie: ſꝫ in moꝛtali pſeuerans. Rñ⁹ nõ videť teneri de fructib⁹: ⁊ rõ ē qꝛ ēt mali miſtri oṙõnes ꝯmunes vt officiũ ⁊ miſſe pſunt viuis ⁊ defunctis ſm Tho. in. 4. Sꝫ qd de bonis omiſſis nunqd teneť reſtaurare totũ. Rñ⁹ ſm Archi. ex qualitate deberet ſibi iniungi in penitẽtia ſi poſſet: ſꝫ nõ eſt neceſſariũ: ſꝫ in hoc ē pñia arbitraria ſicut in alijs: ⁊ idem videť ſentire Pe. de pal. in. 4.

no Quãtum ad tertiũ pncipale. ſ. vbi fienda eſt reſtitutio. circa hoc diſtinguẽ. qꝛ aut pſona cui fieda eſt reſtitutõ ſcitur: aut inquirendo ſciri põt: aut oĩo ignorať. Si aũt ſciť aut iquirẽdo ſciri põt ipe: vł heres ei⁹ ipo moꝛtuo in loco vbi facta ē rapina vł̃ vel dãnũ ſi vterq̃ ibi eſt: vł vbicũq̃ adinuicẽ ſe ꝯueniunt creditoꝛ ⁊ debitoꝛ. Si ãt alter ē abñs a loco vbi facta eſt vſurpatio: vł dãnificatio: mitteť expenſis ei⁹ qui ſe abſentauit de loco. Si vẽo eſt abñs cui fienda eſt reſtitutio puta qꝛ mutauit domiciliũ mittet ſibi rem ablatã: vel pecuniam ipe qui abſtulit expenſis illius qui habet reſtituere. Si v̓o abſentauit a dc̃o loco is qui rẽ vſurpauit ipſe ſuis ꝓprijs expenſis tñſmittet rẽ vel pecuniam ſm hoſti. ⁊ Io. an. ⁊ hoc per talem modũ qꝫ non detegať peccatoꝛ ſi peccatũ eſt occłtũ ar. z. q. i. c. ſi peccauerit: vel ẽt poteſt creditoꝛi ſignificari pcipue: qñ ē mł̃tũ

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

remot⁹ a debitore occulte vł manifeſte ſm ꝙ expedit: ⁊ ſm ꝙ creditor ordinat: vł de mittēda illa re: vł reſeruāda: vł aliter dāda: ſic agat debitor ⁊ liber erit. Si aūt ſuo ꝓprio motu rē illam deſtinaret ſeu pecuniā debitor: ⁊ in via periret: vł auferretur ſibi: periret ei qui ad hoc tenētur ad ſatiſfaciēdum ſm Jo. in glo. Uel etiā ſi ſpaſcito vētur⁹ ad locū pōt ſibi rē ſuare. Et ſm Tho. Hoſti. Jo. an. in edē ſacrā deponere: vł alio tuto loco: aut ſi res eſt ꝑui valoris: ⁊ creditor diſtās multū: ⁊ abūdās fuerit. Pōt etiā ſm Uul. ꝑ aīa eius pauperib⁹ erogari. Si vō ignorat: nec ꝑquirēdo īueniri poteſt cui reſtituo fieri deb;: tunc erogāda eſt res ablata: vł ꝑciū ei⁹ paupib⁹ ꝑ aīa illi⁹ in loco illo vbi facta eſt vſ'a rapīa vł dānū: vł in loco in quo habitat is cui fienda eſt reſtitutio: ⁊ h' iō: q̄ melius eſt ꝙ vicini inde ſentiant ꝯmodū ꝗ̄ extnei: tū ēt q̄ viſimile eſt ibi reperiri dānū paſſum: vel heredē ei⁹. Ita nōt Hoſti. Jo an. ⁊ Jo. de ligna. Uel ſaltē fiat talis erogatō ad arbitriu; dyoceſani loci vbi factū eſt dānū vł rapina ſm Ray. Si tñ ꝯmode fieri nō poſſet in dicto loco cū h' ñ ſit neceſſariū: pōt tc̄ ⁊ d; alibi fieri ſ; Uul. ſ ⁊ beat⁹ Tho. in huiuſmōi caſu nil dicit de loco determinato: ſ ꝙ ꝑ aīa illi⁹ cui⁹ res erat d; paupib⁹ erogari. Uñ ⁊ M. Ugo perit⁹ ī vtroq; iure: ⁊ frat. Clarus dicebāt ꝙ cū pauperes ſint. vt vnū membru; in corpore eccleſie: nec ab hac vnitate ſeq̄ſtrētur ꝓpter locoꝝ diſtātiā ſufficit ſi reſtitutio incertoꝝ deſ quibuſcūq; pauperib⁹ ēt alterius ꝓuintie: ꝗ̄ vbi fcā eſt rapina vł dānu;: ⁊ maxīe qui ſunt pauperes xp̄i: ⁊ vtiliores eccleſie dei: ⁊ ſaluti aīaru;: ⁊ ex hoc appar; ꝙ locus nō eſt de nc̄citate reſtitutiōis: ſ dꝯgruentia. Idem tenet Fede. de ſcis .c.32. operis ſui. Ube tñ incerte extorte ꝑ manifeſtos vſurarios: qūo debeant reſtitui: ⁊ ī quo loco: ⁊ ꝑ quē dyoceſanū hēs in. 2. ꝑte ſūme ti. i. c.

Quāuis. n. qō hētur in iſto. §. nō pertineat ad vbi: ſ magis ad quid. tñ hic nōbiliter querit vtrū fideiuſſor poſſit repetere a debitore vſuras: quas ꝑ eo ſoluit creditori penes que; pro ipo debitore interceſſit. ad qō rñdet Lau. ꝙ Jo. an. ī qōe ſup mercuriali. in regła dānū. ⁊ reg. iurł. ī. 6. hanc qōnē explanat nōbilit. ⁊ ex eius dictis. elicit xii. ꝯcluſiōes: quaru; ꝑma ē talis. Nō recipit fideiuſſor a debitore obligatō nem ſciente ⁊ ꝯtradicente vſuras ſuo ſolutas debitori: nec etł ſortē: nec qd aliud inutiliter impenſum. plus eſt. n. ꝯtradicere ꝗ̄ nō ꝯſentire. ex̄ de ſymo .c. ſicut tuis. Secunda ꝯcluſio ē. nō repetit debitore ſciente ⁊ patiente: ſ nō mādante obligationē fideiuſſor vſ'as vel in debitū ſolutas: vł ſolutū creditori: ⁊ ſibi imputet ꝙ ſe obtulit. ex̄ de reg. iurł .c. bona fides ī. 6. rpetit tñ ſortē in debitu; qō ſoluit. Tertia concluſio eſt: nō repetit a debitore ſciente: ⁊ mādāte ipm obligari ꝑ ſorte tñ fideiuſſor ſoluēs vſuras. tum q̄ fines mādati exceſſit. tu; q̄ ad illas obligatus nō erat. Quarta ꝯcluſio eſt. nō recipit a debitore fideiuſſor vſuras ſciēte ⁊ mādante ipſum in oēm caſu;: vel ſimplr̄ obligari ſiue fideiubere. p; q a in gn̄ali mandato nō incluſit indebitū

de quo v̄iſimilr̄ in ſpecie non mandaſ
ſet.c.in gn̄ali.de regu.iur.l.in.6.

Quinta concluſio eſt.repetit a debi-
tore ſciēte ꝛ mādāte ipm ꝓ vſurl. cū
ſb noie ſortis iclusit eas: vt eſt moris
obligari ſiue fideiubē ipſe fideiuſſor
vſas:quantū iuſte credere potuit illā
ſortē totū debitū nec pſumē debuit
illud debitū ſb noie ſortis ꝓmittē:ex̄
de pſūp.c.qꝛ v̄iſilr̄. Sexta ꝯcluſio eſt
repetit a debitore ſciēte mādāte noīa
tim ꝓ vſis fideiuberi ipſe fideiuſſor
creditori ſolutas ſi iurauit illas ſol-
uere:ꝛ iſta eſt cōis opinio. extra de fi
deiuſſo.c.2.ꝛ iſtā opi. approbat Jo.
an.hꝫ. tn̄ fideiuſſor optionem ſoluēdi
vel abſolutōem petendi ſicut hēꝛ de
bitor. Septima cōcluſio eſt.repetit a
debitore ēt noīatim mandāte ꝓ vſu
ris fideiuberi ipe fideiuſſor vſas cre-
ditori ſolutas ēt ſi non iurauit credi
tori illas ſoluē. Si ipi fideiuſſori de-
bitor indēnitatem iurauit: dūmodo
alias ꝓpter pignora data: vel aliam
cām debitori fuerit expediens vſas
ſolui.c.puenit.ex̄ de fideiuſ. Octaua
ꝯº eſt. Nō repetit a debitore ſciēte ꝛ
mādāte noiatiꝫ ꝓ vſis fideiuberi ipe
fideiuſſor creditori ſpōte ſolutas: ſi n̄
iurauit creditori illas ſoluē: nec debi
tori indēnitatē: nec expediebat credi
tori ꝓpt̄ pignora data l' aliā cāꝫ ipas
vſas ſolui:ꝛ h̄ ō iure fori. Sꝫ opinio
theologoꝝ que ſm Jo.an.multū fauꝫ
eqtati eſt ꝙ vrgeat debitor ad ſoluē
dū i foro ꝯſcie de re.iur.l.c.ſciēte.li.6
Nona ꝯº ē.nō repetit a debitore ſciē
te ꝛ mādante noīatim ꝓ vſis fideiu-
beri ipe fideiuſſor vſas creditori coa
cte ſolutas ſi nō iurauerit creditori il
las ſoluere: nec debitor iurauit fide-
iuſſori indēnitatē:nec expediebat de-
bitori ꝓpter pignora data:vl' aliā cāꝫ
vſuras ſolui:ſi fuit ipe fideiuſſor i cul
pa vt qꝛ nō excepit.ſecꝰ ſi nō fuit i cul
pa. Decia ꝯcluſio eſt.ꝙ in oī caſu quo
pōt a debitore fideiuſſor vſas repe-
tere debꝫ itelligi ſi nō iteruenit fraus
perſone ad pſonā.ſ.ꝯſtituētis ob hoc
fideiuſſorē ex̄ de ꝓuile.c.q̄to Unde
cima ꝯcluſio ē.ꝙ i omni caū quo pōt
a debitore vſuras rpetere:fideiuſſor
poterit illas repetere a creditore cui
ſoluit.ff.mādati.l.ſi fideiuſſor.§.i oī-
bus. Quātū ad 4ᵃᵐ.ſ.ꝓ quos dꝫ fieri
reſtitutio.ꝑ dicēn̄ eſt de incertis.2º ō
certis. Queritur ergo vtrum reſtitu
tio incertoꝝ debeat fieri ꝑ euꝫ qui hꝫ
reſtituere:vl' ꝑ aliuꝫ cui ꝯmiſerit aut
ſolū ꝑ dyoceſanum. Rᵒ circa hoc ſūt
varie opiniones ꝛ ꝯtrarie. Hoſt.ſup
.c.cū tu.de vſurl.ꝛ in.c.cū ſit.de iude.
ꝛ in ſum.ſua.de pe.c.fi.iux̄ finem tenꝫ
ꝙ vnꝰ de caſibꝰ pertinētibus ad epm
eſt reſtitutio male ablatoꝝ incertoꝝ:
qō etiam tenet Jo.an.ex̄ de pe.ꝛ re.
in.c.ſi epiſcopus.in glo.li.6.ꝛ in.c.pec
catū.de re.iur.l.li.6.ad quod videt̄ fa
cere qō hētur.12.q.1.c.precipimus.
Addūt ēt aliqui q ſb tenēt hāc rōneꝫ.
Cū huiuſmōi bona incerta ſint ꝓ aīa
bꝰ eoꝝ quoꝝ fuerūt fidelit̄ diſpenſan
da:ac per ꝯn̄s ſint ad diuinū cultū eo
ipo:ꝛ ſuſtentatōem paupeꝝ ordinata
Solus aūt eccl'iaſticꝰ plātꝰ ſit rector
ꝛ moderator diuini cultus:ꝛ pat̄ pau
peruꝫ:ꝛ diſpēſator reꝝ diuino cultui
ordināda. vt pꝫ di.86.c.diuine. ꝛ in
mltis aliis.c.iō ſm iudiciū eiꝰ debita
icerta ſunt per eū diſpēſanda. Archi.

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

aūt in quadā qōne diſputata per euȝ
⁊ in roſario.14.q.5.c.non ſane.tenet
ↄtrariū.⁊ dicit ſētentiaȝ Hoſti.circa
hec ſupradicta eſſe veram in caſu vbi
nullus deputatus eſt a teſtatore q h̄
exequatur.vt.12.q.2.c.de laycis.Ubi
vō certa pſona deputata eſt a teſta-
tore illa pſona dȝ exequi.vt in.d.c.de
laycis.ex̄ de teſta.c.tua.imo credo ꝙ
ip̄e raptor incerta que debent paupe
ribus erogari poteſt ip̄e pauperibus
erogare abſq̧ licentia vl' auctoritate
ep̄i: vl' alterius iudicl eccleſiaſtici:vt
ſatis colligit̄ i.d.c.cū tu.Et hoc inuit
etiā clare glo.in.c.ſicut dignū de ho-
mici.§.eos.Nec ob.c.cū ſit de iude.p
quod ꝓbat Hoſti.ſuā opinionē.Nā
illud.c.loquit̄ de iudeo:nō de xp̄iāo
cui⁹ act⁹ vl' diſpenſatō merito habet̄
ſuſpecta ab eccleſia quo ad xp̄iāos:iō
iuſte ⁊ bn̄ dicit ibi ſm ꝓuidētiā dyo
ceſani: q̄ ſuſpicio ceſſat in xp̄iano ⁊ ſic
nō dubito ꝙ ep̄s nō hȝ ſe intromitere
de talib⁹.hec Archi.Jo.de ligna.ideȝ
ſētit:⁊ poſt adducit hāc rōnem.Qui
indebitū extorſit obligat⁹ eſt ex male
ficio:l' quaſi illis qb⁹ extorſit:ſi extāt
al' paupibus.Et regula habet ꝙ de-
bitor poteſt ſe ꝑ abſolutionē liberāe
inſti.qui.mo.tol.ob°.ꝑ totū.Tu qui
dicis ↄtrariū da michi caſū expſſū ↄt̄
regulā:nec eſt vez ꝙ ſit in.d.c.cū ſit.
qa nō loquit̄ in xp̄iano:ſȝ in iudeo.vt
dic̄ Archi.Hāc opinionē ſeq̄t Pau.
⁊ He.ſuper cle.i.d̄ ꝓuilegiis.Hoc eti
am ↄſuluerūt Jo.cal.⁊ Recup⁹.Sed
dn̄s Ugo vtriuſq̧ iuriſperit⁹.⁊ frat̄
Clarus.vt habet̄ i quadā ſūmula cō
cordauerūt in h̄ ꝙ nullū ius expreſſuȝ
hoc dicit:nec in decretis:nec alibi:niſi

ꝙ ep̄s eſt ꝓcurator paupez.Illud vō
adaptat̄ ꝙ pōt ꝓcurare de ſuo pro-
prio ſi hȝ:vl' de bonis eccleſie.i.de fru
ctib⁹ vl' aliis modis.Sed q2 ſacerdo
tes ſimplices ſūt impiti ꝓ maiori pte
ep̄i vero reputātur ſufficientes in ſci-
entia:hinc inoleuit ꝙ huiuſmōi reſti-
tutiones remittunt̄ ad ep̄os.Un̄ ſi cō
feſſor perit⁹ ſit:⁊ ſciat in huiuſmōi ſuf
ficient̄ ↄſulere: nō eſt neceſſe remittē
ad ep̄os. hec ibi. ⁊ in hac ſententia ē
Jo.mo.Hoc etiam inuit Inno.ex̄ de
imuni.eccle.c.q2 pleriq̧.ar.12.q.4.c.ſi
quis romipetas.Ad rōnem ſupius in-
ductaȝ ꝓ alia opinione poſſet rn̄deri
ꝙ q̄uis ep̄i ⁊ p̄lati ſint diſpenſatores
rez dataz eccl'iis: nō tn̄ ſequit̄ ꝙ ſint
diſpenſatores oīum que ſm deū ſunt
ī diuinū cultū ⁊ in pauperes erogāda
ꝫ ſolū in diuinū cultū iaȝ ordinata:vt
reddit⁹ eccleſiaz ⁊ hi⁹.Nā ſi eēnt diſ
pēſatores erogādoz oīuȝ ſm h̄ eēnt
ēt diſpenſatores oīum ſupfluoz que
diuites ex diuio p̄cepto deberēt pau
peribus erogare: quod a nullo ↄcedi
tur.Sed ⁊ Tho.2.2.q.62.dicit ꝙ ſi
ille cui debȝ fieri reſtitutō ſit oio ig̊t⁹
debet ei reſtitui ſicut pōt.ſ.dando in
elemoſinas ꝓ ſalute eius ſiue ſit mor-
tuus ſiue ſit viuus:p̄miſſa tamen dili
genti inquiſitione ei⁹: ⁊ de auctorita-
te ep̄i nihl' dicit.Scot⁹ in.4.di.15.dic̄
ſi queras per cuius manus debeat ta
lia diſpenſari:ſi incerta R° ꝙ non in-
ueni qui neceſſario ſit determinatus
mediator: iſta paupibus diſpenſan°.
videt̄ aūt mihi ꝙ ꝑ ſeip̄m ↄſilio nihil
omin⁹ boni viri pōt h̄ pauperib⁹ ero-
gare: q2 tali mediatori ad diſpenſan̄.
tribui poſſe de cui⁹ fidelitate pſumeȝ

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

⁊ nõ ſibi appropar ꝫ vl' in alios vſus ꝯuerterꝫ ꝙ͂ deberet. vnde vbi lex diuina vl' eccl'iaſtica nõ ligat ſequenda ẽ rõ nãlis. Illa autem dicta ꝙ qui tenet reſtituere magis hoc faciat per ſe ꝙ͂ per aliũ: nõ excludẽdo tñ ꝑ hoc ꝯſiliũ boni viri: ſꝫ includẽdo. hec Scot⁹. Quidã alij faciunt circa h' diſtinctõꝫ vꝫ quãtũ eoꝝ in qb⁹ cõpetit repetitio vt furto: rapina: vſa: fraude: ⁊ hi⁹ diſpenſatio incertoꝝ pertineat ad epm. Sꝫ alioꝝ vbi nõ ꝯpetit repetitio: ⁊ ſi erogatio fienda ẽ paupib⁹: vt in ludo ⁊ iniuſte acceptis a iudice ꝓ iudican⁹ vl' a teſte ꝓ teſtimonio a meretrice ꝓ fornicatione ⁊ huiuſmodi quilibet ꝑ ſe poſſit diſpẽſare: vel cũ ꝯſilio ꝯfeſſoris. Ego credo ſcdam opinionẽ. ſ. Archi. ⁊ ſequaciũ oĩo veram: ⁊ ſimplicit̃ excepto vno caſu: vꝫ in incertis publicoꝝ vſarioꝝ. quem caſuꝫ nõ dubito oẽs illos excepiſſe intendẽ: qꝛ ibi exp̃ſſe ⁊ clare ius ꝓuidit: vt. ſ. ꝑ diſpoſitionem dyoceſani talia incerta determinent ⁊ diſpenſent. ex̃ de vſis. c. ꝙ͂ꝙ͂. li. 6. ibi tradit̃ forma de hi⁹: de q̃ hẽs in. 2. parte ſum. ti. i. c. In h' ergo caũ tm̃ põt intelligi illud qd dicit̃ ꝑ tertiã opinionẽ. ſ. in vſis publicis icertl. Et ſi querat̃ vtruꝫ eṗs poſſit per ſua ſynodalia hoc ſtatuere: vt. ſ. ſibi retineat diſpenſationẽ incertoꝝ: ⁊ alijs ñ poſſit ſe intromittẽ dicit in hoc Jo. bõ ligna. ſup. c. cum ſit de vſuris. ꝙ qcqd dicit Jo. and. dubium eſt an poſſit: ⁊ Jo. cal. in quodam cõſilio dicit exp̃ſſe ꝙ nõ põt. Ugo ⁊ frat̃ Clarus dicunt ꝙ nõ põt eṗs excõicare de iure ſacerdotes: qui ſe intromittunt de diſpenſatione incertorũ.

nõ Quãtũ ad 2ᵐ per quos debet̃ fieri reſtitutio certoꝝ bonoꝝ. Ad qd rñdet̃ ꝙ per euꝫ qui abſtulit ſeu recepit vſuras ſeu male ablata poteſt etiã ⁊ per ꝗ͂cũꝗ͂ pſonã aliaꝫ facẽ: in hoc. n. vẽa eſt regula iurl. Qui per alium fac̃ ꝓinde ẽ ac ſi ꝑ ſeipm̃ facere videat̃ de regu. iurl. li. 6. Si tñ vitium vſure furti rapine vel alteri⁹ dãni ẽſt occultum ⁊ reſtitutio occulto modo per ſe vl' ꝑ aliũ fienda ẽ: vt nõ detegat̃ perſona. 2. q. i. ſi peccauerit. Caueat ẽt diligenter qd per aliuꝫ facit ita caute faciat. vt recipiat qui debꝫ ⁊ nõ ille ſibi retineat: qꝛ non eſſet per h' liberatus: nec ꝯfidat de ꝯfeſſorib⁹: nec p̃dicatorib⁹ nec queſtuarijs qui querũt pecunias: nõ aĩaꝝ ſalutẽ: ⁊ ſi is q rapinã vſuraꝫ vl' fraudẽ fecit nõ reſtituat cũ heres teneat̃ ad oĩa onera defuncti inꝗ͂tuꝫ ſufficiat hereditas: tenet̃ ⁊ ip̃e facere dictã reſtitutõem. de vſu. c. michael. ⁊ eadẽ rõne heres heredis: ⁊ ſic i infinitũ: cũ ſcit̃ ab eis hẽditas obligata ad reſtõem ꝓpt̃ vſuras ⁊ rapinas ⁊ dãna a ꝑorib⁹ facta: ⁊ vbi nõ ſufficeret hereditas ad ſatiſfacieñ tenẽt̃ legatarij ⁊ donatarij: qꝛ legari nec donari põt alienũ. nec excuſarent̃ heredes ſcientes vl' dubitãtes: vel merito dubitare debẽtes ex publica fama: vl' ex ſcripturl vel ex fideli relatu teſtatorẽ illicitos feciſſe ꝯtract⁹ vl' vſarios: ex h' ꝙ nullus ponit querelã ſup h': vl' poſtulat aliqd ab eis: vt debitũ. Sꝫ debẽt diligent̃ ingrere vitatẽ quaꝫ poſſunt: ⁊ ſi inueniũt ſic eẽ notificent: vel notificare faciant illis quib⁹ debẽt ſe offerẽtes ad reſtõeꝫ: ⁊ ſi non inuenirẽtur paupibus erogañ: alias eẽt in cis

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

ignorātia craſſa que nō excuſat. di. 37 .§ fi. ⁊ q̄uis defunctis nō ꝓſit illa reſtitutio ſi deceſſerint impenitētes ꝓdeſt tñ mō neceſſaria ē ipis heredibꝰ ſi volunt ſaluari: q2 non remittit̄ peccatū ⁊c. de re. iur. li. 6. Si aūt licitam artē exercebat: vel patrimonialia tm̄ habebat teſtator: nec appar3 ex fama vel ſcriptis de illicitis ꝯtractibus: ſeu alieno p̄ſumere debēt eū iuſte acqſiſſe. q2 nemo iudicādus eſt immemor ꝓprie ſalutis: ⁊ diuini timoris. i. q. 7. c. ſancimꝰ: ⁊ p̄cipue in mortis articulo. Itē nō q2 dicit Hoſt. in ſum. ti. d̄ vſu q2 ſi aliqua honeſta pſona: puta ſacerdos vl' eps tract3 int̄ debitorē ⁊ creditorem de ſatiſfaciēdo: ⁊ dicat creditori talis mediator tm̄ faciam tibi reddi: ſi ex corde reſiduū remittas: nō decipias me: q2 mediator ſu3: nec debitorē cꝰ aīe ſalutē quero: ⁊ rñd3 creditor ſe ex toto corde liberare ip3 debitorē. quare nō dicā ipm liberatū: ñ video. nec curo qualitcūq3 ſit ſatiſfactū dūmō ſit ſatiſfactu3 ei. Si qui mouentur in ꝯtrariu3 h̄ faciūt i odiū vſrariorū. Si qs. n. ex alia cā alij iiuriet̄ egō h̄ admittet quil3 theologꝰ q2 ꝯcordia int̄ ptes poſſit tractāi: ⁊ ps eiꝰ quod deberet̄ ex pacto remitti. al's titulꝰ de tn̄ſact. inutilis eſſet: ⁊ quare nō ide3 de vſu. Dicēn̄ ḡ ⁊ tenen̄ q2 p̄cibꝰ poſſit vel iuſſu iudicis: vel pactōe partium remiſſio fieri: ⁊ ſic dicam vſariū abſolutū. hec Hoſt. Que qdē intelligo vera eē in foro ꝯtentioſo: non in foro cōſciētie vl' etiam in foro ꝯſcientie q̄tū ad ea que dubia eēnt: vtrū deberent dari vel non: q2 rōnes ſunt ad vtrāq3 ptem: vel cū dubium eſt q̄tum debeat ſatiſfacē ꝓ dāno dato: ⁊ ad h̄ faciunt rōnes quas facit ipe Hoſti. S3 vbi certū: vel clarū eſt debitu3: vl' rōe vſurū: vel alterī vſurpatōis: niſi debitor liberaliter remittat illud quod remittit: ēt ſi de mille tm̄ decem remitteret: ſi hoc facit q2 putat ſe aliter reſiduū ñ poſſe hr̄e nil valet illa remiſſio facta etiam publico peccato quo ad aīam. Unde cu3 mercator infortunia paſſus fallit ⁊ occultat multa de bonis ſuis mobilibus: vt nō pueniāt ad manꝰ creditoꝝ: ⁊ querit ꝯpōe3 cū eis de minori q̄titate q̄ debeat: puta cōuenit rñdere ſingulis creditoribus ad rōem. 15. ſolidoꝝ ꝓ libra: cu3 tñ poſſet totū dare vel cedere bonis: cui ꝯpoſitioni aſſentiūt creditores: ⁊ ita recipientes liberant eu3 de reſiduo: cū illi nō ſponte: ſ3 coacte fecerint illā remiſſionē volentes illa pte potiꝰ carere q̄ toto: qnīmo ⁊ ſi cederet bonis totaliter nihil ſibi reſeruādo: ⁊ nō ſufficiūt bona illa ad ſatiſfacien̄. ſi poſtea peruenerit ad pinguiorē fortunā tenet̄ de reſiduo de ſolut . c. odoardus.

De dānis datis tpe guerre ad inuicē inter ciuitates q̄uo ⁊ per quos poteſt fieri reſtitutio: qn̄ faciūt pactū cū certis pactis: ⁊ cap̄lis. Nō q2 in quada3 ſūmula ſic dicitur q2 q̄uis ſint pupilli multi: ⁊ abn̄tes qui non aſſentiunt: ⁊ forte ēt aliqui ꝯtradicūt ex ꝑuectis q receperūt dāna iniuſte: nec eis eſt ſatiſfactū nihiloꝰ tm̄ eſt bonum pacis: q2 q hn̄t rē publicā gerere pn̄t cum ꝯſenſu maioris ptis fꝫdere ſibi pactis pacis fœdere ⁊ licite relaxare inuicem dāna data: ⁊ ſi fiat relaxatio p̄dicta tenet: ⁊ valet. Nā ⁊ hoc mō pn̄t ēt ꝓ bono

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

reipublice ſibi talias imponere ⁊ hmͦ: quas gabellas vocant. De bonis vo clericoꝝ ⁊ religioſoꝝ: ñ pñt layci facē relaxatōnē: q̄ ñ ſꝫ eoꝝ foro ſbditi: nec de bonis eccleſiaſticis permittitur eis aliqua diſpō. vt di. 96. Bene pñt tam̄ h̄ facere prelati ſpūales terrarum ad inuicē de ↄſenſu ⁊ ↄueniētia clericoꝝ ⁊ religioſoꝝ qui dāna receperunt in guerra. Hāc aūt relaxatōem quo ad laycos vel clericos itelligas de damnis da. de reb⁹ ↄſumptis. nā res extantes. vt equos pānos ⁊ hmͦ qui habēt ⁊ ſciūt ſua nō eē. vtputa q̄ bellum iuſtū nō fuit ex pte ſuoꝝ: vl' ſi iuſtū ab his acceperūt a quibus nō poterant ipa tenere non pñt: vñ ſi dños ꝓprios inuenire pñt eis reddere tenenꝰ: al's ſi nō inueniunt pauperib⁹ erogare.

Idē videꝰ diceñ ſi de iuſticia belli dubitaꝰ: nā vbi clare bellū iuſtū eſt res accepte efficiūꝰ capiētiū. di. i. c. ius militare: que tñ debēt intꝰ eos ꝓportiōabiliꝰ diſtribui per duces belli. vt. 23. q. 5. c. dicat. niſi per publicū edictum datū ſit vnicuiq̄ qd̄ capit. Paupeꝝ aūt inocentū nō videꝰ tutū bona auferre cū ſint ſine culpa. niſi ſbſit cā: cū ſit aliquis puniēdus. de reg. iuris. li. 6. Pena tñ tpali frequenꝰ puniꝰ vn⁹ ꝓ altero diuerſis de cāis. vt. i. q. 4.

no De tutoribus curatorib⁹ negociorum alioꝝ geſtorib⁹ filiiſfamilias: ⁊ hmͦ: q extorſerunt vſuras: vl' fecerūt rapinas fraudes ⁊ dāna noīe alieō. ſ. ꝓ pupillis patronis vel patrib⁹ ſuis: nil tñ eorū ꝑuenit ad eos: ſꝫ ad pupillos dños vel patres eoꝝ: queriꝰ vtruꝫ per eos poſſit ⁊ debeat fieri rſtitutō ipis pupillis: vel patrib⁹ ſeu dñis neſcientib⁹ ⁊ inuitis de bonis eoꝝ ad quos ꝑuenerūt taliꝰ extorta. Rͦ dicūt qdā idiſtincte q̄ ſic i foro ↄſcie: dūmō nō imineat inde periculū vite ↄſcie vl' fame ſi deꝑhendereꝰ aut ſcandalū ſequaꝰ: puta q̄ aliqs crediꝰ furat⁹ fuiſſe illa q inocens eſt ⁊ hmͦ. tales. n. vt dicunt illi nō ↄuertunt furtū occulte illa recipientes: cū pecūia fruct⁹ vel per rapinas ⁊ fraudes habita non ſint eoꝝ: ⁊ rō eſt cū ꝑ efficacē cām ꝑdictoꝝ. ſ. tutoꝝ curatoꝝ: ⁊ hmͦ: ⁊ per intermediū illoꝝ tale iniuſtū lucruꝫ deuenerit ad man⁹ pupilloꝝ: patronoꝝ: vel patruꝫ: ⁊ ad reſtitutōem ſint obligati iſti mediatores iuſtū eē videꝰ. vt que cauſa illoꝝ iiuſte ablata ſunt. nūc iuſte licētiā hēat illa ſatiſfacere: ne ipi de proprio ſatiſfacē teneāꝰ. ar. ad h̄. de reg. iuris vbi dicit Chryſo. Oīs res per quaſcūq̄ cās ↄtrahiꝰ per eaſdē diſſolviꝰ. ꝓpterea ad hoc ageñ. ꝑdicti teneꝰ ⁊ in h̄ gerūt vtilē curā ſui: ⁊ illoꝝ q iiuſte detinēt aliena. Aliȷ aūt ꝑfectius ⁊ equs rñdent ꝑ diſtinctōeꝫ. vꝫ q̄ aut tales adhuc habent in manib⁹ adminiſtratōem rerum illoꝝ aut non. ⁊ in ꝑcāu pñt ⁊ debent reſtituere de bonis illoꝝ ad quos ꝑuenit lucrum: qd̄ hñt pre manibus ſi nolūt remanē ipi obligati ad ſatiſfacieñ de ſuo. Et hoc ſiū occulte ſiue manifeſte cū ſufficiēti cautela: vt ab ipis nō poſſit poſtea repeti. Et ad hoc videꝰ facere ratio ꝑme opinionis cuꝫ regula illa. Omnis res

Si autē nō hñt amplius adminiſtratione: tūc ſbdiſtinguendū eſt. q̄ aut ꝑdicti tutores ꝓcuratores ⁊ huiuſmōi nō pñt illa reſtituere de ſuo: puta qa pauperes ſunt: aut pñt: ⁊ ſi nō poſſūt

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

ſufficit q̄ denūciēt pncipalib⁹ p qb⁹
fecerunt vſuras:fraudes ⁊ hᵘ:ſi igno
rāt qūo fecerūt p eis talia illicita lu
cra que ad eos deuenerunt : vnde ⁊
obligati ſunt ad reſtōem:⁊ ſi non ſa-
tiſfaciunt ipi pncipales habeāt poſt
tū ſatiſfaciēdi de ſuo cū poterūt. Ad
accipieñ autē occulte a pdictis ad hᵒ ñ
teneť:nec debēt.⁊ rō eſt:q2 quo ad ſe
excuſati ſunt a reſtitutōe ratōe impo
tētie. vt.14.q.6.c.ſi res. quo ad illos
p quib⁹ fecerūt vſuras: vel fraudes
auferendo ab eis occulte:p hᵒ nō pro-
uideť ſaluti eoꝝ cū remaneant obliga
ti i ɔſcia:ex quo ſciūt talia fore facta :
nec velint ſatiſfacē: ⁊ ſic nō diſſolniť
peccatū:vel obligatio quo ad eſtima
tionē eoꝝ. Sz nec pōt qs a puata pſo
na cogi ad reſtōem male ablatoꝝ:niſi
per iudicē eccleſiaſticū:vľ ciuilem:nec
vr̄ bñ poſſe excuſari a furto cū contra
ctet reꝫ alienā inuito dño: cū in vſura
tñſſerať dñium:per hoc ēt ſe exponit
multis periculis. Si aūt tales media
tores de quib⁹ dictuꝫ ē pñt reſtituere
cū illi ad quos extorta puenerunt no
lunt reſtituere q pncipaliť obligant.
pñt petere humiliť non per coactōem
vel fraudē a creditorib⁹ vſarum : vľ
fraudū remiſſionē:cū penes eos nō re
manſerit pecunia fenebris: ⁊ illi q eaꝫ
habuerūt remaneāt pncipaliť obliga
ti:q2 remiſſione obtenta libere: ⁊ ſpō
te amplius nō tenebunť: ſ; tm̄ pncipa
lis:niſi ⁊ eis fieret remiſſio:q ſi remiſ
ſionē facere nō vellent teneť ſatiſfacē
de ſuo: ⁊ tūc uſq ad q̄titatem ſolutā
p illis poterūt occēte accipere de bo
nis eoꝝ:ſi alias p viaꝫ iudiciñ hr̄e non
pñt:ita tñ q nō ſequať ſcādalum:vel
periculū que ſemp vitanda ſunt. Ubi
aūt mediator talis ſic ſatiſfecit:debet
p aliquē modū cautū declarare illi q
ſciebat ſe obligatū ad illud ampli⁹ ñ
teneri:vtputa ſi dicat ſe nō curare ab
eo illa recuperare q̄ſi ac ſi donaſſet:vľ
declarare heredib⁹ ſuis:q nō recipi-
ant a tali pſona aliqd vt debitū p ta
li cā:⁊ hᵘ: Bona.n.fides non patitur
vt ſemel exactum bis exigatur. de re.
iur.l.li.6.

no Quātū ad qntum.ſ.cui fienda ē reſti
tutio ſeu datio rei ablate vel alias il
licite acquiſite. Pro fundamēto notā
da eſt diſtinctio quā ponit Tho.2.2.
q.32. dicēs. Tripliř pōt aliqd ēe acqſi
tum. Uno modo q2 id quod acquiriť
illicite debeť ei a quo acquiſitū extor
tū eſt:⁊ ſiue nō transferať dñium illi⁹
rei in accipiētem vt in furto ⁊ rapina
ſiue trāſferať vt in vſa:tñ ɔpetit repe
titio. Scđo mō diciť aliqd illicite ac
qſituꝫ:ita q ille qui illicite acquiſiuit:
non pōt illud retinere:nec tñ debetur
illi a quo acqſiuit:q2 ille cont iuſticiā
dedit:⁊ ille cont iuſticiam accepit:vt
in ſymonia ⁊ ſimilib⁹:in quib⁹ ipa da
tio ⁊ acceptio eſt cont legem. Tertio
mō dr̄ illicite acquiſitū : nō q ipa acq
ſitio ſit illicita: ſ; illud ex quo acquiri
tur eſt illicitū:ex quo trāſfertur dñiuꝫ
nec ɔpetit repetitio:vt in meretricio:
⁊ hᵘ: nā meretrix turpiť agit:⁊ cont
legē dei fornicādo: ſ; ipa acqſitio:vel
datio pecunie p hᵘ illicitis nō ē illi-
cita nec cont legē dei:⁊ hᵒ ɔprie diciť
turpe lucruꝫ. De illicitis ĝ iſto tertio
mō acquiſitis ſ; Tho. ⁊ Ray. poteſt
dari elemoſina:⁊ pōt etiā retineri niſi
ſupfluū per fraudē vel dolum mulier

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

extorſerit:qꝛ illud eēt reſtituendum:⁊
ad hoc ꝑtinēt lucra facta ex hiſtriōa
tu illicito ex duello:ex torneamento:
ex ſertis factis de florib⁹:⁊ alijs hi⁹:
quoꝝ vſus ē cōiter ad laſciuiā: ex de
cījs factis:ex mathematica ſeu arte di
uinatoria:ex lucro negociatōis aduo
catōis vel medicine i cāu nō ɔceſſo q̄
ad clericos: in his dixerūt aliqui non
poſſe fieri elemoſina:qꝛ vt dr̄ Thobie
Honora deuȝ de tua ſb̄ſtantia:⁊ ite-
rū honora deū de tuis iuſtis laborib⁹
⁊.14.q.4.c.elemoſina.⁊.1.q.1.ñ ē pu-
tanda. Sed hoc nō eſt verū ſm̄ Tho
⁊ Ray.⁊ alios cōiter. Predicta autē
capitula allegata hoc intendūt: q nō
licet dare elemoſinā de male acquiſitꝭ.
que.ſ.debēt certis pſonis reſtitui: vl̓
q non debȝ aliquis aliquod facere il-
licitū vt det elemoſinā. Et q̄uis qdā
diſtinguāt vt dicit Uul. q in his que
ꝓhibita ſunt:quia mala:⁊ non puniū
tur a iure niſi infamia: vt meretriciuȝ
duellū ⁊ huiuſmōi:talia pñt retineri.
Sed que mala ſunt quia prohibita a
iure:vt torneamenta: negociatio quo
ad clericos:⁊ huiuſmodi: ⁊ talia non
pñt retineri ad vſum ſuum: ſ; debent
pauperib⁹ erogari:lȝ hec diſtinctō vi
deaꝶ eē ꝓbabilis:tñ q pene ſunt re-
ſtringende:nō ampliāde:⁊ qui nimis
emūgit elicit ſanguineȝ. Ber. Credo
q in ꝓdictis oībus caſibus ⁊ ſimilib⁹
bonū eſt:⁊ ſalubre q penitens induca
taꝶ ad erogañ paupib⁹:nō tñ cogēd⁹
ad hoc:nec ſi nō velit in hoc ē iudicā
dus nō eē i ſtatu ſalutꝭ ſi nō velit hi⁹
penitentiaȝ agere: vl̓ accipere.ſ.q hi⁹
lucra pauperib⁹ eroget: niſi in caibus
a iure expreſſis vt in ſymonia:⁊ idem

de eo qḋ datur iudici ad corrumpeñ
eū ⁊ huiuſmōi vt infra diceꝶ. Scōm
ḡ Tho. Uul. Ray.⁊ Inn. de huiuſmo
di debet dari elemoſina debito hone
ſtatis ⁊ ɔſilij:non debito neceſſitatis
ſalutis ⁊ ſic intelligiꝶ illud.14.q.4.q
hētꝭ. Nō ē ḡ illud acceptū ſic reſtitu
endū ei a quo acceptū ē:qꝛ in turpi cā
melior ē ɔditio poſſidētis.ff.de ɔditꝭ
ob turpem cauſam.

De illicite acquiſitꝭ 2º mō: vȝ cū illḋ
ſic acquiſituȝ nō debeꝶ ei a quo eſt ſic
acqſituȝ:nec tñ acquirēs pōt ꝓ ſe reti
nere. Illud pōt ⁊ debȝ de nccītate ſa
lutis nō ſolum de ɔſilio ⁊ honeſtate
pauperib⁹ erogari: ⁊ hi⁹ ratio eſt ſm̄
Tho. 2.2.q.62.qꝛ ipa datio ⁊ accep-
tio ē lege ꝓhibita:vt in ſymōia. Qui
dā tñ extendūt iſtuȝ 2ᵐ modū ad oē
lucrū in quo ɔmittiꝶ peccatū in dāte
⁊ recipiēte nō ſolum in ſymonia:ſ; etꝭ
ī pecunia accepta ex adulterio: ⁊ pro
vſura cū quis accipit mutuuȝ ſine cau
ſa ratōnali: puta vt amplius diteꝶ ⁊
inde ſoluit vſurā. Illā vſ'aȝ vt dicūt
qui accipit retinē nō pōt:nec tñ ei dēt
reddē qui dedit:quia turpiter opat⁹
eſt:dando mutuū ei quē nouerat non
indigere. Sȝ Tho.nō dicit hoc: ſ; cuȝ
datio ē ɔtra legem. In dicto aūt caſu
datio pecunie ꝓ mutuo nō eſt pecca
tū: ſ; accipe illo mō vſ'ario mutuū eſt
peccatū:qꝛ dat illi occaſionē mali. Uñ
lȝ peccet mortaliꝶ ſic mutuū accipien-
do dēt tñ poti⁹ reddē illi a quo acce-
pit q̄ȝ pauperib⁹ erogare: niſi vbi nō
inuenireꝶ ille a q̄ accepit:vl̓ etiā ſi vel
let illā vſ'am reddē ñ vſ'ario: ſ; his a
qb⁹ extorſit ipe vſ'ari⁹ vſ'as ꝓ eo ſatiſ
faciēdo ꝓ illa ꝑte:⁊ tūc dȝ vſurario

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

ſignificare ne iterũ illi reſtituat: ⁊ pre/
cipue debet hoc facere cũ licẽtia epi: vt
ſi dictꝰ vſarius vellet ab eo repetere
eps cogat illũ deſiſtere a repetitõe: ⁊
ex quo vtiliter geſtũ ẽ negociũ ratũ
hẽre dꝫ: non tñ tenet ad hoc. ſ. inquirere
vel dare his quibꝰ debitor eſt vſariꝰ:
ſed ſufficit ꝙ reſtituat a quo accepit.
paupibꝰ aũt erogare nõ debꝫ: cũ nouit
eũ a quo accepit: ⁊ põt ei dare: quod
expſſe oñdit Aug. dicens. Nolite facẽ
elemoſinas de fenore ⁊ vſuris. 14. q. 5.
nã cũ dat pauperibꝰ quod debetur
certe pſone non liberat a reſtitutiõis
obligatione ad illã pſonam. vt habe
tur ex de homi. c. ſicut dignũ. circa fi
nẽ. Sed in ſymonia ipa datio ⁊ acceptio
pecunie eſt phibita. Uñ dr. i. q. i. c. ana
thema danti anathema accipienti: ⁊
iõ nec ſibi retinere valet: nec illi redde
re q dedit: ſed debet de neceſſitate ſalu
tis pauperibus erogare ſi põt: vel illi
eccleſie in cꝰ iniuriã data eſt pecunia
applicari: vel aliter puideri put hẽs
in. 2. pte ſum. ti. i. c. i. Similiter in iu/
dicio phibitũ eſt iudici vel aſſeſſori
cũ hñt certũ ſalariũ accipẽ aliquid a
ptibꝰ p iudicando: vel nõ iudicãdo:
vel iudicãdo bñ vel male: ⁊ teſti eſt p
hibitũ accipere p teſtimonio ferendo
vñ Aug. Jo. non debꝫ vendere iudex
iuſtũ iudicium: aut teſtis verũ teſtio/
niũ: qꝛ vendit aduocatꝰ iuſtũ patroci
niũ: ⁊ iuriſcõſultꝰ verũ ꝯſiliũ. Illi. n.
in vtrãqꝫ ptẽ ad examẽ adhibent. iſti
ex vna pte ꝯſiſtunt. 14. q. 5. c. nõ ſane.
Quod g̃ recipit iudex p hiꝰ vel teſtis
p ſe retinere nõ poteſt: ſed debet illi re
ſtitui qui dedit: ſi iuſte dedit. puta vt
iuſte iudicarꝫ intendẽs redimere quo

dãnũ vexationẽ ſuãꝫ. Unde Augu. in
d. c. nõ ſane. Ille ſolet male ſibi abla
tã pecuniã repetere: qui iuſtũ iudiciũ
emit: qm̃ venale eẽ ñ debuit Sed ſi
pecunia data fuit iudici ad eũ corrũ/
peñ: vel teſti ad falſũ teſtimoniũ di
ceñ: vel alicui ad falſo accuſañ: vel ad
uocato ad iniuſte aduocãdũ: illi dato
ri reddi nõ debꝫ: qꝛ turpiter dedit: nec
ſibi retinere debꝫ: ſed pauperibꝰ elargi
ri: vel illi in cꝰ iniuriã data ẽ: ⁊ precipue
ſi ex hoc amiſiſſet iuſtã cãm: hñtur hoc i
dicto. c. nõ ſane. put ibi nõt Jo. an. ⁊
Archi. ⁊. xi. q. 3. c. qui recte. ⁊ Inn. ex
de imu. ecc. c. qꝛ pleriqꝫ. Ray. ⁊ Hoſt.
in ſum. Similiter inferiores officiales
vt nuncij miſſi: ⁊ huiuſmõi ſi aliquid
extorquent p iprobitatẽ: vt denariũ
paruũ: ⁊ huiuſmõi tenent paupibus
erogare: ⁊ hoc vbi certũ ſalariũ reci
piunt: vt dicit glo. in. c. nõ ſane. Nam
cũ ſalariũ ſufficiens recipiũt: ſi qua ex
torquẽt debent reſtituere: ſi eſt quid
nõbile ⁊ idẽ videt diceñ de nõrijs ca
merarijs ⁊ hiꝰ qui officio ſuo exigũt
aliqd a pſonis. Si. n. hñt ſufficiens ſa
lariũ tenent ad reſtõem eorũ que ac
cipiunt: nec videt excuſare ꝯſuetudo
cũ ſit irrõabilis. ar. 23. q. i. c. militare.
vel paupibꝰ erogare: ſi de facili nõ põt
inueniri. Si vero ſalariũ non hẽrent
vel non ſufficiẽs credo ꝙ ꝯſuetudo ex
cuſaret: qꝛ nemo cogit ſuis ſtipendijs
militare. ar. inſuper de his qui accipi
unt pecuniã ab accuſatis. vel incarce/
ratis: añqꝫ pferat ſnĩa cont eos vt in
tercedant p eis ⁊ liberẽt. Scieñ ꝙ ſi
accuſati: vel icarcerati ſunt clpabiles
vñ ⁊ merito ꝯdẽnãdi illã pecuniã: nec
reddere debẽt datoribus: qꝛ turpiter

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

64

dederũt: nec ſibi retinere pñt: qꝛ turpi ter acceperunt ĩpediẽtes iuſticiã: ſꝫ debẽt pauperib⁹ erogari. ar. 14. q. 5. qui habetis. Si vo ſunt inocentes: ⁊ ad redimẽdam ſuaꝫ vexationẽ dederũt ⁊ ꝓcurãdã ſui liberatõem: ſi interceſſores eoꝝ ſunt officiales ſalariati al's pecuniaꝫ ꝑ hoc receptã reddere dẽnt vl' pauperib⁹ erogare: niſi data fuiſſꝫ ꝑ modũ doni ⁊ liberalitatis: ⁊ ꝑcipue poſt liberatiõem. qꝛ tũc retineri poſſꝫ ar. 1. q. 2. c. ſicut eps. ⁊ ſimilr ſi interceſſores nõ ſunt officiales ſalariati: ſꝫ priuate ꝑſone laborando ꝓ huiuſmõi iuſta liberatione iuſte faciunt: ⁊ qd eis dat iuſte retinẽ valent. Itẽ de pecũia data ꝓ adulterio ↄmiſſo vel ↄmittendo q̃uis quidã dicãt q dẽt dari nõ ei qui dedit: nec ſibi retineri: ſꝫ ei dari in cui⁹ iniuriã data ẽ. ſ. marito. ſi vxor ei⁹ ↄmiſit adulteriũ: ex quo pecuniaꝫ habuit videt q poti⁹ debeat pauperib⁹ erogari: niſi ille marit⁹ eſſet pauper: qꝛ ꝓpt pauptatẽ poſſet ẽt ↄfeſſor ipi mulieri tanq̃ pauperi dimittere. ⁊ ſimilit de viro ↄmittente adulteriũ q̃ ad vxoreꝫ caſte viuẽtem: ⁊ videt eſſe in huiuſmõi quaſi idem ius: ſicut ⁊ in turpi lucro: vt in meretricio: qd etiaꝫ põt retineri ſic acquiſituꝫ: niſi q leges ꝓhibẽt adulteria ⁊ puniunt: nõ aũt ſimplicẽ fornicatõeꝫ ⁊ meretricia. Nihilomin⁹ de pecunia data ꝓ adultio nil ſtatuũt: ſic de pecunia ſymoniaca ⁊ al' huiuſmõi: vñ pauperibus erogari poti⁹ inducẽdi ſunt. 14. q. 5. c. ñ ſane De acqſitl ꝑ ludos fortũe extra illos caſus in quib⁹ debet acquiſitũ ꝓ hi⁹ reſtitui debent pauperibus erogari. q̃nqꝫ ẽt poſſet ſibi retinere. Sed de h̃ ꝫ. eo li. ti. i.

De illicite acquiſitis ꝑ mõ. i. cuꝫ debetur illud acquiſitũ ei a quo acqſituꝫ ẽ vt i furto: rapina vſura: ⁊ hi⁹. Regula ẽ q huiuſmõi ſunt reſtituẽda ſpoliatis ſiue ſint dñi illaꝝ rerum. ſiue ad eos ſpectet reꝫ non fuiſſe ablatam: vt accidit in pignore depoſito ↄmodato ⁊ huiuſmõi. lꝫ. n. tales qui habent pig͂ra depoſita ⁊ huiuſmõi nõ ſint dñi illarũ rerum. tamẽ ex honeſta cauſa illa tenẽt: iõ his debẽt reſtitui talia ablata nõ dñis ĩparũ reruꝫ: ⁊ ſic intelligo illud. 3. q. 1. c. reintegrãda ſunt oĩa ſpoliatis. ex͂ de reſtitutl ſpo. per totum. Si ãt res ablata eſt ab eo qui iiuſte habuerat: puta per furtũ vl' ꝑ rapinã reſtituẽda eſt dño illius rei: nõ illi furatori q̃uis autẽ malefaceret talis reſtituendo furatori a quo ipe accepat ⁊ nõ dño rei ipſi⁹ quem nouit: tñ ſꝫm Uber. liberat⁹ ẽ ab obligatione reſtitutionis: qꝛ repoſuit reꝫ in ꝓſtinuꝫ ſtatuꝫ ⁊ gradũ. Quidã tñ dicunt q illd qd acqrit ex vba mentali tm̃: nõ dẽt illi reſtitui qui dedit: qꝛ a ſe voluntarie abdicauit: nec tñ ſibi debꝫ retinere qꝛ cont legẽ accepit. ex͂ de vſu. c. ↄſuluit. ſꝫ debet pauperib⁹ erogari. ar. c. ſic dignũ. ex͂ de homi. de vſu. c. cũ tu. Sꝫ iſta iura inducta vident ẽẽ cont taleꝫ opinionẽ: nã ibi dicit q debent ablata reſtitui eis quoꝝ fuerũt ſi reperiũt l' eoꝝ heredib⁹: nec aliqd ius: nec aliquis doctor ſolẽnis facit iſtaꝫ diſtinctionẽ int vbam mẽtalẽ ⁊ pactionalẽ vt ꝑma debeat reſtitui ei qui dedit. 2ª aũt nõ: ſꝫ pauperib⁹ erogari. Sed ſicut indiſtincte dicit Aug. de acceptl. ꝑ furtũ ⁊ rapinã q debet reſtitui: nõ

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

dari pauperib⁹ ſic inquiens. Qui cō
trar ius ſocietatis hūane: furtl rapis
inuaſionibus: oppreſſionib⁹ aliqua ab
ſtulerūt reddenda poti⁹ q̄ȝ donanda
cenſem⁹ exēplo zachei. 14. q. 5. c. nō ſa
ne. ita ꝛ indiſtincte dicit idē de vſurl
Nolite elemoſinas facē de vſis. q. ea
quaſi dicat hec reddēda ſunt nō pau
perib⁹ dāda. cū. ſ. inueniūt q dederūt
ipas vſas. Et cū dicit ꝙ q dedit vſu
ras voluntarie illud a ſe abdicauit.
R° ꝙ ſi dedit ex liberalitate ꝛ ꝑ mo
dū doni ver̄ eēt: ꝛ tunc recipiēs h̄ ſci
ens nō tenet reſtituere: nec paupibus
dare. Sȝ ſi dedit rōne mutui ꝑncipa
lit nō abdicauit illō volūtarie: ſuppl
ꝟ ꝯditionate: ne mutuās reputaret ſe
grauatū: ꝛ iſtuȝ ingratuȝ: ꝛ ſic alia vi
ce nō inueniret mutuū. ꝛ iō ſibi debet
reſtitui vſura. Si autē nil accepit vlt
ſorteȝ q̄uis h̄ nō intenderet in nullo
tenet nec illi: nec pauperib⁹.

Pro huiuſmōi aūt maiori declaratō
ne ſcieñ ꝙ in re que debȝ reſtitui ſe ali
quis tripl'r pōt hr̄e: quia aut eſt ver⁹
dn̄s: aut heres eius: aut ſolū ē diſpen
ſator circa ipſaȝ reȝ. ꝛ in ꝑmo caſu cū
ſ. eſt verus dn̄s rei ablate debet ſibi
reſtitui ſi pōt. 3. q. i. c. reintegrāda ꝛ fe
re per totam q̄oneȝ. Et hoc niſi iuſto
bello: vel iuſto edicto imperiali: vl' ec
cleſiaſtico ille cui res ſblata ē ꝓuaret
iure rehabendi ſimplicit: vel ad tps.
naȝ cum ꝯtingeret hoc puta ꝙ tanq̄
hereticus ꝯdēnatus ē dn̄s rei: vel de
criē leſe maieſtatis ꝯuict⁹ in quib⁹ cāi
bus oīa ꝯfiſcant poſt ſententiā ſup h̄
nō ſibi ſ fiſco debent oīa ſua applicāi
ex de hē. c. excōicamus. Inſup ſi dn̄s
rei ablate ñ hȝ admiſtratōem bonoꝝ
ſuoꝝ: vt pupill⁹: dȝ illud reddi tutori
vl' curatori. In 2° vō cāu. ſ. cum legi
timus heres eſt ſibi debent ablata re
ſtitui: ſ cū tali diſtinctōe ſm Ray. q̄a
ſi heredes ſunt plures vnicuiq̄ ſȝ pro
portiones ſue hereditarie ptis reſti
tuēdū eſt. Si aūt heres in aliq̄ deter
minata q̄titate ꝯſtitut⁹ ſit: puta in. c.
vel i domo ꝛ nō plus: tūc reſtitutō ñ
fiet heredi: ſ illi vel illis quibus teſta
tor ꝯmiſit diſpenſatōem bonoꝝ ſuoꝝ.
Si vō defunct⁹ in morte ſua: oīa bo
na ſua legauit pauperib⁹ ꝛ pijs locis
quib⁹ illa legata ſunt acquirit ius in
bonis defuncti ꝑntib⁹ ꝛ futurl. vñ ꝛ
eis dȝ reſtitui. In tertio cāu. ſ. cuȝ eſt
diſpenſator reꝝ vt epi ꝛ alij ꝑlati ec
cleſiaꝝ: ꝛ gubernatores hoſpitaliuȝ ē
diſtiguēdū. q: cū dāt aliqua alijs: aut
dāt de reb⁹ ſuis ꝓprijs: puta patrimo
nialib⁹ vel ꝑ induſtriā acquiſitl: ſicut
ſcripture doctrine ꝛ huiuſmodi: ꝛ de
huiuſmodi dando q̄buſcunq̄ ēt mal'
vt meretricib⁹ ꝛ hiſtrionibus q̄uis
grauiter peccēt: vt illud. 88. di. c. dōa
re. tñ nō tenet ad reſtōem: nec illi qui
huiuſmōi recipiunt ab eis ſm Ray. ꝛ
Ulri. aut dant de fructibus eccl'iaruȝ
ſuaꝝ ꝛ locoꝝ pioꝝ ad menſam eoruȝ:
ſeu uſuȝ ſpāl'r deputatis: ꝛ tunc etiaȝ
male vtendo ꝛ dādo male faciunt: nō
tñ tenent ad reſtōem ipi: nec qui reci
piūt ab eis: niſi reciperēt ꝑ extorſiōes
fraudes: ꝛ violentias: ꝛ hi⁹ tunc tene
rent: ꝛ hoc ſm Tho. 22. q. 185. ꝛ ſm
Ulri. Aut dant de bonis eccleſie de
putatis ad cultum diuinum: vel. c. di
ſtribuendis aut pauperibus erogan
dis ſpālit: vel cū etiā multipliciter cō
mittūt diſpēſatōni ſue ſine diſtinctōe

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

ſibi deputatoꝝ ad vitā ab alijs: ꝛ tñ ſi dant cā neceſſitatꝭ ſeu elemoſine bñ faciunt: nec ipſi tenent: nec qui recipiunt ad reſtituendū: niſi darent de his que ſunt diſtincte deputata clericis: qꝛ tc tenet eis ſ eo quod abſtulit ab eis: qꝛ nō danda ē elemoſina de alieno 14. q. 5. c. necꝫ. Si dāt perſonis honeſtis ꝓ patrocinio ꝛ labore quem impendunt eccleſijs ēt laudabilit faciunt ſm q̄titatem laboris ꝛ īduſtrie. Eccleſiaſticis. n. vtilitatib' ſeruientes eccleſiaſtica opꝫ remuneratiōe gaudē 12. q. 2. c. qcunqꝫ. Nec ḡ plati dantes: nec recipientes ꝓ huiuſmōi tenent in aliquo reſtituē. Sꝫ ſi dant rōne parētele: cū tñ nō indigeāt: vel cauſa fauoris humani erga ꝓncipes non facerēt ad redimendā vexationeꝫ quo ad tyrānos ꝛ ſimiles: vl' dāt cā turpitudīs vt meretricib' ꝛ hi': tenet ad reſtituēdū: que ſic male dederunt: nō qdē de bonis eccleſie: ſꝫ de bonis patrimonialib' ſi habēt: vl' per induſtriā acqſitis Jlli ēt q ſic talia que alijs debebant male accipiūt: tenēt reſtituere: niſi ipe q dedit ſatiſfeciſſꝫ. Tho. vbi. ſ. debēt aūt dare vl' ſucceſſori eius qui dedit vel in vtilitatē eccleſie ꝯuertere cū licentia ſupioꝛis: vel pauperib' erogare: ſi illa pauperib' debebant Qui āt recipiūt a religioſis ꝑpter iniuſtā cām vl' ſine licētia ſupioꝛis debēt reſtituē prelato ipſius monaſterij vel ꝯuent' vl' al's in vtilitatē monaſterij ꝯuertē vel expendere: precipue ſi ipe prelat' fuit qui male dedit. Jn omni autē caſu ex ſupradictis debꝫ fieri ita ꝙ peccatuꝫ quod eſt occultū non manifeſtetur. ꝛ ita ꝙ non ſequatur mai' ſcāda

lū ar. di. 12. c. duo Qui autē tenent alicui eccleſie: vl' loco pio debēt illō dare gubernatoꝛi ſeu rectoꝛi ei' loci: niſi ille rectoꝛ nō hēret iuſtū titulū: ſed vſpatuꝫ vl' ꝓbabilr credat male vſuruꝫ: tūc. n. poſſet in vtilitatem illi' loci ꝯuerti vl' ſucceſſoꝛi reſeruare.

Nō Quātū ad ſextū. ſ. cur ſit fienda reſti' Ad hͦ beat' Tho. 2. 2. q. 62. aſſigt rationē: vꝫ qꝛ reſtitutō eſt actus iuſticie ad iuſticiā aūt ſuādam ꝛ exercēdā qlꝫ tenet. Conſiſtit aūt iuſticia in quadaꝫ equalitate que tollit per vſpationeꝫ ꝛ detentōem aliene rei: ꝛ reparari nō pōt: niſi per iteratā dationem: ſeu per aſſignationē rei ei cui' erat ſi pōt: ꝛ iō tenet reſtituere. Sꝫ nō ꝙ ſicut qlibet qui ē ſui iuris. pōt donare rē ſuam: ita pōt ēt remittere rem ſibi debitā ḡtis ꝛ relaxare ſuo debitoꝛi: que remiſſio ſiue donatio libere facta ſine fraude: ꝛ coactione poſtꝗ facta eſt per penitētiā nō pōt reuocari: vt dicit Ray. ar. 7. q. 1. c. ꝙ piculoſū. Sꝫ ſcieñ. ꝙ illi q ponūt ſe in manib' creditoꝝ ꝓmittēdo ſeu offerendo ſe ad dādū qō peterēt: rogantes tñ ꝙ totuꝫ vel ptem dimittāt: ſꝫ nō intēdunt reſtituere: imo ſperant ꝙ ꝓ nihilo vl' modico quietabunt: al's nō ſe ponerēt in manibus eorū: a peccato quideꝫ rapine vſure ſeu alteri' male vſurpationis nō ſunt abſoluti: qꝛ peccatū ꝑ pñiaꝫ ꝛ ꝯfeſſionē dimittit quā illi ve nō hñt Sꝫ vtrū abſoluti ſint a debito ſeu obligatōne reſtituēdi: diſtīgueñ ſꝫ Egid. 1 quodlꝫ qꝛ ſi creditoꝛ ꝓpria voluntate ꝛ liberalitate dimiſit ꝛ donauit nō curans ꝙ debitoꝛ itēderꝫ ñ tenet ipe debitoꝛ ampli' reſtituere ſi hoc ei clare ꝯſtat

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

Sec⁹ ãt ſi creditoꝛ decept⁹:vl̕ coact⁹
vel deſperat⁹.i.ꝙ nunꝗ̃ ſperabat ſe
illđ debitū ab eo poſſe hẽre vl̕ n̄ poſ
ſe hẽre totū: ⁊ iō poti⁹ voluit hr̄e ꝑ/
tē ꝗ̃ nihil dubitãs ne nihil hẽret ſi to
tū vell; hr̄e. Talis.n.remiſſio nō val;:
⁊ adhuc obligat̃ ad reſtituēdum. Sʒ
q; hec materia eſt multum vtilis ⁊ ne
ceſſaria sciri:⁊ infrequēti practica:iō
ſerioſius ⁊ pleni⁹ tractanda : ⁊ quid
ſentiant docto.in hoc referendū. Cuʒ
g̊ querit̃ vtrū vſ̃ario vel cuilʒ alteri
qui hʒ aliena ſufficiat in foro conſcie
remiſſio ſibi facta ab his a quibus ex
torſit vſ̃as vel alia male ablata : vel
ab heredib⁹ eoꝝ ſi illi nō viuūt.rn̄det̃
diuerſimode a diuerſis:vt in.§.ſeq̄n/
tib⁹. Girar.de ſenis aſſerit ꝙ hn̄s ma
le ablata niſi reddat aut ſufficientē fa
ciat cautōeʒ nō pōt liberãi a ſua obli
gatōe ꝑ aliū moduʒ:cum pōt aliq̊ mō
reſtituē.nec.n.pōt debituʒ deobligari
Et ꝓ̊ ꝑ viã remiſſiōis. 2° nec per viaʒ
ſatiſfactionis. 3° nec per viam libera/
tionis. 4° nec per viam tranſlationis.
5° nec per viam donationis. 6° nec
per viam renuntiationis. 7° nec per
viam conuenientie ⁊ diſcretionis. In/
ducit ad hoc has rationes que nō vi
dent̃ multuʒ vrgere: ꞩ ſine multa diffi
cultate ſolui poſſunt ꝑ eos qui tenēt
ꝙ abſqꝫ actuali reſtitutione pōt tolli
obliga° male ablatoꝝ ab eo cui obli/
gatur per quēlibet horum modoruʒ:
dūmō nil fiat in fraudem: vel per me
tū vl̕ per deſperatōem.ſ.non rehabē
di:ꞩ libere ſponte gratis ⁊ ſcient̃. Si
eniʒ fraudulent̃ coacte vel huiuſmōi
fierʒ talis deobligatō locū hʒ qđ dic̃
⁊ nō alr̃. ꝙ nō poſſit tolli talis obli°

ꝑ viaʒ remiſſionis niſi reſtituat̃ ꝓbat
ſic. Null⁹ ē capax remiſſiōis niſi a pec
cato ꝓ̄us deſiſtat: ꞩ hn̄s rē male abla
tã ꝗ̃diu remanet obligat⁹ ad reddeñ
nō dr̃ deſiſtere a peccato. g̊ non eſt ca
pax remiſſionis . ⁊ ꝑ ꝯn̄s obliga° illa
tolli nō pōt ꝑ viam remiſſiōis.ad qđ
facit regula peccatū.de reg.iur.l.in.6.
Reſtitutio enim ꝑ quã obligatio tol
lit̃ ē ꝓ̄uia remiſſioni. vn̄ non videt̃ re
miſſio fieri niſi per reſtitutiōeʒ tollat̃
ꝓ̄us obliga°. Sʒ ad hoc rn̄det maioꝛ
pōt intelligi dupl'r. Uno modo vt in/
telligat̃ de remiſſione debiti rei abla
te:⁊ ſic videt̃ falſa: nam pōt alicui re
mitti debituʒ ſi vult ſm̄ Egid. Scđo
mō vt intelligas de remiſſiōe peccati
⁊ tunc ē v̈a maioꝛ ⁊ minoꝛ falſa.nam
hn̄s male ablata ſi non pōt reſtituere
vllo mō:remanet obligat⁹ ad reſtitu
tionē cuʒ poterit. ex̃ de ſolut.l.c.odo
ardus.⁊ tn̄ deſiſtit a peccato ſi penitʒ
⁊ ꝓponit reſtituere in futuꝝ. Sʒ ſi pt̄
reſtituere ꞩ male:⁊ hoc intendit facē
ſi creditoꝛ nō r̃mittat: talis ēt adhuc
remanet obligat⁹ ad reſtitueñ.⁊ tn̄ de
ſiſtit a peccato penitendo:⁊ qđ pēdʒ
ex regula augeri peccatū ꝙ reſtitutio
eſt ꝓ̄uia remiſſionis:verū ē de reſtitu
tione nō ſolum actuali ꞩ ēt mentali:⁊
in ꝓpoſito ⁊ in equiualēti. Q̃ non tol
lat̃ ꝑ viam ſatiſfactionis probat ſic.
Satiſfacere eſt peccatoꝝ cās excidē
⁊ eoꝝ ſuggeſtionib⁹ additū nō indul
gere.de pe.di 3.circa ꝓ̄n. Cū g̊ ablatō
⁊ detētio rei.ſ.peccati qđ fit ꝑ oꝑpoſi
tū ſuū.ſ.reſtitutōem.igit̃ niſi reſtitua
tur nō videt̃ poſſe ſatiſfacere ꝗ̃tūcūʒ
acceptet creditoꝛ. Inſup cum ꝑ ſatiſſa
ctionē nō ſolū reparet̃ amicitia: ꞩ ēt

equalitas iuſticie que ablata erant p
vſurpationē ⁊ detentōes alienoꝝ niſi
tollat cā iniuſticie ⁊ inequalitatis q̄
fit p reſtitutiōem ſbtractoꝝ dum cre
ditori reddit q̄d min⁹ hēbat q̄ debe
bat ab ipo vſurpatore qui plus habe
bat q̄ debebat : n̄ repabit iuſticie eq̄
litas: ⁊ ſic n̄ fiet ſatiſfactio niſi reddat
ablata. Satiſfactio.n.fieri debet per
ipm debitorē qui violauit iuſticiam
vſurpando aliena nō per creditorē.
Ad h̄ rn̄deri pōt q̄ vtiq̄ peccati cā ex
cidi nō pōt niſi p reſtitutiōem: ſ̄ reſtō
nō ſolū fieri pōt actu ſ̄ ēt mente ⁊ p
poſito. al' qui nō pōt reſtituē cum nil
hēat: ſequeret q̄ nō poſſet ſatiſfacere
p peccatis: q̄d ē falſū. Similit etiā
equalitas iuſticie reparari pōt nō ſo
lū p actualē reſtōnem: ſ̄ ēt per alium
modū: p quē ſibi creditor vl' iniuriā
paſſus reputat ſibi ſatiſfactū. Fit q̄ i
huiuſmōi remiſſione ſatiſfactio p de
bitorē qui viola it iuſticiā dum hēt
aīū paratū: ⁊ ſe offert ad reſtituēdū
ſi nō remittit. Tertio pbat q̄ nō tol
lat p viā liberatiōis ſic Chryſo. dicit
ex de regu. iur l. c. oīs res per q̄ſcūq̄
cās naſcit p eaſdē diſſoluit. Sz obli
gatio tal' iniuſti detentoris naſcit per
ſolā ei⁹ depuatā volūtatē. ſ. rapiendo
vl' tenēdo vel detinēdo rem alienā. ḡ
diſſolui nō poterit niſi p voluntatem
ſ. rectificatā. ſ. in reſtituēdo ablata. ⁊
ſic vr̄ q̄ non ſufficiat volūtas eius cui
fieri dz reſtō ad tolleñ. obligatōez cū
nō fuerit cā ipi⁹. Ad q̄d rn̄deri pōt q̄
voluntas deprauata vſurpatiōis re
ctificari pōt nō ſolū per actualem re
ſtitutōem: ſ̄ p intentōez volūtariā re
ſtituēdi ſi ille ſpōte noluerit remittē:

⁊ ſic nō ſolū voluntas creditoris: ſ̄ ⁊
debitoris volūtas: que fuit cā obliga
tōis ꝯcurrit ad liberādū obligatorē
dū ſe offert ad ſatiſfaciēdū creditori
ad placitū. Quātum ad 4ᵐ. ſ. p viā
trāſlatōis ⁊ acq̄ſitōis dn̄ij pbat q̄ nō
poſſit tolli obligatio ſic. Preſuppoſi
to q̄ in vbā nō trāſferat dn̄iū ſ̄ q̄ſdā
tūc aſſumit talis regula. Nullus pōt
i re detinēda iniuſt⁹ titulus aduenire
niſi pus iuſt⁹ auferat titulus: nā iiuſt⁹
titulus auferri nō pōt abſq̄ h̄ q̄ iuſt⁹
titulus acquirat ⁊ eꝯ: ⁊ idcirco erit
alia actio: p quā iniuſtus titulus tol
lit: ⁊ p quā iuſtus titulus acquirit.
Nullus ḡ aduenire poterit iuſtus ti
tulus per aliquā actionem niſi ei aufe
rat iniuſt⁹ titulus p aliā actionē. Sz
illis qui acq̄rūt dn̄iū in re detinenda
aduenit iuſt⁹ titul⁹ p dn̄ij acq̄ſitiōē. ḡ
ſi pus habuit iiuſtū titulū p rei aliene
vſurpatōem ⁊ detētiōem: opz q̄ ds
titul⁹ iniuſtus auferat p eiuſdē rei re
ſtitutōem aut dn̄ij acq̄ſitōem: ⁊ ſic nō
ē capax dn̄ij an̄ reſtitutōnē: ⁊ multo
fortius in furtis ⁊ rapinis in quib⁹ ſ̄
oēs nō transfert dn̄iū. Sz ad h̄ rn̄de
tur q̄ ad hoc vt dictū ē: reſtō p quā
auferr iniuſt⁹ titul⁹ in foro ꝯſcie fieri
pōt nō ſolū manualit: ſ̄ etiā mētaliter
dū. ſ. eſt paratus reddere realr̄ ſi non
vult dimittē: ⁊ ſic ablata iniuſto titu
lo p ſpōtaneam ⁊ liberā remiſſionem
creditoris acquiritur dominium.
Quātū ad quintū q̄ nō poſſit tolli p
viā donationis pbat ſic p has proba
tiones. Ille cui reſtitutio fieri dz dōa
re nō pōt puſq̄ ſit reſtitutus: ⁊ ipe in
iuſte detinens aliena anteq̄ reſtituat
ablata certificāi n̄ pōt d tali dōatōe

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

vtrū ſit vera donatio primam ſic probat.

nō de donacōb3

Donatio niſi ſit libera nō eſt donatio vera.ff.de adimen.lega.l.rem legatam. Iſte autē qui talit donat.ſ.anteq̄ ſit reſtitutus nō libere donat:q2 nō libē illud h3:cū non actualit hēat.7 ſi dicat q libē reſtituēdus pōt habere: 7 per ɔ̄ns libē pōt donare: q2 detentor bonoꝝ ſuoꝝ paratus eſt reddē. talis inſtantia nihil valet. qa reſtituendus certificari nō pōt q talis habens ſua male ablata ſit parat⁹ ad ea reſtituēda:niſi ea ſtatim cū poteſt reddat: vl p eis reddendis ſufficientē cautiōem faciat:qđ pertinet ad ſcđam ꝓpoſitionē. Nā 7 ſi videant aliqua ſigna qb⁹ ſe paratū ad ſatiſfaciēdū oñdat ñ probat eē ſufficiētia cū illis vti poſſit:ita ille qui nō hab3 intentōem reſtituēdi ſic ille q h3: 7 talis alienoꝝ detentor iniuſt⁹ cui donatio fit añ reſtitutōem nō pōt ea3 vt verā donatiōem acceptare vel accipere cū bōa ɔſcia. Ad qđ rñdet q donari pñt ñ ſolū res habite ſ3 ēt iura 7 actōnes 7 que ſperāt hri. nec ꝓpterea pōt dici q nō ſit donatō libera:q2 res actu nō habet. Et cum hoc negocium agat 7 diſcutiat ſ3 foru3 ɔſcie:vbi credeñ eſt cuil3 pro ſe 7 coñ ſe. Et nemo ſit arbitrād⁹ imemor ꝓprie ſaluti vt dicit.i.q.7.ſanximus ex quo debitor offert ſe paratū ad reſtituēdū ſi vult rogat tñ vt donet nō coact⁹ nō decept⁹: ſ3 ſpontaneus pōt ſibi pſuadere 7 credē libere donaſſe: pcipue cū non egeat multū: nec.n.pſumit de facili qs ꝓijcē ſua 7 donare.

Quātū ad ſextū q nō poſſit tolli per viā renūtiatōis: ſ3 añq fiat male ablatoꝝ reſtō nō pōt ille cui reſtitutō fieri debet renuntiare.g nō pōt tolli obligatio detinentis aliena iniuſte p via3 renuntiationis. a^or eſt nota. b^or probat:nam renūtiatio illa que fit a ſpoliato añq reſtituat ipſa decernit eſſe nulla ſic p3.3.q.i.c.epis.7 ex de reſti.ſpo.c.ſollicite: 7 iō q2 pſumit nō libē fieri q2 nō ē viſimile q ſponte iuri ſuo renūtiauerit q renūtiat ſpoliat⁹. Sic i ꝓpoſito videt dicen q creditor renūtians nō reſtitutus nō vr ſponte renūtiare:ſ3 vt coactus 7 hi⁹. Ad quod rñdet q ea que ɔtinent in dictis capitulis hñt locū in foro ɔtētioſo vbi pcedit p pſūptōem: ſ3 in foro ɔſcie etiā ſpoliat⁹ pōt renūtiare iuri ſuo vt in ꝓpoſito. pterea eo ipō q offert ſe ad reſtitutōem:ſi vult ia3 reueſtit 7 reſtituit eū iuri ſuo.

nō

Quantū ad ſeptimū q nō poſſit tolli p viā ɔueniētie 7 diſcretōis probat ſic Suppoſito dicte regule peccatū.li.6. Obligatio illa qua iniuſtus detentor alienoꝝ eſt obligatus ad reſtitutōem neceſſe ē q tollat p viā reſtitutiōis: vl aliā eqpollētē: 7 querēdo que ſit via equipollēs reſtitutiōi: ſi dicat q ſit remiſſionis via vel donatōis: ſequit int alia iſtud incōueniēs: q poteſt dici reſtitutō: 7 tñ in poſſeſſione minime poſit⁹: qđ p3 eſſe falſum per illud quod hētur.ff.de vbo.ſigni.l.plus eſt. dicit eni ibi q reſtituē eſt non ſolum pñiam rei pbē: ſ3 ēt poſſeſſorē facē fructuſq3 reddere: quapropter nullus pōt dici reſtitut⁹. Si g remiſſio que fit ante reſtitutōem eqpollet reſtitutōi ipſi ſeqt h incōueniēs q etiam non poſitus in poſſeſſione dicet reſtitutus. Sed ad h rñdetur q in foro conſcientie 7 ab

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

Aug⁹. nō ſumit ita ſtricte reſtitutio
ſicut i foro ↄtētioſo ƀȝ iura. Nā quō
cunq; ipleat volūtas crditoris a de
bitore dr̄ rſtitutō facta. ⁊ cū qs cedit
bonis etiā anq̄ȝ ponet eos i poſſeſſioȝ
n̄ rſtituit quo ad ↄſciētiā. Queritur
vtrū vſurario vl' cuicūq; alteri q habet
aliena ſufficiat in foro ↄſcie remiſſio ſi
bi facta ab his a quib⁹ extorſit vſas
vl' alias quecūq; male ablata.

nō Hanc qōnē de vſis Laurēti⁹ in tra
ctatu formās ꝓus recitat opinionem
doctoꝝ. dicit ꝗ glo. ⁊ i regula pecca
tū. tenet ꝙ ſic. Sȝ dicim⁹ ibidē coīt. ſ.
ꝙ nō ſufficit niſi pecunia ſit reſtitutōi
parata. Aliquoꝝ vō theologoꝝ opio
fuit ꝙ etiā nō ſufficit ꝙ res ſit parata
reſtitutioni: ſȝ etiā opȝ ꝙ offerat. Jo.
an. ibidē ſup glo. demū aſſumit viam
mediā dicēs. ꝙ aut gerit in mēte vſu
rarius reſtituere: ⁊ remiſſio ſufficiat
aut nō. ⁊ tūc ſecus. Sed fede de ſenis
i opere ſuo format idiſtiĉte opinionē
dicte glo. ſic dicēs. Si is cui debēt re
ſtitui pecunie vl' male ablata n̄ coact⁹
vl' decept⁹ nō remitit ⁊ omni dolo ⁊
vi ⁊ calliditate: ⁊ metu ceſſātibus eti
aȝ precib⁹ vel ſuitioꝝ exhibitione in
duct⁹ debitā ſibi pecuniā nō oblatam
nec reſtitutiōi paratā vſario dimit
tat liberat⁹ ē vſari⁹ a reſtitutiōe. nō
tn̄ a peccato ꝙ comiſit exercēdo vſas
niſi ⁊ ō illo peccato pn̄iaȝ agat. Pōt
etiā dici ꝙ plus eſt ꝙ ſi vſurario pſeue
rāte i crimine ⁊ nō diſpoſito ad aliq̄ȝ
reſtitutionē is q dȝ recipere vſas re
mittat illas ꝓprio motu: vl' ad peti
tionē vſarij liberat⁹ ē vſarius a reſti
tutiōe rei: ⁊ ſi nō a peccato q̄a de h̄
opȝ ſatiſfacere deo p pn̄iaȝ. hec ille.

Hāc opinionē videt firmare Hoſt.
in ſū. ⁊ Archi. in. c. z. de. vſis. li. 6. ſup
vbo ſatiſfactū. dicēs. Satiſfactum ac
cipim⁹ quōcūq; volūtati creditoris
ſatiſfiat. Idē Lap⁹. Ideȝ aūt Lau.
ſic ↄcludit: vt tollat oīs dubitatio an
ſit vl' nō ſit liber anim⁹ remittētis: ⁊
p ↄūs clara ↄſcia vſurarij. Et vt faci
li⁹ inducāt homines ad ↄtritionē: ⁊
decetero a talib⁹ abſtineāt: cautū ē p̄
dicāe ꝙ nō ſufficit remiſſio facta ꝗuis
ſe diſponat ad ſatiſfaciēn̄: ſi nō remit
terȝ creditor: ⁊ cauti⁹ ꝙ opȝ ꝙ pecūia
ſit reſtitutiōi parata: ⁊ cautiſſime ꝙ
offerat pecunia: vl' ꝙ plus ē ꝙ ponat
i manib⁹ creditoris. Sed de iure Et
in foro ↄſcie puto illā glo. cui⁹ opiōȝ
ſeqt fede. vt dictum eſt eſſe verā: ⁊
ad hoc inducit ipe fede. plures rōnes
Et pma eſt talis. In maiorib⁹ cribus
ſicut eſt in crimiē furti vel rapine: vel
violētie: re furtiua: vl' rapta remanē
te apud furem vel raptorem de volū
tate dn̄i purgatur vitiū furti vel rapi
ne ſine aliqua reſtitutiōe vt. l. ſi fur. de
vſurl. in ꝑn. ⁊. ff. de pcario. l. ſi certe. ꝗ
purgat vitiū vſe remanēte vſa apō
vſurariū ō uolūtate dn̄i: ⁊ ꝙ illa ſint
maiora crimia pȝ ex maioritate pene
ſiue agat ciuilit' ſiue criminalit'. Gra
uius aūt eſt peccatū ꝙ graui⁹ punit:
vt. 24. q. 3. c. nō offeram⁹. Secūda ra
tio ē q̄a in crimie vſuraꝝ ⁊ i alijs ma
ioribus ſuffic facere ↄdignam ſatiſfa
ctōeȝ: vl' emēdatiōeȝ. ex̄ ō rapto. c. i.
vt ſit qs liberat⁹ a peccato. c. quanto
ex̄. ō vſurl. Sȝ ſatiſfactū itelligit quō
cūq; deſideriū creditoris ipleat. etiā
ſi n̄ ſoluat. ff. q ſatiſda. co. l. i. Tertia ra
tio ē q̄ videt ſm eū iſolubilis. Sunt

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

61

quidā ſpāles caſus in quib⁹ obligatꝰ ad reſtitutōem nō ſufficit remiſſio: vt .c.exigit. de cenſi.li.6. ⁊ ibi de h̄. ergo in alijs caſib⁹ ſtabit regula ꝙ ſufficit remiſſio. Idē tenet Pe. de pal. in .4. di.15.q dicit ꝙ obligat⁹ reſtoi excuſatur ꝑpē remiſſionē creditoris. ꝙ per acceptatōē tollit: ⁊ hoc niſi ſit talis ꝑſona que nō habeat adminiſtratōē vel que non poteſt donare: nec ꝑ ɔ̄ns remittere: ꝗ remittere eſt dare. Itē qn̄ in iure eſt cautū ꝙ remiſſio nō valeat: tūc nō excuſat ſicut in iudice delegato q munera ⁊ expenſas recipiens vl' extorquēs tenet reddē nulla ꝑtiū remiſſione ſibi ꝓ futura. extra de reſcriptl.. c.ſtatutū.li.6. Et de viſitante iure ordinario recipiēte munus ad c⁹ duplū reſtituendū tenet. ex̄ de cēſi.c. exigit. hec Pe. ꝙ ſi quis obijceret regulā. Nō remittit peccatū ⁊c. quod ē vbū Aug. ⁊ reſtituere ē rem i ꝑſtinū ſtatū reponē vn̄ nō videt ſatiſfacē remiſſio. ad quod rn̄det ꝑdictꝰ Pe. Lau poſt ſede. ꝙ Aug. in dicta regula nō hūit reſpectū ad ſtrictā ſignificatōem vbi: ſ ei⁹ mens eſt vbis ꝑferenda. ex̄ de vbo. ſigni. c. intelligenda fuit: ꝙ ſi offendiſti ꝓximum tuum rapiendo iurādo: vſ'as extorquēdo: recōcilies te cū ipſo: ⁊ cōiter ꝗ hōies non iactant pecunias ſuas: ſ volūt ſibi reſtitui res ablatas: ꝓpterea Aug. ſe retulit ad vbū reſtituat: ꝙ āt ſic itellexerit Aug. oñdit multiplr̄. hec ille. Qꝫ autē dicit Lau. ſ. ſ. eſſe ꝑdicandū nō ſufficere remiſſionē niſi fiāt ea que dicunt diuerſi nō videt tutū vel cautū: nā ex tali ꝑdicatōe ita pōt ſequi periculū aiarū ſicut cautela. Sicut. n. ꝑdicator debꝫ ſibi cauere a ꝑdicādo ea q̄ hn̄t hōies inducere ad malū: ⁊ ab allegando mala: ita debet cauere a ꝑdicādo ſcrupuloſa ⁊ ardua: qn̄ cōis opio ē i ɔtrariū h̄. n. eēt iniicē laqueū animab⁹: quod fieri non debet. 27. q. i. c. viduas. Audiēdo. n. talia ⁊ nō ſeruando cum ex auditis format ſibi ɔſciaꝫ: hoc ſibi neceſſario fieñ q habꝫ huiuſmōi remiſſionē: ⁊ ex difficultate nolit ponē ſe ad facieñ: erit in malo ſtatu: rōe ɔſcie ſibi facte ſup eo in quo bn̄ poterat trāſire cū bona ɔſcia. Preterea ſi ꝑdicator h̄ dicat in ꝑdicatione. ſ. ſibi nō ſufficere remiſſionem niſi ⁊c. ⁊ poſtea in audiētia ɔfeſſionis faciat ɔtrarium ⁊ dicat illi ſufficere: nōne ex hoc pōt ſequi magnū ſcādalū cont̄ doctrinā ꝑdicationis. Ex hoc. n. poterūt credere hōies ſic eē de multis alijs que ꝑdicatores dicunt. ſ. ꝙ non ſunt ſimplicit' vā: ſed ad terrorē dicta: ⁊ ſic periclitabit fidei doctrina: nō video etiā cū bona ɔſcia ꝙ abſq ſui magno peccato poſſit hoc dicere in ꝑdicatōe. ſi ſentiat cōtrariū: ꝗ hoc cōiter tenent doctores. Sed ⁊ ſi teneret aliquā aliā opinionē cū ille ſint ſcrupuloſe. non dꝫ velle inducere homies ad ſuos ſcrupulos non ꝗ predicando dicat ꝙ ſufficiat remiſſio: ne inducat occaſionē mali: ⁊ aperiat via vſ'is: neq dicat ꝙ nō ſufficit ne dicat mendaciū: vl' ſcrupulos: ⁊ laqueos iniiciat auditorib⁹. Sꝫ dicat ꝙ dic̄ Augu. ꝙ opꝫ ꝙ reſtituat ſi pōt. 14. q. 6. c. ſi res. ⁊ in reſtitutiōe includit remiſſio. Hoſti. in ſū. ti. de vſ'is dicit ꝙ ſi fenerator ꝑtem pecunie feneb'is reſtituat ei a quo hūerat vel heredi ſuo: ⁊ de volūtate ei⁹ ꝑtē retineat

dicũt theologi indiſtincte q̄ nõ eſt li
beratus niſi totũ offerat. Tu dicas q̄
ſi ex pacto fit nõ eſt liberat⁹.ar.c.ve
niens.ex.ð ſymo. Si aũt vſuri⁹ p̄te
ſine pacto liberalit̄ ſoluat vt offerat
ꝛ ð alt̄a p̄te m̄iam petat: ꝛ creditoꝛ
liberalit̄ remittat: liberat⁹ ē debitoꝛ:
nec tñ̄ vlteri⁹ ad reſtõnē: ſic nec tñ̄
ſi grat̄. accepiſſ3 grat̄ oblatũ h3 Hoſ.
Hic tñ bon⁹ iudex ex certi dicturis
motũ ſui animi informabit. Nã ſi cre
ditoꝛ ē paup ꝛ inops: ꝛ vſuri⁹ diues
ꝛ potẽs: nõ p̄ſumo q̄ creditoꝛ ipſum
vſuriũ ſpõte ex coꝛde liberet: ſ; h̄ faci
at q2 vltra recupare nõ p̄t: vt illð tã
tillũ qð offert recuparet: ꝛ nõ amitte
ret. Si võ creditoꝛ ſit diues ꝛ potẽſ
q̄ etiã ↄſueuit hiſtrionib⁹ ꝛ ioculato
rib⁹ tantũdẽ de ſuo donare vl̄ plus
frequẽt̄ p̄ſumi p̄t q̄ ex coꝛde h̄ faciat
hec ille. Itẽ in quadã ſũmula dicit̄
q̄ ſi vſuri⁹ offert libere totã ſũmã pe
cunie creditoꝛi oñdẽs plenariã volũ
tatẽ cũ nõ hẽat. q2 ſi crederet q̄ aliqd
acciperet non offerret. creditoꝛ nihil
penit⁹ vult accipe: ſ; liberalit̄ dimit
tere totũ: iſte plenarie ſatiſfecit ꝓxio
ſ; nõ deo. ꝛ ideo p⁹ea ſufficit ſibi ſola
ↄtritio vt ſatiſfaciat deo. Uñ ↄſulendũ
ē nõ ↄtrit̄ vt haud min⁹ hãc liberã3
ſatiſfactiõe3 faciãt ꝓxio. Itẽ ſũt aliq
vſurij q nitũt̄ decipe deũ: q numera
tã pecuniã ꝛ acceptã tũc exponũt cre
ditoꝛib⁹ credẽtes q̄ illã nõ accipiant:
q2 ſi crederẽt q̄ illã reciperẽt: nõ illa3
repñtarẽt. at ille timoꝛe vl̄ verecũdia
duct⁹ nihil vl̄ pa2. r̄cipit reſiduũ dãs
ꝛ ſic iſti tales dicerẽt ſe ſatiſfeciſſe: qd
nõ eſt ve2. Itẽ nõ ſ̄m quoſdã q̄ ſunt
qnq3 modi ſatiſfaciẽdi. Prim⁹ mod⁹
eſt cũ pecunia libere offert̄. Secũdus
mod⁹ eſt cũ pecuniã nõ h3 ꝛ offert pi
gnoꝛa. Terti⁹ mod⁹ eſt cũ pecuia nõ
h3 nec pignoꝛa ↄgruẽtia: facit tñ cum
inſtrũs vt hr̃des ↄpellãt̄ ad ſatiſfacti
onẽ ꝛ etiã ipſemet. Quart⁹ mod⁹ eſt
cũ mediãte ſacerdote vel aliq̃ alio re
ligioſo fit volũtaria ꝛ libera ↄcoꝛdia
iſte tñ mod⁹ d3 ſemp oñdere credito
ri velle ꝛ poſſe libe2 debitoꝛi. Quĩt⁹
mod⁹ eſt cũ ↄſenſu ꝛ m̄ia creditoꝛis
ponit debitoꝛ aliquã poſſeſſione3 in
manu alicui⁹ honeſti viri ex cui⁹ fru
ctib⁹ ſoluãt̄ p tp̄ſ debita. deinde poſ
ſeſſio ad hr̃des reuertat̄. vl̄ ita deb3
ꝑmanere ꝑ in certis. h̄ ibi.
Itẽ Archi. in roſario. 14. q. 5. c. ñ ſane
dic̄ q̄ Hoſti. dicebat q̄ in his in qb⁹
ē peccatũ moꝛtale ſ̄m legẽ diuinã vt
i furto vl̄ rapina diſpẽſare nõ p̄t eps
imo nec etiã papa vt aliq̃ dicũt: quo
min⁹ pniã agat: ꝛ reſtõ fiat ſi p̄t. ex.
ð vſur. c. cũ tu. In his võ i qb⁹ ē pec
catũ moꝛtale ſ̄m ius poſitiuũ: ꝛ cum
epis ſeu inferioꝛib⁹ pape inṫdicta eſt
diſpẽſa⁹ null⁹ diſpẽſare vl̄ dilatiõe3
p̄ſtare p̄t niſi ſol⁹ papa. 3. q. 1. c. reinte
grãda. vl̄ hĩ qb⁹ ſpealit̄ ↄmiſerit. Si
võ nõ ē inṫdicta pot̄it. h̄ ibi. Sed q̄
dr̄ papã nõ poſſe diſpẽſare ĩ his reſti
tutiõib⁹ vbi eſt pccm̄ moꝛtale ꝑpetra
tũ in vſurpatiõe ↄtra legẽ diuinã fa
cta: vt furto: rapina: vſra: ꝛ hĩ⁹. quo
min⁹ reſtõ fiat ſi p̄t videt̄ intelligẽdũ
quo ad reſtõnem certo2 ſi ſciunt̄ pſo
ne: vel quo ad incerta: cũ diſpenſaret
abſq3 cã rõnabili: vel saltẽ dubia pro
libito volũtatis. Nõ eni põt tollere
q̃ ſunt ꝓpria hominũ ꝛ dare alijs ſi
ne cã. ſed cu3 cauſa rõnabili põt. puta

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

per modū pene. vt cū aufert regnum vł imperiū alicui ꝓpť demerita ſua. q2 eēt inimic⁹ eccłie heretic⁹ uł ſciſma tic⁹: nec ſe vellz corrigē: vł cū faceret mouere bellū cōtͣ aliquē dn̄m vł ciui tatē pſeq̄ntē eccłiaz: vł fauentē hr̄ti/ cis: vł detinētē bona eccłie: ⁊ tradēt alijs dignitatē iura ⁊ bona illoꝝ: ſic factū ē pluries. ¶Nec pt papa cū bona ꝯſcia q̄ paupib⁹ debēt diſpēſare da/ re diuitib⁹ ſine cā rōnabili: ſ3 cū cā rō/ nabili pt talib⁹ obligatꝭ remittē ſeu vt pauperib⁹ dare ea q̄ acq̄ſierūt per furta rapinas ⁊ vſuras: cū ſīt incerta ſm oēs: alˀs cū ſit ſupm⁹ ⁊ vlis pater paupeꝝ magꝭ q̄ epi: q hi⁹ ſolēt diſpē ſare. vt. 87. di. c. eps. extra de

Quia h3 etiam plenitudinē ptātis in diſpenſatiōe bonoꝝ eccłiaſticoruz. ⁊ plenā iuriſdictꝭ in terris eccłie forte de hi⁹ bonis. ſ. eccłiaꝝ: ⁊ hoꝝ q habi/ tant in terris eccłie poſſet remittere debita ex furtis rapina ⁊ vſura etiaz cū ſciūť pſone ſine eoꝝ ꝯſenſu: ⁊ ex ali qua cā rōnabili. nā quottidie h̄ fit ut iura vnius eccłie ⁊ fruct⁹ auferat: ⁊ det alťi q̄ curato illi⁹ eccłie cū cā tn̄: vt credit rōnabili. ⁊ ſic mł'to magis in hi⁹ pt dare dilatiōez. q2 plus ē re/ mittere debitū q̄ dilationē dare ad ſoluendum.

Querit vtꝝ ſup incertꝭ cū epo q eſt pr̄ paupeꝝ poſſit fieri ꝯpoſitio vł trāſ actio. ¶Rn̄det Lau. Sciēdū q̄ Pau. i cle. de pe. ⁊ re. huc paſſū examīat: ⁊ fi nalit determiat q̄ nō: p illū tex. ⁊ p. c fi. de of. vica. li. 6. vult eni q̄ ſine man dato aplico id facere nequeāt epi: ni/ ſi ꝯponerēt de tāta q̄titate quāta eſt illa ad quā aſcendūt: ⁊ nō de minori. ¶Cōtͣ. ſeruať: l3 facta tacita ꝯpoſitiōe ferať demū ſnīa taxatiua ipoꝝ incer/ toꝝ: ⁊ ſi vͣa ſunt q̄ fatus eſt ¶Pau. q̄ð videť de iure: nec videť ꝯtraria ꝯſue tudo valē: alˀs mltoꝝ aīe illaqueareť ¶Tex. tn̄ illi vidē meo nō ꝓbāt ita cla re. ¶Vn̄ forte poſſet rn̄deri q̄ nō eſt credēdū q̄ papa q p̄ficit epos patres paupeꝝ indiſtincte nō ꝯceſſiſſet eis in ſpē: q̄ ex cā poſſet cū talib⁹ trāſigere. ⁊ iſti hn̄t maiorē ptātē q̄ illi qb⁹ libe ra admiſtratio ꝯceſſa eſt ¶Itē nō ſim/ pliciť donāt. Itē papa ſcit hāc ꝯſuetu dinē: ⁊ diu tolerauit. fiūt tn̄ taxatōes p ſnīaz. h̄ Lau. Forte poſſet dici q̄ ex quo ad eccłiaz militātē valet dictum ¶Lau. ⁊ etiaz q̄ ad deū ⁊ eccłiam triū/ phantē cū ex cā rōnabili facit ꝯpoſiti onē de miori q̄titate q̄ ſint incerta. puta q2 reſiduū dimittit ei vt paupi cū alˀs nō poſſz viuē ſine indecētia ſui ſtat⁹ nōbiliť ¶Sed vbi abſq3 cā epus ſcienť ꝯponat de miori quātitate no tabiliť valet dictū ¶Pau. in foro dei. nō. n. credēdū ē papā feciſſe epos diſ penſatores bonoꝝ paupeꝝ: vt poſſēt p libito volūtatis remittē vł ꝯpone re ſup incertꝭ. vt de his poſtmodum pōpoſe viuāt ¶Nec ipe papa poſſz cū bona ꝯſcia abſq3 aliq̄ rōnabili cā facē hi⁹ taxatiōes longe min⁹ q̄ ſit debitū incertoꝝ: ⁊ reſiduū ſcieť illis debito/ rib⁹ dare: cū oīa bn̄ ⁊ plene poſſit re/ ſtituē. ¶Secus cū dubitať vtrū ſit de/ bitoꝝ p incertis. nā in dubio ē ſemper iterptandū ſcm pape pmarie i bonū vt di. 40. c. nō nos. cū gł. ¶Papa. n. ⁊ ſi hēat plenitudinē ptātis errare pōt vt hō. ⁊ inť cetera ſue ptātis nō aufe reť ſibi ꝯdi⁹ iſta cōis hoiuz gn poſſit

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

peccare mortalit. 7 deſcendere ad in feros grauius ceteris puniẽd⁹ ſi deli qrit. ut dicit di 40. c. ſi papa. 7 i glo. ¶Inſup cũ reſtitutio certoꝝ debeat p̃cedere reſtõnem incertoꝝ ꝙ epi circa vſfarioſ publicos: ut licẽtiẽt ad ſacra eccleſie 7 ſepulturã ꝑus ↄponãt ſuper certa q̃titate ꝑ icertis quã ſibi ſolẽt iburſare magꝭ ꝙ paupib⁹ dare: 7 de ceteris ñ ꝓuideat ſufficiẽt: ut reddãt integralit min⁹ bñ faciũt: qnimo ſi nõ ſufficerẽt bona q̃ remanẽt vſurarijs vel heredib⁹ coꝝ tenet q̃ acceperunt pro incertis cõtribuere pro reſtõne certoꝝ. al's fures ſũt 7 latrones aufe- rẽtes que debentur certis ꝑſonis. ex de vſu. c. cũ tu. i4. q. 6. ſi res. ¶Sȝ ↄſue tudo in hoc nõ excuſat. que poti⁹ di cẽda ẽ corruptela: q2 coñ ius diuinuȝ di. 8. c. que contra mores. 32. q. 7. c. flagitia.

¶Qrtũ ad ſeptimũ. ſ. de mõ reſtituẽdi ſeu ordie circa q̃ ↄſideranda ſũt tria ¶Primũ ẽ ꝙ reſtitutio certoꝝ ꝑponen da ẽ reſtitutõi incertoꝝ. ¶Sciẽdũ igi tur ꝙ certa oĩa obligat reſtõni. i. cuȝ ſciũt ꝑſone quib⁹ eſt faciẽda ꝑus ite graliter ſoluẽda ſũt ꝙ ſoluãt icerta. qñ. ſ. ſcit: vel dubitat bõa reſtituẽtis nõ ſufficere ad vtrũq;. nã tũc reſtituẽ da ſũt plene ꝑus 7 integralit certa 7 h̃ triplici rõe. ¶Primo rõe ſucceſſiõis ¶Secũdo rõe obligatiõis ¶Tertio rõe ſimilitudinis. ¶Quantũ ad ꝑmã rõnem ſ. ſucceſſionis aduertẽdũ diligẽt ꝙ ñ ſuccedit i paupib⁹ ipe xp̃s: niſi qñ nõ repiũt ꝑſone certe qb⁹ reſtitui debẽt certa: ut q̃ſi ꝑ ſbſtitutionẽ ſuccedẽ vi deãt: ac ſi dicẽt teſtator dimitto me os h̃des tales 7 tales qb⁹ debeo: vł etiã ſi nõ debeo. ¶Sȝ ſi eos ñ repiri cõ tigat. ſbſtituo mihi xp̃m cũ paupib⁹ ſuis. ¶Quãtũ ad ſecũdã rõnẽ obligati onis ꝓbat h̃ ſic. nã paupib⁹ nõ tenent h̃des dare. ſ. ꝓ reſtitutiõe dictoꝝ in certoꝝ niſi vnica rõne. ſ. in foro dei: ſ3 creditoꝛib⁹ certis tenet duplici rõe. ſ. in foro dei 7 foro mũdi. q2 h̃des ꝑñt a creditoꝛib⁹ i iudicio ↄueniri. ¶Qrtuȝ ad tertiã rõnẽ. ſ. ſimilitudinis ꝓbat iõ a ſili õ voto ſimplici 7 ſolẽni. ¶Nã votũ ſimplex ñ ita obligat ſic id q̃õ ẽ ſolẽne. nã q̃ ad deũ ſimplex obligat: 7 ſolẽne quo ad deũ 7 mundũ. i. foꝛum mũdi. vñ ſimplex votum impedit mrĩ moniũ ↄthẽdũ: ſ3 nõ dirimit ↄtractuȝ ¶Solẽne aũt 7 ipedit ↄthẽdũ 7 ↄtra ctũ dirimit. ut pȝ di. 27. ꝑ totuȝ. 7 rõ hui⁹ ẽ q2 in voto ſimplici ẽ vnũ vicu lũ ligãs: in ſolẽni duplex.

¶De reſtitutiõe v̇o certoꝝ ſciẽdũ ꝙ re ſtitutio etiã fieri dȝ cũ quodã oꝛdine ꝑ cui⁹ declaratiõe ſciẽdũ ꝙ h̃ȝ tripli cẽ volũtatẽ creditoꝛis ↄtigit debito rẽ h̃re ſbaȝ ei⁹. ¶Prima ẽ violẽta. ¶Se cũda ẽ ↄditionata. ¶Tertia ↄfoꝛmata ¶Prima repit in furto 7 ſimilibus. ¶Se cũda i vſa. ¶Tertia in ↄtractib⁹ licitl. ſiue iuſtis: 7 h̃ȝ hũc triplicẽ volũtatl. gradũ varie ꝑus 7 p⁹teri⁹ homo re- ſtituere obligat. ¶Cũ igit ꝑma volũta te. ſ. violenta debitoꝛ tenet. utputa q2 abſtulit ꝑ furtũ 7 rapinas 7 hi⁹ vi olẽtias: talia pꝛius reſtituẽda ſunt ꝙ vſura 7 alia debita. 7 hoc ꝓpter tria ſ. ꝓpt offenſionẽ. ꝓpter exꝓꝛoꝑationẽ. 7 ꝓpter ↄpulſionem. ¶Propter offenſio nẽ qdẽ. nã maioꝛ i eis fertur iniuria: q2 illa penit⁹ ſunt iuolũtaria. ſ. rapina furtũ 7 huiuſmõi. vſa v̇o aliquo mõ

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

eſt volũtaria.ſ.volũtate ↄditionata
propterea de ſui nã miorẽ iniuriã in
proximũ ſapit:alia v̉o debita ſine iiu
ria ſiũt:qꝛ ſũt volũtaria: puta id qđ
debet rõe emptiõis facte alicui⁹ rei:
vel rõe mutui liciti. ⁊ hi⁹.⁊ ideo ra/
pina ⁊ furtũ ꝑus reſtitui debẽt ꝙ̃ ipa
vſ̾a ⁊ alia debita licito mõ ↄ̃tcta:⁊
eadẽ rõe ꝑus rapina:qa grauioꝛ i ea
fit violẽtia ⁊ iiuria ꝙ̃ i furto. 2° oꝫ
ſuari talis oꝛdo ꝓpt̾ expꝛopꝛiationem
Nã i rapina ⁊ furto ſm oẽs dñiũ nõ
tñſferẽ.⁊ iõ talia nũꝙ̃ tõllit ſiũt poſſi
dẽtiũ. Jn vſ̾a v̉o dñiũ tñſferri videt
Tertio ſuãdus ẽ talis oꝛdo ꝓpter cõ
pulſionẽ.magis.n. debitoꝛ cõpellit ⁊
artat a iure reſtituere que extoꝛſit ꝑ
furtũ ⁊ rapinã ꝙ̃ q̃ habuit ꝑ vſuram
nã ad reſtitutionẽ vſ̾e cõpellit diuio
⁊ eccleſiaſtico iure:ſ ad reſtitnẽdum
rapinã ↄpellit vel artat iure diuino
eccl'iaſtico ⁊ ciuili. Ex quib⁹ſequit ꝙ
debitoꝛ ſi ñ põt i ſolidũ reſtituere qđ
extoꝛſit ꝑ rapinã ⁊ furtũ.⁊ etiã quod
habuit ꝑ vſ̾am.⁊ h̾ cũ rõe volũtatis
ↄcurrẽt|. qꝛ i ſoluẽte vſ̾aꝫ aliq̃ mõ vo
lũtas ei⁹ cõcurrit ad illã expoliatiõꝫ
vſ̾e. Sꝫ expoliatiſ ꝑ furtũ ſeu rapinã
coñ oẽꝫ ſuã volũtatẽ expoliat:tũ etiã
rõe iuris coartãtis.nã a iur̾ ciuili hõ
ↄpellit ad reſtitut|.rapine ⁊ furti i ſo
dũ ẽt ſi nõ habeat ad r̃ſtituẽdũ vſ̾as
h⁹ ſnie ẽ Hir.oꝛ. heremitaꝝ:q̃ videt
rõnabilit̾ dicta.h̾ excepto.ſ. ꝙ debẽt
ꝑus reſtitui rapia furtũ ⁊ vſ̾a ꝙ̃ alia
debita mõ licito ↄtracta.hoc eni eſſꝫ
offerre holocauſtum đ rapia. Sicut
eni iniuſte accipet ab aliquo diuite
ut daret elemoſina pauperi. ut dicit
Aug⁹.i4. q.5.c.forte.ita ⁊ iiuſtũ vr̃

ut đ eo qđ iuſte debet alteri puta ho
neſti mutui vel emptionis vel alicui⁹
liciti ↄtract⁹ reſtituat aliena.hoc eni
eſſet rapere alienũ ut reddat alienũ:⁊
nõ ſũt faciẽda mala ut eueniãt bona
ait Apoſtol⁹ ad Ro. Ad h̾.i4.q.5.c.
neqꝫ enim.

Quãtũ ad ſecũdã volũtatẽ que dici
tur ↄditionata.q̃.ſ.cadit i vſura dic̃
Ale.lõbard⁹ ꝙ ꝑus tenet qs reſtituẽ
q̃ habuit ꝑ vſurã ꝙ̃ q̃ habuit ꝑ alios
ↄtract⁹ factos volũtarie. Et hui⁹ rõ
eſt qꝛ in reſtitutiõe debitoꝝ ſolũ ſua
tur iuſticia:ſ in reſtõne vſure ⁊ male
ablatoꝝ ñ ſolũ iuſticia ſeruat: ſ etiã
iiuria deo facta ⁊ ꝓximo admouet.
⁊ iõ reſtitutio vſure ꝑ̃ferẽda ẽ. Si tñ
ↄtrariũ obſuet.qꝛ.ſ.talia iuſta debi/
ta i ſatiſfactiõe ꝑponẽt male ablatis:
aduertẽdũ ꝙ duplici caſu h̾ fieri põt
ſ. qñ debita ſũt clare manifeſta: ⁊ re/
ſtitutio male ablatoꝝ nõ ſic: ſ obſcu
re ſic ingrẽdo. Secundo qñ res que
debet ẽ deſ̾minata.nã claꝝ ſꝑ ꝑ̃cedit
obſcuꝝ i iure:⁊ determinata rõ inde
termiatã. ſ illđ coit nõ obſuat etiã i
ꝑ̃dictos duos caſ⁹:qđ etiã videt rõ
nabilit̾ fieri qꝛ indecẽs videt vſuraꝫ
debẽ reſtitui de re iuſte alteri obliga
ta. Nã ꝑ h̾ non tollit iniuria facta ꝓ
ximo ⁊ deo:ſ addit noua qa alienuꝫ
auferẽ.nec.n.tenet deo ⁊ ꝓximo rõne
vſ̾e ꝑpetrate vel alteri⁹ male ablati
niſi ĩnq̃tũ põt de iure.ar.ex̃ de re.iu.
nemo ad impoſſibile obligat. Si ğ ñ
põt reſtituẽ vſ̾am niſi ſbtrahẽdo ius
alterius ꝓtunc excuſat a reſtitutione.
ꝓpterea h̾ magl.erit violẽtũ ſeu coñ
volũtatem eius cui debet aliqd rõne
coñct⁹ iuſti ſiue liciti.ſ.ſbtrahere ſuũ

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

creditũ q̄ fuerit accipe vſam ab alio ꝓpterea nõ videtur rõnabile ut de iuſto obſeqo qđ fecit ꝓxio.ſ.ei mutuando ſeu expectãdo ꝑciũ rei vendite reportet icõmodũ ⁊ dãnũ: qđ ↄtigit h̄ fuãdo cũ q dedit vſaꝫ recepit iam ↄmodũ magnũ ex mutuo ſibi facto: ⁊ ideo dꝫ ſibi ſufficē ut vſari⁹ rſtituat ſibi vſaꝫ cũ pofit de ſuo: ⁊ nõ alieno qꝛ ſm regulã nemo dꝫ locupletari cũ alteri⁹ iactura vl' dãno. de regl. iu.li.6. ⁊ hoc niſi iura coĩa vl' municipalia aliter diſponerēt. qꝛ in huiuſmõi ſeruãda ſũt. nã iure humano poſſeſſiones ⁊ alia ut ꝓpria poſſident. ut patꝫ di.8.c. quo iure.

Quãtũ ad tertiã volũtatē q̄ dicitur ↄformata hec reperit in ↄtractib⁹ licitis vbi volũtas ↄtrahētiũ ↄformat inſil'. In reſtitutione etiã taliũ aliqua ꝑus reſtituēda ſũt. nã ꝑus reſtitui debent oĩa cũq; certa debita q̄ q̄cũq; ad pias cãs relicta atq; donata. cui⁹ rõ ē q͞a donatio ⁊ ad pias cãs largitio ſũt ex ſup erogãtis ↄſilio: vel ſũt forte bõa incerta. Reſtitutio aũt male ablatoꝝ ſeu alioꝝ debitoꝝ certoꝝ ſũt ex obligationis ꝑcepto. Prius enim reſtitui debēt que ſũt ſm neceſſitatē ꝑcepti q̄ que ſũt ſuper erogationē cõſilij huic ſnie ↄcordat Archi. in.c. nõ ſane.i.q.5. Hinc etiã Ray. ait q̄ ſi creditores vel legatores ſimul venerãt ad heredē ꝑ ſatiſfaciēdũ ē creditorib⁹: ſꝫ ſi veniũt ſepati liberabit heres ſoluendo ꝑ ordinē cuilibꝫ veniēti ſiue creditorib⁹ ſiue legatario: dũ tñ nil i dolo uel i fraude opet. verũtñ ſi legatarij ꝑueniũt creditores ⁊ accipiũt: ul' p⁹teriores creditore: pores ⁊ potiores in iure ꝑueniũt. Creditores p⁹modũ veniētes h̄rdē ingetare nõ debēt: ſi tñ ḋ h̄rditate rmãſerit ei vñ poſſit adhuc ſatiſfacē illis: ſꝫ hũt tã q̄ potiores ius ſuũ ſaluũ coñ legatarios q pmo acceperũt. Similit' ⁊ creditores añriores coñ poſteriores qui acceperũt. Idez q̄ꝫ Aul. ait ⁊ addit q̄ ſi heres ſcit vl' credit h̄rditatē vltra debita nõ extēdi ſiue ex ↄtractu ul' q̄ſi: ſeu ex maleficio vel q̄ſi nihil legatarijs dꝫ dar. Si ṽo q̄ntitatem debitoꝝ neſcit dꝫ creditorib⁹ ſatiſfacē pmo. ⁊ ſi legatarij ꝑus ul' ſil' cũ creditorib⁹ legata petant etiã creditorib⁹ potiorib⁹ ꝑ ſoluēdũ eſt. Si aũt ḋ h̄rditate nihil remanet ꝑmo ſolutis debitis legatarijs ñ tñr. Si ṽo hũc ordinez mutauerit heres ꝑ.ſ. ſoluēdo legatarijs ſeu ſecũdarijs creditorib⁹ ꝑorib⁹ i foro ↄſcie mĩme liberat niſi h̄ faciat ignorãt' reputãs ſ. h̄rditatē ſufficere ad oĩa ſoluenda. vel neſciēs hũc creditorē eē potiorē his aũt concor. Hoſti.

Itē nõ q̄ ceteris parib⁹ ſeruãda ē regula. Qui ꝑor eſt tꝑe potior ē i iure de reg. iu. li.6. Ubi aũt ſũt priuilegia paria.ſ. ꝑſonaꝝ ⁊ actionum inſimul: ⁊ eq̄lit' ſatiſfaciēdũ ē: niſi ḋ aliquo illoꝝ ꝓbet q̄ alteri ꝑferēdus ſit ſm legem pacti vel ſcripti ul' vſus ꝓbati. Hec ãt nõri ſolēt. C. ḋ bo. auc. iudi. poſſi. l pro debito. Cũ g͞ mercator vel alius frãgit vel ut vulgariter dr̄ fallit non ſufficiēs ſatiſfacē creditorib⁹ oĩb⁹ ex integro veniētib⁹ cunctl ut ſibi ſatiſfaciat. h̄ ordo ſuat ſꝫ Bal. in.l. p debito. C. ḋ bo. aucte iudi. poſſi. ꝑ dꝫ ſatiſfieri dñis reꝝ. vbi gr͞a deponētibus ſi depoſita erãt ſibi facta. ut. ff. de pui

credi.l.fi.⁊.l.veteri. Secūdo ſatiſſit
merciū vēditori ſi extāt merces. hoc
ē ipē merces reſtituūt tanq̄ ſinglarit
ꝓ p̄cio obligate. Si āt plus valerēt
id plus reddit ad cōmodū creditoꝝ
ut.ff.de ac.ven.l.iulianus.
Si aūt ipē merces nō extāt ſ vēdite
ſūt: ⁊ loco eaꝝ alie ſbrogate tales ſb-
rogate nō reddūt loco eaꝝ:q2 nō ſūt
ꝓ p̄cio obligate.ut. ff.de in rē.vſo.l.
gdā. Hui⁹ rō aſſignat:q2 preciū ex il
la re redactū obligatū nō erat:g nec
etiā res que emit ⁊ hr̄ ex eo. Idē q̄ꝙ
in ꝑmutatione dictū eſt. qa vbi ſpēs
in obligatiōe ē nō ſuccedit loco alti⁹
altera.ut nōt.ff.de v̄.ſig.l.labeo. Ter
tio ceteris parib⁹ p̄fert vxor quia hi
potecā hr̄e cēſet.⁊ iō p̄fert:nedū p̄tē
dētibus pſonalē obligationē: ſ etiaz
p̄tēdētib⁹ tacitā hipotecā.ut.l.aſſidu
iſ.C.q po i pig.ha.ñ tm̄ p̄fert credito
ribus hn̄tib⁹ hipotecas exp̄ſſas.fiſc⁹
q̄3 ſimile hz ꝑuilegiū cū muliere.C.de
ꝑui.fiſci.l.q̄uis.⁊ de hoc etiā habes
ex̄ de pig.c.ex litteris.in glo qm̄. 4°
poſt hipotecas veniūt deponētes.ſ.
ſi nō extat depoſitū.ff.depoſiti.l.ſi ho
mis.§.fi.h̄.n.ꝑuilegiū dat cauſe d̄po
ſiti:ꝓp̄ frequētiā cōtractuū depoſitoꝝ
tm̄ ſicut i.l.p̄dicta p3 tali ꝑuilegio nō
gaudēt q ſb noie depoſiti mutuāt ad
vſurā.hipoteca aūt ē potior q2 ꝑtin3
ad ipam rē.ff.de pactl.l.reſcriptū. 5°
veniūt ſimplices ꝑuilegiati.i.hn̄tes ꝑ
uilegia pſonalia non realia. Sexto ⁊
vltio veniūt cirographarij ꝓ rata nō
attēta ꝑoritate ꝯtractuū.q2 licitu3 eſt
debitori ꝓ cumulo creditoꝝ facē de-
teriorē cā ī creditoꝝ ꝑoꝝ nō hn̄tiu3
dn̄iū nec hipotecā.nec ꝑuilegiū hn̄tiū

ut.ff.de ſeꝑatiōe bonoꝝ.l.i.§.ꝯtrio.
Et iſta ē rō q2 in cirographarijs cre
ditorib⁹ nō attēdit tp̄s. Hec ille. Ue
rū vbi lex mūicipalis ſeu ſtatutū ciui
tatis alit̄ diſponēt:illi eſt ſtādū etiā
in foro ꝯſcie ſi nō ſit exp̄ſſe cōt̄ deum
qd̄ nō de facili iudicādū eſt.q2 nemo
eſt arbitrād⁹ imemor diuini timoris
⁊ ſue ſalutl.i.q.7.c.ſancim⁹.nihil eui-
dēt appareret ꝯtriū. Uñ in aliquib⁹
ciuitatib⁹ ut Florētie fallēte mercato
re ꝑ ſindicos inſtitutos a coītate ſuꝑ
hui⁹mōi vbi non ſufficiūt bona debi-
toris fallētis ad plene rſtituēdū oib⁹
ſatiſfacit vnicuiq3 ꝓ rata ſ3 facultatē
bonoꝝ illi⁹ ⁊ nō ꝑus vni q̄ꝫ alteri niſi
aliquib⁹ pſonis ꝑuilegiatis i hoc ut i
mlierib⁹ ꝓ dotib⁹ rehn̄dis: ⁊ h⁹mōi
quib⁹ plene ſatiſfacit an̄q̄ cuiq̄ alioꝝ
Itē ꝑmo nō q hi qui tenēt reſtituer
ſi oio nō pn̄t ſoluē uel reſtituere ſuffi-
cit ꝯtritio ⁊ ꝓpoſitū reſtituēdi:qñ ⁊
cōmode poterūt.14.q.6.c.ſi res.qd̄
veꝝ ē cū nō ſit pauꝑtas.talis.n.nō d3
excoicari.ut dicit ex̄ d̄ ſolutl.c.odo
ardus.nec aliq̄ pena mulctari:ex̄ de
vſu.c.cū tu.⁊ dr̄ nota pauꝑtas qñ ce
dit bonis.ideoq3 tali d3 ꝯſulē ſacer-
dos:ſi de pauꝑtate dubitat:q ce dat
bōis. nō tm̄ q ñ ſuffic hec ceſſio ita q
ñ ſit ei aliq̄ pnia iiūgēda.q2 nec ſolu-
tio nec ſatiſfactō plēaria ſufficēt. Nā
l3 ceſſio ſeu ſolutio q̄ ad ſatiſfactiōe3
hoi ſufficiat.adhuc tm̄ nō ē eccleſie ſa
tiſfactū.g iudex eccl'iaſticus ſeu ſacer
dos ꝓ vſurpatiōe rei aliene iiūgat ſi-
bi pniam.⁊ i h̄ oñdunt plimi pctōres
delinquētes q putāt ſufficē q ſatiſfa
ciāt: nec tñſgreſſionē quā fecerūt p⁹
modū ꝯfitēt. h Hoſti.i ſū. ti. d̄ peni.

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

⁊ remiſſionib⁹.

Secūdo nō ꝙ ſi tal' ꝑuenerit poſt ad pinguiorē fortunā tenet ſatiſfacē etiā ſi ceſſerat bonis. ꝙ ꝑ hoc non ſūt liberati. ſ talis ceſſio ad h̄ eis ꝓdeſt ne iudicati trahāt ī carcerē. C. q bōis cedere pn̄t. vbi etiā dicit gl. ꝙ ceſſio ī h̄ etiā ꝓdeſt ꝙ p⁹ea nō poterūt ↄuenire niſi inq̄tū facē pn̄t. ⁊ ſic habet rō ne egeat ⁊ p̄tea ↄueniri nō ꝺʒ. niſi tm̄ ſit id qꝺ acqſiuit: ꝙ merito videat debē ↄueniri. h̄ ī glo. Sed qui hn̄t reſtituere ſi ↄueniāt ex maleficio ſi n̄ ſūt ſoluendo v̄berādi ſūt ꝓ debito. Sed ſi nō cōueniūt ex maleficio nō debent tales v̄berari ſ ſufficit ꝙ cedāt bōis. Archi. 14. q. 4. c. ſi res.

Nota tertio ꝙ ſi is q aliena abſtulit pōt reſtituere. ⁊ nō reſtituit nō eſt ī ſtatu ſaluti. 14. q. 6. c. ſi res. Dicit aūt Ray. in ſūma ſua ꝙ dn̄s alicui⁹ terre tenet reſtituē idebite exacta a ſe ul' a ſuis directe vel indirecte. glo. ſup idirecte ut qn̄ denegat eis iuſticiā ul' nō defēdit eos ut ꝺʒ. ⁊ ſic extorquet aliq. Si tali dn̄o ex aliqb⁹ circūſtātijs appareat mltū difficile ul' īpoſſibile tal' reſtitutio ſatis videt ꝙ poſſit cōſuli hi⁹ ꝙ ī compēſatiōe vel remittat eis coīter cū eoꝝ ↄſenſu ⁊ libera volūtate aliquā ſuitutē ul' ānuā pſtātiā ī ꝑpetuū vel ad tp̄s ita ꝙ pleniſſime videat ei ſatiſfactū: uel etiā faciat in remiſſionē pctōꝝ illoꝝ qb⁹ tenet aliqꝺ hoſpitale vl' aliqꝺ ſimile op⁹ pietatis cū ↄſenſu tn̄ eoꝝ ꝺʒ ſi pōt reqri. h̄ ibi. Quarto nō ꝙ is q hʒ aliena reſtituere ⁊ certis pſonis ſi pōt in totū uel in partē ſ nō cōmode: ſ cū multa ſui icōmoditate: tūc ↄponat ul' ↄueniat cum ſpo leſo ul' ſpoliato amicabilit ꝺ reditib⁹ ſuis moderate ita ꝙ vict⁹ ſibi remaneat aſſignādo ſibi q̄ulcꝫ fuerit plenarie ſatiſfactū ul' paulatim ſingulis ānis vel mēſib⁹: ul' alijs tp̄ib⁹ emēdet qꝺ pōt. ⁊ h̄ cū voluntate illi⁹ cui ꝺʒ ſatiſfacere. ꝙ ſi nullā iueniret mātz apud eū abſcꝫ dilatiōe tn̄c ſatiſfacē ul' bonis cedere. ꝙ talis peccator ſp eſt in mora. hoſti. ⁊ Ray. Sʒ h̄ melius declarabit in vltimo. §. ſe. Si āt p̄dictus iueniat grām apꝺ creditores ſuos faciētes ſibi remiſſiōʒ uel dilatiōʒ tūc pōt ea vti: ⁊ ē ī bono ſtatu aīe: ſi tn̄ hʒ ī ꝓpoſito faciendi qꝺ debuiſſet ſi nō potuiſſet obtinere ipam remiſſionem uel dilationem.

Quinto nota ꝙ vbi eēnt plres creditores alicui⁹ ⁊ debitori petēti dilationē aliq creditores volūt dare. aliq n̄: ꝙ cedat bōis ſtabit maiori parti creditoꝝ: ⁊ itellige maiorē p̄tē: vbi ē mai⁹ ⁊ forti⁹ debitū: etiā ſi vn⁹ eſſet cui plus q̄ oībus debeat. Si v̄o par ſit debitum ſtādum eſt maiori numero creditorum. Si vero ſūt paria eligēda ē clemētior ſnīa. ſ. dilatio dāda C. de ceſſiōe bonoꝝ. l. fi. Ray.

Nō h̄ ꝙ Jo. an. ſup. c. q̄q̄. de vſu. li. 6. mouet qōnē an hr̄s vſurarij qn̄ hr̄ditas nō ſuffic oīb⁹ debeat ſatiſfacē ꝓ venientib⁹ ⁊ refert ſe dixiſſe ꝙ n̄. imo fiet eis ⁊ alijs ſatiſfactio ꝓ rata vnūquēcꝫ ↄfigēte. ar. ſ. de teſta. c. relatū. ī fi. Sʒ dic ipſe ſatis videt hoc caſu hr̄i debē ↄſideratio tp̄is: ut ille q ꝑus ſoluit vſuras recipiat qꝺ ſuū ē integlit ⁊ ſic de ſingulis ſm regulā. i. de reg. iur. Qui por. cū iſtoꝝ pars ſit cā ut dixi ibi. ⁊ ī hipoteca h̄ ↄſideram⁹. C.

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

q̄ potl.i pig.ha.l.§ si fundus. ⁊ bona vsuarij videt̄ ee̅ hipotecata.de vsurl. .c.cū tu.multi tn̄ doctores tenēt ꝯtriū i hoc.s.ꝙ bona vsurioꝝ sint hipotecata.ut ho. Archi.fede.Hof.⁊ Jo. etiam dicit ꝙ de hac hipoteca nō habem⁹ textū expssum.

Sexto nō ꝙ vbi aliquis est institut⁹ hr̄s ⁊ n̄ sufficit hr̄ditas ad soluēdum oia legata ⁊ dēbita dic̄ Ray.ꝙ credit in iudicio aie ꝙ n̄ teneat̄ nisi inq̄ntum hr̄ditas se extēdit vl̄ suffic̄ etiā si nō fecit iuētariū. Idē Jo.⁊ feder. Sec⁹ i iudicio ꝯtētioso.si nō fecisset iuētariū s̄ si fecisset nō tenētur nisi durāte hereditate. Distinguit tn̄ inter legata ⁊ debita qꝛ debita sine diminutione dꝫ ꝓsoluē durāte.s.ad hoc hr̄ditate.de legatis v̄o si tot sunt ꝙ nō remaneat legitim⁹ pōt detrahē suā legitimā:⁊ nō iteꝝ quartā s̄m quosdā si fuit istitut⁹ hr̄s. Et nō ꝙ hr̄s pōt deducē an̄ oia expēsas funerl ⁊ alias necessarias q̄s fecit cā hr̄ditatis ut i testō ⁊ h⁹mōi. Expēsas tn̄ q̄s fecisset supfluas ad honorē ⁊ pōpā mundi:nō posset cū tuta ꝯscia trahere de ere alieno:s̄ facere itelligeret̄ de suo. Pet.de pal.i.4. Si aūt sūt plures hr̄des ad debita ul̄ legata regularit̄ tenet̄ quilibet ꝓ hereditaria pte. C. l.z. Sed dꝫ Ray. Excipiunt̄ q̄nqꝫ casus s̄m ipsum Ray. Prim⁹ ē si aliqd̄ indiniduū ē i obligatōe faciēdi ul̄ nō faciēdi.tūc.n. q̄libet tenet̄ insolidū. ff.de v.ob.l. in executioib⁹.§.z.glo. ponit h̄ ex̄.ut si testator ꝓmittit se aliqd̄ op⁹ facturū ⁊ ꝓmisit ꝑ se ul̄ hr̄dē suū n̄ fieri q̄min⁹ ꝑ fūdū suū tibi ire liceat. h̄ q̄libꝫ heredū erit insolidū obligatus. z⁹ casus est si res que dꝫ restitui ab vno isolidū possideat̄. C.de acq.hr̄.l.z.§.nēo

Terti⁹ ē in alimētis legatl.que ꝓ volūtate defuncti vel iudicl.vel ab vno insolidū vel a plurib⁹ ꝓ partib⁹ designatis petunt̄.ff.de alimen.lega. l.z.

Quart⁹ ē si testator ab vno hr̄dū legauerit creditori hr̄ditario aīo ꝯpēsandi:tūc.n.heres ille vsqꝫ ad q̄titatē legati on⁹ illi⁹ debiti sustinebit.ff. de le.z.l.cū ab vno. Quint⁹ i expēsis funeris vxoris:n̄ tn̄ abstrinxit hr̄des ꝓ hr̄ditarijs portōib⁹:s̄ etiā viꝝ ꝓ portione que ꝑuenit ad eū d̄ dote vxoris sue:puta si ad eū ꝑuenerit.ioo.⁊ i hereditate sint.zoo.ipē vir tenebit̄ pro tia ⁊ hr̄des ꝓ duab⁹ ptib⁹.ff.de reli ⁊ sūptibus funeꝝ.l.q̄tiens.⁊.l.veluti. hec oia etiā Hosti.

Quō debeat fieri restō vxoris cōcipiētis ꝑ adulteriū quem vir reputat suū de his q̄ ꝯsumit ipē fili⁹ spuri⁹ de bonis patris putatiui.⁊ hr̄ditate tota ul̄ pte ad eū ꝑueniēte. Primo vidēdū est d̄ ipā vxore adul̄ta quō teneatur ⁊ ad qd̄. z⁹ de ipso filio spurio si tn̄t ⁊ quō. z⁹ v̄o de ipso patre q̄ ex adulterio talē filiū habuit quō ⁊ ad quātū tenet̄. Silis casus videt̄ q̄ ponit̄ ex̄ de pe.⁊ re.c.officij.s.de ml̄iere supponēte sibi alienū ptū quē vir ei⁹ reputās suū nutrit ⁊ hr̄dē istituit. Unidē videt̄ dicēdū quātū ad restōnez de ipsa ml̄iere ⁊ filio supposito ⁊ huic fraudi datib⁹ opaꝫ efficacē:⁊ d̄ muliere adul̄ta q̄rit p̄mo si debeat reuelare marito. Ad h̄ dicēdū ꝙ aliq̄n nō aliq̄n sic. Nā vbi imineat aliqd̄ eorū piculoꝝ non dꝫ reuelare marito.p̄mū periculū est infamie.s.mulieris qꝛ hec

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

talit reuelãdo cũ eẽt ãtea bone fame
ſeipã peſſime ac turpiſſime diffama-
ret qḋ qdẽ magnũ periculũ ẽ mlieri.
Nã qḋ puer. 22. ſcriptũ eſt. Meli⁹ ẽ
bonũ nomẽ ꝙ diuitie multe: lꝫ intelli
gat de viris: tñ ⁊ pıculoſi⁹ i honeſtis
infamia mulierib⁹ igerit notã. Secũ
dũ ẽ periculũ ſcãdali. ſ. viri ⁊ ꝯſangui
neoꝝ ⁊ amicoꝝ ei⁹ ſi illis hoc inoteſce
ret malũ. nã nõ ſolũ apud ſe turbaret
ex eo: ſ; vix extũc poſſent cũ ea amici-
tiã ⁊ pacẽ ac ꝯcordiã ⁊ ſocietatẽ hr̃e:
imo forte eã marit⁹ dimitteret. ⁊ iõ
nõ valẽtes forſitã ꝯtinẽ vterqꝫ adul-
teriũ ꝑpetraret. ⁊ ſic inumerabilia ⁊
irrecupabilia int eos oriret mala. Ter
tiũ eſt pıculũ mortis. ſ. ⁊ vxoris ⁊ ſue
ſpurie ꝓlis atqꝫ adulteri ſui. nã ꝓba
babilr timẽ poſſet ꝙ ei⁹ marit⁹ ſeu q
cũqꝫ ali⁹ dũ occidẽ aliũ qͥreret necare
tur ſꝫ Sco. i. 4. Cõcurrẽtib⁹ ꝓdictis
pıculis: que videt valde ꝓbabilia: ⁊
in plurib⁹ eueniẽtia nõ dꝫ talis muli
er ſuo ꝯiugi reuelare ꝓpt bonũ icertũ
rſtituẽdi hr̃ditatẽ talib⁹ pıculis ſe ex
ponere manifeſte. Quartũ ꝓpter pı
culũ iprobabilitatis. nã nec vir nec fi
lius: nec etiã publicus iudex hoc mu-
lieri reuelãti credẽ obligat: niſi ꝓbet
dicta ſua ꝑ infallibilia ſigna aut ꝑ vi
olẽtas ꝓbatiões: ſiue ꝑ teſtes idone-
os. Nã ex ſolo ei⁹ dicto nõ põt exhe
reditare talẽ filiũ: maxie in tris i qb⁹
ꝓmogenita ex ꝯſuetudine i toto vel
in parte ſuccedũt. Inſup ſm Sco. in
talib⁹ terris ſi pr̃ crederet vxori ſue
i h nõ poſſꝫ tñ a ſpurio auferre here
ditatẽ: niſi i publico foro: cũ ꝓbaret
talẽ. ⁊ tũc oportẽt mulierẽ ñ tm̃ apḋ
maritũ: ſ; apḋ totã patriã diffamari:
⁊ iſto ꝓſuppoſito. ſ. ꝙ ñ debeat reuela
re rõe maloꝝ grauioꝝ ex inde ꝯtigẽ
tiũ. Quõ debeat talis mlier ſatiſfacẽ
dicet ifra vbi tñ nõ iminẽt aliud pı-
culũ vel malũ niſi infamie ipſi⁹ adultẽ
vel mortis ſue videt ꝙ ſi ꝓmoriat vi
ro ſuo debeat añ mortẽ ordinare cũ
cõfeſſore vel alia ꝑſona matura ꝙ ſi
moriat p⁹ea reuelet ex ꝑte ſua viro:
qñ. ſ. ex h põt obuiari ne putatiu⁹ fili
us hẽat hr̃ditatẽ totã vl ꝑtẽ. Aliqñ
võ h marito vel aliis ꝑſonis ex ꝯfeſ-
ſionẽ tenet mulier reuelare. vꝫ ſi hec
tria ꝯcurrãt ſil. Primo ſi apud mari
tũ ⁊ alios fortis ⁊ ḡuis ſuſpicio ipſa
eẽt ⁊ occaſio ſuſpicãdi talit. Secũdo
ſi ex certis ⁊ ſufficiẽtib⁹ cauſis põt ⁊
dꝫ vehement ⁊ valde ꝓbabilit credi
ꝙ nihil õ ꝓmis pıculis ſupradictis h
ſbſeqͥret: aut creſcẽt ſ; poti⁹ minuet.
Tertio ſi firmit ꝓſumat ꝙ fili⁹ bonis
mariti volũtarie cedet: ſ; ſi puul⁹ eſt fi
lius ceſſat iſta rõ: qa mittere põt illũ
ad hoſpitale: cũ nõ teneat alẽ alieos
niſi i extrema neceſſitate cũ alii deſũt
q puideãt. His aũt trib⁹ ꝯcurrẽtib⁹
reuelari deberet ⁊ poſſet. Sꝫ vix iſta
ꝯcurrũt ⁊ rariſſime ꝓſumẽdũ ẽ ꝙ cõ
currãt. Inſuper dici poſſet ſm Pal.
ꝙ etiã reuelare poſſꝫ ſi ñ timeret ma
ritum: vel aliud immineret periculũ.
Sũt quidam vtiqꝫ viri ſciẽter vxoꝝ
adulteriũ ſuſtinẽtes vel etiã ꝯſentien
tes. imo qͥꝫ vxores ſuas ad h hortã
tes. ul ꝙ ꝓprios filios nõ pñt hr̃e vel
alia qͦcũqꝫ pudẽda occaſiõe. Facta ẽt
hac notificatiõe añꝙ vir ei⁹ ꝓ edifica
tione tal filii expẽdat vr̃ deobligari
a reſtõne aliq fiẽda: ꝙ fecit qḋ i ſe fu
it ut dãnũ euitaret viri expenſarũ in-

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

educãdo: 7 hereditatiõis q̃ ad alios ar. ex̃ de iiu. 7 dã. da. c. ſi culpa. Nec tñ dꝫ maĩfeſtare adulteꝝ ꝓpt̃ piculuꝫ pſone 7 infamie detrimẽtũ. 7 odium ad eũ euitãdũ. 7 ſi añ manifeſtatõꝫ iã aliq̃ cõſũpſiſſet huiuſmodi putatiuus fili⁹ tenebit̃ ipa mater in cõſtũ pot ſa-tiſfacere ſi aliquid ut ſuũ poſſidet: 7 ſi magn⁹ exñs qñ notificat̃ nollet ipe fili⁹ credere h̃ nec cedere bonis putatiui pr̃is petẽs ſaltẽ legitimam q̃ ſine cauſis expſſis a iure auferri nõ dꝫ ut legitimus fili⁹. nec ↄtriũ pot probari tenebit̃ nihilomin⁹ ipa mlier heredibus de portione illa ablata ſibi: ỏ eo tñ qỏ pot 7 nõ pl⁹. ex̃ de re. iur. li. 6. c. nemo. 7 h̃ q̃ fuit i mora notificãdi. qñ potuit ꝓuideri. Sed nũqd mulier talis dꝫ reuelare crimen ſuũ filio ſuo ſpurio: 7 iducẽ eũ ad dimittẽdũ heditatẽ vero heredi. Ad h̃ dicẽdũ ſm Sco. vbi ſ. q̃ aut filius credẽt matri aut nõ. Si ãt crederet: nõ aũt ꝓbabile ẽ q̃ ꝓpt̃ h̃ dictũ dimittẽt hr̃ditatẽ Nã paucos repit̃ ↄtigit q̃ ita pfecti ſint q̃ ꝓpt̃ ↄſuadã iuſticiã i foro dei dimittãt magnas poſſeſſiões q̃s retinẽ pñt iure extiori: 7 vellẽt ſpurij reputari. nec h̃ mr̃ pſumẽ pot: niſi ãtea multũ fuiſſet expta de bona volũtate filij ſui. Nõ g̃ dꝫ ſe exponẽ piculo certo diffamationis apud filiũ ꝓpter incertã correptiõꝫ illi⁹. Si vo nõ crederet: tũc ſeq̃retur inde duplex malũ Primũ q̃ ipſa diffamaret̃. Secundũ q̃ ab illo ſicut ãtea hr̃ditas poſſidet̃ Si quis ãt obſtet q̃ tali filio debeat reuelari. ne ſi igrãt̃ forte copularetur p mr̃imoniũ ſue ſorori aut alteri ſue propinque: ſeu alia faceret que a iur̃ ſpurijs ꝓhibita ſunt. dicẽdũ q̃ talis ignorãtia dũ pſeuerat oio excuſat cũ ſit ignorãtia facti. Si qñ tñ factũ veniret ad lucẽ tale mr̃imoniũ dirimendũ eẽt. Si vo q̃rat̃ an dato q̃ tal' filius ex v̓bis mr̃is ſe ſpuriũ credat: teneat̃ reddere bona que habuit a marito matris ceteris filijs atq̃ heredibus alijs pdc̃i mariti. dicẽdũ q̃ ſi h̃ indubitãt̃ credit: 7 rõꝫ illõ credẽdi hꝫ tenet̃ ſm deũ nõ tñ humano iure. Si tñ nõ hꝫ ſufficiẽtẽ cãꝫ 7 rõeꝫ credẽdi illud. tũc reddere nõ tenet̃ ex quo p ſe vl' p alteꝝ ſibi claret q̃ ñ hꝫ ſufficiẽtẽ cãm ſeu cõdignã rõnẽ credẽdi. Sũt aũt inter cetera q̃tuor ſigna que reddũt ſuſpectã talẽ matrẽ ita q̃ ei ỏ facili non dꝫ credi. Primũ eſt amor. i. ſi pdiligit aliũ ꝓlẽ viri ſui. Secũdũ eſt odiũ. vꝫ. ſi pſumit matrẽ ipm vl' eius vxorẽ odire. Tertiũ ẽ ſtulticia q̃ mulier fatua 7 leuis ẽ 7 ptinacis ſenſus. Quartũ ẽ incertitudo cũ nõ ↄſtat ipſaꝫ eẽ ul' fuiſſe certã q̃ hũc ↄcepit de adulterio vel de viro. nõ. n. hoc pot oĩ adultere eẽ certũ. Sꝫ qỏ remediũ tali mulieri dꝫ adhiberi. dicẽdũ q̃ ei ſm Sco. vbi ſ. triplex remediũ dari pot. Primũ ẽ q̃ iducat filiũ intre religionẽ. 7 tñ talẽ q̃ poſſit pfeſſiõꝫ ſuã ſuare: ne. ſ. icidat i ſillã volẽs vitare caribdiꝫ. Secũdũ ẽ q̃ cleric⁹ fiat. vñ valet tñ ſꝫ deũ eccleſiaſtica beneficia acceptare: 7 his q̃i ſufficiẽtib⁹ merito iã ↄtẽt⁹ dimittat hr̃ditatẽ alteri fratri laico i ſec'lo remanẽti. Si tñ p nullã pſuaſiõꝫ honeſtã cor talis filij mat̃ flectẽ nõ pot ut hr̃ditatẽ dimittat: ñ videt̃ q̃ debeat ſe pdẽ illi cũ certa ñ ſit q̃ talis ab ea ipſuaſibilis i alijs tã

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

licitis ⁊ honeſtis flecteret̃ ex illo. imo
forte tenaci⁹ retineret: ne ſpuri⁹ puta
ret̃: cū talē notā m̄lti caueāt male na
ti. Tūc demū tertiū remediū addendū
ē. ſ. ꝙ ſaluo iure humano: ⁊ abſq; in-
famia ſua: pt ⁊ dz de ſua dote cū eaz
hēbit in ptāte vl̄ de parafrenalib⁹ ſi
hz: ⁊ certis bonis ⁊ laborib⁹ ⁊ ſudo
rib⁹ ſuis indemnē facē vi̇z ⁊ legitimā
ei⁹ ꝓlē. Obligat̃ enī ſatiſfacē viro de
ꝯſūptis ab illegitimo filio. Sed talis
fili⁹ nō tenet̃ ſatiſfacē q̄ cōſumpſit q̄-
diu bone fidei fuit. De hr̄ditate autē
m̄lier obligat̃ heredib⁹ viri ab ītesta
to vl̄ hr̄dib⁹ ſcriptꝪ. vl̄ qbus v̄iſimilr̄
credit̃ ꝙ reliqſſet hr̄ditatē: qđ ſi neſci
tur: dz paupib⁹ erogari: tenet̃ inq̄ ſꝫ
correſpōdētiā iuſticie. nō. n. dico ꝙ te
neat̃ ad reſtituēdū equalēs hr̄ditati:
qꝛ ſupi⁹ dictū ē. Plurimū qdē differt
int̃ hr̄e ⁊ ꝓprie eſſe. Sed qꝛ iſte legiti
mus hr̄s vtrāq; habuit hr̄ditatē: licꝫ
ſm̄ iuſticiā fuerit ꝓprie. ꝓpt̃ea minus
q̄ equalēs hr̄ditati ſufficit ſibi ꝓ he-
reditate fiēda. illud aūt min⁹ det̃mi-
net̃ ſm̄ arbitrium boni viri. Quod ſi
nec hō fieri pt ꝓtūc nō obligat̃: tenebi
tur tñ cū ꝑuenerit ad pinguiorē fortu
nā. ex̃ đ ſolu. c. odoard⁹. Si v̄o talis
mulier nūq̄ hꝫ vñ poſſit reſtituē: tūc
ex impotētia excuſat̃: ſi habeat ſatiſfa
ciēdi ꝓpoſitū. i4. q. 6. ſi res.

De adulterio aūt cui⁹ eſt fili⁹ dicēdū
v̄r ſi ſcit vl̄ credit v̄iſimilr̄ illū eē ſuū
vbi mr̄ ipa ſatiſfacē nō valeat: v̄r ꝙ
teneat̃ de expeñ. pr̄i putatiuo: qꝛ cām
efficacē dedit tali dāno. ex̃ de iniur.
⁊ dā. da. c. ſi culpa. ſm̄ tñ poſſibilitatē
ſuā. ⁊ ſi mittēt ipſa adultera ad hoſpi
tale. vl̄ qꝛ finxit mortuū peperiſſe. vl̄
qꝛ notificauit ſine ſui pericl'o nō eſſe fi
liū ſuū: tenebit̃ hoſpitali de nutrimē-
to ⁊ aliȷs expeñ. niſi nōbilis paupt̃as
excuſet eā: cū de iure nāli ad hō teneat̃
di. i. c. ius nāle. ⁊ hoſpitalia ꝓpt̃ pau-
peres nutriēdos ſint facta: nō ꝓpt̃ di
uites. Sed ⁊ de hr̄ditate vel dote ſi
dotaret̃ a patre putatiuo: teneri vi-
det̃ ad arbitriū boni viri: attēta ſua
facultate: q̄ tñ ſatiſfactio occulte fieri
dz: cū ſine ꝑiculo manifeſtari nō poſ-
ſit. ar. z. q. i. c. ſi peccauēit. Si aūt' du
bitat adulter ex eo ꝙ mulier leuis ē
⁊ cū aliȷs adulterat̃. vl̄ etꝪ qꝛ ipa ad
ultera dubitat vtrū ſit ei⁹ vel mariti
relinquat̃ iudicio dei cui oīa nuda ſt̃
⁊ aperta. ⁊ grauari nō videt̃ de reſtō
ne. Indecēs eſt enī vt in re dubia cer
ta det̃ ſnīa ait GregꝪ. ii. q. z. ⁊ di. z4
habuiſſe. In nullo tñ caſu ad obuian-
dū hi⁹ ꝑiculis vel malis dz adultera
vel adulter querē aborſū vel mortez
paruuli. zz. q. z. c. faciāt.

Capitulū ſeptimū. ſ. qñ dēat fieri reſti
tutio: qđ ꝯtinet ī ſe magnā difficulta-
tē. Quatū ad octauū. ſ. qñ dz fieri
reſtō. dic̃ Tho. z^a z^e. q. 6z. ꝙ ſtati qꝛ
ſic̃ accipe rē alienā ē coñ iuſticiā: ita
⁊ remittē eā. qꝛ ꝑ hō ꝙ aliqs detinet
rē alienā inuito dño ipedit eū ab vſu
rei ſue. ⁊ ſic facit ei iniuriā. Manife-
ſtū ē aūt ꝙ nec ꝑ modicū tp̄s lꝫ alicui
ī pc̄cō morari. ſed qlibet tenet̃ ſtatim
pc̄cm dimittē vl̄ deſerere. Vñ dr̄ q̄ſi
a facie colubri fuge peccatū.

Et iō qlibꝫ tenet̃ ſtati reſtituere. vel
dilatiōem petere ab eo q pōt vſū rei
ꝯcedere. ⁊ ſi qdem teneat̃ de incertis
cū illud eēt erogādū in pias cās cum
ꝯſilio eccl'ie: ſi huiuſmōi ꝑſone hn̄tes

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

reſtituere remaneāt ita paupes cum
filijs ⁊ familia ꝙ nõ hẽant vñ viuāt
fiat dicit Ray. vt dixi i caſu ſili.ꝫ. in
ti. de decimis. Ibi aũt ſic dicit. Si qs
retinuit decimas longo tpe: ⁊ nũc ve
niat ad ſatiſfactiõez: ⁊ poſtulat intui-
tu dei ⁊ eccľie: ⁊ ꝙ hꝫ pauã ſbam ſibi
remitti qđ accepit tpe pterito cũ alr
optẽt cuꝫ ſua familia mẽdicare: ꝙuis
eccľia omẽs decimas poſſet petere ſi
viderit iſtũ ꝯtritũ ⁊ preces eius initi
veritati: dꝫ ei tãꝙ pauperi dimittere
vñ viuat: cũ hoc eſſꝫ ei datura poſtea
16.q.i.c.qm̃.hec. Ray. qđ intelligẽdũ
videť vbi dať decime ꝺ more ꝓut ẽ
de iure cõi. Nã ſecꝰ vbi ꝺ more ñ da
tur vľ valde diminute vidẽť excuſa-
ri. ꝺ h' tñ plene hẽs in pª pte ti.i. ⁊ di
cit ibi gľ. Uul. ꝙ illi q reſignãt i mãu
pniarij q hoc nõ facerent niſi pniarij
reſtituerẽt eis ꝓ parte vľ ꝓ toto: qñ
neſciť cui fienda eſt reſtitutio ꝙ non
credit eos eſſe in ſtatu ſalutis. dicit
etiam paulopoſt ꝙ nõ eſt neceſſe ꝙ fi
at hiꝰ reſtitutio in manu pniarij: dũ-
mõ tñ ſit paratꝰ ad arbitriũ eius vel
alteriꝰ boni viri ſatiſfacere. dicit etiã
ꝙ in hoc caſu epũs q eſt diſpenſator
paupeꝝ põt dilationẽ dare vel par-
tem dimittere uel etiã totũ ſi uiderit
ei expedire ad neceſſariã ſuſtẽtatiõez
illiꝰ tanꝙ alicuiꝰ alteriꝰ paupis. ita tñ
ꝙ ꝙto utiliꝰ pt gerat negociũ illiꝰ cui
faciẽda eſſet reſtõ: ſi pſona eius eſſet
nota. uꝫ exponẽdo illa q̃ eſſent reſti-
tuẽda in uſus tales q magis ei poſſẽt
ꝓficere q̊ ad deũ. hec ibi. Si teneť cer
tis pſonis q nolũt dare dilatiõem dꝫ
ad petitiõez ipoꝝ abſꝗ dilatiõe ſatiſ
facere uel cedere bonis: ꝙ fur ⁊ ra-

ptor ſemp eſt i mora: ⁊ ideo ſemp au
gent peccatũ. ff. de ꝯdi. fur. l. in re fur.
ubi leſi egent ⁊ fame peunt ne interue
niente paululũ mora inueniri nõ uale
ant qui redimãť di.5. Semp eniꝫ eſt
uitãda mora ubi eſt periculũ. di.28.c
de ſiraculane. ⁊ h' etiã ſi oꝫ ipm mẽdi
care. Uñ nõ dico habito reſpectu ne
egeat. Nã coñ h' nõ ex de uſur. c. cum
tu. tñ Uul. addit ſine culpa. pt accipe
uite neceſſaria. ſ. extreme. Ray. mode-
rate ſibi uita retenta q̊uſꝗ plene ſibi
ſatiſfaciat. Hoſti. v̊o ſic dicit. Sꝫ qd
ſi nõ imineat tale periculũ neceſſita-
tis. ⁊ is q teneť reſtituere nõ pt indu
ci ad reſtõnem ſtatim faciẽdã: puto
ꝙ diſcretꝰ ſacerdos pt ꝯſciam ſuam
informare ex eo ꝙ intẽdit utiliť gerẽ
negociũ creditoris. Nã ſi uidet ꝙ aliť
nõ pt recupare i ppetuũ: uel nõ ita ci
to: uel ita ꝯmode: pt recepto iuramẽ
to uľ alia ſufficiẽti cautiõe ſi habẽ pt
dilatiõem ꝯcedere. ⁊ ſb hac ꝯditione
ſi hec adipleuerit in talẽ diẽ peccato
rẽ abſoluẽ: ⁊ ſic creditor qđ ei debeť
recupet ⁊ peccator nõ recedat a pſby
tero deſpatꝰ. h' ille. Sꝫ ꝙ in fine hu-
ius. §. ſ. ꝙ abſoluat ſb ꝯditꝭ. ꝯtrariũ
aſſerit Uul. dicẽs ꝙ abſolutio a pec-
catis nũꝗ dꝫ fieri ſb ꝯditꝭ. ⁊ iõ pt di-
ci ꝙ abſoluat ſimpľr ſi ẽ ſoluẽdo. ſed
declaret ꝙ nõ ualebit abſolutio niſi
adimpleat ꝓmiſſũ. Uul.
Archid. v̊o ſup. c. ſi res. 14.q.6. que-
rit utrũ hñti reſtituẽ debeat hẽri re-
ſpectꝰ ne egeat. Et dič uideť ꝙ ſic. ff.
de reg. iurꝭ. l. in cõdẽnati. ff. de ceſ. bo.
l.2. ⁊ ſic nõ. p B. de ſolu. c. odoardꝰ.
⁊ facit ad h' qđ habeť. 16.q.2. qcũꝗ.
Sed Inno. p nõ. in. c. cũ tu. ex ꝺ uſur.

ſecus

ſec⁹ credit ſm canones. vbi ibi notāt Ala. B. ⁊ Hoſti. ꝙ iſolidū teneṫ detē tores vſraꝝ: ⁊ nō ſolū inq̄tum facere pñt. qui Hoſti. in ſum. dicit ꝙ q̄ hñt reſtituere paulati ſingulis menſibus ſoluāt creditorib⁹: ſi alit non pñt ſine magno ſui detrimēto ꝑut poterūt: ul' ꝯponāt ſe cū expoliatꝭ ꝙ ſi nullā pñt inuenire miſericordiā apud eos abſ dilatiōe. tūc teneṫ ſatiſfacē ul' bonis cedere: quia peccator ſemꝑ ē in mora ff. de cōditꝭ. fur. l. i re furtiua. ex̄ d ſy. c. cū in eccleſia. Multi tenēt dictū ꝓ/ cedēs tāꝙ equū. ſ. ꝙ teneṫ ſoluē q̄tū pñt retēta ſibi vita ꝯmoda. ar. d cō. di. 5. c. diſcipulos. ex̄ de fur. c. ſi qs. ſ ar. coñ. ſup v̄bo reddē. eiuſdeꝫ. c. ⁊ ibi dicit ꝙ ſtati dꝫ reddere totuꝫ qd pōt allegās Tho. ſa ſe. q. 62. q̄ dicit ꝙ ſtatim eſt fiēda reſtitutio. dictū tñ Tho. pōt dici ñ eē ꝯ ſi ſane itelligaṫ ut' infra dicetur.

no Sed in q̄dā ſūma diciṫ ꝙ q̄ hñt reſti tuere vſuras ⁊ male ablata ⁊ ꝓponūt firmiṫ reddē. ⁊ non pñt ſtatim. ꝙ no/ lūt cū familia egere vl' mēdicare: ⁊ tñ incipiūt iux̄ poſſe ſatiſfacē. vtꝛ tales pñt abſolui ⁊ coīcare. R̄o aut ſciūt ꝑ ſonas certas aut nō: ⁊ ſi ſciūt ipſi hñ/ tes male ablata. ⁊ ipſi etiā qb⁹ debēṫ hui⁹modi nolūt: tutū eſt: ꝙ de ꝯſcia eoꝝ ſtēt ad terminū ipoꝝ ⁊ volūtatē Si v̄o tales neſciūt dāna ſibi data ⁊ reuelatio poſſet eſſe periculoſa illiſ q̄ volūt reſtituere: tūc nō ē reuelanduꝫ illis: ſ p̄ſumēdū ꝙ ꝯfeſſor cām illorū vtiliṫ agat ⁊ ꝯfitēs itēdit ⁊ ꝓmittat q̄cito ſaciſfacē pōt: qꝛ habet locū ra tihabitio de bono ⁊ eq̄: ⁊ tūc ꝯfitens abſolui ⁊ coīcare pōt ꝙ ē i via ſalutꝭ.

Si v̄o oio neſciāṫ ꝑſone qb⁹ eſt reſti tutio fiēda: tūc eſt liber̄ i ꝑtāte ꝑlati vel diſcreti ꝯfeſſoris dare ⁊ cōſtituē terminū cōfitēti: ſicut viderit neceſſi/ tatē ⁊ ꝯtritiōꝫ ei⁹ ⁊ volūtatē ꝓmptā reſtituēdi: ⁊ ifra iſtū terminū tal' pōt abſolui ⁊ coīcare. Itē vbi maior eſt ꝯtritio ibi maior miſicordia ⁊ venia ē fiēda ⁊ remiſſio. ⁊ qꝛ tot⁹ mūd⁹ fere eſt inuolut⁹ in rapinis: ſic ꝑ poſſe tuo curre ꝑ mediū ne nimia ſecuritas vel remiſſio perire faciat: q̄s diſcreta eq̄ tas poterat reuocare. Itē ſemꝑ iiuri ans ⁊ ſpoliās vel ꝯplices eoꝝ debēt hnmiliter poſtulare veniaꝫ ab eis q̄s offenderūt. ne illi remaneāt in ranco re ⁊ mala volūtate.

Quid aūt debeat facere vxor ⁊ fami lia raptoris ⁊ vſurarij ⁊ hui⁹mōi q̄ nō hñt niſi de obligatꝭ reſtōni. hēs s. in. c. de rapina. §. 12. in fi.

Nō ꝙ Ray. ⁊ Hoſti. circa iſtā mā̄ꝫ reſtitutionis dicūt. Hoc notēt ſacer dotes ⁊ retineant ꝙ ſm ꝙ maior uel mīor fuerit fraus vel dol⁹ vel violen tia maior ul' mīor dꝫ eē diſcretio iu/ dicātis: ⁊ ſm h' i vſis que fiūt in de poſitis ut dictū ē s. in. c. de vſura. que oio ſūt reſtituēde. tñ ibi qꝛ mīor vio/ lētia q̄ i ceteris poterit cōfeſſor etiā cū ſciṫ ꝑſona cui fienda eſt reſtitutio magis moderare tp̄s reſtituēdi retē ta ſibi vita ꝯmoda ⁊ familie ſue.

Quidā circa mām iſtā dicūt ⁊ meo iudicio ſatis rōnabil'r ꝙ i certis caſi bus nō teneṫ qs ad ſtati reſtituēduꝫ actualiṫ etiā ſi habet modū aliq̄lē ad reſtituēdū ⁊ ab eo cui teneṫ iuenire nō poſſit nec dilatiōꝫ nec remiſſiōꝫ: ſ ſbitā velit fieri ſibi reſtitutōeꝫ. qñ vꝫ

l

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

ex reſtitut. ſtati vel ſtati reſtituēdo
ſequeret inde euidēs vel ꝓbabile dā
nū ſpūale vel tpale nōbile ipſi⁹ reſtitu
entis vel alioꝝ.qđ ꝑpōderaret dāno
eius q dꝫ hr̄e ex carētia illius rei .pōt
aūt tale dānū eē triplex: ſeu ſcandalū
nōbile vel dānū. Periculū mortis. In
famia grauis. Periculū nōbile morta
lis culpe. Ratio aūt hui⁹modi eſt ꝙ
.ſ.talis reſtitutio poſſit differri:qꝛ ſm
Sco.creditoꝛ q dꝫ hr̄e magis debet
velle in huiuſmodi caſib⁹ ut maximū
incōmodū ſeu dānū eius qui hꝫ reſti
tuere euitet in modica reſtitutōis di
latione. ꝙ ſuū modicū incōmodū vel
damnū ex carētia ad tp̄s ſue rei. Et ſi
obijciat ꝙ reſtituere ē act⁹ negatiui
ꝑcepti.qa reducit ſeu explicat p h̄ ꝙ
eſt non retinere alienū.ſ ꝑceptū nega
tiuū obligat ſemp 7 ad ſemp. Rndet
ſm Sco.ꝙ alienū iiuſte 7 inuito dn̄o
retinere ſimpliciter ꝓhibet. ꝓpterea
ſemper 7 ad ſemper iſto mō neceſſe ē
ſaluti alienū nō retinere. Sed qn̄ qs
hꝫ volūtatē 7 ꝓpoſitū reſtituēdi alie
nū p tpe oportuno extūc tenet dn̄o
rei volēte.i.velle debēte. Vult aūt h̄
dn̄s rei 7 ſi nō actu elicito:tn̄ actu de
bito 7 honeſto.qꝛ velle dꝫ ꝙ qui ſuū
hꝫ retineat quouſqꝫ potuerit opor
tune.Et ſi dicat dn̄s rei h̄ agit iuite:
7 qꝛ nō vult ꝙ p ꝗtūcūqꝫ temp⁹ ſuuꝫ
retineat. Dicēdū ſm Sco.ꝙ dn̄o etiā
inoꝛdinate volēte ſtatim rehabē ſuū
7 p ꝯns coñ rectā rōnē nolēte ꝓximū
retinē ſuū:tūc tenēs nō ē detētoꝛ iiu
ſtus.nā 7 depoſitū dꝫ redditiōe ſtri
ctiſſima reddi cū repetit.ut.C. depo
ſiti.l. fi.7 tn̄ iuito dn̄o volūtate inoꝛ
dinata cū r̄petit ut cū eo malū faciat
ſibi vel alteri pōt retineri. Et Aug⁹.
dicit ꝙ multa bona ſūt p̄ſtāda iuitis
dū eoꝝ poti⁹ vtilitati ꝗ volūtati cō
ſulit.di.45.c.7 q emēdat.7 exemplū
ponit.23.q.4.c.ipa pietas.de eo.ſ.q
coñ volūtatē ſuā exhibet de domo rui
tura.qđ laudabilit fit.

Eſt ꝫ vnus caſus cuꝫ iminet ex ei⁹ re
ſtitutiōe ſubita periculū dāni incōpa
rabilit ꝑualētis dāno qđ inde habet
creditoꝛ ex carētia rei ſue:puta cū ip
ſe creditoꝛ ipugnret bonū cōe.7 hn̄do
illā rē ſeu pecuniā quā quis đ ſuo re
tinet magl poſſet ipugnare 7 ꝑualē.
Nā tūc ſm Ric. in.4. nō tenet illud
reſtiture illi:ſ fidelit reſeruare ut re
ſtituat ſibi vel hēdib⁹ ſuis:qn̄ h̄ fieri
poterit ſine ꝑiudicio boni cōis.vl' de
poſitare illud oꝛdinādo 7 ꝓuidēdo ꝙ
tpe ſuo reſtituat. Idē videt dicēdū
cū qs vteret re ſua r̄habita.puta gla
dio ad occidēdū ſe uel aliū vel hi⁹.
Idē videt dicēdū cū ex ſbita reſtōne
ille q reſtitueret rē ablatā p furtū vl'
aliud vitiū detegēt 7 inde infamaret
cū fama ſit qd nōbili⁹ ſba tpali.vnde
grauius reputat peccatū detractōis
ꝗ furti ceteris parib⁹ ſm Tho ſa ſe
q.73.7.5.q.i.c.deterioꝛes. Cū ꝫ glibꝫ
debeat ꝓuidere ꝯſeruatiōi fame ſue.
ar.12.q.i.c.nolo.pōt talis differre re
ſtitutiōꝫ vſqꝫ ad tp̄s ꝗ nō dephēdat
in crimine 7 infamet ſi alit ꝓuideri n̄
pōt. Idē dicēdū ē cū id qđ dꝫ r̄ſtitui
nō poſſit r̄ſtitui niſi faciēdo magnas
expēſas ad mittēdū ſibi.qꝛ i remotis
eſt creditoꝛ. Tūc.n. qd agēdū hēs ſ.
etiā eo.ti.c.3. Et iđ dicēdū qn̄ mlier
hꝫ filiū p adulteriū neſciēte viro: vel
ſuppoſuit ſibi alienū partū q nutrit

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

de bonis viri: vl' etiā heres dimittit
ut ꝑri⁹ fili⁹ cum teneat̄ mat̄ talis de
oib⁹ que percipit talis fili⁹ bōis. ſ. pu
tatiui patris. nō tñ dʒ reuelare factū
qñ ex h̄ ſequeret̄ vel ſequi ꝓbabilit̄
poſſet mors ſua vel ꝑlis tal': vel etiā
notabilis infamia ſeu alia ḡuia ſcāda
la ſm Ray. ⁊ Jo. neapol. in q̄dlibet
de quo habes ſ̄. plene eo. li. ti. i. c. de
furto. ibi vide.

Ali⁹ caſus qñ ex huiuſmodi reſtitutī.
poſſet ſeq mors ſbita ſpūalis ſeu pec
catum mortale ꝓbabilit̄ i reſtōne vel
familia ei⁹. puta reſtituēdo que habʒ
aliena ad tātā venit pauptatē vl' mi
ſeriā ꝙ nō pōt viuere vl' ꝑuidē filijs
ſuis de victu ⁊ veſtitu: ⁊ cū ſint aliq̄
nobilis cōditōis mēdicare nimis eru
beſcūt: ab amicī. ad ſufficiētiā nō ſue
niūt: laborare neſciūt vl' nō pñt: quia
puuli vl' infirmi. ⁊ ſic reſtituēdo expo
nit̄ ꝑiculo ipē cū familia ſua furādi:
vel ꝓſtituēdi filias: ul' deſpatiōis vbi
retinēdo qd̄ hʒ alienū cū ipo ⁊ indu
ſtria ſua ꝓuidet: ⁊ parce ſibi ⁊ familie
ſue ⁊ diſpōit ad ſatiſfaciēdū paulatī
Hoc ſentire videt̄ Sco. i. 4. Hen. i
q̄dlibʒ. 6. q. 24. ⁊ idē vr̄ dicēdū cū qs
hʒ īſtra artis ſue vñ ex labore ſuo gu
bernat ſe ⁊ ſuos: ⁊ vēdēdo ul' īdēdo
ea ut reſtituat ſuis creditorib⁹ ñ po
terit laborar̄ ⁊ ide lucri puta libros
q̄ ad iuriſpitos ⁊ medicos: ferramēta
quo ad artifices. Laborando aūt cū
ꝓdictis vltra ſbſtētationē ſuā poſſit
in futurꝫ paulatim ſacitfacer̄. Nec cre
do eſſe coñ h̄ qd̄ dicit Tho. 2ª 2ᵉ. q.
62. ſ. ꝙ ſtatī reſtituēdū eſt alienū ſim
pliciter. Nō. n. ita amare dēbi accipien
da ſūt: dicit lex ſed ciuiliter. ⁊ i ſacra
ſcriptura ſtatim dicit̄ fieri qd̄ i ꝓlixo
tpe ut patʒ Malach. 3. Statī veniet
ad templū ⁊c. ⁊ ꝑcipue cū ex cauſa ita
vrgēti differt̄ ut dictū eſt. Pōt etiā
multipliciter capi i iure. ⁊ nō ſolū ꝑ
potētia facti ſ; iuris ⁊ ꝯmoditatis ut
patet 22. q. 3. c. faciat in glo. Hec tñ
nō ſūt ꝑdicāda ne aperiret̄ via detē
tiōi alienoꝝ ad qd̄ nimis ꝑſone ſunt
inclinate. ſed cū magna diſcretione i
ꝯfeſſiōe ⁊ ꝯſilijs tractāda: ⁊ cū multī.
circūſtātijs ꝯſiderāda que honeſtent
factuꝫ. Ad h̄ etiam facit qd̄ dicit Jo
neapol. i q̄dlibet. 9. q. 22. ⁊ Ric. in. 4.
⁊ Pet. de pal.

Itē potēti reſtituere male ablata ſta
tim vtꝝ ſufficiat relinq̄re i teſtō vl' in
inſtrō ꝙ heredes reſtituāt. Rndet ad
h̄ Jo. neapol. i. 9. q̄dlibʒ. q. 22. ꝙ h̄ ſuf
ficit in duob⁹ caſib⁹ tm̄.

Prim⁹ eſt qñ hñs male ablata credit
ve ⁊ ꝓ certo vel quaſi ꝓ certo ꝙ tal'
retētio nō ſit coñ volūtatē dñi. talis
enim retētio nō eſt iiurioſa vel iiuſta
nullus enī patit̄ iiuſticiam volens. ut
dr̄. 5. ethicoꝝ.

Secūdus caſus qñ tal' retētio rei ali
ene eſt coñ volūtatē dñi ſ; iordinatā
puta cū nō reddit̄ gladi⁹ furioſo cuꝫ
repetit ipſū i furia. hoc enim iuſte fit
ut. 22. q. 2. c. ne quis. Et ſimiliter hoc
eſt qñ vult rē ſuā ſtatim habere quā
retinēs nō pōt dare ſine nōbili dāno
ſuo. ⁊ ecoñ ille cui⁹ eſt pōt ſine dāno
⁊ icōmodo carē ad tps. Ex iſtos ca
ſus nō ſufficit ad ſalutē niſi ſtatim re
ſtituat. Ratio eſt quia de neceſſitate
ſalutis eſt vitare peccatū mortale: ſ;
nō ſolū auferre alienū: ſ; etiā detētio
rei aliene ex ꝑdcōſ caſus ē mōtale: q̄

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

coñ iuſticiã.qꝛ cũ faciat iiuriã ꝑximo
⁊ h᷒ cũ pōt reſtituere. Vñ non ſufficit
ad ſalutē tali relinq̃re in inſtr̃o vel ꝑ
teſtm̃ ꝙ heredes reſtituāt.ſ; ō nccita
te ſalutis eſt ſtati reſtituē ſi pōt. Sed
ſi ille cui⁹ eſt res vel cui obligat᷑ non
pōt illa re carē ſine icōmodo ſuo etiã
ad tp̄s:op꜓ ꝙ r̄ſtituat etiã cũ magno
incōmodo ſuo.nec ſufficēt dimittere
per teſtamētũ.

Terti⁹ caſus excuſans a reſtitutione
ꝺbita ē cũ ex hoc imineret ꝑiculũ mō
tis corꝑalis. Et nō ſm̄ Ric.in.4.di.
.15.ꝙ ſi ille q̄ dãnũ intulit habet ali
quid vltra neceſſitatē ſbſtentationis
nature ꝙuis ſibi neceſſariu꜓ ad victũ
ſm̄ decetiã ſue perſone reſtituere te
netur. Nō enim licitũ eſt ꝺ alieno vi
uere cũ ſeculari honore. Si aũt nō h꜓
niſi neceſſaria ad ſbſtētatione nature
tũc ſbdiſtinguēdũ ē qꝛ aut iſte qui ē
paſſus dãnũ nō indiget ad ſbſtētati
onē nature eo qꝺ ab eo ablatũ ē. ⁊ il
le q̄ abſtulit pōt retinere:⁊ reſtituere
nō tenet᷑.qꝛ ex iure nãe licitus eſt vni
cuiq꜓ vſus poſſeſſiōis neceſſarie ad ſb
ſtētationē nature. Extrema eni neceſ
ſitas facit omnia ꝯmunia.ff.ad legem
rodiã de iactu.l.2.§.cũ i eadē.in tex.
⁊ glo. Aut indiget ad ſbſtētatiō꜓ na
ture eo qꝺ ablatũ ē:⁊ tũc ſbdiſtiguo
qꝛ aut ꝑmus.i.dñs ipſius rei indiget
iſta re ad ſbſtētationē ſue nãe ꝑuſq̄
fuit neceſſaria ad ſbſtētationē natur
illius q̄ abſtulit:aut eodē tpe vterq꜓
indigēs factus eſt iſta re ad ſbſtenta
tionem ſue nature.aut iſte qui abſtu
lit fact⁹ ē indigens re iſta ad ſbſten
tationē ſue nature ꝑuſq̄ iſte a q̃ abla
ta eſt. Primo modo ⁊ ſecūdo poteſt
dici ſine ꝑiudicio ꝙ iſte qui abſtulit
rē iſtã teneat᷑ reſtituere illi a q̃ abſtu
lit.qa nũq̄ facta fuit res illius q̄ eam
abſtulit:ſ; ſemper remanſit illi⁹ ō iur
poſtq̄ eni ſũ in ſtatu in q̃ res mea ne
ceſſaria eſt mihi ad ſubſtētationē nē
nō pōt fieri alterius me ꝯtradicēte.

Si tertio modo:tũc ille qui abſtulit
reſtituere non tenet᷑:qnia ab iſto tpe
quo facta ē neceſſaria ſibi acq̄ſitũ fu
it ius i illa re illi q̄ abſtulit. Et ideo
ꝙuis dãnũ paſſus veniat poſtea ad
ſtatũ in q̃ res ſibi ablata eſſet ſibi ne
ceſſaria ad ſbſtētationem nature:non
ꝓpter hoc habet maius ius in iſta re
ꝙ iſte q̄ eã abſtulit:niſi iſte q̄ eam ab
ſtulit deueniſſet ad ſtatũ i quo ãpli⁹
res iſta nō eēt ſibi neceſſaria ad ſbſtē
tatiōē nature. Idem ꝑ totũ Pe.de
pal.i.4.⁊ Sco. Ex predictis hoꝝ p꜓
ꝙ tales q̄ hñt reſtituere ⁊ ſi retineāt
ſibi quodãmō neceſſaria ad ſbſtētati
onē ſui ⁊ familie ad vitãdũ multa ꝑi
cula aīe ⁊ corꝑis q̃ diſſilit᷑ ſeq̄ poſſent
bonis ſuis cedēdo ⁊ omnib⁹ ſe expo
liãdo ꝑ reſtitutione fienda.qꝺ forte
tutius eſſet reſtituere ⁊ in deo ꝯfidē
etiã ſi oporteret mendicare.ſm̄ Ray.

Ad h᷒ non videt᷑ teneri de neceſſitate
ſalutis:tñ nō debēt tales laute viuer
⁊ pompoſe veſtiri cũ famili꜃s:⁊ fili
as ſuas cũ magnis dotib⁹ nuptui tra
dere ſicut ſi nō eiſſent obligati reſtitu
tiōi:ſ; parce viuer⁊ paruas dotes tra
dere:⁊ ſi non poſſunt nobili vel mer
catori nuptui dare debent artifici ⁊
plebeo tradē.⁊ alia ſupflua reſecare.

Cũ multa ğ prudētia hoc negocium
agēdũ eſt:cum efficaciter videt᷑ facē
qꝺ poſſunt ad reſtituendũ ⁊ i ali꜃s ſe

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

bene habere ⁊ cuꝫ timore dei credo ꝙ
poſſunt abſolui ⁊ ꝯmunicari. Qui au
teꝫ ⁊ de eo q̄ð pn̄t ſemp ꝓcraſtinant
⁊ annuatiꝫ reperiunt̄ ꝓmittere ꝯfeſ-
ſorib⁹ reſtitutōem facere: ⁊ poſtea nō
faciūt nō vident̄ abſoluendi: niſi ꝑus
faciant vl' diſponant efficacit' negociū
vt habeat executiōeꝫ: ⁊ multo minus
ei permitti debet ꝯmunio ſumi: q̄tuꝫ
dico ſpectat ad ꝯſiliū ꝯfeſſoris. Nam
q̄tuꝫ ad ſacerdotem q hꝫ ꝯmunicare
cū ille ſe in manifeſto ad hoc ingerit.
quid iuri hēs in tertia parte.ti.eo.
De vſurariis aūt mãifeſtis qūo ſit agē
dū cū eis in reſtitutōe ⁊ collatōne ſa
cramētoꝝ habes ſupra eo.c.de vſuri.
Poſſent etiā tales petere remiſſioneꝫ
a creditoribus quam ſi ſine fraude: ⁊
ſponte obtinent nō ipis amplius obli
gant̄: nec etiā pauperibus illa remiſſa
eis dare tenent̄. Nō tñ decēs eēt: vt
diues a paupere ⁊ indigens parum a
multū indigente peteret remiſſionem.
Querit̄ vtrū epſ elapſis trib⁹ vel.4
30.vel.40.ānis poſſit agere cont̄ hē
des vl' poſſeſſores bonoꝝ quōdā illi⁹
q in teſtō reliquit mille libras ſoluen-
das noie vſuraꝝ incertaꝝ cū de extor
ſione dictaꝝ vſaꝝ non appareat niſi p
ꝯfeſſionē dicti teſtatoris. Rñdet Lau
poſt ſede. ꝙ cū actio que ꝯpetit ex te
ſtamēto vl' ꝯditō que ꝯpetit epō p.l.
nlli. ſit pſonal' ⁊ ſpacio.30.ānoꝝ clau
dat̄ p ꝯñs. C.de pſcri.30.vel.40.an-
noꝝ.ideo cont̄ heredes bona fide poſ
ſidentes: que ſemp preſumit̄ non ꝯpe-
tit actio ad dictas mille libras niſi ꝓ
baret̄ heredē malā fidem habuiſſe ⁊
ſciuiſſe vitiū ⁊ crimē defuncti quo ca
ſu debꝫ intelligi.c.tua nos.cum ſi. Et
idē ſi de extorſione appareat p aliō ꝙ
p teſtm̄. Quo autē ad poſſeſſores bo
noꝝ in quos p teſtatorē vl' ei⁹ heredē
bona ſūt alienata: nō eſt aliquod du-
biū ſi poſſederūt ſpacio.10.annoꝝ.q2
actio pſonalis nō ꝯpetit cont̄ ſucceſſo
rē ſingularē.vt.l.i.§.hēs.ff.ad trebe.
nec obſtāt ꝑ dicta.ſ.ꝙ actōes epo cō-
petētes durāt.40.ānis.q2 intelligr̄ h̄
de actionib⁹ ꝯpetētibus ēpatui vl' ec
cleſiis collegiatis: ſ; hic nō ꝯpetit actō
epō vt epō: ſed vt iconomo: ⁊ admini
ſtratori bonoꝝ pauperꝫ.
Querit̄ qd ſi pmiſſo gn̄ali edicto ꝙ q
cunq; dederit vſuraꝝ noie aliquid tali
veniat infra tot dies ⁊c. Si nemo ve-
niat: nec ēt aliquas vſas certas vſa-
rius aſſigauerit infra terminuꝫ ſibi ad
id ſtatutuꝫ lataq; ē ſnīa p epꝫ declans
illas eē certas: vtrū vſarius ſit tutus
ſi poſtea appareāt pſone certe quib⁹ ē
reſtitutio fienda. ſede. de Senis ſen-
tit ꝙ ſic: etl quo ad illos qui tūc erāt
ex dyoceſim. fatet̄ tñ ꝙ talibus ꝯpe-
tit remediū ꝯt̄ epm vel pauperes. Sꝫ
cogita dicit Lau. an ſit vum: ⁊ ꝯtriuꝫ
practicat̄ qñ nō eſt determinatum ꝙ
oīa veniāt ſb noie incertoꝝ: hoc ē qñ
nō ſit taxatio vere: ⁊ ſm q̄titateꝫ ad
quā aſcendūt: ſ; minor ⁊ hꝫ ꝙ int̄ eos
ꝯuētum ē ⁊ de hoc iudici ꝓ cui⁹ ſnīa
alio nō dato pſumit̄ ꝙ ſtat legitime.
An aūt talis practica ſit iuri ꝯſona tu
ipe vide. Prompti ſunt tñ epi ad ei⁹
obuiatōem: q2 p ſeipis incerta imbur
ſant: nec ad illoꝝ volunt reſtitutiōem
venire vel teneri: ſ; ſit certa taxatō ſ;
ꝯuentōem ſm ꝙ moris eſt: que tñ an
poſſit de iure fieri vidēdū ē.
Querit ēt Archi. ꝙ ſi quis decedens

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

relinquat ſibi heredē ex teſtō vel ab
inteſtato: ⁊ ordinauit quēdam execu
torē tm̄ ad emendā ſuoꝝ forl fcōꝝ q
decedēs tpe mortis ſue creditoribus
tēbat ⁊ iā termini ſolutiōis fluxerāt.
Dicit reſpōdēdo ꝙ iſte executor de-
bita hiꝰ ſoluē tenet: ⁊ pōt ꝯueniri: qꝛ
elapſis termis ſolutiōis cepit iniuria-
ri creditoribꝰ i nō ſoluēdo defunctis.
Ex p̄cepto aūt dn̄i ē ſolutio facienda
ar. xi. q. i. c. magnū. 23. q. vi. c. tributū.
qꝛ peccat in termio nō ſoluēdo: tn̄ qa
frangit ꝓmiſſuꝫ. ext de pactl.. c. i. ⁊ 2.
tum qꝛ illo elapſo inuito dn̄o detinet
alienūꝫ. ff. de excep. doli. l. 2. § circa. ⁊
hoc tenēt quidā. ſ. ut noīe forl fcōꝝ
ħ cāu veniāt debita quoꝝ terminus
ſolutiōis tpe mortl. elapſus erat ⁊ ꝓ
illis agi poſſet. Secꝰ de debitis quoꝝ
terminꝰ nō aduenerat. Et ita nōt ſpe.
in Rica. qualr ſcripta in iudicio ꝓfer
ri. § nunc vero.

De eo vō demū cui datū ē aliquid ꝑ
errorem. dicit Jo. de rip̄. in tractatu
de ꝯtractibꝰ: ꝙ in tali datione aut eſt
error ꝑſone vel fortune vel alteriꝰ cō
ditōnis appoſite. Si p̄mo mō: puta in
tendo dare Petro ⁊ do Martino.
tūc Martinꝰ tēt acceptum reſtituere
vł danti vł illi cui intēdebat dare. ar
29. q. i. § i. Si vō error fortune: puta
intēdo tibi dare vt paupi ⁊ tu es di-
ues dr ꝙ ſic acceptū tēt reſtituē dan
ti vel alicui paupi niſi recipiēs iterim
effectꝰ fuiſſet paup. Si vō ſit error ali
cuiꝰ altiꝰ ꝯditiōis: puta credo te ſcūꝫ
cū tu nō ſis: ⁊ iō dono tibi: vel credo
te celebraturꝫ miſſas: iō do tibi: dicit
ꝙ ſi receptori ꝯſtat de p̄ciſa intētiōe
dantis. ſ. qꝛ alſ nō daret niſi iſta ꝯdi-
tio ſbeſſꝫ: talis error obligat ad reſti-
tuēn̄ receptū: aut ad ſufficiēt ſupplen̄.
ꝑ ſe vel aliū intentiōem dantis: quoꝝ
rō ē qꝛ cū res i iſtū non trāſeat niſi eo
mō quo vłt dās trāſferre ſi nō exiſtat
ꝯdiº in ipꝫ res ñ tn̄ſfert. Alij āt dicūt
ꝙ ad talē reſtōem talis error nō obli
gat niſi ipa ꝯditio circa quā erratur
eſſet cauſa motiua ⁊ finalis talis da-
tōis: qꝺ ꝓbāt ꝑ ſimile. Do tibi libras
centū: qꝛ credo te eſſe amicum meum
dato ꝙ accipiens nō ſit amicus meus
nō obligat ad reſtitutōem. Si auteꝫ
amicitia ſit cā ꝓpter quā do tibi cētū
libras. ſ. ſi ſis amicꝰ meuꝰ ⁊ nō amicꝰ
fuerl. obligaris ad reſtōnem. Ex his
pꝫ ꝙ queſtores ſci Antonij: vel alij q-
cūꝗ nullo mō pn̄t ſibi retinē ea q̄ illł
pauperibꝰ vł locis ꝓ quibꝰ petūt dāt
qꝛ hic eſt error ꝑſone. Uerūtn̄ qꝛ nullꝰ
tenetur ꝓꝓrijs ſtipendijs militare nec
cās alioꝝ agere ad ſuas expenſas. di-
co ꝙ tales pn̄t viuere ſuper queſtus
quos faciūt: ⁊ pōt eis moderatū ſala-
riū dari: hec ille. Jlla vō que dantur
eis ex mēdacijs eoꝝ queſtoꝝ. vꝫ qꝛ aſ
ſerunt ꝙ dicent multe miſſe ꝓ danti
bus vel habebūt talē indulgētiaꝫ: vł
abſoluent a votis eoꝝ: vel a caſibꝰ re
ſeruatis vel ꝙ fient lectiſternia i hoſ
pitali de hiꝰ ꝓ qbꝰ illi dant alias non
daturi cū nec talia fiunt: ł vā ſt: totū
eſt rapina: ⁊ reſtitui debent dantibꝰ
ea vel pauperibus erogari. ar. 14. q. 5
. c. non ſane.

Explicit titulus de reſtitutionibꝰ fra
tris Antonini archiepiſcopi florētini
in quo diffuſe tractat de hac mā.

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

i Ncipit tabula materierū q̄ in hoc libro ɔtinent. Tractatus de ɔfeſſore q hic p̄ ponit diuidit in.3.ptes: quarum prima ē de ptāte ſeu auctoritate ɔfeſſoris: ⁊ hēt 15.capitula.

De ptāte ſeu auctoritate ɔfeſſoris: ⁊ quis poſſit vel nō poſſit audire ɔfeſſiones. Capitulum pmum.carta .i

De ordinario ɔfeſſore quo ad eccleſiaſticas pſonas ⁊ clericos. Cap.2. .c.i

De cardinalibus. carta. .i

De patriarchis ⁊ aliis. .c.2

Abbatiſſa qd poſſit in ſpūalib⁹. .c.2

Cui debeant layci ordinarie ɔfiteri Caplm.3. .c.3

Caſus 8.i quib⁹ pōt qs alti ɔfiteri q̄ ꝓprio ſacerdoti ſiñ ei⁹ licētia. C.4. c.3

Quis poſſit ɔmittere ⁊ quis non audientiam ɔfeſſionū. Cap.5. .c.4

Qūo ⁊ qñ curat⁹ vel pl'byt' ꝓrochial' poſſit dare vel denegare licentiā alti ɔfitēdi ſbito ſi petat illā Cap.6. .c.5

De religioſis q nō pñt audire ɔfeſſiones ſine licētia plati ſui. Cap.7. c.5

De ptāte audiēdi ɔfeſſiōes attributa fratrib⁹ pdicatoribus: ⁊ minoribus a iure p tex.cle. dudū.§.2.de ſepul.qūo fieri poſſit: ⁊ qūo exponit. Cap.8. c.6

De effectib⁹ q ſequūt ex ɔmiſſiōe audiētie ɔfeſſiōis alteri facte C.9. c.6

Differētia int fratres pñtatos ꝫ formam.cle.dudū. ⁊ differentia inter ſacerdotes curatos. Cap.io. .c.8

De caſib⁹ multiplicib⁹ epo reſeruatis de qb⁹ agit in fine.cle.dudū.de ſepul. Caplm.xi. .c.8

De ſacerdote qui abſoluit aliquem a caū a quo nō pōt abſoluē. Ca.12. c.9

An in gñali ɔceſſione ɔtineantur ſpecialia. Cap.13. .c.io

Quid poſſint penitentiarij curie Romane. Cap.14. .c.io

Quid fiendum qñ ɔfeſſor non intelligit penitentem. Cap.15. .c.io

Expliciūt capitula pme partis huius operis.

Incipit tabula ſcđe partis hui⁹ opis que erit de ſcientia confeſſoris ⁊ hēt .§.5. .c.io

Q duplex eſt clauis ordinis.ſ.ſciētie ⁊ potentie.§.i. .c.io

Quanta ſcientia requirat in confeſſore.§.2. .c.io

An ɔfeſſor teneat ſcire: an peccata in cōfeſſione audita ſint mortalia vel ne .§.3. .c.xi

Q iteranda eſt confeſſio in ſex caſibus .§.4. .c.xi

An valeat ɔfeſſio ab incōtrito facta: vt eā iterare non oporteat.§.5 .c.13

De attritione ⁊ ɔtritōe. .c.14

Sexdecim ɔditiones q̄ requrunt in oī bona ɔfeſſiōe fienda .c.14

Expliciunt.§.ſecunde partis huius operis.

Incipit tabula tertie ptis hui⁹ opis: que erit de bonitate ɔfeſſoris: ⁊ habz .§.decem.

Qualiter confeſſor debz habē duo.ſ.timorē dei ⁊ zelū aiarū.§.i. .c.15

Duo dꝫ hēre ɔfeſſor bon⁹. .c.15

Qūo ſe hēre debeat ɔfeſſor erga pñitentem: ⁊ de quibus interrogandū: ⁊ ibi v̄ſus decē preceptoꝝ decalogi: ⁊ v̄ſus ſeptē pccorū mortaliū.§.2. .c.15

Quo ordine fieri debeant interrogationes: ⁊ de quib⁹. .c.15

In iterrogatōibus fiēdis tria debēt obſeruari. .c.15

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

De circunſtãtijs peccatoꝝ: ⁊ ibi vſus
eaꝝ. § 3. .c.16
Circunſtantie peccatoꝝ ↄfitende ſunt
in multiplici gñe. .c.16
Circunſtantie que trahunt peccatum
ad aliud gen⁹ ſũt ↄfitende. .c.17
Peccatum ↄmiſſuȝ die feſto trahitur
ad circunſtãtiã aliam. .c.17
Peccatũ diuiditur in tria. .c.17
Regule gñcꝫ ad cognoſcẽdũ peccatũ
mortale a veniali .c.17
Que debeat ſeruare ⁊ ſcire ↄfeſſor
vtilia ⁊ nccaria in ipſo exercitio con-
feſſionis. § 4. .c.18
Qũo ſe habere debeat ↄfeſſor audiẽ
do mulieres. .c.18
Qualis ⁊ quãta debeat iniungi ſatiſ
factio ſeu penitentia a ↄfeſſore penitẽ
tenti. § 5. .c.18
Qualiter ſe habere debeat confeſſor
penitẽtias iniũgẽdo penitẽtib⁹ .c.19
Coñria pnia dȝ imponi delicto .c.19
Pro peccato occulto nõ dȝ dari mãi
feſta pnia. .c.19
Memoriale dicẽdum penitenti circa
pniam faciendaȝ. .c.20
Quid fiendũ qñ penitẽs nõ ↄfiteť ali
qđ peccatuȝ mortale qđ confeſſor no
uit eſſe in eo. .c.20
Sacerdos dr̃ ſoluere vł ligare triplr̃
⁊ de mõ ⁊ for̃ abſoluẽdi. § 6. .c.20
For̃ vboꝝ abſoluẽdi pẽitẽtẽ. .c.20
Forma ⁊ vis vboruȝ que reqrunť in
abſolutione. .c.21
For̃ abſolutõis ab oĩbus cenſurł ⁊ pe
nis: tã a iure q̃ʒ ab hoĩe latis .c.21
Quid fiendũ qñ ↄfeſſor abſoluit pẽi
tẽtẽ: de quo nõ debuit. .c.21
Quid de ↄfeſſore q non intelligit pe-
nitentem. .c.21
An penitens teneať iterare pniam ei
iniunctam in pcco mortali factam in
toto vel in parte: ⁊ an dicta pnia tali
ter facta ei valeat in foro militãtis ec
cleſie. § 7. .c.21
Remedium tutius ſiue ↄſiliuȝ danduȝ
penitẽti qualiter perficere debeat pe
nitẽtiã ſibi iniunctã: ⁊ que pnia debe
at ſibi dari ſecurior .c.22
De celatione ↄfeſſionis. § 8. .c.23
Penitentia ↄfeſſoris confeſſionẽ reue
lantis. .c.23
Qui teneanť ad ſigillum confeſſionis
§ 9. .c.24
Ad que ſe extendat ſigillum confeſſio
nis. § fi. .c.24
Quid fiendum qñ ↄfeſſor indiget ↄſi
lio ſup aliquo caſu. .c.25
¶ Expliciunt. § tertie partis: ⁊ p
oñs tractat⁹ iſte de ↄfeſſore.
Incipiũt excõicatões ſedi aplice reſ-
uate: tam a iure q̃ʒ p pceſſum: ſiue per
extrauagãtes breuiť recollecte p or-
dinẽ: deide ſequũť excõicatões reſer-
uate epis vniuſcuiuſcꝫ dyoceſ. .c.25
Excõicatões papales ↄcernentes reli
gioſos ⁊ religioſas. .c.26
Excõicatões epis ex iur̃ ſ̃uate .c.26
¶ Incipit tabula ſup iterrogatorio
Interrogatoriũ qđ ẽ ſcđus liber h⁹
opis in ordine diſtinguiť in tres ptes
pncipales: quaꝝ pma ẽ de interroga-
tõnibus fiendis a ↄfeſſore ſm ordinẽ
decem pceptorum decalogi: ⁊ habet
Capitula. 24 .c.30
Primũ pceptũ ↄtinet tria capła .c.30
De votis. Cap. 1. .c.30
De voti trãſgreſſione. .c.30
De ſupſtitõib⁹ Cap. 2. .c.30
De incantationibus. .c.30
© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

De adoratione creaturaꝝ. .c.30
De diuinationibus. .c.30
De arte notoria. .c.30
De ↄſtellationibus. .c.30
De ſortibus .c.30
De incantatōib⁹. .c.31
De breuib⁹. .c.31
De obſeruatione tēpoꝝ. .c.31
De ſomnijs. .c.31
De blaſphemia dei ⁊ ſanctoꝝ multiplici.Cap.3. .c.31
Scōm pceptū h3 capl'a.2. .c.31
De periurio.Cap.i .c.31
De adiuratōe.Cap.2. .c.31
Tertiū pceptū h3 capitula duo.
De obſeruatōne feſtoꝝ.Cap.i. .c.32
De auditōne miſſe diebus dominicis ⁊ feſtiuis. .c.32
De obſeruatiōe ieiunioꝝ.Cap.2.c.32
Quartū pceptū ↄtinet duo capl'a.
De honore parētū.Cap.i. .c.33
De gubernatōe familie.Cap.2 .c.33
Quintū pceptū h3 vnicū capl'm.
De homicidio triplici.ſ.corde ore ⁊ opere.Cap.i. .c.33
Sextum pceptū h3 vnicū capl'm.
De luxuria actuali:⁊ eius ſpeciebus Cap.i. .c.34
Nonum pceptum habet vnum capl'3
De luxuria mentali ⁊ ei⁹ ſpeciebus.Cap.i .c.34
Septimū pceptū h3 capl'a octo.
De vſurpatioue rei aliene multiplici Capl'm.i. .c.35
Circa vſuram. .c.35
De ſoccidis aīalium. .c.35
De venditōe ad terminu3. .c.35
De cambijs. .c.35
De mutuantibus ſꝫ ſpe. .c.35
De accipientibus ad vſura3. .c.36
De facientibus ſtatuta in fauorē vſurarioꝝ. .c.36
De emptōe impſtitoꝝ locorum:⁊ mōtium.Cap.2 .c.36
De fraudulentia que multis modis ↄmittiꝛ.Cap.3. .c.36
De falſificatiōe.Cap.4. .c.36
De īiuſticia q̄ fit ī iudicio.Ca.5 .c.36
De furto.Cap.6. .c.36
De ſacrilegio qḋ ↄmittiꝛ circa res ſacras.Cap.7 .c.37
De rapina violenta.Cap.8. .c.37
Decimū pceptū habet capl'm vnū.
De deſiderio habendi res alienas Capl'm.i. .c.38
Octauū pceptū h3 capl'a duo.
De mendacio.Cap.i .c.38
De detractione.Cap.2. .c.38
Explicit tabula ſup prima pte interrogatorij.
Incipit tabula ſcḋe partis interrogatorij: que eſt de ſeptem vitijs capitalibus ⁊ diſtinguiꝛ in octo titulos.
De auaritia titulus pmus: ⁊ hab3 capitula.9. .c.39
De ſymonia.Cap.i. .c.39
De pditione.Cap.2. .c.39
De acceptatōe pſonaꝝ.Cap.3 .c.39
De turpi lucro Cap.4 .c.40
De ludo mltiplici.Cap.5. .c.40
De inquietudine.Cap 6. .c.40
De inhumanitate retinendi tenaciter Capl'm.7. .c.40
De auaritia amandi res inordinate. Capl'm.8. .c.41
De prodigalitate contraria auaritie Capl'm.9. .c.41
De inuidia titulus ſecūdus:⁊ h3 capitula quatuor.Cap.i. .c.41
De odio ⁊ filiab⁹ inuidie.Ca.2 .c.41

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

De ſuſurratione Cap.3. .c.41
De exultatōe in aduerſ. Cap.4. c.41
De triſticia in pſpis. .c.41
De ira titulus.3. 7 h3 capl'a..2 .c.41
De ira ipa. Cap.i .c.41
De filiabus ire. ſcilicet indignatione Cap.2. .c.42
De tumore mentis. .c.42
De clamore. .c.42
De contumelia. .c.42
De blaſphemia 7 maledictione creaturarum. .c.42
De rixa. .c.42
De ſeditione. .c.42
De bello. .c.42
De accidia titulus quartus: 7 habet capitula quinq3. .c.42
De accidia ipa. Cap.i. .c.42
De filiabus accidie. Cap.2. .c.42
De deſpatione. .c.43
De malicia. .c.43
De puſilanimitate. .c.43
De rancore. .c.43
De ocioſitate q̄ pcedit ex tedio. c.43
De tpe ſeu pigritia bn̄ opandi. .c.43
De euagatione mentis. .c.43
De negl'ia ſeu tepiditate. Cap.3. c.43
De negl'ia ɔfeſſionis. Cap.4. .c.43
De negligentia circa ɔmunionem. Cap.5. .c.43
De inani gloria titulus quintus: 7 h3 tria capitula. .c.44
De inani gloria ipa. Cap.i. .c.44
De imodeſtia ornat⁹. Cap.2. .c.44
De filiabus inanis glorie: 7 primo de ypocraſi. Cap.3. .c.44
De iactantia. .c.44
De Ironia. .c.44
De contentōne. .c.44
De diſcordia. .c.44
De pertinacia. .c.45
De ſingularitate nouitatū. .c.45
De inobedientia. .c.45
De Gula titulus ſextus: 7 habet capitula tria. .c.45
De gula ipſa. Cap.i .c.45
De ebrietate. Cap.2 .c.45
De inſenſibilitate .c.45
De filiabus gule: 7 pmo de ebitudie Cap.3. .c.45
De loquacitate. .c.45
De ſcurrilitate. .c.45
De inepta leticia. .c.45
De choreis. .c.45
De immunditia ſeu pollutione procurata. .c.45
De Luxuria titulus ſeptimus: 7 hēt capitula duo. .c.46
De luxuria 7 pertinentibus ad ipam Cap.i. .c.46
De delectatione moroſa. .c.46
De filiabus luxurie. Cap.2. .c.46
De cecitate mentis. .c.46
De p̄cipitatione .c.46
De inconſideratione. .c.46
De inconſtantia. .c.46
De amore ſui. .c.46
De odio dei. .c.46
De amore vite p̄ntis. .c.46
De horrore futuri ſeculi. .c.46
De ſuperbia titulus octauus: 7 hab3 duo capitula. .c.46
De ſuperbia ipſa. Cap.i. .c.46
De filiabus ſuperbie: 7 pmo de deriſione. Cap.2. .c.46
De ambitione. .c.46
De preſumptione. .c.46
De temeraria iudicatione. .c.47
De curioſitate .c.47
De ingratitudine. .c.47

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

De ſcandalo. c.47
De adulatione. c.47
De blaſphemia in ſpm̄ ſcm̄ c.47
De ſciſmate. c.47
De infidelitate paganoꝝ ⁊ hereticorum. c.47

Explicit tabula ſc̄de partis Interrogatorij.

Incipit tabula tertie partis interrogatorij: que ē de ſtatibus que ↄtinet capitula.17 c.47

Ad ↄiugatos. Capitulum primum: ⁊ habet.§.23. c.47
De actu matrimonij: ⁊ peccatis commiſſis in eo. c.49
Interrogatiōes fiende circa coniugatos. c.50
De ꝑncipib⁹ rectoribus ⁊ baronibus Cap.2.⁊ habet.§.55. c.50
De iudicibus: ſeu quibuſcūq; hn̄tib⁹ auctoritatem. Cap.3.⁊ hȝ.§.19. c.52
De aduocatis ꝓcuratoribus ⁊ notariis. Cap.4.⁊ hȝ.§.22. c.52
De doctoribus ⁊ ſcholaribus. Cap.5 ⁊ habet.§.15. c.53
De medicis ⁊ aromatariis. Cap.6.⁊ habet.§.10. c.54
De emulatōe ipoꝝ ⁊ detractione quā faciunt medici interroganduȝ eſt ꝑut habes ī. c.54
De mercatoribus campſoribus ⁊ ꝑſonetis. Cap.7.⁊ habȝ.§.18. c.54
De artificibus ⁊ mechanicl. Cap.8. ⁊ hȝ.§.16. c.55
De lanificibus. c.55
De ſetaiolo. c.55
De tabernario ⁊ hoſpite. c.55
De macellario. c.55
De piſtore. c.55
De ſutore pannoꝝ. c.55
De aurificibus c.55
De cerdonibus. c.56
De fabris. c.56
De locatoribus equoruȝ. c.56
De hyſtrionibus. c.56
De cytharizantibus. c.56
De ſeruitoribus ⁊ laboratorib⁹. c.56
De ruſticis ⁊ agricolis. Cap.9.⁊ hȝ.§.11. c.56
De pueris ⁊ puellis. Cap.10. c.56
De clericis in cōmuni. Cap.11.⁊ habet.§.26. c.56
De beneficiatis ⁊ canonicis. Cap.12 ⁊ habet.§.42. c.58
De religioſis maſculis ⁊ feminis. Cap.13.⁊ habet.§.35. c.59
De voto paupertatis. c.60
De voto caſtitatis. c.60
De voto obediētie. c.60
De officio diuino. c.60
De exercitio. c.61
De oratōne ⁊ ↄfeſſione. c.61
De amore parentum. c.62
De prelatis in communi. Cap.15.⁊ habet.§.15. c.63
De epīs ⁊ prelatis ſupioribus. Cap.14.⁊ habȝ.§.22. c.64
In iudicando in foro ↄtentioſo c.65
De abſolutione ⁊ penitentie iniūctiōe Cap.16. c.66
De penitentia iniungenda penitenti. c.67
De infirmis: ⁊ quid agenduȝ ſit erga eos. Cap 17. c.68
Forma abſolutionis in articulo mortis. c.68
Forma abſolutōnis ab excōmunicatōne minori. c.68

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

Forma abſolutõis a peccatis minorꝭ excõicatõis. .c.69
Forma ſacramẽti baptiſmatꝭ. .c.69
Forma conſecrationis: ſeu chriſmatis. .c.69
Forma abſoluendi a peccatꝭ. .c.69
Forma extreme vnctõis. .c.69
Forma conſecratõis corporis Chriſti. .c.69
Forma conſecratõnis ſanguinis Chriſti. .c.69
Forma ordinum minoꝝ. ſcilicꝫ forma hoſtiarij. .c.69
Forma lectoratus. .c.69
Forma exorciſtatus. .c.69
Forma accolitatus .c.69
Forma ſbdiaconatus. .c.69
Forma diaconatus. .c.70
Forma preſbyterat⁹. .c.70
Forma ſacramenti matrimonij .c.70

Explicit tabula ſup tertia pte Interrogatorij.

Incipit tabula ſup tractatu de reſtitutionibus: qui in hoc libro ſeu ope tertio loco ponit: vt patꝫ in ſcda pte ſũme de vitijs capitalib⁹ eiuſdem fratris Antonij.

Capitulum primum de reſtitutiob⁹ i genere in quo ponunt .20. man⁹ rapientiũ: quaꝝ quelibet habet quinqꝫ digitos ſeu modos: ⁊ ſic ſunt centũ modi in quibus fit reſtitutio: vel erogatio. .c.70
Prima manus feneratoria. .c.70
Secunda manus raptoria. .c.70
Tertia manus furatoria. .c.70
Quarta manus bellatoria. .c.71
Quinta manus dãnificatoria. .c.71
Sexta manus ꝑticipatoria. .c.71
Septima manus ſacrilega. .c.72
Octaua man⁹ iiuſte iudicatoria. .c.72
Nona manus i iudicio iniuſte aſſiſtoria. .c.72
Decima manus fraudatoria. .c.72
Undecima manus falſificatoria. .c.73
Duodecima manus ꝓditoria. .c.73
Tertiadecima man⁹ ſymõiaca. .c.73
Quartadecima man⁹ ĩpeditoria. .c.73
Quintadecima man⁹ luſoria. .c.73
Sextadecima manus locationis ⁊ cõductionis viciatoria. .c.74
Decimaſeptima man⁹ turpiter lucratoria. .c.74
Deciaoctaua man⁹ detẽtoria. .c.74
Decimanona manus perſone leſoria carta. .c.74
Uigeſima manus animarum predatoria. .c.74

Incipit Capitulũ ſecũdum de reſtitutioibus: in quo oſtendit quid q̃tuꝫ qbus: ⁊ q̃ ordine ſit reſtituẽdum .c.75
Primũ capitulũ ē de dãno quod infertur homini: quo ad animam auferendo ei ṽtutes iſuſas ⁊ morales qđ cõtingit fieri quatuor mõis. .c.75
Scðm capitlꝫ eſt de dãno qđ infert hõi quo ad corp⁹ inferendo ei leſiões corpales qđ etiã ɔtingit fieri quatuor modis. .c.75
Tertiũ capitulũ ē de dãno qđ infert homini quo ad famam ⁊ honorem ꝑ vituperationes ṽbales qđ ēt fit quatuor modis. .c.75
Quartũ eſt de damno quod infert homini: quo ad ſbam tpalem ꝑut ptinet ad reſtõem male ablatorũ certoꝝ ⁊ incertoꝝ. .c.76

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

An clerici teneā̄ʈ reſtituere fruc̄t9 voluptuoſe cōſūptos. .c.76.
Quātū ad tertiū p̄ncipale vbi ſiēda eſt reſtitutio. .c.79.
An fideiuſſor poſſit repetē a debitore vſuras p eo ſolutas. .c.79.
Quantum ad quartum p̄ncipale.ſ.p quos fieri debeat reſtitutio incertorum. .c.80.
Quantum ad ſecundum per quos fieri debet reſtitutio certoꝝ. .c.81.
De damnis datis tempore guerrarū carta. 81.
De tutoꝝ ⁊ curatorum:vel negocioꝝ geſtoꝝ reſtitutione. .c.82.
Quantū ad quintū.ſcilicet cui ſiēda eſt reſtitutio. .c.82
De illicite acq̄ſitis ſecūdo mō .c.83.
De illicite acquiſitis p ludū. .c.84
Quantum ad ſextum: cur ſit fienda reſtitutio. .c.85.
Quātū ad ſeptimū de mō reſtituēdi ſeu ordine. .c.86.
De reſtitutione certorū. .c.89
Quomō fieri debeat reſtitutio vxoris cōcipiētis p adulteriū. .c.90.
Quantum ad octauū.ſcilicet qn̄ fieri debet reſtitutio. carta.92.

Explicit vtiliſſima ↄfeſſiōis ſūmula. a Reuerēdiſſimo i chriſto patre fratre Antonino Archiep̄o Florentino edita.cui9 vtilitatis p̄textu Johānis de Colonia agrippinēſi:at Johannis Manthen de Gherretzhem eoꝝ ductu ⁊ impēſa:eādē impreſſiōi exponē conati ſūt Venetijs.M°. cccc. lxxvi.

Tabula cartaꝝ ſm ordinē ponēdaꝝ.

A

Incipit ſūmula. Familia vo. Vero ſb ſūt. Poteſtatē habet

B

Sibi ē. Oꝝ penitēs. Habet in. Opiniones. Sic materia.

C

Materialis. Tenebatur. Septennis Nota tamen. Cōmuni.

D

Interrogandi. De incantationibus. Eum obligare. Quātitate. Etiam ſi

E

Si i. Nouit. Ut p. Omittiꝭ. Defectū

F

Interrogationes. Eccleſiarū. Si hyſtrionibus. Victoriam.

G

De beneficiatis. Reſidere. Seruiēdi. Officium. Tepidus.

H

Poſtq̄. Ego te. Appellantur. Manus. Vel furata.

I

Debilitatus. Ille iteꝫ. De quo. Et nō Rei publice.

K

Dicunt. Peccare. Creditum:

L

Sec9 credit. De bōis. Bene. Incipit.
Finis.

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

Sutque cascon rigor
uaele haro

·m·

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)

ST

+

Sp. el

El bicario general de
moncon lama todos los
Seruas del aragon en
el anio 1635 a 12 de Mayo
i es gaspar bergilio canonigo
de lerida

BIBLIOTECA ORTS-BOSCH

© Biblioteca Valenciana (Generalitat Valenciana)